# MYTHOGRAPHORUM LATINORUM

TOMUS ALTER,

*Complectens*

FABII PLANCIADIS FULGENTII
Mythologias, Continentiam Virgilianam,
& libellum de Priſco Sermone;

LACTANTII PLACIDI
Argumenta Metamorphoſeôn Naſonianarum;

ALBRICI PHILOSOPHI
Commentariolum de Imaginibus
Deorum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

AMSTELODAMI
Ex Officina viduæ JOANNIS à SOMEREN
A. C. CIƆ IƆC LXXXI.

Digitized by Google

Ampliſſimis, & multo Literatiſſimis

VIRIS,

HENRICO à BLEISWYCK I C.
*Reip. Delph. Senatori, atque ejuſdem nomine ad Concilium Ordinum Hollandiæ Delegato;*

THEODORO RYCKIO I C.
*Hiſtoriarum & Eloquentiæ in Leidenſi Academiâ Profeſſori,*

AMICIS SUIS MAGNIS,

THOMAS MUNCKERUS

S. P. D.

Quod ingenii ſui monumenta viris inſcriptum ire non vulgaribus hodie amant homines eruditi, id quam non heri demum aut nudius tertius exortum, ſed in more poſitum jam olim apud ſæculum prius fuerit, latere opinor nemini, niſi ſi quis ingenio ita agre-

ſti ſit & à Muſis averſo, ut venerabile illud antiquorum depoſitum, libros dico illorum, nunquam tractaverit. Verum ut diverſi hominum ſenſus ſunt, nec voto heic uno vivitur, ita nec unâ de cauſſâ dedicationes illas inſtitui videas. Qui φιλοκτέανος eſt, & beatiſſimum cenſet, qui plurimum habet, ſecundâ oratione tantum non ſtellis ac Jovis concilio inſeret divites illos Satrapas, aureſque eorum, quo ſuos ſibi auro expleat ſacculos, bracteis eloquentiæ divitabit egregiè. Quem non contentum ſorte ſuâ ambitio excruciat, ita ut ſolos felices exiſtimet, qui in excelſo vitam degunt, propemodum ſerviliter adulari eos videbis, qui rerum potiuntur, ut hac ratione nido extendat & ipſe aliquando pennas majores. Miſeri ambo quidem, quod adeo cupiditatibus imperare nequeant: ſed magis multo κίμβαξ ille & κίπφος, qui pecuniolæ ſervit ſuæ, Jovemque, ut ſtolidè putat, in arcâ clauſum tenet. Alter ille ventoſus, qui tam altè ſpirat, etſi vitio inquinatus eſt, quod vir-

virtuti ſit propius, vivendi ſe tamen valdè imperitum oſtendit, ut qui reges poſſe & regum vitam etiam ſub tecto paupertino longè præcurri ignoret. Quamvis licet infinitis nominibus Deo immortali obſtrictus ſim, tamen hoc uno gratias ei vel in primis agere immortales debeo, quod ejus benignitate accidit, ut nec fortuna mihi mea unquam diſplicuerit, nec viſum parum fuerit, quod manu illa quamlibet parcâ obtulerat. Cæterum convenientior longè & probabilior eorum ratio, qui illis ſcripta ſua nuncupant, à quibus vel ipſi beneficio aliquo inſigni affecti, vel ſtudia ita culta ſint, ut literis ſuum ponere pretium, contraque imperitorum, quos ſolos oſores habent bonæ artes, tueri eas contemptum valeant, Quamobrem valdè temerè, ne quid gravius dicam, omnino feceram, ſi, cum eo eſſem judicio, & amicis de mythologicis meis conſecrare aliquid inſtituiſſem, vos præteriiſſem indonatos, quibus cum plurimum debeo, tum ea ſtudiorum hu-

manitatis eſt cognitio, & tam non vulgaris apud eruditos auctoritas, ut metus nullus ſit, ne atro id dente impetat livor, quod vos in tutelam recipere veſtram dignati fueritis. Quo magis, ut ne gratiam veſtram & patrocinium ſollicitè ambientem Planciaden noſtrum duriter repellatis, etiam vos atque etiam rogo, ſed ita, ſi benè de juventute & literis mereri pro virili annitor, ſi debitâ vos ſemper colui obſervantiâ, ſi ita denique me geſſi, ut mea nunquam peccata pudorem vobis incuſſerint. Exiguum, fateor, & ſoloci admodum filo munuſculum hoc, nec dignum ſatis, quod vobis offeratur: verum quod per ſe haud magni momenti eſt, id quæſo devotio offerentis magnum vobis faciat; de quâ quia perſuaſiſſimum habeo à vobis nequaquam dubitari, ut multis & pulchris à me ornetur verbis, nihil, opinor, attinet. Unum hoc dicam tantum, nemini vitio datum fuiſſe unquam, quod deos coluerit, quoquo modo poſſet; nec difficilius litaſſe ſæpenu-

me-

mero, qui parvam adoleret micam, quam qui integras mactaret cum cornibus auratis hecatombas: certè daturum, ut Græculi illius verba ad Hadrianum nunc mea faciam, plus me fuiſſe, ſi plus habuiſſem. Quod ſi nimis forte familiariter colere vos videbor, eam audaciam quo vobiſmet ipſis imputetis, & noſtrâ in culpâ vobis ignoſcatis, recordamini, quæſo, quam ſæpe tam familiariter, ut ſi planè noſtræ eſſetis faſciæ, de his literarum ſtudiis fabulari mecum ſuſtinueritis. Quo interim facto, quod tantorum virorum amicitiâ honorari impenſè mediocritatem noſtram exiſtimarem, ſtimulos ſubditos mihi non parvos libens agnoſco ad multo alacrius, quod ingreſſus eram, literarum hoc ſtadium decurrendum. Id autem quo ſucceſſu fecerim, cum nullorum, quam veſtrum, eſſe malim judicium, ablegandum ad veſtram cognitionem una cum ſociis ſuis Planciaden putavi, plenos profecto omnes bonæ ſpei, immo planè confiſos, fore ut

à neminis vel induſtrià promptius ſuffragium, vel benignitate impetrent veniam faciliorem. Neque enim ulli vel integrius judicant, quam qui intelligunt rem, vel facilius ignoſcunt, quam ejus qui difficultatem perſpiciunt. Quod ad te attinet, Bleisvici Ampliſſime, ſcio equidem quam non per graviores occupationes ſtudiorum ſequi tibi amœnitates liceat, cum non tibi, ſed reipublicæ, quam tam laudabiliter adminiſtras, propemodum omnis vivas. Verum & hoc ſcio, ita ſubſecivis horis, hoc eſt, quibus tibi vacas, ita hæc curare ſtudia, ut illis, qui de iis diſſerentem te audiant, per omnem vitam nihil aliud curaſſe videaris; immo mirari ſubeat, unde homini maximis reip. negotiis aſſiduè diſtento tanta non humaniorum literarum tantum & antiquitatis, verum theologiæ etiam & juriſprudentiæ nata ſit notitia. Verum hæc cum non inania, ſed ſolida, hoc eſt, vera ſint, tacitâ eorum contentus conſcientiâ, prædicari ea ab aliis non ſu-

ſupervacuum tantum cenſes, ſed & moleſtè, quod hoc pacto modeſtiæ tibi laus, quâ in primis excellis, imminuatur, non immerito pateris. Idem de te quoniam perſuaſiſſimum habeo, Rycki Celeberrime, neminem mirari velim, quod nihil heic dicam, nec de exquiſitâ eruditione tuâ, quâ cum Batavum Athenæum haud parum illuſtras, tum & juventutem ab ore tuo pendentem promereris inſigniter; nec de virtutibus tuis reliquis, quæ civem non minus te præclarum, quam virum reddunt bonum. Una illa amicitia per ipſos ſeptendecim & amplius annos abſque ullà querelà inter nos culta, quia ejus ſive eximiâ quadam voluptate in mentem mihi nunquam venit, nec ſilentio præteriri debet: immo eam nepotes noſtri ut ſciant ac imitentur, libellus hic faciet nomini tuo conſecratus, dummodo traxerint Deum vota noſtra. In quo omine tam bono προσφωνήσεως hujus facio finem, & valere vos ambos, Optimi Virorum, diu mul-

tumque opto, quo permultis adhuc annis patriæ, quemadmodum cummaximè facitis, facere aliquid boni poſſitis.

Scrib. Delph. Bat. poſtrid. Non. Januarias anni CIϽ IϽC LXXXI.

L E-

# LECTORI BENEVOLO S. D.

*AD Fulgentium accuratius, quam factum adhuc eſt, recenſendum adhibuimus MSS. duos codices membranaceos Leidenſis Bibliothecæ: quorum alter, ſic ſatis antiquus, Mythologicon & Continentiam Virgilianam una cum duobus prioribus libris Martiani Capellæ de Nuptiis Philologiæ complectebatur: in altero, vetuſtatis item non contemnendæ, deſcriptus erat libellus de Priſco Sermone, ut & Excerpta Paulli ex Feſto, Gloſſæ in* I. & II. *librum Georgicorum Virgilii, nonnullaque alia ad rem grammaticam pertinentia. Per hos ergo codices ſi quid boni forte obtigiſſe Planciadæ noſtro judicaveris, gratias eo velim nomine agas Friderico Spanhemio & Theodoro Ryckio, Profeſſoribus in Batavo noſtro Athenæo longè celeberrimis, quorum beneficio eorum ad tempus uſuram minimè, ut reor, inutilem impetravi. Mythologici editiones præter Commelinianam anni* CIↃ IↃ LXXXIX. *à nobis conſultæ variæ; quas inter viſæ præcipuæ ſunt cum Auguſtana cum Jacobi Locheri commentariis anni* CIↃ IↃ XXI. *tum tres Baſileenſes; quarum prima Hervagiana, à Micyllo anno* CIↃ IↃ XXXV. *annotatiunculis nonnullis hic illic inſtructa: ſecunda ex officinâ Henrici Petri anno* CIↃ IↃ XXXVI. *prodiit: tertia à filio ejus* Sebaſtiano *anno* CIↃ IↃ LXXXVII. *emiſſa eſt, & curâ Henrici Juſti Fulgentii Epiſcopi operibus conjuncta. Pariſinam, quam anno* CIↃ IↃ LXXVIII. *protulit Johannes Parant, & Lugdunenſem, anno* CIↃ IↃC VIII. *in officina Johannis de Gabiano excuſam, ex Micyllianâ, quæ varios Mythographos in unum*

*unum velut faſciculum conjunxit, fideliter expreſſas deprehendi, ſi paucula, & quæ in cenſum vix veniant, excipias. Antiquiſſima, immo princeps omnium, quam Baptiſtæ Pii commentariis illuſtratam anno* CIↃ CCCC LXXXVII. *Mediolanenſes nobis dederunt. Eam diu multumque quæſitam taudem aliquando ex Bibliothecâ nobis Daventrienſi ſuppeditavit doctiſſimus ille Conſul & Profeſſor Gisbertus Cuperus. Verum pro theſauro carbones, quod ajunt, reperi; adeo exigui viſa momenti ſunt, quæ ad illum ſcriptorem congeſſerat vir ille alioquin eruditus. Interim religio nobis fuit non dare tibi textum Commelini, cum perquam fidenter ille nitori ſe priſtino reſtituiſſe Fulgentium glorietur. In libello de Priſco Sermone ſequuti ſumus Mercerum, qui illud ſcriptum cum Nonio Marcello anno* CIↃ IↃC XIV. *recenſuit, & notis perquam elegantibus illuſtravit. Sed quàm licenter Hadrianus Junius, cujus ipſe veſtigiis inſiſtit, in eo refingendo graſſatus ſit, docebunt te noſtræ animadverſiones. Cæterum ne fucum nobis faciat in iſto libello Fulgentius, non de nihilo verearis. Nam cum ejus ætate magnâ ſui parte non à Gothis tantum, ſed ab ipſis Chriſtianis præpoſtero religionis zelo ſpoliatæ eſſent bibliothecæ, licere ſibi arbitratum dicas, ut auctoritatem advocet complurium ſcriptorum, qui nunquam videntur exſtitiſſe, certè aliis incomperti ſunt. Quia tamen nihil ſperni debet, in quo vel minimum antiquitatis relucet, & chartæ non multum poſcebat hoc opuſculum, ut nec alterum illud de Virgilianâ Continentiâ, Mythologico utrumque ſubjungendum cenſui, ne quid eorum, quæ Planciadæ hujus ſuperſunt, à te deſideraretur. Virgilianæ Continentiæ rariores inve-*

*veniuntur editiones: ego certè præter Commelinianam non aliam vidi; quam quæ Servio Danielis anno* CIↃ IↃC XXXVI. *præmiſſa eſt, & ab homine literato cum MSS.* 2. *collata, unde excerptæ lectionum varietates marginem occuparunt. Quâ autem ætate Planciades noſter floruerit, affirmare pro certo non poſſum. Modius Novantiquarum Lectionum epiſt.* LXI. *æqualem fuiſſe, vel certè ſupparem Ruſpenſi Epiſcopo, & vixiſſe in Africâ, arbitratur. Afrum fuiſſe quam maniſeſtè arguat ſtylus, multis heic demonſtrare poſſem, ſi opus foret; ſed hoc facimus alibi. Accedit huc, quod Presbyter ille Catus, cui inſcribit ſuas mythologias, Carthaginenſis fuerit, ut volunt vett. editiones: id quod & à membranis Leidenſibus confirmatur. Nec diſpliceat forte admodum, quod æqualem faciat fulgentiſſimo illi Fulgentio, qui in Numidiâ epiſcopum geſſit, cum ex præfatione Lib.* I. *appareat, gravem & ejus tempore orthodoxorum fuiſſe perſecutionem, quæ alterum illum vel in primis nobilitavit. Adverterunt me ſtatim, ut primum in manus ſumſi hunc ſcriptorem, verba illa pag.* 2. Quia nunquam eſt malum immortale mortalibus, tandem domini regis felicitas adventantis velut ſolis crepuſculum mundo, tenebris dehiſcentibus, pavores abſterſit. *Quis ille dominus, ſive domnus, ut membranæ habent, rex eſt? Gloſſa interlinearis codicis Leidenſis Zenonem intelligendum monet: in quo etſi errat, apparet inde tamen, circa quæ ſcriptorem hunc tempora vixiſſe exiſtimatum olim ſit. Locherus rectius, meo quidem judicio, Hildericum innui cenſet, qui in Africâ eccleſias orthodoxas reſtituit, & epiſcopos ab ejus patre Thraſamundo in exilium actos re-*

*revocavit. Sed turbat paullulum, quod paullo ante dixit,* Sopitis in favillâ ſilentii raucisſonis jurgiorum claſſicis, quibus me Galagetici quaſſaverant impetus. *Salmaſius in orâ codicis ſui emendaverat* Gallogetici. Gallogetæ *eſſent turba miſcellanea ex Gallis & Getis conflata. Sed an ita vocari poſſent Vandali? Deinde, an ita loqueretur ſub rege Vandalo? Illud, inquam, turbat me, & item alterum iſtud, quod libellum de Virgilianâ Continentiâ, ut & de Priſco Sermone ad Chalcidium ſcripſit. Quod ſi Chalcidius ille is eſt, qui Timæum Platonis interpretatus eſt, ut videtur exiſtimaſſe Geſnerus in Bibliothecâ, & affirmare non dubitat Godofredus, cum titulum libelli de Priſco Sermone ita conceptum ediderit,* Fulgentii libellus de Priſco Sermone ad Chalcidium Grammaticum, Platonis Timæi Ecphraſten; *vixerit tempore Conſtantini Magni, ut ex illis non vanè admodum colligas, quæ Adverſar. Lib.* XLVIII. *cap.* 8. *congeſſit Barthius. Sed ego inclinaverim magis in priorem ſententiam, in quâ Modius & Locherus conſpirant, niſi quod hic epiſcopum illum fuiſſe ſenſerit. Nec longè ab eâ, quod ad ætatem attinet, diſcedit Gloſſator ille modo laudatus, ſiquidem Zeno annis non admodum multis præceſſit Juſtinianum, ſub quo Hildericus regnum obtinere cœpit in Africâ. Nam Fulgentius ille Ruſpenſis* claruit, *ut ait Iſidor. Illuſtr. cap.* 27. ſub Thraſamundo rege Wandalorum, Anaſtaſio Imperatore regnante. *Iſidorum ſecutus eſt Trithemius cum de eodem Ruſpenſi epiſcopo ait:* Claruit temporibus Thraſamundi regis Vandalorum Catholicas eccleſias perſequentis ſub Anaſtaſio Imperatore, anno domini quingenteſimo. *Vide-*

*detur Gloſſator reſpexiſſe id, quod in de Perſecut. Vand. Lib.* 1. *extremo narrat Victor, intercedente Zenone, Carthagini Orthodoxis reſeratam eſſe eccleſiam ſuam, & epiſcopum redditum. Verba ejus adſcribam:* Poſt hæc Geiſericus Eccleſiam Carthaginis claudi præcepit, diſſipatis atque diſperſis per diverſa exiliorum loca, quia epiſcopus non fuerat, presbyteris & miniſtris: quæ vix reſerata, Zenone principe ſupplicante per patritium Severum, & ſic univerſi ab exilio redierunt. *Ridicularium ergo eſt, quod in præfatione ſcribit Baptiſta*: Tempore Galeni floruit Imperatoris: epiſcopatum iniit ſub Athanaſio. Anaſtaſio *ſcribere voluit forte. In Catalogo ſcriptorum Fulgentii nullius Mythologici meminit Iſidorus, quod alioquin ille, amator tantus ſæcularis doctrinæ, non reticuiſſet, ſi ullum ab eo relictum eſſet. Cæterum ut ætas hujus ſcriptoris, ita & ipſum nomen controverſum eſt. Lundorpius in Homologumenis de Petronio auctorem Mythologiarum appellat Furium Publium Fulgentium; Continentiæ Virgilianæ, Flavium Calpurnium Fluentium; Libelli de Priſco Sermone, Fabium Fulgentium Planciaden. Sed fallitur multum vir doctus. Nec diverſorum ſcriptorum ſunt fœtus opuſcula iſta, nec auctor eorum Furii vel Flavii habuit nomen. Diſertim enim vett. membranæ* Fabium Planciaden Fulgentium *vocant cum Mythologiarum, tum & Continentiæ Virgilianæ ſcriptorem. Fabium fuiſſe dictum liquet ex ipſiuſmet verbis, quibus unam de Muſis ſe alloquentem introducit in Præfat. Lib.* 1. Eia, inquit, Fabi, Anacreonticis *&c. Nec recte* Placiaden *pro* Planciaden *videntur facere editi antiquitus, cum* Plancia-

cia-

ciades *habeatur in libris manu exaratis; id quod Voſſio in de Vitt. Sermon. Lib.* I. *cap.* 16. *videtur factum à* Plancius. *Scribit tamen Rivetus Critici Sacri Lib.* IV. *vidiſſe ſe iſtas Mythologias in bibliothecâ Gemblacenſis monaſterii ſub nomine cujuſdam* Placiadis Fulgentii. *Atque ita edidit quoque Baptiſta Pius. Sed fugiſſe videtur oculos eorum lineola ſuper A literam ducta. Addit Rivetus Mythologias Carthaginenſi epiſcopo adſcribi à nonnullis. Intellexerunt, opinor, illi epiſcopum eum, ad quem libros de Divinis Officiis ſcribit Iſidorus. Hæc ſcripſeram, cum, ecce, literæ ab illuſtri viro Nicolao Heinſio docent me ſcriptoris hujus duo exemplaria pervetuſta reperiri in armariis Vaticanis, quorum alterum hanc præferat inſcriptionem,* Fabius Placius de Fulgentio moralis expoſitio Virgilianæ Continentiæ. *Adhæc in Mediceis exſtare perantiquum codicem, literis exaratum Longobardicis, illique adnexum Servio, cujus beneficio conſervata ſint nobis erudita in Maronem ſcholia ſub nomine Junii Philargyrii. Atque iſta ſunt, lector benevole, quæ de Fulgentio noſtro dicere nunc habui: quibus ſi quis certiora me docuerit, gratias ei meminero multo gratiſſimas. Nec de auctore Argumentorum Metamorphoſeon Naſonis quicquam habeo, quod certum ac indubitatum eſſe affirmare auſim; immo nec Illuſtris Heinſius habet, cujus hæc verba ſunt in literis eâ de re ad me datis: Scriptor ille, inquit, cujuſcunque nominis, qui argumenta Metamorphoſeôn Naſonianarum concinnavit, viſus mihi ſemper eſt vixiſſe poſt belli Gothici tempora: quo factum eſt, ut bibliothecæ pleræque libris ſpolia-*

*liarentur, atque ingens penuria ſuboriretur auctorum veterum. Certè ſublata jam tum videntur; ſi qua in Metamorphoſes haſce exſtiterant, ut exſtitiſſe non dubito, commentaria. Secutus enim eſt mendas, quæ jam tunc exemplaribus hujus poematis inoleverant; ut Lib.* VII. *vers.* 760. *ubi* Laiades *pro* Naiades *ſcribendum monui, cum argumenti auctor prava illic lectione ſit deceptus. Libro eodem vers.* 466. *idem confirmat veterem in Naſone ſcripturam,* quamque impia prodidit Arne, *& docet bello Minoio id geſtum, cujus ſi quis exſtaret ſcriptor, rem expeditam haberemus; nunc omnia in obſcuro ſunt. Curis ſecundis multa huc congeſſi, ac pertendi in Naſone corrigendum:*

—Quamque impia prodidit Arne
Siphnon; at accepto, quod avara popoſcerat, auro, Mutata eſt in avem. *Nam ſcripti vetuſtiores,* Sithon & accepto. *Siphni quoque nomen in argumento reſtituendum. Hæc Heinſius, ut & iſta, ſed in alia epiſtola: Ipſarum Metamorphoſeôn cum inter codices numero propemodum infinitos, quos oculis uſurpare mihi in pulvere veterum bibliothecarum contigit, nullum viderim exemplar hoc S. Marci libro præſtabilius, de argumentis, quæ in pleriſque membranis recentioris notæ aut omittuntur, aut fœdè exhibentur interpolata, facile per te judicabis. De auctore horum cum nec Florentinus ille codex, nec alii à me inſpecti libri quicquam præ ſe ferant, non habeo quod dicam. Nec ſatis compertum eſt, unde fiat, quod ad Lactantium libellus is referatur. Oblatus mihi eſt, cum agerem apud Etruſcos, in bibliotheca magni Ducis Lau-*

*rentianâ codex chartaceus hujus ſcripti parum vetuſtus, & ſeorſim ſine Naſoniano opere exaratus, qui* Donati breviationem fabularum Ovidii *libellum hunc nuncupabat &c. Codex ille Florentinus, cujus vir magnus meminit, is S. Marci fuit apud Dominicanos Florentiæ, ante annos, ipſo judice, octingentos ſcriptus, in quo liber* XV. *deſiderabatur. In eodem cum & argumenta Metamorphoſeôn continerentur, conferre ea cum editione Ranerianâ operæ pretium duxit, quod præter illum, & alterum Neapolitanum, ætatem annorum circiter quadringentorum habentem, haud ullum alium alicujus invenerit vetuſtatis, in quo exſtarent. Ea ergo codicis illius antiquiſſimi excerpta cum proximè cum editione Venetâ anni* CIƆ CCCC LXXXVI. *convenire deprehenderem, cauſſa non erat, cur non protinus præ omnibus aliis ſequendam eam mihi, &, ſicubi aberratum eſſet, ex MS. emendandam proponerem. Si nihil aliud, hoc certè à me effectum ſpero, ne in poſterum Raneriani Centones, ex Regii ſæpe commentariis malè conſuti, pro Lactantianis legantur. Non otioſè lectum à me eſt, quod præfatur Ranerius,* Vetere ſe exemplari adjutum correxiſſe innumeros locos, multaque, quæ deerant, adjeciſſe. *Adjecit ſanè ille multa, ſed audace mehercules exemplo, vel de ſuo, vel ex Regii commentariis: id quod primus haud vanè odoratus, nec dicere veritus eſt Victor Giſelinus, in quem eo nomine immerito ita invehitur Barthius Adverſar. Lib.* VIII. *cap.* 17. Nec vero Joannis Rænerii in hoc auctore diligentia tam eſt vituperabilis, quam cenſet Victor Giſelinus in Epiſtolâ ad Georgium

Fa-

Fabricium, nec Regii ille notas intruſit, ſed Regius hunc potius exſcripſit, ut ex MSS. libris & ſtilo Lutacii perſimili ſibi clarum eſt. Itaque melius de Lutacio judicandum, quam ut phraſin ejus à Regii nequeas diſcernere, quæ adeo res diverſæ ſunt, ut nigra ſunt diſſimilia fulvis, ut plumbo argentum. *Quod ſi tam diſſimilis Regii & Lactantii eſt ſtylus, mirari ſubit, quod non animadverterit Barthius argumentum fab.* 2. *Lib.* V. *quod ipſe Adverſar. Lib.* X. *cap.* 8. *illuſtrat, ut ſi à Lactantio eſſet profectum, ad verbum è Regianis Commentariis eſſe deſcriptum. Sed Regius, inquit, hunc potius exſcripſit. Quem, oro te, exſcripſit? Lactantiumne Rænerii? Atqui Rænerius longè Regio ætate inferior fuit. Quod ſi Regium dicas Lactantium, ut in MSS. eum invenerit, exſcriptum inſeruiſſe notis ſuis, jam ratio tibi reddenda erit, primum cur nunquam eorum MSS. unde tantum ſupplementorum acceſſerit Lactantio, mentionem fecerit Regius? deinde, cur nihil ſimile vel in codicibus Germanicis Giſelinus, vel in Italicis invenerit Heinſius? Sed actum ne agam, remittam te neceſſe eſt ad animadverſiones noſtras, quibus vindicare Lactantium & ſibi reſtituere annìſi ſumus; quod fieri à nobis, quin aliquoties reprehenderemus Rænerium, nequaquam potuiſſe, facile conjectas. Emendare jam ante ſæculum hæc argumenta ex neſcio quibus libris Walterianis aggreſſus erat Giſelinus: verum quod in illis ea quibuſdam locis mutila eſſent, adeoque magnam partem evariarent ab Hervagii, Birckmannorum, & Rænerii editionibus, ut non ab uno, ſed pluribus facta viderentur, cœpit diffidere probitati librorum ſuorum, & ad libri quarti initium*

 *ſub-*

*ſubſtitit. Nos ivimus ulterius, & ad librum uſque XV. qui in MS. deſiderabatur, Lactantii contextum, ſive τὸ κείμενον, ut Græci magiſtri loquuntur, ex editione Venetâ, & codice illo Florentino jam aliquoties laudato, tantum non in integrum reſtitutum, bonâ tibi fide exhibemus. Liber autem quintus decimus an fide ſe & auctoritate Rænerii tueri poſſit, viderit is, cui fortuna ejus aliquod MS. obtulerit exemplar. Lactantium Placidum hunc eundem eſſe arbitratur Rænerius, cujus in Statium habeamus Commentaria; immo, ut mihi videtur, etiam argumenta Tragœdiarum Senecæ; quanquam Donato opuſculum hoc inſcribant Colonienſes editores, ut & chartaceus ille codex, quem in Florentinâ inſpectum biliothecâ ab Ill. Heinſio audiſti modo. At Barthio non eſt Grammaticus, neque fabularum Ovidii argumenta concinnavit, ſed totum Metamorphoſeon opus luculento ſtylo redegit in compendium. Cauſſam nullus video; quin omnia ſuadere mihi contrarium videntur. Sed quod dictionem adeo ſtylo ejus ſimilem cenſet, qui eas fabulas, quæ ſub Hygini nomine exſtant, conſarcinavit, ut utrumque ſcriptum propemodum ejuſdem parentis videatur fœtus, in eo perlibenter ei adſentior.*

*Quod ad Albrici, ſive is Alfricus eſt, qui Anglus fuiſſe, & annis abhinc ſexcentis vel ſeptingentis floruiſſe videtur, Commentariolum de Imaginibus Deorum integrum exſtare in Voſſianâ Bibliothecâ ex Cl. Tollii notis in Palæphatum didiceram, ſperaveram fore, ut meâ operâ non amplius mutilus is ſcriptor in hominum manibus verſaretur. Verum illuſtris Voſſius eâ de re appellatus, ſe vel donaſſe Tollio, cum is Palæphatum ederet, vel certè commodaſſe Albricum iſtum, reſpondit,*

*dit, nec poſtilla, cum diem ſuum obiiſſet Tollius, reſciſſe quid eo libro factum ſit. At hæredes Tollii negant in ſupellectile ejus librariâ ullum à ſe Albricum inventum.* Οἴχεται ἄρ' ἐκεῖνος, καὶ ἠφάνισεν ἑαυτὸν εἰς ἀτοπίαν.

*Jam manum tollebam de fabulâ, cum in mentem mihi venit à Cl. Revio in Hiſtoriâ Daventriæ præfationem in Fulgentii Mythologias longè aliam, atque hactenus nos habuimus, ex MS. Vet. à Jacobo Fabro depromtam, afferri. Verum ſuppoſititium omnino ſcriptum illud eſſe, nec Planciadis noſtri, tametſi abunde vel ſola dictio oſtendat, ut repræſentarem id heic tibi, qualecunque ſit, ſatius duxi, quam prætermiſiſſe quicquam, quo ſcriptor hic vel illuſtrari vel ornari poſſit, jure merito arguerer. Audi ergo Revium Hiſtoriæ modo laudatæ pag.* 141. *Autographum, inquit, Jacobi Fabri Daventrienſis, qui præfationem hanc in fabulas Fulgentii Placiadis reperit, eſt in Bibliothecâ Daventrienſi. Sic autem habet:* Subeuntem præfationem in ſubjectum librum ipſius Fulgentii inveni Lovanii in bibliothecâ ſqualenti, proh dolor, apud Auguſtinenſes in foro piſcario, in libro ſqualido ob incuriam poſſidentium. Fulgentius: Multa viri veteres cum ſcribendo gloriam ſibi quærere viderentur planâ poſteris oratione detexerunt, multa typo, ne vulgata vileſcerent, competenti involverunt. Multa velut myſtica, etſi jucunditatis tantum gratia, acute tamen confinxerunt. Horum primis, utpote planiciem ſectatis, itemque ultimis, ut qui involucris nihil adumbraverunt enodationis minus egentibus, medii, figurarum quæ tradunt cuniculis te-

tegentes, ſine interpretationis adminiculo; ad intelligentiam non perveniunt. De his ergo tractatum, non præſumtionis meæ oſtentaria (forte: oſtentatoriâ) commentitiave adinventione, ſed authenticarum commodiore traditionum aggregatione, publicæ utilitatis ſtudio ſuſcepi; fortaſſe non otioſum. Neque enim vel omnibus tot grandia, in quibus omnem Philoſophiæ haurirent dulcedinem, contigere volumina, vel hæc adeptis ſæpe non parum, ſæpe nequicquam tanta in rerum multiplicitate, unam rem quamlibet quærendo, placet laborare. Nec quidem hæc omnia, vel pœne omnia figmentorum explicem genera, ſed quæ hic facili conjunctione præſto habentur paucula, alioqui difficiliori indagatione invenirentur, vel incaſſum nonnunquam quærerentur diſperſa. Ex hoc ergo fonticulo cyathum quem ad Aufidum, ut tantundem haurires, deferebas, aliquanto, quod mihi videtur, commodius adimplens; ſi quid quod guſtum offendat, nihil enim in humanis actionibus perfectum eſt, ſenſeris, id vel ad interiora transmiſſum ex ſe ſapiat, vel ſi adhuc quoque inſipidum perſtiterit, congrui amica medicaminis infuſione dulceſcat, vel ſi condimentis dulcorari nequiverit, ne magis amareſcat, penitus evomatur. Neque enim parum cognoſſe, ſed in parum cognito perſeveranter & obnixe perſtare, juxta Tullium crimen voces. Quid autem ſequens opus velit, à diviſione fabulæ reor inchoandum.

Fabularum, quarum nomen (ut ait Macrobius) indicat falſi profeſſionem, aliæ delectationis tantum,

tum, aliæ etiam utilitatis cauſa conſcriptæ ſunt. Eas vero, quæ tantum delectant, Philoſophi repudiantes, alteram fabularum ſpeciem hoc modo ſubdividunt: Inventarum autem utilitatis cauſa fabularum, in quibuſdam & materia ficta eſt, & per mendacia ipſe relationis ordo contexitur, ut in fabulis Æſopi elegantiâ fictionis illuſtribus: at in aliis materiæ etiam veritas ſubeſt, ſed hæc ipſa veritas per quædam compoſita & ficta profertur. Et hæc jam vocatur fabuloſa narratio, non fabula. Ut myſticæ Heſiodi & Orphei de Deorum progenie ortuve traditiones. Ex hac ergo ſecunda diviſione, quam diximus, prior ſpecies, quæ concepta de falſo per falſum narratur, à Philoſophiæ libris prorſus aliena eſt. Sequens in aliam rurſus diſcretionem ſcinditur. Nam cum veritas argumento ſubeſt & ſola ſit narratio fabuloſa, non unus reperitur modus figmenta rerum referendi.

Aut enim contectio narrationis per turpia & indigna numinibus ac monſtro ſimilia componuntur, ut Dii adulteri, ut Saturnus pudenda Cœli patris abſcindens, & ipſe rurſus à filio, regno potito, in vincula conjectus; quod genus totum philoſophi neſcire malunt; aut ſacrarum rerum notio ſub pio & competenti figmento honeſtaque relatione enunciatur. Et hoc eſt ſolum figmenti genus; quod cautio de divinis rebus Philoſophantis admittit. Nos vero non minus poëticis quam & Philoſophicis ſubſervientes diſciplinis, utraſque fabularum ſpecies, quas poſuimus poſtremas, quantum ſe ad præſens facultas dederit,

 juxta

juxta patrum veſtigia proſequemur. Nec te moveat, quod ab admiranda beati Auguſtini traditione, quam in libro de Civit. Dei promit, in aliquibus videar diſſentire: ego neque illum in ſcribendo præ manu habui, neque Catholicæ fidei traditores in hoc opuſculo imitari aggreſſus ſum. Ille quidem altiora, & fortaſſis veriora proponit, ſed hæc mediocres apud antiquos viri tradiderunt. Ut autem ad promiſſa veniamus, de ortu idolatriæ tractatum inchoëmus, de cujus ſcaturigine omnia pene figmenta manaverunt.

*Explicatio notarum, quibus in Commentariis Fulgentianis uſi ſumus.*

M. Edit. Baſil. anni 1535.
H. Baſ. anni 1536.
I. Baſ. anni 1587.
A. Auguſtana anni 1521.
L. Lugdunenſis anni 1608.
P. Pariſina anni 1578.
B. Mediolanenſis anni 1487.
MS. vel Cod. Leid. membranæ vett. Bibliothecæ Leidenſis.

Fa-

Fabularum, quæ à Fulgentio explicantur, per

# CAPITA INDEX,

uti inventus eſt in MS. Leid.

## *Lib.* I.


| | |
|---|---|
| Cap. I. | *UNde Idolum dictum.* |
| II. | *Fabula Saturni.* |
| III. | *Fabula Neptuni.* |
| IV. | *Fabula de Plutone.* |
| V. | *Fabula de Tricerbero.* |
| VI. | *Fabula de Furiis.* |
| VII. | *Fabula de Fatis.* |
| VIII. | *Fabula de Harpyis.* |
| IX. | *Fabula de Proſerpinâ.* |
| X. | *Fabula Cereris.* |
| XI. | *Fabula Apollinis.* |
| XII. | *Fabula de Corvo.* |
| XIII. | *Fabula de tauro.* |
| XIV. | *Fabula de novem Muſis.* |
| XV. | *Fabula Phaëthontis.* |
| XVI. | *De Tripo, Sagittis, & Pythone.* |
| XVII. | *Quare ſine barbâ pingitur, cum pater dicatur.* |
| XVIII. | *Fabula Mercurii.* |
| XIX. | *Quare pinnas* habere dicatur. |
| XX. | *Quare virgam.* |
| XXI. | *Quare galerum & gallum.* |
| XXII. | *Quare Hermes.* |
| XXIII. | *Quare fur, quare celer dicatur.* |
| XXIV. | *Quare Argum occidiſſe.* |
| XXV. | *De Ganymede.* |
| XVI. | *Fabula Perſei & Gorgonarum.* |
| XXVII. | *Fabula Admeti & Alceſta.* |

# INDEX FABULARUM.

## *Lib.* II.


Cap. I. *Fabula de Judicio Paridis.*
II. *Fabula Minervæ.*
III. *Fabula Junonis.*
IV. *Fabula Veneris.*
V. *Fabula Herculis & Omphalæ.*
VI. *Fabula Caci & Herculis.*
VII. *Fabula Antæi & Herculis.*
VIII. *Fabula Tereſiæ.*
IX. *Fabula Promethei.*
X. *Fabula de adulterio Veneris.*
XI. *Fabula Ulyſſis & Sirenarum.*
XII. *Fabula Scyllæ.*
XIII. *Fabula Midæ regis & Pactoli fluvii.*
XIV. *Fabula Minervæ & Vulcani.*
XV. *Fabula Dionyſii.*
XVI. *Fabula de Cygno & Ledâ.*
XVII. *Fabula Ixionis.*
XVIII. *Fabula Tantali.*
XIX. *Fabula Lunæ & Endymionis.*


## *Lib.* III.


Cap. I. *Fabula Bellerophontis.*
II. *Fabula * Perdiccæ.*
III. *Fabula Actæonis.*
IV. *Fabula † Ero & Leandri.*
V. *Fabula Berecynthiæ & Attis.*
VI. *Fabula Deæ Pſychæ & Cupidinis.*
VII. *Fabula Pelei & Thetidis,*
VIII. *Fabula Myrrhæ & Adonis.*
IX. *Fabula Orphei & Eurydicis.*
X. *Fabula Apollinis & Marſyæ.*
XI. *Fabula Finei.*
XII. *Fabula Alphei & Arethuſæ.*


*Fabii Planciadis Fulgentii V. Cl. Mythologiarum libri tertii Capitula Expliciunt.*

* Vide annot. ad illud caput. † Conſule & heic notas noſtras.

I N-

# INDEX SCRIPTORUM

*Veterum, qui in Commentariis hujus ſecundi tomi Mythographorum Latinorum à nobis vel emendantur, vel explicantur.*


ABdiæ Babylonii interpres emend. p. 248.
Ælianus emend. p. 211.
Ampelius emend. p. 56. 91. 283. 312.
Anacreon tentat. p. 11.
Anton. Liberalis emend. p. 231. 234. 238. 241. 257. 288.
--- Lectio ejus Vulg. aſſerta p. 203. 240. 280. 310.
--- Explicatus p. 230. 231. 238. 247. 249. 278.
Apitius emend. p. 48. 69.
Apollodorus emend. p. 211.
--- Ejus lectio Vulg. aſſerta p. 238.
Apoſtolius reprehenſ. p. 283.
Ariſtophanes emend. p. 265.
Ariſtoteles emend. p. 121.
Arnobius emend. p. 184.
Artemidorus emend. p. 320.
Aſconius emend. p. 286.
Auctor vitæ Virgil. explicatus p. 6.
Auctor Altercat. Hadrian. & Epictet. emend. p. 71.
Avienus emend. p. 261.
Auſonii lectio vetus revocata p. 98. 204.
Capella emend. pag. 12. 16. 28. 40. 42. 43. 44. 61. 105. 111. 128. 165.
--- Repreh. p. 90.
Caſſiodorus emend. p. 37. 169. 314.
Catalecta Vett. Poët. emend. p. 87. 119.
Catullus emend. p. 233.
Chryſologus emend. p. 59.
Claudianus emend. p. 105.
Cyprianus emend. pag. 105. 151.
Digeſtorum lectio vetus aſſerta p. 150.
Diogenis Laërtii interpres repreh. p. 262.
Donatus emend. p. 144.
--- Reprehenſ. p. 52.
Etymologici magni auctor emendat. p. 257.
Euſtathius emend. p. 131.
Feſtus Paulli emend. p. 6. 9. 31. 33. 60. 71. 124. 174. 262.
Firmicus emend. p. 205. 309.
--- Tentat. p. 312.
Fortunatus emend. p. 24.


Fron-

Frontinus emend. in *Addend.*
Germanici Scholiaſtes emend. p. 50. 88. 99. 309.
Gloſſæ Philoxeni emend. p. 12. 17. 82. 86. 128. 138. 165. 171. 177. 180. 218. 253. 313.
Gloſſarium Barthii emend. p. 18. 183.
--- Repreh. p. 169. 210.
Gloſſæ Iſidori emend. p. 19. 82. 105. 176.
--- Explicatæ p. 179.
Gloſſæ in Virgil. emend. p. 20. 31. 85. 98.
Gloſſæ in Perſium emend. p. 53. 307.
Gregorius emend. p. 51.
Heſychius emend. p. 15. 60. 203. 323.
Hipponax emend. p. 203.
Homeri Scholiaſtes emend. p. 310. Interpr. repreh. p. 323.
Horatius explicatus p. 141. 270.
--- Ejus Scholiaſtes emend. p. 169. 290. 305.
--- Reprehenſ. p. 90. 309.
Iſidorus emend. p. 29. 61. 169. 173. 176. 183. 202. 270. 283. 309. 311. 313. 314.
Junilius emend. p. 43. 138.
--- Ejus lectio Vulg. defenſa p. 60.
Juvenalis Scholiaſtes emend. pag. 6. 17. 96. 142. 167. 277.
Juſtinus tentatus p. 315. 326.
Lactant. Firm. emend. pag. 149. 163.
Macer emend. p. 121.
Macrobius emend. p. 34.
Martialis emend. p. 99.
Minutius Felix emend. pag. 205.
Nonius emend. p. 285.
--- Reprehenſ. p. 52.
Notæ Tyronis emend. p. 77.
Obſequens emend. p. 230. 289.
Ovidius emend. p. 285.
Paulus Apoſtolus explicatus p. 38.
Pedo explicatus p. 73.
Perſii lectio vetus revocata p. 301.
Petronius emend. p. 6. 13. 97. 99. 113. 121. 325.
--- Illuſtratus p. 262. 283.
--- Ejus lectio Vulg. defenſa p. 30. 174.
Philargyrius emend. p. 154. 211.
Phocas emend. p. 154.
Phornutus emend. p. 71.
Pindari Scholiaſtes tentat. p. 261.
Plauti lectio aſſerta 307.
Plinius emend. p. 264. 289.
Quintilianus emendatus p. 1. 19. 36. 151.

--- Ten-

--- Tentat. p. 18.
Ruffinus emend. p. 43. 282.
--- Explicatus p. 270.
Saluſtius emend. p. 274.
Sarisberienſis emend. p. 2.
Sedulius emend. p. 29.
Seneca tentatus p. 140.
--- Ejus lectio defenſa p. 14. 17.
Servius emend. p. 1. 26. 37. 46. 51. 56. 60. 75. 80. 81. 129. 133. 134. 140. 270. 276. 278. 309. 310. 312. 316. 318. 320. 321.
Sextus Rufus emend. p. 221. 271.
Simeon Sethi emend. p. 150.
Spartiani lectio vetus aſſerta p. 23.
Statii Scholiaſtes emend. p. 9. 56. 107. 310.
Stephanus emendatus & explicatus p. 278.
--- Ejus interpres reprehenſ. p. 270. 279.
Sulpiciæ fragmentum tentatum p. 4.
Tertullianus repreh. pag. 52.
Theocriti Scholiaſtes emend. p. 256.
Turpilius emend. p. 159.
Tzetzes emend. p. 236. 262. 268.
--- Reprehenſ. p. 33. 205.
Valerius Maximus emend. p. 178.
--- Illuſtratus p. 262.
Vibius Sequeſter emend. p. 232. 268. 281.
Victor emend. p. 9.

A D.

# ADDENDA.

PAg.XXII.a.21. Ὅτι οὐδὲν οἶδα. *add.* Schol. Ariſtoph. in Nub. act. 1. ſc. 1. pag. 129. Ed. Cald. Ἐπεὶ ἐκεῖνος (Σωκράτης) ἐφαίσκε μηδὲν εἰδέναι. διόπερ καὶ ὑπὸ Πυθίας σοφὸς ἐκρίθη. Τοῦτο γὰρ ἑαυτοῦ κρεῖττον εἶναι σοφὸν, τὸ γνωρίσαι, ὅτι οὐδὲν οἶδε.

XXV. a. 9. publicavit Grotius. *add.* German. Scholiaſtes unum ei equum album, alterum tribuit nigrum.

XLVII. a. 17. pro *è contrario.* Uſurpatum illud *econtra* etiam à Salviano video Lib. III, p. 77. *At nos econtra, non extraneis tantum, ſed etiam proximis invidemus.*

CXLIII. a. 23. *dignaretur & viſum. add.* Uſus particulæ illius non ita vulgaris anſam videtur præbuiſſe corrumpendo Frontino in de Aquæduct. p. 223. Ed. Keuch. *Ut curaret quatenus alias aquas poſſet, in urbem perduceret, & ampliores ductus faceret.* Leg. *quatenus alias aquas poſſet in urbem perducere* &c.

CCXXXII. a. vers. ult. *linguâ eam truncavit. add.* Verum nihil neceſſe eſt. Juſtin. Lib. xi. cap. 14. *Pœnam truncatâ corporis parte tulerant.*

CCXXXIV. a. vers. ult. *Biga*, δίφρος. *add. Curralis ſella* poſſet verti tamen. Nam propriè δίφρος fuit, ut docet Ariſtophanis Scholiaſtes in Nub. p. 134. τὸ σκιμπόδιον, ἐν ᾧ οἱ ἡνίοχοι ἐφεστῶτες ἐλαύνουσι.

CCXLVI. a. 46. Odyſſ. 627. Ed. Baſ. *add.* & Heſych. Φῆρες, inquit, οἱ Κένταυροι Αἰολικῶς. Φηρία, Θηρία Αἰολεῖς.

CCLXII. b. 9. *ipſe cœpit. add.* nec non Juſtin. Lib. xi. cap. 12. *Ex colliſione abjecti partus* &c.

CCLXXXIX. a. 8. *proximè Pompejum. add.* Eadem mendâ inquinatum puto gloſſarium Philoxeni, & lego pro *Accepto ſibi fecit*, ἑαυτῷ ἐλογίσατο, *acceptum ſibi* &c. Catull. carm. 37. *Acceptum face redditumque votum.*

---

# Operarum peccata.

Pag. LIII. b. 4. *quaſi Mercurium. leg. Mercicurium.* LXXI. b. 21. *peccati culeo.* leg. *aculeo.* XCVI. a. vers. ult. *Planipeaes audit. leg. Planipedes audit.* CII. a. 13. *diſexapito.* leg. *diſexapoto.* CIII. b. 5. Εἶαρ ἐλαίνης. leg. ἐλαΐνη. CXXV. a. 24. Demerſtus. *leg.* Demſterus, CCV. b. 15. *reſorbet.* leg. *reſorberet.* CCXVIII. a. 13. παλτήρ. leg. παλτήρ. CCXXVII. a. 2. ὕμνη. Leg. ὑαίνη. CCCIX. b. 47. περμαχθῆναι. leg. πυμφθῆναι. CCCXVII. b. 20. *metus aeris.* leg. *metus.* In dedicat. Fulgentio præfixâ, *pro* ſive eximiâ *leg.* ſine &c.

J U-

# JUDICIA

*nonnulla de*

# FULGENTIO

*& ejus*

# SCRIPTIS.

## *Modius Novantiq. Lect. Epiſt.* LXI.

NUnc volui hæc ad te mittere, ſpecimen eorum, quæ ex tuo veteri membranaceo codice in Mythologiarum libris iis emendavi, qui hactenus pro Fulgentii Epiſcopi Carthaginenſis, ſive ejus, cujus multâ pietate & eruditione ſcripta eccleſiaſtica multa in manibus habentur, non rectè circumlati cuſique paſſim ſunt; cum conſtet ex eodem illo tuo antiquo libro, tribuſque aliis venerandæ æquè antiquitatis codicibus, quibus olim Lovanii à Gemblacenſibus, & nuper Coloniæ à Metropolitanæ eccleſiæ Bibliothecæ præfectis, & abbate Sigebergenſi uſus ſum; cum, inquam, ex his omnibus conſtet, neque divi Fulgentii ejus, cujus ſcripta ſacra hodieque leguntur, quique Ruſpenſi Eccleſiæ præfuit, & multa ab Arianis paſſus fidei cauſſâ, eam ſedem Aſiatico exilio mutare coactus fuit, neque Carthaginenſis aut omnino alterius ullius epiſcopi has Mythologias eſſe, ſed neſcio cujus Fabii Planciadis Fulgentii Clariſſimatus dignitate ornati, qui tamen iiſdem fere cum Fulgentio Ruſpenſi Epiſcopo temporibus, & in eadem Africâ vixerit, ut tum plenius à me diſſeretur, cum hujus auctoris opuſcula univerſa, ex parte nunquam hactenus cuſa, ex ampliſſimâ tuâ bibliothecâ cum publico communicabo.

## *Voſſius Inſtit. Orat. Lib.* IV. *p.* 198.

Barbarè egit eapſe de re Fulgentius, non quidem fulgentiſſimus ille Epiſcopus Carthaginenſis, cui in antiquioribus editionibus tribuitur, ac à Florido quoque Sabino adſcribitur; ſed Grammaticus, qui & Fabius Planciades; cujus de Continentiâ Virgilianâ libellum habemus, & alterum de antiquarum aliquot vocum interpretatione.

## *Joſ. Scaliger Com. in El. de Ob. Mæc.*

Quod ſignifer Jovis ſit Ganymedes, docet doctiſſimus Mythologus Fulgentius Lib. 1.

## *Idem Auſon. Lect. Lib.* II. *cap.* 29.

Superiores autem Auſonii eſſe non credam propter ſtili diverſitatem: in quibus poſtremis animadvertendum Saturnum dictum Pollucis prolem: quod explicatur à Fulgentio doctiſſimo Mythologo ita de Saturno loquente: *Pollucis*, inquit, *filius, ſive à pollendo, ſive à pollucibilitate, quam nos humanitatem dicimus* &c.

## *Turnebus Adverſar. Lib.* XVI. *cap.* 3.

*Titivilitium* hic Feſtus lib. 18. nullius eſſe ſignificationis ſcribit, ut apud Græcos nullius eſt σκινδαψὸς & βλιθυρὶ: ſed auctor non contemnendus Fulgentius *Textivilitium* videtur legiſſe, cum libro de vocibus antiquis ita ſcribat: *Textivilitium dici voluerunt fila putrida, quæ de telis cadunt.*

At

Digitized by Google

At *Bredens Annot. in Q. Calabrum pag.* 238. Fulgentii Mythologiâ quid ineptius?

### *Et Barth. Comm. ad Stat. Tom.* II. *p.* 728.

Semeles ineptiſſimum etymon eſt apud Fulgentium Lib. II. Mythol. & tamen doctiſſimi viri eum Myrhologum *doctiſſimi* nomine commendant, qui totus nihil niſi mera eſt nugacitas.

### *Tom.* III. *p.* 449.

Hæc Fulgentius, quem ſcriptorem legendo miſeratione temporum afficimur; tanta enim jam ruditas à Græcâ literatura erat, ut ſibi arrogantiæ ſummæ homo omnia ſcribere licere crederet, modo vel auctores Græcos vel voces ejuſdem linguæ per caputque pedeſque atttahere poſſet in medium, & inde ſuum negotium curare.

### *I. Baptiſta Pius in Epiſt. dedicat. ad Antonium Mariam Bentivolæum.*

Expiſcati commodum ex penario literatorio, cujus tu fuiſti condus, Mythologicon Placiadem, fratrem, ut fertur, Caſſiodori, hunc chalcitypis officinatoribus tradendum curavimus, nuncupâtim tibi dicantes ſine provocatione electo judici aureum librum; quid librum? theſaurum potius: quem Sidonius libro III. eruditiſſimum, & ob ingenii merita quæſtorium vocat, tanquam quæſturâ rejectâ epiſcopatum Africæ ſumſerit.

### *Pierius Valerianus Hieroglyph. Lib.* XLVIII. *p.* 353. *Ed. Baſil.*

Hinc Fulgentius ex auctoritate Theopompi in Cypriaco Carmine, & ex Hellanico ἐν τῇ τ Διὸς φιλολογίᾳ, Junonem ait ab Jove vinctam catenis aureis, & incudibus ferreis degravatam; quamvis pravè quidam depravatam legunt, ſed longè fœdius interpretantur, dum exponunt devirginatam: & quod magis rideas (animadverte hominis phraſin & impudentiam) depudicatam, imminutam, incudibus veluti ſtragulis & lecto geniali præpoſitis, ob nimii tendoris & libidinis impatientiam. Sic ille ſtolidus inſanit, & enormia longè magis ſibi confingit ſuper angelis. Nec tamen præterit me, alicubi legi angelos quoſdam depravari & compedibus coërceri: ſed ibi depravari non ſignificat depudicari, ut ſtupor iſte putat, ſed gratiâ lumineque Dei privari. Homeri autem carmina, unde hæc à Theopompo & Hellanico deſumpta ſunt, habentur Iliad. O. vers. 18. Ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε &c.

### *Hadrianus Junius Animadverſ. Lib.* V. *cap.* 7.

Non ſatis explicata primo occurſu videbatur ratio, cur Venerem conchâ vectam uterque poeta dicat, præſertim nullis adjuto commentariis: itaque in altiorem cogitationem incubui, ut cauſam dicti exquirerem rimando, quod aperuit commodum Placiades, qui auctoritate Jubæ Maruſii in Phyſiologis ſcribit, concham marinam toto corpore ſimul ϛ ἄθρόως aperto, in coitu miſceri, atque inde eſſe, quod Venus pingatur conchâ vehi.

F A-

# FABII PLANCIADIS FULGENTII,

Viri Clariſſimi;

# MYTHOLOGIARUM

*Ad Catum Presbyterum*

## LIBER PRIMUS.

[a] QUAMVIS inefficax petat ſtudium res, [b] quæ caret effectu, [c] & ubi emolumentum deeſt negocii, cauſa ceſſet inquiri: [d] hoc videlicet pacto quia noſtri temporis ærumnoſa miſeria non dicendi [e] petat ſtudium, ſed vi-

a *Quamvis inefficax petat ſtudium*] Longum heic eſt hyperbaton uſque ad illa, *quia ſoles*. quod dictum ἐλλειπτικῶς, pro *quia tamen Soles*. Frequens ea ellipſis etiam optimis. Virg. Æn. II. 12. *Quanquam animus meminiſſe horret luctuque refugit, Incipiam*. Salluſt. Jug. cap. 35. *Igitur quanquam in priore actione quinquaginta vades dederat, regno magis, quam vadibus conſulens, clam in Numidiam Bomilcarem dimittit*. Quo loco tamen chartaceus codex. Biblioth. Leid. mirificè ab inepto gloſſatore interpolatus, perperam exhibet, *regno tamen magis*. Servius Procem. Centimetri: *Licet audacter, non tamen ineleganter hunc libellum, qui voluerit, centimetrum nominabit*. MS. liber Leid. Biblioth. omittit τὸ *tamen*, & pro *voluerit* habet *volet*. Familiarem præ cæteris hanc loquendi formam eccleſiaſticis ſcriptoribus eſſe obſervat Goldaſtus ad Valer. de Bon. Diſciplin. p. 57. Cæterum *inefficax ſtudium* eſt inutile. Ita *inefficax ſedulitas* apud Quintil. Declam. VI. *Qualiſcunque iſta calamitas, inemendabilis cecidit: non remedium accipere, non vicarium poteſt. Aſſediſſet ſcilicet lectulo inefficax ſedulitas* &c. Pro *cecidit* legerim ex Edit. Col. anni CIↃ IↃXXI. *Cecitas*. Apul. I. Mileſ. *Inefficaci celeritate fatigatus*. IX. *Contra inefficaces diligentias*. Et *inefficacem commovet comiſerationem*. Ad eundem modum *inefficaciter* pro *inutiliter* dixit Feſtus Avienus Ora Marit. *Cur inefficaciter Secreta rerum in non tenacem effunderem?*

b *Quæ caret*] Ita A. H. I. L. & MS. Leid. M. *Carent*.

c *Et ubi emolumentum deeſt negotii, cauſa*] A. H. I. *Et negotii cauſa*. M. *deeſt, negotii cauſa*. Sed pro Commelinianâ ſtat L. & MS. Leid. Emolumentum eſt profectus vel lucrum, ut rectè interpretatur gloſſa interlinearis codicis Leidenſis. Pertinet huc illud Quintil. Declam. modo laudatâ: *Labori incumbere oportet, ubi effectus promittitur. Stulta cura eſt, quæ ſpem non habet*.

d *Hoc videlicet pacto*] Perquam crebro occurrit illa locutio apud Fulg. ut tantum non in eâ facere delicias videatur. Lib. I. cap. 10. *Illâ videlicet ratione*. Cap. 14. *Illa videlicet cauſâ*. Præfat. Lib. II. *Illo videlicet pacto*. Et locis aliis quam pluribus.

e *Petat*] *Petit* 5. edd. & mox *fleti* Commelinianam lectionem tuetur MS. Leid.

vivendi fleat ergaſtulum, nec [f] famæ aſſiſtendum poeticæ, ſed fami ſit conſulendum domeſticæ. [g] Cito itaque nunc aut quod amiſeris fleas, aut quod edas inquiras, quam quod dicas invenias. [h] Vacatque hoc tempore potentibus opprimere, [i] prioribus rapere; privatis perdere, miſeris flere. Quia ſoles, [k] Domine, [l] meas cachinnantes ſæpius nænias lepore ſatyrico litas libentius [m] affectare, dum ludicro [n] Thalia [o] ventilans epigrammate comœdica

[p] ſo-

f *Famæ aſſiſtendum*] Aptius foret, *inſiſtendum*. Eo ſignificatu Solin. cap. 27. *Inſiſtere raptoribus*. Tacitus 2. Hiſt. *Contra fortunam inſiſtere ſpei*. Cyprian. Serm. de Orat. Dom. *Inſiſtere precibus*. Lib. IV. ep. 4. *Inſtare orationi*. Ruſpenſis Epiſc. epiſt. 2. *Inſtare jejuniis*. Noſter cap. 15. Lib. II. *Inſiſtere feritati*. *Inſiſtere inquiſitionibus* Apul. VII. Mileſ.

g *Cito itaque nunc*] M. & L. *Citius nunc*. quemadmodum & in margine Scriverius & Tollius notarant. A. H. I. *Citoque nunc*. Sed MS. Leid. diſertim cum Commel. *cito itaque nunc*. Subaudi, *magis*. Virg. Cont. *Non adipata craſſedo ingenii, quam temporis formido*. Intelligi *magis* jubet gloſſa. Sed *quam* potius ſubaudiendum eſſe ibi demonſtramus. Dein poſt paulo, *Deos quam ſapientiam eſſe culpabiles*. Lib. III. cap. 3. *Detrimenta ſuis amatoribus novit parturire quam gaudia*. Vide quæ ibi annotavi, & ad cap. I. Lib. II. Contra *citius* pro *cito* per aliam ellipſin habes cap. 3. & 17. Lib. II.

h *Vacatque*] *Vacat* 5. edd. In MS. Leid. poſt τὸ *vacat* vocula erat eraſa, & in ejus locum *itaque* ſuppoſitum. Cæterum *vacare* heic eſt concedi, licitum eſſe, ut habent gloſſ. MSS. Capella Lib. I. *At præſcire Deis vacuum eſt*. Ubi gloſſa membranarum Leid. Biblioth. *conceſſum eſt*. Probè omnino. Salluſt. I. Hiſt. *Poſtquam, remoto metu Punico, ſimultates exercere vacuum fuit*.

i *Prioribus*] Si non infimæ ætatis eſſet ſcriptor hic Planciades, *primoribus* reſcriberem.

k *Domine*] Uſitatiſſimæ erant iſto ævo hujuſcemodi blanditiæ. Sic præfat. Lib. II. *Studens, mi domine* &c. Et III. *Tuo, domine, puriſſimo commiſi judicio*. Sidon. Lib. IV. ep. 10. *Erumpo in ſalutationem, licet ſeram, domine meus*. Etiam illa huc refer, quæ infinitis locis apud eundem occurrunt, *domine major, domine fili, domine frater*. Conſulendi de honoris illis & blanditiarum vocabulis Lipſ. ad II. Ann. Tacit. Scriverius ad Mart. Lib. I. 82. & V. 57. Caſaub. ad Theophraſt. Charact. cap. 3. Marcilius ad Horat. II. od. 12. Voſſius Lib. IV. Orat. p. 219. Unde, quam non Fulgentii demum ætate obtinuerint illa, diſcere potes.

l *Meas nænias*] Verecundè *nænias, nugas, ineptias, luſus*, verſiculos ſuos appellant poetæ. Exemplis, quæ afferunt, cum hoc Fulgentii addi poteſt, tum illud Plin. Lib. VII. ep. 2. *Quæram quid potiſſimum ex nugis meis tibi exhibeam* Lib. VII. 9. *Luſus vocantur* &c. Et Capell. Lib. I. *Nugulas ineptas aggarrire non ſuſtinens*. Phædr. Lib. IV. cap. I. *Sed diligenter intuere has nænias*. Horat. I. Sat. 8. *Neſcio quid meditans nugarum totus in illis*. Martial. Lib. IV. 10. *Qui meruit nugas primus habere meas*.

m *Affectare*] Gloſſ. *deſiderare*. Feſtus: *Affectare eſt animum pronum ad faciendum habere*.

n *Thalia*] *Talia* 5. edd. MS. Leid. *talia muſa*. Sed à manu altera correctum erat, *Thalia*. Atque ita procul dubio ſcripſerat Fulgentius. Poſtea è margine irrepſit τὸ *Muſa*. Frequenter admodum aſpirationes omittunt librarii. Servius Centimetr. Membran. Leid. *Doctis talia fatibus favebit*. Editus liber habet, *doctis Thalia vatibus favebat*. Apta Thalia luſibus & jocis, unde *laſciva Thalia* apud Martial. VII. 16. & *noſtra Thalia* ab eodem audit IV. 18. IX. 27. Confer Lib. X. 19. & quæ ibi notarunt interpres.

o *Ventilans*] H. e. ludens. Metapho-

ra

[p] ſolita [q] vernulitate mulcere. Additur quia & mihi nuper imperaſſe [r] dinoſceris, ut [s] feriatas adfatim tuarum aurium ſedes [t] lepido quolibet ſuſurro permulceam. Parumper ergo auſculta, dum tibi [u] rugoſam ſulcis anilibus ordior fabulam, quam nuper [x] Attica [y] ſaporante ſalſura, [z] nocturna præſule lucerna commentus ſum, ita ſomniali figmento [a] deluſam, [b] quo non poetam furentem aſpicias, ſed [c] oniro-

ta eſt à proluſionibus athletarum. Proluſores enim *Ventilatores* appellat Quintilianus.

p *Solita*] *Solita eſt* 5. edd. Micyllus emendabat, *Solitus es*. Perperam, quia legebat *talia* pro *Thalia*. Non multum diſſimile eſt illud infra: *Comœdico phaſmate delectabam.*

q *Vernulitate*] Sic & infra, *rimabunda vernulitate*, & *avium quadam vernulitas*. Ubi *vernilitas* correxerat Salmaſius. Certè vernilitas, ſi uſquam alibi, in comœdiâ locum habet. *Vernulitas* vox Latina non eſt. Gloſſ. Philox. *Vernilis*, πολιτικός. Immo *vernilis* eſt ſcurrilis, *vernilitas* ſcurrilitas, hoc eſt, improba procacitas vernæ, non homini ingenuo conveniens. Martial. I. 47. *Urbanus tibi, Cæcili, videris: Non es, crede mihi. quid ergo? Verna es.* Plura dicemus inferius.

r *Dinoſceris*] A. M. & L. *dignoſceris*. Sed *dinoſceris* rectè cum Commel. H. & I. Nec aliter exhibet Leid. codex. Gloſſ. Philox. *Dinoſcimur*, φαινόμεθα. Claud. de Stat. Anim. Lib. II. 5. *Sed ipſum dinoſcat, & ſecundum eundem dijudicet numerum.* Nec uſquam aliter id verbi apud eum ſcriptorem exaratum invenies. Apulejus de Deo Socratis: *Per qua futura dinoſcimus.* In Herm. Aſclepio: *Alterum alterius conſentaneum eſſe dinoſcitur.* Et ſic ſemper etiam ille. Nec non Tertull. ut de Cult. Fæm. cap. 9. *Dinoſcere in facili eſt:* Obſervavit eam quoque ſcripturam in Hiſt. Auguſt. ſcriptoribus Salmaſius.

s *Feriatas aurium ſedes*] H. e. vacivas aures. Sic paulo inferius: *Feriatis aurium ſedibus percipe.* Et in Continent. Virg. *Vacuas fac ſedes aurium tuarum.* Imitatio Plautina eſt ex Prolog. Caſin. vers. 19. *Aures vacivæ ſi ſunt, animum advertite.* Sed apud eundem Plautum legas Pſeud, I. 5. vers. 54. *Fac ſis vacivas, Pſeudole, ædis aurium.* Ut forſan vel ſcripſerit, vel ſcribere debuerit Planciades, *aurium ædes:*

t *Lepido quolibet ſuſurro*] Apulejus ipſo initio I. Mileſ. *Atque aures tuas lepido ſuſurro benevolas permulceam.* Pro *quolibet* reſtituit *quamlibet* Barth. Adv. Lib. XXV. cap. 12. De voce *feriatus* conſule eundem ad Stat. Tom. I. p. 145.

u *Rugoſam fabulam*] Imitatur Capellam Lib. IX. *Habes ſenilem, Martiane, fabulam.*

x *Attica ſalſurâ*] Noti ſunt ſales Attici. Pertinent huc & illa, *Atticus lepos, Attica eloquentia, Atticus naſus*, Α'ττικὸς μυκτὴρ, Α'ττικὴ δριμύτης apud Lucian. Dial. 2. Tom. I. Tertull. de Anim. cap. 20. *Thebis hebetes & brutos naſci relatum eſt: Athenis ſapiendi dicendique acutiſſimos.* Adde his, quæ ad Apul. Apolog. congeſſit Pricæus p. 76.

y *Saporante*] MS. Leid. A. H. & I. *Soporante*. M. & L. *ſoporatam*. Sed rectum eſt *ſaporante*, quod & in ſuis MSS. invenit Modius. Dracontius Hexaem. *Autumni qui dulcia poma ſaporat.* Tertull. de Spect. cap. 27. *Conditis pulmentis & benè ſaporatis.* Petron. *Mille ſaporatam medicatis frugibus offam.* Talia *teporare*, *vaporare*, *torporare*, & ſimilia.

z *Nocturnâ præſule lucernâ*] Ad lucernæ lumen puta. Capella Lib. I. *Hiemali mecum pervigilio marceſcentes lucernas edocuit.* Martialis Lib. VIII. 3. *Scribant iſta graves nimium nimiumque ſeveri, Quos mediâ miſeros nocte lucerna videt.* Juvenal. Sat. I. vers. 51. *Hac ego non credam Venuſinâ digna lucerna?* Auſon. Præfat. Faſt. *Obſequitur ſtudio noſtra lucerna tuo.*

a *Deluſam*] H. e. deſcriptam. Ludere enim dicuntur poetæ, cum ſcribunt carmina.

b *Quo aſpicias*] Notandum heic initio,



Digitized by Google

[c] onirocriten [d] ſoporis nugas ariolantem advertas. Neque enim illas [e] Heroidarum arbitreris [f] lucernas meis præſules libris, quibus aut [g] Sulpicillæ procacitas, aut Pſyches curioſitas, [h] declarata eſt: [i] neque illam, quæ vi maritum Phædriam in tumulum duxit, aut Leandricos natatus

tio. quo melius capias Fulgentii dictionem, *quo* pro *ut* identidem ab eo poni. Invenies inferius in hac ipſâ præfatione: *Quo pæne dormientem Scipionem cæli civem effecerit. Quo ſi Mida rex* &c. *Quo portarum peſſulos quiſpiam non videret.* Et infinita alia. Conſule indicem.

c *Onirocriten* ] MS. Leid. *Onirocretam.* Leg. *onirocritam.* Ὀνειροκρίτης, *onirocrita*, ut ποιητὴς, poëta, πλανήτης, *planeta*, & ſimilia. Ὀνείρων κριτὴς eſt Euſebio Præpar. Euang. p. 39. ed. Steph. *Conjectorem* vocat vulgatus interpres Geneſ. XL. 22. Ὁ συγκρίνων eſt τοῖς ό. σύγκρισις *interpretatio.* Κρίνειν ὀνείρους dixit Homerus, & Artemidor. Lib. 1. cap. 11. quod Latini. *conjicere ſomnia.* Feſtus: *Conjector, interpres ſomniorum.*

d *Soporis nugas ariolantem*] H. e. viſa nocturna, ſomnia interpretantem. Nugas vocat, quia inania plerunque ſomnia.

e *Heroidarum* ] Carrio Lib. II. Emend. cap. 15. corrigit *heroinarum.* Fruſtra. *Heroida* terminatione latinâ uſurpavit pro *Herois.* Sic *Symplegadæ* pro *Symplegades* apud Iſidor. Lib. XII. 7. *Lemniadæ* pro *Lemniades* in lemmate cap. 15. Hygin. *Mnemonidæ* pro *Mnemonides* apud Auſon. in Gripho. *Titanidæ* pro *Titanis* apud Capell. Lib. IX. *Itonidæ* pro *Itonis* apud Feſtum, aliaque apud alios, de quibus copioſè egimus in diſſertatione Hygino præfixâ. Sarisber. Polycrat. Lib. II. cap. 2. *Dicunturque dies Alcyonitæ, quibus vix vel tenuis aura ſentitur.* Lego, *Alcyonidæ.* Nam *Halcyonides* appellantur à Plinio. Lactant. Firm. Lib. 1. cap. 17. *Tribus virginibus Cecropidis commendavit.* Horat. 1. Sat. 2. *Fortiſſima Tyndaridarum.* Schol. Juv. ad Sat. v. 152. *De Heſperidis dicit.* Idem ad Sat. VIII. 233. *Allobrogæ Galli ſunt.* Gloſſ. MSS. in 1. Georg. Virg. *Antipodæ dicti ſunt, quod contra nos poſiti ſint veſtigiis.* Schol. Stat. ad VII. Thebaid. 267. *Unam Arcadam.* Interpres Byngezlæ, *Hæmorroidæ.* Confer notata ad Hyg. cap. 155. & quæ dicimus infr. ad cap. 2. Lib. III.

f *Lucernas* ] Rectè omnino obſervatum à doctiſſimo amico noſtro Jacobo Perizonio, eas heic tangi fabulas, quarum in circumſtantiis magnam partem faciat lucerna.

g *Sulpicillæ* ] Illam, puto, Sulpiciam intelligit, cujus adhuc hodie exſtat Satyra. Procacitatem certè ejus ſatis indicant verſiculi illi apud Juvenalis Scholiaſten: *Ne me cadurci deſtitutam faſciis Nudam Caleno concubantem proferat.* Immo ſuſpicor ad lucernam directa hæc verba, & lego *proferas.* Et videtur hoc velle Martialis Lib. X. 38. *O quæ prælia, quas utrinque pugnas Felix lectulus & lucerna vidit Nimbis ebria Nicerotianis!* Confer ejuſdem libri epigr. 35. Quod ſi mihi dederis, habebimus lucernam, quam quærimus. Geſtum exiſtimo, teſte lucernâ, neſcio quid jocoſi, quod poſtea ſparſum in vulgus heic innuat Planciades. Cæterum petulantiam hujus Sulpiciæ pariter tangit Auſonius præfat. Cent. Nupt. *Prurire opuſculum Sulpiciæ, frontem caperare.* Et Sidon. carm. IX. 257. *Non quod Sulpiciæ jocos Thaliæ Scripſit blandiloquum ſuo Caleno.*

h *Declarata*] Carrio corr. *declamata.* Sed alterum & MS. & 5. edd. habent.

i *Neque illam, quæ vi maritum Phædriam in tumulum duxit*] Ita cum Commel. MS. Leid. ut & A. H. & I. edd. quæ in margine habent, tanquam diverſam lectionem, *Phædram.* M. & L. *Neque illam Phædram, quæ maritum Phædriam.* Perperam omnino. Gloſſæ codicis Leidenſis notant *Phædriam eſſe nomen mariti, qui vivus ſit ſepultus.* Et hoc ridiculum ſine dubio. Si locum heic

tatus intercepit, ſed quæ noſtrum [k] Academicum rhetorem ita uſque ad [l] vitalem circum tulit, quo pæne dormientem Scipionem cœli civem effecerit. Verum reſpublica videat, quid Cicero egerit. Me interim diſcedentem à te, Domine, dum quaſi urbanis extorrem negociis ruralis ocii torpor aſtringeret, evitans ærumnoſa calamitatum naufragia, quibus publicæ [m] inceſſabiliter vexantur actiones, arbitrabar agreſtem ſecure adipiſci quietem, ut procellis curarum [n] ceſſantibus, quo in torporem urbana tem-

heic haberet quæcunque fabula ad lucernam literis commendata, forſan legendum eſſet, *Neque illam, quæ privignum Phædræ in tumulum duxit.* Suadet illam conjecturam utcunque τὸ *vi*, quod ex voce *privigni* variè corrupta ſolum remanſiſſe videri poteſt. Sic Hippolytum deſignaverit. Priap. c. 18. *Sic ut non modo te, Priape, poſſit, Privignum quoque ſed movere Phædræ.* Fabulam habes apud Hyg. cap. 47. Sed nimium forſan à vulgatâ ſcriptura diſcedi cauſaberis. Quid ſi ergo legas? *Quæ bimaritum Phædræ in tumulum duxit.* Ut duri ſunt Afri, ita Theſeum appellare potuit, quod exſtinctâ Hippolyte, dein Phædram aſſumſerit in matrimonium. Gloſſ. Iſidor. *Bimaritus, iterum maritus.* Narrat Plutarchus in Theſeo extremo eum ſecundum quoſdam poſt cœnam de more ambulantem de ſummâ rupe per præceps lapſum decidiſſe. Suſpicatur Perizonius vidiſſe alicubi lumen, ad quod in tenebris improvido perrexerit, atque ita interierit. Sed Heraclides Pontic. περὶ πολ. à Lycomede præcipitatum eum narrat. Quærant alii, qui plura legerunt, quam noſtra mediocritas, an lucernam invenire poſſint, quam huic loco accommodent. Cæterum ut bimaritum Theſeum heic Fulgentius vocaſſe videri poteſt, ita *biviras* vocat viduas Varro. Vid. Non. cap. 11. 43. Gloſſ. Iſidor. *Bivira, ſecundo conjux.*

k *Academicum Rhetorem*] Non Macrobium, ut Locherus putat, ſed Ciceronem. Gloſſ. MSS. *Academia fuit villa, in quâ Cicero fuit natus.* Verum eſt fuiſſe villam Ciceroni Academiam dictam. Sed ibi natum fuiſſe eum, vel inde Academicum Rhetorem dici, id vero falſum eſt. Academicus Rhetor fuit, quod Academicorum more in omnibus adhiberet dubitationem. Auguſt. C. D. Lib. VI. cap. 2.

l *Vitalem circum*] Zodiacum, ſigniferum circulum. Gloſſ. Philox. *Signifer*, Σημειοφόρος, Ζωδιακός. Capella Lib. II. *Signiferum circulum decuſſaret.* Ζωοφόρος κύκλος eſt Ariſtoteli. *Circumlator* Apuleio. *Circum* pro *Circulo* ponunt etiam Capella & Cicero. Capellæ verba ſunt Lib. II. *Hinc eſt quod quarto jus eſt decurrere circo.* Et poſt paullo: *Hunc etiam prætergreſſa circum* &c.

m *Inceſſabiliter*] Ἀκαταπαύστως, *indeſinenter*, ut loquuntur Auguſtinus & Cyprianus. *Inceſſanter* Gildas Epiſt. p. 99. Flavianus epiſt. ad Leonem magnum & Pſeudocypr. Sermon. de Spir. Sancto. Caſſian. de Inſtit. Monach. Lib. II. cap. 14. *Inceſſabile manuum opus.* Capella Lib. I. *Inceſſabilis lator.* Lib. IX. *Superum inceſſabiliter pectorum arcana tenuerunt.* Oroſ. Lib. I. cap. 2. *Sicut ab initio inceſſabiliter exſtiterunt.* Ad eundem modum *inceſſans* pro continuo uſurpat Gregor. Dial. Lib. III. cap. 2. *Inceſſanti corporis totius motu.*

n *Ceſſantibus*] *Celantibus* 5. edd. MS. Leid. exhibet quidem *ceſſantibus*, ſed Gloſſator ſuperſcripſerat *abſcondentibus*, quam vides eſſe interpretationem τῶ *celantibus*. Sed perperam. Quomodo enim procellæ eum celarent? an quod in cauſâ fuerint, cur ruri ſeſe abdiderit? Sed horridè hoc dici videtur. Præfero ergo *ceſſantibus*. Sententia hæc



eſt:

tempeſtas exciderat, velut [o] altiori nidulo, [p] placidam ſerenitatem villatica ſemotione tranquillior [q] agitaſſem, ſopitiſque in favilla ſilentii rauciſonis jurgiorum claſſicis, quibus me [r] Galagetici quaſſaverant impetus, defæcatam ſilentio vitam agere creditabam, ni me illuc quoque mœro-

eſt: *Ceſſantibus illic procellis, quo urbana tempeſtas me evocaverat.* Nam pro *exciderat*, quod mox ſequitur, lego cum MS. Leid. *excierat.* Quod verbum corruptum etiam apud Juvenal. Scholiaſten ad Sat. I. vers. 71. *Locuſtam matronam veneficam Nero exhibuit ad ſe.* Ita Pithœus edidit. Leid. ed. habet, *excivit* μιλαπίμψαδη *ad ſe.* Dele τὸ μιλαπίμψαδη, & ſcribe, *excivit ad ſe.* Voluit gloſſator aliquis indicare, quid heic eſſet *excire*, videlicet μιλαπίμψαδη.

o *Altiori nidulo*] *Halcyone niduli.* 5. edd. *Alcyone niduli* MS. Leid. Lege, *Alcyonæ nidulo*, vel *Alcyonio nidulo.*

p *Placidam*] *Placitam* 5. edd. & MS. Leid. quod non ſpernas, ſi legas quæ ad XIX. Heroid. Naſonis obſervavit Nob. Heinſius. Seneca tamen Agamem. vers. 60. *Nunquam placidam ſceptra quietem* &c. Quint. Declam. X. *Illa totis noctibus funebres exercet ululatus, tu graves ſomnos & placidam quietem.* Virgil. Æn. I. *Placidam per membra quietem.* Pier. Valer. *Eſt ubi placitam legatur, quod non æquè placet. Placida enim proprium quietis epitheton.*

q *Agitaſſem*] Ἀντὶ τοῦ *agitarem.* Frequentiſſima Fulgentio loquendi ratio, quâ ὑπερσυντελικὸν pro imperfecto uſurpat. Sic cap. I. Lib. I. *Ut poſteritatis perpetuale ſuffragium denegaſſet.* cap. 27. *Ipſe illam in conjugio accepiſſet.* Lib. II. 14. *Ut Minerva armis virginitatem defendiſſet.* Æthicus Præf. Coſmogr. *Atque eam ne incognitam poſteris reliquiſſent.* Oroſius Lib. I. cap. 8. *Adeo ut etiam agrorum ſterilitatem futuram ante multos annos proſpiciens, fruges congregaſſet.* Feſtus: *Facem in nuptiis in honorem Cereris præferebant, aquaque ſpargebatur nova nupta: ſive ut pura caſtaque veniſſet* &c. Sic Leid. Biblioth. codex, non *veniret*, ut editum eſt. Apulejus Aſclepio Hermetis: *Voluit alium, qui illum, quem ex ſe fecerat, intueri potuiſſet.* Cyprian. Laud. Martyr. *Ad hoc reſervatus es, ut martyr eſſe potuiſſes.* Victor de Perſecut. Vandal. Lib. I. *Magis eum occideret, ne martyrem glorioſum effeciſſet.* Et poſt paullo: *Quod ille plenus Deo magis ut velociter proveniſſet, impios provocabat.* Lib. II. *Ne forte maritum conſiliis acrioribus adverſus tyrannum armaſſet.* Auctor vitæ Virgil. *Ita brevi convaluit tempore, ut multo ante ſatas populos adæquaviſſet.* Quem locum fruſtra tentavit vir eximius. Haimo Homil. p. 42. *Si fieri poſſet, ut ille mundus periſſet.* Gregor. Dial. II. cap. 16. *Per multa fuerat martyrum loca tranſmiſſus, ut ſanari potuiſſet.* Et ſic identidem ille. Africanum hoc eſſe rectè obſervavit Salmaſius ad Pall. Tertull. p. 120. ubi alia tibi exempla dabit. Si vulgatis ſtandum editionibus, etiam Petronium hac loquendi ratione uſum dicas, cum ait: *Ad hoc votum ephebus ultro ſe admovit, &, puto, vereri cœpit, ne ego obdormiſſem.* Sed corrigendum exiſtimo, *obdormiſcerem.* Natum vitium ex compendio ſcripturæ. Cæterum *agitare tranquillitatem* dictum eſt, ut *agitare pacem, lætitiam, mœrorem, luctum, gaudia*, aliaque apud Salluſtium.

r *Galagetici*] M. & L. *Galogetici.* I. *Galgatici.* Sed *Galagetici* cum commel. A. H. & MS. Leid. Gloſſ. *Gentilis, vel à Gallis dicti.* Getæ ſunt Gothi. Vide Schol. Horat. ad Lib. I. od. 35. Caſaub. in Spart. p. 301. Gloſſ. Iſid. *Geta, Gothus.* Confer Cluver. Germ. Antiq. Lib. III. cap. 30. Lege heic, ut Salmaſius in orâ codicis ſui notaverat, *Gallogetici.*

s *An-*

rorum improbior [s] angina ſequeretur, [t] felicitatiſque noverca fortuna, quæ amarum quiddam humanis interſerit ſemper negotiis, me quaſi pediſſequa ſectaretur. Nam tributaria in dies conventio compulſantium pedibus [u] limen proprium triverat, nova indictionum ac momentanea proferens genera, [x] quo ſi Mida rex ex homine verterer, ut [y] locupletes tactus rigens auri materia ſequeretur; credo etiam Pactoli ipſius fluenta [z] condictis frequentibus deſiccaſſem. Nec hoc tantum miſeriarum ergaſtulum ſat erat: addebatur his, quod etiam bellici frequenter incurſus pedum [a] domo radicem inſigere juſſerant, quo portarum noſtrarum peſſulos aranearum caſſibus oppletos quiſpiam non videret. Agrorum enim dominium gentes ceperant, nos domorum. Fructus nim noſtros exſpectare licuit, non frui. merces [b] quippe gentilis fuerat, ſi vel ad manendum clauſos relinquerent. Sed quia nunquam eſt malum immortale mortalibus, tandem [c] Domini regis felicitas, adventantis velut [d] ſolis crepuſculum mun-

s *Angina*] Gloſſ. *anguſtia. Angina morbus porcorum, qui occupat fauces.* Ita & Servius ad Georg. III. 497. Verum non porcorum tantum, ſed pecorum omnium eſt angina. Feſtus: *Angeroniæ Deæ ſacra à Romanis inſtituta ſunt, cum angina omne genus animalium conſumeretur.* Immo & hominum κυνάγχη. Vide Simeon. Sethi de Alimentis pag. 4. *Angor* appellatur is morbus à Plinio Lib. VIII. 27. Gloſſ. Philox. *Anguina*, ἄγχονα, συνάγχη, κύναγχος. Gloſſ. eædem: *Angit*, θλίβει, στενοχωρεῖ, ἄγχει, πνίγει. Tertull. de Anim. cap. 48. *Angina mentis.*

t *Felicitatis noverca*] Lib. II. 16. *Honeſtatis noverca.*

u *Limen proprium*] Tò *proprium* ſuſpectum mihi. Puto legendum, *propemodum.*

x *Quo ſi*] 5. edd. & Leid. MS. perperam *quaſi. Quo* pro *ut* Fulgentiano more identidem ponitur.

y *Locupletes tactus*] Simile illud Lib. II. 18. *Erat ergo huic locuples viſus, & pauper effectus.* Confer ejuſdem libri cap. 13.

z *Condictis*] Scriverius: *Condicta, indictiones, captationes.* Rectè quidem, Sed tu vide præterea Lindenbrogium ad Ammian. p. 51.

a *Domo*] *Domi* 5. edd. Sed MS. Leid. diſertim *domo.* Et rectè quidem. Gloſſ. Philox. *Domi, domo*, κατ' οἶκον, ἐν οἴκῳ. Plura vide ad Hyg. cap. 247.

b *Quippe gentilis*] 5. edd. *quippe nobis gentilis.* Sed illud *nobis* Leid. cod. non agnoſcit. Sed quid eſt *merces gentilis?* Honorifica & ampla, ait Locherus, cum gentile pro nobili & honorato ponatur. Ἐπέχω. Niſi tamen gentilem mercedem rectius heic accipi puto de mercede, quæ datur a gentibus. Ita enim barbaras nationes Romani appellant.

c *Domini regis*] MS. *Domni.* quod non diſplicet. Vide Voſſium alioſque. Gloſſ. *Zenonis.* Baptiſta Pius ridiculè intelligit Athanaſium, qui, Gothis expugnatis, pace feſta tranquillavit orbem. Locherus Hildericum filium Thraſa mundi, qui ab exilio revocavit epiſcopos. Verum utrum Ruſpenſis epiſcopus Fulgentius hic fuerit, an vero alius, cum haud ſatis conſtet, difficile eſt certi aliquid ſtatuere.

d *Solis crepuſculum*] *Cum creperum*



*lux*

mundo tenebris dehiſcentibus pavores [e] exterſit. Et poſt torpentes inceſſus, [f] qui tum bellicum profligaverant interdictum, licuit tandem arva viſere, limites circuire. Egredimur nautarum in morem, quos [g] tempeſtatum flamento confractos exoptata reduces [h] excepit ripa, & velut parietum indumentis exuti, poſt domeſticas ſtationes ambulare potius diſcimus, quam progredimur, & Maroneo verſui conſimiles: *Tandem liber equus campo* [i] *potitur aperto.* Intuemur arva, quibus adhuc impreſſæ bellantium plantæ [k] muricatos, (quod ajunt) [l] ſigillaverunt greſſus, & [m] formidine mentis nondum exterſa, hoſtes in veſtigiis [n] pavebamus. Terrorem enim pro ſui memoria miles hoſtis [o] hæredem reliquerat. Sed [p] Troadum in morem oſtentabamus [q] alterutrum loca, quorum recorda-

*lux alma micat*, ut loquitur Capella Lib. II. p. 28. ed. Grot. qui & Lib. I. *Crepuſculum* pro diluculo uſurpat. Lucanus: *Longa repercuſſo nituere crepuſcula Phœbo.* Confer. Serv. ad Æn. II. 268. Iſidor. de Nat. Rer. cap. 2.

e *Exterſit*] 6. edd. & MS. Leid. *absterſit.* quod præferam. Claud. VI. Conſul. Honor. *Principis & ſolis radiis deterſa removit Nubila.*

f *Qui tum profligaverant*] MS. Leid. & 5. edd. *quæ tum profligaverat* &c. hoc eſt, *negaverat*, ut gloſſa exponit. Sed ſic reſcribendum foret, *quos tum.*

g *Tempeſtatum flamento*] 5. edd. & MS. Leid. *flagitamento.* Gloſſ. exponit, *Caſtigatione.* Aſſultu & incurſu dixiſſet potius. Præfero tamen cum Cornel. Tollio Modiani codicis lectionem *fatigamento.* In Contin. Virgil. *Tempeſtivis jactationum curſibus fatigatur.* quanquam & ibi Leid. cod. *flagitatur* exhibet. Pſeudocypr. Laud. Martyr. *Tempeſtatibus diu nauta fatigatus.* Properc. Lib. III. El. ult. *Nunc demum vaſto feſſi requieſcimus æſtu.*

h *Excepit*] Mod. Codd. & Leid. Biblioth. ut & 6. edd. *excipit.*

i *Potitur*] Clar. Cornel. Tollius margini illeverat, *potietur.* In Virgil. legitur XI. Æn. 494. *Tandem liber equus campoque potitus aperto.* Exiſtimo verſiculum hunc paululum detortum fuiſſe à Fulgentio. Quod poſtea vidi cenſuiſſe etiam Nob. Heinſ. qui in margine codicis ſui emendabat, *ſpatiatur*, Leid. cod. *campo aperto potitur.*

k *Muricatos greſſus*] Gloſſ. *murica tectos. genus herbæ.* Stultè. Audi tu potius Voſſium. Μελαφοβερῶς *muricatos greſſus* dixit Fulgentius, hoc eſt, formidoloſos, qui quaſi per murices ferreos fiant. Vide ejus Etymol. in *murex.*

l *Sigillaverunt*] 5. edd. *Sigillaverant.*

m *Formidine mentis nondum exterſa*] MS. Leid. & 5. edd. *menti.* Quod præfero.

n *Pavebamus*] Cl. Tollius mallet, *pavemus.* Sed diverſa tempora, immo & modos copulari interdum, alibi docemus.

o *Hæredem reliquerat*] Sic & infra: *Famam relinquentes hæredem.*

p *Troadum in morem*] Contumelioſè *Troades* Trojani à Perſio appellantur: quâ de re vide Alciat. Parerg. Lib. III. cap. 48. Κακόζηλος ergo heic Fulgentius, aut intellexit mulieres Trojanas.

q *Alterutrum*] Malebam à primo *alternatim*, quod alteri Gloſſator ſuperſcripſerat in codice Leid. Conjecerat idem, & in ſuo libro notaverat Clar. Tollius. Infr. Lib. II. 16. *Alternatim reſurgere atque occidere dicunt.* Nunc dubito nonnihil, cum & apud Mar-

tiale

dationem aut [r] internitio celebrior faciebat, aut præda. Tandem inter [s] ſentoſa nemorum [t] frutecta, quæ agreſtis olim deſeruerat manus ([u] nam [x] intercapedinante pavoris prolixitate [y] tam largo fumo lurida parietibus aratra pendebant, & laborifera boum colla jugales in [z] vaccinam molliciem deduxerant callos) ſqualebat viduus ſulcis ager, & herbidis ſentibus oliviſero vertici minabatur.

tial. in Epiſtol. ad Toloſanos legam: *Amplitudo denique & altitudo caritatis per vos diffundantur, per quas alterutrum invicem diligatis.* Et Nemeſianus aliique reſponſo ad Cyprian. *Simus ergo orationibus noſtris alterutrum adjutores.* Ruffin. Interpr. Euſeb. Lib. I. *Uſque quo procedente immanitate etiam devorarentur alterutrum.* Vulg. interpres Marci cap. IV. 40. *Dicebant ad alterutrum.* Geneſ. cap. XIII. vers. 11. *Diviſique ſunt alterutrum à fratre ſuo.* Actor. VII. 26. *Ut quid nocetis alterutrum?* Cyprian. Lib. III. ad Quirin. ex Galat. cap. VI. *Alterutrum onera ſuſtinete.* Tertull. de Reſurrect. Carnis cap. 44. *Membra alterutrum ſumus.* Miror, ut raram eo ſignificatu, in uno Sangallenſi hanc vocem notaſſe Barthium Adverſ. XLV. 11.

r *Internitio*] Leg. *internecio*, quomodo habent A. I. H. & MS. Leid. Gloſſ. Philox. *Internecio*, ἀναίρεσις. Vetus interpres Joſuæ cap. x. vers 20. *Uſque ad internecionem pæne conſumtas.* Iſidor. Orig. IX. *Uſque ad internecionem deletæ ſunt.* Quomodo & Florus loquitur Lib. II. cap. 16. & 17. quanquam perperam *internicionem* exhibent editi. Feſtus: *Internectio vitæ privatio appellatur interfectio, à nece denominato vocabulo.* Lege cum Vett. membranis Biblioth. Leid. *Internecio, vitæ privatio, interfectio, à nece* &c. Victor illuſtrium cap. 23. *Gallos improviſos internecione occidit.* Reſcribo, *improviſus.* Juſtinus Lib. VII. 6. *Theſſaliam improviſus expugnat.* Salluſt. Jug. cap. 88. *Quo improviſus gravior accederet.* Curt. VI. 6. *Improviſus hoſti ſupervenit.* Ammianus Lib. XXIII. pag. 433. ed. Boxh. *Improviſus Aſſyrios occuparet.* 462. *Improviſæ finitima populantur.* Lib. XVII. p. 184. *Cum ſuis improviſus occurrit.* Eodem ſenſu Florus Lib. III. cap. 3. *Ut hoſti inopinatus occurreret.* Et cap. 5. ejuſdem Libr. *Italiam nec opinatus invadere.* Schol. Stat. ad I. Theb. vers. 644. *Pietatem poſuit, quia cives ſuos internectione monſtri ſervaverat.* Leg. *internecione.*

s *Sentoſa*] H. e. ſpinoſa. *Senticoſa* dixiſſet Afranius. Vide Feſt. in SENTES. Horat. II. od. 9. *Hiſpidos Manant in agros.* Ubi Scholiaſtes: *Senticoſos, herboſos.*

t *Frutecta*] Ita rectè & MS. Leid. *Fruteta* 5. edd. Vide quæ notamus inferius ad illa, *Quicquid per frutecta Tempe.*

u *Nam* &c.] Includenda omnia parentheſi uſque ad illa, *ſqualebat viduus* &c. Ordo eſt, *Tandem ſqualebat ager* &c.

x *Intercapedinante*] Gloſſ. *interveniente.* Capell. Lib. IX. p. 3.2. ed. Grot. *Intercapedinatæ prolixitatis oblivia jam ſupero debet vigore diſcutere. Intercapedo* eſt διάϛημα χρόνου, διάϛασις καιροῦ, ut exponunt Gloſſæ Philoxeni. Feſtus: *Intercapedo, tempus interceptum, cum ſcilicet mora eſt ad capiendum.* Turpilius: *Quando equidem amorem intercapedine ipſe lenivit dies.* Sed *intercapedinare* ignorat politum ſæculum.

y *Tam largo fumo*] Gloſſ. *ut frutecta creſcerent in agris.* In fumo aratra ſuſpendebant, ne ceſſantia ex humore putredinem conciperent. Vide Proclum ad illa Heſiod. Ἔργ. α. Αἶψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο.

z *Vaccinam mollitiem*] Qualis in vaccarum eſt colliis. Catullus c. LXV. *Rura colit nemo, molleſcunt colla juvencis.*

tur. Ita etenim [a] nexili de ſyrmate [b] mæandrico graminum labruſca coibat, quo ſepta herboſis radicibus tellus, Triptolemicum contumax abnueret dentem. Ergo dum hujuſcemodi [c] paliuræa prata incedenti premerem planta, & roſcidos florulenti velleris colles ſpacianti [d] meterem paſſu, defectum voluntas peperit, [e] & egredientis ſtudio, ſedulitas ex labore ſucceſſit. Divertor arborei beneficium umbraculi [f] præſumens, quo me erranti foliorum intextu Phœbi à torridis defenſaret obtutibus; & circumfluo ramorum recurrentium nexu umbram, quam propriis radicibus præberet, mihi etiam concederet eſſe communem. Nam me avium quædam [g] vernulitas, quæ [h] fra-

a *Nexili de ſyrmate*] Gloſſ. *de tortuoſâ curvatione. Syrma polyſemos eſt ſermo. Eſt enim ſyrma longariæ manus ſcriptura. Dicitur & longa ſententia. Ponitur etiam pro ſinuatione & flexu, ut hoc loco.* Vult ſanè id epitheton *Mæandrico.* Feſtus: *Mæandrum picturæ genus, dictum à ſimilitudine flexus amnis, qui appellatur Mæandrus.* Conſule ibi Scaligerum, & Servium ad illud Virgil. Æn. v. 251. *Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit.* Quod de longariæ manus ſcriptura ait gloſſator, id inveni quoque apud Vet. Horat. Scholiaſt. ad Artem Poët. *Larvas*, inquit, *capiti imponebant, & induebant actores ſyrmata, id eſt, veſtimenta prolixa: unde & longaria ſcriptura ſyrma dicitur ab illius veſtis prolixitate. Longa manus* dicitur in Gloſſ. Labb. Tò *de* redundat, ut ſæpe apud poſterioris ætatis ſcriptores; quanquam interdum nec meliores id refugerint. Vide notas ad Lib. 1. cap. 24.

b *Mæandrico graminum*] MS. Leid. & 5. edd. *gramini.* Quod præfero. Tertull. Pall. cap. 4. *Prorſus ſi quis Mæandrico fluxu delicatam veſtem humi protrahat.* Noſter infra: *Mæandricos limbos.*

c *Paliuræa prata*] Reſpexit Virgil. Ecl. v. 39. *Carduus & ſpinis ſurgit paliurus acutis.*

d *Meterem*] MS. Leid. cum 5. edd. *metirem.* Scriverius in margine ſcripſerat *metirer.* Quod & mihi in mentem venerat ex illo Horatii Epod. 4. *Sacram metiente te viam.* Quid ſi mutaſſe eum formam verbi dicamus? Certè Lib. 11. cap. 6. *Furare* pro furari uſurpavit, & in Continent. Virgil. *reluctare* pro reluctari. Sic *remetio* pro remetior Cyprian. Sermon. de Orat. Dom. *In quâ menſurâ menſi eritis, in eâ remetietur vobis.* Et ſic legitur etiam apud vulgat. Interpretem Matth. VII. vers. 2. Æthicus Præfat. Coſmogr. *Orbis terrarum metiri cœpit.* Hygin. Lib. 1. Aſtron. cap. 6. *Quinque autem, quos ſupra diximus, ſic in ſphærâ metiuntur.*

e *Peperit, & egredientis ſtudio* &c.] 6. edd. & MS. Leid. *Peperit egredientis ſtudio, ſed utilitas* &c.

f *Præſumens*] H. e. occupans locum arborum umbrâ opacum.

g *Vernulitas*] Ita quoque cum MS. Leid. tum 6. edd. Salmaſius in libro ſuo emendaverat, *vernilitas.* Si tam Latina eſſet, quam quidem non malè huic loco conveniret, reſcriberem *vernalitas. Vernare* enim dicuntur aves, quando verno tempore cantillant. Ovid. *Indocili gutture vernat avis.* Certè *vernalis* invenias in notis Tyronis, & apud Auguſtin. C. D. VII. 25. *Vernalem faciem terræ.* Chryſol. Serm. XXV. *Vernalis ceſpitis vilitate.* Formetur ergo non ineptè à τῷ *vernalis vernalitas.* Sed potius eſt, ut reſpexiſſe eum loquacitatem vernarum dicamus. *Vernilitas* eſt dicacitas. *Verniles* aves, argutæ. Rutil. 1. Itin. *Vernula queis vario carmine ludit avis.* Pedo Eleg. de Mæc.

h fragili quadam dulcedine i criſpantes ſibilos k corneis edunt organulis, ad hoc opus allexerat, & laboris tam ſubita requies melos quoddam carminis expectabat.

*Theſpiades, Hippocrene*
*Quas ſpumanti gurgite*
*Inrorat loquacis nimbi,*
*Tinctas* l *hauſtu muſico,*
*Ferte gradum properantes*
*De virectis collium,*
*Ubi guttas* m *florulentæ*
n *Mane rorant purpuræ,*
*Humor algens, quem ſerenis*
*Aſtra ſudant noctibus,*
*Verborum caniſtra* o *plenis*

p *Re-*

Mæc. obitu: *Sederat argutas garrulus inter aves.* i.e. ὄρνιθας κωτίλας. Proclus in Heſiod. Ἔργ. α. p. 86. Τὴν χελιδόνα κωτίλλειν λέγει, ὡς ἐστι περὶ Ἀνακρέοντι κωτίλη χελιδών. Locum fruſtra quæras in reliquiis Anacreontis. Fors fuat tamen, ut Od. XII. ubi nunc legitur, τί σοι, λάλη χελιδών, reſcribendum ſit, τί κωτίλη χελιδών. Judicent docti.

h *Fragili dulcedine*] Κλαδαρὰν Græci vocant. Ita infra habes, *Fragilem cachinnum.*

i *Criſpantes ſibilos*] *Vibrantem modulatum*, ut de luſciniis loquitur Plin. Lib. x. cap. 29.

k *Corneis organulis*] H. e. roſtris. *Cornea labra* dicuntur in Vet. epigram. Lib. IV. Catal. Pith. *Nam claudunt rapidam cornea labra gulam.*

l *Hauſtu muſico*] *Pierio latice*, ut loquitur Virgilius in Culice. Hauſtus pro aqua, quæ hauritur, ut apud Phædrum Lib. I. *A te decurrit ad meos hauſtus liquor.*

m *Florulentæ*] Simulavit Auctorem Pervig. Veneris: *In pudorem florulentæ prodiderunt purpuræ. Humor ille, quem ſerenis aſtra rorant noctibus, Mane virgines papillas ſolvit humenti peplo.* Iſidor. Chron. Goth. *Tu florulenta campis, montibus frondua, piſcoſa litteribus.* Ambroſ. Hexaem. Lib. I. cap. 4. *Horrentibus pruinis florulenta miſceri.* Ita à ros *rorulentus* apud Gregor. Turon. Hiſtor. Franc. cap. 15. à gleba *glebulentus*, & à fæx *fæculentus* apud Apulej. in de Deo Socratis; & à farina *farinulentus*, à muſtum *muſtulentus* Mileſ. Lib. IX. item à roſa *roſulentus* apud Capellam Lib. I. ab aurum *aurulentus* apud Prudent. περὶ Steph. & apud noſtrum à merum *merulentus.* Pertinet huc illud Capellæ Lib. II. *Ac in roſetis purpuraret culmina Aurora primo convenuſtans habitu.*

n *Mane rorant*] Lege *rorat* cum 6. edd. & MS. Leid. Referri enim debet ad illa *humor algens. Stillare, rorare, manare* & id genus quam plura alia cum quarto nunc, nunc cum ſexto caſu conſtruuntur. Sententia eſt, *ubi humor algens* &c. *rorat.* Eſt ille humor, quem aſtra noctu ſudant, Ἀπόῤῥοια ſiderum Lib. II. 19. *Nocturni roris humor, quem aporrœa ſiderum atque ipſius lunæ animandis herbarum ſuccis inſudat.* Ita ibi legendum. Q. Cicero apud Auſonium Eclogario: *Quam ſequitur nebulas rorans liquor altus Aquari.*

o *Plenis*] Vel *plena* legendum, vel dicendum eſſe hypallagen, ut apud Petron. *Nec certos fluctus ventus impulerat.* Iſidorus Lib. XX. Orig. cap. 6. *Currunt cum ſiphonis aquis plenis*, pro *ſiphone aquis pleno.* Niſi rectus ei ſingularis

*[p] Reſerate floſculis.*
*Quicquid per [q] vireƈta Tempe*
*Raptat unda [r] proluens,*
*[s] Hinnientis & [t] recuſſu*
*Quam [u] produxit ungula.*
*Quicquid Aſcræus [x] veterna*
*Rupe paſtor [y] cecinit,*
*Quicquid ex [z] Atlantis gazis*
*Veſtra promunt horrea,*
*Quod cecinit paſtorali*
*Maro ſylva Mantuæ,*
*Quod [a] Mæonius ranarum*

*Ca-*

laris fuit *ſiphona.* Propert. Lib. 1. el. 20. *Tandem haurire parat demiſſis flumina palmis, Innixus dextro plena trahens humero.* Intelligi vult flumine vel aqua plenam urnam, obſervante ſummo Gronovio.

p *Reſerate*] Barth. Adverſ. Lib. XVII. 7. & LVI. 17. *deſerate* propter metrum. Sed RE ſæpe produci jam notavit in Lucretiano indice Giphanius, & Mariangelus in notis ad Alvarum de ſyllabarum dimenſione. Quid præterea in hoc carmine mutatum velit, apud ipſum vide. *Verba* heic eſſe μύθους ſive fabulas, recte obſervavit.

q *Vireƈta*] Ἀρχαϊκῶς, quomodo & in notis Tyronis legitur pag. 9. & *fruteƈta* p. 169. Capella Lib. 1. p. 18. *Scythidis vireƈta.* Ita habent Vett. membranæ Biblioth. Leid. non *vireta*, ut ediderunt. Feſtus: *Dumeƈta antiqui, quaſi dumiceta, appellabant, quæ nos dumeta.* Idem: *Veſtices fruteƈta denſa diƈta à ſimilitudine veſtis.* Laƈt. Argum. Metam. I. cap. 3. *Fruteƈta ſylvarum.* Marcellin. Lib. XIV. *Fruteƈta prenſando vel dumos.* Virg. Æn. VI. *Amœna vireƈta.* Vide ibi Valerian. pag. 124. ed. Steph.

r *Prolnens*] Lege, *profluens* cum Nob. Heinſio.

s *Hinnientis & recuſſu*] Adſcripſerat margini vir doƈtus, *Hinniente de recuſſu.* Sed nihil opus eſt. Hinniens eſt equus Pegaſus. Duplex heic unda notatur, & quæ per Tempe fluit, & Hippocrenes.

t *Recuſſu*] MS. Leid. & 5. edd. *recurſu.* Malè. Reƈtum eſt *recuſſu.* Maro XI. Æn. *Uteroque recuſſo.* Reſtituimus idem vocabulum Lib. 1. cap. 24. *Recutere* diƈtum, ut *replaudere* apud Apul. VI. Mil. *Quadrupedi curſu ſolum replaudens.* Et *dextra frontem replaudens.*

u *Produxit ungula*] Vide Sidon. Lib. IX. ep. 9. Antonin. Liberal. cap. 9. Scholiaſten Heſiod. p. 234. ed. Heinſ. Feſtum in *Pegaſides.* Theon. in Aratum p. 29. ed. Lond.

x *Veterna*] Gloſſ. *antiqua.* Reƈtè. Gloſſ. Philox. *Veturnus & vetuſtus,* παλαιός. Leg. *Veternus.* Cyprian. Sermon. de Circumciſ. *Probatoria hujus ſenſualitatis colluƈtatio tam veterna.* Sic *veternus error* apud Ennod. *Veternæ offenſæ* apud Fulbertum, *veterna ſilentia* apud Prudent. Hymn. Cath. 9. occurrunt. Priſcian. ſub finem Lib. 11. *Vetus praterea veternus facit, non ſolum veteranus, ſed diverſas habent ſignificationes.* Etiam *veternoſus* eodem ſenſu venit Viƈtori in Paſſ. Martyr. Carthag. *Ecce antiquus hoſtis, veternoſus utique anguis, triſulcæ linguæ venena vibrans.*

y *Cecinit*] *Incinit* Barth. Adv. Lib. XXVII. cap. 19.

z *Atlantis*] MS. Leid. *Atlanta.* Forte ſcripſit *Atlantæ*, quemadmodum *Perdica* pro *Perdix* cap. 2. Lib. III. Vide quæ ibi à nobis diƈta ſunt. De Atlante hoc conſulendus Servius Æn. I. vers. 745.

a *Mæonius*] Malim, *Mæonides.* Perſius

*Cachinnavit prælio,*
*Parrhaſia candicanti*
*Dente lyra concrepet:*
*Ad meum vetuſta carmen*
*Sacla nuper confluant.*

Hoc itaque ſacrificali carmine Gorgonei fontis aſpergine [b] madidas & præpetis ungulæ rivo [c] merulentas Pierides abſtraxi. Aſtiterant itaque [d] ſyrmate nebuloſo lucidæ [e] ternæ viragines, hedera largiore circumfluæ, quarum familiaris Calliope ludibundo palmulæ tactu, meum [f] vaporans pectuſculum, poeticæ pruriginis [g] dulcedinem ſparſit. Erat enim gravido (ut apparebat) pectore, crine neglecto, quem margaritis prænitens diadema conſtrinxerat,

ſius Sat. VI. II. *Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo.* Martial. Lib. V. 10. *Et ſua riſerunt ſæcula Mæoniden. Mæonium vatem* apud Alcimum, *Mæonium Homerum* apud Naſonem, *Mæonium ſenem* apud hunc noſtrum, & Lucan. Pan. ſed nuſquam abſolurè dici *Mæonium* memini Homerum. Βατραχομυομ. auctorem eſſe illum voluerunt ex veteribus nonnulli, ut oſtenſum à nobis ad Hyg. cap. 154.

b *Madidas*] Dictum eleganti μεταφορᾷ, ut apud Mart. ep. 68. Lib. VII. *Cujus Cecropio pectora rore madent.* Lib. I. ep. 4. *Si quis Cecropiæ madidus Latiæque Camenæ Artibus.*

c *Merulentas*] Ut à *temetum temulentus*, à *vinum vinolentus*, ita à *merum* finxit *merulentus*. Adhelmus libello de laud. Virgin. *Merulenta defæcati nectaris defruta apothecis recondenda.* Cæterum illa *madidas*, *merulentas* prorſus ἐμφατικῶς dicuntur. Refero huc illud Petronii: *Plenus Pierio diffundes nectare verba.* Sic enim legendum cenſeo ex Vett. editionibus. Mutarunt, qui non videbant *diffundere* heic eſſe κατακλύζειν, *inundare*. Cato in Diris: *Diffuſos gurgite campos.* Catal. Scalig. Lib. II. pag. 239. *Pierio liquidam perfundis nectare mentem. Pierium laticem* appellat Virgil. Culice. Cæterum ut *diffundere* heic, ita *infundere* uſurpat Chryſologus Homil. 42. *Non ſic imber infundit terram, quomodo jejunium lachrymæ rigant pauperum.* Et poſt paulo: *Cœli pluvia infundit terram.* Etiam Palladius Januar. Tit. III. *Mediocriter infuſus ager, ut nec lutoſus nec aridus ſit.* Marcellin. Lib. XIV. *Fluminis modo fortunis complurium ſeſe repentinus infudit.*

d *Nebuloſo ſyrmate*] Tenui inſtar nebulæ: cujuſmodi veſtes ἀραχνώδεις vocabant Græci. Adi Gonſalium ad illa Publii apud Petronium: *Palam proſtare nudam nebula linea.*

e *Ternæ viragines*] Barth. Adv. Lib. XVII. cap. 7. *Ter ternæ.*

f *Vaporans*] Gloſſ. *incendens.* Rectè. Horat. Epiſt. 16. Lib. I. *Lævum diſcedens curſu fugiente vaporet.*

g *Dulcedinem ſparſit*] Ita & MS. Leid. Gloſſ. *ſpargendo replevit.* quæ eſt explicatio lectionis 5. edd. *dulcedine.* Lege ergo, *dulcedine ſparſit. Spargere* accipe pro *conſpergere.* Virgil. Ecl. V. 40. *Spargite humum foliis.* Propert. IV. 6. *Spargite me lymphis.* Ovid. XI. Met. 57. *Sparſos rore capillos.* & vers. 311. *Nox cælum ſparſerat aſtris.* Horat. II. od. 13. *Penetralia ſparſiſſe nocturno cruore.* Ubi perperam Schol. *maduiſſe.* Senec. Agam. 465. *Nox prima cælum ſparſerat ſtellis.* Ita *ſternere* pro *conſternere.* Horat. IV. od. 14. *Stravit humum ſine cæde victor.* Serere pro *conſerere.* Boet. *Qui ſerere ingenuum volet agrum.*

Sic

xerat, [h] talo tenus bis tinctam recolligens veſtem. [i] Quod credo & itineris propter, [k] & ne mæandricos tam [l] ſubtilis elementi aliquatenus limbos aculeati herbarum vertices ſcinderent. Aſtiti, propter ergo erectus in cubitum, veneratus ſum verboſam viraginem, olim mihi poetico vulgatam evidentius teſtimonio. Nec immemor cujus verboſas fabulas propter [m] ſcholaribus rudimentis tumidas [n] ferulis geſtaveram palmas: [o] & quia non mihi evidenti ma-

Sic & Græci cum Latinis. Pſ. 107. 37. Ἔσπειραν ἀγρὲς ϗ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας.

h *Talo tenus bis tinctam recolligens veſtem*] Hoc eſſet, *dibapham*. Vlitius ad Nemeſ. pag. 345. *talo tenus diſcinctam*. Niſi autem, inquit, diſcincta fuiſſet veſtis, non opus erat recolligi. Reſponderi poſſet, cingendo recolligi veſtem, & viantes altius cingi ſolere. Rectius ergo fore, *bis cinctam*. Adjuvat tamen ejus conjecturam *nebuloſum ſyrma*, quod præceſſit.

i *Quod credo & itineris propter*] Ita & MS. Leid. Gloſſator ſuperſcripſerat, *ſcil. difficultatem*. quomodo 6. edd. ante Commelinum repræſentant. Vlitius emendat, *& itineri ſe properaret*. Nam quod in aliis, inquit, libris editum, *itineris propter difficultatem*, ex gloſſemate mei codicis profectum eſt, & ſenſui incongruum. Poſſediſſe opinor codicem illum, quo ego nunc utor. Nam *biſſtinctam*, quod ex eodem adducit, etiam in Leidenſi comparet. Ego conjectaveram, quod necdum diſplicet: *quod credo, & itiner propter*. Familiares huic ſcriptori id genus anaſtrophæ. Velut mox: *verboſas fabulas propter*. Et cap. 5. Lib. 1. *Comeſtiones propter*. Apulej. Lib. v. Met. *Suggeſtum propter*. Et VIII. *Ignem propter aſſidens*. *Quod credo* heic eſt *ſicut credo*. Cic. XIII. Famil. epiſt. 40. *Si ulla unquam apud te mea commendatio valuit, quod ſcio multas valuiſſe plurimum, hæc ut valeat rogo*. Seneca Apolocynth. *Quod tibi narro, ad ſextum decimum lapidem à Viennâ natus eſt*. Quem locum fruſtra tentat vir doctus. Adde quæ habet Sciop. Suſp. Lect. Lib. IV. 17. Poſſis etiam explicare non malè, *quantum credo*. Quintil. declam. IX. *Quod ſcio, victis etiam gladiatores parcunt*. Ne τὸ *itiner* mireris, notandum archaiſmos affectare cacoethes eſſe inferioris ætatis ſcriptorum, præſertim Afrorum. Certè τὸ *itiner* Lib. IX. & Capella uſurpavit. Incertus poeta apud Macrob. Lib. II. Saturn. cap. 2. *Rimata itiner tranſitus*. Niſi dicamus ſynalœpham neglectam eſſe poëtæ, malim ex Gellio reſcribere *itiner:*. Chariſ. Lib. 1, *Item iter & itiner* &c.

k *Et ne Mæandricos*] Ita ſcripſi cum MS. Leid. & 6. edd. Perperam τὸ *ne* omiſerat Commelinus.

l *Subtilis elementi*] *Filamenti* in margine libri ſui emendabat Nob. Heinſius. Quod nullus dubito, quin cuilibet ſe probaturum ſit. Boetius de veſtibus Philoſophiæ Lib. 1. *Veſtes erant tenuiſſimis filis, ſubtili artificio* &c.

m *Scholaribus*] Scholaſticis. Uſus eâ voce & Hieronymus ad Damaſum. Vide Voſſ. in de Vit. Sermon. p. 53.

n *Ferulis*] Ferula & ſcutica ſceptra nota pædagogorum, ſive medicamina; quibus medentur pigritiæ puerorum. Catal. Pith. Lib. IV. *Et ferulis culpas tollere ceſſat iners*. Eleganter Capella Lib. III. *Tunc etiam quoddam medicamen acerrimum, quod ex ferulæ flore caprigenique tergoris reſectione confecerat, rubri admodum coloris, expromſit*. Ferulam & ſcuticam innuit, quarum hæ etiam de anguillarum tergoribus olim factitabantur. Vide Plin. IX. 23. Iſidorus Lib. V. 27. *Anguilla eſt, quâ coercentur pueri in ſcholis: quæ vulgò ſcutica dicitur*. De Ferulis Martialis Apophor. 80. *Inviſæ nimium pueris grataeque magiſtris, Clara Prometheo munere ligna ſumus*. A feriendo dictas perperam cenſet Iſidorus Lib. XVII. 9. *Nonnulli à feriendo ferulam dicunt. hac enim pueri & puellæ vapulare ſolent*. Apul. IX. Met. *Ferula nates ejus obverberans*.

o *Et quia non mihi*] Malim, *ſed quia*.

Syl-

manifeſtatione quænam eſſet liquebat, cur veniſſet, inquiro. Tum illa: Una, inquit, ſum è virginali [p] Heliconiadum curia, Jovis albo conſcripta, quam olim [q] Athenæam civem Romanus ordo colendam exceperat: ubi novellos ita frutices edidi, quo eorum cacumina ſummis aſtris infererem. Ita vitæ famam [r] linquentes hæredem, quo magis celebriorem obitum [s] protelarent. Aſt ubi me Romuleæ arcis conventu bellicus viduavit incurſus, Alexandriæ [t] conciliabula urbis [u] exulata poſſederam, variis dogmatum imbutamentis laſciva Græcorum præſtruens corda, poſtque Catonum [x] rigores, Tullianaſque ſeveras invectiones, & Varroniana ingenia, [y] Pelleæ gentis ener-

Syllaba proximè præcedens τὸ s abſorpſit.

p *Heliconiadum curia* ] Capella Lib. IV. *Ingreſſa curiam ſuperum.* Cyprian. Sermon. de Paſſ. Chriſt. *Paradiſi civis & domeſticus curiæ efficitur.* Non diſſimile eſt illud Auſonii, *Collegia Aonidum.* Sed *chorea* emendaverat in ora codicis ſui Nob. Heinſius.

q *Athenæam civem* ] Migrat Grammaticorum regulam. Moſchopulus: Ἀθηναῖος ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, γυνὴ δὲ ἀπὸ Ἀθηνῶν Ἀττικὴ, οὐκ Ἀθηναία. Heſychius: Ἀθηναία, ἡ θεὸς, ἡ δὲ γυνή. MSS. habere ajunt, καὶ ἡ γυνή. Non ignoro inſuper habuiſſe heic quoſdam Grammaticorum præſcripta. non exiſtimo tamen reſpexiſſe illuc Heſychium, ſed ſcripſiſſe potius: Ἀττικὴ δὲ γυνή. Cæterum ut *Athenæus* pro *Athenienſis*, ita *Romæus*, *Carchedonius*, *Chalcedonius*, dixiſſe nonnullos oſtendit Salmaſ. ad Pall. Tertull. pag. 129. Cur Atticæ autem, non Athenææ dicerentur mulieres, cauſam legas apud Auguſtin. C. D. cap. 9. Lib. XVIII. Vide ibi Vivem.

r *Linquentes hæredem* ] Clar. Tollius emendaverat in ſuo libro, *linquens*, & mox, *protelarem.* Ita poſtularet quidem ſyntaxis, ſi ad Pieridem hæc referas. Sed Grammaticos canones non ſollicitè obſervat Fulgentius. Præfat. Lib. de Priſc. Serm. *In quantum memoriæ entheca ſubrogare potuit, contribui, non phaleratis ſermonum ſtudentes ſpumis.* Continent. Virgil. *Ut dicere cœperam, mox ut terram tangit, matrem videt, nec agnoſcit, plenam deſignantes infantiam.* Heic tamen τὸ *linquentes* referendum puto ad *novellos frutices.*

s *Protelarent* ] H. e. memoriam ejus per poſteros extenderent. Leo in conflict. Virt. & Vit. *Si protelatis vigiliis pſalmorum cenſum perſolvis.* Pſeudo-Cypr. de Sing. Cleric. *Laborat ad culmen adverſarius protelare.* Gloſſ. Iſid. *Propagando, protelando. Protelat, differt.* Quæ interpretatio locum habere heic poſſet, ſi pro *celebriorem* reſcribamus *celeriorem.* Adde infr. not. ad cap. 6. Lib. I. & Contin. Virgilianam.

t *Conciliabula* ] Conventus & Scholas.

u *Exulata* ] Quæ huc pertinent, abunde dicta ſunt à nobis ad Hyg. Myth. cap. 26. & porro infra dicentur ad Lib. III. cap. 6.

x *Rigores* ] *Rugas* in margine vir illuſtris. Sed opinor in animo habuiſſe Catonis ſeveritatem. Severitas enim ubi nimia eſt, in rigorem degenerat.

y *Pelleæ gentis* ] 6. edd. & MS. Leid. *Apelleæ.* Gloſſ. Cod. Leid. *Ægyptiæ propter nimium ardorem ſolis.* Sed rectum eſt *Pelleæ*, hoc eſt, Alexandrinæ. Notati ſunt ſemper ob morum mollitiem Alexandrini. Pellæi autem Alexandrini à Juvene Pellæo, hoc eſt, Alexandro cognominati.

z *Phaſma-*

enerves ſenſus aut ſatyra luſeram, aut comœdico [z] phaſmate delectabam, aut tragica pietate mulcebam, aut epigrammatum brevitate [a] condibam. [b] Libebat me mea captivitas: & licet [c] noſtræ vacaſſent induſtriæ, inveniebat tamen animus, quibus inter mala arrideret, niſi me etiam exinde bellis crudelior [d] Galeni curia excluſiſſet, quæ pæne cunctis Alexandriæ ita eſt inſerta angiportis, quo chirurgicæ carnificinæ [e] laniola pluriora habitaculis numeren-

z *Phaſmate*] Scriverius volebat *plaſmate*. Sed videtur Planciades noſter reſpexiſſe Terent. Prolog. Eun. vers. 9. *Menandri phaſma nunc nuper dedit.* quanquam gloſſa, quæ eſt in codice Leidenſi, *figmento*, explicet τὸ *plaſma*, non *phaſma*.

a *Condibam*] Uſitatius hoc poetis, quam hiſtoricis vel oratoribus. Virg. Æn. VII. 790. *inſignibat*. Ovid. III. Faſt. 507. *audibat*. Phædrus IV. 23. *parturibat*. Capella tamen, ut Afrum decebat, cum noſtro Lib. I. p. 21. *Levitate pernix deſultoriâ geſtibat*. Ita habet MS. Leid. non *geſtiebat*, ut ediderunt. Apul. IV. Mileſ. *Bullis ingentibus ſcaturibat*. Claud. Annal. XV. apud Diomedem Lib. I. *Grundibat pecus ſuillum*. Archaiſmum eſſe idem Grammaticus docet. *Veteres hæc*, inquit, *ſine e litera pronunciabant*, *nutribam dicentes*, *ut apud Virgil.* Nutribant, Tyrrhuſque pater &c.

b *Libebat me*] Ἀντὶ τ͂ *mihi*. Dativum ergo pro ablativo poſuit. Hyg. Aſtron. II. 15. *Etſi non pro divinâ fecit cogitatione*, *nec ut deum licebat*. Sed ibi legendum puto, *decebat*. Habet quidem Feſtus: *Me pro mihi dicebant antiqui.* Sed exempla, quæ affert, explicari aliter & poſſunt & debent. Magis huc faceret locus Afranii Fratriis apud Non. cap. IX. num. 5. *Id aurum me condonat.* Et Varron. R. R. Lib. III. cap. 16. *Quarum alteram ſine dote dedi Lucullo*, *à quo hereditate me ceſſa* &c. Sic *te* pro *tibi* poſitum dicas in veteri inſcriptione, quam Catal. Lib. III. exhibet Pithæus: *Viator audi*, *ſi libet*, *intus veni. Tabula eſt ænea*, *quæ te cuncta prædicet.* Sed ipſe emendat, *perdocet.* Vide Gruter. magni operis pag. 928.

c *Noſtræ vacaſſent induſtriæ*] MS. Leid. & 5. edd. *Noſtræ vacuiſſent induſtriæ.* Modius ex ſuo MS. *Noſtræ non viguiſſent induſtriæ.* Lege, *noſtræ non vacaviſſent induſtriæ.* C & G notum eſt quam crebro inter ſe commutentur à librariis. Adhoc *vacare alicui* perquam eleganter dicitur. Martial. II. 5. *Vel tantum cauſſis*, *vel tibi ſæpe vacas.* Phædr. Præf. Lib. III. *Reddas amicis tempora*, *uxori vaces.* Forte nec τὸ *vacuiſſent* mutandum. Quintil. Declam. 252. *Tantum illi vacuit? adeone ſaturitate apud te exundavit?* Tertullianus cum aliis locis, tum libr. de Reſurr. carnis cap. 9. *Omnis vis Dei benefica vacuiſſet.*

d *Galeni*] Ita rectè MS. Leid. cum A. B. H. & I. Malè *Galieni* M. & L. Forte decepit eos Gloſſator, qui ſuper τὸ *Galeni* ſcripſerat *regis*. Miſerè heic hallucinatur Baptiſta Pius.

e *Laniola pluriora*] *Laniena plurior* 6. edd. Sed pro Commel. ſtat MS. Leid. Gloſſ. *Laniorum domus vel loca:* Lanii contemptim chirurgi dicuntur, quod corpora ſecare conſueverint. Tertull. de Anim. cap. 10. *Hierophilus ille medicus*, *aut lanius*, *qui ſexcentos exſecuit*, *ut naturam ſcrutaretur.* De copiâ medicorum, quibus abundavit olim Alexandria, vide Anonym. Coſmogr. à Godofred. ed. pag. 23. & Ammian. Marcell. Lib. XXII. cujus verba ſunt p. 426. ed. Boxh. *Medicinæ autem*, *cujus in hac vitâ noſtra*, *nec parca nec ſobria*, *deſiderantur adminicula crebra*, *ita ſtudia augentur indies*, *ut*, *licet opus ipſum redoleat*, *pro omni tamen experimento ſufficiat medico ad commendandam artis auctoritatem*, *ſi Alexandriæ ſe dixerit eruditum.*

rentur: [f] denique ita certando remittunt in mortem, quo ferant [g] Caronem [h] citius [i] ſopiturum, ſi [k] collegio non donetur. Hanc orationem riſus mollior terminavit. Itaque meis [l] quo diverteret culminibus impetravi. Tum illa: Non paves, inquit, muſicum tuis receptare dogma penatibus, cum barbarorum morem auſcultaverim ita [m] literarios mercatus [n] penitus abdicare, ut hos, qui primis elementorum figuris vel proprium [o] deſcripſerunt nomen, [p] caſſata inquiſitione mutum

f *Denique ita*] H. e. ad ſummam, ut verbo abſolvam. Sic cum aliis locis, tum inferius quoque in hac præfat. *Denique turbavit* &c. Uſurparunt ad eundem modum hanc particulam præter alios Florus Lib. I. 16. Juſtin. XIII. 2. Videndi de elegantiâ ejus locutionis Salmaſius ad locum illum Flori, Freinshem. in Juſtin. indic. Schultingius ad Calpurnii Declam. XI.

g *Caronem*] Ita & MS. Leid. ἀντὶ τοῦ *Carontem*, quod 6. præferunt edd. Sic *Corineum* habes pariter ſine aſpiratione pro *Chorineum* in Virgil. Contin. Schol. Juv. ad Sat. III. 266. PORTHMEA. *Carinam*. Lege, *Caronem*. Aſpirationes omitti à deterioris ætatis ſcriptoribus, ut ſolebant antiquiſſimi, nemini ignotum paulo humaniori. Hinc ergo ridicula illa etymologia Iſidori Lib. II. 21. *Cordas dictas à corde, quia ſicut pulſus cordis eſt in pectore, ita pulſus corda in cithara.* Χορδαὶ, *Cordæ*. Feſtus Pauli MS. Bibl. Leid. in SAMBUCA. *Ut in organo cordæ, ſic in machinâ intenduntur funes.* Gloſſ. Philox. ed. Steph. *Alat*, πνεῖ. Leg. *halat*.

h *Citius*] Ocyus. Juvenal. Sat. IV. 134. *Argillam atque rotam citius properate.* Explet ellipſin Virgil. Æn. I. *Dicto citius tumida æquora placat.* Iſidor. Orig. XVI. 4. *Dicto celerius.*

i *Sopiturum*] Pro *ſopituros eſſe*, videl. Chirurgos. Quâ de locutione conſule Voſſium Anal. Lib. III. cap. 15. *Sopire* pro *enecare* poſuit, ut Plautus *ſopori dare* & *in ſoporem collocare* Amphitr. I. ſc. I. Seneca Oedip. vers 168. *Vix aſſiduo Bracchia conto laſſata refert, Feſſus turbam vectare novam.*

k *Collegio non donetur*] *Adjutorio*, ut rectè exponit Gloſſa.

l *Quo diverteret*] Ita rectè Commel. Perperam MS. Leid. cum 6. edd. *quod everteret*. *Quo* hic ſcriptor uſurpat identidem pro *ut*. Vide Indic. in *Quo*.

m *Literarios mercatus*] *Conventus* Gloſſ. Ita *mercatus Olympiacus* apud Juſtin. Lib. XIII. 5.

n *Penitus abdicare*] H. e. repudiare. Vide quæ congeſſit ad Lib. I. epiſt. I. Sidon. Savaro.

o *Deſcripſerunt nomen*] *Deſcripſerint* 6. edd. Melius.

p *Caſſata inquiſitione mutum*] H. e. ne cognita quidem cauſâ, indicta cauſâ. Quamobrem addit *mutum*; quod perperam omiſerunt 6. edd. Agnoſcit ſanè MS. Leid. Sed malè gloſſator explicat, *ſine aliqua fama*. Cæterum cum *hos* præceſſerit, ſequi debebat *mutos*. *Caſſare* verbum barbarum eſt, de quo Voſſius in de Vit. Sermon. p. 99. Fulgent. Ruſp. Epiſcop. epiſt. 2. *Ut merces boni operis humanæ laudis intentione caſſetur.* Et epiſt. 4. *Neque enim Jacobi Apoſtoli prædicatio poteſt aliquâ argumentatiône caſſari.* Gregor. Dialog. Lib. III. cap. 36. *Totumque vas navis caſſatum nimiis fluctibus ab omni fuerat compage diſſolutum.* Summæ impotentiæ ſignum eſt damnare aliquem inauditum, & indicta cauſâ. Quamobrem Medea apud Senec. vers. 199. *Qui ſtatuit aliquid parte inauditâ alterâ, Æquum licet ſtatuerit, haud æquus fuit.* Reſpondet Creo: *Auditus à te Pelia ſupplicium tulit.* Quem verſum fruſtra tentari putem à viro ſummo. Ἐιρωνικῶς iſta proferuntur à Creonte. Merito, inquit, ſi diis placet, ne te inauditam condemnem poſtulas, cum tu inauditum ſuſtuleris

tum [q] raptarent in carnificinam. Tum ego: Non ita eſt, inquam, ut audieras, [r] ſed fama fuit. nam ----- *carmina tantum*

*Noſtra valent Muſæ tela inter Martia, quantum*
*[s] Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere rivo.*

Et ut ſuum me amplius familiarem reſciſſet, illud etiam Terentianum adjeci: *Olim iſti fuit generi quondam quæſtus apud ſæclum prius.* Nunc itaque ita literæ ſuos, quicquid Helicon [t] verbalibus horreis enthecatum poſſederat, in ipſis poteſtatum culminibus hæreditario jure [u] transferret, catos extendunt. Illa exhilarata verſiculis, utpote qua-

Pelian. Ε'ϱϱοντικῶς etiam apud Quintil. ille Declam. XIII. *Nunc vero diſſerendum mihi eſt, quam momentoſa ſit hujus animalis rapina.* H. e. quam gravis, & quanti momenti. Contrarium vult intelligi. Sed forte rectius, *quam non momentoſa.*

q *Raptarent*] MS. Leid. *reportarent.* Superſcripta altera lectio, *vel reptaſſent.* Vera lectio eſt, quam 6. edd. ſervarunt, *raptaſſent.* quam non debuit ſpreviſſe Commelinus. Solenne eſt noſtro pro imperfecto ponere ὑπερσυντελικόν.

r *Sed fama fuit*] *Et fama fuit* legitur in Virgilio. Quomodo nec malè heic ſcribas.

s *Dulcis aquæ*] Ita & MS. Leid. & 5. edd. Apud Virg. tamen Ecl. IX. ſequebatur, *Chaonias dicunt aquilâ veniente columbas.* Sed alterum, quod ex Eclog. V. depromſit, ſententia poſtulat.

t *Verbalibus horreis enthecatum*] Mercerus corrigit, *vernalibus horreis.* De quâ correctione valde dubito, cum & ſuperius habeas *verborum caniſtra.* *Enthecare* verbum fictum eſt ab *entheca*, de qua voce idem Mercerus ad libellum de Priſc. Serm. Utitur eâ etiam Caſſian. in de Inſtit. Ren. Lib. IV. 14. & Gelaſius Papa apud Gratianum. Grammaticus neſcio quis apud Barth. Adverſ. Lib. XXXVII. 13. *Enteca, repoſitio rerum venalium.* Fort. ſcripſerat, *repoſitorium venalium.* *Enthecatum* dicendi genus pro polito & phalerato poſuit Ambroſius in Lucam. Vide Savaron. in Sidon. Lib. I. ep. 9.

u *Transferret, catos*] L. M. *transferre cantus.* A. B. H. I. *transferret catus.* Et ita etiam MS. Leid. Scriverius & Tollius correxerant *cados.* Et ſanè cadis optimè cum horreis convenit. Horat. IV. od. 2. *Nardi parvus onyx eliciet cadum, Qui nunc Sulpiciis accubat horreis.* Sed adhuc hiulca eſt oratio, niſi ita ſcribas: *Nunc itaque ita literæ ſuos, quo, quicquid Helicon verbalibus horreis enthecatum poſſederat, in ipſis poteſtatum culminibus hæreditario jure transferret, cados extendunt.* Τὸ *quo*, quod à me inſertum eſt, ob ſimilitudinem ſequentis ſyllabæ à librario omiſſum putem. Sed eſt inter amicos meos quidam, cui *catos* Fulgentius pro doctis poſuiſſe videbatur. Frequens ſanè eo ſignificatu iſta vox etiam optimis. Nec annotare id neglexerunt veteres Grammatici. Vide Varron. L. L. Lib. VI. Servium ad Æn. I. vers. 427. Legebat ergo is: *Nunc itaque & literæ in ſuos, quicquid Helicon verbalibus horreis enthecatum poſſederat, in ipſis poteſtatum culminibus hereditario jure transferre catos extendunt.* Ut ſententia ſit, etiam nunc literas omnes Heliconis opes in ſuos myſtas & doctos homines perſeverare transferre. Sed ſic *pertendunt* eſſet ſcribendum. Neque enim extendere eſt perſeverare. *Extendere artem per ſucceſſionem liberorum* apud Petronium eſt propagare. Niſi ſi ſatisfacit prior conjectura, lege-

quaſi Mæonium ſenem [x] viſerit recitantem, [y] laudatorio palmulæ tactu meam mulſit cæſariem: percuſſaque mollius cervice, quam decuit: [z] Eia, inquit, ô Fabi: Anacreonticis jamdudum novus myſtes initiatus es ſacris. Ne quid ergo meo tibi deſit tirunculo, accipe parem dogmatis gratiam: & quatenus te noſtra Satyra laſcivienti verborum rore percuſſit, vadatumque te ſui retinet amoris illecebra, [a] redde quod ſepioticon debes: & quicquid libet [b] Niliacis exarare papyris, feriatis aurium ſedibus percipe. Nec deerit hiſtoriæ quilibet effectus, cujus te viſceribus

gere malim: *Quo, quicquid Helicon verbalibus horreis enthecatum poſſederat, in ipſis poteſtatum culminibus hereditario jure transferret catus, extendunt.* Sit igitur heic *catus* doctus. Tò *ſnos* puta eſſe *ſequaces*, & *extendunt* idem, quod *provehunt*, quomodo utrumque vocabulum explicat gloſſa codicis Leidenſis. *Quo* propter ſimilitudinem, ut dicebam modo, ſequentis ſyllabæ facile oculos librarii fefellit. Ab eadem cauſa corruptus eſt locus in Quintil. Declam. VI. *Procedat inanditum antea monſtrum, miſera, crudelis, ſi quid irati Dii reliquerunt, ſi quid infelicitas oblita eſt, ſuis manibus perdere cupiat.* Scribe, *quæ, ſi quid* &c. Et tolle inciſum poſt τὸ *miſera.* Idem ſcriptor Declam. III. *Nam quo ad altiorem quisque honorum gradum extenditur*, h. e. provehitur. Adde Gronov. Obſerv. III. cap. I. & Barth. Adverſ. Lib. XVII. cap. 7. ubi longè aliam dat faciem Fulgentiano huic loco.

x *Viſerit*] *Viſeret* 6. edd. & MS. Leid.

y *Laudatorio tactu* &c.] Significat caput ſibi demulſum fuiſſe. Terent. Heaut. IV. 5. vers. 14. *Non poſſum pati, Quin tibi demulceam caput.* Ubi Eugraphius: *Quod ſolet fieri his, qui placent, ut manus per caput tractu ducta quaſi quadam eſſe videatur laudatio.*

z *Eia, inquit, ô Fabi*] MS. Leid. & 6. edd. *Eia, inquit, Fabiana.* Scribe ergo, *Eia, inquit, Fabi.* Duæ reliquæ ſyllabæ ex ſequenti voce *Anacreonticis* adhæſerunt.

a *Redde quod ſepioticon debes*] MS. Leid. *Redde quod debebas ſepiotico.* Gloſſ. *Colori atramento encauſtope.* Lege, *encauſto.* Nimirum ita ſcribi debet: *Redde quod debebas ſepiotico*, hoc eſt, *ſolve debitum atramento, ſcribe tantummodo, me præmonſtrante, quod velis*, ut habet gloſſa marginalis MS. Leid. *Sepioticon* a σηπία vel σηπίας dictum. Apicius Lib. V. 3. *Accipies ſepias minutas, cujuſmodi ſunt, impurgatas cum atramento ſuo.* Celſus II. 29. *Omnes teneri piſces, ſepiarum atramentum.* Unde *notas furvæ ſepiæ* literas vocat Auſonius epiſt. 4. Afri nimirum atramentum non è fuligine, ut alii, ſed è ſepiæ ſucco conficiebant, ut Gloſſæ Perſianæ docent ad Sat. 3. Θόλος is Ariſtoteli eſt. Pro ſanguine ſepiis eſſe tradit Plin. Lib. IX. 29. *Encauſtum* infimæ ætatis ſcriptores dixere. Macer cap. 3. *Encauſto, vino quo ſit macerata, ſoluto, Si ſcribis chartam, mus non teret amplius illam.* Gloſſ. Iſid. *Sepia, incauſtum.* Leg. *encauſtum.*

b *Niliacis papyris*] Quia papyrus in Nilo creſcit. Mart. Xen. I. *Perdite Niliacas, Muſæ, mea damna papyros.* Capella Lib. III. *Niloticæ fruticis collemata notabam.* Ovid. III. Triſt. El. X. 27. *Ipſe papyrifero qui non anguſtior amne.* Confer Iſidor. Orig. VI. 10. Schol. Juv. ad Sat. IV. 24. Sedulius Paſchal. I. *Plurima Niliacis tradant miracula chartis.* Quia papyrifer Nilus, hinc *papyrionem* τὸ ἕλος ejus appellat vulgatus interpres Exod. II. 5. *Carectum ripæ fluminis* dixerat vers. 3. Etiam myſtico illi citharœdo Pſalm. LXVIII. 30. θηρία τοῦ καλάμου Ægyptii, ut quidam volunt.

ribus [c] interſtringi popoſceris. Tum ego: Index te libelli feſellit, generoſa loquacitas. Mihi noncornutus adulter arripitur, nec imbre mendaci luſa Danae virgo cantatur, dum ſuo judicio deus ſibi [d] pecudem prætulit, & hanc auro decepit, quam poteſtate nequivit. Non ſuillo canimus morſu depaſtum amantis juvenis femur, nec in meis libellulis [e] ſub falſa alite puerilis pependit laſcivia. Non olorinis reptantem adulterum plumis ova pulligera virginibus inculcantem, [f] quam ſemina puerigena viſceribus infundentem, nec [g] Lychnides puellas inquirimus, & Hero atque Pſychen poeticas [h] garrulantes ineptias: dum hæc [i] lumen quærit extinctum, illa deflet incenſum, ut Pſyche videndo perderet, & Hero non videndo periſſet. Nec referam virginali figmento [k] Aricinam luſam viragi-

gi-

c *Interſtringi*] Ita MS. Leid. cum B. M. & L. Sed A. H. I. *inſtringi*. Prius præferam. Vide not. ad Continent. Virgil.

d *Pecudem prætulit*] Gloſſ. *arietem*. Imo *taurum*. Vide Ovid. II. Met. fab. 4. In arietem verſus eſt Neptunus, ut Theophane frueretur. Vide Hyg. Myth. cap. 188.

e *Sub falſâ alite*] Aquilâ, cujus formâ aſſumtâ Jupiter Ganymeden ex Idâ monte rapuit. Vide Ovid. x. Met. fab. 4.

f *Quam ſemina*] 5. edd. *vel ſemina*. Sed alterum MS. Leid. agnoſcit. Subaudi in præcedentibus *tam*, quaſi ſcripſiſſet, *tam ova* &c. Lib. III. cap. 6. *Illam vero, veluti Deam, non quiſquam amare auſus, quam venerari* &c. Præfat. Lib. de Priſc. Sermon. *Non phaleratis ſermonum ſtudentis ſpumis, quam rerum manifeſtationibus dantes operam.* Ita Leid. codex. Contin. Virgil. *Non adipata craſſedo ingenii, quam temporis formido.* Tertull. de Anim. cap. 9. *Igitur indiſſolubilem quam immortalem, & ineffigiatam, quam immortalem.* De Spect. cap. 16. *Et forſitan ſine cauſâ amare liceat, quam ſine cauſâ odiſſe.* De Reſurrect. Carn. cap. 32. *Utique triduo concoquendæ carni viſcera ceti ſuffeciſſent, quam capulum* &c. Juſtin. XII. 8. *Quorum non ſtudiis deficiatur, quam annis.* Græciſſat oratio. Gregor. Nazianz. Prolog. Arcan. Οὐδὲ θεὸν γὰρ ἀρέσαντο πολλάκι δῶρον Πλειοτέρως ἀπὸ χειρὸς, ὅσον φιλίης τ' ὀλίγης τε.. Gloſſæ heic codicis Leidenſis: *Jupiter in cygnum converſus concubuit cum Ledâ, quæ peperit ovum, unde nati ſunt Caſtor & Pollux.* Vide Hygin. Aſtron. II. 8. & noſtrum infr. Lib. II. 16.

g *Lychnides puellas*] Gloſſæ codicis Leidenſis, *Lucernales*. Rectè. Lychni enim lucernæ. Stat. I. Theb. 521. *Tendunt auratis vincula lychnis.* Ubi Scholiaſtes: *Vitandæ humilitatis gratia lucernas noluit dicere. Sic Maro: dependent lychni laquearibus aureis. Indignum enim hoc heroo carmine fuerat.* Sed *lychnitides* heic correxerat Heinſius. Quod puto rectum eſſe.

h *Garrulantes*] Vox Barbara, ut *rabulare*. Vide Voſſium in de Vit. Sermon. Lib. IV. cap. 9.

i *Lumen quærit*] *Querit* MS. Leid. Forte *queritur* ſcripſerat.

k *Aricinam viraginem*] Calliſtonem intelligit. Gloſſ. MSS. ad Virgil. I. Georg. *Claramque Lycaonis* &c. *Elicen dicit, id eſt, majorem ſeptentrionem. Lycaonis autem ſubauditur filia. Altera urſarum eſt, in quantum* (leg. *quam*) *transfigurata eſt Caliſto filia Lycaonis Dianæ in venationibus comes. quam Jupiter adamavit, & in Dianam verſus cum eâ concubuit. quæ cum pingis* (leg. *præ-*

ginem, dum quæreret Jupiter [l] quid magis eſſe velit, quam fuerat. Mutatas itaque vanitates manifeſtare cupimus, non manifeſta mutando fuſcamus, ut [m] ſenior deus hinnitus exerceat: & ſol, fulgoris igne depoſito, malit anilibus exarari rugis, quam radiis. Certos itaque rerum præſtolamur effectus, [n] quos repulſos [o] mendacis Græciæ fabuloſo commento, quid myſticum in his ſapere debeat cerebrum, agnoſcamus. Tum illa: [p] Unde hæc tibi, inquit, homuncule, tantam ignorantiæ ſcientiam? unde tam ratum ordinem ignorandi? Dum enim ſæculis intacta exquiris, oſtendis te ſapienter ſcire quod neſcis. Cui ego, ſi his, quibus ignorare aliquid contigit, nec ipſum quidem neſcire ſuum ſcire contingit, [q] quanto ſatius erat eis etiam non naſci contingere, quam neſciendo inefficaciter vivere?

*prægnans) apparuiſſet, de ſuo eam* (leg. *ſuo cœtu*) *removit. Quæ Arcadem puerum edidit. Sed Juno odio pellicata* (leg. *pellicatus*) *in urſam eam transformavit, & venanti filio obtulit. Cumque ille feram putaſſet, & inſequi cœpiſſet, Jupiter eos hiſdem ſignans aſtris conſecravit. Et illa velut urſam* (leg. *Eſt illa velut urſa*) *fugiens, ille velut impetum faciens in eam. Quod ſidus ſeptentrio dicitur* &c. Sed quare *Aricinam* dixit, quæ Arcadica erat? Utrum quia Diana Aricina dicta eſt à nemore Aricino, ubi colebatur? an potius, quia nemorivaga erat, & ſylvas colebat? Sane etiam infra *Aricina* pro ſylvaticis poſuiſſe videtur.

l *Quid magis eſſe velit*] Malim *quod* cum 6. edd. & MS. Leid. Lib. III. cap. 16. *Qualis enim divinitas ejus, qui quærit, quod eſſe velit, ne, quod fuerat, eſſet.* Reſpexit Ovid. x. Met. fab. 4. *Arſit, & inventum eſt aliquid, quod Jupiter eſſe, Quam quod erat, mallet.*

m *Senior deus*] Saturnus. Fabula, quam alludit, eſt apud Hyginum cap. 138. De Saturno Albricus cap. I. *Pingebatur ut homo ſenex, canus, prolixâ barbâ.*

n *Quos repulſos*] Conjeceram, *quo repulſo*, cum idem Modio veniſſe in mentem vidi, cujus MS. habet, *quo ſepulto*, quod τῷ *repulſo* non deterius eſt, niſi mavis *expulſo*. Nam Leid. Cod. exhibet, *ex epulo.*

o *Mendacis Graeciæ*] Vide Plin. Lib. XXVIII. 10. Juvenal. Sat. x. 174. *Quicquid Graecia mendax Audet in hiſtoriâ.*

p *Unde hæc* &c.] Totus hic locus ita etiam conceptus eſt in MS. Leid. Sed 6. edd. *Unde hæc tanta tibi ignorandi ſcientia? unde etiam ratum ordinem ignorandi?* Poſterius membrum ita mutat Modius: *Unde tam gnarus ordo ignorandi?* Ego nihil mutem, niſi τὸ *hæc* in *hanc*, ut ſubaudiatur, *paraſiti?* Ovid. XIII. Heroid. 84: *Sed mihi tam faciles unde meoſque Deos?* Quintil. Declam. VI. *Unde hunc illi animum?* Horat. I. epiſt. 4. *Quo mihi fortunas?* II. Sat. 7. vers. 116. *Unde mihi lapidem?* Vetus interpres Eſaiæ cap. I. vers. 11. *Quo mihi multitudinem victimarum veſtrarum?* Matth. cap. XV. 33. *Unde ergo nobis in deſerto panes tantos?* Adde quæ Nob. Heinſius habet ad Ovid. modo adductum verſum.

q *Quanto ſatius erat eis etiam non naſci contingere, quam naſcendo inefficaciter vivere*] Τὸ *vivere* non agnoſcere MS. ſuum ait Modius. Exturbat etiam *contingere*, incertum an auctore MS. Leidenſis codex habet: *Si his, quibus ignorare aliquid contingit, ne ipſum quidem neſcire ſuum ſcire contigerit, quanto ſatius erat, eis etiam non naſci, quam naſci inefficaciter venire?* Quod ſatis commodum habet ſenſum, ſi *venire*

re? Primum itaque ego ſcientiæ veſtibulum puto, [r] Scire quod neſcias. Ad hæc illa: Tam ſecretis myſticiſque rebus vivaciter pertractandis ampliora ſunt auctoritatum quærenda ſuffragia. Neque enim quippiam ludicrum quæritur, quo ludibundo pede metrica verborum [s] commoda farciamus. [t] Sudore hic opus eſt [u] palæſtrantis ingenii, ne tam magnifici aſſumpta operis moles ipſo fere medio conaminis impetu vivaciſſimis deſtituta vaneſcat tractatibus. Ergo erunt nobis etiam Philoſophia atque Urania cœleſtis adjutrices operis aſciſcendæ. Nec enim deerit tuis laſciviens amica ſolatiis, ut, dum te myſticæ artes anhelum tractando reddiderint, tum te tua Satyra ludentem excipiat. Quæſo, inquam, munifica largitas, ne tu iſtam tuam Satyram, cujus dudum me vadatum amore prædixeras, temere noſtris credas penatibus. Tam etenim libens zelo ſortitus ſum ex affectu conjugium, ut ſi hanc [x] oblucentem & pelicem voluptatibus domo repererit, ita ſulcatis ungue genis in Heliconem remittat [y] neceſſe eſt, quo ejus diluendis vulneribus Gorgonei ipſius fontis nequaquam fluenta ſufficiant. Tum illa [z] cachinnum quaſſans fragile, [a] colliſo bis terque pulſu palmulæ femore;

pro *evenire* poſitum cogites, ut Lib. III. cap. 6. *Denique duabus majoribus, quæ temperata erant ſpecie, connubia venere.* Vide ibi à nobis annotata.

r *Scire quod neſcias*] *Quid* correxerat vir illuſtris. Sed alterum putem à Fulgentio non alienum. Hieron. contra Ruffin. epiſt. 38. *Ne illud quidem Socraticum noſſe debuerat, ſcio quod neſcio.* Lact. Lib. III. cap. 28. *Ex hac deſperatione confeſſio illa Socratis nata eſt, quâ ſe nihil ſcire dixit, niſi hoc unum, quod nihil ſciat.* Chryſolog. Sermon. XVI. *Philoſophiam fingunt, ut faciant nihil ſcire homines plus quærendo.* De Socrate eſt in Apophthegmatis, Ἔλεγε εἰδέναι μὲν μηδὲν, πλὴν αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι. Ulterius, quam Socrates, progreſſus eſt Metrodorus apud Laertium in Anaxarcho, ὃς ἔλεγε μηδὲ αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι, ὅτι οὐδὲν οἶδε.

s *Commoda*] Modius ex 4. MSS. *commenta.* Quod omnino probandum.

t *Sudore hic opus eſt*] A. H. & I. *Sudor hic, hoc opus eſt.* B. M. & L. *Sudor hic opus eſt.* Atque ita etiam MS. Leid.

u *Palæſtrantis ingenii*] Prolog. Lib. II. *Ubi tui exerceas palæſtram ingenii.*

x *Oblucentem & pellicem*] MS. Leid. & 6. edd. *Ut pellicem.* Quod præfero. *Pellex* eſt αἰτιοχίςρια. Παλλακίς, *rivaria*, ut habent Vett. Gloſſæ. Mirificus heic eſt Fulgentii Gloſſator: *Pellex dicitur à pelliciendo, id eſt, à decipiendo, eo quod pelle ſuâ ſuos decipiat amatores.* *Oblucere* eleganter pro *officere* poſuit.

y *Neceſſe eſt*] Ita quidem & MS. & 6. edd. Debuiſſet tamen ſcribere, ne ſolœca evaderet oratio, *neceſſe ſit.*

z *Cachinnum quaſſans fragile*] *Fragilem* malim. Fragilis cachinnus eſt tremulus, κλαδαρός. Perſius Sat. III. 87. *Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos.*

a *Colliſo femore*] Hoc animadvertas ſæpe fieri ab illis, qui riſu concutiuntur. Contra *frontem ferire* eſt impotenter indignantium. Vide Eraſmi Chil. V. Cent. I. Apul. I. Mileſ. *Dextra ſæviens*

re: Neſcis, inquit, Fulgenti, rudis accola Pieridum, quantum ſatyram matronæ formident. Licet mulierum verbalibus undis & cauſidici cedant, nec grammatici mutiant, rhetor taceat, & clamorem præco compeſcat: ſola eſt quæ modum [b] imponit furentibus, [c] licet Petroniana ſubit Albutia. Hac etenim alludente, & [d] Plautinæ Saureæ dominatus obdormit, & [e] Sulpicillæ Auſonianæ loquacitas deperit; Saluſtianæque Semproniæ, quamvis præſens ſit Catilina, melos cantandi rauceſcit.

*Solverat* [f] *ignivomus, mundi regione peracta,*
*Quadrupedes, gelidumque rotis tepefecerat orbem*

*Re-*

*viente frontem replaudens.* De mœrente etiam dixit Ovid. XI. Met. 81. *Et aonata femur mœrenti plangere dextrâ.*

b *Imponit furentibus* ] *Imponat* MS. Leid. & 6. edd. Quod Latinè, ſi non melius, certè æquè bene dicitur.

c *Licet Petroniana ſubit Albutia* ] Gloſſator: *Petronius poeta fuit, qui ſcripſit Satyram Albutiam.* Satyram iſto nomine non memini uſquam inveniſſe. Opinor Albutiam fuiſſe unam de fœminis, quas in Satyrâ produxerit Petronius. Hæc ſcripſeram, cum in orâ codicis ſui hæc annotaſſe Nob. Heinſium repperi: *Albucilla Taciti eſſe videtur, & inter hujus amatores fuiſſe Petronium quoque.* Vide Gonſalium Prælud. Petron. 11. Non prætereundus heic ſolœciſmus Fulgentii τὸ *licet* cum verbo indicativi modi conjungentis. Incidit in eundem Corippus Lib. 1. *Licet hæc Deus omnia fecit.* Marcellin. Lib. XVI. p. 128. ed. Boxh. *Quæ licet affectabat.* Lib. XXII. p. 38. 2. *Licet à Theſſalo mari diſtinguunt Ægeum.* Macrob. Lib. 1. Sat. cap. 11. *Licet ex libertate in ſervitutem venum ierat.* Capella Lib. 1. pag. 5. *Licet perhibebant.* Spartianus Adrian. cap. 16. *Omnes profeſſores & honoravit & divites fecit, licet eos quæſtionibus ſemper agitavit.* Ita habent edd. Vett. Quam bonæ notæ ſint libri, unde *agitaverit* repoſuerit Salmaſius, neſcio. Ambroſius Sermon. 1. *Jacet licet* pro *jaceat.* Pſeudo-Muſa in Præfat. de Herb. Vetonicâ: *Licet fieri poteſt.* Iſidor. de Nat. Rer. cap. 26. *Licet amplius, quam ſex, nullus conſpicere poteſt.*

d *Plautinæ Saureæ*] MS. Leid. & 6. edd. *Plautinæ Satyræ.* Lege, *Plautini Saureæ*, ut in marginibus librorum ſuorum emendaverant Salmaſius & Scriverius. Dictum eſt venuſtè, ut *Ulyſſes Homericus*, *Hector Nævianus*, & *Plautinus miles* ab Apulejo aliiſque.

e *Sulpicillæ Auſonianæ* ] Emendat Demſterus *Biſſulæ Auſonianæ*, locumque totum ita conſtituit: *Hac enim alludente & Plautini Saureæ dominatus obdormit, & Biſſulæ Auſonianæ loquacitas deperit, Salluſtianæque Semproniæ, quamvis præſens ſit, cantilena rauceſcit.* Inducit ergo illa *melos cantandi* (pro quibus *melos cantanti* Fulgentio reſtituit Carrio Emend. Lib. II. 15.) & τὸ *catilina* mutat in *cantilena.* quod & in MS. Leid. comparet. Pro *& Sulpicillæ* Nob. Heinſius mallet, *& ſua Biſſulæ.* Quæ emendatio & venuſtior eſt, & propius ad veterem ſcripturam accedit.

f *Ignivomus*] Gloſſ. *Sol ignem vomens.* Scriverius emendabat *ignivomos*, ut referatur ad quadrupedes. Quod vehementer placet. Ovid. 11. Met. 84. *Nec tibi quadrupedes animoſos ignibus illis, Quos in pectore habent, quos ore & naribus efflant, In promptu regere eſt.* Tales erant quoque tauri Æetæ Lib. VII. 104. *Ecce adamanteis Vulcanum naribus efflant.* Nec diſplicet tamen Nob. Heinſii conjectura; quam margini codicis ſui illeverat, *ignicomus.* Auſonius epiſt. 7. *Aut ter ut Æolidi menſis tenet ignicomus ſol.* Avienus deſcript. Orbis terræ: *Icarus ignicomo ſoli ſacra.* Et poſt paulo:

B 4 *Flam-*

*Rector, & auratis colla ſpoliabat habenis.*
*Jam Phœbus* [g] *disjungit equos, jam Cynthia jungit:*
*Quaſque ſoror* [h] *linquit, frater pede temperat undas.*
*Tum nox* [i] *ſtellato mundum* [k] *circumlita peplo,*
[l] *Cærula rorigeris pigreſcere juſſerat alis,*
[m] *Aſtrigeroque nitens diademate Luna bicornis,*
[n] *Bullatum* [o] *bijugis conſcenderat æthera tauris.*

*Jam*

*Flammicomo devoti pectora ſoli.* Vomanus Catal. Pith. Lib. III. *Sol inſigne caput radiorum ardente coronâ Promit* &c. Certè *ignicomus*, vèl *ignivomos* legendum abſque ulla hæſitatione affirmarem, niſi retardaret me Fortunati carmen de Paſcha, in quo legas: *Altius ignivomum ſolem cæli orbita ducit.* Sed & illi reſtituam *ignicomum.*

g *Disjungit equos*] *Dejungit* corrigit Barthius. Nihil eſt neceſſe. Horat. Lib. I. epiſt. 14. *Bovemque disjunctum curas.* Non improbæ tamen noctæ *dejungo*, cum & *abjunctos equos* dicat Propertius II. 14.

h *Linquit*] *Liquit* correctum erat in libro Salmaſiano. Atque ita exhibent quoque 6. edd. Sed pro Commel. ſtat codex Leid.

i *Stellato peplo*] Claud. R. P. II. 363. *Stellantes nox picta ſinus.* Stellatum peplum ergo eſt velamen aſtrigerum. Hilaſius Catal. Lib. III. *Nox abit aſtrifero velamine cincta micanti.* Videtut imitari Capellam Lib. VI. *Ætheris aſtrifico lumina mulca peplo.* Ibidem habes, *Sphæram ſolidam geſtitantem, amictamque lævorſum peplo.* Quæ & emendationem meam *circumdata peplo* adſtruunt. Actor. cap. XII. vers. 8. Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου. Vet. Interpr. *Circumda tibi veſtimentum tuum.*

k *Circumlita peplo*] Prudentius apud Claud. Mamertum Lib. I. cap. 3. *Abſentemque diem lux agit æmula, Qua nox cum lacero victa fugit peplo.* Exſtant autem hi verſiculi Hymn. V. Cath. Adde his, quæ congeſſit Lindenbrogius ad illa Lib. II. Catal. Scalig. *Intorquetque peplum noctis radiatque ſororem.* Qui verſus deſumptus eſt ex Aſtronomicis, quæ Fulgentio tribuuntur in Catalectis Pithoei. *Pallia* nocti tribuit Honorius Carm. de Paſch. *Æternæ noctis pallia craſſa cadunt.* Imitatio eſt Græcorum, qui κυανόπεπλον dicunt noctem. Muſæus: Ἤδη κυανόπεπλος ἀνέδραμε νυκτὸς ὀμίχλη.

l *Cærula*] Ita. hoc eſt, nigra nox dicitur, quia οὐδὲν ἐστιν ἄλλο, πλὴν σκιᾶς γῆς, quæ πλατυνομένη μελαίνει τὸν ἀέρα, ut loquitur Plutarchus apud Euſeb. Præp. Euang. p. 52. ed. Steph. Statius: *Et jam cærula nox obibat orbem.* Hinc & *cæruleas bigas* ei aſſignat Claud. R. P. 276.

m *Aſtrigeroque nitens* &c.] Adumbratus hic verſus ex Auſonii Cupid. Crucif. vers. 42. *Cum face & aſtrigero diademate Luna bicornis.*

n *Bullatum*] H. e. ſtellis, tanquam bullis, diſtinctum. Sanè Plinius Lib. XXXI. cap. 2. *Fontem bullis ſtellantem* dicit. *Bullare* dictum ut *gemmare* apud Solin. Pontic. *Aſtrigeram faciem nitido gemmavit Olympo.* Cœlum ſtellis, bullarum inſtar, ut cingula & fores, confixum cenſebant. Lucret. Lib. V. *Stellisque micantibus æthera fixum.* Apul. VI. Miſeſ. 128. *Bullis multis aureis inoculatum, veluti ſtellis ſidereis relucentem.* Sic Pollio in Gallienis auratos conſtellatoſque vocat balteos, qui bullis ut ſtellis inſignes erant. De Bullis vide obſervata a Taub. ad Plaut. Aſin. II. 4. Lipſ. in Anal. ad Dial. 2. Lib. III. de Milit. Iſidor. Orig. XIX. cap. 31. *Bulla, quod ſint ſimiles rotunditate bullis, quæ in aquâ vento inflantur.* Ita ego capiebam hunc locum. Nob. tamen Heinſ. in libro ſuo emendaſſe poſtea vidi *pullatum.*

o *Bijugis tauris*] *Juvencas* currui Lunæ ſubjungit Auſon. epiſt. 9. ubi ſimilem temporis deſcriptionem habes, ut & in Senecæ Apolocynthoſi. *Juvencos* Claud. R. P. III. 403. *Boves* German. Scholiaſtes his verbis: *Quod humilior currat, & terris præſit: unde bigam boum habere dicitur.* Paulo tamen

*Jam ſimulachra modis mentes fallentia* [p] *plaſtis,*
*Mollia* [q] *falſidicis replebant ſtramina ſignis.*

Et ut in verba pauciſſima conferam, nox erat. Cujus noctis nomen jamdudum oblitus, ut inſanus vates verſibus delirabam, dum ſubito agreſtis illa, quam dudum videram, hoſpita oborto impetu cubicularias impulſu fores irrupit, inopinanterque me jacentem reperiens marcentia languore ſomni [r] lepido lumina, [s] rapido atque admodum ſplendifice intermicanti quodam ſui vultus coruſcamine pepulit: erat enim ultra ſolitum eminens mortalitatis aſpectum: denique pigræ adhuc quietis indicium [t] rotatis naribus eructuantem: repentina oſtii crepitatione turbavit. Hanc præibat florali laſciviens virguncula petulantia, hedera largiori circumflua, improbi vultus & ore [u] contumeliarum ſarcinis gravido: cujus [x] ironicum lumen tam rimabunda vernulitate currebat, quo mentes etiam penitus abſtruſas temulentis inſcriptionibus depinxiſſet. Muſæ autem latera ſarciebant altrinſecus duæ: quarum dexterior verenda quadam majeſtate ſubnixa, elatæ frontis [y] polimina argenteis aſtrorum criſpaverat margaritis:

men ſuperius cum Tibull. Lib. II. el. 4. & Ovidio cum aliis locis, tum R. A. vers. 258. *equos* ei tribuerat. Fuere etiam, qui à *mulabus* vehi eam fecere, ut docet Proclus in Heſiod. H'μ. p. 174. ed. Heinſ. A bobus trahi currum Lunæ videas etiam in veteri imagine, quam è MS. publicavit Grotius.

p *Plaſtis*] Fictis & fallacibus. Plasma eſt deceptio & figmentum. Videtur alludere illa Lucretii: *Simulacra modis pallentia miris.*

q *Falſidicis ſignis*] *Falſidici* falſi ſunt. Auſon. epigr. 118. *Falſidici vates, temerant qui carmine verum.* Contra *veridica* vera ſunt. Lucret. apud Lactant. de Vit. Beat. Lib. VII. cap. 27. *Veridicis hominum purgavit pectora dictis.* Intelligi autem vult fallaces ſomniorum formas. Auſon. Ephem. de portâ eburneâ: *Semper fallaces glomerat ſuper aera formas.*

r *Lepido*] *Tepido* correctum erat in libris Salmaſii, Heinſii, & Tollii.

s *Rapido coruſcamine*] Imitatur Apulejum in de Deo Socratis: *Rapidiſſimo coruſcamine lumen candidum intermicare.*

t *Rotatis naribus*] *Roratis* ſex edd. Quæ lectio alteri ſuperſcripta erat etiam in codice Leid. Nec ſanè deterior videtur. *Irriguus* enim *ſomnus*, ut loquitur Perſius Sat. V. Perſium imitatus eſt Tertull. in Geneſ. *Ilicet irriguo perfundit lumina ſomno.* Prudent. Hym. Cath. *Rectuſque feriatum placat rigante ſomno.* Calor vapores dum ſurſum mittit, nares ab iis non raro humectari videas.

u *Contumeliarum ſarcinis gravido*] Gloſſ. *Quia Satyra nulli parcit.*

x *Ironicum lumen*] *Erroneum* emendaverat in ſuo libro Nob. Heinſ. & *limabunda* pro *rimabunda.*

y *Polimina*] Gloſſ. *cacumina, id eſt,* ſu-

ritis: cujus phaleratum exoticis diadema carbunculis [z]corniculata lunæ ſinuatio deprimebat, [a]ac cærulanti [b]peplo circumlita [c]hyalinæ cavitatem ſphæræ oſſeo [d]faſtigans tigillo verſabat. Viſus itaque luminis tam elata contemplatione [e]cœlitus erigebatur intuitus, quo pene foribus, ſuperna intuens, pollicem illiſiſſet. [f]Levicomes lateris refugo quodam contemplatu ſecretior humanos intuitus velamine quodam arcano vitabat: hujus [g]ninguida canis albentibus nitebat cæſaries, rugaque criſpato multipli-

*ſuperficiem.* Sed perperam, me judice. *Polmina* ſunt ornamenta, quibus aliquid expolitur. Apulejus in de Deo Socratis: *Neque enim in emendis equis phaleras conſideramus, & baltei polimina inſpicimus.*

z *Corniculata luna ſinuatio*] MS. *corniculatæ.* Pro *ſinuatio* malebat *ſimatio* Scriverius. Fruſtra. Ovid. III. Met. 682. *Qualia dividuæ ſinuantur cornua lunæ.* Plin. Lib. 11. cap. 9. *Luna ſinuata in orbem.*

a *Ac cærulanti*] *Hac cærulanti* Modius. *A cærulus cærulare*, ut à *garrulus garrulare*, à *tremulus tremulare* apud Flodoard. III. 3. à *circulus circulare* apud Diomedem Lib. III. elegantiæ illius ſæculi ſunt. Sic, puto, *querulare* finxerunt ex *querulus*, & lego in proœm. Bucol. Virgil. quod Servio tribuunt, *poſtea cum querulantes invenimus*, non *querelantes.* Hæc ſcripſeram, cum vidi à Voſſio Lib. IV. De Vit. Serm. cap. 18. damnari *querulari* pro *querelari*, cujus & ipſe quædam adducit exempla: quibus adjungo illud ex Iſid. Gloſſ. *Querelantem, querelas afferentem.* Sed viderint de eo alii. An etiam *cantulare* dixerunt? Servius Centimetro, ut edidit Putſchius: *Thracicum nefas enarrat cantitans hirundo.* Sed MS. Leid. Bibl. habet: *Tracenm nefas renarrat cantulans hirundo.* Sed hoc peccatum ſit potius librarii. Lege tamen cum illo codice, *Thracium*, & *renarrat*, ut flagitat metrum. Senec. Thyeſt. vers. 56. *Thracium fiat nefas.*

b *Circumlita peplo*] Sic etiam paulo ſuperius: *Stellato circumlita peplo.* Mallet tamen utrobique aliquis *circumdata.* Certe aptius, me judice, foret. Confirmat emendationem meam, quod ait in Datam. cap. 3. Nepos, *Duplici amiculo circumdatus.*

c *Hyalina ſphæra*] Vitreæ. Retinuit Græcam vocem. Maro Georg. IV. 335. *Hyali ſaturo fucata colore.* Philarg. *Hyali, pro hyalino.* Capella Lib. VIII. *Ala cum pennis hyalinis.*

d *Faſtigans*] *Fatigans* MS. Leid. *Faſtigatus* 6. edd. Sed *faſtigans* rectum eſt. Ut à veſtigium *veſtigare*, à flagitium *flagitare*, à comitium *comitare*, hoc eſt, convicium in comitio facere, ita à faſtigium *faſtigare.* Sidon. carm. 2. *Quanquam diademate crinem Faſtigatus eas.* Capella Lib. III. *Ut faſtigetur, longa breviſque fuat.* Solinus cap. ult. *In quâ pauxilla ædes ignobiliter ad culmen faſtigata.*

e *Cœlitus erigebatur intuitus*] MS. Leid. *& intuitus.* Sed alterum præferam. Nimis tamen ſolœcum videtur *cœlitus erigere.* Forte ſcripſerat, *cœlotenus*, ut *talotenus* paulo ſuperius. Juſtin. Lib. XII. 6. *Extollere cœlo tenus cœpit.* Talia ſunt *pubetenus*, *facietenus*, *digitotenus*, *humerotenus* apud Apulejum. *Cratetenus* apud Prud. Cath. 3. *Amictutenus* apud Ammianum Lib. XIV. p. 41. ed. Boxh. *Gladiotenus* apud Tertull. ad Scapul. cap. 4.

f *Levicomes lateris*] Scribe diviſim cum codice Leid. *Lævi comes lateris.*

g *Ninguida*] Ut *ningues* & *nives* promiſcuè dicebant veteres, ita & *ninguidus* & *nividus.* Prudent. Hym. Cath. V. *Ninguidus cibus.* Utitur & Auſonius ſæpius ea voce. Adde quæ ad Sidon. Lib. II. ep. 14. congeſſit Savaro. Heinſ. ad Ovid. Metam. pag. 109.

h *Ran-*

tiplici ſupercilio [h] rancidum ſe quiddam concipere promittebat. Tardior erat inceſſus, & ipſa ponderationis gravedine venerandus. Tunc Calliope [i] provinciam loquacitatis ingreſſa, His te, inquit, Fulgenti, [k] tutricibus ſpoponderam largiturum. quarum ſequax ſi fueris, celeriter raptum ex mortali cœleſtem efficient, aſtriſque te, non ut Neronem poeticis laudibus, ſed ut Platonem myſticis interſerent rationibus. Neque enim illos de his expectes affectus, quos aut poema ornat, aut deflet tragœdia, aut [l] ſpumat oratio, aut [m] cachinnat ſatyra, aut ludit comœdia: ſed in quibus & [n] Carneadis reſudat elleborum, & Platonis auratum eloquium, & Ariſtotelis [o] ſyllogiſmaticum breviloquium. Nunc itaque pande mentis cubiculum, & aurium fiſtulis, audito nuncio, mentibus intromitte quod excipis. [p] ſed & enerva totum mortale quod tibi eſt, ne tam [q] ſacrati ſeries dogmatis ſcrupuloſis rite non reſideat penetralibus. Ergo nunc de deorum primum natura, unde tanta malæ credulitatis lues ſtultis mentibus inoleverit, edicamus. Quamvis enim quidam ſint, qui ſpreta capitis generoſitate, [r] aricinis atque archaicis

h *Rancidum quiddam concipere* ] 6. edd. & MS. Leid. *Conſopire.* Gloſſæ: *Id eſt, conſapere, cogitationem invenire.* Modius ex ſuo codice profert *conſipere.* Quod probandum procul dubio. Et ducit eo quoque Gloſſator. Uſitatius *reſipere.* Auſon. epiſt. 17. *Abſinthium meum reſipit.*

i *Provinciam loquacitatis* ] *Loquacitatem* pro loquela ponit, ut in Continent. Virgil. *Communis loquacitas*, pro communi loquendi ratione.

k *Tutricibus ſpoponderam largiturum* ] Modius ex ſuo codice: *Ductricibus ſpoponderam largituram.* 6. edd. & MS. Leid. *largitum.* Gloſſ. *Largiendum, tradendum. Largiturum* an *largituram* legas, parum referre puto. Vide quæ notavi ad illa, *Quo ferant Caronem citius ſopiturum.* Et Gell. 1. 7.

l *Spumat oratio* ] Claud. Mamert. de Stat. Anim. 11. 7. *Imperitas aures verborum puerilium ſpumis conſpuunt.* Noſter præfat. Lib. de Priſc. Serm. *Non phaleratis verborum ſtudentes ſpumis.*

m *Cachinnat ſatyra* ] Supra: *Quod Mæonius ranarum Cachinnavit prælio.* Vide Schol. ad Perſ. Sat. 1. 26.

n *Carneadis helleborum* ] Veratrum Italia vocat. De eo Plinius Lib. xxv. 5. *Quondam terribile, poſtea tam promiſcuum, ut plerique ſtudiorum gratia, ad pervidenda acrius, quæ commentabantur, ſæpius ſumptitaverint. Carneadem reſponſurum Zenonis libris* &c.

o *Syllogiſmaticum breviloquium* ] Tertullianus de Anim. cap. 6. *Sed nemo unquam cunctanti de exitu animæ mulſam aquam de eloquio Platonis infudit, aut micas de minutiloquio Ariſtotelis inſerſit.*

p *Sed & enerva* ] Tò *&* nec 5. edd. nec MS. Leid. agnoſcunt.

q *Sacrati ſeries dogmatis* ] Ita & 6. edd. Sed MS. Leid. *ſecreta.*

r *Aricinis atque archaicis* ] Ita & MS. Leid. Gloſſ. *Sylvaticis & ſtultis.* Forte haud ſtultè. Quæ enim *Aricina* dicebatur Diana, eadem & *Nemorenſis* erat. Vide Scalig. ad Feſt. p. 85.

No-

chaicis ſenſibus glandium quippiam ſapiant, atque eorum altiori ſtultitiæ nubilo ſoporata caligentur ingenia: tamen nequaquam apud humanos ſenſus niſi fortuitis compulſationibus moti naſcuntur errores, ut etiam Chryſippus de fato ſcribens ait, Compulſationibus lubricis volvuntur incurſus. Itaque primum, omiſſo circuitu, unde idolum tractum ſit, [s] edicamus.

## *UNDE IDOLUM DICTUM: vel cur inventum.*

## CAP. I.

DIOPHANTUS, [a] Lacedæmonum auctor, libros ſcripſit Antiquitatum XIV, in quibus ait, Syrophanem

Ægy-

*Nemeralis* eſt Martiali Lib. III. ep. 19. A. H. & I. exhibent *Ecretinis atque Archadicis*. M. & L. *Aretinis atque Archadicis*. Ego ſcripturam Leid. Cod. non temere ſollicitem, cum ἀρχαϊκὸν Græcis dicatur τὸ ἀνηθες, μωρὸν, ληρῶδες. Ariſtoph. Νεφ. Φρονεῖς ἀρχαϊκά. Ejuſdem ſignificatus eſt ἀρχαῖος. Julianus Prolog. Cæſ. Εἶπε τοὺς ὑπομαχίς ἐστ' ὁ ἀρχαῖος, ὦ Καῖσαρ. Uſus ea voce etiam Horat. Lib. I. epiſt. 5. ubi *archaicos lectos* dicit antiquo more factos. Si quicquam eſſet mutandum, pro *Aricinis* longè *marrucinis* malim, quam *Eretinis*. Eſt enim *marrucinus* inſubidus, indoctus. Vide Scalig. ad Catull. carm. 12. Etiam *Archaicis* levi mutatione verti poſſet in *Arcadicis*, quemadmodum in Virgil. continentiâ habemus *Arcadicas aures*. Quo & hoc accedit, quod frequenter aſpirent, ubi nulla opus aſpiratione, librarii. Sed ſatius omnino puto, ut nihil mutemus. In libello de Priſc. Serm. *Averruncaſſit igitur tam Aricinas hominum mentes*. Quo de loco poſtea viderimus. Interim ſciant lectores emendaſſe Nob. Heinſ. in libro ſuo *vervecinis*. Perquam venuſtè mehercules. *Vervex* enim convicium, quod ſtultis dicitur & fatuis, ut vel ex uno Petron. Fragm. Traguriano liquere cuivis poteſt.

s *Edicamus*] Ut heic, ita & infra ſæpius compoſito pro ſimplici utitur. Tertull. de Anim. cap. 12. *Et tamen eundem animam alibi edicit*. De Cor. Mil. cap. 10. *Quod ſi tales edicit futuros, qui idola fabricantur*. Capella Lib. II. *Ex eo quod Heram terram veteres edixerunt*. Ita habent membranæ Vett. Leid. Biblioth. non *dixerunt*. Jornandes de Reb. Get. cap. 7. *Parthus primum caſtra poſt Nifatem edicit*. Sic *eloqui* pro *loqui*. Minucius Octavio p. 43. *Non eloquimur magna, ſed vivimus*. Lactant. Argam. Fab. I. Lib. VI. Met. *Inſolentius gloriabunda, quam mortalem decuit, elocuta eſt*. Firmian. Lactant. de Opific. Dei cap. 10. *Cujus (oris) uſus in duobus conſtat officiis, ſumendi victus & eloquendi*. *Edocere* pro *docere*. Tertull. de Monog. cap. I. *Multa habens edocere*. Ruffin. Interpr. Hiſt. Euſeb. Lib. I. *Tempus eſt edocere*.

### Ad LIB. I. CAP. I.

a *Lacedæmonum auctor*] Salmaſius in ſuo libro correxerat *Lacedæmonius auctor*. Quod rectum videtur. Is enim ipſe eſt Diophantus, cujus in libello de Priſco Sermon. meminit: *Diophantes Lacedæmonius, qui de ſacris deorum ſcripſit*. Niſi *Lacedæmonum* pro *Lacedæmoniorum* poſuit. Schol. Vetus Ho-

rat.

Ægyptium, familia [b] ſubſtantiaque locupletem, filium genuiſſe, [c] quem velut [d] enormis ſubſtantiæ [e] ſucceſſorem, ineffabili, ultra quam paternitas exigebat, affectu erga fi-

rat. ad Lib. II. od. 6. *Quos filios tali culpa genitos reverſi à bello Lacedæmones patria ejecerunt.* Lib. III. od. 5. [Lacedæmonium] *A Lacedæmonibus conditum.* Iſidor. Orig. Lib. IX. *Lacedæmones à Lacedæmone Semeles filio dicti.* Et poſt paulo: *Nam ipſos eſſe Spartanos, quos Lacedæmones.* Lib. XVI. 4. *Repertum prius apud Lacedæmones, unde & nomen traxit.* Schol. Stat. IV. Theb. 47. *Thyre civitas, hujus populi duo quondam bello inter ſe diſſentientes, Lacedæmones & Argivi* &c. Tertull. ad Martyr. cap. 4. *Quæ hodie apud Lacedæmonas ſolennitas maxima eſt διαμαστίγωσις, id eſt, flagellatio non latet.* Hyg. Aſtron. II. 22. *Quo tempore Lacedæmones cum Athenienſibus bellum geſſerunt.* Ita *Sidones* pro *Sidonii* legitur apud Curt. Lib. IV. cap. I. *Quem eo faſtigio Sidones digniſſimum arbitrarentur.* Vix tamen credas ita Curtium ſcripſiſſe, cum Σιδώνιοι vel Σιδόνιοι à Græcis dicantur. Et *Sidonii* à Juſtino XVIII. 3. aliiſque. Sed benè nihilominus habet *Sidones.* Nam ἐθνικὸν Σιδὼν etiam apud Græcos inventum à Stephano. Iſidor. de Vita & Mort. Sanct. cap. 15. *Dominans in cunctis urbibus Sidonum.* Barthii obſervatio eſt ad Stat. Tom. III. 283. *A cultu imaginum tali deſcendit omnis ſuperſtitio. Vide Fulg. Myth. ex Diophante & Syrophane, ſi modo is unquam tales auctores legit, quos Latinos plerumque citat.* Atqui Syrophanes non ſcriptor heic eſt, ſed is, de quo ſermo eſt Diophanto. Verum interim, quod in Octavio ait Minutius: *Dum reges ſuos colunt religioſe, dum defunctos eos deſiderant in imaginibus videre, dum geſtiunt eorum memorias in ſtatuis detinere, ſacra facta ſunt, quæ fuerant adſumpta ſolatia.* Iſidor. Or. Lib. VIII. cap. II. *Simulacrorum uſus exortus, cum ex deſiderio mortuorum conſtituerentur imagines vel effigies, tanquam in cœlum receptæ; pro quibus ſe dæmones colendi (leg. colendos) ſuppoſuerunt.* Confer Lactant. Lib. I. cap. 15. Apulej. Mileſ. VIII.

b *Subſtantiâ locupletem*] Re familiari, τοῖς ὑπάρχουσι. Geneſ. XIII. 6. Ὅτι ἦν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα πολλά. Vulg. Interpr. *Erat quippe ſubſtantia eorum multa.* Imo & ὑπόστασιν appellant οἱ ό. Deut. XI. 6. Βίον vocat Lucas cap. XV. 12. Vet. Interp. *Diviſit illis ſubſtantiam.* Caſſian. Collat. XI. *Qui cum ſubſtantiâ patris etiam filii nomen amiſerat.* Noſter infr. cap. 26. *Cujus capite, id eſt, ſubſtantiâ ablatâ. Subſtantiam familiarem appellat,* Cyprianus Sermon. de Chriſt. Nativit. Feſtus: *Bona, id eſt, ſubſtantia rerum, quia digna ſunt bonis.* Gregor. Dial. III. 21. *Ut eam pater ſua ſubſtantia exhæredem faceret.* Fulgent. Ruſp. Epiſt. 6. *Damnabilis eſt, qui ſubſtantiâ ſæculi malè utitur.* Ita & οὐσία à Græcis uſurpatur. Democrates in Gnomis: Μακάριος ὁ οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχ. Πατρῴα οὐσία dicitur à Laertio in Democrito. Ὕπαρξις à 70. Interpr. Pſalm. 78. Chariſ. Lib. I. *Fortuna, bona,* ὑπάρχοντα, οὐσία. *Bona ſubſtantia* ſunt Interp. Vet. Ecleſ. cap. VI. verſ. 3. Gloſſ. Nomicæ: Βόνα, ὑπάρχοντα.

c *Quem velut*] Ita & A. B. H. & I. *Velud* MS. Leid. M. & L. *voluit.* Scriverius emendabat *vellet.* quod amplector.

d *Enormis*] Ὑπέρμετρος. Gloſſ. *magna, quaſi ſine normâ.* Rectè omnino. Sedul. Lib. III. *Et ſeptem panibus agmen Pavit enorme virûm.* Sed ibi *inorme* malim. de quo Salmaſ. ad Ælium Verum Spartiani. Auguſt. C. D. Lib. VI. 7. *Nunquid Priapo mimi, non etiam ſacerdotes enormia pudenda fecerunt?* Noſter Lib. III. cap. 6. *Et enormi verborum circuitu prodidit.* Spartian. Æl. Ver. cap. I. *Nec debet prologus enormior eſſe, quam fabula.* Vide ibi Salmaſ. Ita *enormis facies* apud Apul. III. Mileſ. *enormis illuvies* V. Contra *inenormis proceritas* pro *moderata* apud eund. Lib. II.

e *Succeſſorem*] Dictum hoc, ut *Succeſſio patrimoniorum* apud Quintil. Declam. 249.

f El-

filium deditum. Iſque dum adverſis fortunæ incurſibus raperetur, patri crudele geminæ orbitatis dereliquit [f] elogium: [g] & ut [h] poſteritatis [i] perpetuale ſuffragium denegaſſet, & ſubſtantiæ propagandæ ſubitam interceptionem obiceret. Quid igitur faceret, aut fœcunda paternitas [k] in ſterilitate damnata, aut felix ſubſtantia [l] in ſucceſſione curtata? Parum erat, non habere quod habuit, niſi etiam nec eſſet, qui obtineret quod reliquit. Denique doloris anguſtia, quæ ſemper inquirit neceſſitatis ſolatium, filii ſibi ſimulacrum in ædibus inſtituit. Dumque triſtitiæ remedium quærit, ſeminarium potius doloris invenit, neſciens quod ſola ſit medicina miſeriarum oblivio. Fecerat enim ille, unde luctus reſurrectiones in dies acquireret, non quo luctus ſolatium inveniret. Denique ido-

f *Elogium*] MS. Leid. perperam *crudelem elogiam*. Gloſſ. *Eulogium bona locutio. Propriè eſt nota criminis.* Noſter in libello de Priſc. Serm. *Elogium eſt hæreditas in malo.* Nugæ. Significat interdum exhæredationis cauſam ſcripto ſignificatam. Quint. Declam. 2. *Non eſt, judices, quod putetis, ideo nullum adjectum ad exhæredationem juvenis elogium, quia de ſcelere conſtaret.* Sed heic videtur ſignificare inſcriptionem monumenti; vel potius flebile monumentum. Scaliger ad Culicem: *Non dubito, quin quod Græci ἐλεγεῖν, id dictum fuerit antea elogium, hoc eſt, epigraphe diſtichos.* Forte hoc voluit Paulus in Excerptis Feſti MSS. *Elogiis, carminibus.* Etiam elogium *titulus puniendorum*, de quo Caſaub. ad Volcat. Gall. Pro *notâ criminis*, quod gloſſator annotat, accipit Hieronymus Epiſt. Select. I. 8. *Maledicti hominis diſtulerat elogium.* Tertull. de Cor. Mil. cap. 5. *Elogium ſacrilegii.* Apolog. cap. 24. *Irreligioſitatis elogium.* De Anim. cap. 17. *Fallaciæ elogium.* De Monog. cap. 9. *Adulterii elogium.* Gloſſator neſcio quis apud Barth. Adverſ. Lib. XXXVII. cap. 12. *Elogium, textus geſtorum malorum, vel ignominia* &c. Marcellin. Lib. XIV. *Sub uno elogio juſſit occidi.*

g *Et ut*] Ita quidem etiam 5. edd. Sed ſcribendum *ut &* cum MS. Leid.

h *Poſteritatis*] *Poſteritati* 5. edd. & MS. Leid. Non accedo. Sententia hujus loci eſt, perpetuandæ poſteritatis eum ſpem abſtuliſſe. Poſteritatem poſteros dicit. Spartianus Sever. cap. 20. *Ut melius fuerit de rebus humanis ſine poſteritate diſcedere.* Marcellin. Lib. XIV. *Vias propagandæ poſteritatis oſtendit.*

i *Perpetuale*] Perpetuum. Timidè, ac quidem ſolum uſum eo vocabulo Fabium Lib. II. cap. 14. obſervat Voſſius. *Perpetuare* legitur apud Chryſologum & Apulejum frequenter.

k *In ſterilitate damnata*] 6. edd. *hac ſterilitate.* Sed pro Commel. ſtat Cod. Leidenſis.

l *In ſucceſſione curtata*] In Leid. Cod. ſuperſcripta erat altera lectio, *vel ſucceſſore, id eſt, herede.* Sed vulgata lectio perelegans eſt. Juſtin. Lib. II. cap. 1. *Si ignis prima poſſeſſio rerum fuit*, hoc eſt, primus poſſeſſor. Iſidor. de Nat. Rer. cap. 7. *Annuis fœtibus ſucceſſio propagetur.* Lactant. de Opific. Dei cap. 13. *Admirabile Dei opus ad propagandam ſucceſſionem inexcogitabili ratione provisum.* Noſter Continent. Virg. *Curtata in affectibus.* Locutionem hiſce non diſſimilem puto immerito è Petronianis exturbatam. Legebam in Vet. edd. cap. 6. *Dum in hoc dictorum æſtu motus incedo.* Unde fecerunt *totus*, ut non tantum notior, ſed & Latinior eſſet phraſis. Sed veteri lectioni favet codex Trag. *In hoc dictorum æſtu in ortis inte-*

idolum dictum eſt, [m] ido dinin, quod nos Latine ſpecies doloris dicimus. Namque univerſa familia [n] in domini adulatione, aut coronas plectere, aut flores inferre, aut [o] odoramenta ſimulacro ſuccendere conſueverat. Nonnulli etiam ſervorum [p] culpabiles, domini [q] furiam evitantes, ad ſimulacrum profugi, veniam merebantur, & quaſi ſalutis certiſſimo collatori, florum atque thuris offerebant munuſcula, timoris potius [r] effectu, quam amoris affectu. Denique hujus rei non immemor

[s] Pe-

*incedo.* Quid quod & paulo inferius ad eandem formam dicit? *In curſu fatigatus.* Et Corippus Lib. III. pag. 49. *Validâ commotus in irâ.* Apulej. II. Mileſ. *Vinum in ætate pretioſum. In rubore ſuffuſus.* IV. *In ætate major.* Adde quæ Scioppius congeſſit Veriſimil. Lib. I. cap. 4. Etiam verſiculum illum, qui proximè præcedit, *Pierio defundes pectore verba*, interpolatum exiſtimo. Sanè in variantibus lectionibus notant al. legi *nectare* & *diffundi*. Quod verbum cum heic accipi pro καταχλύζεσθαι & perfundi non viderent, bonum factum, ut etiam *nectare* mutarent in *pectore*. Cato in Diris: *Diffuſos gurgite campos*, h. e. perfuſos. Catal. Scalig. Lib. II. *Pierio liquidam perfundes pectore mentem. Pierium laticem* appellat in Culice Maro. Sed de eo dictum jam ſuperius.

m *Ido dini*] Lege, εἶδος ὀδύνης, ut margo habet edit. Baſ. anni 1577. & à Scriverio emendatum quoque erat in eo libro, quem nunc poſſidet vir ampliſſimus Guil. Goeſius. Perperam *idos doloy* Leid. Cod. quanquam imperitè quidam idolum ex dolo ſumpſiſſe nomen velint, ut eſt apud Iſidor. Orig. Lib. VIII. II.

n *In adulatione*] Lego *adulationem* cum 6. edd. & MS. Leid. Quanquam illud alterum Fulgentio forte non indignum eſt. Veteres Gloſſæ MSS. in I. & II. Georg. Virg. *Non quod Achelous ſolus vino ſit mixtus. Sed ipſum pro qualibet aquâ poſuit, ſive quoniam ex Oceano & Thetide multis genitis fluviis, hic primus creatus eſt, in honore ejus omnis aqua Achilonia* (leg. *Acheloia*) *dicta eſt.* Feſtus Pauli: *Sororium tigillum appellabatur locus ſacer in honore Junonis.* Ita habent membranæ Bibl. Leidenſis. Commentator barbari libelli, qui Ovidii Vetula inſcribitur: *Subjunxit etiam quinto loco librum Faſtorum ſive licitorum in honore Cæſaris Germanici, qui erat futurus Pontifex illius anni.* Vetus inſcript. apud Urſatum Monum. Patav. p. 12. *Hanc Baſilicam in honore Scæ Juſtinæ martyris è fundamentis cœptam Deo Juvante perfecit.*

o *Odoramenta*] Ἀρώματα. Utitur eâ voce etiam Cyprianus Sermon. de Rat. Circumciſ. & de Magis.

p *Culpabiles*] Qui culpam admiſerant. In Regulis Gangrenſ. Cod. Can. Eccleſ. p. 60. *Culpabiles æſtimat, velut qui in regnum Dei intrare non poſſunt.* Epiſcop. Ruſp. Epiſt. I. *Prævaricatricem voluntatem tenet culpabilis nexus.* Horat. III. od. 6. *Immeritus lues.* Scholiaſt. *Inculpabilis.*

q *Furiam*] Furorem. Ira furor brevis eſt. Hyg. cap. 107. *Ajax furia accepta per inſaniam ſemet ipſum & pecora occidit.* Noſter inſr. cap. 6. *Furiam concipere.* Virg. Æn. IV. 474. *Ergo ubi concepit furias.* Vide ibi Servium, & quæ ego notavi ad Hygini locum, unde diſces *furiam* pro furore rectè poſſe dici, contra quam putabat Barthius Adverſ. VIII. 6.

r *Effectu, affectu*] Affectavit παρονομασίαν. Sidon. Lib. VII. ep. I. *Etſi non effectu pari, affectu certè non impari.* Nihil iſta figurâ frequentius apud Tertullianum, Fulgentium Ruſpenſem, & Afros nonnullos alios. Victor de Perſecut. Vandal. *Illa ſemper eſt grata collatio, ubi ſuperba non dominatur elatio.* Ambroſ. de his, qui initiantur cap. I. *Prodidiſſe potius, quam edidiſſe æſtimaremur.*

s *Pe-*

[s] Petronius ait: *Primus in orbe* [t] *deos fecit timor.* Nam & [u] Mintanor muſicus in [x] κρεμαλοποιῶν libro artis muſicæ, quem ſcripſit, ait: Deum doloris, quem prima [y] compunctio humani finxit generis. Exin ergo inveteratus error, humanis pedetentim conſertus diſciplinis, [z] barathro quodam ſævæ crudelitatis prolabitur.

## II. *Saturnus.*

SATURNUS [a] Pollucis filius dicitur, Opis maritus, ſenior, velato capite, falcem gerens: cujus virilia [b] abſciſſa, & [c] in

s *Petronius ait* ] *Et Petronius* Leid. Cod.

t *Deos fecit timor*] Hinc τὸ *Deus* quidam à δέος deduxerunt. Vide Feſt. in *Deus*. Etym. in Ζεύς. Et Barth. ad Stat. Tom. II. p. 854. Lorinum in Eccleſiaſt. cap. XII. Ubi hunc Fulgentii noſtri locum illuſtrat. Sed ante omnes conſulendus Maimonides de Idol. cap. I. & in eum Voſſii Commentarius.

u *Mintanor*] Ita & MS. Leid. Salmaſ. correxerat *Nicanor*. Sed nihil mutandum eſt. Schol. Stat. ad Lib. III. Theb. 661. *Primùs in orbe deos fecit timor. Negat Deos ullâ aliâ re celebrari, niſi timore mortalium, ut Lucanus: Quæ ſinceere timent. Et Petronius iſtum ſecutus: Primus in orbe Deos fecit timor. Sic & Mintanor Muſicus: Deum doloris, quem prima conjunctio humani finxit generis.* Hæc hauſit ex Fulgentio.

x Κρεμαλοποιῶν] Κρεμαλοποιὸς eſt αὐλητὶς Athenæo. Κρῦμα pulſus chordarum. Machon: Ο' κρεμαλοποιὸς Δωρίων. Baptiſta edidit *Cromatopion*; atque ita repræſentat etiam codex Leid. quaſi ex χρῶμα, & ποιέω vox eſſet conflata: notum quid χρῶμα ſit in muſicis. Sed ο μικρὸν crebro in MSS. libris occupavit locum τῆ ω.

y *Compunctio*] Καλάνυξις. Heſych. Καλάνυξις, ἡσυχία, ἡ λύπη. Cum quis pungitur ſcilicet dolore mordeturque. Salvianus Lib. II. p. 53. *Humiliatur, compungitur*. Fulg. Ruſp. Epiſt. 2. *Cordis compunctio.* Caſſianus Collat. XI. cap. 5. *Non mediocri confuſione compuncti.* Primaſius in Apocal. Lib. V. cap. 18. *Multos ex hac tribulatione novimus compunctos.* Cyprian. Sermon. de Paſſ. *Nec ulla hora ſera eſt, cui compunctio diſtricta occurrit.* Mox pro *exin* Leid. Cod. *ex hinc.* qua vocula & Suetonius uſus Tiber. cap. 9.

z *Barathro ſævæ crudelitatis*] Quid eſt *ſæva crudelitas*? Mallem, *ſævæ credulitatis*. Βάραθρον fuit locus in Atticâ, in quo, ut Suidas ait, erant ὄγκινοι οἱ μὲν ἄνω, οἱ δὲ κάτω, in quem facinoroſi præcipitabantur. Latini tralatè pro quavis altâ & tenebroſâ profunditate uſurpant. Schol. Stat. ad I. Theb. 185. *Tartarus eſt profunditas inferorum: barathrum ſqualoris altitudo.* Iſidor. Orig. Lib. XIV. 9. *Barathrum nimiæ altitudinis nomen eſt. Et dictum baratrum, quaſi vorago atra, ſcil. à profunditate.* Inde *barathrones* dicti, de quibus Horatii Scholiaſt. ad Lib. I. Sat. I.

### Ad CAP. II.

a *Pollucis filius*] Quis hoc præter Fulgentium dixit? Cœlum ejus patrem faciunt alii, alii Acmona. Euſtath. in Hom. p. 1205. ed. Baſ. Ο῎πε ἐνθυμητέον ὡς τῆ Κρόνε πατὴρ Α῎κμων ἐκαλεῖτο ἀπὸ τῆ τῆ ἐρανῆ φασιν ἀκαμάτε φύσεως. Habet tamen, qui ſecum ſentiat, Fulgentius auctorem verſuum, quos ex ſcedis Cujacii deſcripſit Scaliger Auſon. Lection. Lib. II. cap. 29. *Pollucis Proles ter denis volvitur annis.*

b *Abſciſſa*] Lege cum MS. Leid. B. & M. *abſciſa.* Sic mox rectè habes, *fructuum vires abſciſa.* Et Lib. II. 4. *Abſciſa ergo vires temporis.* Gloſſ. Philox. Διηρημένον, *diſciſum.* In Not. Tyron. *Abſcidit & abſciſus.* Canon. Concil. Nic.

& [c] in mari projecta, Venerem genuere. Itaque quid ſibi de hoc philoſophia ſentiat, audiamus. Tum illa: Saturnus primus in Italia regnum obtinuit; hicque per annonæ [d] prærogationem ad ſe populos attrahens, [e] à fa-

Nic. Num. I. *Qui hanc rem affectant, vel audent, quâ ſemet ipſos abſcidere datum ſit.* Feſtus Pauli: *Membrum mortuo abſcidi dicebatur, cum digitus ejus decidebatur.* Ita habent membranæ Vett. Leid. Biblioth. In SARPTA. *Unde & virgulæ abſciſa ſarmenta.* Non *abſciſſæ*. Et alio loco: *Dilaniare eſt diſcidere, & quaſi lanam trahere. Unde lacinia & lanius, qui pecus diſcidit.* Editi libri habent *diſcindere* & *diſcindit*. Lactant. Lib. I. cap. 12. *Cælum à tempore abſcidi.* Apulej. V. Mileſ. *Nodum cervicis & capitis abſcide.* Firmicus Aſtron. VI. cap. 31. *Steriles facient & effeminatos, abſciſos quoque & Gallos, religionum cerimoniis ſervientes.* Adde his, quæ notavi ad Lib. III. cap. 5. & quæ Gronovius habet ad Liv. Lib. XLIV. cap. 5. Cæterum alii non Saturno, ſed per Saturnum Cœlo abſciſa genitalia fabulantur. Etiam Albricus κατὰ τὰς ἰδέας εἰσφέρει in Saturni imagine: *Qui juxta ſe habet filios, Jovem ſcilicet, Neptunum, Plutonem, & Junonem, quorum virilia abſciſſa projiciebat, de quibus Venus puella pulcherrima naſcebatur.* Habet tamen noſter auctorem Porphyrium in libello de Antro Nympharum p. 65. & Lycophr. Caſſandr. vers. 76. Facit quoque huc, quod Etymologicographus in Τιτανίδας Titanas dici ait παρὰ τιταίνω, οἱονεὶ τείνοντας τὰς χεῖρας εἰς τὸ κόψαι τὰ αἰδοῖα τοῦ πατρὸς Κρόνου, ἤγουν Οὐρανοῦ. In primis ut non adferunt Fulgentii ſententiam illa Tzetz. ad Lycophron. p. 123. Ἔστι δὲ καὶ Σικελικὸν χωρίον Δρέπανον καλούμενον, ἀπὸ τοῦ κρυφθῆναι ἐκεῖ τὸ δρέπανον, μεθ' οὗ ἀπέτεμεν Οὐρανοῦ τὰ παιδογόνα: ita confirmant iſta pag. 141. Κέρκυρα δὲ καὶ ἡ Σικελία λέγεται. ἢ μᾶλλον Κέρκυρα, ὅτι ἦν ἐκεῖ κατακρυμμένον τὸ δρέπανον, μεθ' οὗ ὁ Ζεὺς τὸν Κρόνον ἐξέτεμεν. Quod Siciliam Κέρκυραν appellatam ſcribit, in eo vereor ne erret Tzetzes. Erroris occaſionem præbuit, quod alii in Phæaciâ, quæ etiam Κέρκυρα & *Drepane* dicta eſt, abſconditam iſtam falcem tradidere. De iſtâ Drepane hæc habes apud Schol. Apollon. Lib. IV. 982. Τίμαιος δὲ ἐκ τοῦ δρεπάνου, ᾧ ἐξέτεμεν τὰ ἱερὰ τὰ αἰδοῖα ὁ Κρόνος, ἢ ὁ Ζεὺς τὰ τοῦ Κρόνου. Τοῦτο γὰρ αὐτοῦ κεκρύφθαι φασί. Atque ita Tzetzes ipſe tradidit pag. 122. Τὴν Φαιακίαν νῆσον τὴν Κέρκυραν, ἐν ᾗ ἦν κεκρυμμένον τὸ δρέπανον, ἐν ᾧ Ζεὺς Κρόνον ἐξέτεμεν. Confer Euſtath. in Dionyſ. p. 71.

c *In mari projecta*] Scio ita potuiſſe loqui non ſine exemplo aliorum Planciaden. Hyg. Aſtron. II. 17. *Se in mari inſcii projecerunt.* Cap. 40. *Cum cratere in mari projici juſſit.* Ita habet utrobique ed. Venet. anni 1482. Feſtus: *Adſerere manu eſt admovere, quod ea quoque, quæ in terrâ dimittuntur, ſeri dicuntur.* Ita Leid. membranæ, non *in terram*. Adde quæ notavi ad Hygin. Aſtron. & Myth. cap. 92. Lactant. Lib. XIII. Argum. fab. 2. in MS. *Eum in profundo præcipitavit.* MS. tamen Leid. & 5. edd. hoc loco habent *in mare*.

d *Prærogationem*] H. e. diſtributionem. Alciatus Parergon Lib. I. cap. 4. *Prærogare, ſicut & erogare, id ſignificare propriè loquendo videtur, quod gratis & quaſi roganti, non autem ex debito, diſtribuere.* Noſter infr. Contin. Virgil. *Quæ plus periculi poſſunt prærogare, quam laudis.* Ruſpenſ. Epiſcopus Epiſt. 2. *Nec inter beatos erit aliquis miſer, cui miſericordia prærogetur.* Ergo *prærogare* diſtribuere, dare. Gloſſ. Iſid. *Prærogator, diſpenſator.* Videtur neſcio quid Africanum ſapere illud *præ*. Corippus Lib. I. *Officio, quodcunque datur, præcommodo linguam.* Et poſt paulo: *Suſcipiens puerum primis prælegit ab annis.* Tertull. Geneſ. *Ne trepidate ſimul licitos præcerpere fructus.* Iſidor. de Prælat. cap. ult. *Quod non prævalet ſacerdos efficere.* Minutius Octavio: *Fulmina præmicare.* Gloſſ. Vett. ad Perſ. Sat. I. 59. *Diſpenſatores dicti prorogatores.* Correxeram *prærogatores*, cum vidi *prorogatores* etiam apud Caſ-

[e] à ſaturando Saturnus dictus eſt. [f] Opis quoque ejus uxor, eo [g] quod opem eſurientibus ferret, [h] dicta eſt. Pollucis etiam filius, ſive à pollendo, ſive à pollucibilitate, quam nos humanitatem dicimus. Unde & Plautus in [i] comœdia Epidici ait, *Bibite*, *pergræcamini* [k] *pollucibiliter*. Velato vero capite ideo fingitur, quod omnes fructus foliorum obnupti tegantur umbraculo. Filios vero ſuos comediſſe fertur, [l] quod omne tempus quodcunque [g] gi-

ſiodorum & Chryſologum inventos à Pignorio in Tract. de Servis p. 15. ed. Patav. Quod ad Chryſologum attinet, etiam ego frequenter *prorogare* illi idem eſſe quod erogare & diſtribuere obſervavi. Serm. VI. *Divitias proroget, non reponat.* XXIII. *Civibus indigentibus liberaliter prorogare.* XLIII. *Ne ſervando perdas, collige prorogando.* XLII. *Qui pecuniam neſcit prorogare, ſed claudere.*

e *A ſaturando*] Iſidor. Orig. VIII. cap. 11. *Hunc Latini à ſatu appellatum ferunt, quaſi ad ipſum ſatio omnium pertineat rerum, vel à temporis longitudine, quod ſaturetur annis.* Quorum poſterius legas etiam apud Ciceronem Lib. II. de Nat. Deor. p. 38. & Lactant. Lib. I. cap. 12. At Macrobius Lib. I. Sat. 8. *παρὰ τὴν σάθην, quaſi Sathurnus.* Auguſtin. C. D. Lib. VI. cap. 8. *Saturnum filios ſuos devoraſſe ita nonnulli interpretantur, quod longinquitas temporis, quæ Saturni nomine ſignificatur, quicquid gignit ipſa conſumat.*

f *Opis*] Ἀρχαϊκῶς, ἀντὶ τ Ops. Hygin. cap. 139. *Poſtquam Opis Jovem ex Saturno peperit.* Vide, ſi tanti putes, quæ ad eum locum dixi. *Quæ Græcis Rhea, Latinis Ops dicitur* Lact. I. cap. 13. Sacra ejus *Opalia* dicta, de quibus Macrobius I. Sat. cap. 10.

g *Quod opem eſurientibus ferat*] Albricus de Ope: *Quæ aperta manu dextrâ opem omnibus velle dare prætendebat: panem vero ſiniſtrâ pauperibus porrigebat.* Macrob. Sat. I. 12. *Opem dictam autumat, quod ipſius auxilio vita conſtet.*

h *Dicta eſt*] *Edicta* Leid. Cod. Recte.

i *Comœdia Epidici*] Scriverius annotaverat, *Moſtellaria.* Sanè act. I. ſc. I. ejus fabulæ legas: *Dies noctesque bibito, pergræcamini, Amicas emite, liberato, paſcite Paraſitos, obſonato pollucibiliter.* Ut ergo ſæpe alias, ita & heic memoriola ſua impoſuit Fulgentio. Vide Not. ad Libell. de Priſco Serm. Juretum decepit Planciades noſter ad Symm. Lib. III. epiſt. 24.

k *Pollucibiliter*] Lautè & ſumptuoſè, ut in pollucto Jovis vel Herculis. Ita *pollucibilem cœnam* pro lauta dixit Macrob. Lib. I. cap. 13. Idem eſt *daptice*. Feſtus in DAPS. *Dapticè ſe acceptos antiqui dicebant, ſignificantes magnificè, & dapticum negotium amplum ac magnificum.* Sed membranæ Leid. Biblioth. *dapaticè*, & *dapaticum* ibi repræſentant. Non diſſimilis eſt *Saliaris cœna*. De Saliis locus eſt apud Macrobium Lib. III. cap. 12. cujus initium mihi de mendâ ſuſpectum. *Optimè mehercules, Prætextate, feciſti Herculis mentionem, in cujus ſacra hic veſter gemino errore commiſit;* Quid illud *in* heic agit? Tolle protinus, ut natum ex ſimilitudine proximè præcedentis ſyllabæ, & ſententia erat venuſtiſſima Latiniſſimaque. *Committere ſacra* dixit, ut *committere ludos* Maro, *committere judicium* Tullius, *committere agonem* Cyprianus Lib. II. epiſt. 6. *committere proſcriptionem* Vellejus Lib. II. cap. 64. pro συνάπτειν. *committere cœnam* Varro pag. 245. ed. Popmæ. Facere autem eleganter dicitur poeta; quod facientes alios inducit.

l *Quod omne tempus conſumit*] Phornutus: Καὶ ὁ χρόνος τοιοῦτόν ἐστι. δαπανᾶται γὰρ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γινόμενα.

[m] gignat, conſumit. [n] Falcem etiam fert non immerito, ſive quod omne tempus in ſeſe vergat, ut curvamina falcium: ſive fructum propter: unde etiam & caſtratus dicitur, quod omnes fructuum vires abſciſæ, atque in humoribus viſcerum velut in mare projectæ; ſicut illic Venerem; ita & libidinem gignant neceſſe eſt. Nam & Apollophanes in epico carmine ſcribit Saturnum, quaſi ſacrum νῦν· νῦς enim Græce [o] ſenſus dicitur: aut ſatorem νῦν, quaſi divinum ſenſum [p] creantem omnia. cui etiam quatuor [q] filios ſubjiciunt, id eſt primum Jovem, ſecundum Junonem, tertium Neptunum, quartum Plutonem. Pollucis quaſi Poli filium dicunt quatuor elementa gignentem; primum Jovem ut ignem: unde & ζῶς Græce

ναι. Etym. in Κρόνος. Καταπίνειν δὲ λέγεται τὰ τέκνα, ὅτι ὅσα διὰ χρόνου γίνεται, τῷ χρόνῳ πάλιν συνδιαφθείρεται. Diacon. in Heſiod. Κρόνον μὲν τὸν χρόνον. ὑφ' οὗ πάντα καταβροχθίζεται ἐκ τῶν ἐκείνου σπορῶν γενόμενα. Τοιοῦτος γὰρ ὁ χρόνος, δαπανητικὸς τῆς οὐσίας τῶν αἰσθητῶν. Confer Σχολ. παλ. p. 279. Schol. Stat. ad I. Achill. *Ut autem fingatur Saturnus filios ſuos comeſſe, hæc ratio eſt, quia deus eſt æternitatis & ſæculorum. Sæcula autem annos ex ſe natos in ſe revolvunt.* Confer Salluſt. de Diis cap. 4. Macrob. Lib. I. cap. 8. Heraclid. Pont. Allegor. p. 54. ed. Geſn. Eleganter Sophocles: Ἅπανθ' ὁ μακρὸς κἀναρίθμητος χρόνος φύει τ' ἄδηλα, καὶ φανέντα κρύπτεται.

m *Gignat*] MS. Leid. & 5. edd. *gignit.*

n *Falcem fert*] Iſidor. Orig. Lib. VIII. *Falcem tenet, inquiunt, propter agriculturam ſignificandam, vel propter tempora & annos, quod in ſe redeant, vel propter ſapientiam, quod intus acuta ſit.* Macrob. I. Sat. 8. *Falcem ei quidam putant attributam, quod tempus omnia metat.* Cyprianus ad Demetrianum: *Ruſticitatis hic cultor fuit, inde falcem ferens ſenex pingitur.* Immo & ARUALUS DEUS in antiquo lapide dicitur apud Octav. Roſſum in Brix. Memoriis. Adde Auguſt. C. D. VII. 19. Serv. ad Georg. II. 406. Plin. Lib. II. cap. 6. Arnob. Lib. VI. & quos ad eum laudat Elmenhorſtius.

o *Senſus*] Pro intellectu accipe. Flor. Lib. I. cap. 18. *Non ſine ſenſu captivitatis.* Curt. Lib. VII. cap. 8. *Scythis non ut cæteris barbaris inconditus ſenſus eſt.* Propert. II. 9. *Hic primum vidit ſine ſenſu vivere amantes.* Sentire eſt intelligere. Vet. Interp. Luc. IX. 45. *Ut non ſentirent illud.* Hinc *vir ſenſatus* pro prudente & ſapiente, *ſenſatè* pro *ſapienter*, apud antiquum interpretem Siracid. cap. IV. 29. V. 15. VI. 36. XIII. 37. Cypr. ad Demetrian. *Nos inſenſati vitam illorum æſtimabamus inſaniam.*

p *Creantem omnia*] Unde *deorum rigidiſſimum creatorem* appellat Capella Lib. II. p. 44. Ab auctore Etymol. κόρος τοῦ νοῦ, vel κορὸς νοῦς, καὶ καθαρὸς νοῦς dicitur eſſe κρόνος. quod ex Platone habet. Nam Platonici Saturnum accipiebant pro mentis puritate atque integritate. Confer Euſtath. ad Homer. Iliad. p. 154. ed. Baſ. Diaconum in Heſiod. p. 277. & Proclum in eundem pag. 39. ed. Heinſ. Scholiaſt. Hom. Iliad. B. 205.

q *Filios*] Denominatio fit à potiori. Servius ad Æn. VIII. 130. *Tradunt Oenomaum & Majam Steropes & Atlantis filios fuiſſe.* Albricus cap. I. *Juxta ſe habebat filios, Jovem ſcil. Neptunum, Plutonem, & Junonem.* Lactant.

C 2 Fab.

ce dicitur. Ζεὺς enim Græca ſignificatione, ſive [r] vita, ſive calor dici poteſt: ſive quod igne vitali animata omnia dicerentur, ut [s] Heraclius vult: ſive quod hoc elementum caleat. [t] Secundum Junonem, quaſi aerem, unde [u] ἥρη Græce dicitur. Et quamvis aerem maſculum ponere debuerint, tamen ideo ſoror eſt Jovis, quod hæc duo elementa ſibi ſunt valde [x] conſocia. Ideo [y] Jovis & conjugem, quod maritatus aer igne ferveſcat. Nam & Theopompus in Cypriaco carmine, & Hellanicus in Dios [z] polytychia, quam deſcripſit, ait Junonem ab Jove vinctam catenis aureis, & [a] degravatam incudibus ferreis. Illud

Fab. 4. Lib. XIII. Ovid. Met. *Quibus indicat quinque ſe natorum, hoc eſt, filii unius, & quatuor filiarum parentem, orbum relictum.* Vetus inſcript. apud Aldum Orthogr. p. 12. *Amycus & Chreſtina nutritores.* Plura adduxi ad Hyg. Myth. cap. 159.

r *Vita ſive calor*] Vide Phornut. cap. 2. Etym. in Ζεύς. Plutarchus apud Euſeb. Præp. Euang. pag. 53. Ζεὺς, τουτέστιν, ἡ πυρώδης καὶ ἡ θερμὴ δύναμις. Diaconus in Heſiod. p. 274. Ζεὺς δὲ, τουτέστι, τὸ ζωογόνον πῦρ τὸν αἰθέριον τόπον εἴληχεν &c. Et pag. 278. Ζεὺς τοῦ Διὸς κλίνεται, διηλλαγμένως πάντως ἡμῖν, ὡς οὗτός τε ζωή ἐστι, καὶ δι' αὐτοῦ ζῶσι τὰ ζῶντα, καὶ τὰ ὄντα ἁπλῶς δι' αὐτοῦ τὸ εἶναι εἴληχεν. &c. Confer Heraclid. Pont. Alleg. Hom. p. 31. Lactant. Lib. I. cap. 11.

s *Heraclius*] Ita quidem & B. M. & L. cum Commel. Sed ſcribe *Heraclitus* cum A. H. & I. *Eraclitus* Leid. Cod. omiſſa aſpiratione. Lactant. Lib. II. 9. *Heraclitus ex igne nata omnia dixit, Thales Mileſius ex aquâ.* Adde Servium Æn. XI. 186. Heraclid. Alleg. Hom. p. 56. Heraclitum intellexit Quintil. Declam. 283. *Quæreres utrumne ignis eſſet initium rerum; an vero minutis editus & mirabilibus elementis,* Mallem, *innumerabilibus.* Atomos enim deſignat.

t *Secundum*] Ita & 6. edd. *Secundam* MS. Leid.

u Ἥρη] A. B. H. I. & MS. Leid. Ἥρα, & mox *ſororem* pro *ſoror eſt.* Nimirum Ἥρα, ſi tranſponas literas, eſt ἀήρ. Athenagor. Legat. pro Chriſt. pag. 23. Ζεὺς, ἡ ζέουσα οὐσία, κατὰ τοὺς στωϊκούς. Ἥρα ὁ ἀὴρ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο, εἰ αὐτὸ αὐτῷ ἐπισυνάπτοιτο, συνεκφωνούμενον.

x *Conſocia*] *Conſortia* H. I. M. & L. cum MS. Leid. Sed *conſocia* etiam B. & A. Caſſiod. epiſt. 9. Lib. VIII. *Nobiliſſima tibi facta conſocia.* Ita MS. non *conſortia.*

y *Jovis conjugem*] Vide Phornutum cap. 3. Albricum cap. 9. Cicero II. Nat. Deor. *Et ſoror & conjux Jovis, quod & ſimilitudo eſt ætheris, & cum eo ſumma conjunctio. Effæminarunt autem eum Junonique tribuerunt, quod nihil eo eſt mollius.* Idem dicit Heraclides pag. 21. Schol. Heſiod. in Θεογ. p. 261. edit. Heinſ. Ἥρη.) ἤγουν ὁ ἀὴρ ὁ κυδρόρροος, ἤτοι ὁ δοξαζόμενος διὰ τῆς βροχῆς. Διὸς δὲ παράκοιτις, ὅτι τοῦ αἰθέρος κάτωθεν ὁ ἀήρ. Servius ad Æn. I. 51. *Phyſici Jovem ætherem, id eſt, ignem volunt intelligi; Junonem aërem, & quoniam tenuitate paria ſunt, dixerunt eſſe germana. Sed quoniam Juno, hoc eſt, aer ſubjectus eſt igni, id eſt jure ſuperpoſito elemento mariti * traditum eſt.* Lege, *igni, id eſt, Jovi, jure* &c. Deinde tolle aſteriſcum, & ſcribe, *mariti nomen traditum eſt.* Hæc talia ex Zenonis ſcholâ deprompta ſunt. Vide Minut. Felic. Octav. p. 20.

z *Polytychia*] Voſſius Hiſtor. Græc. Lib. IV. cap. 5. mallet πολυτοκία, vel πολυτεκνία.

a *Degravatam incudibus ferreis*] Meminit antiquæ ejus fabulæ Homerus Iliad. O. 18. Ubi eodem, quo Fulgentius,

Illud nihilominus dicere volentes, quod aer, igni cœleſti conjunctior, [b] duobus deorſum elementis miſceatur, id eſt aquæ & terræ, quæ elementa duobus ſuperioribus graviora ſunt.

## III. *Neptunus.*

NEPTUNUM vero tertium velut aquarum voluerunt elementum: quem ideo Græce etiam Poſidona nuncupant, quaſi [a] ποιοῦντα εἴδη, quod nos Latine facientem imaginem dicimus: illa videlicet ratione, quod hoc ſolum elementum imagines in ſe formet ſpectantium, quod nulli [b] alii ex quatuor competat elementis. Tridentem vero ob hanc rem ferre pingitur, quod aquarum natura triplici virtute fungatur, id eſt liquida, fœcunda, [c] potabilis. Hinc & Neptuno Amphitriten in conjugium deputant. ἀμφὶ enim Græce circumcirca dicimus: eo quod [d] omnibus tribus elementis aqua concluſa ſit, id eſt, ſit in cœlo, ſit in aere, id eſt in nubibus, & in terra, ut ſunt fontes vel putei.

IV. *Plu-*

tius, modo eam explicat Anonymus, ut & Phornutus cap. 17. Hauſiſſe illos interpretationem iſtam putem ex Heraclid. Alleg. Hom. pag. 51. ed. Geſn. Baptiſta Pius *depravatam* edidit. quod explicat *devirginatam*. Ridiculè.

b *Duobus deorſum*] *De deorſum* Leid. cod.

### Ad CAP. III.

a Ποιοῦντα εἴδη] Ita & una L. habet. Cæteræ variant. MS. Leid. Ποσινδῶνα. Niſi vocabulum Ποσονεισδῶνα finxit, ſequendam cenſeo Commel. lectionem. Εἴδη pro εἶδος agnoſcit etiam Heſychius. Phornutus cap. 3. ἀπὸ τῆς πόσεως derivat Ποσειδῶνα. Quicum facit & Heraclides: Ὁ Ποσειδῶν ὑγρά τις ὢν ὕλη καὶ κατὰ τὴν πόσιν ὀνομασμένος. Alii aliter ἐτυμολογοῦσι.

b *Alii*] Quamvis diſſentiant editi, ſcribe tamen cum MS. Leid. *alio*. Continent. Virgil. *Eſto Euryſtheus alio fortiori*. Vide ibi notas noſtras.

c *Potabilis*] 6. edd. *potabili*. Quod magis eſt congruum. Vel legendum, *id eſt, ſit liquida* &c. Euſtath. ad Iliad. Hom. p. 845. ed. Baſ. Τρίαιναν ὁ μῦθος οἰκεῖοι ἐννοσιγαίῳ Ποσειδῶνι, ἢ διότι τρίτον θέσει τὸ ὕδωρ μετὰ τὸν αἰθέρα. ἢ διότι τριττὴ ἡ φύσις τῶν ὑδάτων. τὰ ἁλμυρὰ, τὰ γλυκέα, τὰ μικτά &c. Schol. Æſchyli ad Prometh. vers. 924. Τρίαιναν δὲ λέγουσι κρατεῖν τὸν Ποσειδῶνα, ἢ διὰ τρίτον εἶναι αὐτὸν στοιχεῖον, ἢ διὰ εἰς τρία διαιρεῖσθαι τὸ ὕδωρ, εἰς ποτάμιον, εἰς θαλάσσιον, καὶ εἰς λιμναῖον. Quod & apud Euſtath. in Dionyſ. p. 68. legas. Aliter rurſus Servius ad Æn. I. vers. 142. aliter etiam Phornutus cap. de Neptuno. Locherus ex Servio ad locum modo laudatum adducit. *Jupiter trifido utitur fulmine; Pluton Cerbero trifauci; Neptunus tridente. Hæc tria ſceptra ſignificant etiam ipſa tria elementa phyſica quadam ratione conjuncta.* Sed iſta verba in editis fruſtra quæras.

d *Omnibus tribus*] Τὸ *tribus* non agnoſcit Leid. codex.

## IV. *Pluton.*

QUARTUM etiam Plutonem dicunt [a] terrarum præſulem: [b] πλοῦτος enim Græce divitiæ dicuntur, ſolis terris credentes divitias deputari. Hunc etiam [c] tenebris addictum dixere, quod ſola terræ materia ſit cunctis elementis obſcurior. Sceptrum quoque in manu geſtat, quod regna ſolis competant terris.

V. [a] *Tri-*

### Ad CAP. IV.

a *Terrarum præſulem*] Auguſtin. C. D. Lib. VII. cap. 28. *Dis pater poſtremo, qui Græcè* Πλούτων *dicitur, etiam ipſe maſculus frater amborum, terrenus Deus eſſe perhibetur, ſuperiorem terram tenens, in inferiore habens Proſerpinam conjugem.* Et cap. 16. ejuſdem libri: *Vulcanum volunt ignem mundi, Neptunum aquas mundi, Ditem patrem, hoc eſt, Orcum, terrenam & infimam partem mundi.* Apulejus Dialogo Hermetis: *Terra vero dominatur Jupiter Plutonius. Et hic nutritor eſt animantium mortalium & fructiferorum.*

b Πλοῦτος *enim*] Imo Plutus & Pluto, etiamſi alterum ab altero diſtinguant poetæ, idem ſunt numen, ut obſervatum jam ab aliis. Lucianus Timone: Ἀλλ' ὁ Πλούτων ἀποστέλλει με παρ' αὐτὸν, ἅτε πλουτοδότης καὶ μεγαλόδωρος καὶ αὐτὸς ὤν. Ovid. I. Met. *Itum eſt in viſcera terræ, Quasque recondiderat, Stygiisque admoverat umbris, Effodiuntur opes, irritamenta malorum.* Et merito profecto Dis audit Pluto, *quod recidant omnia in terras, & oriantur è terris*, ut loquitur Cicero II. Nat. Deor. Confer Ovid. X. Met. v. 78.

c *Tenebris addictum*] MS. Leid. *Abdicatum.* Gloſſ. *adjunctum, traditum.* Sed illa eſt explicatio τοῦ *addictum*, quanquam Fulgentii mentem haud ſatis rectè exprimit. *Addictus* heic eſt συζῶν Græcis. Lucian. περὶ ὀρχ. Tom. I. p. 908. ed. Ben. Αὐχμηρῷ βίῳ συζῶν, *aſpera vita addictus.* In Contin. Virg. legas, *Apollinem Muſis additum.* Heſiodi Schol. p. 279. ed. Heinſ. τῶν ὑπὸ χθόνα δὲ εἶναί φασι τὸν Ἅιδην, διὰ τὸ ἀεχθὲς μετὰ τοὺς θανόντας. Cæterum quod tenebris addictum Plutonem tradit, id in memoriam mihi revocat, quod apud Phornutum cap. 5. legi: Ἅιδης ὁ παχυμερέστατος καὶ προσγειότατος ἀήρ. Pariter Capella Lib. II. *Hæc omnis aeris à luna diffuſio ſub Plutonis poteſtate conſiſtit.* Heraclides Alleg. Homer. p. 318. Τὸν δ' ὑπένερθεν ἀΐδην ἀλληγορικῶς ἀέρα προσηγόρευσε. Confer Athenag. Legat. pro Chriſt. pag. 22. Facit & huc illa inferorum, vel tartari potius, deſcriptio apud Apulejum Allocutâ Hermetis: *Sin autem delictorum illitam (animam) maculis vitiisque oblitam viderit, deſuper ad ima deturbans procellis turbinibuſque aeris, ignis, & aquæ ſæpe diſcordantibus tradit: ut inter cœlum & terram mundanis fluctibus in diverſa ſemper æternis pœnis agitata rapietur. Ut in hoc obſit animæ æternitas, quod ſit immortali ſententia æterno ſupplicio ſubjugata.* Hic ergo Tartarus eſt. Heſiod. Θεογ. 119. Τάρταρά τ' ἠερόεντα. Schol. λέγει τὸν ἀέρα τὸν τῆς γῆς ἀπέχοντα, καὶ τὸ περὶ αὐτήν. Stephanus: Τάρταρος, Κράτης τὸν ὑπὸ τοῖς πόλοις ἀέρα παχυμερῆ καὶ ψυχρόν τινα, καὶ ἀφώτιστον &c. Iſidor. Lib. VIII. cap. II. *Lapſi vero (dæmones) in aeriam qualitatem converſi ſunt: nec aeris illius puriora ſpatia, ſed iſta caliginoſa tenere perpeſſi ſunt, qui eis carcer eſt uſque ad tempus judicii.* Aut ego multum fallor, aut hinc ἄρχοντα ἐξουσίας τοῦ ἀέρος diabolum appellat Paulus ad Epheſ. cap. II. verſ. 2. Fabulam προσωπολογικῶς explicat Lact. Lib. I. cap. II.

Ad

## V. [a]*Tricerberus.*

Tricerberum verò canem ejus ſubjiciunt pedibus, quòd mortalium jurgiorum invidiæ ternario conſlentur ſtatu, id eſt naturali, cauſali, [b] accidenti. Naturale eſt odium, ut canum & leporum: [c] luporum, & pecudum: hominum, & ſerpentium. Cauſale eſt, ut [d] amoris zelus atque invidiæ. Accidens eſt, quod aut verbis caſualiter oboritur, ut hominibus: aut comeſtiones propter, ut jumentis.

## VI. *Furiæ.*

Huic etiam [a] tres Furias deſervire dicunt, quarum prima Alecto: ἀληκτὼ enim Græce impauſabilis dicitur. Alia Tiſiphone: ποιφάνη autem quaſi τίτων φωνή, id eſt iſtarum vox. Tertia Megæra: megæra enim eſt, quaſi μεγάλη ἔρις, id eſt magna contentio. Primum eſt ergo, [b] non pauſando furiam concipere: ſecundum eſt, in vocem

### Ad CAP. V.

a *Tricerberus*] Infr. cap. 27. *Dum ad Tricerberum canem abſtrahendum deſcendit.* Τρικέρβερον quoque Tzetzes appellat. Vide de cane eo Iſidor. Orig. Lib. xi. cap. 2.

b *Accidenti*] *Accidentali* 6. edd. Sed pro Commel. ſtat MS. Leid. & rectè quidem. Sequitur enim, *accidens* &c. Ambroſ. Hexaëm. Lib. 1. cap. 8. *Cum utique non ſubſtantialis, ſed accidens ſit malitia.*

c *Luporum & pecudum*] Τῶν προβάτων. Horat. Epod. 3. *Lupis & agnis quanta ſortito obtigit, Tecum mihi diſcordia eſt.* Ubi vetus interpres: *Omnes autem inimicitiæ ſunt aut à natura, quales ſunt inter bruta: aut à voluntate per electionem, quales ſunt hominum inter ſe.*

d *Amoris zelus*] Vide quæ notamus ad cap. 12. Lib. 11. & ad Hyg. Mythol. cap. 199.

### Ad CAP. VI.

a *Tres Furias deſervire*] Totum hoc caput in ſuum commentarium tranſtulit Lactantius ad Thebaid. 1. vers. 477. Sed quid continet, niſi nugas nugaciſſimas? Melius de his Phornutus cap. 10. & Tzetzes in Lycophron. pag. 72. quos conſule, ſi eſt operæ. Servius ad Æn. iv. 609. *Diræ in cœlo: ut, dicuntur geminæ peſtes cognomine diræ. Furiæ in terris, Eumenides apud inferos: ſed hæc nomina confundunt poëtæ.* Ad Æn. autem iii. 209. ita commentatur: *Sanè apud inferos Furiæ dicuntur & canes: apud ſuperos diræ & aves, ut ipſe in xii oſtendit. In medio vero Harpyiæ dicuntur.* Quod de canibus ait: canes illæ Hecates ſunt ſive Triviæ, de quibus Tibullus el. 2. Lib. 1. Horat. Sat. 8. Lib. 1. Virgil. vi. Æneid. Senec. Oedip. 569. Immo omne Στυγεφανὲς τῶν δαιμόνων γένος κύνας εἴωθε τῷ λόγῳ καλεῖν, ut ait Tzetzes ad Heſiod. p. 45. ed. Heinſ. *Canes Jovis infernalis* vocat Horat. Comment.

b *Non pauſando*] *Pauſare* verbum antiquum eſt. Gloſſ. Vett. *Pauſat*, ἀναπαύεται, ἐ ἀναπαύς. Ita *pauſa* eſt quies. Vetus inſcriptio apud Pith. Catal. Lib. iii. *Jam datus eſt vitæ finis, jam pauſa malorum.*

cem erumpere: tertium jurgium [c] protelare.

## VII. [a] *Fata, vel Parcæ.*

Tria etiam ipſi [b] Plutoni deſtinant fata, quarum prima Clotho, ſecunda Lacheſis, tertia Atropos. κλώθω enim [c] Græce evocatio dicitur, λάχεσις vero ſors nuncupatur, ἄτροπος quoque ſine ordine dicitur: hoc videlicet ſentire volentes, quod prima ſit nativitatis evocatio: ſecunda, vitæ ſors, quemadmodum quis vivere poſſit: tertia, mortis conditio, quæ ſine lege venit.

## VIII. *Harpyiæ.*

Harpyias etiam tres [a] inferis Virgilius deputat, quarum prima ἀέλλω, ſecunda ὠκυπέτη, tertia κελαινώ. Harpyia enim Græce rapina dicitur. Ideo virgines, quod omnis rapina arida ſit & ſterilis. Ideo plumis circumdatæ, quia quicquid rapina invaſerit, celat. Ideo volatiles, quod omnis rapina ad volandum ſit celerrima. ἀέλλω enim

c *Protelare*] Hoc eſt, *amoliri*, ut Baptiſta cenſet. Immo *protelare* heic eſt proferre. Cap. 14. *Protelare dignitatem.* Sed vide not. ad Prologum.

### Ad CAP. VII.

a *Fata vel Parcæ*] Rectè ex hoc loco Illuſtr. Spanhemius in de Numm. Præſtant. Fata Parcas dici probat. Doceo idem ex Capell. Lib. I. *Hæc mox ut facta conſpexit omnia, quæ gerebantur, in conſiſtorio Jovis ſubnotari.* Lege ex MS. libro Biblioth. Leid. *Fata*, & *ſubnotare*. Martial. Lib. VII. 47. *Et ruptas fatis reddidit ipſe colos.* Lactant. Lib. I. cap. II. *Illud vero quale eſt? eſſe fata, quibus Dii omnes & ipſe Jupiter pareat. Si Parcarum tanta vis eſt, ut plus poſſint, quam cœlites univerſi* &c. Albricus; *Parcæ ſeu fata dicta per antiphraſin.* Redeo ad Capellam. Dixerat ille ſuperius Parcas eſſe librarias ſuperûm: *Clotho vero*, inquit, *Lacheſis Atropoſque, quoniam ſententias Jovis orthographia ſtudio veritatis excipiunt, utpote libraria ſuperûm, archivique cuſtodes.* Pro *orthographia* rectius Leid. Cod. *orthographa*. Tertull. de Anim. cap. 39. *Fata ſcribunde advocantur.* Ita enim putem legendum cum Junio, non *ſcribunda*. Iſidor. Orig. VIII. II. *Tria autem fata fingunt in colo & fuſo, digitiſque fila ex lana torquentibus, propter tria tempora* &c.

b *Plutoni deſtinant*] Alii Apollinem præficiunt fatis. Schol. Horat. in Carm. Sæcul. *Invocat autem Parcas poſt Apollinem, quia Apollo fatis præeſt, unde & ſortilegus vocatur.*

c *Græcè evocatio dicitur*] Nugatur ſolemnia. Alludere videtur τῷ κλαίζω. Quinam veriorem dederint etymologiam, dixi ad Hygin. Genealogiam. Lactant. Lib. II. cap. 10. *Unde etiam tres Parcas voluerunt: unam, quæ vitam hominibus ordiatur: alteram, quæ contexat: tertiam, quæ rumpat ac finiat.*

### Ad CAP. VIII.

a *Inferis Virgilius deputat*] Æn. nempe VI. v. 289. Confer Serv. ad Æn. III. vers. 209.

b *Qua-*

enim Græce [b] quaſi ἑλὼν ἄλλο, id eſt alienum tollens. Ocypete, id eſt [c] citius auferens. Celænum vero Græce nigrum. unde & Homerus prima Iliados rhapſodia, αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσῃ περὶ δουρί: id eſt, ſtatim niger tuus ſanguis emanabit per meam haſtam. Hoc igitur [d] ſignare volentes, quod primum ſit, alienum concupiſcere: ſecundum, [e] cupita invadere: tertium, celare quod invadit.

## IX. *Proſerpina.*

PLUTONI quoque nuptam volunt Proſerpinam, Cereris filiam. [a] Ceres enim Græce gaudium dicitur. & ideo illam frumenti deam eſſe voluerunt, quod ubi plenitudo fructuum ſit, gaudia [b] ſemper abundent neceſſe eſt. Proſerpinam vero quaſi ſegetem voluerunt, id eſt [c] terram radi-

b *Quaſi* ἑλὼν ἄλλο] Heic rurſus nugatur. *Aëllo* dicta ab ἀέλλα, *procella*. Unde ἀελλός, ταχύς.

c *Citius auferens*] *Citius* eſt ocyus, dicto citius. Infr. cap. 17. *Honores citius fugitivos*. Quid autem? Ocypete eſt celeriter auferens? Imo celeriter volans, à πέτεσθαι, *volare*.

d *Signare*] *Significare* Leid. cod.

e *Cupita invadere*] *Concupita* A. B. H. I. M. & MS. Leid. & *concupiſci* pro *concupiſcere*. Mox pro *invadit* mallem, *invaditur*.

### Ad CAP. IX.

a *Ceres enim Græcè gaudium dicitur*] Alludit τὸ χαίρω, quod ut χέρω pronunciavit. Sed illud *Græcè* non habet Leid. cod. Retinendum tamen puto. Sic in Contin. Virgil. *Acheron Græcè ſine tempore dicitur*. Cicerone auctore II. Nat. Deorum, *Ceres* quaſi *Geres* dicitur. Apud eundem ejuſdem operis Lib. I. Chryſippus diſſerit, aerem, qui per maria manet, Neptunum eſſe: terramque eam, quæ Ceres dicatur. Julius Firmicus: *Terram ipſam Cererem nominant: nomen hoc à ſerendis frugibus mutuatum*. Scriverius in margine libri ſui notaverat, *à gerendis* &c. quod nullus dubito quin rectius habeat. Δημήτηρ quaſi γῆ μήτηρ etiam Græcis dicitur. Vide Euſtath. ad Iliad. ξ. p. 982. ed. Baſ. Orpheus apud Euſebium: Γῆ μήτηρ πάντων, Δημήτηρ πλουτοδότειρα. Artemidorus de Somn. Lib. II, cap. 44. Ἔτι δὲ τὴν Δήμητρα τῇ γῇ τὸν αὐτὸν ἔχειν λόγον φασὶ οἱ σοφοί.

b *Semper abundent*] 6. edd. *ſemper ſuperabundent*. In cod. Leid. ſuper τῷ *ſemper* ſcripta erat altera lectio, *vel ſuper* Auguſtin. Soliloq. cap. 10. *Laudet te ſupereminens elementia, ſuperabundans miſericordia tua*. Tertullian. de Reſ. Carn. cap. 34. *Illic gratiam ſuperabundaſſe*. Vet. Interp. Epiſt. ad Rom. v. 20. *Ubi abundavit delictum, ſuperabundavit gratia*. ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις.

c *Terram radicibus proſerpentem*] Grotius ad Capell. pag. 21. emendat, *terra radicibus*. Haud opus putem. Proſerpina eadem, quæ Iſis, Iſis autem terra. Vide Firmicum. Segetem autem terram dici quis neſcit? Iſidor. Lib. VIII. cap. 11. *Proſerpinam, quod ex eâ proſerpant fruges*. Arnob. Lib. III. *Quod ſata in lucem proferat, appellatam eſſe Proſerpinam*. Auguſt. C. D. VII. 20. *Quod filiam Cereris, id eſt, ipſam fecunditatem, quæ à proſerpendo Proſerpina dicta eſſet, Orcus abſtulerat*. Hinc Proſerpina numinibus agrico-

radicibus proſerpentem, [d] quæ & ἑκάτη Græce dicitur: ἑκατὸν enim Græce centum ſunt, & ideo hoc illi nomen imponunt, quia [e] centuplicatum ſeges proferat fructum.

## X. *Ceres.*

HANC etiam mater cum lampadibus raptam quærere dicitur, unde & [a] lampadarum dies Cereri dedicatus eſt: illa videlicet ratione, quod hoc tempore cum lampadibus, id eſt cum Solis fervore, ſeges ad metendum cum gaudio requiratur.

XI. *Apol-*

larum accenſita. Vide Clariſſ. Græv. Lection. Heſiod. cap. 11. Varro apud Auguſtin. modo laudati libri cap. 24. *Tellurem putant eſſe Opem, quod operâ melior fiat: matrem, quod plurima pariat: Proſerpinam, quod ex eâ proſerpant fruges: Veſtam, quod veſtiatur herbis.* Cererem vides cum Proſerpinâ confundi, quod & ex Lib. VIII. cap. 27. animadvertas, & Apulej. Mileſ. XI. Adde not. ad cap. 49. Lib. II. Tzetzes in Lycophron. pag. 116. ed. Steph. Περσεφόνη ἡ ἡ Γ'ῆ ἢ Γῆ, ἡ Ῥέα, ἡ Ἑςία, ἡ Πανδώρα, ἡ ἕτερα μυρία ὀνομάζεται. Etiam Σελήνη. Vide Euſeb. Præpar. Euang. Lib. II. p. 31. ed. Steph. Disjungit tamen Proſerpinam à Cerere Theo in Aratum: Α'υτὴν (κόρην) εἶναι καρπὸς, τὴν ἢ μητέρα τὴν γῆν.

d Quæ & Ε'κάτη] *Ut & Hecate* A. B. H. & I. *Unde &* &c. MS. Leid. Quam lectionem aliis omnibus præferam. Hecate, Proſerpina, Diana idem numen. Vide Etymol. in Ε'κάτη. Servium ad Æn. IV. 609. Schol. Theocrit. ad Eid. II. vers. 12. Albricus: *Diana, quæ & Luna, Proſerpina, Hecate nuncupatur.* Artemidorus de Hecate Chthoniâ: Γεωργοῖς δὲ ἐςὶ ἀγαθή. γῆ γὰρ εἶναι νενόμιςαι.

e *Centuplicatum ſeges proferat fructum*] Ita & MS. Leid. non *Ceres* ut 5. edd. Prudent. Lib. II. in Symm. *Talis noſtrorum ſolertia centuplicatos Agrorum reddit fructus.* Καρπὸν ἑκατοντατπλασίονα, ut eſt apud B. Lucam cap. VIII. vers. 8. Iſidor. XIV. 5. *Glebis ita pre-pinguis, ut jacto ibi ſemine incremento pene centeſimo fruges naſcantur.* Capella de Proſerpina Lib. I. *Puellam acceſſibus gratulantem, quæ ita plerumque frugem expoſcentibus tribuit, ut magni numinis vota ſint ei redhibere centeſima.* Lege *centeſimam* cum Leid. MS. *Centeſima* ἐνικῶς dictum, ut *decima.* Varro Sat. περὶ κεραυνοῦ: *Majores ſolitos decumam Herculi vovere.* Moſes Geneſ. XXVI. 12. Καὶ εὗρεν ἐν ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοςεύουσαν κριθήν. Unde *hordeum centenum, eo quod plериſque locis jactus ſeminis ejus in incrementum centeſimum frugis renaſcatur,* ut loquitur Iſidor. Lib. XVII. cap. 3. *Centenarium fructum* appellat Chryſol. Serm. XV. *Centeſimum* XIX. Confer Plinium Lib. XVIII. 16.

### Ad CAP. X.

a *Lampadarum dies*] Ita & cum Commel. MS. Leid. non *lampadum*, ut 6. edd. Manil. Lib. I. *Cui tertia lampada diſpar Conſpicitur.* Confer Voſſ. Vit. Sermon. Lib. I. cap. 33. Cæterum dies hic erat quintus Eleuſiniorum, quo matronæ cum facibus incedentes repræſentabant Cererem in quærendâ Proſerpinâ errantem. Conſule Gronov. ad Senec. Agam. vers. 352. Lactant. Lib. I. cap. 21. *Quam quia facibus ex Ætnæ vertice accenſis quæſiſſe in Sicilia Ceres dicitur, idcirco ſacra ejus ardentium tædarum jactatione celebrantur.*

Ad

## XI. *Apollo.*

APOLLINEM Solem dici voluerunt: [a] Ἀπόλλων enim Græce perdens dicitur, quod fervore ſuo omnem ſuccum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam divinationis deum voluerunt, ſive quod Sol omnia obſcura [b] manifeſtat in lucem, ſeu quod in ſuo proceſſu & occaſu ejus orbita [c] multimodos ſignificationum monſtret effectus. Sol vero dicitur aut ex eo [d] quod ſolus ſit, aut quod [e] ſolite per dies ſurgat & occidat. Huic quoque [f] qua-

### Ad CAP. XI.

a Ἀπόλλων *enim Græcè perdens dicitur*] Ita & Firmicus in de E.P.R. Apud Macrobium Lib. 1. Sat. cap. 17. Cleanthes Lycium Apollinem appellatum notat, quod veluti lupi pecora rapiunt, ita ipſe quoque humorem eripit radiis. Varias variorum etymologias, ſi deſideres, ibidem invenies. Etiam Servius ad Ecl. v. vers. 65. aliam, cur ab ἀπολεῖν dicatur, reddit rationem. Euſtath. ad Hom. Iliad. p. 24. edit. Baſ. Ἀπόλλων δὲ παρὰ παλαιοῖς ὁ ἥλιος, ὡς ἀφήμως μὲν, ὅμως δὲ φοβερώτερον ὁ ἥλιος, εἰς ὃν αἰτιᾶται λοιμώδη νοσήματα. Quod ex Ægyptiorum diſciplinâ habet. Quâ de re dictum ad Hyg. Myth. cap. 121.

b *Manifeſtat in lucem*] Schol. Germ. qui totum hoc caput tranſtulit in commentaria ſua, *in luce*. Capella Lib. 11. *Nam tenebras prohibens, retegis quod cærula lucet; Hinc Phœbum perhibent prodentem occulta futuri.* Pro *lucet* omnino ſcribendum *luce*. Cærula luce retegere eſt tenebras luce diſpellere.

c *Multimodos*] Non improbo quidem. Avianus Fab. Æſòp. *Quod tibi multimodo fulgerent membra colore.* Tertull. Geneſ. *Creſcite multimodo ventura in tempora partu.* Lib. de Anim. cap. 52. *Ut eſt multimoda conditio cauſarum.* Prudent. Hym. Cath. v. *Plagis multimodis cedere præſidi.* Apulej. Dogm. Plat. p. 4. *Multimoda coitione.* Proſper. *Omnimodaque Mobilitate ruens in vulnera vulnere ſurgit.* Apul. Met. v. *Omnimodas voculas edocens retinere.* MS. tamen Leid. heic habet *multimodis.* Quo ſenſu *multimodè* auctor Ovid. Vetulæ dixit. *Omnimodè* ad eandem formam Rufinus Lib. xi. cap. 1. *Rempublicam poſt nimias procellas omnimodè ratione nititur reparare.* Sed ibi *omnimodâ*, contra quam Gebhardus cenſet Crepund. Lib. 1. cap. 8. exiſtimo ſcribendum. Ipſum adi & Rhodium ad Scribon. p. 21. *Omnimodis* eſt in notis Tyronis pag. 4. Caſſian. Præfat. in Libr. de Inſtit. Monach. & Lib. 1. cap. 2. nec non apud Lucretium, Victor. Epiſcop. & Claudianum Mamertum. Videndus ad hunc Barthius p. 558. *Omnimodo* pariter adverbialiter repperi apud Tertull. de Anim. cap. 9. & Gregor. Dial. 11. cap. 22. Ulpian in Collat. Leg. Pithoean. Tit. vi. de Inceſt. Nupt. & vii. de Furibus & Pœn. eorum.

d *Quod ſolus ſit*] Capella Lib. 11. *Solem te Latium vocitat, quod ſolus honore Poſt patrem ſis lucis apex.* Cicero iii. Nat. Deor. *Cumque tu ſolem, quia ſolus eſſet, appellatum dicas, ſoles ipſi quam multi a theologis proferuntur.* Lact. Lib. 11. cap. 9. *Unde ſolem appellatum Cicero vult videri, quod, obſcuratis ſideribus, ſolus appareat.* Iſidor. de Nat. Rer. cap. 24 *Sol appellatur, eo quod ſolus appareat, obſcuratis cunctis ſideribus.* Junil. African. Comment. in Geneſ. cap. 1. *Sed & ortus ſol Lunam ſtellaſque majore lumine, ne terram illuminent, impedit. Unde & nomen accepit, quod ſolus, obtunſis unà ſtelliscum Lunâ, per diem terras fulgeat.* Leg. *terris.*

e *Solitè*] *Solito* German. Schol. Utrum præferas parum refert.

f Qua-

[f] quadrigam ſcribunt, illam ob cauſam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat: aut quod quadrifido limite diei metiatur ſpacium. Unde & [g] ipſius equis condigna [h] ſic nomina poſuerunt, id eſt Erythreus, [i] Actæon, Lampos, Philogeus. Erythreus Græce rubeus dicitur, quod à matutino Sol lumine rubicundus exurgat: Actæon ſplendens dicitur, quod tertiæ horæ [[k] momentis] vehemens inſiſtens lucidior fulgeat: [l] Lampos vero ardens, dum [m] ad umbilicum diei [n] centratum conſcenderit circulum. Philogeus Græce terram amans dicitur, quod hora nona proclivior, vergens occaſibus pronus incumbat.

## XII. *Corvus.*

[a] IN hujus etiam tutelam corvum ponunt, ſive quod ſolus contra rerum naturam in mediis ipſis æſtivis fervoribus

f *Quadrigam ſcribunt*] Ita cum MS. Leid. B. A. H. I. & M. Sed L. *adſcribunt*. quod & marginem H. occupat. Sed nihil mutem. Chryſol. Serm. XI. *Sic ſcribant Diabolo mala, bona Deo.* Non diſſimiliter Capella Lib. II. *Commonendæ frugis farriſque fragmenta Pilumno ſignat Italia.* Sed forſan ibi rectius ſcripſeris *aſſignat*, quod diſertim præferunt membranæ veteres Leid. Bibl.

g *Ipſius equis*] Ita & 6. edd. Sed MS. Leid. & Schol. Germ. *Ipſis equis*.

h *Sic poſuerunt*] Tò *ſic* non habet Scholiaſtes. Mox pro *Erythreus* exhibet *Erythræus*, pro *rubeus*, *ruber*. Sed *rubeus* proba vox eſt, ut oſtendi ad Hygin. cap. 136.

i *Actæon ſplendens*] *Æthon lucidus* Schol. German. ed. Sanctandr. & Morell. Sed *Actæon* cum Fulgentio antiquitus excuſi. Codex Leid. heic habet *Acteton*, unde *Æthon* vel *Phaeton* videtur faciendum. Vide notata à nobis ad Hyg. cap. 183. Morellium ad German. pag. 153.

k (*Momentis*)] Agnoſcunt cum 6. edd. eam vocem codices Modii. Ignorat tamen Leidenſis.

l *Lampos*] Malè *Lampros* Scholiaſt. Λάμπος eſt Homero.

m *Ad umbilicum diei*] I. e. ad mediam partem. Umbilicus enim quaſi media pars animalis eſt. Plaut. Menæchm. Act. I. ſc. 2. vers. 45. *Dies quidem jam ad umbilicum eſt dimidiatus mortuus.*

n *Centratum*] Schol. Germ. *Contra arcticum*. Sed *centratum* cum 6. edd. etiam MS. Leid. Gloſſ. *mediatum*.

### Ad CAP XII.

a *In hujus tutelam corvum ponunt*] Vide Albric. cap. 4. Ovid. II. Met. vers. 544. *Sed ales ſenſit adulterium Phœbeius.* Quidam & cycnos ei ſacrarunt. Catal. Pith. Lib. IV. *Jam dimitte tuos, Pæan ô Delphice, cycnos: Dignior hæc vox eſt, quæ tua templa colat.* Callim. Hymn. Apollin. vers. 5. Ὁ δὲ κύκνος ἐν ἠέρι καλὸν ἀείδει. Scholiaſt. Ὄρνεον ἱερὸν Ἀπόλλωνος. Nimirum quia eſt μουσικώτατον, ut ait Theo in Aratum. Adde quæ Hierogl. Lib. 23. p. 165. congeſſit Pier. Valer.

b Ovid.

ribus [b] oviparos [c] pullulet fœtus. Unde & Petronius,

*Sic contra rerum naturæ* [d] *munera nota,*
*Corvus* [e] *maturis frugibus ova refert.*

Sive quod in [f] horoſcopicis libris, ſecundum Anaximandrum, ſive etiam ſecundum Pindarum, ſolus inter omnes aves ſexaginta quatuor [g] ſignificationes habet vocum.

## XIII. *Laurus.*

In hujus etiam tutelam laurum aſcribunt, unde etiam eum amaſſe Daphnen dicunt, Penei fluminis filiam. Et unde laurus naſci poſſet, niſi de fluvialibus aquis? Maxime [a] quia ejuſdem Penei fluminis ripæ lauro abundare dicuntur. At vero amica Apollinis ob hanc rem vocitata eſt, quia illi, qui de interpretatione ſomniorum ſcripſerunt, ut Antiphon, [b] Philocrus, & [c] Ar-

b *Oviparos*] MS. Leid. *Oviparès.* Perperam. Sic *frugipari fœtus* apud Lucret. initio Lib. VI. uti emendat Nob. Heinſ. ad Lib. II. Met. vers. 275. Activè *ovipara alvus* dicitur Auſonio in Moſellâ. *Floriparum ver* in Technopægnio. Activè etiam Apulejus Apol. *Quibus membris & cauſis diſcreverit natura viviparos eorum & oviparos. Ita enim appello, quæ Græci ζωοτόκα καὶ ὠοτόκα.*

c *Pullulet fœtus*] Eſaias apud Lactant. Lib. IV. cap. 12. *Aperiatur terra, & pullulet Servatorem.* Caſtor Epiſt. ad Caſſian. *Fruges juſtitiæ valeant pullulare.* Apulej. IV. Met. *Terras Venerem aliam pullulaſſe.* Ita *germinare* cum accuſandi caſu Deuter. XXIX. 18. *Radix germinans fel & amaritudinem.* Jobi cap. VIII. 19. *Ut rurſum de terrâ alii germinentur.* Et ſic ſæpe cum alii Eccleſiaſtici ſcriptores, tum præſertim Ambroſius in Hexaëm. in quo & Lib. III. cap. 3. habes, *Rediviva caſtanea, quæ ſimul ut exciſa fuerit, tanquam ſilvam ex ſe pullulare conſuevit.*

d *Munera nota*] *Nota* habent Petron. edd. in quibus plenius hæc leguntur. *Tota* edidit Scaliger in Catalectis.

e *Maturis frugibus*] Plin. Lib. X. cap. 12. *Corvi ante ſolſtitium generant, iidem ægreſcunt ſexagenis diebus; ſiti maximè, antequam fici coquantur autumno.* Qua de re vide fabulam apud Theonem in Aratum, Hygin. Aſtron. II. 40. German. Schol. in Hydrâ & Ælian. Animal. Lib. I. cap. 47. Vera ratio eſt, quam idem Ælianus habet Lib. II. cap. 5. *Æſtate, quod alvi fluxu ſe laborare planè ſciat, idcirco ab humidis alimentis ſe continet.* Aliam cauſam cur Apollini ſacer ſit corvus, ex Porphyrio affert Piet. Valer. Hier. Lib. 23.

f *Horoſcopicis*] Genethliacis. Eſt enim ὡροσκόπος idem quod θέμα & γένεσις.

g *Significationes habet vocum*] Plin. Lib. X. cap. 12. *Corvi in auſpiciis ſoli videntur intellectum habere ſignificationum ſuarum.*

### Ad CAP. XIII.

a *Quia ejuſdem*] Lege cum 6. edd. & MS. Leid. *quia & ejuſdem.*

b *Philocrus*] Scriverius margini illeverat, *forte Philochorus.* Quod rectum eſſe nemo negaverit. Nam Philochorus, teſte Athenæo Lib. XV. librum ſcri-

& [c] Artemon, & Serapion Aſcalonites, promittant in libris ſuis, laurum ſi dormientibus ad caput poſueris, [d] vera ſomnia eſſe viſuros.

## XIV. *De novem Muſis.*

HUIC etiam Apollini novem [a] deputant Muſas, ipſumque decimum Muſis adiciunt: illa videlicet cauſa, quod humanæ vocis decem ſint modulamina. unde & cum decachorda Apollo pingitur cithara. Sed & lex divina [b] decachordon dicit pſalterium. Fit ergo vox quatuor dentibus

ſcripſit περὶ μαντικῆς. Et procul dubio is ipſe eſt, cujus meminit his verbis Scholiaſtes Sophocl. Oedip. Tyrann. vers. 20. Διὰ τὸ ἔμπυρον ἐμαντεύοντο οἱ ἱερεῖς, ὥς φησι Φιλόχορος. Error inde ortus, quod ſine aſpiratione primitus ſcriptum fuerat à Fulgentio *Philocorus*, ut legitur quoque apud Servium ad Æn. VIII. vers. 600. Cl. Tollius annotaverat: *Philiſtion Locrus, ut apud Gellium Lib. xvij. cap. ij.* Sed alterum præferendum. Audi Tertull. de Anim. cap. 46. ubi de Somniis agit: *Quanti autem commentatores & adfirmatores in hanc rem, Artemon, Antiphon, Strato, Philochorus, Epicharmus, Serapion, Cratippus, & Dionyſius Rhodius, Hermippus, tota ſeculi literatura.*

c *Artemon*] Videtur ille eſſe, de quo Plinius Lib. XXVIII. cap. I. Hadrianus Junius Lib. I. Animadverſ. cap. 13. *Artemon Mileſius, qui ad* XXIV. *Onirocriticon libros conſcripſit.* Viginti duo fuerunt, ſi Artemidoro fides Lib. II. 49. Καὶ τοῖς Γεμίνου τοῦ Τυρίου, καὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, καὶ Ἀρτέμωνος τοῦ Μιλησίου, τοῦ μὲν ἐν τρισὶ βιβλίοις, τοῦ δὲ ἐν πέντε, τοῦ δὲ ἐν εἰκοσιδύο πολλοὺς ὀνείρους ἀναγεγραφότων. Alii Artemones ſunt, de quibus Voſſius in de Hiſtor. Græcis p. 236. Malincrot. Paralip. pag. II.

d *Vera ſomnia eſſe viſuros*] Alias cauſas affert Vulcanius ad Callim. Hymn. Apoll. vers. I. quibus hæc erat addenda. Servius ad Æn. ỷ. 333. obſervat ideo ei laurum conſecratam, quia hæc arbor ſuffimentis purgationibuſque adhibeatur, ut oſtendatur, nullum templum ejus, niſi purum, ingredi debere. Confer Gyrald. Part. II. Dial. 16. Diacon. in Heſiod. p. 229. ed. Heinſ. Pierium Valer. Hierogl. Lib. L. p. 372. ed. Baſ. Paſch. in de Coron. Lib. VIII. 13. Plin. Lib. XV. 30. Conſtantin. Geopon. Lib. XI. cap. 3.

### Ad CAP. XIV.

a *Deputant*] Adſcribunt, adſignant. Familiare huic ſcriptori verbum eſt. Schol. Horat. in Lib. IV. od. I. *Cujus ſacris deputata eſt.* Corippus Lib. IV. *Et loca, quæ populis præfectus deputat urbis.* Chryſol. Homil. pag. 9. *Deputatur porcis.* Fulgent. Ruſp. Epiſt. ad Gallam: *Conſortio quinque ſapientum virginum deputata.* Sed aliam cauſam, cur novem Muſæ adſignentur Apollini, innuit Horat. Schol. ad Lib. II. od. 19. *Quidam ipſum Solem, ipſum Apollinem, ipſum Dionyſium eundem eſſe volunt: nam ut Apollini novem Muſæ, ita Soli novem circuli ſunt, & Dionyſio ſimilis Baccharum chorus.*

b *Decachordon pſalterium*] Pſal. XXXII. I. Ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ. Pſ. XCII. Ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ, μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ. Iſidor. Or. Lib. II. cap. 2. *Pſalterio autem decachordo uſi ſunt propter numerum decalogi legis.* Ibidem explicat qua formâ fuerit, & quid à citharâ differat. Quod autem propter numerum decalogi legis decem inſtructum fuiſſe chordis pſalterium ait, id ſenſit etiam Auguſtinus Confeſſ. Lib. III. cap. 8. *Vivitur*, inquit, *male adverſus tria & ſeptem, pſalterium decem chordarum,* de-

tibus [c] econtra poſitis, quos lingua percutit: è quibus ſi unus minus fuerit, ſibilum potius quam vocem reddat neceſſe eſt. Duo labia velut cymbala, verborum commoda modulantia: lingua ut plectrum, quæ curvamine quodam vocalem format ſpiritum: [d] palatum, cujus concavitas profert ſonum: gutturis fiſtula, quæ tereti meatum [e] ſpiritalem præbet excurſu: & pulmo, qui velut [f] aerius follis concepta reddit ac revocat. Habes ergo Muſarum novem vel Apollinis ipſius [g] redditam rationem, ſicut in libris ſuis Anaximander Lampſacenus, & [h] Zenophanes Heracleopolites exponunt: quod & alii firmant, ut Piſander Phyſicus, & [i] Euxemenes in libro θεολογυμένων. Nos vero novem Muſas doctrinæ atque ſcientiæ dicimus modos. hoc eſt, prima Clio, quaſi cogitatio prima diſcendi: κλέος enim Græce fama dicitur: unde & Homerus: ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, id eſt, Nos vero ſolam famam audivimus. Et alio loco, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' ἑλλάδα καὶ μέσον ἄργος. Et quoniam nullus ſcientiam quærit, niſi in qua famæ ſuæ protelet dignitatem, ob hanc rem

*decalogum tuum.* Pſalmos non invenuſtè *odas decem chordarum* appellat Sedulius Paſchal. Lib. 1. *Cur ego Davidicis adſuetus cantibus odas Chordarum reſonare decem.*

c *E contra*] E regione, exadvorſum, ut loquitur Terent. Ad. IV. 1. Noſter Libell. de Priſc. Sermon. *Cicatrices habuiſſe è contra*, H. e. adverſas, in pectore. Feſtus Pauli in *Veſticeps*. *E contra inveſtis eſt, qui necdum pubertate veſtitus eſt.* Chryſol. Serm. Hom. IX. *E contra platea trivium eſt, cum in ſecreto facit hypocrita nil ſecretum.* Cenſet Voſſ. Comment. de Vir. Serm. Lib. 1. cap. 25. natum ex compendioſâ ſcriptura *econtra*, pro *è contrario*.

d *Palatum*] Neutro genere effert, ut Iſidor. Lib. XI. cap. 1. *Palatum noſtrum, ſicut cœlum, ſurſum eſt poſitum.* Unde & οὐρανίσκος Græcis dicitur.

e *Spiritalem*] Ita quoque ſemper ſcribunt Claudianus Mamertus, Caſſianus, Tertullianus aliique infimæ ætatis ſcriptores. Cyprian. Serm. VI. *Spiritaliter aderemus*, Tract. III. *Auditum ſpiritalis gratiæ admitterent.* Canon. Eccleſ. Exigui pag. 40. *Ad lavacrum ſpiritale adducerent.* Lactant. de Opif. Dei cap. 11. *Duas eſſe per collum fiſtulas neceſſe eſt, cibalem, ac ſpiritalem; quarum ſuperior ab ore ad ventrem ferat, inferior à naribus ad pulmonem.* Nec unquam aliter exarari eam vocem deprehendes apud Ruſpenſem illum Epiſcopum, cui hanc Mythologiam aſſerunt nonnulli.

f *Aerius follis*] Uſi eadem comparatione Horatius etiam Lib. 1. 4. & Perſius Sat. 5. Tertull. de Anim. cap. 10. *Ita & ſpirari cur non putes ſine pulmonum follibus, & ſine fiſtulis arteriarum?*

g *Redditam rationem*] Aliæ rationes, cur Muſæ ſint novem, ad Heſiod. Ἔργ. vers. 1. afferuntur à Tzetze.

h *Zenophanes*] Ita & MS. Leid. Sed 6. edd. *Leophantes*. Forte verius eſt *Xenophanes* vel *Xenophantus*.

i *Euxemenes*] Cod. Leid. *Euſiminet*. Voſſius Hiſtor. Græc. p. 280. tentat, *Echemenes*.

k Θα-

rem prima κλειὼ appellata eſt, id eſt cogitatio quærendæ ſcientiæ. ſecunda εὐτέρπη, quod latine bene delectans dicimus: quod primum ſit ſcientiam quærere, ſecundum ſit delectari quod quæras. Tertia μελπομένη, quaſi μελέτην ποιουμένη, id eſt meditationem faciens permanere: ut ſit primum velle, ſecundum deſiderare quod velis, tertium inſtare meditando ad id quod deſideras. Quarta θάλεια, id eſt capacitas, velut ſi dicatur τιθεὶς θάλειαν, id eſt ponens germina: unde & Epicharmus comicus in Diphilo comœdia ait: [k] θαλλὸν ὡς οὐ βλέπῃ βούλιμος ἐπίταξεν, id eſt, germen dum non videt, fames conſumit. Quinta πολύμνεια, quaſi [l] πολυμνήμην, id eſt multam memoriam faciens dicimus; quia poſt capacitatem eſt memoria neceſſaria. Sexta ἐρατώ, id eſt, εὗρον ὅμοιον, quod nos latine inveniens ſimile dicimus: quia poſt ſcientiam & memoriam juſtum eſt, ut aliquid ſimile & de ſuo inveniat. Septima [m] τερψιχόρη, id eſt, [n] delectans inſtructione: unde & Hermes [o] in Pimandre libro ait: [p] ἐκ κόρου τροφῆς ἢ ἐκ κένου σώματος, id eſt, abſque inſtructione eſcæ & vacuo corpore. Ergo poſt inventionem oportet te etiam diſcernere ac dijudicare quid invenias. Οὐρανία octava, id eſt, cœleſtis: poſt dijudicationem enim eligis quid dicas, quid de-

k Θαλλὸν ὡς οὐ &c.] In codice Leid. legitur: AEIAM CYAMON LIMANTI CAPTINNI. *id eſt, germina dum viderit, famem conſumit.* Quid inde exſculpi poſſit, alii viderint. Pro vulgato ἐπίταξεν libenter cum Scriverio reſcripſerim ἐπάταξεν. Deinde pro θαλλὸν ſuſpicor ex veſtigiis MS. ſcripſiſſe θάλειαν.

l Πολυμνήμην] Legendum πολυμνήμη, vel cum M. & L. ſcribendum, *Quintam* πολύμνειαν &c. Schol. Horat. ad Lib. 1. od. 1. Polymneïa. *Hæc etiam una eſt muſarum, dicta quaſi multæ memoria.* Unde Lucian. Dialog. de Saltat. Μνημοσύνην, ἣ τὴν θυγατέρα αὐτῆς Πολύμνειαν ἴλεων ἔχειν αὐτῇ ποιεῖ.

m Τερψιχόρη] Cum cætera Muſarum, tum & hoc Latinè ſcribere malim, *Terpſicore.* Omittit aſpirationem, ut ſolent infimi ævi ſcriptores cum vetuſtiſſimis. Talia ſunt in notis Tyron. p. 59. *Clamis, Clamidatus, Conca, Concilium.* Pro *Chlamys, Chlamydatus, Concha, Conchylium. Concicla*, pro *Conchicla* ſive *Conchicula* apud Apitium Lib. v. cap. 4. Contra aſpirationes obtrudunt, ubi nihil illis opus, velut pag. 163. *Archa, archarius, archiſellium.*

n *Delectans inſtructione*] *Inſtructionem* A. H. & I. cum MS. Leid. Sed alterum præfero.

o *In Pimandre libro*] Perperam *in Opimandre libro* A. B. H. & I. & MS. Leid. Scripſerim, *Pæmandre.* Scripſit Hermes Triſmegiſtus librum, cui titulus erat Ποιμάνδρης; exſtatque adhuc hodie. Vide Geſner. Biblioth. in *Mercurius.*

p Ἐκ κόρου τροφῆς &c.] Mirificè heic variant edd. Videtur ſcribendum, quantum ex collatione eorum colligere

po-

deſpuas: eligere enim utile, caducumque deſpuere, cœleſte ingenium eſt. Nona καλλιόπη, id eſt, optimæ vocis: unde & Homerus ait, θεᾶς ὄπα φωνησάσης, id eſt deæ vocem clamantis. Ergo hic erit ordo: primum eſt, velle doctrinam. ſecundum eſt, delectari quod velis. tertium eſt, inſtare ad id, [q] quo delectatus es. quartum eſt, [r] capere ad quod inſtas. quintum eſt, memorari quod capis. ſextum eſt, invenire de tuo ſimile, [s] ad quod memineris. ſeptimum eſt, judicare quod invenias. octavum eſt, eligere de quo judicas. nonum, bene proferre quod elegeris.

## X V. *Phaeton.*

HIC etiam cum Clymene nympha coiens, [a] Phaetonta dicitur genuiſſe, qui paternos currus affectans, ſibi atque mundo concremationis detrimenta conflavit. Semper ergo Sol cum aqua coiens, aliquos fructus gignat neceſſe eſt; qui eo quod terris exilientes appareant, phanontes

potui, ἄνευ κόρου τροφῆς, ἢ ἐκ κόρου σώματος. Ἄνευ eſt *abſque*. Et id videntur velle B. M. & L. in quibus ἀκκερεστερίκης exhibetur. Sed imponit nobis Fulgentius. In Pœmandre Hermæ pag. 1. Ed. Turneb ita legitur: Ὥσπερ οἱ ἐν ὕπνῳ βεβαρημένοι ἐκ κόρου τροφῆς, ἢ ἐκ κόπου σώματος. Quæ quam longè aliam efficiant ſententiam quilibet videt.

q *Quo delectatus es*] MS. Leid. *Quod deſideratum eſt.*

r *Capere ad quod inſtas*]. Perperam 6. edd. *Capere id quod inſtas.* Dixit enim ſuperius: *Inſtare meditando ad id, quod deſideras.* Tò *id* ſubaudiendum eſt. Cyprian. Lib. IV. ep. 21. *Secundum quod frequenter deſideraſtis.* Leo Epiſt. Decret. p. 16. *Secundum quod ſacerdotio competit.* Vetus Interpres Luc. cap. XXII. 2. *Et quidem filius hominis ſecundum quod definitum eſt vadit.* Cap. XXI. 4. *Ex quod deeſt illi omnem victum ſuum quem habuit miſit.* Ambroſ. Hexaem. I. cap. 8. *Secundum quod dixit Propheta.*

s *Ad quod memineris*] 5. edd. *Ad id quod* &c. Sed illud *id* ſubaudiri vult; ut modo *capere ad quod inſtas*, pro *capere id ad quod inſtas.* Barthius Adverſ. Lib. XXXVII. cap. 12. finem hujus capitis de ordine & officiis Muſarum, ut obſervationem hactenus ἀνέκδοτον, è vetere membranâ ita profert: *Ordo Muſarum hinc intelligitur: Primum eſt velle doctrinam. Secundum delectari quod velis. Tertium inſtare in id, quo delectatus es. Quartum capere in id quod inſtas. Quintum memorari quod ceperis. Sextum invenire de tuo aliquid ſimile illi, quod memineris. Septimum judicare quod inveneris. Octavum eligere de quo judicas. Nonum bene proferre quod elegeris.*

Tom. I I.

### Ad C A P. XV.

a *Phaetonta*] MS. *Phetonta.* Scriptum puto à Fulgentio fuiſſe *Phætonta.* Capella Lib. IX. *Phætontos ardens ſcandet axem Delius.* Familiaris ea ſcribendi ratio deterioris ætatis ſcriptoribus. Vide quæ notavi ad Hyg. cap. 86.

tes dicuntur: φαίνων enim Græce apparens dicitur. qui quidem fructus ad maturitatem ſui ſolis ardorem quærant neceſſe eſt: quo accepto, omnia fervoris incendio [b]conſumantur. Hujus etiam ſorores [c]Arethuſa, Lampetuſa, quæ gemmeis ac tralucentibus fraterna deplorant [d]guttis incendia, ſuccinaque diruptis jaciunt inaurata corticibus. [e]Soror etiam totius germinis arbor eſt, quæ una eademque fervoris humoriſque jugalitate gignuntur. Itaque iſtæ arbores, quæ [f]ſuccinum ſudant, dum maturis frugibus ſolis fervor torrentibus ipſis Junio Julioque menſibus incendioſior Cancri atque Leonis tetigerit metas, tunc iſtæ arbores æſtu valido fiſſis corticibus ſuccum ſui liquoris, in Eridano flumine aquis [g]durandum, emittunt.

XVI. [a]*De*

b *Conſumantur*] Ita quidem editi omnes. Legendum tamen puto cum MS. Leid. *concremantur*.

c *Arethuſa*] Lego, *Phaethuſa*. Vide quæ notavi ad Hyg. Geneal. Certe nulla Arethuſa inter Phaethontidas apud ullum, quod ſciam, alium reperitur ſcriprorem. Servius ad Æn. x. 189. *Hujus interitum flentes ſorores Phaetuſa & Lampetuſa in arbores mutatæ ſunt deorum miſeratione, ut hic dicit in populos, ut in Bucolicis, in alnos.*

d *Guttis*] MS. Leid. *guttulis*. Quod ut magis Africanum, cum ſit ὑποκοριστικὸν, præfero. Venuſtè ſanè *deplorant guttis* dixit. Nam guttæ iſtæ à Latinis *lacrymæ*, à Græcis δάκρυα dicuntur. Non minus eleganter ergo Honorius Carm. de Paſcha: *Lacrymat ſua gaudia palmes*. Hegeſipp. de Excid. Hier. Lib. I. *Deſtillat humor lacrymis pulchrè rorantibus*. Ambroſ. Hexaem. III. 15. *Quod electrum lacryma virgulti ſit.* Servius ad Ecl. VI. 62. *Sorores Phaetontis ſuccina fleviſſe dicuntur.* Plin. Lib. XXXVII. 2. *Lacrymis electrum omnibus annis fundere.* Unde *electrum lacrymoſum* vocatur à Marone in Ciri Pallad. Februar. Tit. 30. *Vites, quæ lacrymarum nimietate tabeſcunt, & deplorando vim roboris ſui avertunt à fructu.* Ovid. de Myrrhâ Met. x. 501. *Eſt honor & lacrymis.* Et vers. 514. *Lacrymis unxere parentis.*

e *Soror etiam*] MS. Leid. *Soror enim*. Quod præfero. Contrarium vitium occupavit Hygin. II. Aſtron. 3. * *Nonnulli enim dixerunt hunc draconem à Gigantibus Minervæ objectum eſſe.* Poſuerunt illic aſteriſcum, quaſi nonnulla deſiderarentur. At ſanatus eſt locus, ſi pro *enim* ſcribas *etiam* ex ed. Venet. anni 1485.

f *Succinum ſudant*] Ambroſ. cap. 15. Lib. III. Hexaëm. *Diſparem quoque balſami guttam odorata orientis ligna ſudare produntur.* Ἐνεργητικῶς, ut *ſtillare* apud Iſidor. Lib. XVII. 7. *Hæc ſola arbor gummi glutinoſum compactum deſtillat.* Sic & στάζειν uſurpant Græci. Judic. cap. v. vers. 4. Αἱ νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ. Noſter ſupr. cap. 12. *Pullulat fœtus.* Plura dixi ad Prologum, & infra ad cap. 8. Lib. III.

g *Durandum emittunt*] Hygin. cap. 154. *Harum lacrymæ in electrum ſunt duratæ.* Schol. German. *Eridano: Sorores quoque Phaetontis in arbores populos verſæ ſunt, lacrymæque earum in electrum durare (leg. durari) dicuntur.* Quintil. Decl. 2. *En iterum largus ille cruor circa tuos duratur artus.* Lactant. Argum. Lib. I. Met. fab. I. *Duratus eſt in lapidem.* Et Lib. XIV. fab. 17. *A Venere ſaxo durata eſt.* Auctor Moreti:

*Du-*

## XVI. [a] *De Tripode, Sagittis, & Pythone.*

His Tripum quoque [b] Apollini adjiciunt, [c] quod Sol & præterita noverit, & præſentia cernat, & futura viſurus ſit. [d] Arcum vero huic ſagittaſque conſcribunt; ſive quod de circulo ejus radii in modum ſagittarum exiliant; ſeu quod ſuorum radiorum manifeſtatione omnem dubietatis ſcindat caliginem; unde etiam Pythonem ſagittis interemiſſe fertur: [e] πειθὼ enim Græce credulitas dicitur. Et

*Durati ſale terga ſuis.* Iſidor. XVII. 7. *Cujus lacryma dureſcit in gemmam.* Et XVI. 2. *Durando in petram aquas marinas.*

### Ad CAP. XVI.

a *De Tripode*] A. B. H. I. & MS. Leid. *De Tripho.* M. & L. *typho.* Scribendum *tripo* & infra *tripum.* Norunt qui MSS. libros tractarunt, ut omittantur à librariis aſpirationes, ubi deſiderentur, & addantur contra, ubi nullus illis locus. Gregor. Dial. Lib. III. cap. I. *Typo ſuperbiæ turgidus.* leg. *typho.* Qua voce ſæpe uſus Auguſtin. ut Confeſſ. Lib. IV. 14. *Errabam typho.* 16. *Buccis typho crepantibus.* Τρίπος, ᾧ τρίπος Attica declinatio eſt, de quâ conſule Etym. Auctor. in Α'ιπόλος. Ad quam formam τρίποδος habes apud Hom. Odyſſ. Θ. 310. Notat tamen Modius in 4. MSS. *tripodam* à ſe eſſe inventum. Quod Fulgentio non eſſe indignum, diſces ex illis, quæ ad cap. 2. Lib. III. dicemus. Immo & Seneca Herc. Fur. vers. 496. *Et nuptiales impii Oedipodæ faces.* Oedip. vers. 943. *Illa quæ leges ratas Natura in uno vertit Oedipodâ.* Gloſſæ Fulgentianæ heic habent: *Hic quoque tripus circumſeptus fuiſſe pelle Argi dicitur, & in eo divinationem ſolebant facere ſacerdotes.* Voſſius in de Vit. Sermon. Lib. I. cap. 21. *tripum* pro *tripodem* carpit in Fulgentio noſtro. Sed *Oedipus*, *Oedipi*, & *polypus*, *polypi* cum dicamus, analogiâ ſe defendere poſſit Fulgentius.

b *Apollini*] *Apollinis* MS. Leid. & 6. edd.

c *Quod ſol & præterita noverit* &c.] Hæc in ſua Scholia tranſtulit Lactant. ad Stat. I. vers. 509. Capella Lib. VIII. *Ipſe tripus trini curſus præſagia pollicetur, hoc eſt, exſtantis, inſtantis, & rapti.* Eadem legas apud Scholiaſt. Ariſtoph. ad Plut. p. 2. ed. Ald. Ἔςι γὰρ τελείω μάντιων τὸ ἐπιςαμένοις ἀκολούθως τοὺς τρεῖς χρόνους, ut ait Schol. Hom. Iliad. A. 70. Plura de tripode diximus ad Hygin. cap. 31. Cæterum inſignis eſt de Apollinis inſignibus locus apud Sidon. Lib. VIII. ep. 9. *Novuſquè Apollo Cortinam, tripodas, chelyn, pharetras, Arcus, gryphas agam, duplaque frontis Hinc baccas quatiam, vel hinc corymbos.*

d *Arcum ſagittaſque conſcribunt*] Servius ad Ecl. V. vers. 65. *Unde etiam tria inſignia circa ejus ſimulacrum videmus; lyram, quæ nobis cæleſtis harmoniæ imaginem monſtrat: Griphenaum, quod & terrenum numen oſtendit: ſagittas, quibus infernus Deus & noxius judicatur.* Lege, *indicatur.* Præterea pro *Gryphenæum* ſcribendum *gryphem æneum*, ut rectè notabat doctiſſimus vir Th. Ryckius. quam conjecturam firmant illa *gryphon æneum*, quæ in ſuis codd. inveniſſe Gyraldum teſtatur Voſſius Etymol. in SOL. qui tamen præfert *gryphemque, quæ terrenum.* Sed *qui* eſſet ſcribendum. Nec τὸ *quod* temerè damnem. Vide not. ad cap. 8. Lib. III. Gryphes ſanè Apollini ſacri, ut Servius ipſe docet ad vers. 27. Ecl. VIII. Idem Grammaticus ad Æn. I. vers. 333. *Cui Deo ſagittas datas volunt, quia, ut vis morbi, ita & hoc telum ſit occultum.*

e *Πειθὼ enim*] Α'προσδιόνυσον hoc. Aliud *Pitho*, aliud *Python.* A πυθῶ hoc, illud à πείθω manat.

Et quia omnis [falſa] credulitas [[f] ſicut ſerpentes] luce manifeſtante deprimitur, Pythonem eum interemiſſe dicunt.

## XVII. [a] *Quare ſine barba, cum pater dicatur?*

QUIA occidendo & renaſcendo ſemper eſt [b] juvenior, ſive quod nunquam in ſua virtute deficiat, ut luna, quæ creſcit [c] & minuitur.

## XVIII. *Mercurius.*

SI furtis præfuere dii, [a] non erat opus criminibus judicem, ex quo culpæ habuere cœleſtem autorem. Mercurium dicunt præeſſe negotiis, virgam ferentem ſerpentibus nexam, pennatis quoque talaribus præditum. Hunc etiam

f *Sicut ſerpentes*] Illa non agnoſcit MS. Leid.

### Ad CAP. XVII.

a *Quare ſine barba, cum pater dicatur*] A. B. H. & I. *Quare ſine barba dicitur, cum* &c. M. & L. *Quare ſine barbà dicatur* &c. Vera, opinor, ſcriptura eſt, quam habet Leid. codex: *Quare ſine barba pingitur* &c. Bacchus & Apollo quod ſolem denotant, ſemper juvenes finguntur. Tibull. Lib. I. El. 4. *Solis æterna eſt Phœbo Bacchoque juventa: Nam decet intonſus crinis utrumque Deum.* Optimè Scholiaſt. Stat. I. Thebaid. 694. *Apollinem imberbem philoſophi tradunt, eo quod ipſe ſit ſol. Sol autem ignis eſt, qui nunquam ſeneſcit.* Minucius Felix Octavio: *Apollo tot ætatibus levis: Æſculapius benè barbatus, etſi ſemper adoleſcentis Apollinis filius.* Ridiculus eſt Iſidorus Lib. XI. cap. I. *Hi ſunt ephebi, id eſt, à Phœbo dicti, necdum viri, ſed adoleſcentuli leves.* Cæterum non omnes imberbem pingebant. Hierapolitani certè barbatum ejus faciebant ſimulacrum. Vide Macrob. Sat. I. cap. 17.

b *Juvenior*] Ambroſius Serm. II. in Pſal. 118. *In quo corrigit juvenior viam ſuam?* Apul. Met. VIII. *Animo fortior, & ætate juvenior.*

c *Et minuitur*] *Ita & minuitur* 6. edd. *aut minuitur.* MS. Leid. Quod probo eo magis, quod ita & Scholiaſtes Germanici hæc repræſentet Fulgentii compilator.

### Ad CAP. XVIII.

a *Non opus erat criminibus judicem*] M. & L. *Judice.* Sed MS. Leid. cum A. B. H. & I. *judicem.* Gloſſ. Cod. Leid. *ſcil. habere.* Facile erat corrigere *judicium.* Sed videtur voluiſſe imitari Plautum Truc. Act. V. ſc. I. vers. 10. *Puero opus eſt cibum.* De quo tamen loco Voſſii eſt judicium, illud *cibum ἀρχαϊκῶς* dictum pro *cibus.* Vide eum in de Conſtruct. cap. 10. At Salmaſ. defenſum it ad Pallium Tertull. p. 368. dixiſſe veteres *opus aliquam rem*, & ad eorum imitationem dixiſſe Afrum illum, *artificem neceſſe eſt.* Etiam Donatus ad Ter. Andr. IV. 4. *Et opus eſt illam rem, non illa re.* Ego putem tamen heic & Donatum, & Tertullianum, & Nonium rationem fugiſſe. Certè fugit Freinshemium ad Juſtin. Lib. XI. cap. 7.

b *Fu-*

etiam internuncium, [b] furatrinumque deum. Quid ſibi vero hujus nominis atque imaginis ſignificatio diſſerat, edicamus. Mercurium dici voluere [c] quaſi mercium curum. Omnis ergo negotiator dici poteſt Mercurius.

## XIX. *Quare pennas.*

[a] PENNATA vero talaria, quod negotiantium pedes ubique pergendo quaſi pennati ſunt.

## XX. *Quare virgam.*

[a] VIRGAM vero ſerpentibus nexam ob hoc adjiciunt, [b] quod

b *Furatrinum deum*] Lactant. Lib. I. cap. 10. *Fur ac nebulo Mercurius quid ad famam ſui reliquit, niſi memoriam fraudum ſuarum?* Confer Arnob. Lib. IV. & quæ ad Hyg. cap. 201. congeſſimus. Quamobrem autem adulteria, furta, genitorum vincula, & alia id genus improba facinora diis ſuis adſcripſerint pagani, acutè anquirit Salluſt. de diis cap. 3. Cæterum ut *furatrinus* heic à Fulgentio, ita *furatrina* dicitur ab Apulej. VI. & VIII. Mileſ. Quod ſi Latinior eſſet ſcriptor Planciades noſter, *furatrinæ Deum*, vel *furatrinarum* heic reponerem.

c *Quaſi mercium curum*] Feſtus: *Mercurius à mercibus dictus. Hunc enim negotiorum omnium exiſtimant eſſe Deum.* Iſidor. VIII. 11. *Mercurius, quod mercibus præeſt.* Servius ad Æn. IV. 638. *Jupiter juvans pater: Mercurius, quod mercibus præeſt: Liber à libertate.* Hinc ergo mercatorum numen Mercurius. Gloſſ. Vet. in Perſ. Sat. V. 12. *Unde & cum ſacello* (leg. *ſaccello*) *pingitur, & à negotiatoribus plurimum colitur.* Et taberna *officina Mercurialis.* Schol. Horat. in Art. Poët. *Taberna eſt officina Mercurialis, in quâ res ſunt venales.* Nec non cognomenta illa Mercurii ἐμπολαῖος & κερδῷος. Aliam etymologiam excogitavit Auguſtin. C. D. Lib. VII. 14. *Nam ideo Mercurius, quaſi medius currens dicitur appellatus, quod ſermo currat inter homines medius.* Lege, *quaſi medicurrius.* Servius ad Æn. VIII. 138. *Alii Mercurium quaſi medicurrium à Latinis dictum volunt, quod inter cœlum & inferos ſemper intercurrat.* Sed ad Fulgentium redeamus. Placet heic Barthii emendatio à Clar. Daumio nobis ſuppeditata, *quaſi Mercurium.* Ad quam formam dictum repperi in Gloſſ. Philox. *Mulicurius, ἡμιονοκυρος.* leg. ἡμιονοκόρος. quanquam nec abſurdum *mercium curus*, ut diviſim *crurum fragium* pro *crurifragium* dixit Apuleius Mileſ. IX.

### Ad CAP. XIX.

a *Pennata talaria*] Talia & Perſeus habuit, quæ *pinnæ talares* appellantur à Schol. Juv. ad Sat. III. 117. *Talaria* ſunt πέδιλα in Gloſſ. Philoxeni, ταρσοὶ Poſidippo in Anthol. *Plantares alas* vocat Stat. I. Theb. 304. Sed alas illas non pedibus ſolum, ſed & capiti dabant. Sidon. Carm. VII. *Nunc pedibus, nunc fronte volat.* Iſidor. VIII. 11. *Ideo fingitur habere pennas, quia citius verba diſcurrunt. Unde & velox & errans inducitur: alas enim ejus in capite & in pedibus ſignificare volucrem per aera ſermonem.* Quæ tranſſcripſit ex Auguſtin. C. D. Lib. VII. cap. 4. Legas eadem apud Servium Æn. VIII. 138. Macrob. Sat. I 19. *Simulacra Mercurii cum pinnatis alis adornantur, quæ res monſtrat ſolis velocitatem.* Hinc ergo *alipes* Mercurius poëtis, ut Ovid. IV. Met. 756. aliiſque.

### Ad CAP. XX.

a *Virgam ſerpentibus nexam*] Caduceum, unde *caducifer* Latinis, χρυ-

[b] quod mercatoribus det aliquando regnum, ut ſceptrum; & vulnus, ut ſerpentium.

## XXI. *Quare galerum, & gallum.*

[a] Galero enim cooperto capite pingitur, quod omne negotium ſit ſemper [b] abſconſum. [c] Gallum quoque in ejus ponunt tutelam, ſive quod omnis negotiator ſemper invigilet, ſeu quod ab ejus cantu ſurgant ad peragenda negotia.

## XXII. [a] *Quare Hermes.*

Hermes quoque dicitur Græce, ab eo quod eſt ἑρμηνεύειν, quod nos latine diſſerere dicimus: illa videlicet cauſa, quod negotiatori linguarum ſit diſſertio neceſſaria. [b] Utraque enim regna permeare dicitur, ſuperna atque

ῤῥαπις Græcis dicitur. Vide Schol. Hom. ad Iliad. O. vers. 256. & quæ ad Anton. Liber. cap. 23. dicta ſunt. Athenagoras Legat. pro Chriſt. p. 20. Δρακαίνης δ' αὐτῆς (Ῥέας) γενομένης, αὐτὸς εἰς δράκοντα μεταβαλὼν, συνδήσας αὐτὴν τῷ καλουμένῳ Ἡρακλειωτικῷ ἅμματι, ἐμίγη. Τοῦ σχήματος τῆς μίξεως σύμβολον ἡ τοῦ Ἑρμοῦ ῥάβδος.

b *Quod mercatoribus* &c.] Conſentiunt heic 6. edd. Sed Modius ex membranis ſuis reſtituit: *Quod mercatus det aliquando regnum, ut ſceptrum, & vulnus, ut ſerpentes.* Tò *mercatus* comparet quoque in Cod. Leid. Deinde legitur, *& vulnus ſerpentium.* Gloſſ. adſcripſerat. *ſcil. ut vulnus.* Nimis Planciadæ hæc philoſophia frigida eſt. Eruditius fabulam explicant Macrob. Sat. I. 19. Servius Æn. VIII. 138. & Pierius Hieroglyph. Lib. XV.

### Ad CAP. XXI.

a *Galero enim*] Lego cum Leid. Cod. *Galero etiam. Galerum* vocant quoque Claud. R. P. I. 78. Stat. I. Theb. 305. *galerium* Barbari. *Petaſum* Arnob. Lib. VI. Plaut. Prolog. Amphitr. vers. 145. & Capella Lib. I. *Umbellam* Albricus cap. 6. & rectè quidem. Fuit enim tale capitis tegmen, quali etiam nunc utimur, cum in publicum prodimus, ut Mercurii ex ſtatuis liquet, & nummis antiquis. Adde his Athenæum Lib. XII. p. 537. Voſſium Vit. Sermon. Lib. I. cap. 29.

b *Abſconſum*] Improbat hanc vocem Servius ad Georg. I. 136. Legitur tamen *abſconsè* apud Hyg. cap. 135. in Philoxeni gloſſis, Gennadii Catalogo, aliiſque quampluribus Veterum ſcriptis, ut oſtendi ad Hyg. cap. 184. Diomedes Lib. I. *Abſcondor aſconſus; ſed abſconditus melius, quia ſimplex condor conditus.* Iſidor. in de Differ. *Abſconſum eſt cujuslibet arte celatum: abſconſum vero naturaliter abditum. Conditum eſt enim, non conſum.* Sed iſta nauci haud ſunt.

c *Gallum*] Albricus cap. 6. *Coram ipſo erat gallus ſibi peculiariter conſecratus.* Adde Plin. Lib. X. cap. 21.

### Ad CAP. XXII.

a *Quare Hermes*] Vide Phornutum cap. 6. Diodor. Lib. I. Hygin. cap. 143. & ibi commentarium noſtrum.

b *Utraque enim regna*] Mallem & heic *etiam* pro enim.

Ad

que inferna: quod modo ventis in altum navigans currat, modo demerſus inferna tempeſtatibus appetat.

## XXIII. *Quare fur, quare celer dicatur.*

HUNC etiam deum furti ac præſulem volunt, quod nihil interſit inter negotiantis rapinam atque perjurium, furantiſque dejerationem ac raptum. Stella vero, [a] quæ στίλβων Græce nuncupatur, quam ei [b] pagani adſcribunt, ex quo etiam dici nomen invenere, [c] tantum celerior planetis omnibus currit, ut [d] ſeptima die ſuos permeet circulos, quod Saturnus [e] viginti octo annis, & Jupiter XII. poſſunt: unde etiam Lucanus ait, *Motuque celer Cyllenius hæret.*

## XXIV. *Quare Argum occidiſſe dicatur.*

DENIQUE etiam Argum luminum [a] populoſitate conſeptum interemiſſe fertur, dum oculorum immenſam unius ſegetem corporis ubique viva circumſpectione floren-

### Ad CAP. XXIII.

a *Quæ Stilbon*] A. B. H. I. & MS. Leid. *Stilbos*. Malè. Hygin. Aſtron. IV. 16. *Secunda ſtella eſt Mercurii nomine Stilbon.* Cleomedes Lib. I. Ὑπὸ δὲ τὴν Ἀφροδίτην ἐστὶν ὁ Ἑρμοῦ στίλβων καλούμενος. Adde Capell. Lib. I. pag. 10. Cicer. II. Nat. Deor.

b *Pagani*] Unde hoc nomen acceperint οἱ ἔξωθεν, anquirit Heraldus ad librorum Arnobii adverſus gentes inſcriptionem; ut & Alciatus Parerg. Lib. I. cap. 13. Confer Oroſ. Præfat. Lib. I.

c *Tantum celerior*] H. e. in tantum. Flor. II. 18. *Quantum Carthaginis opibus inferior.* Homer. Iliad. A. 186. Ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν. Cap. 27. *Quantum jure conjunctior.* Mercurium *mundi velociorem ſenſum eſſe, motum mentium ſuſcitantem, Theologicæ prodidere doctrinæ*, ut ait Marcellin. Lib. XVI. p. 113. ed. Boxh.

d *Septimâ die ſuos permeet circulos*] Cleomedes Lib. I. & Cicero II. Nat. Deor. *Anno fere vertente ſigniferum luſtrat orbem.* Anonymus laudatus Scalig. Auſon. Lect. Lib. II. 29. *Semonis dii completur circulus anno.* Idem tradit Macrobius Lib. I. cap. 19. & Capella Lib. VIII. Accedit & Plinius Lib. II. cap. 8. *Inferiore circulo fertur novem diebus ocyore ambitu* &c. Excuſari utcunque poſſet Planciades, ſi ſcripſiſſet *ſeptimo menſe.* Tzetzes, meliorum plerumque exſcriptor, in Heſiod. Ἐργ. β. p. 104. ed. Heinſ. Ἑρμῆς ἐνιαυτῷ, ἢ μᾶλλον μησὶν ὀκτώ.

e *Viginti octo annis*] Mallem, *vix viginti* &c. Cicero: *Triginta fere annis curſum ſuum conficit.* Idem dicunt Cleomedes Lib. I. & Plin. Lib. II. cap. 8. Anonymus modo laudatus: *Pollucis proles terdenis volvitur annis.* Capella Lib. VIII. *Modico minus triginta annis circulum per longitudinem circumcurrit.* Adde his Auſon. epiſt. 7.

### Ad CAP. XXIV.

a *Populoſitate*] H. e. multitudine. Sidon.

rentem ſingularis vulneris [b] recurſum falcifero meſſuiſſet curvamine. Quid ſibi ergo tam [c] fabuloſum Græciæ commentum velit? niſi quod etiam centum cuſtodes, totidemque aſtutos ſine negotiatione vagos (unde & ἀργὸς Græce vagus dicitur) & furantis aſtutia, & negotiantis circumvenit aſtuta falcataque [d] cautela. [e] Solet igitur allude-

don. Lib. I. ep. 9. *Circumfuſa populoſitas.* Et Lib. VI. ep. I. *Pro ſcelerum meorum populo.* Vide ibi Savaron. Cyprianus Lib. IV. ep. 9. *Credentium populus.* Sermon. de Mort. *Martyrum innumerabilis populus.* Capella Lib. II. *Miniſtrorum populus.* Item *Angelicus* & *Palliatorum populus.* Quintil. Declamat. IV. *Carceris populus.* Decl. XIII. *Apum populus.* Leo Epiſt. Decret. 4. *Trium millium populum lavacro baptiſmatis conſecravit.* Apul. II. Mileſ. *Cupidinum populus.* IV. *Gladiatorum populus.*

b *Recurſum*] MS. Leid. *recurſu.* Lego, *recuſſu*, ut in ſacrificali carmine Lib. I. Præfat. *Hinnientis & recuſſu Quem produxit ungula.* Vide ibi annotata à nobis. Filium fuiſſe Jovis & Cyllenes eum Mercurium, qui Argum occiderit, narrat Stat. Schol. ad III. Theb. vers. 483. *Corvilius*, inquit, *quatuor Mercurios eſſe ſcribit; unum Jovis & Majæ filium: alterum cœli & diei: tertium Liberi & Proſerpinæ: quartum Jovis & Cyllenes, à quo Argus occiſus eſt. Quem ipſum ob hanc cauſam Græci profugum dicunt, Ægyptiis autem literas demonſtraſſe. Ergo Liberi & Proſerpinæ filium dicunt animas evocare.* Quis eſt iſte *Corvilius*, qui hæc ſcripſit? Emenda, *Cornificius.* Is enim, teſte Macrobio, librum de natura deorum compoſuit. Non convenit Cornificio cum Cicerone Lib. III. Nat. Deor. *Alter (Mercurius) Valentis & Phoronidis filius, is qui ſub terris habetur, idem Trophonius* &c. *Quintus, quem colunt Pheneatæ; qui Argum dicitur interemiſſe, ob eamque cauſam in Ægyptum profugiſſe, atque Ægyptiis leges & literas tradidiſſe.* Non dicit, cujus filius fuerit Argicida ille. Jove & Cyllene natus fuit, ſi Lactantiano interpreti credimus. Sed illi Servius adverſatur ad Æn. IV. vers. 577. *Nonnulli tamen quatuor Mercurios tradunt; unum cœli & diei filium, amatorem Proſerpinæ; alterum Liberi Patris & Proſerpinæ filium; tertium Jovis & Majæ; quartum Cyllenii filium, cujus mater non proditura aren clam occiſa eſt, * qui hoc metu in Ægyptum profugit, & ibi inveniſſe primum diſciplinam literarum & numerum dicitur; qui linguâ Ægyptiorum appellatur, de cujus nomine menſis dictus eſt.* Multipliciter depravatus heic Servius. Si quid mihi credis, ita eum reſtitues: *Quartum Cyllenii filium, cujus mater non proditur; à quo Argus clam occiſus eſt. Qui hoc metu in Ægyptum profugit, & ibi inveniſſe primum diſciplinam literarum & numerum dicitur, qui linguâ Ægyptiorum Thoth appellatur, de cujus* &c. Nota quatuor eum tantum numerare Mercurios cum Lactantio, cum Cicero, Arnob. Lib. IV. & Lactant. Firm. Lib. I. cap. 6. quinque recenſeant. Conſentit tamen de numero Servio & Statiano illi Scholiaſtæ Ampelius cap. 9. *Mercurii IV. Primus Cœli & Diei filius. Secundus Jovis & Croniæ filius, vel Proſerpinæ. Tertius Croni filius & Majæ, qui eſt inventor lyræ. Quartus Quilleni filius, qui Ægyptiis literas & numerum dixit.* Pro *Quilleni* ſcribe *Cyllenii* ex Servio. quanquam K. Gr. interdum per *Qu* expreſſit poſterius ævum.

c *Fabuloſum commentum*] Aliter commentum hoc explicant Phornutus cap. 16. Macrob. Satur. I. 19.

d *Cautela*] Corippus Lib. I. *Devotio tanta, Atque hominum cautela facit.* Utitur & Apulejus eâ voce Lib. I. & V. Mileſ. Flav. Epiſt. ad Leon. Fulg. Ruſp. Epiſt. 3. Hinc *incautela* fictum Salviano Lib. VI. de Gub. Dei. Ita à *foveo fovela* apud Tertull. de Anim. cap. 7. *Immunis à pœnâ & fovelâ.* Minucius Octavio: *Dant cautelam periculis, morbis medelam.* Ad eandem formam dicta ſunt *cuſtodela*, *turbela*, apud Apulejum, *corruptela* apud Prudentium alioſque.

e *Solet igitur* &c.] Modii MSS. *Solet igi-*

ludere his ſpeciebus & honeſte mendax Græcia, &[f] poetica garrulitas, ſemper [g] de falſitate ornata, [phaleratior] ut & Danae imbre aurato corrupta eſt, [h] non pluvia, ſed pecunia.

## XXV. *Ganymedes.*

ET raptum Ganymeden aquila non vere volucris, ſed bellica præda. Jupiter enim, ut Anacreon antiquiſſimus auctor ſcripſit, dum adverſus Titanas, id eſt [a] Titani filios (qui frater Saturni fuerat) bellum aſſumeret, & ſacrifi-

*igitur alludere in his ſpeciebus & honeſtè mendax Græcia, & poetica garrulitas ſemper de falſitate ornata. Danae corrupta auri pretio, non auri imbluvio: non pluviâ, ſed pecuniâ. Ganymedes raptus ab aquilâ non volucri, ſed bellicâ præda.* Tò *phaleratior* abeſt quoque a Leid. Cod. Cæterum poſt τὸ *ornata*, novus eſt titulus DE DANAE. Sequitur dein, *dum & Danae.* Poſſit exigua mutatione non inſulſè legi: *Sit & Danae imbre aurato corrupta eſt, non pluviâ, ſed pecuniâ. Et raptus Ganymedes aquilâ non verè volucri, ſed bellicâ prædâ.* Confer Baptiſtæ Pii Annot. Poſt. Syllog. III. 97. Scheffer. de Milit. Naval. p. 8. Euſtath. ad Hom. Iliad. p. 1280. edit. Baſ. ubi varias variorum ſententias de raptu Ganymedis collegit. Lactant. Lib. I. cap. II. *Rapuiſſe dicitur in aquilâ Catamitum. Poëticus color eſt. Sed aut per legionem rapuit, cujus inſigne aquila; aut navis, in quâ eſt impoſitus, tutelam habuit in aquilâ figuratam; ſicut taurum, cum rapuit & transvexit Europam.*

f *Poetica garrulitas*] Elegantiam agnoſco ſæculi illius, ut mox cap. 25. *Ornatrix Græcia.* Lib. II. 4. *Illud nihilominus oſtendere volens poetica garrulitas.* Talia ſunt & iſta Capellæ Lib. II. *Græca diſcretio*, & *Solertia poeticæ adumbrationis.* Jornand. de Reb. Get. cap. 5. *Quem poetarum fallacia Deum belli pronunciat.* Chryſol. Serm. v. *Paganitatis ſtultitia.*

g *De falſitate ornata*] Præpoſitio *de* heic abundat eleganter, nec ſine exemplo aliorum. Schol. Juv. ad Sat. VI. vers. 612. *De nimiâ impatientia furens.* Et Sat. VIII. 12. *De reſinâ pilos tollant.* Catal. Pith. Lib. I. *Ambo de comis calorem vite & radio conſervant.* Pervig. Ven. vers. 3. *Et nemus comam ſolvit de maritis imbribus.* Quintil. Declam. v. *Reſponſum de lacrymis tantum gemituque reddebat.* Naſo VI. Met. 80. *Percuſſamque ſuâ ſimulat de cuſpide terram.* III. Faſt. 254. *De tenero cingite flore caput.* Sympoſ. Præfat. Ænigm. *Hæc quoque Sympoſius de carmine luſit inepto.* In Reſcript. Diocletiani apud Ruffin. Collat. Leg. Moſ. Tit. XV. *Univerſum orbem noſtrum veluti venenis de ſuis malevolis inficere.* Nonius cap. XIV. 34. *Tapete pictum unicè de coloribus variis.* Vetus interpres vitæ Ariſtotelis, *de gente Macedo.* Tertull. de Anim. cap. 13. *De ſingularitate famoſum, de poſteritate monſtruoſum.*

h *Non pluviâ, ſed pecuniâ*] Vide Not. ad Hyg. cap. 63.

### Ad CAP. XXV.

a *Titani filios*] Quis hoc dixit præter Fulgentium? Titanes Οὐρανοῦ παῖδες Schol. Hom. Iliad. ξ. 274 Ætheris & Terræ Hygino. Terræ Servio ad Æn. VI. 580. Notum tamen antiquis Titani vocabulum. Sed eum non patrem, ſed fratrem Titanum faciunt. Varro VI. L. L. *Titanis dicta, quod eam genuit Titani filia Latona, ut ſcribit Manilius, creta Titano.* Fuiſſe autem ex Titanibus unum diſertim tradit Etym. magni auctor: Τιτανίδα, inquit,

crificium Cœlo feciſſet, in victoriæ auſpicium, [b] aquilæ ſibi adeſſe proſperum vidit volatum. pro quo tam felici omine, præſertim quia & victoria conſecuta eſt, in ſignis bellicis ſibi aquilam auream fecit, [c] tutelæque ſuæ virtuti dedicavit. unde & apud Romanos hujuſcemodi ſigna tracta ſunt. Ganymedem vero bellando his ſignis præeuntibus rapuit, ſicut Europam in tauro rapuiſſe fertur; id eſt, [d] in navem tauri picturam habentem; & Iſidem in vacca ſimiliter, in navem hujuſce picturæ. Denique ut hoc certius eſſe cognoſcas, navigium Iſidis Ægyptus colit.

XXVI. *De*

γῆν οἱ μὲν τὴν πᾶσαν, οἱ δὲ τὴν ἀντικλιν, ἀπὸ Τιτάνα ἑνὸς τῶν Τιτάνων, ὃς μόνος οὐκ ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς θεούς. Albricus cap. 10. *Terra contra Deos Titanas dicitur parturiſſe. Erantque Gigantes pedibus ſerpentinis: de quibus fuit unus Titan, qui etiam Sol dicitur. Sed quia iſte ſolus contra Deos nihil fecit* &c. Servius ad Æn. VI. 580. *De his autem ſolus Sol abſtinuiſſe narratur ab injuriâ numinum.* Res ita habet. Titanus ille frater Saturni fuit, de quo Lactantius ex Ennio Lib. 1. cap. 14. *Seducit ſecum filios ſuos, qui Titani vocantur* &c. Vide ibi reliqua, quæ Fulgentium mitificè heic illuſtrant.

b *Aquilæ proſperum volatum*] Rem ita narrat Servius ad Æn. IX. vers. 564. *Jupiter dum cum patre Saturno haberet contentionem de agris, ortum bellum eſt: ad quod egrediens Jupiter aquilæ vidit augurium: cujus cum viciſſet auſpicio, fictum eſt, quod ei pugnanti tela miniſtraret. Unde etiam à felici augurio natum eſt, ut aquila militaria ſigna comitetur.* Scholiaſtes Horat. ad illa Lib. IV. od. 4. Miniſtrum fulminis alitem.) *Aquilam; quæ ideo tutelæ & miniſterio Jovis deputata dicitur, quod proſperum auſpicium illius adverſus Titanas pugnaturus accepit.* Adde his, quæ Hyginus habet Aſtron. II. cap. 6. Hom. Schol. ad Iliad. Θ. 247. Lactant. Lib. I. cap. 12. ſed deſumpta ex Eratoſthenis *καταστ.* cap. 30. Aliud agebat vir illuſtris, cum ad Eleg. de obitu Mæcen. ſcriberet: *Quod ſignifer Jovis ſit Ganymedes, docet doctiſſimus Mythologus Fulgentius Lib.* I.

c *Tutelæque ſuæ virtuti*] Ita quidem & 6. edd. Lego tamen cum MS. Leid. *Virtutis.* Aliam cauſam cur Jovi ſit ſacra, habes apud Anton. Liberal. cap. 6. Plin. Lib. X. cap. 3. Homer. Schol. ad Iliad. Θ. 247. Serv. Æn. I. 398. Phornut. cap. 9. Ægyptii ſoli eam dicarunt, ut docet Horus Lib. I. cap. 8.

d *In navem*] MS. Leid. *In navi talem tauri picturam habente.* Ut & mox, *in navi hujusmodi picturæ.* Quæ vulgatæ lectioni præfero. Feſtus: *Alii eam à prædonibus raptam, & navim, quæ Jovis tutelam, effigiem tauri habuerit, in eam regionem eſſe delatam.* Iſidorus Lib. VIII. cap. II. *In navi, cujus inſigne erat taurus.* Παράσημον ergo, quod *effigiem* Feſtus, *picturam* Fulgentius, *inſigne* appellat Iſidorus. Navem taurinâ facie fuiſſe vult Tzetzes ad Lycophron. p. 191. ut & Pollux. Alii ex tauro belli ducem iſto nomine faciunt, ut idem ille Lycophronianus interpres tradit p. 182. & 191. Euſtath. ad Dionyſ. p. 18. regem Cretæ. Ad eundem modum arietem, quo vecta cum Phrixo Helle fuit, navim fuiſſe ait Euſebius in Chronico, cujus inſigne fuerit aries: & Philochorus apud eundem navim longam pennatis illum draconibus junctum currum, quo vectus Triptolemus. Bos facta Io eſt, ὅτι οἰστρηθεῖσα ὑπ' οἴστρου δίκην βοὸς ἐπλανᾶτο, ut eſt apud Tzetzen jam ſæpius laudatum.

Ad

## XXVI. *De Perſeo & Gorgone.*

PERSEUM ferunt Meduſæ [a] Gorgonis interfectorem. Gorgonas voluere dici tres: quarum prima Stheno, ſecunda Euryale, tertia Meduſa: quarum quia fabulam Lucanus & [b] Livius ſcripſerunt poetæ, grammaticorum ſcholaribus rudimentis [c] admodum celeberrimi, hanc fabulam referre ſuperfluum duximus. [d] Theocritus antiquitatum hiſtoriographus refert [e] Phorcum fuiſſe regem, qui tres filias locupletes dereliquit. Quarum Meduſa major, quæ fuerat locuples, regnumque colendo [f] fructificandoque

### Ad CAP. XXVI.

a *Gorgonis*] *Gorgones* B. A. H. & I. Sed lege & heic & inferius *Gorgonæ* cum MS. Leid. ubi titulus hujus capitis ita concipitur: *Fabula Perſi & Gorgonarum.* Γοργόνη eſt & Tzetzæ in Lycophron. p. 135. Adde his, quæ congeſta ſunt à nobis in diſſertatione de Hygino.

b *Livius*] Hunccine dicit, qui Odyſſeam & tragœdias ſcripſit, quarum cum apud Gellium, tum Feſtum alioſque aliquoties fit mentio? *Livius ille vetus Grajo cognomine* dicitur à Terent. Mauro. Sed ille archaicus, cur Lucano jungatur? Non exputo cauſam. Quamobrem omnino putem cum Nob. Heinſio corrigendum, *Ovidius*.

c *Admodum celeberrimi*] Tò *admodum* cum à MS. Leid. non agnoſcatur, dicas delendum. Dixit tamen Arnob. Lib. II. adverſus Gentes: *Potentiæ gradibus ſatis plurimis ab imperatore disjunctum.* Et Curtius Lib. IV. *Perquam maximo exercitu coacto.* Chryſol. Sermon. 64. *Tam trux, tam funera*, (leg. funerea) *tam crudeliſſima mortis imago.* Anonymus Coſmogr. à Godofredo edit. cap. 54. Λίαν εὐδοξοτάτη. Cap. 58. Λίαν ἐπιφανεστάτη. Pariter Interpres vetus, *valde glorioſiſſima*, & *valde ſplendidiſſima.* Et Apul. de Herbar. Virt. cap. 13. *Valde optimum.* Ammianus Lib. XXI. p. 360. ed. Boxh. *Admodum pauciſſimis viſa.* Vet. Inter. I. Reg. cap. V. 11. *Graviſſima valde manus Dei.* Victor de Perſecut. Lib. III. p. 663. *Ut acetum aſperum nimiſque acerrimum quæreretur.* Plura vide apud Voſſium in de Conſtruct. cap. 17. Ad eundem modum σφόδρα θειδίστατος dixit Tzetzes in Lycophr. p. 20. ed. Steph. & frater ejus Johannes in Heſiod. pag. 41. ed. Heinſ: λίαν βαρύτατος. Λίαν ἀριστος anonymus in eundem poetam p. 269. Euagrius Presbyter in vitâ S. Antonii: *Rure erant trecenti jugeres & valde optimi, quos vicinis largitus eſt.* Chryſologus Serm. CXLI. *Certè ad thalamum ſponſi niſi ſatis proximus, niſi ſatis intimus, niſi bonæ conſcientiæ, niſi laudabilis famæ, niſi probabilis vitæ, nullus admittitur. Satis* pro *valde* poſitum eſt, ut à Feſti mutilatore: *Cingulos*, inquit, *appellabant homines, qui in his locis, ubi cingi ſolet, ſatis ſunt tenues.* Et in CIMMERII: *In quâ convallis ſatis eminenti jugo circumdata eſt.* Cyprian. Lib. III. epiſt. 66. *Quæ res nos ſatis movit* &c. Salvianus epiſt. I. *Quanquam ii, qui ſatis diligunt, non cito offendantur.* Et Lib. IV. de Gub. Dei: *Non ſatis à nobis accuſandi ſunt, qui divino ſermone excuſantur.* Adde his, quæ congeſſit Savaro ad Sidon. Lib. IX. ep. 13.

d *Theocritus*] Cenſet Voſſius Lib. IV. Hiſt. Græc. cap. 8. eum hunc eſſe Theocritum, qui teſte Suida, epiſtolas admirabiles & hiſtoriam Libycam ſcripſerit.

e *Phorcum fuiſſe regem*] Vide Varron. apud Servium ad Æn. V. vers. 824. & Palæph. cap. 14.

f *Fructificandoque*] H. e. fœcundando.

que ampliaverat: unde & [g] Gorgon dicta eſt, quaſi georgon: nam γεωργοὶ Græce agricultores dicuntur. [h] Serpentino vero capite ideo dicta eſt, quod aſtutior fuerit. Cujus regnum optimum Perſeus invadens, [i] ipſam quidem interemit. Ideo [k] volaticus dicitur, quod navibus venerit. cujus capite, id eſt, ſubſtantia ablata, ditior factus, non parva regna obtinuit. [l] Denique & Atlantis regnum invadens, quaſi per Gorgonis caput, id eſt per ſubſtantiam ejus, cum in montem fugere compulit. Unde

do. Inſr. cap. 8. *In fructificandis enim germinibus dupla aeri, quam igni debetur portio.* Willeramus Paraphr. Cant. Salom. *Cordibus in noſtris velut hortis fructificandis Tranſplantare cupis.* Cæterum à Leid. Cod. abeſt τὸ *que*. Quod ſi probas, *fructificare* heic erit fructum edere ſive ferre. Et ſane eo ſignificatu accepit hoc verbum Voſſius IV. de Vit. Serm. cap. 8. Exempla vellem protuliſſet. Siracides cap. XI. Ἐν ὥρᾳ ταχινῇ ἀναθάλλει εὐλογίαν αὐτοῦ. Interpres vetus: *In honore brevi fructificat proceſſus illius.* Et cap. XXIV. 23. *Fructificavi ſuavitatem odoris.* Nimirum *fructificare* eſt καρποφορεῖν Græcorum. Marc. Euang. cap. IV. 28. Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον &c. Interpres Vulg. *Ultro enim terra fructificat* &c. Epiſt. ad Rom. VII. 4. Ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ, *ut fructificemus Deo.* Chryſologus Serm. VIII. *In cæleſtem meſſem totam jejunii facit fructificare virtutem.* Junilius de Part. Leg. Div. *Sed curarum negotiorumque ſpinæ impediunt, ne quid agro dominico fructificemus.* Idem Comment. in Geneſ. cap. I. *Utpote quæ ſine harum ſucco non ſolum fructificare, ſed & nec ipſa conſiſtere poſſit.* Ubi malè quidam particulam *non* inſerendam cenſer, cum intelligenda ſit. Salvian. epiſtol. ad Salonium: *Non modo ea, quæ admiſerunt in exomologeſi ac ſatisfactione, ſed ne hoc quidem, quod facillimum eſt, donis ſaltem miſericordiæ redimere dignantur.* Seneca de Provid. cap. 3. *Et revocatus non tantum retro ceſſit, ſed longius fugit.* Heic pariter *non modo* & *non tantum* pro *non modo non* & *non tantum non* uſurpari vides. Adde his, quæ in Juſtiniano indice corraſit Freinshemius.

g *Gorgon dicta eſt, quaſi Georgon*] Reſpexit Fulgentium Bocacius in de Claris Mulieribus cap. 20. *Præterea nonnulli eam agricolationis fuiſſe peritiſſimam aſſerunt: eamque inde Gorgonis conſecutam cognomen.*

h *Serpentino capite*] Quia nempe *anguicoma* fuit, ut eſt apud Stat. I. Theb. vers. 594. Ovid. in hac fabulâ Lib. IV. Met. vers. 741. *Anguiferumque caput durâ ne lædat arenâ.* Servius Æn. VI. 289. *Meduſa erecta favore Neptuni, auſa eſt crines ſuos Minervæ capillis præferre: quâ re indignata Dea, crines, quibus amatori maximè placuerat, in ſerpentes vertit.* In verſiculis, quos ibidem ab emendatoribus Virgilio ablatos ait, legendum *mentoque ſub imo.* Malè *meritoque* ediderunt.

i *Ipſam quidem interemit*]. Nam Meduſa ex Gorgonis ſola erat mortalis. Vide Apollod. Lib. II. cap. 2.

k *Volaticus*] Talaria enim & κίβισιν à Græcis acceperat. Κίβισιν *peram* interpretatur Apollodorus. Et rectè quidem. Puto eandem vocem reſtituendam Feſto. *Cibus*, inquit, *appellatur ex Græco, quod illi peram, in quâ cibum recondunt, κιβώτιον appellant.* MS. Leid. *Cibis appellant.* Lego, κίβισιν. Sententiam Fulgentii ſequitur Schol. Stat. ad Theb. I. vers. 544. quem videre erit operæ pretium. Heſych. Κίβισις, πήρα. Κύπριοι. Κίβισις, ἡ κίβυσις πήρα. Leg. ἡ κίβισις, πήρα.

l *Denique & Atlantis* &c.] Supplet ex Vet. Cod. Modius: *Denique pugnando cum Meduſa & vincendo animoſior factus, etiam Atlantis* &c.

m *Men-*

de in montem converſus dicitur eſſe. Tamen quid hac ſibi tam ſubtili ſub imagine ornatrix Græcia ſentire voluerit, edicamus. Gorgonas dici voluerunt tres, id eſt tria terroris genera. Primus quippe terror eſt, qui mentem debilitat: ſecundus, qui profundo quodam terrore mentem ſpargit: tertius, qui non ſolum [m] mentis intentum, verum etiam caliginem ingerit viſus. unde & nomina tres Gorgones accepere: prima Stheno. σθενώ enim Græce debilitas dicitur, unde & ἀσθένειαν infirmitatem dicimus. ſecunda Euryale, id eſt, lata profunditas, unde & Homerus [n] πόλιν εὐρυάγυιαν, id eſt, Trojam latas vias habentem. [o] Itaque Meduſam, quaſi μὴ ἰδοῦσαν, quod videri non poſſit. Hos ergo terrores Perſeus adjuvante Minerva, id eſt, virtus [p] adjuvante ſapientia, interfecit. Ideo [q] averſus volat, quod virtus terrorem nunquam aſpicit. [r] Speculum etiam ferre dicitur, quod omnis terror non ſolum in corde,

m *Mentis intentum*] Quid eſt *intentus*? Gloſſ. Cod. Leid. *id eſt, intentionem.* Intentus autem ſive intentio eſt ἔνστασις, cum ſententia poſtulet ἔκστασιν. Præferenda altera lectio, quam in margine exhibet Locherus, *mentis intuitum turbat.* Deſignat enim Meduſam, quam dictam autumat quaſi μὴ ἰδοῦσαν.

n Πόλιν εὐρυάγυιαν] Lego, Τροίην εὐρυάγυιαν. Τροίην enim præfert MS. Leid. Dices non hoc, ſed alterum dixiſſe Homerum, ut Iliad. β. 66. ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν. Memoria impoſuit Fulgentio, ut ſæpiſſime in libello de Priſco Sermone. Vertit ipſe *Trojam.* ergo Τροίην, non πόλιν ſcripſit. Talis lapſus eſt Iſidori Lib. XI. *Unde & Horatius ait: Laudatur primo prole puerpera nato.* Atqui non illud Horatius, ſed huc ait: *Laudantur ſimili prole puerperæ.* Verum neceſſe haud eſt illuc confugere. Etiam Τροίην εὐρυάγυιαν invenies libri modo laudati vers. 141.

o *Itaque Meduſam*] Ita quidem & 6. edd. Sed MS. Leid. *Meduſa.* Lego ergo: *Itaque Meduſa, quaſi μὴ ἰδοῦσα.* Quanquam ut cæteræ, ita & hæc ſtulta eſt etymologia. Meduſa eſt μέδουσα, ut Κρέουσα *Creuſa.* Pro *videri* malim *videre.* Nec aliter, ſi quid video, ſcripſerat Fulgentius.

p *Adjuvante ſapientia*] Tzetzes in Heſiod. Ἔργ. Τὸ Ἀθηνᾶ σημαίνει γυναῖκα βασιλίδα, τὴν παμμερῆ ἀρχὰν, καὶ τὴν φρόνησιν. Schol. Hom. Iliad. Υ. vers. 74. Ἀθηνᾶ δέ ἐστι φρόνησις, Ἄρης δὲ ἀφροσύνη. Euſtath. in Hom. p. 19. edit. Baſ. Ἀθηνᾶ ἡ τῶν βασιλέων φρόνησις. Artemidorus de Somn. Lib. II. cap. 34. Περὶ Ἀθηνᾶς. Ἀγαθὴ δὲ καὶ φιλοσόφοις. Φρόνησις γὰρ εἶναι νενόμισται ἡ θεός. Feſtus: *Minerva dicta, quod benè moneat. Hanc enim Pagani pro ſapientiâ ponebant.* Sic & Moſchopulus ad Heſiod. pag. 27. & quis non veterum? Hinc ergo Ἀθηναῖ dictam ajunt magiſtri παρὰ τὸ τὰ πάντα ἀθρεῖν καὶ βλέπειν, καὶ περὶ πάντων νοεῖν. Vide Heraclid. Pont. Alleg. Hom. pag. 113. ed. Geſn. Apulej. in de Deo Socrat. Schol. Stat. ad II. Theb. vers. 715.

q *Averſus volat*] H. e. facie averſâ. ὀπισθοφανῶς, ut loquuntur οἱ ό Geneſ. IX. 23. Servius: *Averſus accedens id amputavit.*

r *Speculum etiam ferre dicitur*] Æreum clypeum innuit, in quo Meduſæ imaginem videbat. Vide Apollod. Lib. II. p. 74.

de, ſed etiam in figura tranſeat. De ſanguine ejus naſci fertur Pegaſus, [s] in figuram famæ conſtitutus. Virtus enim, dum terrorem amputaverit, famam generat: unde & volare dicitur, quia fama eſt volucris. unde Tiberianus: *Pegaſus hinniens tranſvolat æthram.* Ideo & Muſis fontem ungula ſua rupiſſe fertur, quod Muſæ ad deſcribendum famam heroum, aut ſequantur priorum, aut indicent antiquorum.

## XXVII. [a] *De Admeto & Alceſte.*

Sicut nihil benigna ſuperius conjuge, ita nihil infeſta crudelius muliere. [b] Quanto enim ſapiens pro viri ſui ſalute ſuam opponit animam [c] pigneri: tanto maligna ad mariti mortem etiam ſuam vitam reputat nihili. Ergo conjunx, quantum jure conjunctior, tantum eſt aut morum dulcedine mellea, aut felle malitiæ [d] toxica: eſt quippe aut perpetuale refugium, aut perenne tormentum. Admetus rex Græciæ Alceſten in conjugio petiit: cujus pater edictum propoſuerat, ut ſi quis duas feras ſibi diſpares ſuo currui jungeret, ipſe illam in conjugio accepiſſet.

Is

s *In figuram famæ*] *In figurâ* MS. Leid. & mox, *unde & Tiberianus* cum B. A. H. & I.

### Ad CAP. XXVII.

a *De Admeto*] MS. Leid. *Fabula Admeti & Alceſtæ.* Rectè. *Alceſtam* enim vocat, quæ *Alceſtis* eſt aliis, ut mox: *In conjugio Alceſtam deſiderat: Alceſte* eſt etiam Sidonio Carm. XI. vers. 67.

b *Quanto enim ſapiens* &c.] Subaudi *magis.* Iſidorus de Prælatis: *Tantoque ſarcinis peccatorum gravatus, quanto bonis operibus alienus.* Pſeudo-Cypr. Expoſ. Symb. *Tanto nobis occulta videntur, quanto & aſpectu corporeo inviſibilia.* Tertull. de Teſtim. Anim. cap. 5. *Quanto vera, tanto ſimplicia.* De Cult. Fœm. cap. 12. *Quanto blaſphemabile eſt* &c. Iſidor. Orig. XIV. 8. *Tanto ſublimis* &c. Uſitatiſſimum Græcis hoc loquendi genus. Gregor. Cyprius in Maris Encomio: Ὅσῳ ταῦτα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἔκπληξις &c. Baſilius Seleuc. Homil. I. in Noach. p. 43. Ὅσῳ τὸ πάθος ἐσκλήρυνται, τοσούτῳ τῆς μετανοίας φέρω τὸ φάρμακον. Theoph. in Matth. cap. XIV. Ὅσῳ καλῶς ὀρχεῖται, τοσούτῳ κακῶς.

c *Pigneri*] *Pignori* 6. edd. Sed pro Commel. ſtat MS. Leid. Non ſatis memores fuere, qui poſterioris ætatis ſcriptores publicavere, archaiſmos affectare eos, in primis autem Afros. Capella Lib. II. *Pignerisque culmine provecta ſupervenit.* Ita habet MS. Leid. non *pignoris*, quemadmodum eſt editum.

d *Toxica*] H. e. Venenata. Sed rectius forſan *toxicata.* Certè *toxicare* verbum eſſet non indignum Fulgentio. Salutaris in diſtichis: *Toxicat atque necat.* Lutatius, ſive Lactantius eſt, in argumento Hercul. Oet. Senecæ: *Quem Hercules vulneraverat ſagittis toxicatis.* Leg. Sal. 19. *Cum ſagitta toxicata cum* per-

Is igitur Admetus [e] Apollinem atque Herculem petiit, qui ei ad currum leonem & aprum junxerunt. Itaque Alceſten in conjugio accepit. Cumque in infirmitatem Admetus decidiſſet, & mori ſe comperiſſet, Apollinem deprecatus eſt. Ille vero dixit ſe ei [f] aliquid [g] non poſſe præſtare, niſi ſi quis ſe de ejus propinquis ad mortem pro eo voluntarie obtuliſſet. quod uxor fecit. Itaque Hercules dum ad tricerberum canem abſtrahendum deſcenderet, etiam ipſam de inferis levat. Admetum poſuere in modum mentis, ideo Admetus nuncupatus eſt, quaſi quem adire poterit metus. Hic itaque in conjugio Alceſtam deſiderat: ἀλκὴ enim [h] Græce præſumptio dicitur. unde & Homerus ait, ἀλλ' οὐκ ἔστι βίη φρεσίν, οὐδέ τις ἀλκή, hoc eſt, non eſt aliqua virtus in mentibus, neque aliqua præſumptio. Ergo mens præſumptionem ſperans [i] ſibi conjungi, duas feras ſuo currui ſubjungat, id eſt ſuæ vitæ duas vir-

*perentere voluerit.* Victor in de Perſec. Vandal. Lib. III. *Veneno toxicato transverſa.* Pſeudo Cypr. de ſingularitate Cleric. *Viſcum toxicatum.* Fors fuat tamen, ut *noxia* ſeripſerit. Apulej. Lib. v. Mileſ. *Lucerna illa, ſive perfidiâ peſſima, ſive invidiâ noxia.* Certè *toxica* nuſquam niſi ſubſtantivè poſitum legere memini.

e *Apollinem petiit*] Græciſſat oratio, ut Lib. II. cap. 13. *Apollinem petiit, ut* &c. Minucius Octavio: *Ut Parthos ſigna repetamus.* Schol. Srat. ad I. Achill. vers. 65. *Matronas petiit, ut frumenta ferenda corrumperent.* Si audimus veterem interpretem nec Horatius hoc Græciſmo abſtinuit. Legit enim in Carm. Sæc. vers. 49. *Quæque vos bobus veneratur albis* &c. quæ apud ipſum vide. Apul. Metam. p. 189. ed. Prie. *Eum deprecatur auxilium.* Vetus interpres Deuteron. cap. XV. vers. 3. *A peregrino & advena exiges: civem & propinquum repetendi non habebis poteſtatem.* Cæcilius: *Exigor portorium.* Chryſol. Sermon. LXVII. *Quid petentibus ſe non dabit?* Vetus Interp. Luc. XI. 11. *Quis autem ex vobis patrem petit panem, nunquid lapidem dabit illi?* Victor Epiſcop. Lib. II. *Suggeſſimus ut à ſuis rem peteretur* &c. Mox pro *qui ei* habet *& ei* MS. Leid. eum. A. H. & I.

f *Aliquid*] Seriverius & Tollius, *aliud.* Non accedo.

g *Non poſſe*] Ita & MS. Leid. A. autem B. H. & I. *non noſſe.* M. & L. *ſe ei nolle.* Pro Commel. & Leid. Codice ſtat Albricus cap. 20. *Apollinis miſerationem invocavit. Cui ſic reſpondit, nil ſe hoc ei poſſe præſtare, niſi aliquis de propinquis ejus* &c.

h *Græcè præſumptio dicitur*] H. e. fiducia. Infr. Lib. II. cap. 5. Ἀλκὴ *enim Græcè præſumptio interpretum.* Cyprianus, ſive alius eſt auctor Expoſ. Symb. *Obedientiæ magis reverentiâ, quam ingenii præſumptione tentabimus.* Opponitur timori. Tertull. de cultu Fœm. cap. 2. *Timor fundamentum ſalutis eſt: præſumptio impedimentum timoris.* Hinc *præſumptores* audaces & confidentes in libello de Singularitate Clericorum, qui Cypriano attribuitur. Sanè *præſumptionem* pro arrogantiâ ponit Claud. Mamertus de Stat. Anim. Lib. I. cap. 9. *Præſumere* eſt arrogantium. Caſſian. Collat. XI. *Quemadmodum docere præſumam.* Auguſtin. Med. 3. *Reverberant audaciam præſumentium animorum. Præſumptuoſè*, confidenter, apud Schol. Horat. ad Lib. III. Od. 27.

i *Sibi conjungi*] MS. Leid. *Sibi conjun-*

virtutes aſciſcat, animi & corporis. [k] leonem, ut virtutem animi: aprum, ut virtutem corporis. Denique & Apollinem & Herculem ſibi propitiet, id eſt ſapientiam & virtutem. Ergo præſumptio ſemet ipſam ad mortem pro anima objicit, ut Alceſte. Quam præſumptionem quamvis in periculo mortis deficientem, virtus de inferis revocat, [l] ut Hercules fecit Alceſtam.

*jugi.* Perperam. Muta diſtinctionem, & ſcribe cum B. A. H. & I. *Ergo mens ſperans præſumptionem ſibi conjungi, duas feras* &c. *Conjungi* poſitum eſt pro *conjunctum iri.* Quam locutionem multis illuſtravimus ad Hyg. cap. 41.

k *Leonem, ut virtutem animi*] Hinc feroces bellatores θυμολέοντας appellant poetæ: quâ de re videndus Pier. Valerian. Hierogl. Lib. 1.

l *Ut Hercules fecit Alceſtam*] Poſtremum vocabulum nec 6. edd. nec MS. Leid. agnoſcit. Si retineri tamen placeat, reſcripſerim *in Alceſtâ*, vel *in Alceſtam.* Infr. III. 5. *Ut Berecynthia in Attin fecit.* Quintil. Declam. II. *Minus in utroque fecerat, niſi perdidiſſet oculos.* Et v. *Quicquid inter vos in alterutro fecero.* Apicius Lib. VI. cap. 5. *Idem facies in pſittaco.* Et, *ſimiliter in capone facies.* Senec. Thyeſt. 310. *In patre facient, quicquid in patruo doces.* Matth. cap. XVII. 12. Ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. *Fecerunt in eo.* Vulg. Interpr. Sirac. cap. XLVII. 3. *Et in urſis ſimiliter fecit ſicut in agnis:*

F A-

# FABII PLANCIADIS FULGENTII,

Viri Clariſſimi,

## MYTHOLOGIARUM

### Liber Secundus.

STudens, mi Domine, tuo reverendo imperio, meam ſtultitiam velut [a] naviſrago commiſi judicio, biſida ambiguitate ſuſpenſus, utrumne lector quilibet laudet conſtructa, an deſtruat laborata. Sed quia nullatenus hæc noſtrum aut nomen extollunt, aut crimen efficiunt, illo videlicet pacto; quod, ſi ab his lector melius ſapit, deum præferat, qui potiora conceſſit. ſin vero ab his minus aliquid deſipit, ipſum præferat, qui iſta contribuit. Ergo & hæc non noſtra ſunt, ſed ejus donum: & quæ ampliora eveniunt, non hominis, ſed divinum eſt largimentum. Sicut enim livoris nota eſt, ſilere quod noveram: ita non crimen eſt, enarrare quod ſenſeram. Ergo ſi his amplius ſapis, lauda mentem puriſſimam, quæ quod habuit non negavit: ſi hæc ante neſcieras, habes arenam noſtri ſtudii, ubi tui exerceas [b] palæſtram ingenii.

## I. *De judicio Paridis.*

Philosophi tripartitam humanitatis voluerunt eſſe vitam, ex quibus primam theoreticam, ſecundam practicam, tertiam [a] philargicam voluere: quas nos Latine

Ad Prolog. Lib. II.

a *Navifrago judicio*] H. e. quo naufragium faciat. Gloſſ. *Periculoſo, incerto.* Ita *mare naufragum* dixit Horat. Lib. I. od. 16. *Naufragoſum pelagus* Sidon. Lib. IV. ep. 12.

b *Palæſtram ingenii*] Prolog. Lib. I. *Tom. II.* *Sudore heic opus eſt palæſtrantis ingenii.*

Ad CAP. I.

a *Philargicam*] *Apolauſticam* appellat Plutarchus περὶ παιδ. ἀγ. cap. 8. Τριῶν μὲν ὄντων βίων, ὧν ὁ μὲν ἐστι πρακτικός, ὁ δὲ θεωρητικός, ὁ δὲ ἀπολαυστικός.

 b Bea-

nc contemplativam, activam, voluptariam nuncupamus. Ut etiam Propheta ait: [b]Beatus vir qui non abiit in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit, & in cathedra peſtilentiæ non ſedit: id eſt non abiit, non ſtetit, non ſedit. Prima igitur contemplativa eſt, quæ ad ſapientiam & ad veritatis inquiſitionem pertinet, quam apud nos epiſcopi, ſacerdotes, ac monachi; apud illos philoſophi geſſerunt. Quos nulla lucri cupiditas, nulla furoris inſania, nullum livoris toxicum, nullus vapor libidinis: ſed tantum indagandæ veritatis contemplandæque juſtitiæ cura macerat, fama ornat, ſpes paſcit. Secunda activa eſt, quæ tantum vitæ commodis [c]anxia, ornatus petax, [d]habendi inſatiata, rapiendi cauta, ſervandi ſollicita geritur. Plus enim quod habeat cupit, quam quod ſapiat quærit: nec conſiderat [e]quid expediat, ubi intercedit quod rapiat. Denique ideo non perſtat ſtabile, quia non venit honeſte. hanc enim vitam penes antiquos aliqui tyranni, [f]penes nos [g]mundus omnis gerit. Voluptaria vero vita eſt, quæ libidini tantummodo obnoxia, nullum honeſtum reputat bonum: ſed ſolam vitæ

b *Beatus vir* &c.] Ita & vulgata verſio. Expreſſum ad verbum ex Græco: Μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. Ἐν ponere pro εἰς ſolenne eſt ſacris ſcriptoribus. Pſ. 109. vers. 8. Εἰσῆλθεν ὡσεὶ ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ. Joh. v. 4. Κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ. Tertull. de Spect. cap. 3. vertit: *Felix, qui non abiit in concilium impiorum, & in viâ peccatorum non ſtetit, & in cathedrâ peſtium non ſedit.*

c *Anxia*] Cur *anxiat* heic ediderit & legi velit Baptiſta Pius Annot. Poſter. Lib. III. 97. non videre me libens profiteor. Moneo tamen ita exhibere quoque Leid. cod. Gloſſ. *inhiat.*

d *Habendi inſatiata*] H. e. ἀκόρεστος, inſatiabilis. Lupercus Catal. Pith. Lib. I. *Votum inſuperabile habendi.* Ovid. Met. I. *Amor ſceleratus habendi.* III. Art. Am. 541. *Nec amor nos tangit habendi.* Marcellin. Lib. XVI. *Exarſiſſe cupidine plus habendi.* Lucan. Paneg. *Habendi ſæva libido.* *Curam habendi* vocat Phædrus Lib. I. cap. I. *Ardorem habendi* Chryſol. Serm. VII. Hinc *habentia* pro divitiis ἀρχαϊκῶς. Claudius apud Non. cap. II. *Animos eorum habentia inflarat.*

e *Quid expediat*] *Quod* 6. edd. & MS. Leid.

f *Penes nos*] *Penes ſuos* MS. Leid.

g *Mundus omnis*] Homines, qui plus diligunt mundum, quam Deum. Haimo Homil. p. 45. *Sicut enim electi appellantur cœlum, juxta quod Pſalm. dicit: Cœli enarrant gloriam. Similiter & reprobi appellantur mundus, hoc eſt, appellantur quod & ipſum eſt, in quo habitant.* Theophyl. in Matth. XVIII. cap. Κόσμον δὲ νοεῖ τοὺς κάτω ἀνθρώπους καὶ χαμαιπετεῖς. Iſidorus de Natura Rer. cap. 9. *Licet & per mundum nonnunquam ſcriptura peccatores inſinuet: de quibus dictum eſt, Et mundus eum non cognovit.*

h *Be-*

tæ appetens corruptelam, aut libidine mollitur, aut homicidiis cruentatur, aut rapina ſuccenditur, aut livoribus rancidatur. Sed hoc penes illos Epicurei ac voluptarii; penes vero nos hujuſmodi vita natura, non crimen eſt: & quia [h] bonum nemo gerit, nec naſci bonum licet. Id itaque conſiderantes poetæ, trium dearum ponunt certamina, id eſt, Minervam, Junonem & Venerem, de formæ qualitate certantes. Ideo vero Jovem non poſſe his judicare dixere, ſive quod præfinitum mundi judicium ignorabant, [[i] ſive] quia in libertate arbitrii conſtitutum hominem crederent. [k] Quod itaque ſi velut deus Jupiter judicaſſet, damnando duas, unam tantummodo terris victam dimitteret. Sed ideo ad hominem judicium transferunt, cui liberum deligendi debetur arbitrium. Sed bene paſtor, quia non ut ſagitta certus, & [l] jaculo bonus, & vultu decorus, & ingenio ſagaciſſimus. Denique brutum quiddam deſipuit, & (ut ferarum ac pecudum mos eſt) ad libidinem [m] limaces viſus intorſit, quam virtutem aut divitias inquiſivit. Sed quid ſibi tres deæ de tribus vitarum ordinibus vindicent, edicamus.

II. *Mi-*

h *Bonum nemo gerit*] H. e. bonus eſt, vel gerit ſe, ut bonum decet. Talia ſunt *gerere ædilem*, *militem* apud Apulejum. *Gerere procum*, *civem* apud Claud. Niſi ſi *gerere bonum* pro *facere quod bonum eſt* dixit. Auguſtin. Sermon. de Cyprian. *gerere vitam*. *Gratias*, *laudem gerere* apud Cyprian. in oratione, quam inſtante paſſione dixiſſe putatur. Tract. II. *Si quod creditur & geratur*. Sermon. de Mortal. *Gerere parricidium*. Lib. II. ep. 2. *Gerere ſcelus*. De Simplic. Cleric. *Ad obſervanda & gerenda Dei præcepta vigilemus*. Petron. Fragm. Trag. *A puero vitam Chiam geſſi*. Vetus interp. Luc. XXIII. 41. *Nihil mali geſſit*. Vindicat eandem phraſin etiam optimis Gronov. Obſerv. Lib. IV. cap. 14. p. 226. Querela vetus eſt Eccleſiaſtæ ſapientiſſimi cap. VII. *Non eſt homo juſtus in terrâ, qui faciat bonum & non peccet*.

i *Sive quia*] Illud *ſive*, quod incluſit Commelinus, in Leid. codice ſuper verſum ſcriptum erat à librario: tanquam omiſſum. Et revera deſiderabatur, ut ſententia conſtaret. Tollantur ergo unci.

k *Quod itaque*] Multis illuſtravimus eam locutionem ad Hyg. cap. 16.

l *Jaculo bonus*] Peritus: Virgilius Ecl. V. *Boni quoniam* &c. Servius: *Boni autem docti*. Græcatur poëta. Lucianus: Α'γαθὸς ἰπποβλεψ. Sallustio περὶ Θεῶν cap. 4. Paris eſt ἡ κατ' αἴσθησιν ζῶσα ψυχή.

m *Limaces viſus torſit*] B. *Limaces viſus intorſit*. M. & L. *Limaces potius viſus torſit*. Sed illud *potius* à gloſſa eſt. quæ comparet etiam in Leid. Cod. ubi legitur: *Limaces viſus intorſit*. Gloſſator ſuperſcripſerat: *ſcil. magis*. Lib. III. cap. 3. *Detrimenta ſuis amatoribus novit parturire, quam gaudia*. Ad quem locum plura dicemus.

## II. *Minerva.*

PRIMAM vitam theoreticam, quam nos in contemplandæ ſapientiæ honore dicimus, ideo de Jovis vertice natam dicunt, quia ingenium in cerebro poſitum ſit: ideo armatam, quod munita ſit. [a] Gorgonam etiam huic addunt in pectore, quaſi terroris imaginem, ut vir ſapiens terrorem contra adverſarios geſtet in pectore. Criſtam cum galea ponunt, ut ſapientis cerebrum & armatum ſit, & decorum. Unde & Plautus in Trinummo ait: [b] *Fungino genere eſt, capite ſe totum tegit.* Triplici etiam veſte ſubnixa eſt, ſeu quod omnis ſapientia ſit multiplex, ſive etiam quod celata. Longam etiam haſtam fert, quod ſapientia longe verbo percutiat. Triplici etiam veſte, quod omnis ſapientia tecta extrinſecus [c] rarius agnoſcatur. In hujus etiam tutela noctuam volunt, quod ſapientia etiam in tenebris proprium fulgorem poſſideat. Inde etiam & conditricem Athenarum eam volunt. Minerva denique & ἀθήνη græce dicitur, quaſi [d] ἀθάνατος παρθένος: id eſt, immortalis virgo, quia ſapientia nec mori poterit, nec corrumpi.

III. *Ju-*

### Ad CAP. II.

a *Gorgonam*] Ita rectè & MS. Leid. non *Gorgona*. ut 5. edd. Non paulo melius hanc fabulam evolvit Capella Lib. VI. ubi & hoc habes: *Pectore ſaxificam dicunt horrere Meduſam, Quod pavidum ſtupidet ſapiens ſollertia vulgus.* In præcedentibus poſt *natam* inſerui *dicunt* ex vett. edd.

b *Fungino genere*] Legitur Act. IV. ſc. 2. vers. 9. MS. Leid. heic exhibet, *Fungino certè capite ſe totum tegit.*

c *Rarius agnoſcatur*] *Cognoſcatur* MS. Leid. & mox *in tutelam* cum B. A. II. & I. ut cap. 3. *Hujus quoque in tutelam pavum ponunt.* Ad quem locum plura dicemus. Coronis apud Ovid. II. Met. 565. *Ut dicar tutela pulſa Minervæ, Et ponar poſt noctis avem.* Cur noctua ſit ſacra Minervæ haud paulo elegantius docet Euſtath. ad Hom. Iliad. A. p. 65. ed. Baſ. nimirum, quod noctua non tantum noctu videat, ut prudentia, ſed & Græcum vocabulum γλαὺξ à γλαυκίασω *video* derivetur.

d Ἀθάνατος παρθένος] MS. Leid. *Athenate parthene.* Unde ſuſpicor ſcripſiſſe Planciadem ἀθανάτη παρθένη. Barbarum id quidem; ſed multa alia barbara non minus in his libellis. Euſtath. Ἀθήνη dicta eſt quaſi ἀθήλη, quod ſine mammis educata ſit. Athenagoras Legat. pro Chriſt. p. 17. Τὸ τῆς Ἀθηνᾶς, μᾶλλον δὲ Ἀθηλᾶς. Ἀθηλᾶ γὰρ ὡς οἱ μυστικώτεροι. Heraclid. Alleg. Hom. p. 113. ed. Geſn. quaſi ἀθρήνα, quia πάντα τοῖς λεπτοτάτοις ὄμμασι τῶν λογισμῶν διαθρεῖ. Alii aliam nominis ejus rationem reddunt. Ἀθανάτη legas etiam apud Arat. p. 16. ed. Lond. Ἀλλ᾽ ἀντικρὺ ἐκάθητο, καὶ ἀθανάτη περ ἐοῦσα.

Ad

## III. *Juno.*

JUNONEM vero activæ præpoſuerunt vitæ, Juno enim quaſi à juvando dicta eſt. Ideo & regnis præeſſe dicitur, quod hæc vita divitiis tantum ſtudeat: ideo etiam cum ſceptro pingitur, quod divitiæ regnis ſint proximæ. Velato etiam capite Junonem ponunt, quod omnes divitiæ ſint ſemper abſconſæ. [a] Deam etiam partus volunt, quod divitiæ ſemper [b] prægnaces ſint, & nonnunquam abortiant. Hujus quoque in tutelam [c] pavum ponunt, quod omnis vita [d] potentiæ petax in aſpectum ſui ſemper quærat ornatus. Sicut enim pavus ſtellatum caudæ curvamen concavans, [e] anterius faciem ornat, poſterioraque turpiter [f] nudat: * unde & Theophraſtus in Moralibus ait, τὰ ἄλλα σκέψαι, id eſt, Reliqua conſidera: & Salomon, In obitu hominis nudatio operum ejus. Huic etiam [g] Irim quaſi arcum pacis adjungunt, quod ſicut etiam ille ornatus varios pingens arcuato curvamine momentaliter

### Ad CAP. III.

a *Deam partus*] Juno eadem quæ Luna. Hæc autem meatus corporis quia diſtendit & laxat, partus dea eſt appellata. Vide Macrob. Lib. 1. Sat. cap. 15.

b *Prægnaces*] *Prægnantes* emendabat in margine libri ſui Tollius. Ego nihil mutaverim. Talia ſunt *Petax* hoc ipſo capite, *limax* cap. 1. *Vigilax* apud Auſon. Ephem. *Olax* apud Capellam Lib. 11. *Emax*, *fugax*, aliaque infinita apud alios. Certe *prægnaces* ἀντὶ τοῦ *prægnantes* uſurpavit quoque Gloſſ. cod. Leid. ad cap. 5. cujus ibi verba adduximus.

c *Pavum*] Puto hoc vocabulum reſtituendum Apicio Lib. 11. cap. 1. *Hyſitia de pano locum primum habent*. Lege, *inſicia de pavo*. Auſon. epigr. 69. *Pavaque de pavo conſtitit ante oculos*. Et Epiſt. 20. *Conſtitit ante oculos, regie pavo, tuos*. Tertull. de Reſ. Carnis cap. 1. *Ut Euphorbus in Pythagoram, Homerus in pavum recenſeantur*. Et Lib. de Anim. cap. 33. *Pavum ſe meminit Homerus Ennio ſomniante*. Ennius ipſe apud Chariſ. Lib. 1. *Memini me fieri pavum*. Reperitur eadem vox in fragmentis Varron. pag. 271. ed. Popm. Ad eundem modum non *capo* tantum, ſed & *capus* dixerunt. Vide Chariſ. Lib. 1.

d *Potentiæ petax*] Quæ potentiam affectat. Leid. cod. heic habet, *omnis vita potentia petax aſpectum ſui quærat ornatus*.

e *Anterius*] Cod. Leid. *alterius*, perperam. Ab *ante* formatum *anterius*, ut à *retro*, *retrius*. Schol. Juvenal. ad Sat. XI. 138. *Pygargus fera eſt ſpecie cervi, quæ retriores partes albas habet*.

f *Nudat*] Mod. MS. *denudat*. Deinde lacunam ita ſupplet: *ita divitiarum gloriæque appetitus momentaliter ornat, poſtremo tamen nudat*. Idem ſupplementum viſitur quoque in Leid. cod. niſi quod pro *poſtremo* exhibetur *poſtrema*.

g *Irim quaſi arcum pacis*] Reſpicit Hiſtoriam ſacram Gen. cap. IX. Eſt alioquin Iris dea potius diſcordiæ nuncia. Servius ad Æn. V. 606. *Ex parte magnâ ſervatur, ut Mercurius ad concordiam, Iris ad diſcordiam mittatur. Unde & Iris dicta eſt, quaſi* ἔρις. Alia eſt Etymologia apud Euſtath. ad Hom. Iliad. pag. 296. ed. Baſ.

ter refugit: ita etiam fortuna quamvis ad præſens ornata, tamen eſt [h] citius fugitiva.

## IV. *Venus.*

TERTIAM Venerem voluptariæ vitæ in ſimilitudinem poſuerunt. Venerem dici voluere, aut ſecundum Epicureos bonam rem; aut ſecundum Stoicos vanam rem. Epicurei enim voluptatem laudant, Stoici voluptatem damnant. Iſti libidinem colunt, illi libidinem nolunt. Unde & *Ἀφροδίτη* dicta eſt. [a] *ἀφρὸς* enim Græce ſpuma dicitur, ſive ergo, quod, ſicut ſpuma, libido momentaliter ſurgat, & in nihilum veniat: ſive quod [b] concitatio ipſa ſeminis ſpumoſa ſit. Denique ferunt poetæ, quod exſectis falce Saturni virilibus, atque in mare projectis, exinde Venus nata ſit. Illud nihilominus oſtendere [c] volens poetica vanitas, quod Saturnus Græce *κρόνος* dicitur; *χρόνος* enim Græce tempus vocatur. Abſciſæ ergo vires temporis, id eſt, fructus falce quam maxime, atque in humoribus viſcerum velut [d] in mare projectæ, libidinem gignant neceſſe eſt. Saturitatis enim abundantia libidinem creat. Unde & Terentius ait:

*Sine Cerere & Libero friget Venus.*

Hanc

h *Citius*] Ocyus, dicto citius. Comparativum pro poſitivo, ut in Continent. Virgil. *Mei tribulos pectoris cantius lege*, pro *cantè*. Gregor. Dial. III. cap. 37. *Scis ipſe melius, quid convenit*, pro *bene*. Cap. 1. *Citius & ſub omni celeritate*. Cap. 15. *Citius, à quibus fuerat occiſus, invenit.* Vulgatus interpres Joann. cap. XIII. 17. *Quod facis, fac citius.* Lactant. Firm. Lib. III. 19. *Primum bonum eſſe non naſci, ſecundum citius mori.* Senec. Agamemn. vers. 965. *Citius interea mihi Ediſſere* &c. Atque ita & in Apolocynth. bis terve idem, ubi & plenè *dicto citius* habes, ut *dicto celerius* apud Iſidorum col. 1211. Edit. Godofr. Eodem ſenſu *maturius* uſurpat Cyprianus, cum ſcribit Lib. IV. ep. 19. *Rogamus pacem maturius reddi.*

### Ad CAP. IV.

a *Ἀφρὸς*] Pervulgata illa etymologia. Servius Æn. v. 801. *Unde & Ἀφροδίτη dicitur ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ, id eſt, ſpuma.* Vide ſeqq. in quibus aliam, ſed non paullo meliorem hujus fabulæ dat explicationem. Docuit iſtam etymologiam cum Servium, tum alios Heſiod. Θεογ. vers. 195.

b *Concitatio ſeminis ſpumoſa ſit*] Vide Phornut. cap. de Venere, & Schol. Heſiodi ad Theog. vers. 191.

c *Volens poetica vanitas*] Ita & 6. edd. & MS. Leid. Modius: *Volente poetica vanitate.* Ut lubens fateor, convenire illa melius cum regulis Prisciani, ita, an ſcripſerit ita Fulgentius, ſæpe alias ita *συσκιάζων*, vehementer dubito.

d *In mare projectæ*] MS. Leid. *in mari.*

Hanc etiam [e] nudam pingunt, ſive quod [f] nudos ſibi affectatores dimittat, ſive quod libidinis crimen nunquam celatum ſit, ſive quod nunquam niſi nudis conveniat. Huic etiam roſas in tutelam [g] adjiciunt. Roſæ enim & rubent & pungunt, [h] ut etiam libido. Rubet verecundiæ opprobrio, pungit etiam peccati aculeo. Et ſicut roſa delectat quidem, [i] ſed celeri motu temporis tollitur: ita & libido libet momentaliter, & fugit perenniter. In hujus etiam tutelam [k] columbas ponunt. illa videlicet cauſa, quod hujus generis aves ſint in coitu fervidæ. Huic etiam tres

*ri*, cum edd. vett. Et cap. 2. lib. 1. *in mari projecta*. Sic princeps edit. Hyg. Aſtron. II. 17. *Se in mari inſcii projecerunt*. Cap. 40. *In mari projici juſſit*.

e *Nudam pingunt*] Catalect. Pith. Lib. 1. *Nuda Venus picta eſt, nudi pinguntur Amores: Nam quos nuda capit, nudos dimittat oportet*. Corrupte admodum editi hi verſiculi in Altercatione Epicteti & Hadriani. Artemidorus de Venere Lib. II. p. 78. Edit. Ald. Ἡ δ' ὅλη γυμνὴ, ἑταίραις κ' μόναις ἀγαθὴ, κ' ἐργασίας σημαντική.

f *Nudos ſibi affectatores dimittat*] Ita & MS. Leid. & 5. edd. Salmaſius correxerat, *ſui affectatores*. Quod non diſplicet. Lactant. Arg. III. Met. Ovid. fab. 6. *Imaginem ſui conſpexiſſet*. Lib. 1. fab. 3. *Quibus pro qualitate ſui adſcripta ſunt nomina*. Auguſtin. C. D. XVIII. *Magnitudine ſui*. Tertull. de Teſt. Anim. cap. 4. *Sed forſitan de ſenſu certiores poſt exceſſum tui*. Apul. IX. Mileſ. *Abſque noxâ noſtri*. Aſcon. in Præfat. in Verrin. Cic. *De contentione ſui & Cæcilii*. Lact. Argum. Lib. XIV. Metam. fab. 17. *In veſtigio ſui à Venere ſaxo durata eſt*. Quintil. Declam. IV. *Vilitas mei*. Declam. 1. *Nihil quod te ſollicitet converſatione noſtri*. Vir ſummus emendat, *converſatio noſtri* vel *noſtra*. Quid ſi ſcripſit? *Quod ſollicitere converſatione noſtri*. Certè τὸ *converſatione* vett. edd. repræſentant omnes. Cæterum infra Lib. III. cap. 4. legitur, *Quod ſuos affectatores amor & nudare noverit* &c.

g *Adjiciunt*] MS. Leid. *adiciunt*. Atque ita puto relictum fuiſſe à Fulgentio. Auctor Moreti: *Spargit humi, atque adicit ſervatum gramine bulbum*. Talia ſunt *adicitur* apud Feſtum in MANTISA. *Diſſicere* in PROSAPIA. *Subicitur* in SOLEA. *Diſſicit*, *obicit* in SUPAT. Ita ſanè habet cod. Leid. non *adjicere*, *disjicere objicit*, ut ediderunt. Referenda & huc, quæ in Virgil. Codicibus invenit Pierius Valer. ut *abicienda* Caſtig. p. 15. *Reici* p. 16. *Proiciam* p. 107. Confer Voſſ. in de Arte Gramm. p. 227. & quæ notamus inferius ad cap. 6. Lib. III.

h *Ut etiam libido* &c.] Interpungit & emendat ex MSS. ſuis Modius, *& pungunt: ut libido rubet verecundiæ opprobrio* &c. Eadem interpunctio in Leid. quoque eſt codice, qui tamen τὸ *etiam* retinet. Nec puto è priori membro eſſe exturbandum. Scribo ergo, *ut etiam libido rubet verecundiæ opprobrio, pungit peccati culeo*. Alludit hanc fabulam Hieronymus in epiſtolis: *Hi ſciunt, ut placet delectatio, & pungit delictum. Hi norunt, quod flos Veneris roſa eſt; quia ſub ejus purpurâ multi latent aculei*. Confer Paſchal. Coron. Lib. III. pag. 6.

i *Sed celeri motu* &c.] Modius ex ſuis membranis: *Sed celerrimè tranſit: ita & libido libet momentaliter, dolet perenniter*.

k *Columbas*] Virgil. Æn. VI. *Tum maximus heros Maternas agnoſcit aves*. Phornutus: Περιστερὰ δ' ἱερὸν χαίρει μάλιστα, τὸ (l. τῷ) καθαρὸν εἶναι τὸ ζῶον, κ' φιλοφρονητικὸν διὰ τῶν ὡσανεὶ φιλημάτων. Hinc ergo *labris columbari* Mæcenas. *Columbatim ſerere baſia* Cn. Martius. Quod imitandum ſibi duxit ille Pſeudogallus: *De columba-*

tres [l] Charites adjiciunt, duas ad nos converſas, unam à nobis averſam, quod omnis gratia ſimplex eat, duplex redeat. [m] Ideo nudæ ſunt Charites, quia omnis gratia neſcit ſubtilem ornatum. Hanc etiam in mari natantem pingunt, quod omnis libido rerum patiatur naufragia. Unde & Porphyrius in Epigrammate ait:

*Nudus, egens, Veneris naufragus in pelago.*

[n] Concha etiam marina pingitur portari, quod hujus generis animal toto corpore ſimul aperto in coitu miſceatur, ſicut [o] Juba in Phyſiologis refert.

V. *De*

*batim mitia baſia.* Martial. XI. 104. *Baſia me capiunt blandas imitata columbas.* Quod de libidine dicit, ad id facit vel in primis quod in voce περιστερὰ ſcripſit Etym. auctor. Περιστερὰ παρὰ τὸ περισσῶς ἐρᾶν. θερμότατοι γὰρ κατὰ τὴν συνουσίαν εἰσί. διὸ καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ ἀνάκειν(ται). Tzetzes in Lycophron. p.20. Τρήρωνα δὲ αὐτὴν διὰ τὸ λαγνὸν καλεῖ. Καὶ γὰρ ἡ περιστερὰ μόνη τῶν πτηνῶν δι' ὅλου ἔτους ὀχεύεται. Nec alia de cauſa currui triumphali Cupidinis eas adjungit Ovid. I. Am. el. 2. Confer Horum Hieroglyph. Lib. I. Ob eandem ſalacitatem paſſeres Veneri alii tribuunt. De paſſere Horus Lib. II. *Septies in horâ coit abundanter ſperma emittens. Hinc mares negantur anno diutius durare*, ut ait Plinius Lib. X. cap. 36. Etiam lepus ei dicatus, ſed ob fœcunditatem. Vide Pierii Valer. Hieroglyph. Lib. LIV. p. 395. & Apulej. VI. Mileſ. pag. 113. ed. Pricæi.

l *Charites adjiciunt*] Catal. Lib. IV. de Charitibus: *Jupiter eſt genitor, peperit de ſemine Cœli Hermonia, & Veneris turba miniſtra fuit.* Legendum eſſe *Eunomia* vel *Harmonia* oſtendi ad Hyg. Geneal. Præter has inter συνέδρους Veneris Suadela, Mercurius, Nymphæ, Juventas. Jocus. Vide præter Phornutum Horat. Lib. I. od. 2. & 30.

m *Ideo nudæ*] Gregorius Cyprius in Parœmiis: Αἱ χάριτες γυμναί, ὅτι δεῖ ἀφελῶς διαγγέλλειν. Schol. Horat. Lib. I. od. 4. *Gratiæ tres ſunt, quæ nudæ pinguntur, quia fides aperta & ſimplex eſſe debet, & non callidâ ſimulatione.* Idem ad illa Horat. I. 30. *Solutis Gratiæ Zonis.*] *Gratiæ nudæ & incinctæ pinguntur, quia amicorum animi ſoluti inter ſe & aperti eſſe debent.*

n *Concha etiam* &c.] MS. Leid. *Concham etiam marinam portare dicitur.* Perperam, ut cenſebam à primo. Tibull. Lib. III. el. 3. *Et faveas conchâ Cypria vecta tua.* Quibus adde, quæ Junius habet Animadv. Lib. V. 7. Sed Albricus, qui Fulgentium noſtrum frequenter admodum compilat, facit ut damnare nullus audeam ſcripti codicis lectionem. *Pingebatur*, inquit ille, *Venus pulcherrima puella, nuda, & in mari natans, & in manu concham marinam tenens atque geſtans.* Feſtiviſſimus eſt jocus Plautini Trachalionis Rud. Act. III. ſc. 3. 43. *Te ex conchâ natam autumant. Cave tu harum conchas ſpernas.* Vide ibi Douzam, & Commentatores ad Martial. Lib. II. 47. De conchis, quæ Veneriæ dictæ, Ludovicum Nonn. de Re Cib. Lib. III. cap. 37.

o *Juba*] Hic eſt ille procul dubio, cujus cum ab aliis, tum à Plinio in primis in Naturali Hiſtor. & Conſtant. Geopon. Lib. XV. 2. ſcripta laudantur. Alius eſt ab hoc Jubæ artigraphus, cujus meminit Servius ad V. Æn. verſ. 522. Confer Voſſ. Hiſtor. Græc. Lib. II. 4. Pertinet huc, quod Hieroglyph. Lib. II. refert Horus: *Hominem junctum mulieri ſignificantes conchas piſces pingunt. Ipſæ enim in conchis genitæ paulo poſt in ipſis conchis mutuo junguntur.* Nec alio, opinor, reſpexit Gallienus Imperator in Epithal. *Brachia non ederæ, non vincant oſcula conchæ.*

Ad

## V. *De Hercule, & Omphale.*

PARCITE quæſo, judices, humanis ardoribus. quid enim puerilis aut muliebris ſenſus in amore efficiat, ex quo in libidinis pugna [a] Herculea deſudat virtus? Mulieris enim illecebra major eſt mundo: quia quem mundi magnitudo vincere non potuit, libido compreſſit. Invaſit ergo virtutem de crimine femina, quam [b] mereri non potuit de natura. Hercules enim amavit Omphalen, quæ eum perſuaſit & coli [c] delicatos [d] enervare contractus, & laſcivienti pollice fuſi teretem rotare vertiginem. Hercules enim ἡρακλῆς Græce dicitur; id eſt, [e] ἡρώων κλέος, quod nos Latine virorum fortium famam dicimus. Unde & Homerus ait, κλέος οἶον ἀκούομεν, id eſt, famam ſolam audivimus. Ideo & Alcæi nepos dicitur. ἀλκὴ enim Græce præſumptio interpretatur. Nam & Alcmenam matrem habet, [f] qua-

### Ad CAP. V.

a *Herculea virtus*] Græcanica locutio eſt. Heſiod. Θεογ. 289. Βίη Ἡρακληείη. Horat. 1. od. 3. *Perrupit Acheronta Herculeus labor.* Sic apud Propert. 1. El. 13. *Flagrans amor Herculis.* Eleg. 20. *Error Herculis* pro Hercule errante. Priſcian. Perieg. *Domuit quem virtus Herculis ingens.* Virgil. Culice, *Horatia & Telamonia virtus.* Gaudent præcipuè Afri id genus formulis. Tertull. de Anim. cap. 3. *Prout aut Platonis honor, aut Zenonis vigor, aut Ariſtotelis tenor, aut Epicuri ſtupor, aut Empedoclis furor perſuaſerunt.*

b *Mereri*] Ἐπιτυχεῖν, accipere. Infr. cap. 13. *Cumque promeruiſſet, munus in ultionem converſum eſt.* Propert. III. 21. *Effectus promeruere bonos.* Plin. I. ep. 7. *Sequi enim gloria, non appeti debet: nec ſi caſu aliquo non ſequatur, idcirco, quod gloriam non meruerit, minus pulcrum eſt.* Vide ibi Caſaub. & Daum. ad Caton. Diſticha p. 228. Etiam *meritum* hinc pro dono & Chariſmate uſurpant Script. Eccleſ. Fulgent. Ruſp. Epiſt. 2. *Quo futuræ vitæ meritum comparetur.* Aſſiduus tamen uſus veterum ſcriptorum me docuit frequentiorem eam locutionem deteriori, quam optimo eſſe ævo.

c *Delicatos contractus*] Gloſſ. *ſubtiles collectiones. Tracta* lana dicitur cum netur. Unde *tracta*, ἑλκύσματα, μηρύματα. *Tractum*, μήρυμα in vet. Gloſſ. Vid. Scalig. ad Tib. 1. el. 8. Fruſtra *deligatos* pro *delicatos* malebat Micyllus. Delicatus eſt mollis. Propertius III. el. 9. *Ut qui pacato ſtatuiſſet in orbe columnas, Tam durâ traheret mollia penſa manu.* Adde Senec. Hippol. vers. 334. Pedo Eleg. in ob. Mæcen. *Torſiſti pollice fuſos, Leniſti morſu mollia fila parum. Percuſſit crebros te propter Lydia nodos, Te propter durâ ſtamina rupta manu.* Quo loco miror virum illuſtrem dicere *percutere* eſſe ἀκαθὴν textorum. Immo *percutere* eſt ibi verberare. Confer Ovid. IX. Met. vers. 74.

d *Enervare*] Gloſſ. *ſubtiliter trahere.*

e Ἡρώων κλέος] Albricus: *Hercules enim Herocleos, id eſt, virorum gloria fortium.* Corrige ex Fulgentio. Aliud nominis hujus etymon dat Macrob. 1. Sat. 20. *Hercules enim quid aliud eſt, niſi Ἥρας, id eſt, aeris κλέος, id eſt, gloria?* Et oraculum illud apud Ælian. Ποικ. ἱστ. II. 32. Ἡρακλῆν δή σε Φοῖβος ἐπώνυμον ἐξονομάζει. Ἥρα γὰρ ἀνθρώποισιν φέρων κλέος ἄφθιτον

[f] quaſi Almera,[g] quod Græce ſalſum dicitur. Nam [h] ex igne igneus, ut ex Jove: & ex præſumptione, ut ex Alcæo avo: & ex ſalſedine ſapientiæ, ut ex Alcmena: quid naſcitur, niſi fortitudinis gloria? & tamen à libidine ſuperatur. ὀμφαλὸς enim Græce dicitur umbilicus. Libido enim [i] in umbilico dominatur mulieribus, ſicut [k] lex divina dicit: Non eſt præciſus umbilicus tuus. quaſi diceret, non eſt peccatum tuum amputatum. Nam & matrix illic catenata conſtringitur: unde & [l] epomphalia eodem loco firmandis fœtibus opponuntur. Oſtenditur ergo, quod libido quamvis etiam invictam poſſit ſuperare virtutem.

## VI. *De Caco & Hercule.*

SI fumum fures eructuant, quis involantem, dum negat, agnoſcat? Ergo aut caliginem aut fumum objicit, ne agnoſci poſſit: aut in fumum [a] vaneſcit ſubſtantia, quæ furtive ſuccedit. Cacus enim Herculis boves [b] furaſſe dicitur,

ἔξεισι. Idem legas apud Tzetzen in Lycophron. pag. 109. Οὐκέτι Παλαίμων καλεῖται. Ἡρακλῆς δέ &c. Hinc ergo intelligis, quid ſibi velit Heſychius, Παλαίμων, ὁ Ἡρακλῆς. Cur autem Παλαίμων ſit dictus, Tzetzes te docebit. Diodoro Lib. IV. Hercules dicitur, Ὅτι δι' Ἥραν ἔσχε κλέος. eliſis ſcil. ſerpentibus, quos ei immiſerat illa noverca. Euſtathio ad Iliad. ξ. p. 982. quaſi Ἥρας κλῆσις. Vide ibi fabulam.

f *Quaſi Almera*] Scriverius, *Almyra*. Sanè ἁλμυρὸς, non ἁλμερὸς, *ſalſus* eſt Græcis. 6. edd. ἁλμοδισέρον. Peſſimè. Scripſerim, ἁλμυρὰν. Nugatur ſuo more Fulgentius. Ἀλκμήνη eſt *robuſta*, non *ſalſa*. Nec ab ἅλς, ſed ἀλκὴ deduci debet.

g *Quod Græcè ſalſum dicitur*] 6. edd. *quod Græcè ſalſugo dicitur*. Sed alterum diſertim exhibet Leid. codex. Nec audiendus Micyllus, dum corrigit, *quod Latinè* &c. Stant contra illum cum quod mox ſequitur, *ὀμφαλὸς enim Græcè umbilicus dicitur*; tum loca complura alia.

h *Ex igne igneus*] Mod. MS. *Ex igne ingenii*. Quod probandum procul dubio.

i *In umbilico dominatur mulieribus*] Iſidor. XI. cap. 1. *Lumbi ob libidinis laſciviam dicti, quia in viris cauſa corporea voluptatis in ipſis eſt, ſicut in umbilico mulieribus.*

k *Lex divina dicit*] Ezech. XV. 4. *Et quando nata es, non eſt præciſus umbilicus tuus, & aqua non es lota in ſalutem, nec ſale ſalita, nec involuta pannis.* Cæterum *legem divinam* appellat ſacras literas, ut Chryſolog. Serm. XI. *Hoc ſcire & neſcire facile præſtitit lex divina.*

l *Epomphalia*] MS. Leid. *epimfalia*. Perperam quidem, ſed melius tamen quam *epinephridia*, quod eſt in 5. edd. Gloſſ. Cod. Leid. *Epimfalia ſunt quædam emplaſtra, quæ apponuntur umbilica mulierum concipere non valentium, unde prægnaces reddantur.*

### Ad CAP. VI.

a *Vaneſcit*] Pro *evaneſcit* Ambroſ. Hexaëm. Lib. III. 13. *Succus vaneſcit interior.* Victor de Perſec. Vandal. Lib. I. *Illa omnia vaneſcebant.*

b *Furaſſe*] 6. edd. *furatus eſſe*, quemadmodum Scriverius quoque vole-

tur, quos cauda [c] in ſpeluncam tractos abſcondit, quem Hercules preſſo gutture interfecit. κακὸς enim Græce [d] malum dicimus. Ergo omnis malitia fumum eructuat, id eſt, aut quod [e] contraria ſit veritati, id eſt luci: aut quod acerba ſit videntibus, ut fumus oculis: aut quod ſemper occultas obſcuraſque cavillationes objiciat. Ideo & duplex, quod multiformis malitia, non ſimplex ſit. Triplici etiam modo nocet malitia: aut in evidenti, [f] potentior: aut ſubtiliter, falſus amicus: aut occulte, ut [g] impoſſibilis latro. Ideo etiam ſubtractos boves tranſverſis ducit veſtigiis, quod omnis malignus aliena ut invadat, tranſverſa [defenſionis] [h] utitur via. Ideo & bona Herculis concupiſcit, quia omnis malignitas eſt virtuti contraria. Denique in ſpelunca abſconditur, quod nunquam malignitas

lebat. Sed pro Commel. ſtat codex Leid. Nec indignum *furo* pro *furor* Fulgentio arbitror. Licinius Ruffinus Collat. Leg. Tit. x. *Si aliquis dabit proximo ſuo argentum vel vas ſervare, & furatum fuerit* &c. Leg. Sal. Tit. xxix. *Si quis mulieri brachile furaverit.* Plura vide ad Hygin. cap. 100.

c *In ſpeluncam*] *In ſpeluncâ* MS. Leid. & mox *abſcondidit*.

d *Malum dicimus*] Albricus: *Moraliter autem Cacus malus dicitur.* Auguſtin. C. D. Lib. xix. cap. 12. *Malus Græcè κακὸς dicitur, quod ille vocabatur.* Servius ad Æn. viii. 190. *Novimus autem malum à Græcis κακὸν dici: quem illo tempore Arcades appellabant. Poſteà tranſlato accentu Cacus dictus eſt, ut Helene Helena.* Lege, *ut* ἐκείνη &c. Idem ad Fel. x. 4. *Sanè Arethuſa ſecundum Latinitatem in penultimâ habet accentum: ſecundum rationem Græcam in tertiâ à fine. Sic ut Creuſa, & Creuſa.* Leg. & heic, *&* Κρέουσα. Huic Caco etiam ſoror Caca fuit. Lactant. Firm. Lib. 1. cap. 20. *Colitur & Caca, quæ Herculi fecit indicium boum, divinitatem conſecuta, quia prodidit fratrem.* Plura de Caco auctor Orig. Gent. Rom. p. 7.

e *Contra ſit veritati*] Lege, *contraria ſit* cùm MS. Leid. & 6. edd. & ſtatim *acerba ſit* cum iiſdem.

f *Potentior*] Lege, *ut potentior* cum 6. edd. & in ſeqq. *ut falſus amicus* cum iiſdem & MS. Leid.

g *Impoſſibilis latro*] H. e. ἀδύνατος, impotens. *Impoſſibilitas* impotentia. Chryſol. Serm. xxxi. *Ut fieret de impoſſibilitate contemptus.* Ita *poſſibilitas* pro potentia uſurpatur à Capella Lib. ii. p. 40. iv. p. 96. vii. 242. Uſos eadem voce etiam Marcellinum, Arnobium, & Palladium obſervat ad Voſſ. libros de Vit. Sermon. doctiſſ. Borrichius. Addo illis Servium ad ii. Georg. 42. *Quare & ſuam verecundè extenuat poſſibilitatem.* Auguſtin. C. D. Lib. xxii. 30. *Non ſua poſſibilitate natura.* Fulg. Ruſpenſ. Epiſt. 3. *Viribus humanæ poſſibilitatis aſſignat.* Cæterum ut *impoſſibilis*, qui nihil poteſt, ita *inſenſibilis* dicitur Auguſt. Soliloq. cap. 6. & 19. qui nihil ſentit. *Incogitabilis* apud Lactant. Lib. 1. cap. 8. ἀνόητος. *Irrationabilis* apud eundem, qui rationis eſt expers, Lib. ii. cap. 2. Plura vide ad cap. 9. Sed occulta malitia haud ſatis rectè videtur cum latrone impoſſibili conferri. Quamobrem aſſentior propemodum Barthio reponenti *improviſibilis latro.*

h *Utitur via*] Modii MS. *nititur.* Nec aliter Leid. cod. Salluſt. Catil. cap. 11. *Ille verâ nititur viâ.* Jug. cap. 4. *Ad imperia & honores nituntur.*

i *Li-*

tas aperta [i]liberior fronte ſit: ſed virtus & malos interficit, & ſua vindicat.

## VII. *De Antæo & Hercule.*

ANTÆUS enim [a]in modum libidinis ponitur: unde & *αἰτίον* Græce contrarium dicimus. Ideo & de terra natus, quod ſola libido de carne concipitur. Denique etiam, tacta terra, validior exurgebat. Libido enim [b]quanto carni conſenſerit, tanto ſurgit iniquior. Denique à virtute gloriæ, quaſi ab Hercule, ſuperatur. Nam denegato ſibi terræ tactu [c]commoritur, altiuſque elevatus materna non potuit mutuari ſuffragia, quo evidentem ſuæ rei fabulam demonſtraſſet. Omnem enim mentem dum virtus in altum ſuſtulerit, & carnalibus eam denegaverit aſpectibus, victrix ſtatim exurgit. Ideo etiam & diu in certamine dicitur deſudaſſe. [d]quia rara eſt pugna, quæ cum concupiſcentia vitiiſque congreditur, ſicut Plato in Mortalibus ait: Sapientes viri majorem cum vitiis quam cum inimicis pugnam gerunt. Nam & Diogenes [Cynicus] cum [e]dolore ramicum torqueretur, & vidiſſet homines ad Am-

i *Liberior fronte ſit*] 6. edd. *liberiori fronte ſit.* Quod non contemnendum. Albricus exſcripſit Fulgentium: *Qui latet in ſpeluncâ, quia nunquam malitia liberæ frontis eſt. Hercules autem, id eſt, virtus malos interficit, & ſua vendicat.*

### Ad CAP. VII.

a *In modum libidinis*] Ita & mox cap. 8. *In modum temporis poſuerunt.* In Contin. Virg. *Tricerberi autem fabulam jam ſuperius expoſuimus in modum jurgii forenſis poſitam.* Albricus diceret *ſub formâ.* Audi illum: *Ponitur autem Antæus ſub formâ libidinis. Nam αἰτίον Græce contrarium ſonat. Et naſcitur libido de terrâ, quia de carne concepta.* Hæc quoque ex Fulgentio hauſit.

b *Quanto carni* &c.] Subaudi *magis.* Vulgat. Interpres Exod. I. II. *Quantoque opprimebant eos, tanto magis multiplicabantur.* Fulgent. Ruſp. Epiſt. 6. *Eo magis imagine ſecularis concupiſcentiæ ſuccenduntur, quo ſublimes ſeculi dilectione mundanâ libenter captivos teneri conſpiciunt.* Auguſt. C. D. VIII. 3. *Tanto illis rebus præſtantiora ſunt, quanto & ipſæ res ab eis intellectu & ratione vincuntur.* Juſtin. XXXIX. cap. 3. *Quanto Grypus abnuit, tanto ſoror muliebri pertinacia accenditur.* Pſeudocypr. Laud. Martyrii: *Quanto ſe in exprimendâ martyrii dignitate protulerit, tanto ipſo pondere laudis oppreſſa deficiat.* Ovid. VIII. Met. vers. 751. *Nec non & cætera tanto Sylva ſub hac omnis, quanto jacet herba ſub omni.* Vet. Interpr. Marc. cap. VII. vers. 36. *Quanto autem eis præcipiebat, tanto magis* &c.

c *Commoritur*] *Moritur* 6. edd. Sed illud cum Commel. habet Leid. cod. Gloſſ. *Simul & ſtatim moritur.*

d *Quia rara eſt pugna, quæ cum concupiſcentia vitiiſque congreditur*] Non agnoſcunt illa verba MSS. Modiani. Sed agnoſcit Leidenſis. Gloſſator non malè *raram pugnam* pro magna & inſigni accipit.

e *Dolore ramicum*] Gloſſ. Philox. *Ramex,*

Amphitheatrum concurrentes, dicebat: Qualis hominum ſtultitia, currunt ſpectare feris homines repugnantes, & me prætereunt cum naturali dolore certantem.

## VIII. *Tereſias.*

TERESIAS duos ſerpentes concumbentes vidit; quos cum virga percuſſiſſet, in feminam converſus eſt. Iterum poſt temporis ſeriem eos [a] concumbentes vidit, ſimiliterque percuſſis, iterum eſt in priſtinam naturam converſus. Ideoque dum de amoris qualitate certamen Juno & Jupiter habuiſſent, eum judicem quæſierunt. Ille dixit, tres uncias habere virum amoris, & novem feminam. Juno irata ei lumen ademit: Jupiter vero ei [b] divinitatem conceſſit. Græcia enim quantum ſtupenda mendacio, tantum eſt admiranda commento. Tereſiam enim in modum temporis poſuerunt, quaſi [c] θέρος αἰών, id eſt æſtiva perennitas: θέρος enim dicitur æſtas. Ergo ex verno tempore, quod maſculinum eſt (quia eodem tempore clauſura ſoliditaſque eſt germinum) dum coeuntia ſibi [d] affectu animalia viderit, eaque virga, id eſt fervoris æſtu percuſſerit, in femineum ſexum convertitur, [e] id eſt æſtatis fervorem. Ideo vero æſtatem in modum poſuerunt feminæ, quod omnia patefacta eodem tempore ſuis emergant folliculis. Et quia concipiendi duo ſunt tempora, veris & autumni, iterum conceptu prohibito, ad priſtinam redit imaginem. Autumnus enim ita omnia maſculino corpore aſtringit, quo conſtrictis arborum venis [f] vitalis

talis

*mex*, ἀντεγκήλη. Unde *enterocelici* Arnob. Lib. VII. Plin. Lib. XX. 4. Conſule Salmaſ. Lib. I. Epiſt. 56. Taubm. ad Plaut. Mercat. I. 2. Alciat. Parerg. Lib. IV. cap. 27. Not. Tyr. *Rames*, *Ramicoſus*. Lege, *ramex*.

### Ad CAP. VIII.

a *Concumbentes vidit* &c.] Concinnius foret: *concumbentes ut vidit*, *ſimiliterque percuſſit*.

b *Divinitatem*] Artem vaticinandi. *Divinandi poſſibilitatem* appellat Capella Lib. II. pag. 40.

c Θέρος αἰών] MS. Leid. *Tereſion*. *Teri enim æſtas dicitur*, Dejerare auſim barbare ſcripſiſſe Fulgentium, Θέρος αἰών. Θέρος *enim* &c.

d *Affectu*] MS. Mod. *ad fœtum*. MS. Leid. itat a Commelino. Gloſſ. *amore*.

e *Id eſt*, *æſtatis*] *In æſtatis* unâ voculâ auctius MS. Leid. & mox cum 6. edd. *conſtringit* pro *aſtringit*.

f *Vitalis ſucci*] Lactant. de Opif. Dei cap. 7. *Et ſanguis univerſa membra vita-*

talis ſucci [g] commerciales tranſennas [h] uteri ſtringens, foliorum marculentam [i] detundat calvitiem. Denique duobus diis, id eſt duobus elementis, arbiter quæritur, igni atque aeri, de genuina amoris ratione certantibus. Denique juſtum [k] proferat judicium. In fructificandis enim germinibus dupla aeri quam igni materia ſuppetit. Aer enim & [l] maritat in glebis, & producit in foliis, & gravidat in folliculis. Sol vero maturare tantum novit in granis. Nam (ut hoc certum ſit) [m] cæcatur à Junone, illa videlicet cauſa, quod hiemis tempus aeris nubilo caligante nigreſcat: Jupiter vero occultis vaporibus [n] conceptionalem factum ei futuri germinis ſubminiſtrat, id eſt quaſi præſcientiam. Nam ob hanc rem etiam Janus bifrons pingitur, quod & præterita reſpiciat & futura.

## IX. *Prometheus.*

NULLA quærantur ultra terris munimina, dum uſque in cœlum pervenerint furta: aut quæ ſecuritas erit [a] auri vel argenti, ubi flamma potuit involuri? Prometheum ajunt hominem ex luto finxiſſe, quem quidem inanima-

tum

*talibus ſuccis irrigaret.* Et cap. II. *Vitales ſuccos membris omnibus diſpertiret.* Dicitur ferme *vitalis ſuccus*, ut *ſemen vitale.* Vet. Inſcript. apud Tectoſagas: *Vitale ſemen conſervare.* Σπέρμα ἐσίας Plutarchus vocat libr. de conſ. valet. Non diſſimiliter *vitalia paſcua* Chryſolog. Serm. VI. *Vitalis ſubſtantia* v. *Vitalis eſca* LVI. quæ vitam faciunt & conſervant.

g *Commerciales tranſennas*] Gloſſ. *mutuos tranſitus.*

h *Uteri*] MS. Leid. *iteris.* Gloſſ. pro *itineris.* 6. edd. *interius.* Quod magis arridet, cum quid uterus ſit in arboribus haud videam.

i *Detundat*] Gloſſ. cod. Leid. explicat, *amputet.* Videtur legiſſe *detondeat.* Quod ineptum non eſt. Prop. Lib. III. el. II. *Nunc violas tondete manu.* Retineo tamen *detundat*; tametſi melius dixiſſet, *decutiat.* Horat. Epod. XI. *Silvis honorem decutit;* Ubi Scholiaſtes: *Pridie Idus Januas, aut circiter, incipit ſol à nobis recedere, & ſuus ſuccus arbores deficere, uſque ad pridie idus Decembrias.*

k *Proferat judicium*] Lege, *profert* cum 6. edd. & MS. Leid.

l *Maritat*] Gloſſ. *fœcundat.* Non convenit heic Fulgentio cum Philoſophis. Melius Lactant. Lib. I. cap. 12. *Ut nulli alii elemento magis opus ſit genitalibus, quam calori, cujus fotu concipiuntur, naſcuntur, ſuſtentantur omnia.*

m *Cæcatur à Junone*] *Cæcatur etiam à Junone* MS. Leid.

n *Conceptionalem factum*] B. A. H. & M. *Conceptionem fatim.* L. & H. *Conceptionem ſtatim.* MS. Leid. *Conceptionale fatum.* Optimè παρ' ὀλίγα κρεττῶ. Sequitur enim, *quaſi præſcientiam.* Fatum enim quandoque idem quod vaticinium, ut cum *fata Sibyllina* dixit I. Cat. Tullius.

### Ad CAP. IX.

a *Auri vel argenti*] 6. edd. & MS. Leid. *argenti & auri.*

b *In-*

tum atque [b] inſenſibilem fecerat. Cujus opus Minerva mirata, ſpopondit ei, ut ſi quid vellet de cœleſtibus donis, ad ſuum opus adjuvandum inquireret. Ille nihil ſe ſcire ait, quæ bona in cœleſtibus haberentur: ſed ſi fieri poſſet, ſe uſque ad ſuperos elevaret: atque exinde, ſi quid ſuæ figulinæ [c] congruum cerneret, melius [d] in re oculatus arbiter præſumpſiſſet. Illa [e] inter ora ſeptemplicis clypei ſublatum [f] cœlo opificem detulit. Dumque videret omnia cœleſtia flammatis animata [g] vegetare vaporibus, clam [h] ferulam Phœbiacis applicans rotis, ignem furatus eſt: quem [i] pectuſculo hominis applicans, animatum reddit corpus. Itaque ligatum cum ferunt vulturi

b *Inſenſibilem*] Ἀναίσθητον, nihil ſentientem. Auctor Ovid. Vetulæ: *Sunt inſenſibiles multum à virtute remotæ.* Auguſt. Soliloq. cap. 6. *Ideo cætus eram, ſurdus, & inſenſibilis.* Ambroſ. de iis, qui initiantur cap. 4. *Quaſi inſenſibilia vel culpam poſſint recipere vel gratiam.* Ita apud veterem interpretem Siracidæ cap. I. vers. 36. *incredibilis* dicitur ἄπιστος. Et II. 32. *Intelligibilis*, qui intelligit, ut *ſenſibilis*, qui ſentit apud Lactant. II. cap. 2. & VI. cap. 9. Sanè *incredibilis* pro incredulo eſt etiam apud Eccl. cap. XVI. vers. 37. Epiſt. ad Tit. cap. I. 10. *Inconcupiſcibilis animus* apud Schol. Horat. qui nihil concupiſcit. *Irrationabile elementum*, quod ratione non utitur, apud Gregor. Dial. Lib. III. cap. 10. Sed adjectiva illa in BILIS deſinentia activè ſæpe ſumi multi jam multis declararunt, inter quos & Voſſius eſt in de Vit. Serm. p. 150. Adde quæ dixi ſupr. ad cap. 6.

c *Congruum*] Conveniens. Utitur eâ voce etiam Ruſpenſ. Epiſcop. Epiſt. 3. *Utriuſque rei congruâ diſcretione penſantes.*

d *In re*] MS. Leid. *inire.* Micyll. & L. *Si quid ſuæ figulinæ congruum cerneret, melius iniret, id eſt, propter ſeptem artes liberales, vel ſeptem planetas, qui in aere currunt, oculatus arbiter præſumſiſſet.* Eadem habent B. H. I. & A. niſi quod pro *iniret* exhibent *inire.* Sed tu, mihi crede, lector, illa, *id eſt propter ſeptem artes liberales, vel ſeptem planetas, qui in aere currunt,* gloſſatoris eſſe, qui explicare voluerit, quid ſeptemplex clypeus ſibi velit. Certe marginem codicis Leidenſis inter cæteras gloſſas occupant. Cæterum pro *in re* omnino reponendum cenſeo *inire* h. e. invenire. Excerpta Feſti: *Iniit ponitur interdum pro concubuit: interdum pro invenit, ut iniit rationem: interdum pro introiit, ut Plautus, iniit te unquam Febris.*

e *Inter ora*] Lege, *inter oras.* cum MS. Leid. & 6. edd.

f *Cœlo detulit*] Οὐρανόθεν, οὐράνιον. Maro: *It clamor cœlo.*

g *Vegetare*] Ita quoque & 6. edd. & MS. Leid. Gloſſ. explicat *vivere.* Vel *vegetari* eſt legendum, vel, quod rectius putem, dicendum *vegetare* abſolutè poſitum pro *vegere*, ut *ſuppeditare* pro *ſuppetere* interdum. Varro apud Nonium: *Viget, veget, ut pote plurimum.* Iſidor. de Nat. Rer. cap. 27. *Quod animal ſit & ſpirat & vegetat* &c.

h *Ferulam Phœbiacis applicans rotis*] Servius ad Ecl. VI. Virg. vers. 42. *Adhibita facula ad rotam ſolis ignem furatus.* Forte *ferula* quis mallet. Sed facula de ferula facta eſſe potuit. Fictum hoc inde, quod ignem in ferula adſervare docuit. Vide Plin. Lib. VII. 56.

i *Pectuſculo hominis applicans* &c.] Schol. Horat. ad Lib. I. od. 3. *Cum ignis è cœlo furtim à Prometheo ſurreptus eſſet ad ſuas è terrâ fictas ſtatuas animandas.*

k Eo

turi jecur perenne præbentem. [k] Et quamvis Nicagoras in [l] Diſthemithea libro, quem ſcripſit, primum illum formaſſe idolum referat; [m] & quod vulturi jecur præbeat, [n] livoris quaſi pingat imaginem. unde & Petronius Arbiter ait:

*[o] Cui vultur jecur [p] intimum [q] pererrat,*
*Et pectus trahit, intimaſque fibras,*
*Non eſt quem [r] tepidi vocant poetæ,*
*Sed cordis [s] [mala] livor atque luxus.*

Nam

k *Et quamvis*] Τὸ *&*, ut planè heic otioſum, per me licet abeat in malam rem.

l *Diſthemithea*] Boſchartus emendat *de Prometheo*. Voſſ. Hiſtor. Græc. pag. 520. Δεσμ. Προμηθέως. hoc eſt, *vincti Promethei*.

m *Et quod vulturi*] 6. edd. *ex eo quod*. Cod. Leid. *& eo quod*. quod probo.

n *Livoris pingat imaginem*] Euphorbus, ſive Vomatius eſt, epigram. de Livore Catal. Pith. Lib. 1. *Eſt ales, Tityique vultur intus, Qui ſemper lacerat comeſtque mentem.*

o *Cui vultur*] *Qui* legendum cenſeo, ut editum inter fragmenta Petronii. Πραγματικῶς & καθ' ἱστορίαν interpretatur Schol. Heſiodi pag. 251. ed. Heinſ.

p *Intimum*] Ita & MS. Leid. Modius & 6. edd. *ultimum*. Quomodo adducunt quoque Boſchartus Hierozoic. & Braſſicanus ad Petron. Putarem τὸ *intimum* præferendum, niſi mox ſequeretur *intimaſque fibras*. Ovid. IX. Met. 202. *Pulmonibus errat Ignis edax imis.* Damaſus: *Latuitque ſub imo Pectore.* Catullus Carm. 36. *Ignes interiorem edunt medullam.* Sed ingrata & invenuſta eſt ejuſdem vocis repetitio iſta, nec ſapit limatum Petronii judicium.

q *Pererrat*] *Penetrat* Barth. Fruſtra.

r *Tepidi*] Ita cum 6. edd. etiam cod. Leid. Gloſſ. *falſi*. Dixerim potius *nugaces* Sanè *tepentes nænias* pro frivolis nugis uſurpavit Claud. Mamertus de Stat. Anim. Lib. II. cap. 8. Ad eundem modum exiſtimabam aliquando *tepidas nugas* dixiſſe verſiculos ſuos Auſonium, & legebam in carmine ad Pacatum: *Inveni, tepidæ ſilete nugæ.* Scaliger heic in margine libri ſui emendaverat *trepidi*. Quod non contemnendum. Potuit enim trepidos vocare poëtas, quod quaſi timidi & meticuloſi omnia facere ſoleant φοβερόπτερα. Salmaſius volebat *Tityon*, & Boſchart. Hieroz. Part. II. Lib. II. 27. Atque ita *cui* eſſet retinendum. Quod non putem, cum ſic pendeat ſententia. Videtur hoc voluiſſe; Non eſt is vultur, quem Prometheo viſcera exedere fingunt nobis poëtæ: ſed livor & luctus ſunt, qui hoc faciunt. Si de Tityo accipere mavis, legendum cum Douzâ not. in Tibull. cap. 2. *Non eſt, quem Tityi vocant poëtæ.*

s [*Mala*] Non agnoſcit vocem illam Leid. codex. Barth. Adverſ. Lib. XII. cap. I. emendat *lama*. Sed velim ſcire, quomodo ſic conſtet verſus, cum prior ſyllaba in *lama* producatur ab aliis. Vide Horat. Lib. I. epiſt. 13. vers. 10. Pro *luxus* malebat *luctus* Scaliger, ut & Douza Spicileg. in Petron. Nec diſplicet. Lucretium ſecutus eſt Petronius. Servius ad Æn. VI. vers. 596. *Sanè de his omnibus rebus mirè reddit rationem Lucretius, & confirmat in noſtrâ vitâ eſſe omnia, quæ finguntur de inferis. Dicit enim Tityon amorem eſſe, hoc eſt, libidinem: quæ ſecundum Phyſicos & Medicos in jecore eſt, ſicut riſus in ſplene, iracundia in felle. Unde etiam exeſum à vulture dicitur in pœnam renaſci: etenim libidini non ſatis fit, re ſemel peracta, ſed recrudeſcit ſemper. Unde ait Horatius,* Incontinentis aut Tityi jecur. Lege, *nec Tityi* &c. Ita enim habetur Lib. III. od. 4.

t *Lin-*

Nam & Ariſtoxenus in [t] Lindoſecemiarum libro, quem ſcripſit, ſimilia profert. Nos vero Prometheum, quaſi [u] πρόνοιαν θεῦ: quod nos Latine [x] Dei prævidentiam dicimus: [y] ex hac prævidentia, & Minerva, quaſi cœleſti ſapientia, hominem factum. Divinum vero ignem, quem voluerunt, animam monſtrant divinitus inſpiratam, quæ apud [z] paganos dicitur [a] de cœlis tracta. Jecur vero Prometheum vulturi præbentem, quod nos cor dicimus: quia in corde [b] aliquanti Philoſophorum dixerunt ſapientiam. Unde & Juvenalis ait:

*—— Si læva parte papillæ,*
*Nil ſalit Arcadico juveni.*

De-

t *Lindoſecemiarum*] Laudat & Meurſius eo nomine hunc librum ad veteres Muſicos. Modius & 6. edd. *Epimetheiorum.* quaſi inibi actum eſſet de origine & geſtis Epimethei. MS. Leid. *In livido ſententiarum libro.* Gloſſator: *In quo diſputat de livore, id eſt, invidiâ.*

u Πρόνοιαν θεῦ] MS. Leid. Προμήθιαν Teci. Lego, προμήθειαν θεῦ. Et ita quoque 6. edd. niſi quod illud θεῦ omittunt. Phornutus cap. 18. Προμηθέα εἰρῆσθαι τὴν προμήθειαν. Servius ad Eclog. vi. *Prometheus dictus eſt ἀπὸ τῆς προμηθείας, id eſt, à providentiâ.* Lactant. II. cap. 10. *Non dico eſſe mentitos, ſed primum omnium Prometheum ſimulacrum hominis formaſſe de pingui & molli luto.* Quæ ut ſimpliciſſima, ita veriſſima videri poſſit interpretatio. Nec inſulſè Auguſtin. C. D. Lib. xviii. cap. 18. *Ferunt de luto formaſſe homines, quia optimus ſapientiæ doctor fuiſſe perhibetur.* Heraclid. Alleg. Hom. p. 123. Ὁ Προμηθεὺς ἀπ' οὐρανοῦ διακλέψαι τὸ πῦρ λέγεται, ἐπειδήπερ τέχνης προμήθεια τὸ αἰθέριον ἐπινόησε τὴν ἐκεῖθεν ἀπόῤῥοιαν.

x *Dei prævidentiam*] Modius, *providentiam Dei.* In 6. edd. & MS. Leid. *providentiam dicimus*, omiſſo τῷ *Dei.*

y *Ex hac prævidentiâ*] Modius: *Et ex Dei providentiâ & Minervâ quaſi cœleſti ſapientiâ hominem factum; divinum vero ignem animam divinitus inſpiratam, quæ apud Paganos* &c. Leid. Cod. à Commelino nihil abit, niſi quod initio habet, *ex Dei providentiâ.* Si deinde ſcribas, *divinum verò ignem quod voluerunt, animam* &c. ſatis & apta & aperta erit ſententia. Zeno apud Cenſorin. cap. 3. genitos homines autumat *ex ſolo adminiculo divini ignis, id eſt, Dei providentiâ.*

z *Paganos*] Unde pagani dicti ſint anquiritur ab Alciato Parerg. Lib. I. cap. 13. Herald. ad Arnob. pag. 4. Iſidor. Lib. viii. Orig. cap. 10. Paſſerat. ad Propert. Lib. iv. el. 4.

a *De cœlis tracta*] Vide Virgil. Æn. vi. 710. Juvenal. Sat. xv. 146. Lactant. Lib. iii. cap. 6. Servius ad Æn. II. 641. *Anima enim cœli pars eſt. corpus vero umbra inferorum.* Corpus eſſe umbra non poteſt. In Servio Danielis duæ iſtæ voces *corpus vero* omittuntur. Mihi defectus eſſe locus videtur. Scribo: *corpus vero terræ, umbra inferorum.* Ex tribus componebant hominem, animâ, corpore, & umbrâ. Vetus inſcriptio apud Gruterum, & in Catal. Pith. Lib. iii. *Perpetuas ſine fine domos mors incolit atra, Æternoſque levis poſſidet umbra lares. Vita ſubit cœlum, corpus tellure tenetur: Omnia ſic repetant jura locoſque ſuos.*

b *Aliquanti*] Quidam, aliquot. Victor. Epitom. cap. 62. *Conſpiravere aliquanti in ejus necem.* Servius ad Æn. I. 755. *Donec aliquanta ibidem moriantur.*

Denique vulturem in modum mundi poſuerunt, quod mundus & celeri quadam volucritate verſetur, c & cadaverum naſcentium, occidentiumque perennitate depaſcitur. Itaque alitur ac ſuſtentatur divinæ providentiæ ſapientia, quæ nec ipſa finiri novit, nec mundus ceſſare ab ejus alimentis aliquatenus poſſit. Denique Pandoram dicitur formaſſe: Pandora enim Græce omnium munus dicitur, quod anima munus ſit omnium generale.

## X. *Adulterium Veneris.*

JUSTE vel Sol Veneris a depalat adulterium, b quatenus Luna ſolet ejus celare ſecretum. Venus cum Marte concubuit: quam Sol inveniens, Vulcano prodidit. Ille adamante catenas effecit, amboſque religans diis ... tur-

Et cap. 30. *Ne ſi plures reperirentur, quantis odio eſſet, intelligeret.* h. e. quam multis. Propertius Lib. I. el. 5. *At tibi curarum millia quanta dabit.* Vegetius Lib. II. 3. *Neceſſe eſt aliquantos debilitari, aliquantos deſerere.* Tertull. ad Scap. cap. 5. *Quantis ignibus, quantis gladiis opus erit?* Gregor. Dial. Lib. III. *Pene tanti ipſa teſtes, quanti & &c.* Auctor. Orig. Gent. Roman. *Appoſitis cuſtodibus neſcio quantis.* Cat. Pith. Lib. III. *Quanta ſævirent in ſua fata manus?* Terentianus pag. 87. ed. Briſſ. *Maurus item quantos potui cognoſcere Grajos?* Vet. Interpres Joan. cap. XXI. 11. *Cum tanti eſſent.* hoc eſt, tot eſſent. Ruffin. Interpr. Euſeb. Lib. I. *Poſt aliquanta iterum dicit.* Victor Epiſc. Lib. I. *Quod forte voluntarie aliquanti fecerunt.* Plura, ſed alia dabunt Scalig. ad Manil. p. 403. Sciopp. Suſpect. Lectionum Lib. I. cap. 11. Goldaſtus ad Valerianum de Bon. diſcipl. p. 87. Infinita præterea invenies exempla apud Vett. Grammaticos, ut & Tertullianum, Hieronymum, Caſſianum, Leonem Magnum, alioſque id genus. Frequentior enim ea phraſis deterioribus, quam optimis ſcriptoribus. Hinc *quantitas univerſa*, & *ingens populi quantitas* dicitur à Victore Lib. I. pro multitudine.

c *Et depaſcitur*] Debebat ſequi *depaſcatur*, quia præceſſit *verſetur*. Sed ad eundem modum mox habes *novit nec poſſit*. Et apud Cenſorinum cap. I. *Non quod abjeceris, ſed quod comperiſti.* Quæ Grammaticorum migrant canonas. Vide quæ dixi ad Hyg. cap. 148.

### Ad CAP. X.

a *Depalat*] H. e. *propalat.* Quo verbo cum aliis nonnullis utitur in vitâ Canuti Ælnothus cap. 9. & Victor Lib. III. De Perſec. Vand. Sed neutrum probæ notæ. Certe non hoc ſenſu *depalare*. *Depalare vineam* eſt palis ordine fixis eam erigere apud interpretem Paſtoris Hermæ: quo ſignificatu *palare* venit Columellæ & Palladio. Uſum tamen eadem ſignificatione, quâ heic uſurpatur à Fulgentio, etiam Conſtantinum Presbyterum inveni apud Voſſ. Vit. Sermon. p. 701. Sed altera uſitatior eſt, & invenitur quoque in Tertull. Apolog. cap. 10. & Vitruv. Lib. IX. 8. Gloſſ. Philox. *Propalare*, *δημοσιεῦσαι*. Gloſſ. Iſidor. *Depelata*, *manifeſtata*. Leg. *depalata*. In Gloſſ. Philox. ſcribendum exiſtimo, *prolatare*. Ammian. Lib. VI. p. 109. ed. Boxh. *Nihil prolatandum exiſtimans.*

b *Quatenus*] Quoniam. Flor. II. 2.

Qua-

[c] turpiter jacentes oſtendit. Illa dolens quinque filias Solis amore ſuccendit: id eſt, Paſiphaen, Medeam, Phædram, Circen, Dircen. Quid ſibi [d] in hoc poetica alludat garrulitas, inquiramus. Perſtant nunc in noſtra vita de hac fabula certa admodum teſtimonia: nam virtus corrupta libidine, ſole teſte apparet. unde & Ovidius [e] in Metamorphoſeon ait:

*Videt hic deus omnia primus.*

Quæ quidem virtus corrupta libidine, turpiter catenatæ fervoris conſtrictione tenetur. Hæc itaque quinque Solis filias, id eſt, quinque humanos ſenſus luci ac veritati deditos, quaſi ſolis fœtus, hac corruptela fuſcat. Ob hanc rem etiam hujuſcemodi nomina quinque ipſis Solis filiabus voluerunt. Primam Paſiphaen, ut viſum, quaſi [f] Paſiphanon, quod nos Latine omnibus apparentem dicimus. Viſus enim reliquos [g] quatuor inſpicit ſenſus, quia & eum qui clamat videt, & palpanda [h] notat, & deguſtata aſpicit, & odoranda intendit. Secundam Medeam, quaſi auditum, hoc eſt [i] μηδὲν ἰδεῖν, quod nos Latine nullam viſionem dicimus. [k] vox enim corpore nuda eſt. Tertiam Circen, tactui ſimilem, id eſt, [l] quaſi diceret [m] χειρῶν κρίνη

Quieſcentia nec molle jungi, nec poſtibus poſſet. Sed hoc tralatitium.

[c] *Turpiter jacentes*] Reſpexit illud Ovid. IV. Met. 185. *Admiſitque Deos: illi jacuere ligati Turpiter.*

[d] *In hoc*] Ita & MS. Leid. Sed 6. edd. *de hoc.* Perperam. Saniorem hujus fabulæ dabit tibi Lucianus in Gallo explicationem.

[e] *In Metamorphoſeon*] Subaudi *libris.* Sic Lib. III. cap. 7. *Democritus in Phyſiologumenon.*

[f] *Paſiphanon*] M. & L. Πασιφάνων, quomodo & Modius hunc locum producit. Detortum hoc ex πασιφανὴς, quod eſt *omnibus apparens.* MS. Leid. heic habet *Paſinphanon.*

[g] *Quatuor inſpicit ſenſus*] Iſidorus Lib. XI. cap. 1. *Vicinior (viſus) enim eſt cerebro, unde omnia manant: ex quo fit, ut ea, quæ ad alios pertinent ſenſus, videri dicamus, veluti cum dicimus: vide quomodo ſonat, vide quomodo ſapit. Sic & cætera.*

[h] *Notat*] Gloſſ. *dignoſcit.* Rectè. Petron. *Notavit me miles; ſive ille planus fuit.* h. e. animadvertit. Malè *palpando* & mox *odorando* exhibent 6. edd.

[i] *Μηδὲν ἰδεῖν*] Βαρβαρικώτατα & hæc, & quæ ſequuntur, quo majori cum veniâ omitto differentias lectionum in editis. MS. Leid. junctim exhibet *medenideam.*

[k] *Vox enim corpore nuda eſt*] Nec 6. edd. nec Mod. membranæ iſta habent. at habet codex Leid. nec, ut ſententia ſit perfecta, omitti debent.

[l] *Quaſi diceret*] Aptius foret, *quaſi diceres*; ut mox, *velut ſi dicas.* Sed & ibi *dicat* habet Cod. Leid. contra genium linguæ Latialis.

[m] *Χειρῶν κρίνη*] MS. Leid. *Tertia*

Denique vulturem in modum mundi poſuerunt, quod mundus & celeri quadam volucritate verſetur, [c] & cadaverum naſcentium, occidentiumque perennitate depaſcitur. Itaque alitur ac ſuſtentatur divinæ providentiæ ſapientia, quæ nec ipſa finiri novit, nec mundus ceſſare ab ejus alimentis aliquatenus poſſit. Denique Pandoram dicitur formaſſe: Pandora enim Græce omnium munus dicitur, quod anima munus ſit omnium generale.

## X. *Adulterium Veneris.*

JUSTE vel Sol Veneris [a] depalat adulterium, [b] quatenus Luna ſolet ejus celare ſecretum. Venus cum Marte concubuit: quam Sol inveniens, Vulcano prodidit. Ille adamante catenas effecit, amboſque religans diis tur-

Et cap. 30. *Ne ſi plures reperirentur, quantis odio eſſet, intelligeret.* h. e. quam multis. Propertius Lib. I. el. 5. *At tibi curarum millia quanta dabit.* Vegetius Lib. II. 3. *Neceſſe eſt aliquantos debilitari, aliquantos deſerere.* Tertull. ad Scap. cap. 5. *Quantis ignibus, quantis gladiis opus erit?* Gregor. Dial. Lib. III. *Pene tanti in cà teſtes, quanti & &c.* Auctor. Orig. Gent. Roman. *Appoſitis cuſtodibus neſcio quantis.* Cat. Pith. Lib. III. *Quanti ſævirent in ſua fata manus?* Terentianus pag. 87. ed. Briſſ. *Maurus item quantos potui cognoſcere Grajos?* Vet. Interpres Joan. cap. XXI. II. *Cum tanti eſſent.* hoc eſt, tot eſſent. Ruffin. Interpr. Euſeb. Lib. I. *Poſt aliquanta iterum dicit.* Victor Epiſc. Lib. I. *Quod forte voluntariè aliquanti fecerunt.* Plura, ſed alia dabunt Scalig. ad Manil. p. 403. Sciopp. Suſpect. Lectionum Lib. I. cap. II. Goldaſtus ad Valerianum de Bon. diſcipl. p. 87. Infinita prætereà invenies exempla apud Vett. Grammaticos, ut & Tertullianum, Hieronymum, Caſſianum, Leonem Magnum, alioſque id genus. Frequentior enim ea phraſis deterioribus, quam optimis ſcriptoribus. Hinc *quantitas univerſa*, & *ingens populi quantitas* dicitur à Victore Lib. I. pro multitudine.

c *Et depaſcitur*] Debebat ſequi *depaſcatur*, quia præceſſit *verſetur*. Sed ad eundem modum mox habes *novit nec poſſit*. Et apud Cenſorinum cap. I. *Non quod abjeceris, ſed quod comperiſti.* Quæ Grammaticorum migrant canonas. Vide quæ dixi ad Hyg. cap. 148.

### Ad CAP. X.

a *Depalat*] H. e. *propalat*. Quo verbo cum aliis nonnullis utitur in vitâ Canuti Ælnothus cap. 9. & Victor Lib. III. De Perſec. Vand. Sed neutrum probæ notæ. Certè non hoc ſenſu *depalare*. *Depalare vineam* eſt palis ordine fixis eam erigere apud interpretem Paſtoris Hermæ: quo ſignificatu *palare* venit Columellæ & Palladio. Uſum tamen eadem ſignificatione, quâ heic uſurpatur a Fulgentio, etiam Conſtantinum Presbyterum inveni apud Voſſ. Vit. Sermon. p. 701. Sed altera uſitatior eſt, & invenitur quoque in Tertull. Apolog. cap. 10. & Vitruv. Lib. IX. 8. Gloſſ. Philox. *Propalare*, *διαχεοvίσαι*. Gloſſ. Iſidor. *Depelata*, *manifeſtata*. Leg. *depalata*. In Gloſſ. Philox. ſcribendum exiſtimo, *prolatare*. Ammian. Lib. VI. p. 109. ed. Boxh. *Nihil prolatandum exiſtimans.*

b *Quatenus*] Quoniam. Flor. II. 2. *Qua-*

[e] turpiter jacentes oſtendit. Illa dolens quinque filias Solis amore ſuccendit: id eſt, Paſiphaen, Medeam, Phædram, Circen, Dircen. Quid ſibi [d] in hoc poetica alludat garrulitas, inquiramus. Perſtant nunc in noſtra vita de hac fabula certa admodum teſtimonia: nam virtus corrupta libidine, ſole teſte apparet. unde & Ovidius [e] in Metamorphoſeon ait:

*Videt hic deus omnia primus.*

Quæ quidem virtus corrupta libidine, turpiter catenata ferroris conſtrictione tenetur. Hæc itaque quinque Solis filias, id eſt, quinque humanos ſenſus luci ac veritati deditos, quaſi ſolis fœtus, hac corruptela fuſcat. Ob hanc rem etiam hujuſcemodi nomina quinque ipſis Solis filiabus voluerunt. Primam Paſiphaen, ut viſum, quaſi [f] Paſiphanon, quod nos Latine omnibus apparentem dicimus. Viſus enim reliquos [g] quatuor inſpicit ſenſus, quia & eum qui clamat videt, & palpanda [h] notat, & deguſtata aſpicit, & odoranda intendit. Secundam Medeam, quaſi auditum, hoc eſt [i] μηδὲν ἰδέαν, quod nos Latine nullam viſionem dicimus. [k] vox enim corpore nuda eſt. Tertiam Circen, tactui ſimilem, id eſt, [l] quaſi diceret [m] χειρῶν κρίνη

Quieſcentem nec mole jungi, nec poſtibus poſſet. Sed hoc tralaticium.

e *Turpiter jacentes*] Reſpexit illud Ovid. IV. Met. 185. *Admiſitque Deos: illi jacuere ligati Turpiter.*

d *In hoc*] Ita & MS. Leid. Sed 6. edd. *de hoc.* Perperam. Saniorem hujus fabulæ dabit tibi Lucianus in Gallo explicationem.

e *In Metamorphoſeon*] Subaudi *libris*. Sic Lib. III. cap. 7. *Democritus in Phyſiologumenon.*

f *Paſiphanon*] M. & L. Πασιφανῶν, quomodo & Modius hunc locum producit. Detortum hoc ex πασιφανής, quod eſt *omnibus apparens*. MS. Leid. heic habet *Paſinphanon*.

g *Quatuor inſpicit ſenſus*] Iſidorus Lib. XI. cap. I. *Vicinior (viſus) enim eſt cerebro, unde omnia emanant: ex quo fit, ut ea, quæ ad alios pertinent ſenſus, videri dicamus, veluti cum dicimus: vide quomodo ſonat, vide quomodo ſapit. Sic & cætera.*

h *Notat*] Gloſſ. *dignoſcit*. Rectè. Petron. *Notavit me miles; ſive ille planus fuit.* h. e. animadvertit. Malè *palpando* & mox *odorando* exhibent 6. edd.

i *Μηδὲν ἰδέαν*] Βαρβαρικώτατα & hæc, & quæ ſequuntur, quo majori cum venia omitto differentias lectionum in editis. MS. Leid. junctim exhibet *medenideam*.

k *Vox enim corpore nuda eſt*] Nec 6. edd. nec Mod. membranæ iſta habent. at habet codex Leid. nec, ut ſententia ſit perfecta, omitti debent.

l *Quaſi diceret*] Aptius foret, *quaſi diceres*; ut mox, *velut ſi dicas*. Sed & ibi *dicat* habet Cod. Leid. contra genium linguæ Latialis.

m *Χειρῶν κρίνη*] MS. Leid. *Tertia Cir-*

κρίνειν Græce, quod nos Latine manuum judicium dicimus. Quarta Phædra, quaſi odoratus, velut ſi dicas, [n] φέρων ἡδὺ, quaſi afferens ſuavitatem. [o] Quinta Dirce, ſaporis index, quaſi δριμὺ κρίνειν, quos nos Latine acre judicans dicimus.

## XI. *De Ulyxi, & Sirenis.*

[a] SIRENES Græce [b] tractatoriæ dicuntur. Tribus enim modis illecebra amoris trahitur, aut cantu, aut viſu, aut conſuetudine. Amantur enim [c] quædam ſpeciei venuſtate, quædam etiam lenocinante conſuetudine. quas Ulyxis ſocii obturatis auribus tranſeunt. ipſe vero religatus tranſit. Ulyxes enim Græce, quaſi ὅλων ξένος, id eſt, omnium peregrinus dicitur. Et quia ſapientia ab omnibus mundi rebus peregrina eſt, ideo aſtutior Ulyxes dictus eſt. Denique Sirenas, id eſt delectationum illecebras & audivit & vidit, id eſt agnovit, & judicavit, & tamen tranſit nihilominus. Ideo & quia auditæ ſunt, mortuæ ſunt. In ſenſu enim ſapientis omnis affectus emoritur. Ideo

*Circe tactui ſimilis, id eſt, quaſi diceret, Cyroncre.* Forte ſcripſerat Χειρκρίνη. Quod eſſet idem, quod Χειρῶν κρίσις, ſed linguâ Fulgentianâ. Modius adducit Χειρῶν κριτὴν, ut & infra cap. 13. habes. Cæterum vel *id eſt*, vel illa *quaſi diceret* inducenda. Supervacuum certè alterutrum.

n Φέρων ἡδὺ &c.] Modius: *Quartam Phædram, quaſi odoratum, velut ſi dicas φέρων ἥδυ, id eſt, afferentem ſuavitatem.* Rectè pro *quaſi* ſubſtituit *id eſt.* MS. Leid. à Commelino nihil abit, niſi quod junctim præfert *Pheronedon.* Quid putes illud velle, niſi φερωνήδον? Debuiſſet ſcribere, φέρων ἥδος. Ἥδος enim eſt ἡδονὴ Homer. Iliad. A. 576.

o *Quinta Dirce*] Modius: *Quintam Dircen ſaporis indicem, quaſi δριμοκρίνην.* Sed à Commelino nec heic diſcedit MS. Leid. niſi quod præfert *Drimoncrine.* Et heic conjunctim ſcripſerim δριμοκρίνη vel certè δριμῶν κρίνη. Pro *index* omnino legendum *judex.* Piget diutius his nugis immorari.

### Ad CAP. XI.

a *Sirenes*] Scribe *Sirena* cum Leid. Cod. Sic *dromade* pro *dromades* apud Cyprian. Sermon. de Stella & Magis. Schol. Juven. ad Sat. IX. 149. *Ut Sirenarum periculum poſſet evadere.* Et ad Sat. XIV. *Dulciorem eſſe ſtrepitum flagellorum, quam cantum Sirenarum.* Tertull. Apolog. cap. 7. *Sirenarum ora.* Nec aliter Hieronymus in Epiſtolis & Præfat. in Librum Joſuæ, aliique id genus ſcriptores hanc declinant vocem. Sed de hiſce actum copioſè ad Præfat. Lib. 1. & in Differt. de Hygino.

b *Tractatoriæ*] Scrib. *tractoriæ* cum Leid. Cod. Errat in Etymologiâ Planciades. Vide Voſſ. in SIREN.

c *Quadam ſpeciei venuſtate*] Supplet Modius ex MS. *Amantur enim quædam illiciente cantus dulcedine, quædam ſpeciei venuſtate &c.*

d *Ve-*

Ideo [d] volatiles, quia amantum mentes celeriter permeant. Inde [e] gallinaceos pedes, quia libidinis affectus omnia quæ habet, ſpargit. Nam denique & Sirenes dictæ ſunt: σύρειν enim Græce trahere dicitur.

## XII. *Scylla.*

SCYLLAM ferunt virginem pulcherrimam, quam Glaucus [a] Antedonis filius amavit, quem Circe Solis filia diligebat: [b] zelataque Scyllam, fontem, in quo lavari ſolita erat, venenis infecit. [c] Ubi illa deſcendens, ab inguine lupis canibuſque marinis inſerta eſt. Scylla enim Græ-

d *Volatiles*] Iſidorus de Sirenis Lib. XI. cap. 2. *Alas autem habuiſſe & ungulas, quia amor & volat & vulnerat.* Quod meretrices fuiſſe ait, id voluit etiam Junior Plutarchus. Tzetzes in Lycophron. p. 107. ed. Steph. Ἀλληγορικώτερον δὲ σειρῆνές εἰσιν αἱ ἡδοναί. Ὁ δὲ νεώτερος Πλούταρχος ἑταιρίδας ταύτας φασὶ, καταχέουσας αἱμυλίαις τοὺς παραπλέοντας. Eleganter Demophilus Pyth. Sim. Δεῖ ὥσπερ Σειρῆνας τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν τὸν κατασπεύδοντα τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὡς πατρίδα.

e *Gallinaceos pedes*] Vide Hyg. cap. 125. Savaron. ad Sidon. p. 545. Spanhem. in de Numm. pag. 224.

### Ad CAP. XII.

a *Antedonis filius*] Cl. Tollius in margine libri ſui notaverat, *Copei filius, patriâ autem Antedonius.* Verum eſt ita quoſdam velle, Vide Euſtath. ad Hom. p. 205. edit. Baſ. Sed aliis eſt Polybi filius. Vide annot. noſtras ad Hyg. cap. 199. Habet tamen, qui ſecum ſentiant, Planciades; inter quos Lactantius eſt Argum. Lib. XIII. Met. fab. 9. Gloſſæ MSS. in 1. Georg. Virgil. *Glaucus Antedonis filius. Hic piſcator fuit de Antedoniâ civitate: qui cum piſces per herbam poſuiſſet in littore, illi recepto ſpiritu maria rurſus petiſſent, ſenſit quandam herbam potentiam habere. Glaucus dolens amiſiſſe prædam, id eſt, piſces, præcipitavit ſe in mare, & deus maris factus eſt. Item Glaucus Polipheí vel Bolimbæ & Terræ filius, herbâ quadam guſtata, immortalitatem adeptus eſt, quam piſcibus marceſcentibus impoſuerat, & revixerunt. Hæc autem dicitur in inſulis fortunatis naſci.* Pro *Poliphei* legendum *Polybi.*

b *Zelataque Scyllam*] 6. edd. *Irataque Scylla.* Modius, *Zelataque Scylla.* Sed Leid. cod. diſertim *Scyllam*, quod æquè probum. Ζηλόειν τινὰ pro *invidere* etiam Græci dicunt. Vide τοὺς ό Gen. XXXVII. vers. 11. Pſalm. XXXVI. vers. 1. quo loco Vulgata: *Neque zelaveris facientes iniquitatem.* Immo & *Zelor* deponentaliter uſurpat eadem Vulgata III. Reg. XIX. 10. & Siraeid. cap. LI. 24. Quo ſenſu etiam *æmulari aliquem* dixit Eugeſippus in de Diſtantiis locor. Terræ Sanctæ. *Jeſum præcipitare voluerunt, æmulantes prudentiam ejus.* Et poſt paulo: *Docebat Judæos, licet eum æmulantes.* Ut Vet. Interp. Actor. VII. 9. *Æmulantes Joſeph vendiderunt.* Gr. cod. Ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ.

c *Ubi illa deſcendens*] Ἀντὶ τοῦ *quo*, vel *in quem.* Sic vulgat. Interpres Geneſ. XIV. 10. *Terga verterunt, ceciderunt ibi*, hoc eſt, in eos puteos bituminis. Οἱ ό, ἐνέπεσον ἐκεῖ. Apulej. Mileſ. IX. *Ubi ducis aſinum iſtum?*

Græce [d] quaſi σκυλμὸς dicta eſt, quod nos Latine [e] confuſio dicimus. Et quid confuſio niſi libido eſt? quam libidinem Glaucus amat. γλαυκὶς enim Græce [f] luſcitius dicitur, unde & [g] glaucomata dicimus cæcitatem. Ergo omnis qui luxuriam amat, cæcus eſt. Nam & Antedonis filius dictus eſt. Antedon enim Græce, quaſi antidon, quod Latine contraria videns dicimus. ergo lippitudo ex contraria viſione naſcitur. Scylla enim in modum ponitur meretricis: quia omnis libidinoſa canibus lupiſque inguina ſua neceſſe eſt miſceat. Juſte ergo lupis & canibus mixta, quia neſcit ſua [h] alienigenis devorationibus saturare ſecreta. Sed hanc Circe odiſſe dicitur. Circe, ut ante dictum eſt, manus dijudicatio, vel operatio nuncupatur, quaſi [i] χειρῶν κρίσις. Laborem enim manuum & operationem libidinoſa mulier non diligit, ſicut Terentius ait: *A labore [k] proclive ad libidinem, accepit conditionem, dehinc quæſtum accipit.* Hanc etiam Ulyxes innocuus tranſit, quia libidinem ſapientia contemnit. [l] unde & uxorem habere dicitur Penelopam caſtiſſimam, quod omnis caſtitas ſapientiæ conjungatur.

## XIII. *De Mida rege, & Pactolo fluvio.*

MIDA rex [a] Apollinem petiit, ut quicquid tetigiſſet,

d *Quaſi σκυλμὸς*] MS. Leid. *quaſi exquina.* Suſpicor ſuo more, id eſt, barbarè ſcripſiſſe, σκύλμα. Sed falſa eſt illa Etymol. *Scylla* eſt ex Græco σκύλλω, *vexo.* Marc. Euang. v. 35. Τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

e *Confuſio dicimus*] Præferam, quod & 6. edd. & MS. Leid. exhibent, *confuſionem.*

f *Luſcitius*] A. B. H. I. M. *Luſcitioſus.* L. *Luſcioſus.* Sed *Luſcitius* cum Commel. Leid. cod. Gloſſa: *Lippitudinem patiens. parum videns.* Gloſſæ Labbæi: *Luſcioſus*, νυκτάλωψ. *Luſcitus*, μύωψ. Rurſus: *Luſcitus, maipſicus.* Corrige cum Heinſ. *Luſcitius, myopticus.*

g *Glaucomata*] Glaucoma oculi caligantis vitium. Prudent. Hamart. *Nemo duos ſoles, niſi ſub glaucomate vidit.* Et poſt paulo: *Et glaucoma aciem quod tegmine velat aquoſo.*

h *Alienigenis*] Ita & 6. edd. Sed MS. Leid. *alienis.*

i Χειρῶν κρίσις] Cod. Leid. *Cironere.* quod videtur fuiſſe χειρονκρίνη. vel χειρῶν κρίνη, ut ſupr. cap. 10. habes.

k *Proclive*] MS. Leid B. A. H. & M. *proclivem.* An ſcripſerat, *proclivum*? Boet. Conſol. Phil. Lib. 1. *Declivumque gerens pondere vultum.* Ita Vet. ed. a. 1486.

l *Unde & uxorem*] Malè hæc omittunt 6. edd.

### Ad CAP. XIII.

a *Apollinem petiit*] A Baccho petiiſſe

ſet, aurum fieret. Cumque [b] promeruiſſet, munus in ultionem converſum eſt, cœpitque ſui voti effectu torqueri. Nam quicquid tetigerat, aurum ſtatim efficiebatur. Erat ergo neceſſitas aurea, [c] locupleſque penuria. nam & cibus & potus rigens auri materia, [d] marmorabat. Itaque Apollinem petiit, ut [e] male deſiderata converteret. Reſponſoque accepto, [f] tertio caput ſub Pactoli fluminis undas ſubderet. Quo facto, Pactolus deinceps arenas aureas trahere dicitur. Sed evidenter poetæ [g] alluſerunt argutiam, illa videlicet cauſa, quod omnis appetitor avaritiæ, cum [h] omnia pretio deſtinat, fame moritur: quod & Mida rex erat. Sed collecta pecuniarum ſuarum ſumma, ut Soſicrates [i] Cigizenus in libris hiſtoriæ ſcribit, quod omni cenſu ſuo Mida rex Pactolum fluvium (qui in mare decurrere ſolitus erat) per innumerabiles meatus ad irrigandam provinciam derivavit, ſuaque [k] expenſa avari-

ſe hoc narrat Hygin. cap. 191. Servius ad Æn. x. 142. *Silenum Midæ præſtitiſſe, ut quicquid tetigiſſet, in aurum verteretur.*

b *Promeruiſſet*] Vide ſupr. cap. 5.

c *Locuples penuria*] Elegans ὀξύμωρον, ut apud Tzetzen in Heſiod. p. 21. Οὐδὲν τι τῶν τ̃ δυσχερῶν τ̃ ἐκ τ̃ δυσυχε̃ν ἀχαρίας, ἢ πλουσίας πενίας, ἢ γλυκείας πικρᾶς συμβαίνειν ἐν ἡμῖν βίου. Et apud Chryſologum Serm. 1. *Libera ſervitus, abſoluta cuſtodia, timor lætus, blanda ultio, paupertas dives.*

d *Marmorabat*] Gloſſ. *in modum marmoris dureſcebat.* Modius ex ſuis membranis: *In auri materiam marmorabat:* Barth. ad Stat. Tom. 1. pag. 375. hunc locum ita producit: *Nam & cibos & potus rigens auri materia marmorabat.* quod explicat, *rigore induebat.* Sanè *marmoratas mamillas* ita dici legas apud Plin. Valer. cap. 3. quæ in duritiem lapidis abierunt. Aliud eſt *marmorata domus* apud Ruſp. Epiſcop. epiſt. vi. Non diſplicet Barthii conjectura, tametſi a Commel. ſtat cod. Leid. Nec abſurda vulgata lectio, ſi *marmorare* accipias pro in modum marmoris reſplendere, quomodo *gemmare* dicitur, quod ut gemma fulget. Eucheria in Catal. Pith. Lib. iv. *Sericeum tegmen, gemmantia texta Laconum, Pellibus hircinis æquiparanda loquar.* Ita lego, non *tecta Laconum*, ut editum. Eſſet ergo *marmorare* heic; quod Græcis μαρμαίρειν. Ovid. xi. Met. 124. *Lamina fulva dapes admoto dente nitebant.*

e *Malè deſiderata*] MS. Leid. & 6. edd. *mala deſiderata.* Quod forſan non deterius. Ita *ſenectus* a Secundo Philoſopho dicitur *malum optatum* apud Vincent. Bellou. Spec. Hiſt. Lib. x. cap. 71.

f *Tertio caput*] Lege cum MS. Leid. & 6. edd. *ut tertio.*

g *Alluſerat argutiam*] Gloſſ. *ſubtilitatem.*

h *Omnia pretio deſtinat*] Gloſſ. *vendit.* Atqui *deſtinare* eſt emere Plauto, ad cujus Epid. act. 11. ſc. 2. vers. 92. hunc locum adducit Taubmannus, quo ſenſu *præſtinare* eum idem Plautus, tum crebro Apulejus uſurpat. *Deſtinare omnia pretio* heic eſt omnia in pretium redigere, ex omnibus corrogare pecuniam.

i *Cigizenus*] Ita & B. Scribe *Cyzicenus* cum H. I. & A. Vide Voſſ. Hiſtor. Græc. pag. 329.

k *Expenſâ avaritiâ*] H. e. iis, quæ acquiſiverat per avaritiam, ut rectè Gloſſa.

ritia, fluvium fertilem reddidit. Mida enim Græce quaſi [l] μηδὲν εἰδὼν, id eſt, nihil ſciens. Avarus enim tantum ſtultus eſt, ut ſibi prodeſſe non norit.

## XIV. *De Vulcano, & Minerva.*

VULCANUS cum Jovi fulmen efficeret, ab Jove [a] promiſſum accepit, ut quicquid vellet præſumeret. Ille Minervam in conjugium petivit. Jupiter imperavit, ut Minerva armis virginitatem [b] defendiſſet. Dumque cubiculum introirent, certando Vulcanus ſemen in pavimentum ejecit, unde natus eſt Erichthonius. Ἔρις enim Græce certamen dicitur, [c] χθὼν χθονὸς vero terra nuncupatur: quem Minerva in ciſtam [d] abſcondidit, draconeque cuſtode appoſito, duabus ſororibus Aglauro & [e] Pandoræ commendavit, qui primus currum reperit. Vulcanum dici voluerunt, quaſi furiæ ignem: unde & Vulcanus dicitur, veluti voluntatis calor, [[f] quaſi βουλίκαυτος.] Denique Jovi fulgura facit, id eſt, furorem concitat. Ideo vero cum

l μηδὲν εἰδὼν] MS. Leid. *Medenidon.* Mallem ergo μηδὲν ἰδὼν: vel junctim μηδενιδὼν ut dedit Baptiſta Pius. Εἴδω enim & *ſcio* notat. Sed ſtultum, ut pleraque alia, etiam hoc etymon. Midas dicitur ab hoc rege quilibet dives: ipſe autem à μίδας, ut ſignificat jactum talorum fortunatiſſimum, ut nonnulli volunt.

### Ad CAP. XIV.

a *Promiſſum accepit*] Vide Hygin. cap. 166. & Etymol. in Ἐρεχθεύς. Lactant. Lib. 1. cap. 17. Plura dixi ad Hyginum. Tzetzes in Lycophron. p. 24. ἱστορικῶς fabulam explicat. Ἀθηνᾶ τινι, inquit, τῇ δὲ Βελονίκῃ λεγομένῃ, θυγατρὶ δὲ Βροντίου ὑπαρχούσῃ, Ἥφαιστος γάμῳ μιγεὶς γεννᾷ Ἐριχθόνιον, ὃς ἐβασίλευσεν Ἀττικῆς.

b *Defendiſſet*] Tollius in margine, *defenderet*. Certè *defenderet* habet etiam Fulgentii compilator Scholiaſtes Germanici. Nihil tamen mutandum. Vide quæ dixi ad Prolog. Lib. 1.

c Χθὼν, χθονὸς] Ita quidem 6. edd. Deleo tamen τὸ χθὼν, quod in Leid. codice non comparet. Depravare ſolet vocabula ad ſuum propoſitum. Scripſit procul dubio χθόνιος.

d *Abſcondidit*] *Abſcondit* cum heic, tum paulo inferius 5. edd. & MS. Leid.

e *Pandoræ*] Omnes alii *Pandroſon* vocant. etiam Schol. Germ. qui hanc fabulam ex Fulgentio in ſuos commentarios tranſſcripſit pag. 103. ed. Micylli. *Qui Vulcanus cum Jovi fulmen efficeret, ab Jove promiſſum cœpic* (leg. *accepit*) *ut quicquid vellet præſumeret. Ille Minervam in conjugem petivit. Jupiter Minervæ imperavit, ut virginitatem defenderet. Dumque cubiculum introirenc, certando Vulcanus ſemen in pavimentum jecit* &c. Corrig. *ejecit* ex Fulgentio.

f *Quaſi* βουλίκαυτος] Duas iſtas voces non habet Leid. codex. Sed habent 6. edd. Varro L. L. IV. *Ab ignis valore vique ac violentia Vulcanus dictus.* Iſidor. Lib. VIII. cap. 11. *Dictus Vulcanus, quaſi volans candor, quod per aerem*

eum Minervæ conjungi voluerunt, quod furor etiam ſapientibus ſubrepat. Illa vero armis virginitatem defendit: hoc eſt, omnis ſapientia integritatem ſuorum morum contra furiam virtute animi vindicat. unde quidem Erichthonius naſcitur: ἔρις enim Græce certamen dicitur, [g] χθὼν vero non ſolum terra, [h] quantum etiam invidia dici poteſt. unde & [i] Thales Mileſius ait: ὦ χθὼν δόξης κοσμικῆς σήψις. id eſt, invidia mundanæ gloriæ conſumptio. Et quidnam aliud [l] ſurripiens furor ſapientiæ generare poterat, niſi certamen invidiæ? Quod quidem ſapientia, id eſt, Minerva, abſcondidit in ciſta, id eſt in corde celat. omnis enim ſapiens, furorem ſuum in corde celat. Ergo Minerva draconem cuſtodem apponit, id eſt perniciem: quem quidem duabus commendat virginibus, id eſt [m] Aglauro & Pandoræ. Pandora enim univerſale dicitur munus. Aglauro vero, quaſi ἀχέληθον, id eſt triſtitiæ oblivio. Sapiens enim dolorem ſuum aut benignitati commendat, quæ omnium munus eſt: aut oblivioni, [n] ſicut de Cæſare dictum

*rem volet. Ignis enim de nubibus naſcitur.* Ut pleraque alia, ita & hoc ex Homero habent omnis Mythologiæ parente. Vide Schol. Heſiodi pag. 246. ed. Heinſ.

g *Χθὼν vero*] MS. Leid. *Tonos.* Scrib. χθόνος.

h *Quantum etiam*] Cl. Tollius, *verum etiam.* Nihil mutem, quamvis phraſis illa non tam Latina ſit, quam Fulgentiana.

i *Thales Mileſius*] Scripſiſſe nonnulla illum vult etiam Auguſtinus C. D. Lib. XVIII. cap. 25. *Thales vero phyſicus fuit, & ſuorum dogmatum libros reliquit.* Sed Lobon Argivus apud Laertium p. 23. ducentis verſibus vult contenta fuiſſe, quæ ſcripſerit.

k *Ὦ χθὼν*] MS. Leid. *Octonos.* Scriverius in margine correxerat ὁ φθόνος. Et ita flagitat interpretatio, quam addit. Sed nomen Erichthonii ſi reſpicias, & τὸ *Ctonos* MS putes reliquiſſe ὁ χθόνος. Æquè ridiculus ergo heic Planciades, ac iſte, qui, ut jocatur Auſon. epigr. 123. *Cuſtou coſtonque putat communis odoris, Et nardum & ſardas eſſe ſapore pari.* Quid enim? χθόνος idem eſt, quod φθόνος? Sed in Vaticanæ Bibliothecæ vetere libro legiſſe ſe teſtatur Schottus Obſervat. Lib. 1. cap. 7. Ὦ φθόνε, δόξης κοσμικῆς φθαρσις.

l *Surripiens furor*] Ita quidem & 6. edd. & MS. Leid. Puto tamen ſcribendum *ſurrepens.* Gloſſ. cod. Leid. *Subintrans.* quæ certe explicatio eſt τοῦ *ſurrepens*, non *ſurripiens.* Confirmat eam conjecturam, quod præceſſit, *Quod furor etiam ſapientibus ſubrepat.* Hinc *ſurreptio* doloſa circumventio. Chryſol. Serm. XLIV. *Inimici eſt iſta ſurreptio. Decipere parat* &c.

m *Aglauro*] Debebat ſcripſiſſe *Aglauros.* Græcis enim Ἄγλαυρος eſt.

n *Sicut de Cæſare*] Gloſſ. *Julio.* rectè. Ciceronis enim eſt dictum de Julio in oratione pro Ligario cap. 12. *Sed parum eſt me hoc meminiſſe: ſpero etiam te, qui obliviſci nihil ſoles, niſi injurias.* Adde Plin. Lib. VII. cap. 25.

ctum eſt: *Qui oblivisci nihil amplius ſoles, quam injurias*. Denique cum Erichthonius adoleſceret, quid inveniſſe dicitur? [o] Nihilominus currum, ubi ſemper certamen eſt. Unde Virgilius:

[p] *Primus Erichthonius currus, & quatuor auſus*
*Jungere equos.*

Inſpicite, quantum valeat cum ſapientia [q] juncta caſtitas, cui flammarum non prævaluit deus.

## X V. *Dionyſius.*

JUPITER cum Semele concubuit, de qua natus eſt Liber pater. ad quam [b] cum fulmine veniens, [c] crepuit. Unde pater puerum tollens, [d] in femore ſuo miſit, [e] Maroni poſtea nutriendum dedit. Hic Indiam debellavit, & inter deos deputatus eſt. Itaque cum Semele quatuor ſorores appellatæ ſunt, Ino, Autonoe, Semele & Agave. Quid ſibi hæc fabula myſtice ſentiat, exquiramus. Quatuor

o *Nihilominus*] Gloſſ. *certè. adverbium affirmandi.* Et hoc rectè. Vide Indicem.

p *Primus Erichthonius*] Georg. III. 113. Vide ibi Servium, & Ælian. Var. Hiſtor. III. 38.

q *Juncta*] Modius ex ſuis, *jugata*. Sed alterum & 6. edd. & MS. Leid. exhibent.

### Ad CAP. XV.

a *Dionyſius*] Perperam *Dionyſium* appellat, qui eſt *Dionyſus*, vel Διόνυσος Græcis, quaſi διάνυσις, παρὰ τὸ διανύειν ἔργα, ut ait Artemidorus Lib. II. p. 77. ed. Ald. Eundem errorem errat Capella Lib. II. Schol. Horat. I. od. 19. & II. od. 19. Iſidor. Orig. XV. I. Adde his quæ Voſſius habet in de Vit. Sermon. Lib. I. cap. 9.

b *Cum fulmine veniens*] H. e. cum veniſſet. Solœca eſt oratio, ut Lib. III. cap. 8. *Quam arborem pater gladio percutiens, Adon exinde natus eſt.* Vide ibi notas noſtras.

c *Crepuit*] Scil. Semele. ἐλάκησε, ut loquitur Lucas Actor. cap. I. vers. 18. Vetus interpres: *crepuit medius*, hoc eſt, ruptus eſt. Noſter infra cap. 8. Lib. III. *Solis ardoribus crepant.*

d *In femore ſuo miſit*] Lego, *inſuit*. Unde μηρορραφὴς & εἰραφιώτης Nonno dicitur Dionyſ. Θ. aliiſque, Bacchus. Vide Euſtath. ad Dionyſ. p. 182. & 287. Edit. Bertrand. Schol. Pindar. ad Olymp. 2. Διὸς ἐρράφθαι ἐν τῷ μηρῷ τὸν Διόνυσον. Schol. Hom. Iliad. ξ. 323. Ἐνερράφη τῷ μηρῷ &c. quæ ex Apollod. Lib. III. deſcripſit. Confer Etym. in Εἰραφιώτης. Lactant. Arg. Lib. III. Met. fab. 3. *Liberumque conceptum utero gravidæ incendio eripit, ac femori ſuo inſuit.* Ovidius ipſe: *Patrioque tener (ſi credere dignum eſt) Inſuitur femori, maternaque tempora complet.* Plin. Lib. VI. cap. 21. *Nec non & Nyſam urbem plerique Indiæ adſcribunt, montemque Merum, Libero patri ſacrum; unde origo fabulæ Jovis femine editum.* Adde Curt. Lib. VIII. cap. 10.

e *Maroni*] Apud Hyginum cap. 167. Nyſo dat nutriendum. Inter ſocios expeditionum ejus fuit quidam Maro. Euſtath. ad Hom. Odyſſ. I. pag. 347. ed. Baſ. Ἐν δὲ τοῖς τῶν Διονυσιακῶν φέρεται δὲ ὅτι Μάρων εἷς τῶν μετὰ Διονύσου στρατευσαμένων &c. Is procul dubio fuit Sileni filius. Nonnus enim Dionyſ. Lib. XIV. tres ejus filios fuiſſe ait. Le-

tuor ſunt ebrietatis genera, id eſt prima vinolentia, ſecunda rerum oblivio, tertia libido, quarta inſania. Unde & hæc quatuor nomina Bacchæ acceperunt. Bacchæ dictæ ſunt, quaſi [f] vino vacantes. prima Ino, [g] οἶνο Græce vinum dicimus. ſecunda Autonoe, [h] quaſi ANTHNOTNOH, id eſt ſeipſam non cognoſcens. tertia Semele, quaſi [i] σωμάλυον, quod nos Latine corpus ſolutum dicimus: unde & ipſa genuiſſe Liberum patrem dicitur, id eſt de libidine nata ebrietas. quarta Agave, quæ ideo inſaniæ comparatur, quod caput filii [k] violenta abſciderit. [l] Liber ergo pater dictus eſt, quod vini paſſio liberas men-

Lenæum, Aſtræum & Maronem. Theophilo Lib. II. ad Autolyc. pag. 86. eſt Ariadnes & Bacchi filius.

f *Vino vacantes*] MS. Leid. *bacchantes*. Quomodo & in margine libri ſui emendaverat Scriverius. Sed perperam, me judice. B pro V poſitum eſt, & addita aſpiratio, ubi non deſiderabatur; quod peccatum quam frequenter admittant librarii, nemo ignorat, niſi qui nunquam ſcriptos libros tractavit.

g Οἶνο *Græce*] MS. Leid. *Inos enim Græcè vinum dicimus*. Sed edd. 6. Οἶνο *Græce, Latinè vinum dicimus*. Scripſiſſe ita Fulgentium præſtare nolim. Sed OI ut I pronuntiatum fuiſſe ejus ævo nullus dubito.

h *Quaſi* ANTHNOTNOH] 6. edd. quaſi αὐτονοή. Tranſponendus erat accentus, & ſcribendum αὐτονόη. Schol. Heſiodi in Θεογ. pag. 252. ed. Heinſ. αὐτονόη, ἡ αὐτόματο νοῦς. Nihil muta.

i Σωμάλυον] Schol. Pind. ad Pyth. od. 3. Σεμέλη κατὰ τὸ μυθικὸν ἡ τὰ μέλη τοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ βροντῶν διασαλευθεῖσα. Κατὰ δὲ τὸ φυσικὸν, ὅτι σείει τε μέλη τῶν οἰνεργέντων αὐτὴν ὁ Διόνυσος. Pertinet huc illud ex Anthol. Λυσιμελὴς Βάκχος &c. & ex Catalect. Pithœi Lib. III. *Balnea, vina, Venus corrumpunt corpora noſtra* &c.

k *Violenta abſciderit*] Modius ex ſuis, *vinolenta*. MS. Leid. & 6. edd. *violenter abſcidit*. Gloſſa: *Sperabat ſe vitulum occidere, & in loco vituli filium ſuum interfecit.* Fabulam vide apud Ovid. III. Met. Servium ad Æn. IV. 469. Hyg. cap. 184. Perſius Sat. I. vers. 100. *Et raptum vitulo caput ablatura ſuperbo Baſſaris.*

l *Liber pater dictus eſt*] Aliud etymon ſuppeditat Auguſt. C. D. Lib. VI. cap. 4. & VII. 2. Iſidor. Lib. VIII. 11. *Liberum à liberamento appellatum volunt, quod quaſi mares in coëundo per ejus beneficium emiſſis ſeminibus liberet, quod idem Liber muliebri & delicato corpore pingitur.* Hauſit ex Auguſtino illa Iſidorus. Cæterum cum quinque memorentur fuiſſe Liberi, hic Semelæ filius ordine quartus fuit ſecundum Ciceronem Lib. II. de Nat. Deor. & Ampel. cap. 9. Ampelium in tranſitu emendabo. *Liberi*, inquit, *quinque. Primus ex Jove & Proſerpinâ. Hic agricola & inventor vini. Secundus Liber ex Merone & Flora.* Suſpicor ſcribendum *Melone*. Ex Nilo enim natus dicitur Ciceroni. Nilus autem Melo olim dictus. Iſidorus Lib. XIII. cap. 21. *Nam antea Nilus Latinè Melo dicebatur*. Μέλας eſt Euſtathio in Periegeten pag. 24. & Plutarcho in libello de Flum. p. 51. ed. Mauſſ. ubi Bacchum Indiæ domitorem Jovis & Arges facit filium. *Tertius* (ita pergit Ampelius) *de Cabito, qui regnavit in Aſiâ.* Cicero, *de Caprio. Quartus ex Saturno & Semelâ.* Cicero matrem ejus Lunam facit. Sed Luna eadem, quæ Semele. Quod autem patrem fuiſſe Saturnum vult Ampelius, in eo quem ſequatur auctorem haudum comperi. *Quintus Niſi & Heſiona filius.* Lege ex Cicerone *Thyona*.

m Val-

mentes faciat. Indos vero viciſſe, quod hæc gens [m] valde ſit vino dedita, duobus ſcilicet modis: ſive quod fervor ſolis eos faciat potatores, ſive quod ibi ſit [n] Seraptenum vinum, vel [o] Meroitanum: cujus vini tanta virtus eſt, [p] quo vix licet ebrioſus ſextarium toto menſe bibat. Unde & Lucanus ait:

*Indomitum Meroe cogens ſpumare falernum.*

Aqua enim [q] omnino domari non poteſt. Maroni etiam Dionyſius nutriendus datur, quaſi Meroni. Mero enim omnis nutritur vinolentia. Hic etiam tigribus ſedere dicitur, quod omnis vinolentia [r] feritati ſemper inſiſtat. Sive etiam, quod vino efferatæ mentes mulceantur. unde & [s] Lyæus dicitur, quaſi lenitatem præſtans. Juvenis vero ideo pingitur Dionyſius, quia nunquam ebrietas matura eſt. Ideo etiam nudus, ſeu quod omnis ebrioſus [t] in-

m *Valde*] *Validè* MS. Leid. Catal. Pith. Lib. 1. *Bellus homo, & validè capitalia crimina ludis.* Vet. Interpr. Job. cap. XXX. 22. *Eliſiſti me validè.*

n *Seraptenum*] MS. Leid. *Falernum.* Perperam omnino. Legere malim, *Sareptenum.* Corippus Lib. III. pag. 43. *Dulcia Bacchi Munera, quæ Sarepta ferax, quæ Gaza crearat.* Sidon. carm. 17. *Quæque Sarepteno palmite miſſa bibas.* Meminit Σαρεφθίνυ οἴνυ etiam Alexander Trallianus. Luc. cap. IV. vers. 26. Εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος.

o *Meroitanum*] Corippus de vinis in convivio Imperiali: *Quæ Meroe, quæ Memphis habet, quæ candida Cypros.* Lucan. X. 160. *Gemmaque capaces Excepere merum, ſed non Mareotidos uvæ, Nobile ſed paucis ſenium cui contulit annis Indomitum Meroe cogens ſpumare Falernum.* Imitatur poſtremo verſu Perſium Sat. III. vers. 3. Cæterum quod heic notavit, *al. Mareoticum* Locherus, in eo errat. Diverſum à Meroitano vinum Mareoticum. Schol. Horat. od. 37. lib. 1. *Mareotis in Ægypto palus eſt, juxta quam vinum optimum naſcitur. Unde & nomen accepit. ut, ſunt & Mareotides albæ.* Hemiſtichium Maronis eſt II. Georg. vers. 91.

p *Quo vix licet ebrioſus*] MS. Leid. B. A. L. M. & H. *quo vix quilibet ebrioſus.* I. *quod vix* &c. Barthius ad Stat. Tom. II. p. 308. jubet legi: *quod vix licet ebrioſus* &c. Reſcripſerim, *Quo vix quamlibet ebrioſus.* H. e. ebrioſiſſimus. Priap. c. 25. *Fures cædere quamlibet valentes*, hoc eſt, valentiſſimos. Non attendit Barthius τῷ *quo* pro *ut* uſurpari identidem à Fulgentio.

q *Omnino*] MS. Leid. *Omnimodo.* Quod vocabulum & Quintiliano reſtituit in Crepundiis Gebhardus Lib. 1. cap. 7. Confer quæ dixi ad cap. II. Lib. 1.

r *Feritati inſiſtat*] Vide notas ad Prolog. Lib. 1. Mox pro *quod vino*, *quia vino* MS. Leid.

s *Lyæus*] Iſidor. Lib. VIII. cap. II. *Lyæus* ἀπὸ τῦ λύειν. *quod multo vino membra ſolvantur.* Lib. XX. cap. 3. *Hoc alii, quod nos cura ſolvat, Lyæum appellant.*

t *In-*

[t] intervertendo nudus remaneat, aut mentis ſuæ ſecreta [u] ebrioſus nudet.

## XVI. *De Cygno, & Leda.*

Quamvis in omnibus libidinis amor ſit turpior, nunquam tamen deterior erit, quam cum ſe honorato miſcuerit. Libido enim honeſtatis noverca, dum quid expediat neſcit, ſemper eſt majeſtati contraria. [a] Qualis enim divinitas, [b] qui quærit quod eſſe velit, ne quod fuerat eſſet. Jupiter enim in cygnum converſus, cum Leda concubuit, quæ peperit ovum, unde nati ſunt tres, Caſtor, Pollux, & Helena. Sed hæc fabula myſtici ſaporem cerebri conſipit. Jupiter enim in modum potentiæ ponitur. Leda vero dicta eſt, quaſi [c] λοιδὴ, quod nos Latine aut injuriam, aut convicium dicimus. ergo omnis potentia injuriæ mixta, ſpeciem ſuæ generoſitatis mutat. Ideo vero in cygnum converſus dicitur, quod ferant phyſiologi, quam maxime [d] Meliſſus Euboicus, qui omnium phyſiologorum ſententias diſputavit, hujus generis avem ita convitiis eſſe plenam, ut ipſa ave clamante, reliquæ aves taceant, quæ præſto fuerint: unde & olor dictus eſt, quaſi ab ὀλιγωρία tractum, quod nos Latine injuriam dicimus;

t *Intervertendo*] Gloſſ. *diſſipando.* An ſcripſit, *rem evertendo*? Virgil. Æn. III. vers. I. *Poſtquam res Aſiæ Priamique evertere gentem* &c. Sed nihil affirmo. Videtur voluiſſe imitari Tacitum II. Hiſtor. cap. 95. *Novies millies ſeſtertium pauciſſimis menſibus intervertiſſe creditur.*

u *Ebrioſus nudet*] Mallem *ebriatus.* Laberius: *Homo ebriatus ſanari ſomno ſolet.* Noſter cap. 8. Lib. III. *Cum quo ebriato concubuit.*

### Ad CAP. XVI.

a *Qualis enim divinitas, qui*] Modius: *divinitas, quæ.* Ego præferam lect. Leid. cod. & 6. edd. *divinitas ejus, qui.*

b *Qui quærit, quod eſſe velit*] 6. edd. *Qui ſit quod eſſe velit.* MS. Leid. *Qui quod ſit, quod eſſe velit.* Forte pro cætera κακοζηλίᾳ ſuâ *quæſit* ſcripſit pro *quærit.* quomodo non uno loco hoc verbum exaratum eſt apud Claud. Mamertum in de Statu Animæ. Supra Prolog. Lib. I. *Dum quæreret Jupiter, quid magis eſſe velit, quam fuerat.* Vide ibi notas noſtras.

c Λοιδὴ] Hortenſius ad I. Æn. Virgil. Λοῖδα ex hoc loco adducit. *Fulgentius*, inquit, *Mythologicôn ſecundo ita interpretatur allegoriam, ut Jupiter aciem imperii ſignet, & Leda quaſi* Λοῖδα, τουτέστι λοιδορία, *injuriam.*

d *Meliſſus Euboicus*] Meminit hujus Suidas in voce Γενεκή. ut ad Palæph. notavit Cl. Tollius. De conviciis & loqua-

mus. ergo quotienſcunque nobilitas in injuriam vergit, conviciis miſceatur neceſſe eſt. Sed quid ex hac reconcipitur, videamus. Nihilominus ovum, quia ſicut in ovo omnis ſordities, quæ purgari poteſt [e] in igne, continetur intrinſecus: ita etiam in effectu injuriæ omnis eſt immunditia. ſed ex hoc ovo generantur tres, Caſtor, Pollux, & Helena. [f] Nihilominus ſeminarium ſcandali & diſcordiæ, ſicut ante diximus:

[g] *Et geminum luctum* [h] *concuſſit adultera mundo.*

Caſtorem vero & Pollucem, [i] quaſi in modum perditionis ponunt, unde & in mari [k] Caſtorum ſigna dixerunt, quæ periculum creant. Nam ob hanc rem etiam ambos al-

quacitate cycnorum Virgil. Æn. XI. vers. 457. *Dant ſonitum rauci per ſtagna loquacia cycni.* Alii tamen ſuavem cantum illis adſcribunt. Horus Apollo Lib. II. Hierogl. *Muſicum ſenem cum volunt ſignificare, cycnum pingunt. Hic enim ſeneſcens canit quam ſuaviſſime.* Artemidorus Oneir. Lib. II. cap. 20. Κύκνος ἀνδρὶ σημαίνει μουσικὸν, καὶ ἄνδρα μουσικόν. Adde quæ habet Pierius Lib. XXIII, p. 165. ed. Baſ.

e *In igne*] MS. Leid. *In genere.* Gloſſ. hoc eſt, *in pullis.*

f *Nihilominus*] Modius: *Helena ponitur quaſi ſeminarium.* Sed pro vulgata lectione ſtat Leid. codex. *Nihilominus* apud Fulgentium idem eſt quod *puta, videlicet* &c.

g *Et geminum* &c.] Modius: *Quæ geminum luctu concuſſit adultera mundum.* Quod amplector. Geminus mundus eſt Aſia & Europa. De Helena Seneca Agamem. vers. 274. *Quæ Europam & Aſiam paribus afflixit malis.* Corippus Lib. I. *Omnia vectantes gemini commercia mundi.* Propert. Lib. II. el. 2. *Olim mirabar, quid tanti ad Pergama belli Europæ atque Aſiæ cauſa puella fuit.* Schol. Pind. ad Nem. od. 4. Εἰς δύο διῄρηται τὰ παλαιὰ μέρη ἡ οἰκουμένη, Εὐρώπην & Ἀσίαν. Adde Æthic. Coſmogr. Præfat. & quæ ibi annotavit Simlerus. Mundus pro parte mundi, ut apud Propert. II. el. 3. *Externo quærere in orbe fugam.* Ovid. X. Met. 305. *Noſtro gratulor orbi.* Secutus ergo eos poëta ille, unde verſiculum iſtum adducit Fulgentius, qui orbem terrarum in Aſiam & Europam dividebant. *In diviſione orbis terræ,* ait Salluſtius Jugurth. cap. 16. *plerique in parte tertia Africam poſuere: pauci, tantummodo Aſiam & Europam eſſe; ſed Africam in Europa.*

h *Concuſſit*] Turbavit. Lucanus: *Certatum totis concuſſi viribus orbis In commune nefas.* Pſeudo-Cyprianus in Laude martyrii: *Partimque orbe concuſſo natura deficiens ultimi exitus monimenta teſtatur.* Salluſt. Orat. I. ad Cæſ. de Rep. Ord. *Orbis terrarum bellis concuſſus.* Curt. IV. I. *Strepitus armorum, qui totam Aſiam concuſſerat.* Flor. II. 19. *Quam urbem concuſſerat arcus.* Vellej. Lib. II. cap. 78. *Quas* (provincias) *Labienus magnis momentis concuſſerat.* Similia ſunt, *concutere rempublicam, concutere Romam* apud laudatum modo Lucanum. Merito ergo de Helena Maro Æn. II. 573. *Troja & patriæ communis Erinnys.*

i *Quaſi in modum*] Tò *quaſi* cum non agnoſcat MS. Leid. cancellandum cenſeo. Obtruſum Fulgentio à male feriata manu, quæ explicare voluerit, quid eſſet *in modum.*

k *Caſtorum ſigna, quæ periculum creant*] Artemidor. Lib. II. p. 76. Ed. Ald.

alternatim reſurgere atque occidere dicunt, quod ſuperbia nonnunquam vivat, [l] nonnunquam occidat. Unde & ὑπερηφανία Græce ſuperbia dicitur. ſed ὑπερηφανία proprie ſuperapparitio nuncupatur, [m] quod in iſtis duobus ſignis, quæ eorum fratrum vocabulo nuncupaverunt, unus ſuperappareat, alter vero vergat: ſicut lucifer, [n] & antifer. nam Græce Pollux παρὰ τὸ πολλύειν, id eſt à perdendo; & Caſtor quaſi κακὸν ὕστερον, id eſt, malum extremum.

## XVII. *Ixion.*

Qui plus quærit eſſe quam licet, minus erit quam eſt. Ixion igitur conjugium Junonis [a] affectans: illa nubem ornavit in ſpeciem ſuam, cum qua Ixion coiens, centauros genuit. Sicut nihil Latina gratioſius veritate, ita nihil Græca falſitate ornatius. [b] Denique Ixionem dici voluerunt, quaſi axionem. ἀξίωμα enim Græce dignitas dicitur. Dea vero regnorum Juno eſt, ut pridem diximus. ergo dignitas regnum affectans nubem meretur, id eſt ſimilitudinem regni. Regnum enim illud eſt, quod perenniter duraturum eſt. At vero cui temporis fugitiva vis

c in-

Ald. Διόσκουροι τοῖς πλοϊζομένοις χειμῶνος εἰσι σημαντικοί. Horat. Lib. 1. od. 12. contrarium affirmare videtur. Nimirum gemina cum venere, ſalutaria ſunt, & proſperi curſus prænuncia. Solitaria autem gravia, & mergunt navigia. Vide Plin. Lib. 11. cap. 37. *Helenæ ſidus* appellant, cum eſt ſolitarium. Confer Etymol. in Ἄνακοι.

l *Nonnunquam occidat*] MS. Leid. *& nonnunquam* &c.

m *Quod in iſtis*] *Quod ſicut in iſtis* MS. Leid. & Modius.

n *Et antifer*] Poſt hæc verba interſerit Modius: *Ita duo ſuperbi inter ſe certantes.* Pro *antifer* Tollius *noctifer*, Scriverius *Argifer* in margine librorum ſuorum correxerant. Ego quid heic dicam neſcio. Hoc ſcio, fuiſſe qui Dioſcuros retulerint ad duo hemiſphæria, & duos circulos tropicos, ut annotavit Euſtath. ad Hom. Iliad. p. 311. ed. Baſ. Arridet tamen non malè Tollii conjectura. Noctifer enim lucifero opponitur. Catull. carm. 62. *Nimirum æthereos oſtendit noctifer ignes.* Cæterum quod ex Caſtore & Polluce ſtellas feciſſent, conſequens erat, ut & hoc adderent figmento, ὅτι ὁ Ζεὺς ἀστέρας εἰργάσατο καὶ μιγεὶς Λήδᾳ Κάστορα καὶ Πολυδεύκην γεννᾷ. Vide Tzetzen ad Lycophr. p. 20. ed. Steph. Ubi aliter hanc fabulam interpretatur.

### Ad CAP. XVII.

a *Affectans*] Ita & MS. Leid. & 6. edd. Solœca eſt oratio. Vide not. ad cap. 8. Lib. III.

b *Denique*] Flor. I. 16. *Denique bis floribus vernat.* Vide ibi Freinshem. Salmaſ. ad Solin. pag. 382. Schultingium ad Declam. Calpurn. XI. Juſtin. XXV. 2. Curt. Lib. VII. I.

c *In-*

[c]invidit, pinnatiſque celerrima raptibus momentaneæ felicitatis figuras potius quam veritatem oſtendens, ventoſitatis inanem ſpeciem præſumit. Denique [d]Beatinius augur dicere ſolitus erat, diverſarum urbium honores [e]ſomnialiter peragi [f]urbicario mimologo: & quamvis utraque nihil agere dixerit, tamen hoc Romæ præſtare [g]viſus eſt, quod ex parte quidem veros honores, ſed riſorios & citius fugitivos. Credo enim quod [h]Theophili philoſophi ſententiam legerat, dicentis, μῖμος ὁ βίος: id eſt, mimus vita. Nunc ergo fabulam repetamus. [i]Dromocrides in Theogonia [k]ſcribit Ixionem in Græcia primum regni gloriam affectaſſe, qui ſibi centum equites primus omnium conquiſivit. Unde & Centauri dicti ſunt, quaſi centum armati. Denique Centhippi dici debuere, ex quo equis mixti pinguntur; ſed ideo centum armati: qui quidem Ixion parvo tempore celere regnum adeptus, dehinc regno expulſus eſt. Unde & eum ad rotam damnatum dicunt, quod omnis rotæ vertigo, quæ ſuperiora habet, modo dejiciat. Ergo oſtendere hic voluerunt, quod

c *Invidit*] *Invidet* MS. Leid. & 6. edd. Sed hoc leve eſt. Cæterum illud *oſtendens*, quod ſtatim ſequitur, ſolœcam reddit orationem, niſi ad illa *vis fugitiva* referas. Momentaneam illam regni felicitatem efficaciter expreſſit Apuleius in de Deo Socratis: *Uſque ad regni nutabilem ſuggeſtum & pendulum tribunal evectus eſt.*

d *Beatinius*] Scriverius, *Vatinius.* Quomodo & Schottus conjecerat Obſervat. Lib. 1. cap. 7. quod in MS. inveniſſet *Batinius.*

e *Somnialiter*] *Similiter* corrigit in margine Micyllus, quomodo & Schottus conjiciebat Obſerv. loco modo laudato, & Turnebus adducit Lib. III. cap. 17. Adverſ.

f *Urbicario mimologo*] Ita repoſui pro *mimologæ*. ex MS. Leid. & 6. edd. Agnoſcunt eandem vocem Notæ Tyronis pag. 172. & Schol. Juvenal. ad Sat. VI. 275. cui & ad VIII. Sat. vers. 191. eam juto reſtituendam, ubi illa *Planipeſcandit Fabios* explicat *nobiles neaniſcologos.* Lego *mimologos. Mimologus.* μιμολόγος, ut ὑμνολόγος dicitur rex David à Theophylacto in Luc. cap. 2. *Mimicum ſcurram* vocat Vopiſc. Aurel. cap. 42. Vide ibi Salmaſ. Eſt autem *urbicarius* idem quod *urbanus* vel *urbicus.* quo ſenſu *urbicarium mare* dixit idem interpres ad Sat. V. vers. 93. & *urbicus poeta* Martial. Lib. I. epigr. 42.

g *Viſus eſt*] Schottus: *Video aut vocem defeciſſe, aut* viſus eſt *heic redundare.* Sane latet aliquid, tametſi nihil variat MS. Leid.

h *Theophili*] Ita quidem 6. edd. Sed MS. Leid. *Cleoboli* quod eſſet *Cleobuli*, quomodo in libro ſcripto & à ſe inventum teſtatur Schottus.

i *Dromocrides*] Ita & 6. edd. MS. Leid. *Drimocrides.* Cl. Tollius ad Palæph. p. 142. ex anonymo mythologo Voſſii corrigit *Democritus.*

k *Scribit*] *Scripſit* 6. edd. & MS. Leid. ut & ſtatim *adquiſivit* pro *conquiſivit.* Baptiſta Pius emendat *adſcivit.*

l *Eli-*

quod omnes qui per arma atque violentiam regnum affectant, ſubito erectiones, ſubito [l] eliſiones ſuſtineant, ſicut rota, quæ ſtabile non habet aliquando cacumen.

## XVIII. *Tantalus.*

TANTALUM dicunt [a] in lacu inferno depoſitum, cui fallax aqua guloſis labia titillamentis attingit: poma quoque fugitivis [b] cinereſcentia tactibus deſuper facietenus apparent pendula. [c] Ergo huic locuples viſus & pauper effectus: ita ſe illi unda fallax præbet, ut ſitiat: ita ſe poma ingerunt, ut eſuriat. Sed hanc fabulam [d] Petronius breviter exponit, dicens:

*Nec bibit inter aquas, nec poma patentia carpit*
*Tantalus infelix, quem ſua vota premunt.*
*Divitis hæc magni facies erit, omnia late*
*Qui tenet, & ſicco concoquit ore famem.*



l *Eliſiones*] Illuſtravimus eam phraſin ad Hyg. cap. 38. & infr. in not. ad Contin. Virgil.

### Ad CAP. XVIII.

a *In lacu inferno*] MS. Leid. *in lacum infernum.* 6. edd. *in lacum inferni.* Niti bonâ auctoritate eam conſtructionem oſtendimus ad Hyg. cap. 41. Utitur eadem in hac fabulâ Hygin. cap. 82. *Ob id dicitur ad inferos in aquam mediâ fine corporis ſtare.* Vide quæ ad eum locum annotavi, ſi operæ eſt.

b *Cinereſcentia tactibus*] Quaſi poma Sodomorum fuiſſent, de quibus Tertull. Sodom. *Nam protinus indice tactum Solvitur in cinerem, fit vana favillaque pomum.*

c *Ergo huic*] Corrigit Barthius in Comment. Statianis: *Ergo hic locuples viſu. & pauper effectu eſt.* Non pſobo. Prolog. Lib. 1. *Ut locupletes tactus rigens auri materia ſequeretur.* Et Lib. 11. cap. 13. *Erat ergo neceſſitas aurea, & locuples penuria.*

d *Petronius breviter*] Scriverius correxerat in margine, *Petronius Arbiter.* Haut paulo aliter eduntur hi verſiculi in Fragmentis Petronianis. In MS. Leid. pro *patentia* legitur *pendentia.* Puto legendum, *Non bibit inter aquas, poma aut fugientia carpit*, vel *nec poma fugacia carpit.* Ovid. 11. Amor. Eleg. 2. *Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat.* Epiſtol. Heroid. XVII. 181. *Velle quid eſt aliud fugientia prendere poma.* Apuleius in de Deo Socratis: *Tantali vice, in ſuis divitiis inops, egens, pauper, non quidem fluentem illum fugitivum captat, & fallacis undæ ſitim* &c. Confer Horat. Lib. 1. Sat. 1. à quo iſtam fabulæ hujus accepiſſe explicationem videri poſſunt Petronius & Apuleius.

## XIX. *De Proſerpina & Endymione.*

[a]LUNAM ideo ipſam voluerunt etiam apud inferos Proſerpinam, ſeu quod nocte luceat, [b]ſeu quod humilior currat, [c]& terris præſit, illo videlicet pacto, quod [d]detrimenta ejus & augmenta non ſolum terra, ſed & lapides, [e]vel cerebra animantium, & (quod magis incredibile ſit) etiam [f]lætamina ſentiant, quæ in Lunæ [g]cre-

### Ad CAP. XIX.

a *Lunam ideo ipſam voluerunt etiam*] 6. edd. nihil variant. MS. Leid. *ideo voluerunt etiam.* Sed lectionem vulgatam rectè habere exiſtimo. Feſtus Pauli: *Balænam bellnam ipſam dicunt eſſe piſtricem, ipſam eſſe cetum.* Servius ad Æn. VIII. vers. 4. *Et dicunt Theologi ipſam eſſe matrem Deum, quæ terra dicitur.* Schol. Stat. Theb. I. 34. *Nam ipſa eſt Aonia, quæ & Bœotia.* Prudent. Apotheoſ. vers. 171. *Filius ille hominis, ſed filius ipſe tonantis.* Ita malim ex Vett. edd. quam *ille tonantis. Ipſe eſt idem.* Vetus interpres Luc. cap. II. vers. 38. *Et hæc ipſâ horâ ſuperveniens confitebatur Domino.* Gr. αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. & XII. 12. *Docebit vos in ipſâ horâ.* Victor de Perſec. Vand. cap. I. *Quod ipſo geſtum eſt tempore.* Locutus ſic quoque Salluſtius apud Serv. Æn. 373. *Ipſa eſt enim & major Phrygia.* Ad eundem modum τὸ αὐτὸς uſurpant οἱ ὁ Gen. XXXVI. 8. Ἡσαῦ αὐτός ἐστιν Ἐδώμ. Schol. Horat. Lib. III. od. 22. *Ipſa quoque lucifera, quod partubus lucem ferat, unde Lucina à parturientibus invocatur, quod ideo ei datum eſt, quod prior à Latonâ matre edita in fratris Apollinis partu eam juverit, & parturienti præſtiterit ei obſtetricis officium.* Iſidor. VIII. cap. II. *Ipſam & Lucinam aſſeverant, eo quod luceat* &c. Schol. Germanici, qui ut aliis in locis, ita & heic Fulgentium exſcripſit: *Lunam,* inquit, *voluerunt etiam apud inferos Proſerpinam* &c. quæ te apud ipſum, quam heic legere malim. Totum certè hoc caput in commentaria ſua tranſtulit. Gloſſ. MS. in I. Georg. Virg. *Stoici autem dicunt non eſſe, niſi Deum* (leg. *unum Deum*) *& unam poteſtatem, quæ pro ratione officiorum noſtrorum variis nominibus appellatur. Unde eundem Liberum, eundem Apollinem appellant. Item Lunam eandem Proſerpinam dicunt. Secundum quos pro Sole Liberum, pro Lunâ Cererem invocabant.* Lunam non aliam eſſe à Cerere etiam Auguſtinus tradit C. D. VII. 3. *Confert hoc idem Libera, quæ Ceres ſeu Venus eſt fœminis.* Conferendi Euſtath. ad Iliad. Hom. pag. 439. Ed. Baſ. Servius ad Æn. IV. 511. & Senec. Hippol. vers. 406. & ſeqq. Adde his, quæ dixi ad cap. 9. Lib. I.

b *Sive quod humilior*] *Seu* MS. Leid. & nonnullæ edd.

c *Et terris præſit*] Poſt hæc verba interſerit Schol. German. *Unde & bigam boum habere dicitur.*

d *Detrimenta*] *Decrementa* mallet Locherus. Auguſtin. C. D. Lib. V. cap. 6. *Et lunaribus incrementis atque decrementis augeri & minui quædam genera rerum, ſicut echinos, & conchas* &c. Qua de re videndus Plin. Lib. II. cap. 99. Gellius VII. 20. Sed ante omnes Apuleius initio Mileſ. XI. Adde his oculos felium & inteſtina murium, de quibus Proclus ad Heſiodi Ἡμέρας.

e *Vel cerebra*] Nota *vel* pro *&* poſitum. Vide Barth. in Gloſſario Mamerti. Noſter infra Lib. III. cap. 10. *Per mela & rythmos vel modulos ſequeretur.*

f *Lætamina*] Gloſſ. MSS. in Georg. Virg. *Fimus, qui in agros jacitur. Vulgo lætamen vocant.* Iſidor. Lib. XVII. 2. *Et dictus fimus, quod fiat imus, id eſt, ſtercus, quod vulgo lætamen vocatur, eo quod ſuo nutrimento læta faciat germina.* Hinc *lætare* idem quod ſtercorare. Vide Pallad. Lib. I. Tit. 6.

g *Cre-*

[g] crementis ejecta vermiculos [h] parturiunt. Hortis ipſam etiam Dianam nemoribuſque præeſſe volunt ſimili modo, quod arborum & fruticum ſucco [i] augmenta inculcet. Denique [k] crementis Lunæ abſciſa ligna furfuraceis tinearum terebraminibus [l] fiſtuleſcunt. Nemoribus quoque adeſſe dicitur, quod omnis venatio [ [m] plus] nocte paſcatur, dieque dormiat. Endymionem vero [n] paſtorem amaſſe dicitur, duplo ſcilicet modo: ſeu quod primus hominum Endymion [o] curſum Lunæ invenerit, unde & xxx. annos dor-

g *Crementis*] Schol. *Incrementis*. Perperam mutavit heic, quod tamen paulo inferius retinuit: *Crementis Lunæ abſciſa*. Inſr. Virgil. Contin. *Boni crementa*. Auctor Tract. de Sinâ & Sion, *Quales poſt crementum ætatis ſuæ futuri eſſent*. Gloſſ. Philox. *Crementa*, αὐξήσεις. Tertull. de Anim. cap. 51. *Crementa unguium*. Cap. 15. *Crementa, decrementa*. Addenda hæc illis, quæ Voſſius & Borrichius obſervarunt.

h *Parturiant Hortis*] 6. edd. *Vermiculos parturiunt. Ortis ipſam etiam Dianam nemoribus*. Schol. German. *Vermiculos parturiant: ipſam Dianam dictam memoribus volunt*. Sed Sanct. edit. ejuſdem, *vrtam nemoribus volunt*. Cod. Leid. *Vermiculis parturiunt ortis. Ipſam etiam Dianam nemoribus volunt*. Gloſſator ſuperſcripſerat, *ſcil. præeſſe*. Exiſtimo ſcripſiſſe Planciad. *Vermiculos parturiunt hortis. Ipſam etiam Dianam in nemoribus volunt. Ortis* pro *hortis* obvium eſt in MSS. libris. Petron. Fragm. Tragur. *Eodem die incendium factum eſt in ortis Pompejanis, vrtum ex ædibus Naſtæ villici*. Pro *Naſte* malè ediderunt *nocte*. Lege *Naſtæ*. Nomen villici eſt, ut ſervi apud Martial. IX. 85. *Et dicis modo liberum eſſe juſſi Naſtam; (Servulus eſt mihi paternus.)* Pro *eſt mihi* mallet Nob. Heinſ. *is mihi*. Græcum eſt nomen Naſtes, & ſumptum videri poſſit ex Hom. Iliad. B. ubi Amphimachi frater ita appellatur, cujus & Auſonius meminit Epit. Heroum XVII. Cauſam, cur creſcente lunâ vermiculos parturiant lætamina, exiſtimem eſſe humiditatem. Protoſpatharius ἐξηγ. in Heſiod. Ἡμερ. Ὑγρότης σελήνης αἰτία σήψεως. Hinc ergo Plinius Lib. XVIII. cap. 32. *Omnia quæ cæduntur, carpuntur, conduntur, innocentius decreſcente Lunâ, quam creſcente fiunt. Stercus, niſi decreſcente Lunâ, ne tangito*. Confer Pallad. Lib. I. Tit. 34. cujus tamen præceptum eſt Lib. III. Tit. I. *Sparſo lætamine ſaturetur, quod ejiciendum eſt Lunâ creſcente*.

i *Augmenta inculcet*] Ita & MS. Leid. & 6. edd. Schol. Germanici, *induc at*. Nihil mutem. Prolog. Lib. I. *Semina puerigena virginibus inculcantem*. Quænam præterea augeat Luna, leges apud Plin. Lib. II. cap. 41.

k *Crementis Lunæ abſciſa*] Proclus in Heſiod. Ἔργ. B. p. 101. Εἰς ὅτινας βλέποντας, καὶ φθινούσης τέμνειν σελήνης, ἀλλὰ μὴ πανσελήνου, μὴ δ' αὐξανομένης. ἡ γὰρ τοῦ φωτὸς ἐπίδοσις ὑγρότερα ποιεῖ τὰ δένδρα, καὶ εὐεπίφορα τεμνόμενα πρὸς τὴν σῆψιν.

l *Fiſtuleſcunt*] Schol. *fiſtulaſcunt*. Sed alterum eſt in 6. edd. & MS. Leid. Gloſſ. exponit, *perforantur*.

( m *Plus*) *nocte*] Τὸ *plus*, quod uncis incluſit Commelinus cum 6. edd. etiam MS. Leid. agnoſcit. Schol. heic corruptus eſt: *Quod omnis venatio plus nocte, quam die dormiat*. Corrige ex Fulg. Schol. Theocriti ad Eid. Δ. φασὶ γὰρ ὡς τοῦ Ἐνδυμίωνος ἠράσθη ἡ Σελήνη, καὶ κατὰ τὸ ὄρος τὸ Λάτμιον τῆς Καρίας ἐμίγη. Καὶ ἀλληγοροῦσιν ὡς φιλοκύνηγος ὢν τῇ σελήνῃ συνεθήρα, ἡμέρας δὲ ὕπνωττεν.

n *Paſtorem amaſſe*] Schol. Juv. ad Sat. X. vers. 318. *Endymion paſtor, quem Luna adamavit*. Fabula eſt apud Hygin. cap. 271. Serv. Georg. III. 391. Capellam Lib. IX.

o *Curſum Lunæ invenerit*] Plin. Lib. II. cap. 9. *In hoc ſidere cognoſcendo ſingula deprehendit hominum primus Endy-*

dormiſſe dicitur, [p] qui nihil aliud in vita ſua, niſi huic repertioni ſtuduit, ſicut Mnaſeas in primo libro de Europa ſcribens tradidit. [q] Sive paſtorem Endymionem amaſſe fertur, quod nocturni roris humor, [r] quem aporria ſiderum atque ipſius Lunæ animandis herbarum ſuccis inſudat, paſtoralibus proſit ſucceſſibus.

*dymion: & ob id amore ejus captus famâ traditur.*

p *Qui nihil*] Lege cum Schol. German. & MS. Leid. *Quia nihil.*

q *Sive paſtorem* &c.] Verba illa, *paſtorem Endymionem amaſſe fertur*, ut gloſſema, expungenda cenſeo.

r *Quem aporria* &c.] Scribe: *quem* ἀπόῤῥοια *ſiderum atque ipſius Lunæ animandis herbarum ſuccis inſudat, paſtoralibus proſit ſucceſſibus.* Supra Prolog. Lib. I. *Humor algens, quem ſerenis Aſtra ſudant noctibus.* Ob hanc ergo aporrœam *roriflua Luna* dicitur in fragmento Aſtronomico, quod Fulgentio adſcribitur in Pithoei Catalectis.

F A-

# FABII FULGENTII PLANCIADIS,

Viri Clariſſimi,

# MYTHOLOGIARUM

## Liber Tertius.

[a] INSCIENTIÆ formidoloſa [b] ſuſpectio ſemper excuſandi quærit ſuffragia: quo quicquid ignorantia [c] incurſionum mater peccaverit, id veniæ abſolvat petitio, quæ [d] culpas veſtire conſuevit. Sed quia nunquam [e] de ſe male æſtimat ſermo, qui ad amantem judicem mittitur, idcirco meæ ſimplicitatis negocium tuo Domine puriſſimo commiſi judicio, [f] fretus, quicquid abſurde digeſtum eſt, [g] non ut invidus detrahis, ſed ut doctiſſimus corrigis.

### I. *Bellerophon.*

PROETUS rex uxorem habuit Antiam nomine, quæ ama-

Ad Prolog. Lib. III.

a *Inſcientia*] Apuleius Dialogo Hermetis: *Perſeverante inſcitiâ atque inſcientiâ.* Leo Epiſt. Decret. 4. *Licet vix ferenda ſit in ſacerdotibus excuſatio, quæ prætendat inſcientiam.* Minucius Fel. Octavio: *Ut me diſſimulanter gravius argueret inſcientiæ.* Nepos Epaminond. cap. 7. *Propter imprudentiam inſcientiamque belli.*

b *Suſpectio*] Suſpicio. Paulinus ad Auſonium: *Duceret in ſanctum ſuſpectio falſa parentem.* Alii tamen ibi *ſuſpicio* legunt. Vide Vinetum in Epiſt. Auſon. 24.

c *Incurſionum*] Gloſſ. *ſubito advenientium rerum.* Melius dixeris incurſiones heic eſſe παρεκτρώματα.

d *Culpas veſtire*] Gloſſ. *tegere. Palliare* diceret Apuleius, cujus illud eſt: *Nec palliari res tam aperta poteſt.*

e *De ſe male æſtimat*] Ita & B. ſed A. H. & I. *exiſtimat* h. e. loquitur, opinatur. Macrob. Saturn. II. 4. *Malè exiſtimare de Catonis pervicaciâ.* Vide ibi Pontanum. Interpres Hermæ cap. 10. *Bene enim hic de te apud me exiſtimavit.* Sed *æſtimare* ſæpicule poni pro *exiſtimare* oſtendimus in diſſertatione de Hygino. Chryſologus Serm. xxxix. *Æſtimo hoc dixiſſe pulſantem.*

f *Fretus, quicquid*] Lego cum B. A. H. I. & MS. Leid. *fretus quia quicquid* &c. Mox eum Scriverio & Tollio reſcripſerim *detrahes* & *corriges.* Odoraris, niſi obeſæ naris es, ſtylum Veteris Bibliorum interpretis.

g *Non ut invidus*] B. A. H. I. & MS. Leid. *Ut non invidus.* Quod ſi cui magis adriſerit, is τὸ *ſed*, quod mox ſequitur, in *ſic* mutabit.

amavit Bellerophontem. cui dum ob ſtupri cauſſam mandaſſet, ille noluit, quem marito criminata eſt. Ille eum ad Chimæram interficiendam miſit [a] per ſocerum ſuum. Quam Bellerophon equo Pegaſo reſidens interfecit, qui de Gorgonæ ſanguine natus fuerat. Bellerophonta poſuerunt, quaſi βουληφορῦντα, quod nos Latine [b] ſapientiæ conſiliatorem dicimus. [c] ſicut Homerus ait:

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

id eſt, nec decet tota nocte dormire conſiliatorem virum. Nam & Menander ſimiliter in [d] Diſexapaton comœdia ita ait, [e] ΒΟΥΛΗΦΟΡΟΣ ΗΜΕΤΕΡΑΝ ΔΗΜΕΑ ΠΡΟΚΑΤΕΛΑΒΕΣ ΟΡΑΣΙΝ: id eſt, conſiliarie noſtram Demea præoccupaviſti viſionem. Nam ut hoc certum ſit, Homerus in fabula ejuſdem Bellerophontis ita ait, ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα Βελλεροφόντην, id eſt, bona cogitantem [g] ſapientiſſimum conſilium. Spernit libidinem, id eſt Antiam. ἀντίον enim Græce contrarium dicitur: ſicut antichriſtum dicimus, quaſi ἀντίον τοῦ Χριστοῦ, id eſt, contrarium Chriſto. Vide itaque cujus uxor Antia dicatur, nihilominus Prœti. Prœtos Pamphyla lingua ſordidus dicitur, ſicut Heſiodus [h] in Bucolico carmine ſcribit di-

## Ad CAP. I.

a *Per ſocerum ſuum* ] Ita rectè cum Commel. MS. Leid. 6. edd. heic mirificè corruptæ ſunt. Iobatem intelligi vult. Vide Hyg. cap. 57.

b *Sapientiæ conſiliatorem* ] Cur non potius? *Sapientem.*

c *Sicut Homerus ait*] Addunt 5. edd. *In B. Iliados.* Quæ verba procul dubio è gloſſâ in textum irrepſerunt; certè in principe editione, hoc eſt, Baptiſtæ Pii, non comparent.

d *Diſexapaton*] Ita cum Commel. exhibet etiam MS. Leid. 6. edd. *diſexapito.* Turneb. Adverſ. Lib. IX. cap. 24. *diſexapotho.* Quem vide. Scripſerim ego, Δὶς ἐξαπατῶντι. eo enim nomine Menandri comœdia laudatur à Suida in Ζάκορος.

e Βουληφόρος] 6. edd. Βουληφόρε ἡμῶν ἐξ μοῦ προύλαβες ὅρασιν, *id eſt, conſiliarie noſtram de meâ præoccupaſti viſionem.* Sed ut in Commel. heic, ita & in Leid. codice iſta leguntur. *Demea* nomen eſt κύριον, quod cum diviſim legerent *de mea*, mutarunt verba Græca.

g *Sapientiſſimum conſilium*] Legitur verſiculus iſte Græcus Iliad. Z. 162. Deeſt in capite, πεῖθ', quod addunt 6. edd. & vertunt, *Bona cogitantum ſapientiſſimum conſilium.* Illud *cogitantum* conſpicias quoque in cod. Leid. perperam omnino. Etiam τὸ *conſilium* mutarem in *conſiliarium*, niſi mox ad eundem modum Bellerophontem interpretaretur *bonam conſultationem.* Schol. Heſiod. in Θεογ. p. 261. ed. Heinſ. Βελλεροφόντην ἢ τὸν αἰτιαρῶντα τὰ δυσχέσματα, παρὰ τὸ ἐν τῇ ὥρᾳ βάλλειν. Ἄλλως. Βέλλερα τὰ κακὰ λέγεται. Βελλεροφόντης οὖν ὁ φρονούμενος παύειν τὰ κακά.

h *In Bucolico carmine*] Ita & MS. Leid. Edit. Lugd. *in Bucolico*, omiſſa al-

dicens: [i]PEPRIGROSIS TA FULVE ULACTIS MENES EMORUM, id eſt, ſordidus vuarum bene calcatarum [k]ſanguineo rore. & cujus uxor eſt libido niſi ſordis? At vero Bellerophon, id eſt bona conſultatio, qualem [l]equum ſedet niſi Pegaſum? quaſi [m]pegaſæon, id eſt fontem æternum. Sapientia enim bonæ conſultationis æternus fons eſt. Ideo pennatus, quia univerſam mundi naturam celeri cogitationum theoria colluſtrat. Ideo & Muſarum fontem ungula ſua rupiſſe fertur. Sapientia enim dat Muſis fontem. ob hanc rem etiam ſanguine Gorgonæ naſcitur. Gorgona enim pro terrore ponitur. Ideo & Minervæ pectore fixa eſt, ſicut Homerus [n]in tertio decimo ait:

Τῇ δ' ἐπὶ μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο.

Ergo hic duplex aſſertio eſt. Aut enim terrore finito ſapientia naſcitur, ſicut de ſanguine, id eſt de morte Gorgonæ Pegaſus, quia ſtultitia ſemper eſt timida: aut initium ſapientiæ timor eſt, quia & magiſtri timore ſapientia creſcit: & dum quis famam timuerit, ſapiens erit. unde & Chimæram occidit. Chimæra enim, quaſi κῦμ' ἔρωτος, id eſt fluctuatio amoris. unde & Homerus ait, κῦμα κελαινὸν κοχλεῖ. Ideo etiam triceps chimæra pingitur, quia amoris tres modi ſunt, hoc eſt incipere, perficere, & finire. Dum enim amor noviter venit, ut leo fe-

alterâ voce. H. B. M. & I. *Bucolico Indicro*. Scriverius in orâ libri ſui: *Citat Fulgentius ex Heſiodi Bucolico, quod nunquam fuit, verſum, qui Græcus non eſt, ſed Barbarus, à quodam Afro vel Vandalo pravè imitatus.*

i *Pepigroſis*] Græca verba omiſſa ſunt in 6. edd. MS. Leid. ea ita repræſentat: *Pritos iſta flucu tactis mene ſemorum.* Caſaubonus in Suet. Lib. 11. Animadv. p. 101. reſtituit: Πρῶτος εὐσταφύλων βοτρύων δρόσῳ αἱματόεντι.

k *Sanguineo rore*] Vinum enim ſanguis uvarum. *Baccheus ſanguis* Statio. Αἷμα σταφυλῆς Euſtath. ad Iliad. Hom. p. 234. ed. Baſ. Auctor Ovidii Vetulæ: *Effundere ſanguinis uvæ Mille modos.* Vetus interpres Deuteron. cap. XXXII. 14. *Sanguinem uvæ biberent meraciſſimum*. Αἷμα σταφυλῆς τοῖς ὁ ibidem. & Sirac. L. 16. Ad eundem modum *olearum cruor* dicitur oleum apud Arnob. Lib. 1. pag. 2. ut αἷμα ἐλαίης oleum Nicandro. Cæterum ut heic *ſanguineum rorem* Planciades, ita *ſanguinis rorem* Lucanus, *Bacchi rorem* Sammonicus, *Pluviarum rores* & *vineum rorem* Arnob. p. 12. *aquæ rorem* Apul. Mileſ. I. & *fluctuum rorem* IV. *Tepidum rorem* pro lacrymis Ovid. x. Met. 360. dixere.

l *Equum ſedet*] Vide not. ad Hyg. cap. 61.

m *Pegaſæon*] Pegaſus ergo Fulgentio ſignificat πηγὰς αἰῶνος, *fontes ſæculi.*

n *In tertio decimo ait*] Lapſus eſt memoriâ Fulgentius. Legitur Iliad. Λ. 36.

feraliter invadit: unde & Epicharmus comicus ait, [o] δαμασὴς ἔρως λεοντείᾳ δυνάμει θηλερός. id eſt, domitor cupido leontea virtute [p] præſumptior. Nam & Virgilius in Georgicis tetigit, dicens:

> ----- *Catulorum oblita leæna*
> *Sævior erravit campis.*

At vero capra quæ in medio pingitur, perfectio libidinis eſt, illa videlicet cauſa, quod hujus generis animal ſit [q] in libidine valde proclivum. Unde & Virgilius in Bucolicis ait,

> ---- *Hœdique petulci.*

Ideo & ſatyri cum caprinis cornibus depinguntur, quia nunquam noverunt ſaturari libidine. At vero quod dicitur, [r] Poſtremus draco: illa ratione ponitur, [s] quia poſt perfectionem vulnus det pœnitentiæ, venenumque peccati. erit enim hic ordo dicendi, quod primum ſit in amore inchoare, ſecundum perficere, tertium vero pœnitere de perfecto vulnere.

II. [a] *Per-*

o Δαμασὴς ἔρως] Vide Cl. Jac. Tollii ἔρωτ. Κοσμαίμ. pag. 44. Sed ante omnia Pighium in Hercul. Prodic. pag. 210. de Cupidine æreo leonis exuvio indormiente, quem viſum à ſe memorat in Ducis Mantuani palatio. Mira horum verborum eſt verſio Hertelii in ſententiis Epicharmi: *Amoris mollities, leonis robore domanda eſt.* Heſych. Δαμασής. ὄυλως ὁ προσκρυσής. Leg. προκρύσης cum Salmaſ. Vulgares Lexicographi non agnoſcunt vocem illam δαμασής. Unde volebam à primo δυνάστης. Anacreon Od. 62. Ὁ δ᾽ ἐκ θεῶν δυνάστης, Ὁ δ᾽ ἐκ βροτῶν δαμάζει.

p *Præſumptior*] Ita quidem & 6. edd. & MS. Leid. Reſcribendum tamen exiſtimo *præſumptuoſior* vel *præſumptioſior*, ut *affectioſè* & *affectioſus* ab *affectio*. De quibus Salmaſ. ad Pallium Tert. Gloſſ. Vett. Ἀϑάδεια, *præſumtio, contumacia, temeritas.* Schol. Horat. ad Lib. III. od. 4. *Audax. præſumptuoſus.* Adde notas ad caput ult. Lib. I.

q *In libidine proclivum*] A. H. & I. *in libidinem.* Sed alterum cum B, M. & L. agnoſcit MS. Leid. nec Fulgentio indignum eſt. De libidine caprini generis omnia pervulgata ſunt. Vide Serv. ad Ecl. VIII. vers. 8. Horus Lib. I. *Penem fecundum ſignificantes hircum pingunt. non autem taurum. Nam hic poſt annum integrum tantum coire incipit. Hircus vero poſt ſeptimum diem ab ortu coit.*

r *Poſtremus draco*] Ita quidem cum Leid. cod. habet quoque MS. Modii. Sed ipſe emendat *poſtrema draco*, ut reſpiciat illud, *prima leo, poſtrema draco, media ipſa chimæra.* qui verſiculus apud Hyg. quoque legitur cap. 57. & ab Hieronymo Epiſtol. Sel. II. 13. ed. Caniſ. tanquam pervulgatus adducitur. Eſſe autem Lucretii notavi ad Hyginum.

s *Quia poſt perfectionem* &c.] Modius ex ſuis MSS. reſtituit: *Quia poſt perfectionem libidinis vulnus det pœnitentia venenum peccati. Erit ergo hic ordo, quod primum* &c. Ut heic libidinis ſymbolum Chimæram Fulgentius, ita meretricis facit Horat. Lib I. od. 27.

Ubi

## II. [a] *Perdica.*

SEMPER delicata conſuetudo laborioſo fert præjudicium operi, & molliter educata, [b] dum quod non optas evenerit, pœnitentiam creat. Melius eſt enim [c] labore partiliter ſecuriore doceri, quam ex neceſſitate veniente repentaliter perterreri. Perdicam ferunt venatorem eſſe. qui quidem matris amore correptus, dum utrinque & immodeſta [d] libido ferveret, & verecundia novi facinoris reluctaretur, conſumptus, atque ad extremam [e] tabem deductus eſſe dicitur. Primus etiam ſerram invenit, ſicut Virgilius ait:

[f] *Nam primi cuneis ſcindebant fiſſile lignum.*

Sed

Ubi Schol. vetus: *Quemadmodum ſupra meretricem mari, ita heic Chimeræ comparat, quaſi multiformi belluæ, quæ leonis, capræ & draconis capitibus emineret; flammis armata, ſicut meretrix dolis & incitamentis libidinum.*

### Ad CAP. II.

a *Perdica*] MS. Leid. *Fabula Perdicæ.* Scrib. *Perdicæ.* Perperam quoque in Lemmate Epigr. 24. apud Claud. *de Polycaſte & Perdicca.* *Perdica* pro *Perdix*, ut *Arcada* pro *Arcas* apud Hyg. cap. 155. *Atlanta* pro *Atlas.* apud noſtr. Prol. Lib. 1. *Tripoda* pro *tripus* Lib. 1. cap. 6. Tzetzes in Heſiod. Ἐργ. Οἰδιπόδαο. Τοῦ Οἰδίποδος. ἀπὸ δ' εὐθείας τοῦ Οἰδιπόδης τοῦ Οἰδιπόδου, καὶ Οἰδιπόδαο, διαλύσει Ἰωνικῇ. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα εὐθεῖα, ὁ Οἴδιπος, καὶ τὸ ὁ Οἴδιπους, καὶ ὁ Οἰδιπόδης. *Antipodæ* pro *antipodes* in Scholiis MSS. in 1. Georg. Virg. *Alopidam* in Cœnâ Cypriano adſcriptâ: quod fruſtra in *alopidem* mutat Rigaltius. Rectius *turpitudinem* in *torpedinem*, & *ſexatilem* in *ſaxatilem* mutaſſet. Probus in Catholicis: *Legi, hic Oedipodes hujus Oedipodæ. Nam ſi Oedipos declinaverimus, genitivo dis faciet* &c. Pertinet & huc *Pubeda* quod apud Capellam & in Gloſſis Iſidori legitur pro adoleſcente. quanquam ſcribendum eſſet *bupæda* ex Gr. βούπαις. Sanè *bubeda* inveni in Vett. membranis Capellæ. Feſtus in BULIMAM. *Hinc eſt, quod grandes pueros bupædas appellant.* Confer not. ad Prol. Lib. 1. & cap. 15. quæque dixi in Diſſertatione de Hygino.

b *Dum quod* &c.] Modius: *Dum ſicut optas non evenerit, pœnitentiam creat.*

c *Labore partiliter* &c.] Modius: *Laborare particulariter, laboreque ſecuriore doceri.* Commelinianam lectionem, quam Leid. codex firmat, non temere rejecerim. Certè *partiliter* rectum puto. Arnob. Lib. VI. *Partiliter nuſquam Deus eſt, ſed ubique totus.* Firm. Aſtronom. Lib. II. cap. 18. *Partiliter expoſita.* Sic & *partile* pro diviſibili poſterior ætas poſuit. Claud. Lib. 1. de Stat. An. cap. 18. *Tunc localem mihi eandem vel partilem perſuadebis.* Confer Gloſſar. Barthii, Gloſſ. Iſid. *Partiliter, diviſè, per partes, diſtributè.*

d *Libido ferveret*] *Libidine ferveret* Modius. MS. Leid. *Dum utrumque, & immodeſta libido* &c.

e *Tabem*] 6. edd. & MS. Leid. *labem.* Labes eſt ruina. Maro Æn. 11. 97. *Hinc mihi prima mali labes.* Præfero tamen *tabem*, quod inferius ad maciem perveniſſe dicatur.

f *Nam primi*] Verſus hic legitur 1. Georg. In Leid. cod. ſuperſcripta erat altera lectio, *vel primum.* quam & à

Sed ut [g] Feneſtella in Archaicis ſcribit, hic primum venator fuit: cui cum ferinæ cædis cruenta vaſtatio, & ſolitudinum vagabunda errando curſilitas diſpliceret, [h] plusquam etiam videns [i] contheroletas ſuos, id eſt Actæonem, [k] Adonin, Hippolytum, miſerandæ necis functos interitu, artis priſtinæ affectui mittens repudium, agriculturam [l] affectatus eſt. ob quam rem matrem quaſi terram omnium genitricem amaſſe dicitur. Quo labore conſumptus etiam ad maciem perveniſſe fertur. & quia cunctis venatoribus de priſtinæ artis opprobrio detrahebat, ſerram quaſi [m] maleloquium dicitur reperiſſe. Matrem etiam Polycaſten habuit, quaſi polycarpen, quod nos Latine multifructam dicimus, id eſt terram.

## III. *Actæon.*

[a] CURIOSITAS ſemper periculorum germana, detri-

ſe in Mediceo aliiſque antiquis exemplaribus inventam teſtatur Pierius Valerianus.

g *Feneſtella in Archaicis*] 6.edd.& MS. Leid. *Feneſtella Martialis.* Savaro cenſet illum eſſe Martialem, cujus Lib. IX. ep. 14. mentionem facit Sidonius. Giraldus Part. II. Dial. 18. ex uno nobis duos facit. *Fabulam*, inquit, *hoc loco talem attingit, cujus & Feneſtella & Martialis meminit.*

h *Pluſquam etiam*] Ita A. H. I. & MS. Leid. in quo gloſſa: *pluſquam una pars, id eſt magis.* B. M. & L. *Pluſque etiam.* Sed ne ſic quidem ſatis congrua oratio. Eſſet, ſi ita ſcripſiſſet, *inſuperque etiam videret.* Nihil tamen mutare auſim. Vide quæ animadvertimus infr. ad cap. 8.

i *Contheroletas*] Vox hybrida eſt. Græcè dicas, *συνθηρολέτης*, ut *γιγαντολέτης*, quo Jovem epitheto ornant Poëtæ. Si addiceret antiquus aliquis codex, mallem *Contheroteras.* Θηρητὴρ enim venator. Θηρολέτης non putem inveniri.

k *Adonin*] MS. Leid. *Adonem* rectè. *Adon* enim Afris illis Capellæ & Arnobio, ne de aliis nunc dicam, idem qui *Adonis.*

l *Affectatus eſt*] Ita quidem M. L. I. & MS. Leid. Sed B. A. & H. *affectatus eſt.* Quod eſſe melius haud aſſeveraverim. Nam paſſivam formam habentia ſæpe activè poni multi multis exemplis pridem oſtenderunt, ut notavi ad Hygin. cap. 273. ubi habes *certati ſunt.* & cap. 274. *belligeratus eſt.* Vetus interpres Exod. cap. 16. *Murmurati eſtis.*

m *Maleloquium*] Malim *maliloquium* cum 6. edd. quod & firmat Leid. cod. Sic *falſiloquium, multiloquium, turpiloquium, parciloquium* apud Apulej. Lib. V. Mileſ. *vaniloquium* apud Donat. ad Eun. Act. II. ſc. 1. vers. 10. & Chryſolog. Serm. XIII. *Spurciloquium* apud Tertull. de Reſurrect. Carn. cap. 14. *Inaniloquia* apud Vet. Interpr. poſter. Epiſt. ad Timoth. cap. II. vers. 16. aliaque paſſim legas. Sed *maleloquium* editum quoque apud Schol. Stat. ad I. Theb. vers. 171. *In dignitate regiâ poſitos maleloquii veneno perſtringere.* Opinor & hoc corruptum. Tertull. de Spectac. *Neque enim oculos ad concupiſcentias ſumpſimus, neque linguam ad maliloquium, & aures ad receptaculum maliloquii.* Hieron. ad Celantiam: *Credulas animas maliloqua lingua diſſociat.*

### Ad CAP. III.

a *Curioſitas*] Ἡ πολυπραγμοσύνη. Gloſſ. Labbæi, *Curioſus*, πολυπράγμων.

b *Ne-*

trimenta ſuis amatoribus [b] novit parturire quam gaudia. Actæon denique venator Dianam lavantem vidiſſe dicitur: qui in cervum converſus, à canibus ſuis non agnitus, eorumque morſibus devoratus eſt. [c] Anaximenes ([d] qui de picturis antiquis diſſeruit) libro ſecundo ait, venationem Actæonem dilexiſſe: qui cum ad maturam perveniſſet ætatem, conſideratis venationum periculis, id eſt quaſi nudam artis ſuæ rationem videns, timidus factus eſt: [e] inde & cor cervi habens. unde & Homerus ait, οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο, id eſt, ebrioſe, [f] oculos canis habens, & cor cervi. Sed dum periculum venandi fugeret, affectum tamen canum non dimiſit: quos [g] inaniter paſcendo pene omnem [h] ſubſtantiam perdidit, ob hanc rem à canibus ſuis devoratus eſſe dicitur.

IV. [a] *De*

b *Novit parturire quam gaudia*] Subaudi *magis*. Terent. Prol. Eun. *Si quisquam eſt, qui placere ſe ſtudeat bonis quam plurimis*. Familiaris Græcis ea ellipſis. Pſalm. IV. Α'γαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον. Nazianz. Θέλω τύχης σπιλαχμὸν, ἢ φρενῶν πίθον. Notavimus iſtum Helleniſ. in Fulgentio jam ſuperius ad Prol. Lib. 1. & cap. 1. Lib. 11.

c *Anaximenes*] Ita & MS. Leid. Perperam *Anaſimenes* exhibenr 6. edd. Anaximenis multiplex, nulla Anaſimenis fit mentio apud veteres. Alium à philoſopho fuiſſe cenſet Malincrotius Paralipom. pag. 4. Cæterum Anaximenis ratio, ideo in cervum fingi transfiguratum Actæonem, quod ingraveſcente ætate timidior factus ſit, nimis frigida videtur Pierio Valeriano Hieroglyph. Lib. VII. Petendum potius ex hiſtoriâ cenſet, quâ cornutum eſſe editum quidam tradiderint Actæonem. Quâ de re conſul. Plin. Lib. XI, cap. 37. Varro per canes intellexit adulatores, cum ſcriberet: *Crede mihi, plures dominos cervi comedere, quam canes. Quod ſi Actaon occupaſſet, & prius ſuos canes comediſſet, non nugas ſaltatoribus in theatro faceret.*

d *Qui de picturis*] Quinam præter hunc Anaximenem de picturis ſcripſerint, docebit te Voſſius libro de Graphice pag. 36.

e *Inde & cor* &c.] 6. edd. *Unde & cor cervi habere dicitur*. Leid. cod. qui in cæteris cum Commel. facit, habet etiam *unde*. Quid ſi ita diſtinguas? *Factus eſt inde, & cor cervi habens.*

f *Oculos canis habens*] Horus Lib. 11. *Eos qui in oculis ſanguinem habent, impudentes vocant: unde Homerus:* Ο'ινοβαρὲς &c. Timiditatem lepidè notat Tertull. de coron. Milit. cap. 1. *Novi & paſtores eorum in pace leones, in prælio cervos.*

g *Inaniter paſcendo*] *Immaniter* legere nos jubet Pricæus ad Apul. Apolog. p. 142. Non accedo. Inaniter paſcit canes, quicunque eos paſcit, cum præ timiditate venari non auder.

h *Subſtantiam perdidit*] Ita & Palæphatus hanc fabulam interpretatur. Alii canes de adulatoribus accipiunt, ut modo dicebam.

Ad

## IV. [a] *De Hero, & Leandro.*

AMOR cum periculo ſæpe concordat: & [b] dum ad illud ſolum natat quod diligit, nunquam videt, quod expedit. ἔρως enim Græce amor dicitur. Leandron vero dici voluerunt, quaſi λύσιν ἀνδρῶν, id eſt ſolutionem virorum. Solutio enim viri amorem parturit. Sed natat noctе, id eſt in obſcuro tentat pericula. Hero quoque [c] in amoris ſimilitudine fingitur. Lucernam fert. [d] Et quid aliud amor, niſi flammam [e] ferat, & deſideranti periculoſam viam oſtendat? cito tamen extinguitur, quia juvenilis amor non diu [f] perdurat. denique nudus natat, illa videlicet cauſa, quod ſuos [g] affectores amor & nudare noverit, & periculis ſicut in mari jactare. Nam extincta lucerna, [h] utriuſque mors eſt procurata maritima: hoc in evidenti ſignificans, quod in utroque ſexu vapore ætatis extincto, libido commoritur. In mari vero mortui feruntur, velut in humore frigidæ ſenectutis. omnis enim [i] caloratæ inventutis igniculus torpidæ veternoſitatis [k] algeſcit in ſenio.

V. [a] *De*

### Ad CAP. IV.

a *De Hero*] MS. Leid. *Fabula Ero & Leandri. Herus* debebat ſcripſiſſe. Talia ſunt & *Argo* & *Calliſto* gignendi caſu apud Hyg. cap. 14. & 224. ubi complura diximus, quæ huc faciunt.

b *Dum ad illud ſolum natat*] MS. Mod. *votat.* unde ipſe delet τὸ *ad*. Sed pro lectione Commel. ſtant 6. edd. & MS. Leid.

c *In amoris ſimilitudine*] Ita & Leid. cod. & 6. edd. Sed Modius ex ſuis membranis emendat: *In amoris ſimilitudinem fingitur lucernam ferens.* 6. edd. *ferre.* Sed ut Commelinus edidit, ita hæc & in Leid. cod. cum leguntur, tum diſtinguuntur.

d *Et quid aliud* &c.] Leid. cod. *Quid aliud amor, niſi & flammam* &c.

e *Ferat*] 6. edd. & Modius *fert*, & mox *oſtendit.* Præfero Commel. lectionem, quam & Leid. codex repræſentat.

f *Perdurat*] Mod. *durat.* Et mox, *denique Leander nudus* &c.

g *Affectores*] B. A. H. M. L. *affectatores.* I. *Aſſectatores.* Præfero *affectatores*, quod & in Leid. codice viſitur. Supr. 11. 4. *Quod nudos ſibi affectatores dimittat.* Quanquam Salmaſ. ad Hiſtor. Auguſt. pag. 11. 109. 110. 111. *affectionem tyrannidis* pro *affectatione* dici obſervat.

h *Utriuſque*] Modius, *utrique.* Lego *utriſque* cum Leid. cod. quod ut *αἰσχαινώτερον*, ita Fulgentii *κακοζηλία* convenientius.

i *Caloratæ juventutis igniculus.*] Apul. VI. Met. *Primæ juventutis caloratos impetus freno quodam coercendos exiſtimavi.* Vid. ib. Pricæum.

k *Algeſcit in ſenio*] Τὸ *in* non habent Modii membranæ. At habet Leid. cod. & 6. edd.

Ad

## V. [a] *De Berecynthia, & Atti.*

DECEPTA Græcia credulitate dæmonum potius quam deorum, nunquam deterius diis ſuis [b] reponeret, quam ut eorum matrem veternoſam anum, non ſolum puerilem amatu, [c] quantum etiam [d] fingerent & zelotypam. [e] Tantum enim zeli ſuccenſa anus invidioſa flagravit, quæ nec ſuis utilitatibus furioſa pepercit, ut unde fructum ſperabat libidinis, illud [f] veterana ſucciderct meretrix. Et quamvis apud muliebres animos libido obtineat

### Ad CAP. V.

a *De Berecynthiâ & Atti*] MS. Leid. *Fabula Berecynthiæ & Attis.* Secundum Servium ad Æn. IX. 82. *Berecyntia* ſine aſpiratione eſſet ſcribendum.

b *Reponeret* ] Gloſſ. *detraheret.* Explica potius, *gratiam referret.* Juvenal. Sat. I. vers. I. *Nunquamne reponam Vexatus toties rauci Theſeide Codri?*

c *Quantum etiam*] Α'ντὶ τοῦ *verum etiam.* Χρῆσις eſt Fulgentiana. Conſule indicem.

d *Fingerent*] Ita cum 6. edd. etiam MS. Leid. Non neſcio ſatis Latinè dici *Græcia fingerent.* Quia tamen præceſſit *reponeret*, mallem *fingeret.* Reſcribo ergo, *quantum etiam fingeret Zelotypam*, tametſi timidè. Ecce enim & vetus interpres Marc. cap. 9. ita loquitur apud Chryſol. Serm. LI. *Confeſtim omnis populus videns Jeſum ſtupefactus eſt & expaverunt.*

e *Tantum enim zeli ſuccenſa*] Sic cum Commel. & 6. edd. etiam MS. Leid. Arridet tamen magis *zelo. Tantum* eſt *tantopere*, *in tantum*, quomodo Cyprianus, Prudentius, Æthicus, Dictys, Schol. Juvenal. Sat. VI. 295. Vetus interpres Geneſ. cap. XLI. vers. 19. aliique id genus ſcriptores loquuntur ſæpiſſimè, & Græci εἰς τοσοῦτον uſurpant. Nec refugit Plinius eam locutionem, cum ſcripſit Lib. X. cap. 60. *In tantum emolliuntur.* Et Lib. IX. cap. 22. *In tantum mirabili multitudine.* Euagrius in vitâ S. Antonii: *In tantum patiens erat.* Salvianus de Provid. Lib. IV. *In tantum apud plurimos nomen hoc parvi penditur.* Sic *in quantum*, pro *quantum* Æthicus ſub finem Coſmogr. *In quantum vigilantia noſtra inveſtigare potuit. In aliquantum* pro *aliquantum* Dictys Cretenſis cum aliis locis, tum Lib. III. *Tum rex, ubi in aliquantum revolvit ſpiritum.* Reſtituenda eadem Caſſiod. Variar. Lib. VIII. epiſt. 10. ubi nunc editum viſitur: *Conflictus virorum fortium mutua tela reppulit, nec ſemper tutus fuit, qui cum numeroſo hoſte contendit: unius forſan ictus ſolerter eliditur: qui multis reſtitit, à parte, quâ non credidit, vulnus excipit: quæ tantum ei nunc ſunt glorioſa, quantum tunc habuere periculi.* Pro *reppulit* legendum ex Vet. Cod. cujus excerpta penes me ſunt, *non reſpuit.* Pro *eliditur* præterea *eluditur.* Adhoc *reſiſtit* pro *reſtitit*, & *in tantum* pro *tantum.* Sequitur mox, *zelo ſuccenſa.* Chryſologus Serm. XII. *Succendit invidia, cupiditas inflammat.*

f *Veterana ſucciderct meretrix* ] Auguſtin. C. D. Lib. VI. cap. 7. *Atys pulcher adoleſcens ab eâ dilectus & muliebri zelo abſciſſus.* Lactantius Lib. I. cap. 17. *Eundem eum pellice deprehenſum exectis virilibus, ſemimaſculum reddidit.* Minucius Octavio. *Cybela Dindyma pudet dicere; quæ adulterum ſuum infeliciter placitum, quoniam & ipſa deformis & vetula, ut multorum Deorum mater, exſecuit, ut Deum faceret eunuchum.* Alii ſemet caſtraſſe ipſum Atyn volunt, ut Catullus carm. 64. & Salluſt. de diis cap. 4. Gloſſ. Nom. Βετρὶνος, παλαιομῦθος. Petron. *Veteranus laira.*

g *In*

neat regnum, tamen etiam [g] in invicta libidine zelus obtinet dominatum. Berecynthia enim mater deorum Attin puerum formoſiſſimum amaſſe dicitur, quem zelo ſuccenſa caſtrando [h] ſemimaſculum fecit. Quid ſibi ergo in his Græcia ſentire voluerit, edicamus. Berecynthiam dici voluerunt, [i] quaſi montium dominam. Ideo matrem deorum, quod [k] deos nuncupari præ ſuperbia voluerunt. Ideo in Olympo habitantes, quaſi excelſos ac ſuperbos. ideo & dæmonas nuncupant ſecundum Homerum, [l] qui dicit, μετὰ δαίμονας ἄλλους, id eſt [m] poſt deos alios. δῆμος enim Græce populus dicitur. is dicitur unus: & quia populos ſubdere cupiebant, & ſoli ſuper populos eſſe, dæmones dicti ſunt. Ideo & apud Romanos [n] Indigetes, quaſi nihil indigentes. Ergo Berecynthiam montibus præeſſe di-

xc-

g *In invicta libidine*] MS. Leid. *etiam victâ libidine*. edd. 6. *etiam invictâ libidine*. Commel. lectio ſatis mihi proba videtur.

h *Semimaſculum*] Semivirum, ut nec converteretur in fœminam, nec vir relinqueretur. Priapum contra pulcrè, penſilibus peculiatum venuſtè *nimis maſculum* dixit Auguſtin. C. D. Lib. VI. cap. 9. Auctor Ovid. Vetulæ: *Eunuchus porro, cum non ſit fœmina, non vir, Non animal, non planta, quid eſt? non eſt ſine vitâ. Ergo quid eſſe poteſt? nihil eſſe poteſt niſi monſtrum.*

i *Quaſi montium dominam*] Aliter fabulam interpretatur Salluſt. περὶ θεῶν cap. 4.

k *Deos nuncupari præ ſuperbiâ voluerunt*] 6. edd. *per ſuperbiam*. Sed nec ſic Latina eſt oratio. Suſpicor ſcripſiſſe, *Deos ſe nuncupari* &c.

l *Qui dicit*] *Dum dicit* MS. Leid.

m *Poſt Deos alios*] MS. Leid. B. A. H. & 1. *cum Deos alios*. At in margine, *cum diis aliis*. Verſus Homeri exſtat Iliad. A. 222. Δώμαθ' ἐς Αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους. h. e. ὅτι τοὺς θεοὺς ἄλλους, ut rectè Scholiaſtes; *ad Deos alios*. Οὕτως δὲ δαίμονας καλεῖ Περιφραστικῶς heic Fulgentius. Deinde δαίμων à δαίω dicitur, quaſi δαήμων, ut docent Græcorum Magiſtri. Schol. modo laudatus: τοὺς θεοὺς, ἤτοι δαήμονας. ἔμπειροι γὰρ καὶ ἴδριες πάντων αὐτοί εἰσι.

n *Indigetes*] Vide Feſtum in *Indiges*. Serv. ad Æn. XII. 794. Turneb. Lib. XIX. cap. 29. Gloſſarium editum à Barthio Adverſ. Lib. XXVIII. 19. *Indigetes dii, quorum nomina non audebant proferre*. Lactantius *genios* interpretatur dæmonas Lib. II. 14. *Omnes*, inquit, *oſtiatim domos occupant, ac ſibi geniorum nomen aſſumunt. Sic enim Latino ſermone dæmonas interpretantur*. Plura vide apud Tzetz. ad Heſiod. p. 41. ed. Heinſ. Cyprian. ad Demetr. *Conſentit Plato, & unum Deum, cæteros angelos vel dæmonas dicit*. Qua de re videndus Apul. in de Dogm. Plat. pag. 8. ed. Elmenhorſt. Confer quæ dixi ad Hyg. cap. 139. Gloſſ. MSS. In Virgil. 1. Georg. *Indigetes qui præſunt ſingulis civitatibus, ut Minerva Athenis, Juno Carthaginenſibus. Indigetes propriè ſunt dii ex hominibus facti, quaſi diis egentes. abuſivè omnes generaliter, quaſi nullius rei egentes. Alii indigetes propriè interpretantur, quorum proprium nòmen uti indigemus, ut dii penates; item Lares, qui dii contra ſonantes, quorum ſingularia nomina neſciuntur.* Confer omnino Athenag. Legat, pro Chriſtian. pag. 25. Schol. Eurip. pag. 19. ed. Steph.

o *Ver-*

xerunt quaſi [o] verni cynthos. Cynthos enim Attica lingua flos nuncupatur: [p] unde hiacynthus dicitur, quaſi ἰάκινθος, quod nos Latine ſolus flos dicimus, quaſi omnibus perfectior. Nam & Epicharmus ita ait: [q] παγκάρπιος στέφανος, καὶ περὶ ἀκτῶν προβατεῖ ἡ χρυσάλλος. id eſt, florigera corona, atque è litoribus procedit chryſalus. Itaque florem quamvis quilibet amet, tamen [r] abſcindit, ut Berecynthia in Attin fecit. [s] athis enim Græce flos dicitur, [t] ut Soſicles Atticus in libro Theologumenon, quem appellavit, ſcribit: Matrem deûm, in modum potentiæ voluerunt poni: unde Cybele dicitur quaſi κῦδος βέβαιον, id eſt gloriæ firmitas. unde & Homerus ait: ᾧκεν Ζεὺς κῦδος [u] ὀπάζει. Cui Jupiter gloriam donaverat. Ergo [x] ideo

o *Verni cynthos*] Conjunctim 6. edd. *Bernicynthos*. MS. Leid. *Vernicantos*. Sed hæc nugaciſſima ſunt.

p *Unde hyacinthus*] MS. Leid. *Unde & hiacynthus dicitur, quaſi hios cynthos.* Unde faciendum videtur ἶος κύνθος. Ἴος enim veteribus Græcis erat *unus*. Sed nugatur Fulgentius. neque enim ἰάκυνθος, ſed Ὑάκινθος Græcis dicitur. Deinde quis dixit κύνθος idem eſſe quod ἄνθος? Lexic. Cyrill. Ὑάκινθος ἄνθος, *vaccineum*.

q Παγκάρπιος &c.] MS. Leid. *Cintoides iſic ſi foros probe bcëris albos, id eſt, Floriger & coronatus atque ebrius proceſſit Criſaltus.* Græca videntur ita fuiſſe exarata: Κινθοΐδης ὁ στεφανοφόρος προβέβηκε χρύσαλλος. Pro περὶ ἀκτῶν, Scriverius ſubſtituebat παρ᾽ ἀκτῶν. Cæterum *Chryſalus*, *Chryſes*, *Chryſis*, *Chryſalis* ſervorum & ancillarum in Comœdiis ſunt nomina.

r *Abſcindit*] MS. Leid. *abſcidit* MS. Leid. Apulej. v. Mileſ. *Nodum cervicis & capitis abſcide.* Auguſtin. C.D. Lib. VII. cap. 26. *Alienis manibus potius occidi, quam ſuis abſcidi potuerunt. Abſcidere* verbum eſt poſterioris ætatis ſcriptoribus familiariſſimum. Vide Heinſ. ad Prud. Apotheoſ. vers. 945. & quæ nos notavimus ad cap. 2. Lib. 1. Nec tamen vetuſtiſſimis ignotum fuit, ut oſtendit ad Scribon. Largum pag. 164. Rhodius. Servius in hac fabulâ à rege, qui cum ſtuprare vellet, amputata puero verenda ſcribit.

s *Athis Græcis flos dicitur*] Immo ἄνθος non Ἄτις dicitur. Interim verum eſt Porphyrium voluiſſe Attin florem denotare ἀλληγορικῶς. Cæterum *Attis* heic habet MS. Leid. & 4. edd. quomodo & apud Servium ad Æn. IX. vers. 116. Catullum, Ovidium hoc vocabulum exaratur. *Atys* eſt apud Auguſtinum, *Atus* apud Varronem. Vet. Inſcript. apud Ald. Orthogr. pag. 14. *Archigallus matris Deum magnæ Idææ & Attis* &c. Et in ædibus Petri Donati Cardinalis Cæſii, ut teſtatur Cioſanus ad Ovid. Metam. X. *Qui colitis Cybelen, & qui Phryga plangitis Attin* &c. Capella Lib. II. *Atys pulcher item, curvi & puer almus aratri.* Lege *Attis* ex MS. Leid. Bibl.

t *Ut Soſicles*] MS. Leid. cum 6. edd. *Soſides*. d pro cl poſuit, opinor, librarius. Ponenda eſt ante hæc verba τελεία στιγμή. Non enim Attici hominis eſt dicere Attin Græcè denotare florem.

u Ὀπάζει] Ὀπάζοι emendaverat in libro ſuo Scriverius. Non probo. Septem locis legitur apud Homerum κῦδος ὀπάζει. nuſquam ὀπάζοι. Sed nec ᾧκεν in hemiſtichio iſto invenitur apud eum. Scripſit forte Fulgentius, τῷ τε, vel τῷ γὰρ Ζεὺς κῦδος ὀπάζει. quorum alterum Odyſſ. T. 161. alterum Iliad. P. 566. habetur.

x *Ideo*

^x ideo turrita pingitur, quod omnis potentiæ elatio ſit in capite. Ideo & leonum currui præſidens, quia omnis potentia etiam virtuti dominatur. Ideo & multiplici veſte, quod omnis potentia ornata ſit. Sceptrum etiam fert, quod omnis potentia vicina regno ſit. Ob hanc rem etiam mater deum dicta eſt. illud nihilominus oſtendere volentes, quod ſive Indigetes, ſive dii, ſive dæmones apud antiquos à divitiis dicti ſunt. ergo potentia divitum mater eſt. unde & Homerus Agamemnonem conſiderans ait,

Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον.

Nec non etiam Euripides [y] conſimilans Tantalum Jovi in tragœdia Electræ ait:

Ὁ γὰρ μακάριος, κοὐκ ὀνειδίζω τύχας,
Διὸς πεφυκὼς, ὡς λέγουσι, Τάνταλος, [z] κορυφῆς.

id eſt, Beatus ille, nec [a] invideo fortunas ejus, [b] Jovis æqualis, ut dicitur, Tantalus. Ergo potentiæ gloria ſemper & amore torretur, & livore torquetur: citoque abſcidit quod diligit, dum tamen [c] amputet illud, quod odit. Denique omnis nunc uſque potentia neſcit circa ſuos diuturnum ſervare affectum: & quod amaverit cito,

aut

x *Ideo turrita*] MS. Leid. *Ideo & turrita*. Et paulo inferius, *nec non &*. Aliter hæc Cybeles inſignia interpretatur Servius ad Æn. III, 113.

y *Conſimilans*] Ita & MS. Leid. *Similare*, *ſimilacra*, *aſſimilare* furcillis è Latio exturbat ſummus vir Joh. Fred. Gronovius Diatrib. ad Stat. Sylv. Lib. I. cap. 6. Inveniuntur tamen crebro in deterioris notæ ſcriptoribus, ut forſan non tam librariis, quam eorum ævo ſint imputanda. Willeramus Paraphr. Cantici Salom. *Hac quoque non agnis, ſed conſimilabitur hædis*. Et poſt paulo: *Forma tui colli nitet aſſimilata monili.* Ne de Apuleio nunc dicam, cujus in Indice conſulendus Elmenhorſtius, etiam in Auſonio epigr. 67. *adſimilas*. 118. *adſimilata* ediderunt nonnulli. Haud tamen ſcio quam rectè. Priore enim loco *adſimulas*. poſteriore *adſimulata* repræſentat Stoeriana editio. *Similare* eſt ſimilem eſſe auctori Tractatus de Sinâ & Sion: *Vides ergo in Hebraicâ veritate non ſibi ſimilare.*

z Κορυφῆς] Hoc alterius verſus principium eſt, ut rectè obſervavit in margine libri ſui Scriverius. Κορυφῆς ὑπερτέλλοντα δειμαίνων πέτρον habet Euripides. Michael Pſellus in Tantali Anagoge: Δειμαίνει γὰρ τὴν ὑπερτέλλουσαν πέτραν, ἥτις ἀδιαλείπτως ὥσπερ καλωδίοις ἀπῃωρημένη, καὶ μικρόν τι τ' ἐκείνου ὑπερανέχουσα κεφαλῆς, φοβεῖ τῷ μέλλειν κατιέναι, οὐ κατιοῦσα δέ.

a *Invideo fortunas*] Vide de eâ conſtruct. Sciopp. Paradox Litterar. Epiſt. 4.

b *Jovis æqualis*] Imo *Jovis filius* eſt Διὸς πεφυκώς. Romanus Tragicus Diomedi laudatus Lib. III. *Jove prognatus eſt, ut perhibent, Tantalus, Ex Tantalo Pelops, ex Pelope autem ſatus Atreus, qui noſtrum porro propagat genus.*

c *Amputet illud*] *Amputetur* Leid. cod,

Ad

aut zelando amputat, aut faſtidiendo horreſcit. Ideo & Attin dici voluerunt quaſi ἄϑος. ἄϑος enim Græce conſuetudo dicitur. Ergo quantuſcunque amor ſit potentibus, ſtabilis eſſe non novit.

## VI. *De Pſyche, & Cupidine.*

APULEIUS in libris Metamorphoſeon hanc fabulam planiſſime deſignavit, dicens eſſe in quadam civitate regem & reginam, habere tres filias, duas natu majores, eſſe temperata ſpecie: juniorem vero tam magnificæ eſſe figuræ, [a] quæ crederetur [b] Venus eſſe terreſtris. Denique duabus majoribus, quæ temperata erant ſpecie, [c] connubia venere. illam vero, veluti deam, non quiſquam amare auſus, quam venerari pronus, atque hoſtiis [d] ſibimet placare. Contaminata ergo honoris majeſtate Venus, [e] ſucceenſa invidia, Cupidinem petit, ut [f] in contumacem formam ſeveriter vindicaret. Ille ad matris ultionem adven-

### Ad CAP. VI.

a *Quæ crederetur*] Ita & MS. Leid. & I. *Qui* A. B. H. *ut* M. L. & Beroaldus in hac fabulâ, quam Apuleio præfixit. Credo ſcripſiſſe *quo crederetur*; non quod ſit altero Latinius, ſed quia Fulgentio convenientius, qui prope innumeris locis τὸ *quo* pro *ut* uſurpat.

b *Venus terreſtris*] Muſæus de Herone: Α'λλη Κύπρις ἀίχασε. Et poſt paulo: νέη δηοχίνη Κύπρις.

c *Connubia venere*] Α'ντὶ τοῦ *evenere*, quomodo Salmaſius ſcribi heic vult ad Solin. p. 11. Dubito an neceſſaria ſit iſta correctio. Phædrus Lib. II. II. *Majus ne veniat malum.* Ovid. Eleg. de Nuce: *At poſtquam platanis ſterilem præbentibus umbram Uberior quavis arbore venit honor.* Petronius: *Magna loquor, quidvis nummis præſentibus opta, Et veniet, clauſum poſſidet arca Jovem.* Corrigit *eveniet* Scriverius. Non accedo. Sed pro *magna* quin legendum ſit *parva* nullus dubito. Salluſt. Jug. cap. 8. *Ultro illi & regnum & gloriam venturum.* Cyprian. Lib. IV. epiſt. 4. *Preſſuræ iſtius tam turbidam vaſtitatem ſecundum peccata noſtra veniſſe.* Et poſt paulo: *Imo vero nec veniſſent patribus hæc mala.* Columbanus Monoſtich. vers. 6. *Impleat ipſe Dei, qui vult ſua vota venire.* Vide ibi annotata à Cl. Daumio. Gregor. Dial Lib. II. cap. 5. *Cuncta, quæ illi erant ventura, prænunciavit.* Hyg. Aſtron. I. cap. 8. *Quod cum veniat in hac definitione* &c. Vetus interpres Joſuæ cap. XXIII. vers. 15. *Sicut ergo implevit opere, quod promiſit, & proſpera cuncta venerunt.* Adde his, quæ congeſſi ad Prolog. Lib. I. Accedit præterea huc, quod ſimplex pro compoſito frequenter uſurpet hic ſcriptor. Sic *vaneſcere* pro *evaneſcere* habes Lib. II. cap. 6. *Crementa* pro *incrementa* Lib. I. cap. 19. Nec abhorruerunt alii ab eâ enallage. *Vaneſcere* pro *evaneſcere* habes quoque apud Lactant. Lib. III. cap. I. *Ferre* pro *auferre* apud Virgil. Ecl. IX. Talia ſunt & *vertere à Deo* pro avertere, *funus ferre* pro efferre, *radere nomen* pro eradere, *pilare* pro expilare; quæ in veteribus obſervavit Caſaub. ad Spartian. p. 75.

d *Sibimet placare*] 6. edd. *Deprecari.* unde *deplacare* facit Modius. Quod nunc moneo etiam diſertim legi in cod. Leidenſi.

e *Succenſâ invidia*] Cap. 5. *Zelo ſuccenſa.* Vide ibi Notas.

f *In contumacem formam vindicaret*] La-

ventans, viſam puellam adamavit: pœna enim in affectum converſa eſt, [g] & [ut] magnificus jaculator [h] ipſe ſe ſuo telo percuſſit. Itaque Apollinis denunciatione jubetur puella in montis cacumine ſola [i] dimitti, & velut feralibus deducta exequiis, pennato ſerpenti [k] ſponſo deſtinari. Perfecto jamque [l] choragio puella per montis declivia Zephyri flantis leni vectura delapſa, in quandam domum auream rapitur, quæ [m] precioſa ſine precio, ſola conſideratione, laude deficiente, poterat [n] exiſtimari. Ibique vocibus ſibi tantummodo ſervientibus, ignoto atque [o] manſionario utebatur conjugio. Nocte enim adveniens maritus, [p] Veneris præliis obſcure peractis, ut [q] inviſe [r] verſpertinus advenerat, ita in [s] crepuſculo incognitus etiam

Latiniſſimè dictum. Salluſt. Catil. cap. 6. *Sæpius vindicatum eſt in eos.*

g *Et (ut) magnificus jaculator*] Agnoſcunt τὸ *ut* cum 6. edd. tum MS. Leid. Forte tamen mutandum eſt in *ille*. Apulej. Lib. v. *Et preclarus ille ſagittarius ipſe me telo meo percuſſi.*

h *Ipſe ſe*] *Ipſe ſeſe* MS. Leid.

i *Dimitti*] *Deſiſti*, ut habet Apuleius, apud quem hoc Apollinis legas reſponſum Lib. IV. *Montis in excelſi ſcopulo deſiſte puellam, Ornatam mundo funerei thalami. Nec ſperes generum mortali ſtirpe creatum, Sed ſævum atque ferum, vipereumque malum* &c.

k *Sponſo deſtinari*] *Sponſa* lego cum Leid. cod.

l *Choragio*] Gloſſa interlinearis: *puellari vel virginali funere.* Sed in margine: *Choragium dicitur à choro, ubi puellæ & infantes ludunt & cantant.* Imo choragium à χορηγίῳ dictum. Propriè ea vox notat apparatum ſcenæ, ut docet Feſtus. Sed quin ad alia etiam rectè transferatur, dubitandum non eſt. Cicero IV. Rhet. ad Herenn. *Choragium gloriæ* pro apparatu. Quod ſi attendiſſet Fulgentius, non ſcripſiſſet in libello de Priſc. Serm. *Choragium dicitur virginale funus.* Sumſit id vocabulum ab Apuleio. Ita enim ille Lib. IV. *Jam feralium nuptiarum miſerrimæ virgini choragium ſtruitur.* Et Lib. II. *In ipſo momento choragii funebris.*

m *Pretioſa ſine pretio*] Gloſſ. *Quam nullus dignè laudare poterat, nec æſtimare quanti eſſet pretii.* Hauſit & hæc ex Apulej. Mileſ. Lib. v. *Jam ceteræ partes longè lateque diſpoſitæ domus ſine pretio pretioſæ.*

n *Exiſtimari*] MS. Leid. *æſtimari.* Quod præfero.

o *Manſionario*] Gloſſ. *hoſpitali, non continuo.*

p *Veneris præliis*] Leid. cod. *Veneriis.* Gloſſ. *libidinoſis.* Alterum eſt in Apuleio: *Primiſque Veneris præliis velitatus* &c.

q *Inviſe*] Scriverius & Tollius, *inviſus.* Ita ſanè in hac fabula Apuleius Mileſ. v. *Quidam introceſſit & cantavit inviſus.* Tertull. Lib. I. adverſ. Marcion. *Mirandæ virtutis opus inviſaque facta.* Vetus interpres Siracidæ cap. XLI. vers. 18. & XX. 32. *Sapientia abſcondita & theſaurus inviſus, quæ utilitas in utriſque?* Gloſſ. Ἀόρατος, *inviſus.* Chryſologus Homil. XXXVI. *Si ſic rediiſſet inviſa.* Apulej. Apolog. *Qui cum adverſum me eas literas promeret, invidit profecto cupidiate lædendi, ſi quid mihi ex illis fieret crimineſum, id mihi ſecum eſſe commune.* h. e. non vidit, ut Pricæus vult. quem vide.

r *Veſpertinus*] H. e. veſperi. Proba eſt locutio. Horat. Epod. XVI. *Nec veſpertinus circumgemit urſus ovile.* Epiſt. 6. Lib. I. *Gnavus mane forum, & veſpertinus pete tectum.* Sat. 4. Lib. II. *Si veſpertinus ſubito te oppreſſerit hoſpes.*

s *Crepuſculo*] Pro diluculo poſuit, nec ſine auctoritate meliorum.

t *Vo-*

tiam diſcedebat. Habuit ergo [t] vocale ſervitium, [u] ventoſum dominium, nocturnum commercium, ignotum conjugium. Sed ad hujus mortem deflendam ſorores adveniunt: montiſque conſcenſo cacumine, [x] germanum lugubri voce flagitabant vocabulum. & quamvis ille conjunx lucifuga ſororios ei comminando vetaret aſpectus, tamen conſanguineæ charitatis invincibilis ardor maritale [y] obumbravit imperium. Zephyri ergo [z] flabrantis auræ anhelante vectura ad ſemet [a] ſororios perducit affectus: earumque venenoſis conſiliis de mariti forma quærenda conſentiens, curioſitatem ſuæ [b] ſalutis novercam arripuit: & facillimam credulitatem, quæ ſemper deceptionum mater eſt, poſtpoſito cautelæ ſuffragio, arripuit, denique credens ſororibus, ſe marito ſerpenti conjunctam, velut beſtiam interfectura, novaculam [c] ſub pulvinar abſcondit, lucernamque modio contegit. Cumque altum ſoporem maritus extenderet, illa ferro armata, [d] lucernamque modii cuſtodia eruta, Cupidine cognito, dum immodeſto amoris torretur affectu, ſcintillantis olei deſputamento maritum ſuccendit. Fugienſque Cupido, mul-

t *Vocale ſervitium*] Gloſſ. *Verba illius audiebat, ſed ipſum non videbat.* Apuleius: *Voces ancillas habet, & ventis ipſis imperat.*

u *Ventoſum dominium*] Gloſſ. interlinearis, *inſtabilem.* In margine autem; *quia vento veniebat.* Unde apparet legiſſe gloſſatorem illum, *dominum.* Sed perperam, ut apparet ex verbis Apuleji modo adductis.

x *Germanum vocabulum*] Codex Leid. *Germanam.* Gloſſ. vult ſubaudiri *per.* Sed *germanum vocabulum* pro *germana vocabulum*, ut *ſororios aſpectus* pro *ſororum* hoc ipſo capite habes, rectè habet. *Vocabulum* eſt nomen, quo quis appellatur. Apulej. Lib. III. Mileſ. *Eodem meum vocabulo nuncupatur.* Ovid. III. Faſt. 512. *Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula ſumes. Vocamen* eodem ſenſu uſurpat So in. cap. XI. *Quibus à ſono clariore vocamen datur.*

y *Obumbravit*] *Contemſit mariti imperium.* Gloſſ.

z *Flabrantis auræ*] VI. edd. & Beroald. *flagrantis.* Perperam. *Flabrare* pro *flare* poſuit, ut rectè interpretatur gloſſa codicis Leid. *Flabra* venti ſunt Apulejo. Inde *flabrare* formatum, & *flabralis* apud Prudent. Apotheoſ. vers. 845. Ita à *flabellum* finxit *conflabellare* Tertull. in de Spect. cap. 25. Gloſſ. Vet. *Flabello*, ῥιπίζω.

a *Sororios affectus*] H. e. ſorores. *Affectus* eleganter dici illos, quos ſingulari affectu proſequimur, oſtenſum jam aliis. Vide Savaron. ad Sidon. Lib. VI. epiſt. 4. Livincium ad Panegyr. VII. cap. 10. Salmaſ. ad Volcat. Caſſium cap. 7. Vetus tumulus in Catal. Pith. Lib. III. *Affectus omnes poſſidet iſte lapis.*

b *Salutis novercam*] Hoſtem. Propert. IV. el. 5. *Et volucris nidis eſſe noverca ſuis.* Conſule Indicem.

c *Sub pulvinar*] Ita & MS. Leid. 6. edd. *ſub pulvinari.*

d *Lucernamque modii cuſtodia eruta*] Ita & 5. edd. MS. Leid. *Lucernamque* me-

multa ſuper curioſitate puellæ increpitans, domo extorrem ac profugam dereliquit. Tandem multis [e] jactatam Veneris perſecutionibus poſtea, Jove petente, in conjugium accepit. Poteram quidem totius fabulæ ordinem hoc libello percurrere, [f] qualiter & ad infernum deſcenderit, & ex Stygiis aquis [g] urnulam delibaverit, & Solis armenta vellere ſpoliaverit, & ſeminum germina confuſa diſcreverit, & de Proſerpinæ pulchritudine particulam moritura præſumpſerit. Sed quia [h] hæc ſaturantius Apuleius pene duorum continentia librorum tantam falſitatum congeriem [i] enarraverit, & [k] Ariſtophontes Athenæus in libris, qui Dyſareſtia nuncupantur, hanc fabulam enormi verborum circuitu diſcere cupientibus prodidit: ob hanc rem ſupervacuum duximus ab aliis digeſta noſtris inſerere libris, ne noſtra opera aut propriis [l] exularemus officiis, aut alienis [m] addiceremus negociis.

*modio cuſtodi eruta.* Mod. *lucernaque.* Quod flagitat ſanè ſyntaxis. Forte ſcripſerat, *Lucernaque modio cuſtodi erepta.* Apulej. Mileſ. v. *Cæca tenebra cuſtodiâ liberatâ lucernâ.* Baptiſta edidit: *Lucernaque modio cuſtodita eruta.*

e *Jactatam*] *Jactata* Modius & 6. edd. nec non Beroaldus, qui præterea poſt τὸ *petente* cum B. interſerit *cupidinem.* MS. Leid. ſtat à Commelino.

f *Qualiter*] Utuntur eâ voce non tantum Auguſtinus, Cyprianus, Oroſius, Chryſologus, Gregorius, & id genus alii ſcriptores, ſed & Martialis Lib. I. epigr. 104. Imo Ovidius quoque I. Amor. El. VII. vers. 58. Herod. IX. vers. 128. Celſus Lib. I. p. 6.

g *Urnulam delibaverit*] *Urnulam libaverit* Mod. Sex edd. *undam delibaverit.* Perperam. Apuleius: *Sic acceptam cum gaudio plenam urnam Pſyche Veneri citata retulit.*

h *Hæc ſaturantius Apuleius*] Peſſimè ſex edd. *Saturantius & Apuleius.* quaſi *Saturantius* ſcriptoris eſſet nomen. *Saturantius* eſt *uberius*, *plenius*, ut rectè explicat gloſſa cod. Leid. Ad eundem modum *ſaturantius ſatisfacere* dixit in Virgil. Continent. *Satiatè dicere* Tertullianus, ut obſervavit Salmaſ. ad Solin. p. 415. Inveni & ego apud eundem Libr. de Anim. cap. 46. *Quinione voluminum ſatiatiſſimè exhibebit.* Turbare tamen τὸ *hæc* mihi à primo videbatur, & pro *&* non ſuo loco poſitum, refingebamque, ne ſolœca eſſet oratio, *Quia ſaturantius Apuleius, & pene* &c. Nunc melius imbutus lectione Fulgentii, obſervo per appoſitionem dici *hæc tantam falſitatem.* Geminum prorſus & germanum eſt illud in Virgil. Continent. *Saturanter hæc*, inquam, *in libro phyſiologo, quem nuper edidimus de medicinalibus cauſis, & de ſeptenario & novenario numero, omnem arithmeticæ artis digeſſimus rationem.* Adde not. ad Prolog. Hygin. Aſtron.

i *Enarraverit*] Ita & 6. edd. & Beroald. Præfero tamen *enarravit*, quod exhibet cod. Leid. cum ſequatur proximo membro *prodidit.* Non ignoro tamen etiam alterum poſſe exemplis defendi.

k *Ariſtophontes*] Ita & MS. Leid. Editi partim *Ariſtophantes*, partim *Ariſtophanes.* quomodo & Beroaldus habet.

l *Exularemus*] Gloſſ. *abiceremus.* leg. *abigeremus. Exulare* activè ſumſit. Vide not. ad Hyg. cap. 26. Victor Hiſtor. Vandal. Lib. II. *Fratrem vero Theodoricum, poſt occiſionem & filii, nudum atque deſtitutum ſimiliter exulavit.*

m *Addiceremus*] Ita & I, ſed A *addi-*

ciis. [n] Sed is, qui fabulam legerit, in noſtra hæc tranſeat, ſciturus quid ſibi illorum falſitas ſentire voluerit. Civitatem poſuerunt [o] [quaſi] in modum mundi, in qua regem & reginam velut deum & materiam poſuerunt. quibus tres filias addunt, id eſt carnem, [p] ultronietatem, quam libertatem arbitrii dicimus, & animam: ψυχὴ enim Græce anima dicitur, quam ideo juniorem voluerunt, quod corpori jam facto poſtea inditam eſſe animam dicebant. Hanc igitur ideo pulchriorem, [q] quod & à libertate ſuperior, & à carne nobilior. huic invidet Venus, quaſi libido. ad quam perdendam [r] Cupidinem mittit. Sed quia cupiditas eſt boni & mali, cupiditas animam diligit, & [ei] [s] velut in conjunctione miſcetur: [t] quam perſua-

*diceremur.* M. L. H. & Beroald. *adjiceremus.* Leid. cod. cum B. *adiceremus.* Quod gloſſator explicat *adjungeremus.* Rectè ille quidem. Nam *adicere, conicere, ſubjicere* ſemper per i ſimplex exhibet ille codex. Sic in Vet. inſcriptione, quam Pithœus Catal. Lib. IV. pag. 122. & Scottus Itinerar. pag. 277. publicarunt, *Centenas adicit numero creſcente coronas.* Corippus Lib. I. *Exequiis adicit ſolito plus dona paternis.* Sen. Hercul. Fur. verſ. 434. *Adice* &c. Thyeſt. 727. *Adicitque fratri.* Plura dixi ſuperius cap. 4. Lib. II. Arridet tamen heic magis *addiceremus.*

n *Sed is, qui fabulam* ] MS. Leid. *Sed dum is* &c. Forte ſcripſerat, *ſed tamen is.*

o (*Quaſi*) *in modum*] Tò *quaſi* à Commel. cancellatum non habet Leid. cod. Agnoſcunt tamen 6. edd. & Modius.

p *Ultronietatem*] Tò αὐτεξούσιον, αὐτεξούσιον γνώμην, ut appellat Baſil. orat. II. in Adam. Finxit à τῷ *ultroneus*, ut *dubietas* à *dubius* Marcellin. Lib. XXII. & Haimo Homil. in diem Aſcenſ. *Serietas* à *ſerius* Auſon. Parental. 2. *medietas* à *medius* Macrob. II. Somn. Scip. cap. I. & Apulej. pag. 47. *Nimietas* à *nimius* Fulg. Ruſpenſ. Epiſt. I. Gregor. Dial. II. cap. 25. Apulej. pag. 43. ed. Elmenhorſt. Schol. Horat. I. od. 9. Sed alii *ultroneus* ſcribunt. Pſeudo-Cypr. de Sing. Cleric. *Niſi ultroneum ſe ipſum non videntibus offerat lumen.* In quo libro & *dimidietas* invenias à *dimidius.*

q *Quod & à libertate* &c.] Faciunt heic cum Commel. MS. Leid. B. A. H. & I. M. autem & L. *Quod & libertate ſuperior & carne nobilior.* Modius unâ voculâ auctius: *Quod ea & libertate* &c. Quam lectionem cenſeo præferendam. *Nam à carne nobilior* dici non poteſt, niſi qui carnem habet. Sed anima carnem non habet. Cyprianus in de Bon. Pudic. *Generoſus de patre, generoſior de innocentiâ.*

r *Cupidinem* ] *Cupiditatem* Modius. Aliud agebat, cum hoc præferret, nec attendit τῷ *Venus*, quod præceſſit.

s *Velut in conjunctione*] Modius & 6. edd. *in conjunctionem.* Sed pro Commel. ſtat Leid. codex. *Conjunctio* heic eſt conjugium. Jungi enim dicuntur, qui matrimonio copulantur. In vetere tumulo, cujus inſcriptionem exhibet Pithœus Catal. Lib. III. *Me pater ex natâ genuit, mihi jungitur illa.* Ovid. IX. Met. 550. *Sed quæ cum tibi ſit junctiſſima, junctior eſſe Expetit, & vinclo tecum propiore ligari.* Forte melius *conjunctionem* heic accipias pro *concubitu.* Schol. Horat. ad Lib. I. od. 23. *Jam matura & viripotens conjunctionique apta.* Eodem ſenſu τὸ *conjugium* venire interdum oſtendimus ad Hyg. Mythol. cap. 14.

t *Quam perſuadet*] Modius, *cui perſua-*

ſuadet, ne ſuam faciem videat, id eſt [u] cupiditatis delectamenta diſcat. unde & Adam, quamvis videat, nudum ſe non videt, donec de concupiſcentiæ arbore [x] comedit. [y] Neve ſuis ſororibus, id eſt carni & libertati, de ſuæ formæ curioſitate perdiſcenda conſentiat: ſed illarum compulſamento perterita, lucernam [z] de ſub modio ejecit, id eſt deſiderii flammam in pectore abſconſam depalat, viſamque taliter dulcem amat, ac diligit. quam ideo lucernæ ebullitione dicitur incendiſſe, quia omnis cupiditas quantum diligitur, tantum ardeſcit, & peccatricem ſuæ carni conſigit maculam. Ergo quaſi cupiditate nudata, & [a] potenti fortuna privatur, & periculis jactatur, & regia domo expellitur. Sed nos, quia longum eſt, ut dixi, omnia perſequi, tenorem dedimus ſentiendi. Si quis vero in Apuleio ipſam fabulam legerit, [b] noſtra expoſitionis materia, quæ non diximus, ipſe reliqua cognoſcit.

VII. *De*

*ſuadet.* Non eſt neceſſe. Vide notas Cl. Schefferi ad Petron. Fragment. Trag. pag. 208. Goldaſt. ad Doſith. pag. 46. Noſter ſupra Lib. II. cap. 5. *Quæ eum perſuaſit.*

u *Delectamenta diſcat*] Lege, *non diſcat* cum Leid. cod.

x *Comedit* ] *Comedat* Mod. & MS. Leid.

y *Neve ſuis ſororibus*] Modius: *Jubet ergo Cupido, ne Pſyche ſuis ſororibus* &c.

z *De ſub modio*]. Modius, Leid. cod. & Beroald. diviſim, *De ſub modio.* Sed hoc parum refert. Vet. Interpr. Luc. XVII. 24. *Sicut fulgur coruſcans de ſub cælo.* Ambroſ. Hexaëm. Lib. I. cap. 3. ex Jerem. cap. LI. *Peribunt à terrà & deſub cælo iſto.* Cyprianus Sermon. de Chriſti Nativ. *David de poſt fætantes accipitur.* Quæ verba ſumſit ex Vulgat. vers. Pſal. LXXVII. vers. 76. Interpretes LXX. Ἐξόπισθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτόν. Tantum non ad verbum totum pſalterium Latinum ex verſione τῶν ὁ eſt expreſſum. Inſcript. Vet. apud Gruter. pag. 717. *Ab ante oculis.* Flor. Lib. II. 3. *Deſub Alpibus, id eſt, deſub ipſis Italiæ faucibus.* Gloſſ. Perſ. ad Sat. V. vers. 12. *Deſub dextro veniens ſuper ſiniſtrum ponitur.* Sic *deſuper* apud Cyprian. ex Joan. XIX. *Nullam haberes adverſus me poteſtatem, niſi data tibi eſſet deſuper.* Apuleius Dialogo Hermetis: *Deſuper adveniens.* Vetus interpres Pſalm. XLIX. 5. *Advocavit cælum deſurſum.* Leg. Salicâ Tit. 58. *De infra illam eccleſiam aliquid tulerit.* Cyprianus orat. quam ſub diem paſſionis ſuæ dixiſſe fertur: *Tege me ab ante metum domini.* Et in libello de Sing. Cleric. *Si de foris expugnant vix muris expellitur.* Pſalm. XLIV. 15. *Omnis gloria filiæ regis ab intus.* Marc. VII. 23. *Omnia hæc mala abintus procedunt.* Lucas Euang. cap. XI. apud Chryſol. Serm. 39. *Et ille deintus reſpondeat.* Noſter libello de Priſc. Serm. *Eo quod de intus promant.* Vide ibi plura, & apud Voſſium de Vit. Serm. p. 801.

a *Potenti fortunâ privatur*] Modius: *potenti virtute privatur.* MS. Leid. *Potenti fortunâ nudata.* Putes ſcripſiſſe, *potenti fortunâ nudatur.* Horat. I. Epiſt. 3. *Furtivis nudata coloribus.*

b *Noſtra expoſitionis materiâ* ] Modius: *noſtræ expoſitionis materiæ, quæ non diximus, reliqua conſentire cognoſcet.*

Ad

## VII. *De Peleo, & Thetide.*

Thetidem dici voluerunt aquam; unde & Nympha dicta eſt. Hanc Jupiter, quaſi deus, conjungit Peleo: πηλὸς enim Græce, Latine lutum dicitur. Ergo terram cum aqua commixtam volunt homines genuiſſe: unde & Jovem cum Thetide voluiſſe concumbere dicunt, & prohibitum eſſe, [a] ne majorem ſe genuiſſet, qui eum de regno expelleret. Ignis enim, id eſt Jupiter, ſi cum aqua coeat, aquæ virtute extinguitur. Ergo in conjunctione aquæ & terræ, id eſt Thetidis & Pelei, [b] diſcordia ſola non petitur: [c] illa videlicet cauſa, quod concordia eſt utrorumque elementorum, ut homo gignatur. Nam & [d] competentia ipſa indicat, quod [e] Peleus ut terra, id eſt caro; Thetis ut aqua, id eſt humor; Jupiter, qui utraque conjungit, ignis, id eſt anima. Ergo in conceptione hominis ex elementorum [f] jugalitate tres deæ ([g] ut ſupra diximus) tres vitæ certant. Nam & diſcordia malum aureum jeciſſe dicitur, id eſt cupiditatem: illa videlicet cauſa, quod in malo aureo eſt quod videas, non eſt quod comedas: ſicut cupiditas novit habere, non novit frui. Omnes etiam deos Jupiter ad nuptias dicitur convocaſſe, illa de cauſa, quod putarent pagani ſingulas partes in homine deos ſingulos obtinere. ut Jovem caput,

### Ad CAP. VII.

a *Ne majorem ſe genuiſſet*] Vide Lactant. Placid. Argum. Met. Lib. xi. cap. 7. Hygin. Aſtron. II. 15. & fab. 54. Lactant. Firm. Lib. I. cap. II. Serv. ad Eccl. vi. 42.

b *Diſcordia ſola non petitur*] Majuſculâ litera à capite pingi debebat. Eridem enim intelligit. Hyg. cap. 92. *Jovis, cum Thetis Peleo nuberet, ad epulum dicitur omnes deos convocaſſe, exceptâ Eride, id eſt, diſcordiâ.* Vide ibi annotata à nobis. Eandem intellexit divam epigrammatarius Lib. iv. Catal. Pith. de malis Matianis: *His contempta deûm genuit diſcordia menſa, Prodidit atque urbem bis Briſeida ſuam.* Pro *menſa* cenſeo reponendum *menſæ. Diſcordium* idem quod *diſcordia.* Unde plurale *diſcordia.* Calpurnius Ecl. I. vers. 57. *Publica diffudit tacito diſcordia ferro.*

c *Illa videlicet cauſa*] Modius ex ſuis libris emendat: *Diſcordia ſola non petitur, quod concordia utrorumque elementorum homo gignatur.* Barth. ad Stat. Tom. III. 1613. cæteris ſervatis: *Quod concordiâ opus eſt* &c. Leid. codex nihil mutat.

d *Competentia*] Gloſſ. *convenientia.*

e *Peleus ut terra*] Modius: *Peleus eſt ut terra.* Et mox *jacit* pro *jeciſſe dicitur.*

f *Jugalitate*] Gloſſ. *conjunctione.* Pſeudo-Cypr. de Sing. Cler. *Ut ipſa conjugalitas ignoretur.*

g *Ut ſupra diximus*] Nempe Lib. II. cap. I.

put, Minervam oculos, Junonem brachia, pectus Neptunum, [h] cinctum Martem, renes & inguina Venerem, pedes Mercurium; ſicut [i] Democrites [k] in Phyſiologumenon ſcripſit. Unde & Homerus ait:

> Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τερπικεραύνῳ·
> Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι.

id eſt, Caput & oculos ſimilis Jovi fulmine delectanti: Marti cingulum, & pectus Neptuno. Nam & Tiberianus in Prometheo ait, deos ſingula ſua homini tribuiſſe. Denique natum Achillem, velut hominem perfectum, mater in aquas intinguit Stygias, id eſt durum contra omnes labores munit. ſolum ei [l] talum non tinguit, [m] nihilominus illud phyſicum ſignificare volentes, quod venæ, quæ in talo ſunt, ad renum & femorum, atque virilium rationem pertineant. unde & aliquæ venæ uſque ad pollicem tendunt. [n] quod tractantes & phyſici, & mulieres ad

h *Cinctum*] Gloſſ. *locum vel cingulum eſſe dicebant*. Vide Iſidor. Orig. Lib. XIX. cap. 33. Gloſſ. Verr. *Ζῶμα*, *cinctum*. *Succinctum*, *ὑπόζωμα*. *Lumbare* appellat Vulg. Interpres Jerem. cap. XIII. & aliis locis. *Cinctorium renum*, & *cingulum lumborum* Eſai. cap. XI. Heic pro parte corporis accipitur, ut *Ζώνη* interdum apud Græcos. Vide Etymol. in eâ voce, & Junium de hac ridiculâ gentium opinione diſſertantem Animadverſ. Lib. IV. cap. 12. Hinc ergo *cinctus* hominem ſtrenuum notabat Romanis, ut *diſcinctus* imbellem & ignavum.

i *Democrites*] Lege *Democritus*. quomodo & Junius hoc loco olim legit. Notarant idem in margine librorum ſuorum Scriverius & Tollius. Solerius in de Pileo Sect. I. *Domocridem* perperam nominat. *Democritus Phyſicus* dicitur à Vitruvio Lib. IX. cap. 7.

k *In Phyſiologumenon*] Subaudi *libris*. Sic Lib. II. cap. 10. *Unde & Ovidius in Metamorphoſeon ait*.

l *Talum non tinguit*] Vide Hygin. cap. 107. & quos ibi laudamus auctores. Tò *tinguere* pro *tingere*, ut *unguere* pro *ungere* archaicum eſt, ut ex Varrone, Celſo, Catone, & aliis oſtendit Rhodius ad Scribon. Largum p. 125. Sic *urguet præſentia Turni* ex Virgil. adducit Vetus Comment. Juvenal. ad Sat. XIV. vers. 63. Idem ad vers. 280. ejusdem Satyræ. *Ut ſi verbum candens in aquâ tinguas*. Schol. Horat. od. 23. Lib. III. *Tinguet cervice ſecures pontificum*. Chryſologus Sermon. VII. *Ungue caput tuum*. Tertull. de Reſ. carnis cap. 8. *Caro unguitur, ut anima conſecretur*. Et de Monog. cap. 7. *Qui in Chriſto tinguuntur, Chriſtum induerunt*.

m *Nihilominus illud*] Modius: *Per hoc nihilominus* &c.

n *Quod tractantes & Phyſici*] Gloſſ. *quam rem exponentes*. Forſan non malè. *Tractare* eſt docere. Cyprian. Lib. IV, epiſt. 21. *Quod collectam fraternitatem non videat, nec tractantes epiſcopos audiat*. Præfat. exhortat. ad Martyr. *Ut non tam tractatum meum videar tibi miſiſſe, quam materiam tractantibus præbuiſſe*. Inde *tractatores* dicti expoſitores & interpretes in Expoſit. Symboli, quam eidem adſcribunt nonnulli. Chryſol. Serm. XL. *Sermonis noſtri & tractatus repleatur & habeatur intentio*. h. e. expoſitionis. Sed Schottus Obſervat. Lib. I. cap. 7. legit, *Quod tractantes inde Phyſici*. Mallem, ſi quicquam ſit mutandum, *Quod tractantes eas phyſici*. h. e. ob quod tractantes eas ve-

ad obtinendos partus, & [o] iſchiadicos eodem [p] phlebotomant loco. Nam & [q] emplaſtromentaticum, [r] quem ſtiſi-

venas. Auſonius epigr. 72. *Tractavitque manum victuri, ni tetigiſſet. Tentare venas* Ovid. dicit in Fab. Pygmalionis Met. x. Lib. & Sueton Tib. cap. 72. Eſſet ergo *tractare* heic ψηλαφᾷν. Gloſſ. Nomicæ: Τραχηλίζεται, ψηλαφᾶται. Phyſicos dici medicos nihil mirum. *Nam morborum curatio & rerum naturæ contemplatio ſub iiſdem auctoribus nata eſt*, ut loquitur Celſus Præfat. Lib. 1. Hinc ergo noſter Continent. Virgil. *Phyſiologum librum* appellat, quem de medicinalibus cauſis ediderat.

o *Iſchiadicos* ] Ἰσχιαδικοὺς Græci appellant. Aliter *Iſchiaci* dicuntur, quomodo *Iſchiacos* heic repræſentant 4. antiquæ edd. Vide Gell. Lib. iv. cap. 17. Sunt autem ἰσχία τὰ ὑπὸ τὴν ὀσφὺν ἐξ ἑκατέρων τῶ μηρῶν ὀστᾶ, ἐν οἷς ἐγκεῖται τὸ ἱερὸν ὀστοῦν, ut ait Schol. Theocrit. ad Eid. vi. Sed MS. Leid. habet *Sciaticos*. Gloſſ. *Scia enim femur dicitur, unde ſciatici, qui ibi infirmantur.* Atque ita omnino credo ſcripſiſſe Fulgentium. Nam & Theodorus medicus *ſciaticum morbum* dixit pro *Iſciadicum*. *Sciaticam* vocat interpres Byngizlæ. *Iſchiam* Apulej. cap. 23. Sic *ſchias* pro *iſchias* eſt apud Capellam, & χίον pro ἰσχίον in Vett. Gloſſis, obſervante Voſſio in Commentariis de vitiis Sermon, & Salmaſ. ad Pall. Tertull. p. 133. Ad eundem modum *ſcara* pro ἐσχάρα dicitur à junioribus medicis. *Strio* pro *hiſtrio* in Gloſſis Iſidori. *Spania* pro *Hiſpania* in Chron. Gothorum Iſidori, Anonym. Coſmogr. p. 37. ed. Godofr. Plutarch. libell. de Fluv. Stephanum de Iberiâ, & in Epiſtol. Paul. ad Roman. cap. 15. Tale etiam eſt *ſtera* pro *hyſtera*, de quo Reineſ. ad Fragm. Petron. Tragur. Cæterum *ſciaſin* vocat morbum Iſchiacorum Macer ille neſcio quis Lib. 1. cap. 2. *Sic ſciaſin curat, ſic ſumptum menſtrua purgat.* cap. 8. *Sciaſin quam Græco nomine dicunt.* Eodem capite & *ſteram* pro *hyſteram* habes: *Dicitur atque ſteræ cauſas ſiccando juvare.* Ut & cap. 3. *Conjuncto ſibi ſteræ ſi ſubditur herba.* Unde *ſtericus* pro *hyſtericus* cap. 1, *Duritias levat ſtericas pellitque tumores.* Quæ loca peſſimè corrupit Cornarius. Certè ignorantia iſtiuſmodi antiquæ ſcripturæ corrupit Petronium in Fragm. Trag. pag. 50. ubi editur: *Cum eſſem adoleſcentulus cantando pæne phthiſicus factus ſum. Quid ſaltare? quid diverbia? quid tonſtrinum? quando parem habui, niſi unum Apelletem?* Lege, & diſtingue cum Nob. Heinſio: *Quid ſaltare? quid diverbia? quid toni? hiſtrionum quando parem habui, niſi unum Apelletem?* De tonis Muſicis agunt copioſè, qui ex profeſſo veterum hanc artem illuſtrant. Ad cantum, de quo agitur, non magis facit tonſtrinum, quam ad lyram aſinus. Cæterum vocabulis illis, quibus licentioſè ſyllabas detractum ivere nonnulli, accenſeri etiam δάσκαλος debet pro διδάσκαλος, de quo Meurſius videndus in Gloſſar. p. 114. *Conia* pro *Ciconia*, quo Prænestinos uſos ſignificat Plautus Truc. act. III. ſc. 2. *Syria* pro *Aſſyria*, quod paſſim obvium. Etiam indifferenter uſos veteres obſervavi ἀσταφὶς & σταφὶς, στάχυς & ἄσταχυς, ἀσκολώπαξ & σκολώπαξ. unde Nemeſianus, ſive alius auctor eſt fragmenti de Aucupio: *Præda eſt facilis & amœna ſcolopax.* Niſi poëta in ſyllabæ modulo peccavit, ſcribendum in Ariſtotele & Heſychio σκολώπαξ pro σκολόπαξ. Apud illum Hiſtor. Animal. Lib. ix. cap. 26. invenio etiam ἀσκαλώπας. Corrigit Caſaubonus ὁ σκαλώπας vel ὁ σκολόπαξ. Immo ſcribendum ἀσκολώπαξ.

p *Phlebotomant* ] φλεβοτομοῦσι, venam incidunt. Vide Voſſ. Lib. iv. cap. 16. Vit. Sermon.

q *Emplaſtromentaticum* ] Correxit pridem Junius Animad. Lib. iv. cap. 3. *Emplaſtron entaticon.* Quam hominis illius doctiſſimi conjecturam inſigniter aſſerit Leid. codex, in quo diſertim legitur *emplaſtrum entaticum. Entaticum* eſt quod facit arrigere. Ἐντείνεσθαι enim γεννητικὸν μόριον dicitur. Euſeb. Præpar. Euangel. Lib. 11. pag. 32. ed. Steph. Εἰκόνας φαλλῶν ἐντεταμένας. Tzetzes in Lycophron. pag. 44. Οἶνος ἐντείνει τὰ μόρια παιδογόνα. Paulus Æginet. pag. 290. Lib. vii. Ἐντατικόν. Σατυρίου, αἰδοίου ἐντατικόν &c.

r *Quem ſtiſidem*] MS. Leid. *quod ſti-*

ſtiſidem Aphricanus [s] iatroſophiſtes vocavit, pollici & talo imponendum præcepit. Nam & Orpheus illum eſſe principalem libidinis indicat locum. Nam denique [t] in enterocelicis in iiſdem locis cauteria ponenda præcipiunt. Ergo monſtrat quod humana virtus, quamvis ad omnia munita, tamen libidinis ictibus ſubjacet patula: unde & ad Lycomedis regiam [u] datur [ut nutriatur.] quaſi ad luxuriæ regnum. Lycomeden enim Græce quaſi [x] γλυκὺ μηδὲν, id eſt dulce nihilum. Omnis enim libido & dulcis eſt & nihil eſt. Denique & amore Polyxenæ perit, & [y] pro libidine per talum occiditur. Polyxene enim Græce multorum peregrina dicitur: ſeu quod amor peregrinari faciat mentes ab ingenio ſuo, ſeu quod apud multos libido ut peregrinabunda vagetur.

## VIII. [a] *De Myrrha, & Adoni.*

MYRRHA patrem ſuum amaſſe dicitur, cum quo [b] ebriato concubuit. cumque eam pater utero plenam reſciſſet, crimi-

*ſide.* Scripſerim, *Quod ſtiſiden*; ut τὸ *emplaſtrum* neutro genere poſuerit, de quo Gellius Lib. XVI. cap. 7. Dictum παρὰ τὸ ϛύειν, τουτέϛιν ἐντείνειν τὸ αἰδοῖον. Vide Junium. Ego aliquando volebam Iſidem. quo nomine meminetam emplaſtri genus quoddam vocari à Scribonio Compoſ. 206. Sed rectè ϛυσίδην Junius. Heſych. Ἀναφλᾶν, χειροτριβεῖν, τὸ αἰδοῖον, εἰς τὸ ϛύειν &c. Στυσώση eſt Etymol. magno in eodem verbo.

s *Iatroſophiſtes*] Multum variant editi. MS. Leid. *Hiatroſophiſtes*. Unde apparet rectum eſſe *iatroſophiſtes*. Ἰατροσοφιϛὴς dictum, ut ἰατροτέχνης apud Ariſtophanem.

t *In enterocelicis*] MS. Leid. *& enterocelicis.* Quod præferam. Intelligit ramicoſos. Gloſſ. Vett. ἐντεροκήλη, *ramex.* Martial. X. 56. *Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.* Lib. XII. 70. *Atque olei ſtillam daret. enterocelicus unctor.* Alia eſt *hydrocela* apud eundem Lib. XII. 84.

u *Datur (ut nutriatur.)*] Duo poſtrema vocabula non agnoſcit cod. Leid. Præterea rectius foret *mandare*. Vide not. ad Hygin. cap. 3. & 72. Sed *dare* pro *ablegare* ei donemus, ut *edere* pro relegare & ejicere uſurpavit Hyginus cap. 192.

x Γλυκὺ μηδὲν] MS. Leid. *Licomedon enim Græcè quaſi Clicomedon.* Videtur & heic more ſuò depravaſſe Græca vocabula.

y *Pro libidine*] H. e. *propter libidinem.* Schol. Horat. ad Lib. IV. od. 12. *Pro ſtupro Philomelæ ad vindictam.* Et ſic ſæpiſſimè infimæ ætatis ſcriptores. Vide Eugeſippum pag. 110. ed. Allatii. Gregor. Dialog. Lib. II. cap. 19. Iſidor. Orig. XIV. 7. & in libello de Prælat. Lactant. Firm. Lib. III. cap. 19. & 27. alioſque. Notavi eandem locut. ad Lact. Argum. Met. Ovid. Lib. VI. fab. 5. ubi & exempla quam plura adduxi.

### Ad CAP. VIII.

a *De Myrrha*] MS. Leid. *Fabula Myrrhæ & Adonis.*

b *Ebriato*] Laberius: *Homo ebriatus ſomno ſanari ſolet.* Leo Papa libell. de conflictu virtut. & vit. *In monte autem ſecuritate torpens, ebriatus cum filiabus peccavit.*

c *Illa*

crimine cognito, eam evaginato cœpit perſequi gladio. [c] Illa in arborem myrrham converſa eſt. quam arborem pater [d] gladio percutiens, Adon exinde natus eſt: Quid vero ſibi hæc fabula ſentiat, edicamus. Myrrha genus eſt arboris, de qua ſuccus ipſe exudat: hæc patrem amaſſe dicitur. Iſtæ enim arbores in India ſunt, quæ ſolis caloribus [e] crementantur. Et quia patrem omnium rerum ſolem eſſe dicebant, cujus opitulatu cuncta [f] germinum adoleſcit maturitas; ideo & patrem amaſſe dicitur: dumque grandioris jam fuerit roboris, ſolis ardoribus [g] crepans, [h] rhagades efficit, per quas [i] ſuccum deſudat, [k] quod

c *Illa in arborem*] Modius: *At illa in arborem*. Sed pro vulgatâ lectione ſtat & Leid. cod. & Hygin. cap. 164.

d *Gladio percutiens, Adon exinde* &c.] Modius: *Quam arborem pater gladio percuſſit, & inde Adonis natus eſt*. Fateor Latinius fore. Sed Commel. lectionem cum 6. edd. & MS. Leid. cum & Hygin. cap. 164. repræſentant. Hygino perſuaſiſſimum habeo hanc laciniam ex Fulgentio adſutam. De emendatione Modii ne de nihilo dubitare videar, ecce & Lib. II. cap. 9. *faciens* dixit pro *cum feciſſet*. Cap. 17. *affectans* pro *cum affectaſſet*. Similiter hujus tertii libri cap. 2. *Videns* pro *cum videret*, oratione non minus ſolœcâ. Deinde *Adon* uſitatiſſimum eſt infimi ævi ſcriptoribus. Fortunatianus de vitæ incertitudine: *Occubat Hippolytus, nec ſuperexſtat Adon*. Capella Lib. II. *Biblias Adon*. *Ado* eſt Varroni Sat. περὶ διαθηκῶν. *Sic ille puellus Veneris apri dente Ado cecidit cruentus olim*. Ita emendat Carrio Lib. II. Antiq. Lect. cap. 15. De Fabula ita Tzetzes in Lycophron. p. 133. Οὕτως μεταβληθείσης αὐτῆς εἰς μύῤῥαν, ἐνστῶτος τοῦ χρόνου τοκετοῦ, διαῤῥαγέντος τοῦ φλοιοῦ, ἀπεκύησε τὸν Ἄδωνιν.

e *Crementantur*] Ita & Leid. codex. Sed *cremantur* alii. Lego *crenantur* h. e. inciduntur. *Crena* enim, κρήνη Græcè, eſt inciſura.

f *Germinum adoleſcit maturitas*] Gloſſ. *creſcit fructus*. *Adoleſcens quando ſcribitur per o participium eſt. quando per u nomen eſt*. Nugæ. Pro *maturitas* Baptiſta Pius, cujus editio præfert *nativitatis*, Annot. Poſter. Syllog. III. cap. 145. legit *nativitas*. quomodo & A. II. & I. exhibent.

g *Crepans*] Σχιζομένη. Lucas Act. Apoſt. I. vers. 18. Ἐλάκησε μέσος. Vulgatus interpres, *crepuit medius*. Vide ibi Pricæum.

h *Rhagades efficit*] Gloſſ. *fiſſuras*. Rectè. Quamobrem pro *ſciſſuris hiantibus* mox legere malim *fiſſuris*. Nam ῥήγνυσθαι eſt *findi*. Ovid. x. Met. 512. *Arbor agit rimas: & fiſſa cortice vivum Reddit onus*. Iſidor. Lib. IV. cap. 7. *Rhagades dicuntur, eo quod fiſſuræ ſint rugis collectæ circa orificium*. Scribon. Largus Compoſ. 223. *Lipara rubra facit ad fiſſuras ani diutinas, quas ῥαγάδας dicunt*. Macer Lib. I. cap. 19. *Ani fiſſuras, quas appellant rhagadias*. Plin. Lib. XXIX. 2. *Medetur & vulvæ inflammationibus & rhagadiis*. *Rimas* & *fiſſa* appellant aliter Celſus & Plinius, ῥάξεις & ῥαγάδας Græci. Vox *ſciſſura* non tamen aliena eſt à Latio. Reperitur apud Apitium Lib. VI. cap. 5. apud Cyprian. Homil. de Reſurrectione Chriſti. Vet. Interp. Eſai. cap. II. vers. 21.

i *Succum deſudat*] Apulejus Apolog. p. 313. ed. Elmenh. *Vinolentum ſudorem in balneo deſudare*. Pallad. Januar. Tit. 15. *Noxium deſudet humorem*. Ambroſ. Hexaëm. Lib. III. 15. *Diſparem quoque balſami guttam odorata orientis ligna ſudare produntur*. Μεταφορικῶς Caſſian. Præfat. De Inſtit. Cœnob. *Multa jam opuſcula deſudarunt*. Juſtin. Lib. XXXVIII. 3. *Balſamum ſudant*. Perſius Sat. V. *Sudare deunces*. Iſidor. Orig. XVII. 7. *Nec piceam dicimus, eo*

quod

k quod myrrha dicitur: & redolentibus lacrymoſa guttulis, fletus ſuaves ſciſſuris hiantibus jaculatur. unde & Adonem genuiſſe fertur. Adon enim Græce ſuavitas dicitur. Et quia hæc ſpecies odore ſuavis eſt, Adonem dicitur genuiſſe. Ideo autem eum Venerem amaſſe dicunt, quod l hoc genus pigmenti ſit valde fervidum. Unde & Petronius Arbiter ad libidinis concitamentum myrrhinum poculum ſe bibiſſe refert. Nam & m Sutrius comœdiarum ſcriptor introducit Glyconem meretricem dicentem: n Myrrhinum mihi

*quod picem deſudat.* Et poſt paulo: *Hujus fructus oleum deſudat, cortex reſinam, quæ maſtix appellatur.* Prudent. Hym. Cath. VIII. *Jam ſtillat ilex arido Sudans amomum ſtipite.* & v. *Illic & gracili balſama ſurculo Deſudata fluunt.* Columell. Lib. X. *Nec ſtrenua toxica ſudat.* Plinius de arboribus myrrhæ Lib. XII. 15. *Sudant autem ſponte prius, quam incidantur, ſtacten dictam, cui nulla præfertur.* Plura dixi ad Prolog. & cap. 15. Lib. 1.

k *Quod myrrha dicitur*] Debebat ſequi *qui.* An neutro genere repetit, quod maſculino erat dictum? Claud. Mam. de Stat. Anim. Lib. 1. cap. 26. *Ad iſtam, quod unus Deus ſumus, tu homo factus es, trinitatem.* Et ſic ſæpiſſimè ille. Noſter Contin. Virgil. *Non eſt aliquid peſſimum, nec accidentia extrema, quod non pertulerit.* Lactant. Lib. II. cap. II. *Humore illo terra, quod alimenti gratia miniſtrabat.* Chryſologus Homil. XXVI. *Lapidem ſine manibus abſciſſum, quod eſt Chriſtus.* Feſtus in ANUS. *Vel quod jam ſit ſine ſenſu, quod Græcè νȣ̃ς dicitur.* Ita MS. Leid. Vetus interpres Coſmogr. Anonym. à Godofred. ed. pag. 21. *Carta, quod ipſa faciens* &c. Confer Scal. Ind. Inſcript. Gruter. *Genus pro Genere.* & Gronov. Obſervat. Lib. III. cap. 2. ubi multus eſt in hujus locutionis ratione explicandâ. Loquuntur & Græci ita nonnunquam. Lucianus Somnio: Καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σοι κυριώτατόν ἐστι, κοσμήσω. Pallad. Februar. Tit. 29. *Ὀπὸν κυρηναϊκὸν, quod Græci ſic appellant.*

l *Hoc genus pigmenti*] Pigmenta ſunt unguenta & odores, recenſenturque inter medicamenta. Auguſtinus, ſive Damianus eſt, Hymn. *Pigmentorum ſpirat odor, Liquor & aromatum.* Plin. Lib. XXIX. cap. 1. *Quod venenum eſſe docebimus inter pigmenta.* Vetus interpres Siracidæ cap. XXXVIII. 8. *Unguentarius pigmenta faciet ſuavitatis.* Gloſſ. Vett. *Pigmentarius, μυροπώλης, φαρμακοπώλης, ἢ μυρεψός.* Siracid. cap. XLIX. vers. 1. Ἐσκευασμένον ἔργῳ μυρεψȣ̃. Interp. Vet. *Opus pigmentarii.* Firmicus Aſtron. VIII. cap. 25. *Thurarios faciet, vel pigmentarios ſeu pharmacopolas.* Schol. Perſ. Sat. I. 43. *Per ſcombros ſignificat ſalſamentarios, per thus pigmentarios.* *Drogiſtam* vulgo appellari rectè notavit Rhodius ad Scribon. p. 62. Gregor. Dialog. *Cum medicus & pigmentarius ad aperiendum eum, atque condiendum eſſet quæſitus.* Pigmentarius autem idem qui myropola. Noſter Expoſ. Priſc. Serm. *Myropolæ ſunt, qui pigmenta vendunt, ut pigmentarii.* *Pigmenta medicinalia* appellat Tertull. de Idol. cap. II. *Odora pigmenta* Macrob. Præf. Saturnal. *Odorata pigmenta* Chryſolog. Serm. XXXI. Hinc *pigmentatus fumus* dicitur Odor, quem ſpirant aromata. Willeramus Paraph. Cant. Salom. *Aut pigmentato conſurgens virgula fumo.* Vulgat. Interpr. cap. III. 6. *Pulverem pigmentarium* vocat. In Gr. eſt κονιορτοῦ μυρεψȣ̃. Confer Iſid. Orig. IV. cap. 2. & XVII. 9. Gloſſ. Perſ. ad Sat. I.

m *Sutrius*] *Furius* in margine Tollius. Sed Sutrii Piſcatoriam laudat etiam in libello de Priſc. Serm. voce *Simpolones.* Vide ibi plura.

n *Myrrhinum*] Vide Hadrian. Junium Animadverſ. Lib. V. cap. 19. Plin. Lib. XIV. cap. 14. & ibi commentatores.

Ad

mihi adfers, quo virilibus armis occurſem fortiuſcula.

## IX. *De Apolline, & Marſya.*

MINERVA ex oſſe tibias invenit; [a] de quibus cum in convivio deorum cecinisset, ejuſque tumentes buccas dii omnes irriſiſſent, illa ad [b] Tritonam paludem pergens, in aqua faciem ſuam ſpeculata, dum turpia adjudicaſſet [c] buccarum inflamina, tibias jecit. quibus Marſyas repertis, doctior factus, Apollinem concertaturus de cantibus provocavit. [d] Sibi Midam regem judicem deligunt: quem Apol-

### Ad CAP. IX.

a *De quibus*] Ita & B. A. H. & I. cum MS. Leid. Redundat illud *de* non ſine auctoritate veterum, ut oſtendimus jam ſuperius.

b *Tritonam*]. Ita rectè MS. Leid. cum Commel. Perperam *Tritonem* 6. edd. *Tritona* pro *Triton*, ut *Sirena* pro *Siren*, *Gorgona* pro *Gorgon*, & infinita alia, de quibus cum alii, tum & nos abunde in præcedentibus. Sed *Triton* amnis eſt, palus *Tritonis* Melæ cap. 7. Lib. 1. Quod firmat Hieron. Chron. Euſeb. Dionyſius pag. 38. ed. Steph. ubi vide Euſtath. Putes ſcribendum *Tritonidam*. Ad quem modum *Chalcida* pro Chalcis, *Itonida* pro Itonis, *Chlamyda* pro Chalmys, aliaque complura veteres dixerunt.

c *Buccarum inflamina*] Modius: *hiamenta buccarum*, *in flumen tibias jecit.* Sanè *influmina* exhibet quoque cod. Leid. licet à ſecundâ manu, cum M. & L. Sed B. A. H. & I. faciunt cum Commelino. Demerſtus ad Roſinum p. 54. ex ſuo MS. ita ut Modius, etiam locum reſtituit, niſi quod pro *jecit* repræſentat *abjecit*. *Projecit* conjicit in ſuis ad me literis doctiſſimus ille Senator Guil. Gœſius. Ego lectionem Commelinianam non deteriorem putem quavis aliâ, modo legas *abjecit* vel *projecit* ἀντὶ τῦ *jecit*. quanquam nec hoc abſurdum. Ita *ſorbere* pro *abſorbere* legas apud Ovid. Lib. IX. Met. 172. *Mandare* pro *amandare* apud Hyg. cap. 184. Confer quæ dicta ſunt nobis ſuperius cap. 6. Adhæc non ſatis rectè *hiare* dicuntur buccæ, quæ inflantur. Hiatus eſt χάσμα. Unde χάσμα ὀδόντων h. e. rictus, leoni tribuit Anacreon, de quo Manilius Lib. IV. *Scandet malis hiſcentibus orbem.* Caſſian. de Inſtit. Monach. Lib. 11. cap. 10. *Non oſcitatio ſomnolenta diſſutis malis & hiantibus trahitur.* *Inflamina buccarum* adſtruunt illa, quæ præceſſerunt, *tumentes buccas*, & quæ habes inferius, *inflatas vero buccas ideo riſiſſe dicuntur*, &, *injuſtè ſufflantem.* nec non apud Hyg. cap. 165. *Quod buccas inflaret.* Quibus & illud accedit, quod minus benè flumen vocet Tritonam, modo à ſe paludem appellatam, quanquam præter Melam & Dionyſium etiam Etymol. in Τριτογένεια fluvium faciat, ut & Feſtus in *Tritonia* vel *Tritogenia*, ut habet cod. Leid. & Solin. cap. 40. aliique. Pauſanias in Corinthiacis poſt caſum Marſyæ in amnem ejuſdem nominis narrat abjèctas eas tibias, & ab eodem in Mæandrum devectas, qui deinde detulerit in Aſopum. Unde de tibiâ Propertius Lib. II, el. 23. *Qua non jure vado Mæandri jacta nataſti, Turpia cum faceret Palladis ora tumor.* Vides & heic *jactam* dici pro *abjectam*. Sic & ῥίπτειν pro ἀπορρίπτειν Græci. Tzetzes in Lycophron. Ἐι δὲ ἐκ ὀξυδερκοῦσι, τούτους ταχὺ ῥίπτουσιν ὡς ἀλλοτρίους.

d *Sibi Midam*] *Utrique ſibi Midam* &c. Modius. Sed Hyginus cap. 165. Muſas ſumtas ab illis judices narrat. Præterea, non in hoc certamine, ſed in altero illo, quod cum Pane habuit Apollo, aſininis auribus depravatus fuit Midas. Vide Hygin. cap. 191. & quæ ibi annotavi.

e Cur

Apollo [e] cur non recte judicaſſet, aſininis auribus [f] depravavit. Ille criminis ſui notam tonſori tantum oſtendit, [g] præcipiens ei, ut ſi [h] crimen [ejus] celaret, cum participem regni efficeret. Ille in terram fodit, & ſecretum domini ſui [i] in defoſſo terræ dixit, [k] & operuit. In eodem loco calamus natus eſt: unde ſibi paſtor tibiam faciens, quæ cum percutiebatur, dicebat, Mida rex aures aſininas habet; nihilominus quod ex terra conceperat. Unde & Petronius Arbiter ait:

*Sic commiſſa* [l] *verens avidus reſerare miniſter,*
*Fodit humum, regiſque latentes prodidit aures.*
*Concepit nam terra ſonum; calamique loquentes,*
[m] *Invenere Midam, qualem* [n] *conceperat index.*

Nunc ergo hujus myſticæ fabulæ [o] interius cerebrum inquiramus. A muſicis hæc reperta eſt fabula, ut Orpheus in Theogonia ſcribit. Muſici enim duos artis ſuæ poſuerunt ordines, tertium vero quaſi ex neceſſitate adjicientes,

tes,

e *Cur non recte*] Modius, *quod non.* Ampliſſimus vir Guil. Goeſius propius ad veterem ſcripturam, *cum non.* Atque ita quoque exhibent 6. edd. ante Commel. Sed Commelinianam lectionem adſtruit MS. Leid. *Cur* pro *quia* poſuit non ſine exemplo aliorum. Vide Heraldum ad Arnobium.

f *Depravavit*] Gloſſ. *dehoneſtavit.*

g *Præcipiens ei*] Modius, *promittens ei.* Sed mira videtur ſyntaxis, *promittens, ut efficeret.* Utitur tamen eâdem Hyginus cap. 63. *Huic fuit fatum, ut quod peperiſſet Acriſium tolleret.* Confer quæ notavi ad cap. 139.

h *Crimen ejus*] Tò *ejus* non agnoſcit Leid. cod. & mox habet, *in terrâ fodit.*

i *In defoſſo*] Gloſſ. *in concavitate.*

k *Et operuit*] Modius, *& terrâ operuit.* Et in ſeqq. *fecit* pro *faciens.* Sed vide not. ad cap. 8.

l *Verens*] Lact. Argum. Lib. XI. Met. fab. 5. *Midas quidem deformitatem ſuam celare volebat: ſed eam vidit famulus tonſor; qui cum eam nec eloqui auderet, nec reticere poſſet, humum effodit* &c. Naſo: *Viderat hoc famulus, qui cum nec prodere viſum Dedecus auderet, cupiens efferre ſub auras* &c. Hinc patere cuivis facile exiſtimo, rectius eſſe *verens*, quam, quod Modius & alii dederunt, *ferens.* Sariſber. Polycrat. Lib. III. cap. 12. *Si terræ ſecretum ſuum infodiat, vel arundo ſuccreſcens hoc producet in publicum, & levi flatu in auras proferet, quoniam auriculas aſini Midas habet.*

m *Invenere*] *Incinuere* Salmaſius & Palmerius, in Fulgentii ille, hic in Petronii margine, emendaverant. Et rectè quidem. *Incinere* elegans verbum eſt. Propert. Lib. II. el. 18. *Seu varios incinit ore modos.* Auſon. Epiſt. 23. *Depreſſis ſcrobibus vitium regale miniſter Credidit, idque diu texit fidiſſima tellus: Inſpirata dehinc vento cantavit arundo.* Fabula unde orta ſit narrat Conon apud Phot. cap. 1.

n *Conceperat*] Ita & MS. Leid. In Petronianis fragmentis ediderunt *narraverat.* rectius utique & ſententiæ convenientius, niſi ſcripſit, *conſpexerat.*

o *Interius cerebrum*] MS. Leid. *Interiorem cerebrum.* Gloſſ. *ſenſum.* Ergo rectus forte ei caſus *cerebrus*, ut *cymbius* apud Corippum, *lotus*, *balneus*, *cælus*, *candelabrus*, apud Petronium & alios.

tes, ut Hermes [p] Triſmegiſtus ait, id eſt, ἢ ᾀδομένων, ἢ ψαλλομένων, ἢ αὐλουμένων. hoc eſt, aut cantantium, aut [q] citharizantium, aut [r] tibizantium. Prima ergo viva vox eſt, quæ ſibi in omnibus muſicis neceſſitatibus celerrima ſubvenit. Poteſt etiam [s] lemmata ſubrigere, parallelos concordare, & [t] diſtonias mollire, & phthongos jugare, & ornare chromata. Sequitur ſecunda cithara. quamvis enim de his rebus, quas muſici [u] diſafexis dicunt, ſicut Mariandes ſcribit, multa de his faciat, tamen aliqua non implet, quæ viva vox poteſt. Limmata enim facta non erigit, [x] qui liſmata in ſe catenata non implet. At vero tibia artis muſicæ partem extremam poterit adimplere. Cithara enim ſymphoniarum gradus habet quinque, ſecundum quod Pythagoras ait, dum numerorum [y] rythmicos modulos ad ſymphoniarum adduxiſſet concordiam. Prima enim ſymphonia diapaſon, quod eſt in arithmeticis

alios. Adhæc *ſagus*, *pandurius*, *graſius*, *metallus*, quæ Voſſius in de Vit. Sermon. obſervavit pag. 393.

p *Triſmegiſtus* ] Auguſt. C. D. Lib. VIII. cap. 23. *Hermes Ægyptius, quem Triſmegiſtum vocant.* Ammianus Lib. XXI. p. 360. ed. Boxh. *Hermeſque Termaximus, & Tyanæus Apollonius* &c. Cur Triſmegiſtus ſit dictus, vide apud Suidam. Iſidor. Orig. Lib. VIII. II. *Hermes Græcè dicitur* ἀπὸ τῆς ἑρμηνείας, *Latinè interpres, qui ob virtutem multarumque artium ſcientiam Triſmegiſtus, termaximus, nominatus eſt.*

q *Citharizantium*] Nepos Epam. cap. 2. *Citharizare & canere ad chordas.*

r *Tibizantium* ] Ita quidem etiam Leid. cod. Sed 6. edd. *tibicinantium.* Quod eſſe putem rectius. Ut *fidicino* à *fidicen*, ita *tibicino* à *tibicen*. Capella Lib. IX. *Megaris ad ictum pulſus cujus vis fidicinat.* Gloſſ. Vett. Αὐλητὴς, *flator, tibicinator.* Sic *tubicinare* pro tubâ canere legitur in Gemmæ vocabulario. Alio longè ſenſu *tibicinari* uſurpavit Tertull. de Anima cap. 38. nempe pro fulciri tibicinibus.

s *Lemmata ſubrigere* ] MS. Leid. *limmata.* Gloſſ. *Limmata & hemitonia idem ſunt, hoc eſt, dimidius ſonus.* Gloſſ. Capellæ: *Limmata, hemitonia.* Macrob. II. Som. Scip. cap. I. *Plato ſemitonium limma vocitavit.*

t *Diſtonias mollire* ] Scriverius in margine, *dittonias.* MS. Leid. *diaſtonias.* Ἴσως *Diatonias.* Diatonicum enim genus aliquanto durius, ut tradit Boet. Lib. I. Muſ. cap. 21. Conſulendi de vocabulis his Muſicis Capella Lib. IX. Plutarchus in libro de Muſica, Macrob. Lib. II. Somn. Scip. quoſque edidit ſcriptores hujus artis Meurſius.

u *Diſafexis*] Ita & MS. Leid. A. H. & I. *diſexapheſis.* B. M. & L. *diſexaphexis.* Gloſſ. Leid. cod. *Integritas tonorum, ubi omnes ſimul conveniunt.* Forte, *diaſapheſis.*

x *Qui liſmata*] MS. Leid. *Liſmata enim facta non erigit, qui liſmata* &c. Et paullo ante, *ornare quiliſmata* pro *ornare chromata.* Locherus corrigit, *ſchiſmata.* alii *diaſchiſmata.* Ego legerim, *qui limmata.* Limmata enim intervalla & διέσεις. Vide Cenſorin. cap. 10.

y *Rythmicos modulos* ] Corrige cum Modio & MS. Leid. *arithmeticos modulos.* Confirmant eam emendationem, quæ ſub finem capitis 10. leguntur.

z *Unum*

cis diplaſion, quod nos in Latinis [z] unum ad duos dicimus. ſecunda ſymphonia diapente, quod eſt in arithmeticis [a] hemiolius, quod nos Latine [b] duos ad três nuncupamus. tertia ſymphonia diateſſaron, quod eſt in arithmeticis epitritos, id eſt [c] tres ad quatuor. quarta ſymphonia dicitur tonus, quod apud arithmeticos epogdous nuncupatur, apud nos [d] quinque ad quatuor. [e] Et quoniam ultra arithmeticus ordo progredi non patitur, propter novenarium limitem, quia decimus alterius ordinis primus gradus eſt: contigit ergo ut habeat quintam ſymphoniam, quæ harmonia nuncupatur, id eſt octo ad novem. Nullum enim ultra numerum conjunctiorem invenies. Habet igitur muſica partes ſeptem, id eſt genera, diaſtemata, ſyſtemata, phthongos, tonos, metabolas, & melopœias. unde & Virgilius in ſexto ait:

*Nec*

z *Unum ad duos*] Ita & MS. Leid. Modius, *ad duo.*

a *Hemiolius*] H. e. *Seſquialter.* Gloſſ. Philox. *Seſqualtalia.* ἡμιόλια. Lege, *ſeſqualtera* cum Vulcanio. Vel potius, *ſequialtera.*

b *Duos ad tres*] Ita & Leid. cod. Modius, *duo ad tria.* Sed maſculina terminatione utitur in hac re etiam Capella Lib. 11. pag. 26. Verba ejus adſcribam, ut in tranſitu emendem: *An aliud illa ſenis dei ratio, qua mathen tetraden non tacuit, confitetur, niſi perfectæ rationis numerum? Quippe intra unum, ſecundum, triademque ipſum bis binum tenet.* Lege ex Leid. codice cum editis à me collato, *intra ſe monadem, dyadem, triadem ipſum bis binum tenet.* Pergit Capella: *Quibus collocationibus ſymphoniæ peraguntur. Nam tres ad quatuor epitritus vocatur arithmeticâ ratione, ac diateſſaron in Muſicis perhibetur. Item intra eum* (*eum intra* MS.) *jacent tres ad duos* (*duo* MS.) *quæ hemiolios forma eſt, ſymphoniamque ſecundam, quæ diapente dicitur, reddunt. Tertia ſymphonia diapaſon in melicis perhibetur, diplaſioque conficitur, hoc eſt, uno duobus collato.* Macrob. Lib. 11. Somn. Scip. cap. 1. *Hemiolius eſt, cum de duobus numeris major habet totum minorem, & inſuper ejus medietatem, ut ſunt tria ad duo.* Legendum eſſet ergo in Fulgentio non *duos ad tres*, ſed *tres ad duos.* Nihil tamen mutaverim ob ea, quæ mox ſequuntur, & Cenſorinus habet cap. 10. *Ubi ponderum diſcrimen eſt ſeſquitertia proportione, quam duo faciunt ad tria collata, quod* ἡμιόλιον *appellant.*

c *Tres ad quatuor*] Utitur ex heic inverſo ordine Macrobius: *Eſt epitritus cum de duobus numeris major habet totum minorem, & inſuper ejus tertiam partem, ut ſunt quatuor ad tria.* Et Schol. in Hephæſtion. p. 12. Ἐπίτριτος ἀριθμὸς λέγεται ὁ ἀριθμόν τινα ἔχων ἐν ἑαυτῷ, καὶ τὸ τρίτον τούτου, οἷα ὁ τέσσαρα πρὸς τὰ τρία. Sed *tria ad quatuor* etiam Cenſorinus, ut & Capella, *tres ad quatuor.* Quamobrem nihil neceſſe arbitror ut cum Modio reſcribamus *tria ad quatuor.*

d *Quinque ad quatuor*] Imo *novem ad octo.* Macrobius: *Epogdous eſt numerus, qui intra ſe habet minorem, & inſuper octavam ejus partem, ut novem ad octo; quia in novem & octo ſunt, & inſuper octava pars eorum, id eſt, unum. Hic numerus ſonum parit, quem tonon Muſici vocaverunt.* Capella: *Novem vero ad octo* ἐπογδόου *numeri efficiunt junctionem.*

e *Et quoniam ultra* &c.] Modius, *ultra quem numerum arithmeticus ordo* &c. Leid. cod. à Commel. ſtat.

*ſ Ar-*

*Nec non Threicius longa cum veſte ſacerdos,*
*Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.*

In arithmeticis enim, quibus plenitudo formulæ eſt, ut etiam in geometricis tonus. Vox vero habet gradus ſymphoniarum innumeros, quantum natura dotaverit ipſam vocem, ut habeat [f]arſis & theſis, quas nos Latine elationes & dejectiones dicimus. Tibia vero vix unam & dimidiam perficit ſymphoniam. una enim ſymphonia [g]quinque ſymphonias habet. Ergo poſt artem muſicam Minerva reperit tibias, quas omnis doctus in muſicis propter ſonorum deſpuit paupertatem. Inflatas vero buccas [h]ideo riſiſſe dicuntur, quod tibia ventoſe in muſicis ſonet: & idiomatum proprietate amiſſa, [i]ſibilet potius rem, quam enunciet. Ideo illam [k]injuſte ſufflantem omnis. quicumque eſt doctior ridet. unde eas & Minerva, id eſt ſapientia, exprobrans projicit: quas Marſyas aſſumit. Marſyas enim Græce, quaſi μωρὸς οἶος, id eſt [l]ſtultus ſolus, qui in arte muſica tibiam præponere voluit citharæ: unde & cum porcina pingitur cauda. Sed his duobus certantibus, Mida rex [m]reſidet. Mida enim Græce, quaſi μηδὲν ἰδὼν, dicitur: quod nos Latine nihil ſciens dici-

f *Arſis & theſis*] Ἀρχαΐζει. Capella Lib. IX. *Arſis eſt elevatio, theſis depoſitio vocis & remiſſio.* Etiam pes in verſu recipit ἄρσιν & θέσιν. quâ de re vide Diomed. Lib. III. & Terent. Maurum pag. 60. ed. Briſſæi.

g *Quinque ſymphonias habet*] Modius, *quinque voces.* Gloſſ. cod. Leid. *Una ſymphonia complet quinque tonos.*

h *Ideo riſiſſe dicuntur*] Modius, *dii ideo riſiſſe.* Sed τὸ *dii* inter gloſſas interlineares repræſentat cod. Leidenſis.

i *Sibilet potius*] Hinc *fiſtulam ſibilatricem* appellat Capella. Gloſſ. Iſid. *Fiſtulor, ſibilo.*

k *Injuſte ſufflantem*] Gloſſ. *ſine lege chordarum.*

l *Stultus ſolus*] Revera ſtultus eſt, qui θεομαχεῖν in animum inducit. Servius Centimetro: *Marſya cede domi tua carmina Phœbi.* Ita edidit Putſchius. Sed membranæ Vett. Biblioth. Leid. exhibent, *Marſya cede dě tua carmina Phœbi flebis.* Τὸ *Phœbi* delendum eſt, & legendum: *Marſya cede Deo, tua carmina flebis.* Eſt metrum *dactylicum Steſichorium conſtans pentametro catalecto.* Ita enim ex iiſdem membranis legendum, non *acatalecto*, ut editum.

m *Reſidet*] Gloſſ. *quaſi judex.* Forte aliquis mallet *præſidet.* quod judices judicio etiam præſidere dicantur. Sanè apud Tertull. legi de Reſurr. carnis cap. 14. *Subſtantia humana dijudicandæ cenſura divina præſideat.* Sed *reſidere* idem, quod *ſedere* eſt, verbum in hac re uſitatiſſimum. Phædrus Lib. I. cap. 11. *Tunc judex inter illos ſedit ſimius.* Ovid. XI. Met. 157. *Monte ſuo ſenior judex conſedit.* XIII. vers. 1. *Conſedere duces.* At orator ſtat. Quintil. Declam. 250. *Tu initium putas actionis, cum judices conſederunt, cum ad dicendum ſurrexerit orator?* Immo & *reſidere* pro *præſidere* dixerunt. Soar-

dicimus. ideo etiam & [n] aſininis auribus dicitur, quia omnis diſcernendi ignarus nihil differt ab aſino. ob hanc etiam rem & ſervum ejus auriculas referunt prodidiſſe. Ingenium enim noſtrum ſervum habere debemus, ad omnia quæ volumus obſequentem, & noſtra ſecreta celantem. [o] Quod autem per cannam prodidit, fiſtulam gutturis loquendo ſignificat. Quod vero paſtor audit: [p] paſtores ſunt [illi] qui [q] aliena ſulcando ſubtilius paſcunt.

## X. *Orpheus, & Eurydice.*

[a] Orpheus Eurydicen nympham amavit, quam ſono citharæ mulcens uxorem duxit. Hanc Ariſtæus paſtor dum amans ſequitur, illa fugiens in ſerpentem incidit, & mortua eſt. poſt quam maritus ad inferos deſcendit, & legem accepit, [b] ne eam converſus aſpiceret. Quam con-

tiàn. Adrian. cap. 12. *Pro agonotheta reſedit.* Vide ibi Caſaub.

n *Aſininis auribus dicitur*] Interſerit Modius aliquid, & legit, *depravari dicitur*. Cur autem hoc fictum fuerit, explicat præter Cononem etiam Tzetzes ad Lycophron. p. 204. ed. Steph. Cum Fulgentio Ægyptii faciunt, qui hominem imperitum cum denotare vellent, humano trunco caput imponebant aſininum, ut eſt apud Horum Lib. 11. Lucian. de Calumn. Τὰ ὦτα ἔχων παμμέγεθη, μικροῦ δεῖν τοῖς τοῦ Μίδου προσεοικότα. Quam variè jam olim fabula illa de Midæ auribus aſininis explicata fuerit, diſcere licet ex Schol. Ariſtophanis in Plut. act. 11. ſc. 1. Μίδας βασιλεὺς τῆς Φρυγίας πλουσιώτατος, ὦτα ὄνου ἔχε. Τοῦτο δ᾽ ἂν παροιμιωδῶς ἐλέγετο ἐπὶ τούτου, ἤτοι ὅτι πολλοὺς ὠτακουστὰς εἶχεν, ἢ ὅτι κώμην Φρυγίας κατεῖχεν, ἥτις ὦτα ὄνου ἐλέγετο. ἢ ἐπεὶ ὄνος μᾶλλον ἀκούει τῶν ἄλλων ζώων πλὴν μυός. Καὶ Μίδας δὲ πολλοὺς ὠτακουστὰς εἶχεν. Οἱ δέ φασιν, ὅτι ψέξας ποτὲ τὸν Διόνυσον ὁ Μίδας, μετεβλήθη εἰς ὄνον. ἢ ὅτι ὄνους τοῦ Διονύσου παρειαν ἠδίκησε, διὸ ὀργισθεὶς ὁ θεὸς, ὦτα ὄνου αὐτῷ προσῆψεν, οἱ δὲ, ὅτι ὦτα μεγάλα φύσει εἶχεν &c.

o *Quod autem per cannam* &c.] Supr. Lib. 1. cap. 14. *Gutturis fiſtula, quæ tereti meatum ſpiritalem præbet excurſu.*

p *Paſtores ſunt (illi) qui* &c.] Τὸ *illi* uncis a Commel. incluſum agnoſcit codex Leidenſis. nec cancellari neceſſe eſt.

q *Aliena ſulcando ſubtilius paſcunt*] Gloſſ. *aliena facta indagando ſe reficiunt*. Pro *ſubtilius* Barthius conjicit, *ſua utilius*. Subtiliter Hercules & forte vere. Quid tamen ſi legas? *aliena ſcrutando ſubtilius paſcuntur*, vel *ſe paſcunt*.

### Ad CAP. X.

a *Orpheus Eurydicen*] Principium hujus capitis aſſutum fab. 164. Hygini. Notat heic gloſſator: *Eurydicen, quando per m ſcribitur Latinus accuſativus eſt, cum per n Græcus accuſativus eſt.* Stulta eſt obſervatio; ſed unde diſcas barbarum ſæculum pravâ pronunciatione ſeductum illa, quæ in recto caſu in *e* apud Græcos deſinunt, ſolitum in Genitivo inflectere per *is*, &, ut ita loquar cum Ulpiano, conſequenter in accuſativo per *em*.

b *Ne eam converſus* &c.] MS. Leid. *ne ſeſe*. An ſcripſit ergo, *ne ſe converſus aſpiceret, αὐτὶ τοῦ eam?* Hygin. cap. 60. *Rurſus deorſum poſt ſe revolvitur.*

c *Et*

converſus aſpiciens, iterum perdidit. Hæc igitur fabula artis eſt muſicæ deſignatio. Orpheus dicitur ὡραία φωνὴ, id eſt optima vox. Eurydice vero, profunda dijudicatio. In omnibus igitur artibus ſunt primæ artes, [c] & ſunt ſecundæ: ut in [d] puerilibus literis prima [e] abecedaria; ſecunda [f] nota. In grammaticis prima lectio, ſecunda [g] articulatio. In rhetoricis prima rhetorica, ſecunda dialectica. In geometricis prima geometria, ſecunda arithmetica. In aſtrologicis prima matheſis, ſecunda aſtronomia. In medicinis prima [h] gnoſtice, [i] ſecunda [vero] dynamice. In aruſpicinis prima aruſpicina, ſecunda paralyſis. In muſicis prima muſica, ſecunda apoteleſmatice. De quibus omnibus breviter rationem perſtringam neceſſe eſt. Aliud eſt enim apud grammaticos aliena agnoſcere, aliud ſua efficere. Apud rhetores vero aliud profuſa & libero curſu effrenata loquacitas, aliud conſtricta veritatiſque indagandæ curioſa [k] nexilitas. Apud aſtrologos aliud eſt aſtrorum ac ſiderum curſus effectuſque cognoſcere, aliud [l] ſignificata traducere. In medicinis aliud eſt morborum agnoſcere [m] meritum, aliud infirmitatis venientem [n] concurſum mederi. In geometricis

c *Et ſunt ſecundæ*] Τὸ *&* non habet cod. Leid. nec 5. edd. Sunt autem ſecundæ artes ipſa adyta & ſanctuaria, ut primæ progymnaſmata.

d *Puerilibus literis*] *Literis elementariis*, ut Capitolinus in Pertinace, vel *primis elementis*, ut Horatius eas vocitat.

e *Abecedaria*] Fictum vocabulum, ut *alphabetum* apud Hieron. & Plin. Lib. 1.

f *Nota*] Gloſſ. *conjunctio literarum*. Lipſius, notante Scriverio, emendat *notaria*.

g *Articulatio*] MS. Leid. *artilatio*. *Articulare* eſt clarè & diſtinctè proferre. Paulinus: *Molitaque vocis Articulare ſonum.* Sed confundit Fulgentius cum Grammaticâ Grammatiſticam. Grammatiſtæ eſt non Grammatici docere lectionem & pronunciationem. Vide Wouw. Polymath. cap. 5.

h *Gnoſtice*] Explorativa. Macrob. 1. Sat. cap. 20. *Sicut ait Hippocrates oportere medicum dicere de ægro*, Τά τε παρεόντα, καὶ τὰ προγεγονότα, καὶ τὰ μέλλοντα, *id eſt, Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox futura ſequentur.*

i *Secunda (vero) dynamice*] Illud (*vero*) non agnoſcit cod. Leid. Gloſſ. *virtus curationis*. All. edd. exhibent *mantice*.

k *Nexilitas*] Gloſſ. *jugalitas*. Intelligit ſyllogiſmaticum breviloquium.

l *Significata traducere*] Gloſſ. *ad ſignificationem trahere*.

m *Meritum*] Gloſſ. *cauſas & qualitates*.

n *Concurſum mederi*] H. e. *impetum*, ut rectè Gloſſ. Sed non rectè *mederi* cum accuſativo junxiſſe videtur Fulgentius. Ita tamen etiam Gellius Lib. 1. cap. 3. *Multa cum animo meo ad caſum tam ancipitem medendum conſultanti viſum eſt* &c. Servius ad Georg. 1. 193. *Sanè medicor accuſativum regit*.

cis aliud formulas lineaſque depingere, aliud numeros formulis coaptare. In aruſpicinis aliud eſt fibrarum particularumque inſpectio, aliud [o] ſecundum Battiadem [p] eventuum immutatio. In muſicis vero aliud eſt harmonia phthongorum, ſyſtematum, & diaſtematum: aliud effectus tonorum virtuſque verborum. Vocis ergo pulchritudo, delectans [q] interna artis ſecreta, virtutem etiam myſticam verborum attingit. Sed hæc quantum ab optimis amatur, ſicut ab Ariſtæo, (ἄριστον enim Græce optimum dicitur) tantum ipſa ars communionem hominum vitat; quæ quidem ſerpentis ictu moritur, quaſi aſtutiæ interceptu ſecretis velut [r] inferis tranſmigratur. Sed poſt hanc artem exquirendam atque elevandam vox canora deſcendit, [s] & quæ apoteleſmatica, phantaſtica omnia præbet, & modulis tantum vi ſecreta latentibus, voluptatum reddit effectus. Dicere enim poſſumus, quod [t] Dorius tonus aut Phrygius, Saturno coiens, feras mulceat; [u] ſi Jovi, aves oblectet. At vero ſi rei expoſitio quæritur, cur hoc fiat, veſtigandæ rationis captus immoritur. [x] Ideo ergo & ne eam reſpiciat, prohibetur: & dum videt, amittit. Nam perfectiſſimus [y] Pythagoras dum modulos numeris coaptaret, ſymphoniarumque pondera terminis arithmeticis [z] per melos & rhythmos & modulos ſequeretur,

*ut medicor illam rem: medeor vero illi rei dicimus. Nam medeor illam rem figuratum eſt.* Plura dixi ad Hyg. Aſtron. II. 4.

o *Secundum Battiadem*] Battiadem in Paredris laudat libro de Virgil. Contin. Unde Bacidem quidam facere voluerunt: de quo conſulendus Suidas, & Faber ad Lucian. Peregr. p. 74.

p *Eventuum immutatio*] Gloſſ. *qualiter res mutantur de proſperitate in adverſitatem.*

q *Interna artis ſecreta*] Modius, *interno artis ſecreto.*

r *Inferis tranſmigratur*] Ad inferos traducitur. Vide not. ad Hyg. cap. 259.

s *Et quæ apoteleſmatica*] Cod. Leid. *& quia.*

t *Dorius tonus*] Schol. Pind. ad Olymp. a. Εἰσὶ δὲ ἁρμονίαι τρεῖς, δώριος, φρύγιος, λύδιος. Schol. Horat. ad Lib. IV. od. ult. *Tres modos habebant, Ionicum, Lydium & Phrygium.* Sed idem ad epod. 9. ſeptem numerat. Quindecim Alypius cap. I. & ſeqq. Confer Apulej. Florid. I.

u *Si Jovi*] Illud *ſi* exturbat Modius. Sed agnoſcit Leid. cod. Nec deleri neceſſe eſt, ſi *coeat* ſubaudias ex præcedentibus.

x *Ideo ergo*] Leid. cod. *ideo vero.*

y *Pythagoras* ] Prolixè hæc narrat Macrobius Lib. II. in Somn. Scip. cap. I. Adde Iſidor. Orig. II. cap. 15. Etiam Arithmeticen ejus inventum quidam voluere. Vide Meurſium Denar. Pythag. cap. I.

z *Per melos*] MS. Leid. *Per mela & rythmos vel modulos.* Τὸ *mela* rectè habet. Capella Lib. II. *Tu vatum mela dul-*

tur, [a] effectus vero rationem reddere non potuit.

## XI. *Phineus.*

PHINEUS enim in modum avaritiæ ponitur: & à fœnerando Phineus dictus eſt. Ideo cæcus, quod omnis avaritia cæca ſit, quæ ſua non videt: [a] ideo & Harpyiæ cibos rapiunt; quia rapina ei aliquid de ſuo comedere non permittit. At vero quod ejus prandia ſtercoribus fœdant, oſtendit fœnerantium vitam rapinæ ingluvie eſſe ſordidam. Sed has à conſpectu ejus [b] Zetus & Calais fugant. Græce enim ζητῶν καλὸν inquirens bonum [c] dicitur. Ideo volatici, quia omnis inquiſitio boni nunquam terrenis rebus miſcetur. Ideo [d] Aquilonis venti filii, quia bona inquiſitio ſpiritalis eſt, non carnalis: ergo veniente bonitate, omnis rapina fugatur.

## XII. *De Alpheo & Arethuſa.*

ALPHEUS fluvius Arethuſam nympham amavit: quam cum ſequeretur, in fontem converſa eſt. Ille [a] in mediis undis ambulans, non immixtus, in ſinum ejus im-

*dulcibus Camœnis, Et ſcis Pindaricam Chelyn referre.* Et poſt paulo: *Viciſſimque dulcia mela geminantur.* Lib. IX. *Bis plenum omniſona cui recinunt mela.* Auſon. Parent. 27. *Cui brevia mela modifica recino.* Etiam *meli* in genitivo ſingulari dixit Servius Centimetro. *Anacreonticum conſtat tetrametro acatalecto, ut eſt hoc: Hic finis eſt, Iambe ſalve vindice doctor meliori.* Ita dedit Putſchius. At legendum ex membranis bibliothecæ Leid. *Hic finis eſt, Iambe ſalve vindicis doctor meli.* Nihil verius. Iambus eſt doctor meli vindicis. Sed is caſus poteſt eſſe à recto *melus.* unde *melum* accuſ. ſing. Paccuvius, & *melos* eodem caſu plur. Accius & Varro dixere. *Melorum* gen. plur. eſt apud Terent. Maur. p. 62. *Auctor & ductor melorum, qui duas breves habet.*

a *Effectus vero*] Τὸ *vero* non habet codex Leid. Et rectius ſanè abeſt.

### Ad CAP. XI.

a *Ideo & Harpyiæ*] Lege, *ideo ei* cum MS. Leid. & 5. edd. Ἱστορικῶς fabulam explicat Tzetzes in Lycophron. p. 34.

b *Zetus*] Non probo iſtam confuſionem. Alius enim Ζῆθος, alius Ζήτης. Vide not. ad Hyg. cap. 14.

c *Dicitur*] MS. Leid. *dicimus.* Quod ſperni non debebat.

d *Aquilonis venti*] Hygin. cap. 19. *Zetes & Calais aquilonis venti & Orithyia filii.* Vide ibi notas noſtras.

### Ad CAP. XII.

a *In mediis undis ambulans*] Servius ad Eclog. X. 4. *Alii dicunt ad Arethuſam nympham Siciliæ Alpheum de Elide venire per maria: ſecundum quos alibi dixit, Alpheum fama eſt huc Elidis amnem Occultas egiſſe vias ſubter mare.*

immergitur: unde & apud inferos [b] oblivionem animarum trahere dicitur. Alpheus enim Græce quaſi ἀληθείας φῶς, id eſt veritatis lux. Arethuſa vero, quaſi [c] ἀρετῆς ἰσότης, id eſt nobilitas æquitatis. Ergo quid amare poterat veritas, niſi æquitatem? quid lux, niſi nobilitatem? Ideo & in mari ambulans non miſcetur, quia lucida veritas omni malorum morum ſalſedine circumdata, pollui aliqua commiſtione non novit. Sed tamen in ſinum æquiſſimæ poteſtatis omnis lux veritatis dilabitur. Nam & deſcendens in infernum, id eſt in ſecreta conſcientiæ, veritatis lux, malarum rerum ſemper oblivionem importat.

*Alii dicunt ipſam Arethuſam jam in fontem mutatam Alpheum fugere, & de Elide ad Siciliam venire: quod nunc eſt ſecutus. Sanè dicitur quodam tempore patera aurea in Arethuſa inventa, quam Olympionicæ* (leg. *Olympionices* vel *mox miſerant*) *in Alpheum miſerat; & cum Olympiæ hoſtiæ cæduntur, cruor earum * in Alpheum infuſus, in Arethuſam exit.* Tolle aſteriſcum, & confer quæ dicit ad III. Æn. 694. Plin. Lib. II. cap. 103. Lactant. Argum. Met. Lib. V. fab. 10. Ammian. Marcell. Lib. XV. p. 40. ed. Lindebrog.

b *Oblivionem animarum*] Quam animæ apud inferos potant. Vide Virgil. Æn. VI. 715.

c Ἀρετίσα] MS. Leid. *Aretheiſa*. Forte ſcripſerat, ἀρετῆ ἴσα.

F A-

# FABI PLANCIADIS
# FULGENTII
## V. C. LIBER DE EXPOSITIONE VIRGILIANÆ CONTINENTIÆ.

immergitur: unde & apud inferos [b]oblivionem animarum trahere dicitur. Alpheus enim Græce quaſi ἀληθείας φῶς, id eſt veritatis lux. Arethuſa vero, quaſi [c]ἀρετῖσα, id eſt nobilitas æquitatis. Ergo quid amare poterat veritas, niſi æquitatem? quid lux, niſi nobilitatem? Ideo & in mari ambulans non miſcetur, quia lucida veritas omni malorum morum ſalſedine circumdata, pollui aliqua commiſtione non novit. Sed tamen in ſinum æquiſſimæ poteſtatis omnis lux veritatis dilabitur. Nam & deſcendens in infernum, id eſt in ſecreta conſcientiæ, veritatis lux, malarum rerum ſemper oblivionem importat.

*Alli dicunt ipſam Arethuſam jam in fontem mutatam Alpheum fugere, & de Elide ad Siciliam venire: quod nunc eſt ſecutus. Sanè dicitur quodam tempore patera aurea in Arethuſa inventa, quam Olympionicæ* (leg. *Olympionices* vel *mox miſerant*) *in Alpheum miſerat; & cum Olympiæ hoſtiæ ceduntur, cruor earum * in Alpheum infuſus, in Arethuſam exit.* Tolle aſteriſcum, & confer quæ dicit ad III. Æn. 694. Plin. Lib. II. cap. 103. Lactant. Argum. Met. Lib. V. fab. 10. Ammian. Marcell. Lib. XV. p. 40. ed. Lindebrog.

b *Oblivionem animarum*] Quam animæ apud inferos potant. Vide Virgil. Æn. VI. 715.

c Ἀρετῖσα] MS. Leid. *Aretheiſa*. Forte ſcripſerat, ἀρετῇ ἴσα.

F A-

# FABI PLANCIADIS
# FULGENTII
## V. C. LIBER DE EXPOSITIONE VIRGILIANÆ CONTINENTIÆ.

Iſacius Tzetzes, vir doctiſſimè eruditus, in Commentario ſuo Lycophroniano:

*Τὰς δὲ ἀλληγορίας εἰ μήπου τινὰς ἀναγκαίας, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἱστοριῶν ἐατέον, ὅτι οὐδὲ πρέπον ἐστὶ ἀλληγορεῖν ἐνταυθοῖ. Οὗτος γὰρ μυθικῶς πάντα γράφει.*

Junilius Epiſcopus Africanus Comment. in caput 1. Geneſ.

*Diligenter intuendum, ut ita quiſque ſenſibus allegoricis ſtudium inpendat, quatenus apertam hiſtoriæ fidem allegorizando non derelinquat.*

# FABII PLANCIADIS FULGENTII

## [a] De ALLEGORIA LIBRORUM VIRGILII

### Ad CHALCIDIUM GRAMMATICUM.

EXPETEBAT quidem, [b] Levitarum ſanctiſſime, noſtri temporis qualitas grande ſilentium, ut non ſolum mens [c] expromtare deſiſſet quod didicit, [d] quantum etiam oblivionem ſui efficere debuit quia vivit. Sed quia [e] nova caritas dominatu fulcitur, & in amoris præcepto con-

a *De allegoria* &c.] Veram inſcriptionem eſſe *de expoſitione Virgilianæ continentiæ* rectè in orâ libri ſui notaverat Scriverius. Firmant id cum coronis huic libello affixa, tum etiam illa Mythol. Lib. III. cap. 6. *Pæne duorum librorum continentia*: nec non quæ mox ſub initium hujus ſcripti habes, *Virgilianæ Continentiæ ſecreta phyſica tetigi.* Et, *phyſicè trium vitarum reddidit continentiam.* Immo & iſta, *habes breviter decurſam primi libri continentiam. Continentiam* nempe dixit pro eo, quod continetur. Æthicus Præfat. Coſmogr. *De omni ejus continentiâ perlatum eſt ad ſenatum.* Apulejus Dialogo Hermetis: *De verâ rationis continentia decidiſti.* Anonymus in notulis ad hunc libellum: *Scripti libri hunc habent titulum:* Fabii Planciadis Fulgentii V. C. incipit Virgilianæ Continentiæ ſecundum philoſophos moralis expoſitio. Non longè abit ἐπιγραφὴ illa alterius ex Vaticanis codicibus: *Fabius Placius de Fulgentio Moralis expoſitio Virgilianæ continentiæ.* Gloſſ. Labb. *Continentia*, περιοχὴ, συνοχὴ, ἐγκράτεια. Prima explicatio hujus loci eſt. Retinuit Græcam vocem Auſonius, cum Argumenta Iliados & Odyſſeæ Homeri *Periochas* appellavit.

b *Levitarum ſanctiſſime*] I. e. diacóniorum. Iſidor. Orig. Lib. VII. cap. 12. *Levitæ ex nomine auctoris vocati: de Levi enim Levitæ exorti ſunt, à quibus in templo Dei myſtici ſacramenti miniſteria explebantur. Hi Græcè Diaconi, Latinè miniſtri dicuntur.* Confer eund. in de Offic. Lib. II. cap. 8. Salvian. Præfat. ad Salonium pag. 312. ed. Pith. *Ad Levitas etiam atque presbyteros* h. e. diaconos &c.

c *Expromtare deſiſſet*] Gloſſ. *expromere deſineret.* Recte. Ut reliqui Afri pœne omnes, ita & Fulgentius ὑπερσυντελικὸν pro imperfecto frequenter uſurpat. Vide quæ annotavi ad Prolog. Lib. I.

d *Quantum etiam*] Ἀντὶ τοῦ *verum etiam.* Conſule Indicem.

e *Nova caritas* &c.] Gloſſ. *magna.* Sed pro *fulcitur* Leid. cod. habet *fulciatur.* Veriorem puto alteram lectionem, quæ vulgatæ appicta erat in illo codice, *novo caritatis dominatu.* Atque ita præfert quoque Genev. editio. Re-

contemtus nunquam admittitur; ob hanc rem Virgilianæ continentiæ ſecreta phyſica tetigi, vitans illa, quæ plus periculi poſſent [f] prærogare, quam laudis. Væ inquam nobis, apud quos & noſſe aliquid periculum eſt, & habere. Ob quam rem & [g] bucolicam georgicamque omiſimus, in quibus tam myſticæ ſunt [h] interſtinctæ rationes, quo nullius pene artis in iiſdem libris interna Virgilii [i] præterit viſcera. Denique in prima Ecloga, ſecunda, & tertia, phyſice trium vitarum reddidit continentiam. In quarta vaticinii artem aſſumſit. In quinta [k] Pontificalia deſignavit. In ſexta artem muſicam cum ſuis perfectiſſimis poſuit numeris. In parte vero ejuſdem eclogæ phyſiologiam ſecundum Stoicos expoſuit. Septima [l] n o t a k i n e n δύναμιν tetigit. Octava apoteleſmaticen Muſicorum & magicam deſignavit: in parte vero extrema tetigit [m] eſe-

fer ergo verba iſta ad τὸ *meus*, quod præceſſit.

f *Prærogare*] Vide, ſi tanti putes, quæ de hac voce annotavi ad Prolog. Lib. 1. Junilius quoque, ut Afrum decebat, in Præfat. ad Primaſ. *Sufficit hæc una temeritas, quod divino gazophylacio ex paupertate confeſſa duo hæc audeo minuta jactare. Sunt qui talentis onerent, unde egentibus prærogentur.* Lege, *prærogetur.* Intelligi autem vult Planciades *rationes deorum vel fabulas*, ut rectè gloſſator.

g *Bucolicam Georgicamque*] Ita quidem habet etiam Leid. cod. Sed in poſteriori voce litera è recentiori manu erat addita. Gloſſ. Philox. *Pullat* (in Georgiâ arbores dicuntur, quoties ramos ex ſe generant) βλαστάνει, παρὰ συνήθως βάλλει. Legitur apud Maronem 1. Georg. vers. 17. *Pullulat ab radice*, non *pullat*. Vett. membranæ bibliothecæ Leidenſis, quæ continent explicationem 1. & 11. Lib. Georg. Virgil. Malè autem quidam Georgiæ duas tantum libros aſſerunt, dicentes Georgiam eſſe γῆς ἔργον, id eſt, terræ operam, quam primi continent libri. Tertius & quartus licet Georgiam non habent, tamen ad utilitatem ruſticam pertinere dicimus. Præfero tamen *Georgicam*, cum ita & in Servii proœmio edito legatur. Diomedes Lib. III. Ἐξηγητικὸν eſt vel enarrativum, in quo poëta ipſe loquitur ſine perſonæ ullius interlocutione, ut ſe habent tres Georgicæ, & prima pars quarti. Etiam in Gloſſis *Georgicâ* reſcripſerim potius, quam *Georgicis* cum Cujacio. Ad eundem modum ætas illa inflectebat Chronica Chronicæ, Biblia Bibliæ, Paſcua Paſcuæ. Pſeudo-Cyprianus in de Revel. cap. Joannis Baptiſtæ: *Chronicam Marcelli principis legat.* Vetus interpres Pſ. XXII. vers. 1. *In loco paſcuæ ibi me collocavit.* Haimo Homil. p. m. 37. *Ob abundantiam & fertilitatem paſcuæ.* Confer Voſſ. in de Vit. Serm. Lib. 1. cap. 12. Druſ. ad Inſcriptionem Hiſtor. Sacræ Sulpic. Severi.

h *Interſtinctæ*] Gloſſ. *diſtinctæ.* Talia ſunt in Prologo Lib. 1. *Myſticis interſerent rationibus.* Et, *cujus te viſceribus interſtringi popoſceris*, niſi *interſtingi* & ibi legendum eſt.

i *Præterit*] Lege, *prætrierit*, ut eſt in ed. Genev. *Quo* pro *ut* identidem uſurpat hic ſcriptor.

k *Pontificalia deſignavit*] *Apotheoſin deſcripſit.* Gloſſ.

l *Notakinen*] Edit. Genev. νοαλτικήν. Scriverius margini illeverat, *Votanicen.* Hoc eſſet, βοτανικήν. MS. Leid. *Hotakicen.* N. L.

m *Eſe-*

[m] eſenueſion, quam etiam in nona ecloga perſecutus eſt. In octava quidem, ubi dicit,

*Adſpice corripuit tremulis altaria flammis*
*Sponte ſua, dum ferre moror, cinis ipſe: bonum ſit.*
*Neſcio quid certe eſt, & Hylax in limine latrat.*

In nona vero ecloga, ubi dicit,

*De cœlo tactas memini prædicere quercus.*

iterumque --- *lupi Mœrin videre priores.*

PRIMUS vero Georgicorum eſt omnis aſtrologus, & in parte extrema [o] ephemericus. Secundus phyſiognomicus & medicinalis. Tertius omnem aruſpicinam continet, quam quidem & in ſexto Æn. tetigit, dum dicit,

*Et ſummas carpens media inter cornua ſetas,*
*Ignibus imponit ſacris libamina prima.*

Quartus vero ad pleniſſimam rationem eſt Muſicus cum ſua apoteleſmatice in fine carminis dicta. Ergo doctrinam mediocritatem temporis excedentem omiſimus, ne, dum quis laudem quærit nominis, [p] fragmen reperiat capitis. Eſto igitur contentus, mi Domine, leviori faſciculo, quem tibi Heſperidum florulentis decerpſimus hortulis. Aurea enim mala ſi expetis, eſto Euryſtheus [q] alio fortiori, qui, ut Alcides, ſuam pro nihilo reputet vitam. Poteris enim ex his tacite multa colligere, quæ ad inſtrumen-

m *Eſenueſion*] Ita & Leid. cod. Gloſſ. *id eſt, prognoſticon, ſigna futura rei.* Scriverius conjiciebat, ἐμπνευσιον. Genev. Edit. exhibet, ἐφημεριζμὸν.

n *De cœlo tactas*] Hic verſiculus non in nonâ, ſed primâ legitur eclogâ. In nonâ hunc habes: *Sæpe ſiniſtra cavâ prædixit ab ilice cornix.*

o *Ephemericus*] Ita & Leid. cod. Malè ἐφημερικὸς ed. Genev.

p *Fragmen reperiat capitis*] Malè *fragilitatem mentis* interpretatur Gloſſator. Significat ſcire aliquid capital fuiſſe id temporis. Vide quæ præceſſerunt, & Prolog. Lib. I. Cæterum pro *fragmen* exhibent *fragumen* Leid. cod. & editio Genevenſis. Quod non temerè damnaverim. Ita à *tego* non *tegmen* tantum, ſed *tegimen* & *tegumentum* legas apud Apulejum, Ovidium, & Livium. Gloſſ. Labb. *Fragmen*, κλάσμα. Atque ita ea vox uſurpatur à Prudentio, Ovid. XI. Met, 561. Vet. Interpret. Cantic. cap. 4. & aliis. Sed Fulgentius pro fracturâ heic accepit, ut & Auſon. epigram. 35. *Poſt M inciſum eſt: puto ſic ivi non tota videtur: Diſſiluit ſaxi fragmine læſus apex.* Ita ſcribendum ex edit. Stoer. anni 1598. Fractum ſignificat apicem literæ M.

q *Alio fortiori*] Ἀρχαϊκῶς pro *alii*. Feſtus: *Ali rei dixit* Plautus pro eo, quod eſt *aliæ rei*. Columbanus in Monoſtichis: *Quod tibi vis fieri, hoc alio præſtare memento.* Vide ibi Cl. Daumium. Sic in Grut. Inſcript. pag. 756. *Miſpſo.* p. 940. *nullo*, pro *nulli* & *ipſi*. Auſon. Præfat. Centon. *Solo memoriæ opus eſt.* Propert. Lib. I. el. 20. *Nullæ debita curæ.* Tibull. Lib. IV. el. 6. *Ulla non ille puellæ Servire, aut cuiquam dignior illa viro.* Servius Centimetro: *Phrynichium conſtat tetrametro catalecto, ut eſt hoc:* Tibi fenus fero donum, ſo-

mentum tui proficiant deſiderii. Ego vero, [r] Chryſippi ellebori [s] rancidulo acrore poſtpoſito, cum Muſis aliquid blandius [t] fabulabor.

*Vos Heliconiades, neque enim mihi ſola vocanda eſt*
*Calliope, conferte gradum, date præmia menti.*
*Majus opus moveo: nec enim mihi ſufficit una:*
*Currite Pierides, & juncto robore nobis*
*Parnaſias niveo compellite pectine chordas.*

Hæc tam parva precatio credo quod Virgilianis ſatisfecerit Muſis. [u] Cede mihi nunc perſonam Mantuani vatis, quo fugitivos ejus in lucem deducamus amfractus. Nam ecce ad me etiam ipſe, Aſcræi fontis [x] bractamento ſaturior, advenit; quales vatum imagines eſſe ſolent, dum aſſumtis ad opus conficiendum tabulis, ſtupida fronte [y] arcanum quoddam [z] latranti intrinſecus tractu ſubmurmurant.

ſolæ quod dant Veneri. Lege ex membran. Cod. Leid. *Tibi veris fero* &c. Plura hoc genus invenies in notis noſtris ad Hyg. Myth. cap. 5. apud Stewech. in Apulej. p.80. & Voſſium Analog. Lib. IV. p. 177.

r *Chryſippi ellebori*] Scriverius & Tollius in ſuis libris, *Chryſippei ellebori*. Atque ita video etiam voluiſſe Barthium ad Stat. Tom. III. p. 99.

s *Acrore rancidulo*] Malit forte aliquis *acore*. Quâ voce utitur Tertull. contra Marc. Lib. 1. cap. 2. Plin. Lib. VII. epiſt. 3. Iſidor. Orig. XVII.7. & XX. 3. Sed *acrore* etiam diſertim Leid. cod. cum gloſſâ *acredine*. Verum nec *acror*, nec *acredo* apud antiquos putem inveniri. Invenio tamen in Gloſſis Labb. *Acredo*, πικρία. *Acritas* & *acritudo* ſunt apud Gellium. Eſt autem *rancidum*, quod ταγγὸν Græci dicunt. Unde ταγγίασις, *rancor* in Gloſſis Labbæi. Utitur eâ voce præter Palladium etiam Auguſtin. Meditat. 1. & Hieron. Epiſt. Select. Lib. 1. 18. 19. & 39. Verum quia *ranceſco* Græcis non eſt ταγγιάζω, ſed ταγγίζω, in Gloſſis reſcripſerim ταγγίσις.

t *Fabulabor*] *Fabulor* MS. Leid. Benè monet Gloſſator, quæ mox ſequuntur verba, *neque enim mihi ſola vocanda eſt Calliope*, includenda eſſe parentheſi.

u *Cede nunc mihi*] *Cedo* dixiſſent alii. Notum eſt illud Taciti A. I. 23. *Cedo alteram*. Fors ſit tamen, ut *cette* ἀρχαϊκῶς ſcripſerit. Nævius: *Patrem Lycurgum cette*.

x *Bractamento*] Malim, *bracteamento*. ut derivetur à verbo *bracteare*, unde *bracteata eloquentia* apud Solinum, *bracteatæ comæ* apud Capellam Lib. 1. p. 20. *imbracteari auro* apud Marcellin. Lib. XIV. & XVII. Eſt autem *bracteamentum* heic *ſubtile figmentum*, ſi gloſſatorem audimus. Adde his, quæ de iſtâ voce notavit Juretus ad Symmach. Lib. 1. epiſt. 26.

y *Arcanum quoddam*] Malim, *quiddam*. Puto idem vocabulum reſtituendum Petronio pag. 214. edit. Gabb. *Mirabile quidem paupertatis ingenium, ſingularumque rerum quaſdam artes fames edocuit*. Lego, *mirabile quiddam*. Pariter languet illud *quidem* apud eundem p. 186. *Tandem Crotona intravimus; ubi quidem parvo diverſorio refecti, poſtero die amplioris fortunæ domum quærentes, incidimus in turbam hæredipetarum*. Libenter ſcripſerim, *quodam parvo* &c. Seneca Suaſ. 1. *Sacrum quidem terris natura circumfudit oceanum*. Et iſtic *ſacrum quiddam* repoſuerim.

z *Latranti tractu*] *Latranti tractatu* habere ſcriptos duos libros monet anonymus in Genev. Edit. Sed *tractu* diſertim

rant. Cui ego, Seponas quæſo caperatos obtutus, [a] Auſonidum vatum clariſſime, rancidamque altioris [b] ſalſuram ingenii jocondioris quolibet mellis ſapore dulceſcas. Nam non illa in tuis operibus quærimus, in quibus aut [c] Pythagoras modulos, aut Heraclitus ignes, aut Plato ideas, aut Hermes aſtra, aut [d] Chryſippus numeros, aut [e] endelechias Ariſtoteles [f] inverſat: nec illa, quæ aut [g] Darda-

tim Leid. cod. quod pro *expoſitione* eſſe dictum notat Gloſſator; perperam, ut diſcere potes ex Gronov. Obſervat. Lib. II. cap. I. ubi *latranti tractu* dixiſſe Fulgentium, pro *latratu* vel *murmure lentato*, rectè docet. Seneca de tonitru Agam. vers. 466. *Tum murmur grave Majora minitans collibus ſummis cadit, Tractuque longo littus ac petræ gemunt.* *Tractus* inſtantiæ opponitur. Plin. Lib. V. epiſt. 8. Hæc vel maximè vi, amaritudine, inſtantiâ; illa tractu & ſuavitate, atque etiam dulcedine placet. Epitaph. Lucan. Quæ tractim ſerpit, plus mihi comma placet.

a *Auſonidum*] Hoc eſſet, *Auſonidarum*. Ita *poëtæ Æolidæ* dixit Priſcian. Lib. I. Leid. cod. exhibet *Auſonum*.

b *Salſuram dulceſcas*]. Gloſſ. *amaritudinem dulcem reddas*. Dulceſcere ergo activè pro edulcare poſuit, ut *inſueſcere* & *aſſueſcerte* Horatius: quorum prius legitur Lib. I. Sat. IV. 105. *Inſuevit pater optimus hoc me.* Tò *hoc* auferendi caſu poſitum cenſeo. Flor. Lib. I. cap. I. *Aſſuetæ ſanguine & prædâ volucres.* Imitatus Horatium Prudentius Hymn. Cath. IX. *Mortuos olim ſepultos ut redire inſueſceret.* Cæterum ad eundem modum *innoteſcere* pro *notum reddere* poſuit Auguſtin. Soliloq. cap. 7. *Quantum debeo placere tibi, innoteſce mihi.* Haimo Homil. p. 37. *Qui verum Deum ſolummodo innoteſceret orteum.* Locutus ad eundem modum præter Nittardum, Redemptum in vitâ Iſidori, Victorem de Perſec. Vand. Lib. III. & veterem Bibliorum interpretem, etiam Gregor. Dialog. Lib. II. cap. 8. III. cap. 33. *Quieſcere* pro *quietum reddere* Maro, Seneca, & Salluſtius dixere, ut in notis ad Baſil. orationes pag. 91. oſtendit Dauſqueius. Addo illis iſtud Propert. Lib. II. el. 25. *Quamvis ille ſuam laſſus requieſcat avenam.* Hieron. Epiſt. Select. Lib. I. ep. 4. *Super humilem & trementem verba ſua requieſcit.* Virgil. in Ciri: *Quo rapidos etiam requieſcunt flumina curſus.*

c *Pythagoræ modulos*] Ille enim muſicam inveniſſe fertur. Vide annot. ad Mythol. Lib. III. cap. 10.

d *Chryſippus numeros*] Videndus Sidonius Lib. IV. epiſt. 3. & ibi Savaro.

e *Endelechias*] Edit. Genev. ἐντελεχείας. Capella Lib. II. Ariſtoteles per cœli quoque culmina endelechiam ſcrupuloſius requirebat. Utrum per δ an per τ ſcribi ea vox debeat, multis diſputatum pridem à doctis hominibus. Conſule inter alios, immo ante alios omnes, Bud. Lib. I. de Aſſe pag. 6. & ſeqq. Tertullian. de Anim. cap. 31. *Et numeros Pythagoræ viderem, & ideas Platonis oſtenderem, & entelechias Ariſtotelis occuparem.* Quid *entelechia* ſit, anquiritur à Scalig. adverſus Cardan. Exercit. 307. & Nemeſio in aureo illo libello de Naturâ hominis cap. 2. pag. 63.

f *Inverſat*] Gloſſ. *exequitur, tractat.*

g *Dardanus in Dinameris*] Puto illum intelligi magum, de quo Plin. Lib. XXX. cap. I. Apulej. pag. 371. ed. Elmenhorſt. Euſeb. Lib. II. Præpar. Euang. Sed quid ſibi vult *in Dinameris*? Gloſſ. explicat, *in naturali poteſtate.* Putes legiſſe, in *Dynamicis*, vel *Dynamice*. Malè omnino. Qui *Paredri*, qui *Dynameri*, qui denique *Catabolici* ſint dæmones, egregiè explicat Salmaſius ad Spartian. Adrian. cap. 14.

h *Bat-*

danus in Dinameris, aut [h] Battiades in [i] Paredris, aut [k] Campeſter in Catabolicis infernalibuſque cecinerunt: ſed tantum illa quærimus levia, quæ [l] menſualibus ſtipendiis Grammatici [m] diſtrahunt puerilibus auſcultatibus. Tum ille, contracto rugis multiplicibus ſupercilio, Putabam te, inquit, homuncule, [n] creperum aliquid deſipere, in cujus cordis vecturam meas oneroſiores expoſuiſſem ſarcinulas: at tu [o] telluris glabro ſolidior, [p] adipatum [q] ructuas quippiam. Cui ego, Serva iſtæc, quæſo, tuis Romanis, quibus hæc noſſe laudabile competit, & impune ſuccedit. Nobis vero erit maximum, ſi vel extremas tuas contigerit perſtringere fimbrias. Ad hæc ille, [r] Quatinus,

h *Battiades*] Supr. Lib. III. cap. 10. *In aruſpicinis aliud eſt fibrarum particularumque inſpectio, aliud ſecundum Battiadem eventuum immutatio.* Conſule ibi annot. noſtras.

i *Paredris*] MS. Leid. *Parredis.* Sed perperam. Tertull. de Anim. cap. 28. Scimus etiam magos elicere explorandis occultis per catabolicos, & paredros, & pythonicos ſpiritus. De Paredris etiam Heinſius videndus Ariſtarchi ſui cap. 7.

k *Campeſter*] Idem eſt, ni fallor, cujus de cometis laudat *πραγματείαν* Servius ad Æn. x. vers. 272.

l *Menſualibus ſtipendiis*] Ἐπιμηνίοις. Vetus Comment. ad Juvenal. Sat. VII. vers. 120. Græcè dicit. Nam Latinè menſtrua dicuntur dantium. Lego, *diſcentium.* Gildas epiſtol. pag. 21. ed. Lond. Queruntur non affluenter ſibi epimenia contribui. Menſtrua ſanè apud veteres fuere ſalaria, ut inter alios etiam Euſebius Lib. v. cap. ult. nos docet. Cæterum pro *menſualibus* malim heic *menſtrualibus.* Nonius Marcellus cap. XII. 53. *Merces menſtrualis.* A *menſis* derivatur *menſurnus*, de quo Priſcian. ſub finem Lib. II. & *menſtruus*; inde jam *menſtrualis.*

m *Diſtrahunt*] Gloſſ. *vendunt.*

n *Creperum aliquid deſipere*] Capella Lib. I. pag. 2. *Ne tu*, inquam, *deſipis? admodumque perſpicui operis ἐγχείρημα noſcens creperum ſapis?* Quo loco pro *ne tu* Leid. Bibl. membranæ exhibent *non tu.*

o *Telluris glabro ſolidior*] Ita & Leid. cod. Gloſſ. *Telluris ſoliditate durior.* Scriverius emendaverat in libro ſuo, *telluris globo.* Swartius Analect. Lib. III. cap. 2. *tollutigradario.* Ipſum vide ſis.

p *Adipatum*] Gloſſ. *Tuccetoſum*; *ab adipe dictum.* De *tuccetis* vide noſtrum in libello de Priſco Sermone. Gloſſ. Labb. *Adipatus*, στεατώδης.

q *Ructuas*] *Ructas* mallet aliquis. Tertullianus in de Teſtim. Anim. cap. I. Academiis & porticibus Atticis partam ſapientiam ructas. Idem tamen in de Reſurrect. cap. 32. *Eructuabunt oſſa.* Permulta ſunt vocabula, quibus ſuperfluè illud u inferciunt poſterioris ætatis ſcriptores; cujus generis ſunt *monſtruoſus*, *montuoſus*; *egeſtuoſus*, aliaque complura, quæ nec enumerare attinet, nec mihi, dum hæc ſcribo, in mentem veniunt.

r *Quatinus*] Idem quod *quatenus*, pro *quoniam.* Vide Freinshem. ad Flor. Lib. II. cap. 2. & quos in Indice in eâ voce laudat. Uſitata ſane illa eo ſignificatu etiam optimis, ſed non item pro *ut*, quemadmodum crebro à Chryſologo uſurpatam eam obſervavi; tanquam Sermon. LXV. *Præcepit ergo, ut Judæi ex ſe cor lapideum tollant, evolvant perfidiæ ſaxum, ſilicem duræ incredulitatis excludant, quatenus animæ per infidelitatem mortuæ de ſepulchro pectoris proſilirent.* Sermon. LIX. *Salutis Symbolum tota ſimplicitate ſenſus audite, quatenus illud confeſſionis tempore & audire poſſitis & red-*

nus, inquit, [s] tibi diſcendis [t] non adipata craſſedo ingenii, quam temporis formido [u] periculo reluctat, de noſtro torrentis ingenii impetu breviorem urnulam prælibabo, quæ tibi crapulæ [x] plenitudine nauſeam movere non poſſit. Ergo vacuas fac ſedes tuarum aurium, quo mea commigrare poſſint eloquia. Itaque compoſitus in dicendi modum [y] erectis in iotam duobus digitis, tertium pollicem comprimens, ita verbis exorſus eſt: In omnibus noſtris opuſculis phyſici ordinis argumenta induximus, quo per duodena librorum volumina pleniorem humanæ vitæ [z] monſtraſſem ſtatum. Denique tale dicendi exordium ſumſimus:

*Arma virumque cano.* in armis virtutem, in viro ſapientiam demonſtrantes. omnis enim perfectio [a] in virtute conſtat corporis & ſapientia ingenii. Ad hæc ego: Si me tuæ orationis aſſerta non fallunt, vates clariſſime, ideo

*reddere.* Serm. x. *Ut in hoc vigiletis omnes, quatenus his diebus nullus à Dei gratiâ, nullus à generatione divina relinquatur extorris.* Eodem modo uſurparunt iſtam vocem Epiſcopi Galatiæ in epiſtol. ad Leonem Auguſtum: *Ut omnium dominum rogaremus, quatenus vobis tantum ſtudium pro eccleſia ejus habentibus ſupernam retributionem conferat.* Et Junil. Comment. in Geneſ. pag. 6. *Diligenter intuendum, ut ita quiſque ſenſibus allegoricis ſtudium impendat, quatenus apertam hiſtoriæ fidem allegorizando non derelinquat.* Item pag. 13. *Quatenus intimarentur opera ejus, qui eſt lux vera* &c. Martial. Epiſtola ad Toloſan. *Veſtra autem oratione tales opus habent, ut oretis pro eis, quatenus diabolus à cordibus eorum auferatur.* Auctor vitæ Clementis: *Preces fundere exhortatur, quatenus viro ejus dominum & auditum reddere dignaretur & viſum.*

s *Tibi diſcendis*] Legendum ex ed. Genev. *In his tibi diſcendis.*

t *Non adipata craſſedo ingenii*] Gloſſator intelligi jubet *magis.* Ego *tam* intelligendum potius dixerim. Vide not. ad Prolog. Lib. I. Cæterum pingue & craſſum appellabant, quicquid inſubidum, invenuſtum & plenum ruris eſſet. Horat. I. Sat. 3. vers. 58. *Tardo cognomen pinguis damus.* Idem Lib. II. Sat. II. vers. 3. *Ruſticus, abnormis ſapiens, craſſaque Minerva.* Cæterum *craſſitudo* & *craſſities* lecta mihi non ſemel apud veteres, ſed *craſſedo* invenio nuſquam.

u *Periculo reluctat*] Gloſſ. *ex periculo reſiſtit.* Sed Genev. ed. melius, *periculoſa reluctat.*

x *Plenitudo nauſeam*] Lege *plenitudine* cum MS. Leid. & Genev. ed.

y *Erectis in iotam digitis*] Gloſſ. in rectitudinem. Apulej. Mileſ. II. *Inſtar oratorum conformat articulum, duobuſque infimis concluſis digitis, cæteros porrigit, & infeſto pollice clementer ſubrigens, infit.* Confer quæ huc facientia ad Propert. Lib. IV. notavit Scaliger.

z *Monſtraſſem*] *Monſtraſſemus* Leid. cod. Suo more ὑπερσυντελικὸν pro imperfecto ponit.

a *In virtute conſtat corporis* &c.] Reſpexit Salluſt. Catil. cap. I. *Omnis noſtra vis in animo & corpore ſita eſt: animi imperio, corporis ſervitio magis utimur.* Virtutem pro robore corporis uſurpat, ut Phædrus Lib. I. cap. 14. *Virtuti ſemper prævalet ſapientia.*

b *Do-*

ideo etiam divina lex noſtrum mundi redemtorem Chriſtum virtutem Dei & ſapientiam cecinit: quod perfectum hominis divinitas aſſumſiſſe videretur ſtatum. Ad hæc ille: Videris ipſe quid te vera majeſtas docuerit: nobis interim quid viſum ſit edicamus. Et quamvis oportuerit ſecundum dialecticam diſciplinam primum perſonam edicere: ſicque perſonæ congruentiam enarrare, quo prima poneretur ſubſtantia; deinde accidens ſubſtantiæ, ut primum *virum*, ſic etiam *arma* dicerem. virtus enim in ſubjecto eſt corpore. Sed quia laudis eſt aſſumta materia, ante meritum viri, quam ipſum virum, ediximus: quo ſic ad perſonam veniretur jam recognita meriti qualitate. Solet quippe etiam in epiſtolis hoc ipſum communis obſervare loquacitas, quo primum [b] domino meritum, ſic ponatur nominis vocitatio. Sed quo cognoſcas plenius laudis me aſſumſiſſe materiam, vide quid in ſequentibus dictum ſit: [c] quod fato profugus, & vi ſuperum. [d] Qua vi intenderemus fuiſſe fortunæ culpam, non virtutis debilitatem, ut fugeret: [e] & deos eſſe culpabiles, [f] qui pericula ſuſtentare deberent. Illam nihilominus Platonis antiquam firmantes ſententiam, ubi ait:

Νῦς ἀνθρώπινος θεός. ὅτος ἐὰν ἀγαθὸς, [g] θεὸς euermenos. id eſt, ſenſus hominis deus eſt. is ſi bonus eſt,

b *Domino meritum*] *Domini meritum* Leid. cod. rectius utique. Per *meritum* intelligi titulos vult. Servius ad Æn. I. vers. 80. REGINA. Inferioris perſonæ reverentia eſt majorem meritis appellare, non nomine. Contra majoris eſt minorem nomine tantum vocare. Donatus ad illa Terent. in Prolog. Andr. Poeta eum primum &c. *Jam meritum poëtæ dedit poëtam eum dicendo*. Quæ verba eum habeant edd. antiqq. malè omiſſa puto à Lindebrogio.

c *Quod fato*] Leid. cod. *Et quo facto*. Lege ex ed. Genev. *Et quod fato*.

d *Quâ vi intenderemus*] Magis arridet heic ed. Genev. *quo intenderemus*.

e *Et deos eſſe culpabiles*] Lege cum MS. Leid. & Genev. ed. *Deos, quam ſapientiam, eſſe culpabiles*. Nota eſt ellipſis τ̃ *magis*.

f *Qui pericula ſuſtentare deberent*] Leid. & Ed. Genev. *Ut pericula ſuſtentaret*.

g Θεὸς *euermenos*] Genev. ed. θεὸς εὐμενής. Atque ita omnino legendum eſt, vel θεός ἐστιν εὐμενής. Explicat enim, *Deus eſt propitius*. Εὐδαίμονες ſcilicet, quorum dæmon bonus, id eſt, animus virtute perfectus eſt. Faciunt huc illa Apuleji in de Deo Socratis: Quodam ſignificatu & animus hominis etiamnum in corpore ſitus δαίμων nuncupatur. *Dine hunc ardorem mentibus addunt Euryale? an ſua cuique Deus ſit dira libido?* Igitur & bona cupido animi bonus Deus eſt. Unde nonnulli arbitrantur, ut jam dictum eſt, εὐδαίμονας diei beatos, quorum dæmon bonus, id eſt, animus virtute perfectus eſt. Cicero in Somnio Scipionis: *Nec enim tu is es, quem forma iſta declarat: ſed mens cujuſque is eſt quiſque:*

eſt, Deus eſt propitius. Nam & Carneades [h] in libro Teleſiaco ita ait:

[i] Πᾶσα τύχη αἰσθήσει φρονοῦντος κατοικεῖ.

Id eſt: Omnis fortuna in ſenſu habitat ſapientis. Nam identidem ideo virtutem primum dici volumus, & ſic ſapientiam: quod quamvis ſapientia virtutem regat, tamen in virtute animæ ſapientia floret. Defectus enim virtutis ægritudo eſt ſapientiæ: hoc videlicet pacto, quod quicquid ſapientiæ conſultatio agendum invenerit, ſi [k] ad ſubrogandum poſſe virtus deficiat, curtata in ſuis affectibus ſapientiæ plenitudo torpeſcit. [l] An non ab armis

*que: non ea figura, quæ digito demonſtrari poteſt: Deum igitur te ſcito eſſe* &c. Ex Platonis ſcholâ hauſta iſta ſunt. Non valdè diſſimiliter Macarius Homil. xxx. Τὸν ἔσω ἄνθρωπον interpretatur τὸ ἡγεμόνα νοῦν τὸ ἐχόντα θεόν. Melius Tertull. de Reſurrect. Carn. cap. II. interiorem hominem *non ſubſtantiam eſſe, ſed ſubſtantiæ ſaporem* ait. Corpus Platoni haoitaculum hominis tantum, non pars. Democrates in Gnomis: Ψυχῆς μὲν τελειότης σκήνεος μοχθηρίαν ὀρθοῖ, *corporis vitium corrigit.* Lactant. de Opific. Dei cap. I. *Vas eſt* (corpus) *enim quodammodo fictile, quo animus, id eſt, homo ipſe verus continetur.* Et cap. 19. *Corpuſculum hoc, quo induti ſumus, hominis receptaculum eſt.* Pertinet huc & illud Anaxarchi apud Laertium Lib. IX. Πτίσσε τὸν Ἀναξάρχου θύλακον, Ἀνάξαρχον δὲ οὐ πτίσσεις. Conferendus Apulejus in Dialogo Hermetis. Theophilus ad Autolyc. Lib. II. p. m. 82. Θεὸν εἶναι μόνον φασὶ τὴν ἑκάστου συνείδησιν.

h *In libro Teleſiaco*] MS. Leid. *In libro teleſia cognita.* Ea quid ſibi velint, nullus video. Cæterum Laertius in vitâ Carneadis nihil illum reliquiſſe ait, niſi epiſtolas ad regem Capadociæ Ariarathem: cætera a diſcipulis ejus eſſe compoſita.

i Πᾶσα τύχη &c.] Sui cuique mores fortunam fingunt. Nonius in de Doctorum Indagine: *Dubio potius quam difficili intellectu vates poſuit Mantuanus: Sed miſera ante diem, ſubitoque accenſa furore; quum huic ſententiæ adverſetur ejus cum opinione ſentiens plurimorum: Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum. Verum ſenſibilitatis ejus non levis ratio eſt, quæ prima ſententia philoſophica accipit intellectum, quæ ait, Sui cuique mores fortunam fingunt.* Convenit id cum eo, quod eſt apud Salluſt. Orat. I. ad Cæſ. *Sed res docuit id verum eſſe, quod in carminibus Appius ait, Fabrum eſſe ſuæ quemque fortunæ.* Unde Juvenalis Sat. x. 365. & XIV. 315. *Nullum numen habes, ſi ſit prudentia: ſed nos te, Nos facimus, Fortuna, Deam.* Αἴσθησις in Carneadis dicto rectius *ſcientia* vel *prudentia*, quam *ſenſus* vertitur. Sic Proverb. Salom. cap. I. vers. 4. Ἵνα δῷ ἀκάκοις πανουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τε καὶ ἔννοιαν. Vulg. vers. *Ut detur parvulis aſtutia, & adoleſcenti ſcientia & intellectus.* Et cap. 2. vers. 10. Ἐὰν ἡ αἴσθησις τῇ σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξῃ. *Si ſcientia animæ tuæ placuerit.*

k *Ad ſubrogandum poſſe*] Gloſſ. ad ſumminiſtrandum, ad implendam poſſibilitatem. Chryſol. Homil. I. *Licentiam dat ſepulcro, corruptioni poſſe permittit.* Capella Lib. I. *Sic ſemper ab omni Velle capis ſocium.* Et pòſt paullo: *Sed nunquam mage velle diſparamus.* Haimo Homil. in Pentec. *Omnem gloriam & poſſe ſuum totum ad laudem Dei patris referebat.* Tertull. de Spect. cap. 14. *Interpoſito noſſe de idololatriâ.* Macrob. Sat. Lib. III. cap. I. *Contra ſuum velle.*

l *An non ab armis*] Ed. Genev. *Nam ab armis.* MS. Leid. *Nam ut ab armis.*

mis inciperem? Scivi enim quod viri vocabulum [m] ſignificatio ſexus ſit, non honoris. Quid igitur primum niſi arma, deinde virum ponerem? Multi enim viri ſunt, non tamen omnes laudandi. Ergo virtutem primum poſui, [n] pro qua virum laudandum aſſumſi: Homerum videlicet ſecutus, qui ait,

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.

ante iracundiam viri, quam virum ipſum [o] ſignans. Nam & ipſe [p] ſub figura Minervæ virtutem monſtrans dicit,

[q] Ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα,

verticem Achilli detentum. Cui ego: Nec in hoc juſta te fefellit oratio. Divina enim ſapientia ſupereminentior ſenſibus, tale [r] ſumſit exordium; *Beatus*, inquit, *qui non abiit in conſilio impiorum*. Denique, ut bonæ vitæ perfectiſſimus inſtitutor, Propheta provocans ad bene vivendi certamen, prius [s] præmium vaſtitudinis, quam ſudorem certaminis poſuit. Tum ille, Gaudeo, inquit, homuncule, [t] his ſubrogatis ſententiis; quia etſi non nobis de conſultatione bonæ vitæ veritas obtigit, tamen cæca quadam felicitate etiam ſtultis mentibus ſuas ſcintillas ſpar-

m *Significatio ſexus ſit*] Non ſemper. Vide Euſtath. ad initium Odyſſeæ Homericæ, & Tzetzen in Heſiod. pag. 9. ed. Heinſ. Immo *vir* non ſexus, ſed excellentiæ heic Virgilio nomen, ut rectè obſervat Donatus. Cur autem arma prius, quam virum, poſuerit, melius te docebit idem ille Donatus, ut & Servius ad vers. 5.

n *Pro quâ*] I. e. propter quam. Junilius Comment. in Geneſ. pag. 40. ed. Baſ. *Cum meminerimus humanam indigentiam pro hoc maximè laboribus quotidianis inſiſtere* &c. Salvian. de Gub. Dei Lib. 1. pag. 8. ed. Pith. *Nequaquam ergo pro his dolendum, quod non ſunt divites & beati.* Confer annotat. ad Lactant. Argum. Metam. Ovid. Lib. VI. fab. 5.

o *Signans*] *Significans* MS. Leid. quanquam alterum idem eſt. Junilius modo laudatus p. 41. *Sanguis dominicæ paſſionis, qui ſimul erat pro ſalute mundi effendendus, ſignabatur.*

p *Sub figura Minervæ virtutem monſtrans*] Immo *prudentiam*. Vide Schol. Hom. ad Iliad. A. vers. 195. & quæ diximus ad Myth. Lib. 1. cap. 26.

q Ξανθῆς κόμης &c.] Græca iſta verba non habet Leid. cod. Et videntur omnino è margine in contextum irrepſiſſe. Pendent enim illa, *verticem Achilli detentum*, à verbo *dicit*.

r *Sumſit exordium*] *Principium* Leid. cod.

s *Præmium vaſtitudinis*] MS. Leid. *Faſtitudinis*. Sed altera ſuperſcripta erat lectio *beatitudinis*: quæ procul dubio genuina eſt. Chryſologus de eodem Davidis dicto Serm. XLIV. p. 118. ed. Pariſ. *Propheta beatitudinem ſic præmiſit, ut provocaret hominem totam, quam poſt enumerat, criminum vincere feritatem.*

t *His ſubrogatis*]. Gloſſ. *ſubminiſtratis*.

u *Sa-*

ſparſit. Ergo, ut dicere cœperamus, vir ſubſtantia eſt; ſapientia vero, quæ ſubſtantiam regit. ſicut & Salluſtius ait: *Nam noſtra omnis vis in animo & corpore ſita eſt.* Nam ut tuis [u] ſaturantius aliquid adhuc faciamus ſatis ingeniis, trifarius in vita humana gradus eſt, Primum habere: deinde regere quod habeas: tertium vero ornare quod regis. Ergo tres gradus iſtos in uno verſu noſtro conſidera poſitos: id eſt, *Arma, virum, primus.* Arma, id eſt virtus, pertinet ad ſubſtantiam corporalem: Virum, id eſt ſapientia, pertinet ad ſubſtantiam ſenſualem: Primus vero, id eſt princeps, pertinet [x] ad ſubſtantiam ornantem. quo ſit hujuſmodi ordo: habere, regere, ornare. Ergo ſub figuralitate hiſtoriæ plenum hominis monſtravimus ſtatum. ut ſit prima natura: ſecunda doctrina: tertia felicitas. Hos ergo gradus vivaciter intuere: quo ſit, ut ſupra diximus, prima virtus animi naturaliter data, quæ proficiat: neque enim eruditur, niſi quod erudibile naſcitur. Secunda doctrina, quæ naturam ornat, cum proficit: ut eſt aurum. Eſt enim natura in auro productionis & decoris: ſed ad perfectionem malleo proficit excudentis. [y] Ita & ingenio natum eſt provectibile: proficit, quia natum fuit: accedit felicitas, ut profit quod proficit. Ergo & infantibus, quibus hæc noſtra materia traditur, iſti ſunt ordines conſequendi: quia omne honeſtum docibile naſcitur. Eruditur, ne naturæ [z] vacet commoditas: etiam ornatur, ne donum doctrinæ ſit inane. Unde & Plato trifarium vitæ humanæ ordinem inſtruens ait: *Omne bonum aut naſcitur, aut eruditur, aut cogitur. Naſcitur ex natura; eruditur ex doctrina; cogitur*

u *Saturantius aliquid adhuc faciamus ſatis* ] Leid. cod. *ſatisfaciamus. Saturantius* autem eſt *abundantius.* Supr. Mythol. Lib. III. cap. 6. *Quia hæc ſaturantius Apulejus* &c. Vide ibi annotata à nobis.

x *Ad ſubſtantiam ornantem* ] Notat anonymus unum ex ſcriptis habere *cenſualem.*

y *Ita & ingenio natum eſt* ] Ed. Genev. *Ita & in ingenio.* MS. Leid. *Ita ut ingenio.* Lego & diſtinguo: *Ita & ingenium: natum eſt* &c. Vel, *ita & in ingenio: natum eſt* &c.

z *Vacet commoditas* ] I. e. inutilis ſit. Tertull. in de Patientiâ: *Ergo cum conſtet de reſurrectione, vacat dolor mortis, vacat & impatientia doloris.*

*tur ex ſubtilitate.* Omiſſo ergo [a] antelogii circuitu, cœpti operis aggrediamur exordium. Sed ut ſciam me non [b] Arcadicis expromtare fabulam auribus, primi noſtri continentiam libri narra. Tunc demum hæc tibi, ſi viſum fuerit, reſerabimus. Cui ego: Si me ſcholarum præteritarum non fallit memoria, primum Juno Æolum petit, quo naufragium Trojanis importet. [c] dehinc cum ſeptem navibus evadit. In Libyco litore accipitur. Matrem videt nec agnoſcit. à qua nube cava cum Achate contegitur. dehinc [d] picturis animum avocat. Poſt hæc, cœna exceptus, ſono citharæ mulcetur. Habes breviter decurſam primi libri continentiam. Quid de his ſenſeris, audire deſidero. Tum ille: Naufragium poſuimus in modum periculoſæ nativitatis: in qua & maternum eſt pariendi diſpendium, vel infantum naſcendi periculum. in qua neceſſitate univerſaliter humanum volvitur genus. Nam ut evidentius hæc intelligas, à Junone, quæ dea partus eſt, hoc naufragium generatur. Nam & Æolum immittit. Æolus enim Græce, quaſi Æonolus, id eſt, ſæculi interitus, dicitur. unde & Homerus ait,

*Οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς* [e] *ἄλγε' ἔδωκεν.*

Nam vide quid etiam ipſi Æolo promittatur, Deiopeiæ conjugium. demos enim [f] Græce publicum dicitur, [g] iopa vero oculi vel viſio. Ergo [h] naſcentibus in mundo ſæcu-

a *Antelogii*] Uſus & Plautus eâ voce, ſed ut Siliciſſaret. *Prologium* dixit Paccuvius. Mox pro *narro* repoſui *narra* ex Ed. Gen.

b *Arcadicis auribus*] MS. Leid. *Arcaicis.* Gloſſ. *aſininis.* Quæ eſt explicatio τῦ *Arcadicis.* Juvenal. Sat. VII. 160. *Arcadico juveni.* Schol. *aſino.* Capella Lib. VI. *Nunc Arcadicum ac Medinum ſapis*, hoc eſt, aſini in morem ſtupes. Lactant. Lib. XI. Met. fab. 4. *Aures ejus aſininæ ut eſſent ſempiterno effecit, quibus ejus ſtoliditas apparet, nulliusque judicii indicatur.* Vide & ſupr. Lib. III. Myth. cap. 9.

c *Dehinc cum ſeptem* &c.] Debuerat addere, *dehinc Æneas cum* &c.

d *Picturis animum advocat*] Gloſſ. *recreat.* Quæ eſt explicatio τῦ *avocat*: quomodo omnino heic legendum. Reſpexit illa Æn. I. *Animum picturâ paſcit inani.* Eadem mendâ inquinatus eſt Lactant. Firm. Lib. II. cap. 3. *Non oportet ſublimes & excelſos animos advocari, atque in terram premi, ſed nihil aliud, quam cœleſtia cogitare.* Lege, *avocari.* Senec. de Provid. cap. 3. *Mero ſe licet ſopiat & aquarum fragoribus avocet.*

e Ἄλγε' ἔδωκεν] In Homero habetur ἔθηκεν.

f *Græcè publicum dicitur*] Δῆμος eſt *populus*, δήμιος *publicus.*

g *Iopa*] *Cipia* Ed. Genev. Forte ὦπα. Ὦπα enim *viſum*, & Ὦπας *oculos* dicunt Græci. Heſych. Ὦπα, ὄψιν, πρόσοψιν, πρόσωπον. Ὦπες, ὀφθαλμοί.

h *Naſcentibus in mundo*] *In mundum* Gen. Ed.

ſæculare eſt periculum. cui quidem perfectioni publica à dea partus promittitur viſio. Nam & cum ſeptem navibus evadit. quo oſtendatur ſecundum arithmeticam numerum ſeptenum armonicum eſſe partui. cujus formulam, ſi videtur, breviter explanato. Cui ego: Saturanter hæc, inquam, in libro [i] Phyſiologo, quem nuper edidimus de medicinalibus cauſis & de ſeptenario ac de novenario numero, omnem Arithmeticæ artis digeſſimus rationem. eritque [k] periſſologiæ nota, ſi, quæ in uno libro deſcripſimus, etiam aliis inſeramus. Ergo qui iſta diſcere cupit, noſtrum phyſiologicum perlegat librum. Nunc vero quæ reſtant à te exſpecto. Tum ille: Ut dicere cœperam, mox ut terram tangit, matrem videt, nec agnoſcit: plenam [l] deſignans infantiam: [m] quia à partu recentibus matrem videre datur, non tamen ſtatim cognoſcere meritum contribuitur. Dehinc nube circumſeptus ſocios cognoſcit, alloqui non poteſt. vide quam evidens crepundiorum mos, dum adeſt inſpiciendi poteſtas, & deeſt loquendi facultas. Huic quoque Achaten ab initio conjungimus, & poſt naufragium armigerum, & in nube æque concluſum. Achates enim Græce quaſi [n] achontos, id eſt, triſtitiæ conſuetudo. Ab infantia enim ærumnis conjuncta eſt humana natura; ſicut Euripides in Tragœdia [o] Ephigeniæ ait:

> Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος,
> Οὐδὲ πάθος, οὐδὲ συμφορὰ θεήλατος,
> Ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

id

i *Phyſiologo*] Fort. *Phyſiologico*, quia ſequitur, *noſtrum phyſiologicum perlegat librum.*

k *Periſſologiæ nota*] I. e. vitio, crimine. Chariſ. Lib. IV. Περισσολογία *eſt multorum verborum adjectio ſupervacua.*

l *Deſignans*] Gen. ed. *deſignantes.* Nec aliter ſcripſiſſe Fulgentium crediderim. In Præfat. Libell. de Priſc. Serm. *Abſolutum retribui, non phaleratis ſermonum ſtudentes ſpumis.* Confer quæ notavi ad Prolog. Lib. I. In codice Leidenſi heic erat hiatus uſque ad illa DREPANOS PORTU.

m *Quia partu recentibus*] Lege ex Genev. ed. *quia à partu*, & mox *contribuitur* pro *cum tribuitur.*

n *Achontos*] Ed. Gev. ἀχῶν ἔτος. Scribendum eſſet ἔθος.

o *Ephigeniæ*] *Iphigeniæ* ſcribere debebat. Sed *Ephigeniæ* non indignum Fulgentio. Vigilius Lib. V. contr. Eutych. *Sanctus Joannes in Omelia de aſcenſione domini.* Orta vitioſa iſta ſcriptura ex corruptâ pronuntiatione, quâ factum ut contra & I ſæpe pro e poſuerint, ut oſtendi ad Hygin. Mythol. cap. 223. Etiam ai ut e pronuntiatum fuiſſe ævo Ful-

id eſt, non eſt aliquid peſſimum nec accidentia extrema, p quod non pertulit humana natura. Arma vero triſtitiæ non ſunt niſi lacrymæ: quibus ſeipſa & vindicat & commendat infantia. Denique vix nobis quinto menſe ridere permittitur, dum lacrymæ in ipſa vitæ janua profluant. At vero animum pictura inani quod paſcit, certum puerile ſtudium refert. infantia enim videre novit: ſentire vero quid videat neſcit. ſicut in picturis eſt viſibilitas, deeſt ſenſibilitas. Dehinc ad epulas accipitur, & citharæ ſono mulcetur: parvulorum quippe mos nihil aliud quærere, quam delectari ſono & ſaturari cibo. Denique nomen citharizantis conſidera. q Zopas enim Græce r quaſi Siopas dictus eſt, id eſt taciturnitas puerilis. Infantia enim

Fulgentii dictum ſupra ad Myth. Lib. I. cap. 9. Inde corruptus locus elegans Simeonis Sethi in libro de Alimentis pag. 6. edit. Gyrald. Ὡς εἴπῃ εἰς τὴν φύσιν τιθέναι ἐν μελεχμίῳ τι τῶν λαχάνων καὶ χρειῶν κοινίας, καὶ πόῤῥω τῆς ἀληθείας ἐκτραπήσῃ. Lege, ἐν μεταιχμίῳ. Referendum huc quoque καιρὸς, quod pro καιρὸς Græcobarbari uſurparunt. Conſule Meurſii Gloſſar. Sed ut ſæpe alias, ita & heic memoria ei impoſuit. Eſt enim principium Oreſtis, ut rectè animadvertit Anonymus in ed. Genevenſi.

p *Quod non pertulit* ] Syntaxis poſtularet *quæ*, vel *quam* potius. *Accidentia* enim nominativus ſingularis eſt Fulgentio. Supr. Lib. III. cap. 8. *Succum deſudat, quod myrrha dicitur.* Vide ibi annotata. Tertull. de Anim. cap. II. *Accidentiam ſpiritus paſſus eſt.* Et cap. 52. *Ex accidentiâ adhæſiſſe.* Digeſt. Lib. I. Tit. II. *Et ita ex accidentiâ appellatæ ſunt leges duodecim tabularum.* Quod malè mutat Cujacius, parum memor ejus, quod dixi modo, etiam nominandi caſu *accidentia* uſurpari, Certè ita & in Gloſſ. Labb. inveni, *Accidentia*, σύμβασις. Notandum præterea πάθος heic dici *accidentiam*. Ad eundem modum & alii calamitates vocant accidentia. Marcellin. Lib. XV. *Contra accidentia vir magnanimus ſtabat immobilis.* Quintil. Declam. V. *Non molliri proſperis facile, non accidentibus frangi,* Et ſic ſæpiſſimè ille ſive Quintilianus, ſive Florus, vel alius eſt auctor iſtarum declamationum.

q *Zopas* ] Atqui *Iopas* dicebatur. Quintil. Orator. Lib. I. cap. 27. *Iopas ille Virgilii nonne canit errantem lunam ſoliſque labores?* *Io* ut *Zo*, quemadmodum *Dia* ut *Za*, pronuntiarunt ergo? Ita videtur. *Zabolus* pro *Diabolus* frequens eſt apud Cyprian. & Paullinum. Etiam Hilarius Canon. II. in Matth. *Zabolus infidelis, Abraham fidelis.* Et Gildas epiſt. pag. 60. *Zabolica illuſio.* Sic Ζουλάπιον dicitur cum ab aliis deterioris ævi Græcis, tum & à Simeone Sethi in de Facult. Cib. pag. II. & 20. quod vulgo *julapium* vocamus. Unde Ῥοζουλάπιον apud eundem pag. 26. Brodæus Miſcell. Lib. III. cap. 14. *Nec deſunt, qui Zetam pro diætam, ut ζαβάλλω pro διαβάλλω, efferri teſtantur.* Caſaub. Animadv. in Suet. Lib. V. p. 172. Æolicum id eſſe, ex Vett. Grammaticis obſervat, ut & Voſſius Art. Gram. Lib. I. Conſerendus idem Voſſius in de Vitt. Serm. & Etymol. in ZETA & ZASU. Batth. Adverſ. Lib. XXIX. cap. I. Pignor. de Serv. p. 238. ed. Patav. Alciat, Parerg. Lib. V. cap. 14.

r *Quaſi Siopas* ] Quaſi σιωπὴ, ed. Gen. Nihil muto. Quia dicit eâ voce *puerilem* taciturnitatem ſignari, videtur omnino *Siopas* ſcripſiſſe, & alluſiſſe ſimul ad τὸ παῖς, *puer*,

s *Ad-*

nim blandiloquis ſemper nutricum cantibus oblectatur. unde & crinitum eum poſuimus, vertici muliebri ſimillimum. Tunc etiam Cupidinem videt. cupere enim ac deſiderare aliquid ſemper accidit infantiæ. Nam denique ideo & talem verſum in ſecundo libro poſt citharæ ſonum poſuimus: *temperet à lacrymis.*

In ſecundo vero libro & tertio [s] avocatur fabulis, quibus puerilis conſueta eſt avocari garrulitas. Nam in fine tertii libri Cyclopas vidit, Achemenide monſtrante. ἄχος enim Græce triſtitia dicitur. cyclos autem Græce circulus vocatur. Ergo pueritia, quoniam παῖς puer Græce dicitur, jam timore nutritorum feriata, triſtitiam cogitandi neſcit, & [t] vaginem puerilem exercet. Ob hanc rem etiam Cyclops unum oculum in fronte habere dicitur, quia nec plenum nec rationalem viſum puerilis vagina portat, & omnis ætas puerilis in ſuperbiam erigitur, ut Cyclops. Ideo in capite oculum, quod nihil niſi ſuperbum & videat & ſentiat. quem ſapientiſſimus Ulyxes extinguit, id eſt, igne ingenii vana gloria cæcatur. Ideo eum & Polyphemum diximus, quaſi ἀπολλύωτα φήμην, quod nos Latine perdentem famam dicimus. Ergo juventutis elationem & [u] famæ perditionem ætatis cæcitas ſequitur. Nam ut ordo ſe evidenti manifeſtatione dilucidet, tunc patrem ſepelit. Accreſcens enim juvenilis ætas paterni vigoris reſpuit pondera. Denique [x] Drepanos portu ſepelit. Drepanos enim quaſi δριμύπαιδος. δριμὺς enim Græce acer dicitur, παῖς vero puer vocatur; quod puerilis

s *Advocatur fabulis*] Lege, *avocatur*, & ſtatim *avocari* cum ed. Genev. Vetus Interpres Siracidæ cap. XXXII. 26. *Illic avocare, & illic lude.* Lactant. de Opif. Dei cap. 18. *Avocatur ſimulacris, donec membra ſopore irrigata vegetentur.* Cyprian. de Spectac. *Ad advocationem populi facti ſunt ludi ſcenici.* Lege, *avocationem.* Quintil. Declam. p. 112. ed. Hack. *Quos detrahit, quos advocat alia curatio.* Lege, *avocat*, ut recte exhibent Colon. & Pariſ. edd.

t *Vaginem puerilem*] Anonymus in ed. Genev. monet unum ex MSS. habere *vaginam*: quod præferam, quanquam præter Fulgentium nullus, quod ſciam, veterum *vaginam* dixit *vagitum*. *Vagorem* appellat Cato apud Feſtum.

u *Ætatis famæ perditionem cæcitas* &c.] Tranſpone verba ex ed. Genev. *Et famæ perditionem ætatis cæcitas ſequitur.*

x *Drepanos portu ſepelit*] MS. Leid. *ſepelivit.* Anonymus ad Genev. ed. notat unum ex MSS. habere *drepanos portu*,

rilis acerbitas paternam reſpuat diſciplinam. [y] Feriatus ergo animus à paterno judicio in quarto libro & venatum progreditur, & amore torretur: & tempeſtate ac nubilo velut in mentis conturbatione coactus, adulterium perficit. In quo diu commoratus, Mercurio inſtigante, libidinis ſuæ male præſumtum amorem relinquit. [z] Mercurius enim Deus ponitur ingenii. Ergo ingenio inſtigante ætas deſerit amoris confinia: qui quidem amor contemtus emoritur, & in cineres exuſtus emigrat. Dum enim [a] dedecus puerili auctoritate ingenii excellitur, ſepulta in oblivionis cinere favilleſcit. In quinto vero, paternæ memoriæ contemplatione attractus, ludis juvenalibus exercetur. & quidnam aliud eſt, niſi ut jam prudentior ætas paternæ memoriæ exempla ſecuta, liberalibus corpus exerceat cauſis? Nam [b] vide quia & pugillationem [c] exercet, id eſt virtutis artem Entellus & Dares peragunt. ἐν᾽ἴδμεν enim

*tus.* Gloſſa codicis Leidenſis vult τὸ *drepanos* eſſe genitivum Græcum; quo nihil ineptius. *Drepanos* rectus caſus eſt, & falcem ſignificat. Unde *hæc drepana* & *hoc drepanum* urbs dicta, ut rectè Servius ad Æn. III. vers. 707. Τὸ Δρέπανον etiam Tzetzæ eſt ad Lycophr. p. 123. Non nimis audacter reſcriberetur *drepanio portu.* Sed ſequentia arguunt non tam librariorum negligentiam, quam Fulgentii inſcitiam eſſe accuſandam.

y *Feriatus animus*] H. e. liber, ut paullo ante: *Timore nutritorum feriata.* Capella Lib. 1. pag. 7. *Neque ulla prorſus erat, quæ ab omni immunis incurſu, cunctoque eſſet gurgite feriata.*

z *Mercurius Deus ingenii*] Unde *Mercuriales viri* Horatio dicuntur docti Lib. II. od. 17. Ubi Schol. *Mercurius Deus facundiæ dictus eſt & ſermonis.* Sed magis huc pertinet illud Marcellini Lib. XVI. *Occultè Mercurio ſupplicabat, quem mundi velociorem ſenſum eſſe, motum mentium ſuſcitantem, theologiæ prodidere doctrinæ, atque in tanto rerum defectu exploranter curabat.*

a *Dedecus puerili* &c.] Genev. ed. *Dedecus puerile auctoritate ingenii expelligitur.* Leid. cod. *expellitur.* Notat Anonymus unum ex MSS. habere, *de corde puerili.* Lege itaque, *dum enim de corde puerili auctoritate ingenii expellitur, ſepultus in oblivionis cinere favilleſcit.* i. e. in favillas redigitur.

b *Vide quia* &c.] Ἴδε ὅτι. Ad verbum Græciſmum expreſſit, ut & infra: *Vides ergo quia & de ſecretis naturæ docet.* Auguſtin. Soliloq. cap. 5. *Neſcivi quia tu es veritas.* Interpres Abdiæ Babylon. Lib. 1. *Ut ſciant & credant quia unus eſt dominus, qui fecit cælum & terram.* Salvianus de Gubern. Dei Lib. II. pag. 45. *Vides abque dubio quia non potes queri, quod non aſpiciat etiam injuſtos Deus.* Euagrius in vitâ S. Antonii: *Conſiderans quia poſſet.* Sic Cyprian. de Mortal. *Scitote quoniam in proximo eſt regnum Dei.* Serm. de Orat. Dom. ex Gal. v. *Sicut prædiximus, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non poſſidebunt.* Et ex Joann. Epiſt. 1. *Si dixerimus quia peccatum non habemus.* Junilius in Geneſ. *Unde liquido datur intelligi quia factura utriuſque elementi pariter expleta eſt.* Sed exemplis quid opus eſt? Indentidem ita non vetus tantum Bibliorum interpres, ſed & reliqui ſcriptores eccleſiaſtici loquuntur.

c *Exercet*] *Exercent.* Leid. cod. Lege ergo & diſtingue; *pugillationem exercent,*

enim Græce imperare dicimus: [d] δαίρειν cædere. quod & magiſtri in diſciplina faciunt. Tunc etiam & naves ardeſcunt, id eſt inſtrumenta periculoſa, quibus ætas tempeſtivis jactationum curſibus [e] fatigatur, & velut procellis periculorum quotidie quatitur. Igne ingenii [f] ſuperexcellente, hæc omnia conſumuntur, & ſcientiæ aſtutia coaleſcente, in favillam oblivionis ſopita [g] commigrant. At vero in ſexto ad templum Apollinis adveniens, ad inferos deſcendit. Apollinem deum ſtudii dicimus: ideo & Muſis additum. Ergo poſtpoſito lubricæ ætatis naufragio, & Palinuro amiſſo (Palinurus enim quaſi planonorus, id eſt errabunda viſio. unde & in quarto libro de aſpectu libidinis ita poſuimus — *totumque pererrat Luminibus tacitis.* nam & in Bucolico: *errabunda bovis veſtigia.*) Ergo omiſſis his rebus, ad templum Apollinis, id eſt ad doctrinam ſtudii, pervenitur: ibique de futuræ vitæ conſultatur ordinibus, & ad inferos deſcenſus inquiritur; id eſt, dum quis futura conſiderat, tunc ſapientiæ obſcura ſecretaque myſteria penetrat. Sed ſepeliat ante Miſenum neceſſe eſt. [h] Miſio enim Græce obruo dicitur; αἶνος vero laus vocatur. Ergo niſi vanæ laudis pompam obrueris, numquam ſecreta ſapientiæ penetrabis. vanæ enim laudis appetitus, numquam veritatem inquirit: ſed falſa in ſe adulanter ingeſta, velut propria reputat. Denique etiam cum Tritone buccina atque concha certatur. Vides enim quam fixa proprietas. vanæ enim laudis tumor ventoſa voce turgeſcit: quem quidem Triton interimit: [i] quod quaſi τετριμμένον, id eſt contritum, dicimus. Omnis ergo contri-

*ercent, id eſt, virtutis artem Entellus & Dares peragunt.*

d Δαίρειν] Ed. Genev. δείρειν. MS. Leid. *darin.* Fort. δαρεῖν ſcripſerat. Eſſet aoriſtus ſecundus, ſive à δέρω, ſive à δαίρω.

e *Fatigatur*] *Agitatur* Leid. cod. *flagitatur* MS. A non. Sed Commel. lectionem ſatis probam puto.

f *Superexcellente*] *Supertxcellere* dictum, ut *ſupereminere*, quod ſupra habuimus, & *ſuperabundare*, quod eſt cap. 9. Lib. 1. Mythol. Salvian. de Guber. Dei Lib. 11. *Prærogativis meritorum antecedentium ſupereminens.* Ad Eccleſ. Cathol. Lib. 1. *Supereminens dudum primitivæ plebis tuæ beatitudo.*

g *Commigrant*] Poſt hanc vocem inſerenda ſunt illa ex cod. Leid. & Genev. ed. *Sed hoc incendium Beroe efficit, quaſi veritatis ordo.*

h *Miſio enim* &c.] Ed. Genev. μύω. Scripſit, opinor, μισέω. Sed μισέω non *obruo*, ſed *odi* ſignificat.

i *Quod quaſi* τετριμμένον &c.] MS. Leid. *Quem quidem Triton interimit,* qua-

tritio omnem vanam laudem exſtinguit. Ideo Tritonia dea eſt ſapientiæ dicta. Omnis enim contritio ſapientem facit. Cui ego: Certior hanc tuam comprobo doctor ſententiam. Nam & noſtra ſalutaris divinaque præceptio, [k] Cor contritum & humiliatum deum non deſpicere prædicat. quæ vere certa manifeſtaque eſt ſapientia. Ad hæc ille: Ut certius tibi planiuſque liqueſcat quod dictum eſt, [l] Corineum poſuimus ejus corpus igne cremaſſe. χάειν enim Græce gratiam dicimus, αἰὼν vero ſæculum nuncupatum. gratia ergo ſæcularis vanæ gloriæ ſepeliat cineres neceſſe eſt. Sed tamen non ante diſcitur cognitio ſecretorum, niſi quis ramum decerpſerit aureum, id eſt litterarum & doctrinæ [m] diſcat ſtudium. aureum enim ramum pro ſcientia poſuimus, memores quia & mater mea [n] ramum ſe ſomniavit genuiſſe: & [o] Apollo cum ramo depingitur. Nam ideo & [p] Ramus dictus eſt ἀπὸ τῆς ῥαψῳδίας, id eſt à ſcriptura, ſicut Dionyſius in Græcis articulationibus memorat. At vero aureum quod diximus, claritatem facundiæ deſignare voluimus; memores Platonis ſententiæ, cujus hereditatem Diogenes Cynicus invadens, nihil ibi plus aurea lingua invenit; ut Tiberianus in libro de

*quaſi* τετριμμένον, *quod nos Latinè contritum dicimus.*

k *Cor contritum* ] Pſalm. L. vers. 18. *Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.*

l *Corineum* ] Negligit aſpirationem, ut in Prolog. Lib. I. *Caron* pro *Charon*; ubi vide ſis quæ à nobis annotata ſunt. Virg. Æn. VI. vers. 228. *Oſſaque lecta cado texit Chorineus aheno.* Fuit ille Sacerdos Trojanus, cujus & Lib. XII. facit mentionem. Sed Genev. ed. exhibet *Carineum.* Et videtur ita omnino ſcripſiſſe obliviosſus Planciades, cum à τῷ χάειν vocabulum hoc deducat.

m *Diſcat ſtudium* ] *Diſcatur* Leid. cod.

n *Ramum ſe ſomniavit genuiſſe*] Phocas in Vitâ Virgilii: *Mater Polla fuit, Magii non infima proles, Quem ſocerum pietas fecit jam clara Maroni. Hæc cum maturo promeretur pondere ventris, Ut ſolet in ſomnis animus ventura repingens Anxius, & vigili præſumere gaudia curâ, Phœbei nemoris ramum fudiſſe putavit.* Quarto verſu alii legunt *refingens.* Sed necdum eſt bonus nexus orationis, niſi *repingere* vel *refingere* ſcribatur, deleto inciſo poſt τὸ *ſolet.* Philargyrius ad Ecl. III. *Fertur mater Virgilii Maja, cum eundem paritura gravis eſſet, ſomniaſſe lauri fructum variis floribus genuiſſe.* Lege *lauri frondem* cum Lindenbrogio. Hinc ergo Virgilium quidam à virga vocatum voluere. Calvus: *Et vates, cui virga dedit memorabile nomen Laurea.*

o *Apollo cum ramo*] Albricus cap. 4. *Juxta autem illum erat viridis laurus picta.* Immo & caput ejus redimitum ramo laureo erat. Vide Tibull. Lib. III. 4. Ovid. XI. Met. vers. 166.

p *Ramus dictus eſt* ἀπὸ τῆς ῥαψῳδίας] Immo ῥαψῳδία ſecundum Græculos dicta eſt à ramo ſive ῥάβδῳ. Vide Euſtath.

de Socrate memorat. Nam & nos in Bucolicis ideo decem mala aurea poſuimus, ſcilicet decem eclogarum politam facundiam. Nam & Hercules aurea mala de horto Heſperidum tollit. [q] Quatuor enim Heſperides [dictæ ſunt Ægle, Heſperie, Meduſa, Arethuſa,] quas nos Latine ſtudium, intellectus, memoria, facundia dicimus: quod primum ſit ſtudere; ſecundum intelligere; tertium memorari quod intelligis; inde ornare dicendo quod terminas. [r] Hinc ergo ornatum aureum ſtudii virtus rapit. Cui ego: Verum, inquam, dicis Maro doctiſſime. nuper enim me divinæ hiſtoriæ memoria tetigit, quæ ait ex anathemate ſubreptam eſſe linguam auream, & [s] dextralia pura, nihilominus ex gentili facundia fucatum eloquium. [t] Attamen quæ reſtant eloquere. Tum ille, Ergo, ut antea diximus, ramum aureum, id eſt doctrinam adeptus, inferos ingreditur & ſecreta ſcientiæ ſcrutatur. Sed in veſtibulo inferorum luctus, morbos, bella, diſcordiam, ſenectutem atque egeſtatem videt. Quando ergo

go

ſtath. in Iliad. A. pag. 5. & Apulej. II. Florid. Diomedes Lib. III. Ῥαψῳδία dicitur ποιήσεως aliqua particula diſcreta atque divulſa, dicta παρὰ τὸ ῥάπτειν, quod verſus in unum volumen velut conſuantur & comprehendantur; vel quod olim partes Homerici carminis in theatralibus circulis cum baculo, id eſt, virga pronuntiabant, qui ab eodem Homero dicti ſunt Homeriſtæ, Sed hæc abundantius Euſtathius.

q *Quatuor enim Heſperides* &c.] Leid. cod. *Quatuor Heſperides dictæ ſunt, id eſt, Eglo, Heſper, Meduſa, Eretuſa.* Ita habet quoque ed. Genev. Sed corruptiſſimè. Rectè à Commelino reſtituta eſſe vocabula iſta animadvertas ex Lactant. ad Stat. II. Theb. vers. 281. *In Æthiopia*, inquit, *ſpecioſiſſimum pomarium Atlanti fuit, in quo naſcebantur mala aurea, quæ Heſperides cuſtodiebant, Ægle, Heſperie, Aretuſa.* Plura de illis congeſſimus ad Hygin. Genealogiam. Cæterum quæ ex Leid. cod. adduxi modo, non ibi continenter præcedentibus ſubjiciuntur, ſed marginem occupant, adeo ut de gloſſa mihi ſuſpecta ſint.

r *Hinc ergo*] *Hic ergo* Leid. cod.

s *Dextralia pura*] Gloſſ. *armillas.* Vide Iſidor. Orig. Lib. XIX. cap. 31. Barthol. de Armillis Vett. cap. I. *Dextrocheria* appellat Schol. Juvenal. ad Sat. IX. vers. 50. de quibus Voſſius in de vitiis Serm. Lib. III. cap. 8. Gruter. ad Vopiſc. Aurel. cap. 7. Salmaſ. & Caſaub. ad Capitol. Maxim. cap. 7. Tangit heic hiſtoriam Achanis Joſ. cap. VII. vers. 21. ubi tamen nulla dextralium fit mentio: Εἶδον ἐν τῇ προνομῇ ψιλὴν ποικίλην, καὶ διακόσια δίδραχμα ἀργυρίου, καὶ γλῶσσαν μίαν χρυσῆν πεντήκοντα διδράχμων. *Regulam auream* appellat iſtam γλῶσσαν Vulgatus Interpres. Nazianzenus ϛίχοις: Χρυσῆς τι γλώσσης ἐστὶν εὐτελέστερον, Ψέλλιον, δίδραχμά τε τῶν ἀναστάτων; Siracides cap. XXI. vers. 21. Ὡς κόσμος χρυσοῦς φρονίμῳ παιδεία, καὶ ὡς χλιδὼν ἐπὶ βραχίονι δεξιῷ. Vet. Interpr. *Quaſi brachiale in brachio dextro.* Gloſſ. Iſidor. *Dextralia, brachialia.* Confer Alard. Gazæum in Caſſian. pag. 13.

t *Attamen quæ reſtant*] Leid. cod. & Genev. ed. *attamen ergo quæ* &c.

u Mer-

go omnia in animo aut corde viri conſiderantur, niſi percepto doctrinæ ſtudio, & altioris ſcientiæ penetrata caligine? tunc enim agnoſcitur & ſomnii inanis ventoſa deluſio, & ſenectutis propinquior ad mortem vicinia, & bellum avaritiæ ſeminarium, & [u] morbus indigeſtionis, & fames pigritiæ & torporis vernacula. Ergo deſcendit ad inferos: atque illic & pœnas malorum, & bonorum retributiones, & amantum conſiderans triſtes errores, oculatus inſpicit teſtis. Denique [x] nauta Charonte deportante tranſit Acherontem. Ideo & hic fluvius velut æſtus habet ebullientes juvenilium actuum. Ideo cænoſus, quia non habent juvenes digeſta liquidaque conſilia. [y] Acheron enim Græce ſine tempore dicitur. Caron vero quaſi Cronon, id eſt tempus; unde & Polydegmonis filius dicitur. Polydegmon enim multæ ſcientiæ dicitur. Ergo dum ad tempus multæ ſcientiæ quis pervenerit, in temporales gurgitis cænoſitates morumque [z] fæculentias tranſit. Deinde Tricerberum mellitis [a] reſopit offulis. Tricerberi autem fabulam jam ſuperius expoſuimus, [b] in modum jurgii forenſiſque litigii poſitam. Unde & Petronius [c] in

u *Morbus indigeſtionis*] H. e. cruditatis. Theodorus medicus cap. 6. *Dulcia omnia quidem inflationem præſtant, & indigeſtionem procurant.* Iſidor. Orig. Lib. xx. cap. 2. *Crapula eſt immoderata voracitas, quaſi cruda epula, cujus cruditate gravatur cor, & ſtomachus indigeſtus efficitur.* Cæterum poſt iſta verba ex Cod. Leid. & Genev. edit. interſerenda ſunt, *& immodeſtiæ ſubeles & ſcandala ebrietatis germina.*

x *Nauta Charonte*] *Charone* ed. Genev. Lege *Carone* cum Leid. cod. Dictum de eo jam ſupr. ad Prolog. Lib. I.

y *Acheron*] Ita & Leid. cod. Sed Genev. ed. ἀχαιρον, & χρόνος pro *cronon*. Perperam, opinor. Nam καιρὸς corruptè ut καιρὸς pronuntiavit; & Ch tanquam C; unde Corineus, Caron, & Cronos, pro Chorineus, Charon, Chronos. Servius ad Æn. VI. 106. *Acheron fluvius dicitur inferorum, quaſi ſine gaudio:* id quod & ad vers. 295. inculcat. Nempe & iſte χαίρω ut χάρω pronuntiabat. Planciades ſupra Lib. I. cap. 9. *Ceres Græcè gaudium dicitur.* Sanius Euſtath. ad Hom. p. 157. Ὥσπερ δὲ φασιν. ὅτι τὸ ἄχος καὶ ῥέει ποταμὸς ἐν ᾅδου Ἀχέρων, καὶ κατὰ μετάθεσιν τοῦ ἄχερον.

z *Fecelentias*] *Fecellentias* Leid. cod. Lege, *fæculentias* ex Genev. ed. Gloſſ. Labb. *Fæculentus*, τρυγώδης: inde *fæculentia*.

a *Reſepit*] I. e. ſopit, ſoporat, ut habet gloſſa. Compoſitum pro ſimplici, ut *recipere* pro *capere* apud Juſtinum & Florum, *reprobare* pro *probare* apud Salvian. Lib. I. de Provid. *reſidere* pro *ſedere* apud interpretem Abdiæ, nec non *retrudi* pro *trudi* apud eundem, *redire* pro *venire* apud Spartianum in Hadriano, aliaque apud alios.

b *In modum jurgii forenſis*] Barth. ad Stat. Tom. II. p. 263. emendat *in nodum*, hoc eſt, ænigma, emblema, ut ipſe exponit. Non accedo. Recte habet *in modum*, hoc eſt, in ſimilitudinem

[c] in Euſtion ait: Cerberus forenſis erat cauſidicus. Ergo tunc jurgii calumnia diſcitur, & venalis lingua in alienis exercetur negotiis, dum ſtudii doctrina profecerit, ſicut in advocatis nunc uſque conſpicitur. ſed melle ſapientiæ ſcandali dulcoratus [d] reſipiſcat [e] rancor. Deinde in ſecretis conſiderationibus admiſſus virorum fortium contemplatur imagines, id eſt virtutis inſignia monimentaque conſiderat. Ibi etiam Deiphobi inſpicit pœnam: Deiphobus enim Græce aut quaſi Dimophobus, aut velut Demophobus, id eſt aut [f] terroris timor, aut publicus timor. Ergo qualiſlibet timor ſit, juſte amputatis & manibus & oculis & auribus pingitur: illa videlicet ratione, quod omnis timor [g] nec quod videat ſentit, nec quod audiat ſcit, nec quod gerat ſine manibus novit. Denique & in ſomnis à Menelao occiditur. Græce enim Menelaus quaſi [h] Menelau, id eſt virtus populi: quæ quidem virtus omnem timorem ſemper ſomno deditum interficit. Illic etiam & Dido videtur, quaſi amoris atque antiquæ libidinis umbra jam vacua. Contemplando enim ſapientiam libido jam [i] contemtu emortua, [k] lacrimabiliter pœnitendo ad memoriam revocatur. At vero dein ad locum [illum] venitur, ubi dicimus,

*Por-*

rem, in imaginem. Sic cum alibi ſæpe in libris Mythologicis, tum Lib. II. cap. 7. *Antæus in modum libidinis ponitur* Et ſub finem hujus libelli, *Rota in modum temporis ponuntur.* Eodem ſenſu *in ſimilitudinem* dixit Albricus cap. II. *Juno poſita in ſimilitudinem aeris.* Et Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. II. *Deum ruſticorum, quem in naturæ ſimilitudinem formaverunt.* Vide porro Indic. in MODUS.

c *In Euſtion*] Barthius loco modo laudato: *In libro* I. *vel* II. vel, ſi hoc minus forte placeret, *in Satyrico*, conjecturis veriſimilibus: quarum poſteriorem, quam longè præferam, inculcat iterum pag. 1120. *Titulum eum*, inquit, *Petronianum in Fulgentio corruptum arbitror ex abbreviatione, & legendum Stico, hoc eſt, Satyrico.*

d *Reſipiſcat*] Cod. Leid. *reſipiet*. Superſcripta erat altera lectio, *vel reſipiat.*

e *Rancor*] Gloſſ. *acerbitas.* Quid ſit *rancor* eleganter, ut omnia, docet Caſaub. ad Perſium pag. 82. Præter Auguſtinum, Hieronymum, alioſque, uſurpat eam vocem etiam Caſſianus p. 199. ed. Gazæi. Plura vide ſupra ad illa, *acrore rancidulo.*

f *Terroris timor*] Deiphobus ergo quaſi δεῖμα φόβος dictus, ſi Fulgentio credimus.

g *Nec quod videat ſentit* &c.] Hunc locum dum expurgare intendit, inquinat Pricœus ad Apulej. Mileſ. pag. 252.

h *Menelau*] Ita & Leid. cod. Ed. autem Genev. μένος λαῦ. Sed corrumpere Græcas voces ſolenne Fulgentio eſt.

i *Contemta emortua*] Scribe cum Leid. cod. & ed. Genev. *contemtu.*

k *Lacrimabiliter*] *Lacrimaliter* cod. Leid. Quod videtur Fulgentio non in-

di-

*Porta adverſa ingens ſolidoque adamante columnæ:*
*Vis ut nulla virûm, non ipſi exſcindere ferro*
*Cœlicolæ valeant, ſtat ferrea turris ad auras.*

Vide quam evidentem ſuperbiæ atque tumoris imaginem deſignavimus. Cui etiam turri ideo adamantinas columnas addidimus: quia [l] hoc genus lapidis indomabile eſt, ſicut etiam [m] in Græco abſolvitur. Superbiam enim nec divinus timor, nec humana virtus, nec famæ verecundia revocare poteſt. Ferrea vero turris ad auras elatio erecta & incurvabilis dicitur. Sed elationem quis ſervat niſi Tiſiphone, hoc eſt furibunda vox? At vero quod diximus,

*Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra Sævior:*

illud nihilominus deſignavimus, quod deterior eſt in ſuperborum corde tumoris inflatio, quam in ore ventoſa jactatio. nam illud quod diximus,

*—— Tartarus ipſe*
*Bis patet in præceps tantum tenditque ſub umbras*
*Quantus [n] ad ætherium cælum ſuſpectus olympum;*

conſidera plenum ſuperbiæ meritum. Pœna enim ſuperbiæ dejectio eſt. quanto enim elatus contemnitur, tanto præ vilitatis dejectione torquetur. Ergo exaltatus quis in ſuperbiam duplum [o] eliditur. Unde & Porphyrius in epigrammate ait,

P *Pau-*

dignum. Auctor Ovid. Vetulæ: *Seu lacrimalia, ſeu cujuſque foramina ſenſus.*

l *Hoc genus lapidis*] Immo *adamantinum*, quando pro re duriſſimâ ponitur, ἀπὸ τῆ ἀδάμαντος dicitur, ut ea vox ferrum duriſſimum vel chalybem denotat, non gemmam. Vide quæ notavimus ad Hygin. cap. 22. Homerus certè, unde iſtam Tartari deſcriptionem hauſit Maro, σιδήρειας πύλας ei tribuit Iliad. Θ. vers. 15.

m *In Græco abſolvitur*] Gloſſ. *interpretatur*. Ex à enim στερητικῷ, & δαμάζω, dictus *adamas*.

n *Ad ætherium cælum ſuſpectus olympum*] *Cæli* legitur apud Virgil. Æn. VI. vers. 579. Olympus nempe θεῶν ἕδος eſt, & altior cœlo. Tibullus in Panegyrico ad Meſſallam: *Jupiter ipſe levi vectus per inania curru Adfuit, & cælo vicinum liquit Olympum.* Hæc docuit nos I. Douza not. in Tibull. Lib. IV. c. 7

o *Eliditur*] H. e. dejicitur. Fulgent. Ruſpenſis ad Monimum p. 21. ed. Baſ. *Prævenit eliſum ut ſurgat, ſubſequitur elevatum, ne cadat.* Et epiſt. 3. *Armis, quibus eliditur, ſurgit.* Vetus Interpr. Pſalm. 145. vers. 7. *Dominus erigit eliſos.* Marc. cap. IX. 20. *Eliſus in terram volutabatur ſpumans.* Victor

Epi-

p *Pauxillum Fortuna tibi, res perfida, Quinte,*
*Extulit in frontem grande ſupercilium.*
q *Nam ne aliud credam, puteum puto te quoque, Quinte:*
*Quanto altus magis es,* r *tam mage deſpiceris.*

Denique ibi & gigantas videt, & Ixionem, & Salmoneum; s omnis ſuperbiæ pœna damnatos: nec non & Tantalum. Tantalus enim Græce quaſi θέαν θέλων, id eſt viſionem volens. Omnis enim avaritia jejuna fruendi uſu, t ſola viſionis imagine paſcitur. Sed his locis judex Radamanthus Gnoſius ponitur. Radamanthum enim quaſi τὰ ῥήματα δαμάζων, id eſt verbum domantem dicimus. γνώσκω enim ſentire dicitur. Ergo qui verborum impetum domare ſcit, hic ſuperbiæ & damnator & contemtor eſt. Denique Æneas hoc ſtrepitu terretur. Vir enim pius ſuperbiæ voces & ma-

Epiſcop. Lib. 1. de Perſec. Vand. *Inſontem infantiam elidebat ad terram.* Et Lib. 11. *Illam mirabilem arborem eliſit ad terram.* Tertull. de Cult. Fœm. cap. 7. *Quid crinibus veſtris quieſcere non licet, modo ſubſtrictis, modo relaxatis, modo ſuſcitatis, modo eliſis.* Jornandes Get. cap. 15. *Septem valentiſſimos milites ad terram eliſit.* Chryſol. Serm. xv. *Ut levaret jacentes, eliſos erigeret.* Auguſtin. Confeſſ. Lib. iv. cap. 1. *Salubriter proſtrati & eliſi.* Plura congeſſi ad Hyg. Myth. cap. 38.

p *Pauxillum*] Pithœus Catal. Lib. 1. *Pauxillo* edidit. MS. Leid. *auxilium.* Puto ſcriptum fuiſſe Porphyrio *pauxillam*, ut oppoſitio ſit inter parvam frontem, & grande ſupercilium. *Paucus* eſt parvus. In Prologo, qui Junilio præfixus eſt: *Proverbium eſt pauca ſententia verborum.* Hinc *pauxillus* parvulus. Symm. Lib. 1. epiſt. 4. *Pauxillum tempus.* Lucillius: *Plumbi pauxillum rudus, linique metaxam.* Salvianus Lib. 1. de Gubern. Dei p. 13. Non tamen niſi pauxillulum vini ſumere ac delibare permiſit. Turpilius Lemniis: *Propter peccatum pauſillulum indigniſſime Patriâ protelatum eſſe ſævitia patris.* Ita edidit Mercerus, qui & pauſillulum pro pauxillulum annotat poſitum. Sed mihi illud pauſillulum ex pravâ pronuntiatione librariorum ortum, nec Latinum videtur. Ejuſdem farinæ cenſeo *prægnas* & *nugas*, pro prægnax & nugax, quæ à Chariſio annotantur Lib. 1. Cæterum in Turpilii illo loco omnino *pauxillum* ſcribendum, ne lex verſus migretur: atque ita video repræſentare etiam Godofredi editionem.

q *Nam ne aliud* &c.] MS. Leid. *Nam ut aliud.* Scriptus liber, quem Anonymus inſpexit, *ut non aliud.* Videtur caſtigandum, *ut ne aliud* &c.

r *Tam mage deſpiceris*] Luſus eſt in ambiguitate vocum *altus* & *deſpicere.* *Deſpicere* eſt pro nihilo habere, & deſuper aſpicere. Vide Nonium cap. iv. Hinc illa ſeptuoſa dictio apud Macrob. Lib. 1. cap. 6. *Quod dii deſpicerentur.* Gloſſ. Steph. *Deſpexit*, ὑπερεῖδεν, καὶ ὑψόθεν ἀπέβλεψεν, καταφρόνησεν. Schol. Horat. ad Lib. iii. od. 7. *Deſpicere eſt deorſum ſpicere ſeu videre, quod facimus, quando aliquem contemnimus.* Hinc *deſpectio* pro contemtu. Vet. Interp. Job. cap. xii. 21. *Effudit deſpectionem ſuper principes.*

s *Omnis ſuperbia* &c.] Mallem *omnes*, niſi & heic ἀρχαΐζειν voluit Planciades.

t *Sola viſionis* &c.] *Sola viſionis* Leid. cod. Quod non ſpreverim. Vide Chariſ.

& malorum pœnas [u] effugit & paveſcit. Deinde ramum aureum [x] poſtibus devotis infigit, & ita Elyſium ingreditur. [y] quod clareat facundia perfectione, omiſſo jam labore diſcendi, memoriæ, quæ in cerebro eſt, ſicut in poſtibus perpetuæ infigenda, Elyſium ingreditur campum. Elyſis enim Græce reſolutio dicitur. id eſt, feriatam vitam poſt [z] magiſtrianum timorem. Sicut enim inferni Proſerpina regina, ita ſcientiæ regina memoria eſt, quæ in Elyſiis perſerpens, dominatur perenniter mentibus. Huic ergo doctrinæ aureus ramulus dedicatur. De qua memoria Cicero dicere ſolitus erat, [a] Theſaurum ſcientiæ. Sed in Elyſiis campis primum [b] Muſenum videt, [c] qui Muſarum dono excelſior eſt omnibus, qui etiam patrem oſtendit Anchiſen, & Lethæum fluvium. patrem ſcilicet ad tenendum gravitatis morem: Lethæum vero, ad oblivifcendam pueritiæ levitatem. denique ipſum nomen Anchiſæ conſidera. Anchiſes enim quaſi [d] a i n o i ſ c e n o n, id eſt pa-

riſ. Lib. II. & quæ notavi ſupr. ad illa, *Eſto Euryſtheus alio fortiori.*

u *Effugit & paveſcit*] *Ac paveſcit* Leid. cod. Etiam *aufugit* commodius foret.

x *Poſtibus devotis infigit*] *Devovit* Leid. cod. Mallem, *devotus.*

y *Quod clareat facundia* &c.] Leid. cod. *Quo claret dum perfectione.* Scriptus liber ab Anonymo conſultus, *dum perfectionem.* Emendem, Quo clareat facundiæ perfectionem, omiſſo jam labore diſcendi, memoriæ, quæ in cerebro eſt, ſicut in poſtibus, infigendam. Quæ deinde ſequuntur, *Elyſium ingreditur campum*, è margine in textum irrepſiſſe ſuſpicor, vel locum ita conſtituendum, poſitâ τελεία στιγμῇ ante τὸ *Elyſium: Elyſium ingreditur campum, id eſt, feriatam vitam poſt magiſtrianum timorem: Elyſis enim Græcè reſolutio dicitur.*

z *Magiſtrianum timorem*] Gloſſ. Nomicæ, Μαγιστριανὸς, ὁ κασρένσιος. Μαγιστριανὸς, μανδάτωρ. Gloſſ. Philox. *Agens in rebus*, μαγιστριανός. Sed illa heic non quadrant. *Magiſtrianus timor* eſt, quem magiſter incutit. Adde quæ Voſſius habet in de Vitt. Serm. p. 505.

a *Theſaurum ſcientiæ*] An neutro genere uſurpavit? Ita videtur, niſi τὸ *eſſe* ſubaudiendum eſt. Petron. Fragm. Tragur. *Literæ theſaurum eſt.* Vide ibi Cl. Schefferum, Barth. Adverſ. Lib. XXX. cap. 6. & quæ nos ad Hyg. Myth. cap. 3. annotavimus. Invenias & in notis Tyronis p. 147. *theſaurum.* De memoria non minus eleganter Plutarchus παιδ. ἀγωγ. Part. II. cap. 15. Αὕτη γὰρ ὥσπερ τῆς παιδείας ἐστὶ ταμιεῖον. Tertull. de Anim. cap. 4. *Quam* (memoriam) *& ipſe Plato ſenſuum & intellectuum ſalutem, & Cicero theſaurum omnium ſtudiorum prædicavit.*

b *Muſenum videt*] *Muſeum* ed. Genev. Scribendum erat *Muſæum.* Virgil. Æn. VI. vers. 666. *Quos circumfuſos ſic eſt affata Sibylla: (Muſæum ante omnes: medium nam plurima turba Hunc habet, atque humeris exſtantem ſuſpicit altis:) Dicite felices animæ, tuque optime vates* &c.

c *Qui Muſarum dono* &c.] Leid. cod. *Qui Muſarum dono excelſiorem omnibus.* MS. liber Anonymi, *quaſi Muſarum donum excelſiorem omnibus.* Suſpicabar fuiſſe, *Muſarum dominum* &c.

d *Ainoiſcenon*] Ed. Gen. *ianoiſcenon.* Leid. cod. *amoyſcenon.* Et mox, *patrem*

patriam habitans. unus Deus enim pater, rex omnium, ſolus habitans in excelſis, qui quidem ſcientiæ donô monſtrante conſpicitur. [e] Nam & vide quid filium docet:

*Principio cœlum ac terram campoſque liquentes,*
*Lucentemque globum Lunæ Titaniaque aſtra.*

Vides ergo quia, ſicut Deum creatorem oportuit, & de ſecretis naturæ myſteriis docet, [f] & reduces animas iterum ad vitam demonſtrat, & futura oſtendit. Ad hæc ego, O vatum [g] Latiaris [h] autenta! itane tuum ingenium clariſſimum tam ſtultæ defenſionis fuſcare debuiſti caligine? qui dudum in Bucolicis myſtice perſecutus dixeras,

*Jam redit & virgo, redeunt Saturnia regna;*
*Jam nova progenies cœlo demittitur alto.*

Nunc vero dormitanti ingenio [i] Academicum quippiam ſtertens,

*Sublimes animas iterumque ad tarda reverti Corpora.*

[k] Num-

*trem habitans.* Facile apparet in *ainoiſcenon* latere *σκηνῶν.* Joan. 1. vers. 14. Ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. Vet. Interpr. *habitavit in nobis.* Proverb. cap. 11. vers. 21. Ὅτι εὐθεῖς κατασκηνώσουσι γῆν, *habitabant in terrâ.* De cætero neſcio quid faciam.

e *Nam & vide*] Leid. cod. *Nam inde quod.* Lege, *nam vide quid.*

f *Et reduces animas* &c.] Leid. cod. & Genev. ed. *Et reduces iterum animas, iterum de vitâ demonſtrans.* Forte, *& reduces animas ire iterum ad vitam demonſtrat.* Sed Commel. lectio non incommoda eſt.

g *Latiaris*] Leid. cod. *Latialis.* Non malè. Macrob. p. 282. *Doctrinæ Latialis haud inſcium.* Capella Lib. IV. *Latiali promere cœpit facultate.* Et iterum, *Varronis mei inter Latiales glorias.* Anonymus in Carmine de Paſſione Domini, *Latialis honos.* Symmachus tamen Lib. 1. ep. 4. *Monetâ Latiaris eloquii.* Dupliciter etiam Græci ſcribunt. Quem enim Δία Λατιάριον appellat Porphyrius περὶ ἀποχῆς, is Dioni in Caligula eſt Λατιάλιος. Adde quæ Juretus congeſſit ad Symm. Lib. 1. epiſt. 9.

h *Autenta*] Gloſſ. *Italica auctoritas.* Gloſſ. Philox. *Auctoritas*, αὐθεντία. Gr. Αὐθέντης, *auctor. Authenta* eſt, cui refragari nemo poteſt. Hinc *authenticæ ſcripturæ* Claud. Mamerto, *authenticæ rationes* Ulpiano. Αὐθένται τῶν νόμων ſunt juris doctores in Gloſſis Nomicis. Invenitur eadem vox in notis Tyronis. Gloſſ. Philox. modo laudatum, *Perpennius*, αὐθέντης. Quid vocabuli ſit *Perpennius*, fateor me ignorare. Curopalatæ αὐθέντης eſt *dominus.*

i *Academicum quippiam ſtertens*] Gloſſ. *Platonicum.* Videatur Plato in Phædone, Auguſtin. C. D. Lib. XXII. cap. 28. Servius ad Æn. VI. 703. Tertull. de Reſurr. Carn. Chriſt. cap. 1. Platonici immortalem animam è contrario inclamant: immo adhuc proximè etiam in corpora remeabilem affirmant, etſi non in eadem, etſi non in humana tantummodo, ut Euphorbus in Pythagoram, Homerus in pavum recenſeantur.

k Numquidnam jam oportuerat inter tanta te dulcia poma, mora etiam ponere, tuæque luculentæ ſapientiæ funalia l caliginare? Ad hæc ille ſubridens, Si, inquit, inter tantas Stoicas veritates etiam aliquid Epicureum non deſipuiſſem, paganus non eſſem. m Nulli enim omnia vera noſſe contigit niſi vobis, quibus Sol veritatis illuxit. Neque enim hoc pacto in tuis libris conductus narrator acceſſi, ut id, quod ſentire me oportuerat, diſputarem, & non ea potius quæ ſenſeram n lucidarem. Audi ergo quæ reſtant. In ſeptimo vero Cajeta ſepulta nutrice, id eſt o magiſtriani timoris projecta gravedine. unde & Caieta dicta eſt quaſi p coactrix ætatis. Nam & apud antiquos q caiatio dicebatur puerilis cædes: Unde & Plautus r in Ciſtellaria comœdia ait,

*Quid*

k *Numquidnam*] Præfero lectionem Leid. cod. *nunquid jam.*

l *Caliginare*] Caligine fuſcare. Novum verbum hoc, nec uſquam alibi mihi lectum. Sed Leid. cod. habet *caligare*. Perperam dicas, cum *caligare* ſit cæcutire. Gloſſ. Labb. *Caligo, as, ἀμβλυώττω.* Dixit quidem *caligantes feneſtras* Juvenalis, Sat. VI. 31. Sed *μονωνυμεῖ*. Immo *caligare* ferrei ævi ſcriptoribus eſt caligine obducere. Chryſol. Sermon. XLII. *Sicut terræ nubes caligant cælum.* Et XLIII. *Viſum ſpectantium caligabant.* LXXIII. *O ſi tætra nubes lethalis pomi ſpeciem caligaſſet.* Scribe ergo *caligare* ex codice illo præſtantiſſimo. Videntur pravè imitari Virgil. Æn. VI. 605. *Mortales hebetat viſus, & humida circum Caligat.* Sed *caligat* ibi non activè, ſed abſolutè ponitur. Capella Lib. 1. pag. 18. *Nam veſtis ejus hyalina, ſed peplum fuerat caliginoſum.* Leid. cod. *caligoſum.* Rarum & hoc, niſi vitioſum eſt.

m *Nulli*] Ita & MS. Leid. Sed ſcripti libri ab Anonymo inſpecti *nullo:* quod Fulgentianæ κακοζηλίᾳ eſſe convenientius non pauca alia id genus archaica evincunt.

n *Lucidarem*] Præfat. Lib. de Priſc. Serm. *Rerum manifeſtationibus dantes operam lucidandis.*

o *Magiſtram timoris*] Lege cum Leid. cod. & Genev. *magiſtriani timoris projecta gravedine.*

p *Coactrix ætatis*] *Coartrix* legit Scaliger ad Auſonium. Nugatur ſolennia Planciades. Cajeta dicta eſt ἀπὸ τοῦ καίεσθαι. Servius ad Æn. X. vers. 36. *Alii apud Cajetam dicunt exuſta navigia: unde & Cajeta dicta eſt ἀπὸ τοῦ καίεσθαι.*

q *Caiatio*] Forte à *Caia*. Iſidor. Orig. XVIII. 6. *Hæc (clava) & cateja, quam Horatius caiam dicit.* Sed Scaliger à τοῦ *cai* deducit. *Cal autem ſive kal*, inquit, *cancelli ſunt in Vett. Gloſſis.* Locum Iſidori Breulius ita legit: *Quam Lucillius calam dicit.* Cum calæ fuſtes ſint, veriſimilis cenſenda iſta conjectura. Nam catejæ linguâ Thecchiſcâ haſtæ dicuntur, ut Servius docet ad Æn. VII. vers. 741.

r *In Ciſtellaria*] Non comparet iſte verſiculus in eâ Ciſtellariâ, quam hodie habemus. *Clitellariâ* legendum eſſe docet Scaliger, eandemque eſſe hanc fabulam, quæ aliter *Aſtraba* dicatur. Atque ita appellat quoque eam Mekerchus in de Pronunt. Ling. Græc. cap. 40. In fragmentis Plautinis ſcribunt, *Quid tuam amicam times, ne te manuleâ cajet?* Sed Leid. cod. diſertim cum Commel. *Quid tu amicam, & manuleo.* Vide porro Voſſ. Etymol. voce *Manulea.* ubi rectè diſtinguit, *Quid? tuam*

*Quid tu amicam times ne te manuleo cajet?*

Nam evidenter monſtratur quod in modum diſciplinæ poſita eſt, dum diximus,

*Æternam moriens famam Cajeta dediſti.*

Diſciplina doctrinæ quamvis [s] moriendo deſciſcat, æternum tamen memoriæ ſemen hereditat. Ergo pædagogantis [t] ſuſpectione ſepulta, ad deſideratam olim pervenitur Auſoniam, id eſt ad boni crementa, quo omnis ſapientum voluntas avida alacritate feſtinat. Auſonia enim ἀπὸ τοῦ αὐξάνειν dicitur, id eſt cremento; ſive etiam quod uſque in hanc ætatem crementa ſunt corporum. Denique nunc & uxorem petit Laviniam, id eſt laborum viam. ab hac enim ætate [u] unuſquiſquis utilitatum emolumentis laborum adſciſcit ſuffragia. unde & filia Latini dicta eſt [x] nepotis Fauni. Latinus enim dictus eſt à latitando: quod omnis labor diverſis in locis latitet. Unde & Latona dicta eſt Luna, quod nunc [y] ſuperna cæli, nunc inferiora, nunc uniformis latitet. Faunos vero [z] quaſi c a u n o n û s, id

*tuam amicam times, ne te manuleo cajet?* Nec aliter ſcribit Scalig. Auſon. Lect. Lib. II. cap. 22.

s *Moriendo deſciſcat*] MS. Anonymi & cod. Leid. *ſtudendo deſciſcat.*

t *Suſpectione*] Gloſſ. *ſollicitudine.* Immo reverentiâ potius & obſervantiâ. Macrob. Lib. VII. Sat. pag. 221. *Quem ſuſpectio minoris extulerit & ſuis antepoſuerit rebus.* Contrarium eſt *deſpectio.* Vetus Interpr. Jobi cap. XII. 21. *Effundit deſpectionem ſuper principes.* Edunt apud Lactant. Firm. Lib. II. cap. 2. *Factorem ipſum nemo ſuſcipit, aut veretur.* Lego, *ſuſpicit.* Cæterum pro *ſuſpicione* ponitur *ſuſpectio* cum ait præfat. Lib. III. *Inſcientiæ formidoloſa ſuſpectio.* Sic & apud Ennium Phœn. referente Nonio cap. XI. *Severiter ferre ſuſpectionem falſam futilium eſt.*

u *Unuſquiſquis*] Ed. Genev. *Unuſquiſque.* Cod. Leid. *Unuſquiſvis.* Scripſerim. *unuſquivis.*

x *Nepotis Fauni*] MSS. Anonymi, *Canni*, & poſt paullo *Caunus* pro *Faunus*: unde valde vereor, ne iterum heic ſolitâ illâ licentiâ ſuâ heic uſus ſit Fulgentius in vocabulis detorquendis. Quod Faunum dictum ait quaſi *Caunonum*, id certè non parum favet ſuſpicioni noſtræ. At quid ſimile *Faunus* cum τῷ *Cannonus* habet? Cæterum MSS. Anonymi heic habent *nepus Canni*: unde apparet faciendum *neptis Fauni*: & ad Laviniam referendum. Nam Latinus non nepos, ſed filius erat Fauni. Vide Æn. VII. vers. 45.

y *Superna cæli*] Illud *cæli* non habet editio Genevenſis. Exiſtimem mutandum in *celet.*

z *Quaſi Cannonus*] Leid. cod. *id eſt*, *quaſi* &c. Et ſic etiam Gen. Ed. in quâ præterea pro *Cannonus* exhibetur κάμνων νῦς: quomodo & Scriverius in margine libri ſui emendaverat. Forte copulaverat verba & ſcripſerat καμνόνυς. Sed quid κάμνων ad *Caunus* vel *Faunus*?

id eſt laborans ſenſus. Nam & [a] Maricam ducit nympham, quaſi mericam, id eſt cogitationem. Unde & Homerus ait,

*Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.*

[b] In octavo Euandri auxilium petit. Euandros enim Græce bonus vir dicitur. Ergo jam perfectio virilis humanæ ſocietatis bonitatem inquirit. à quo bonitatis virtutes, id eſt Herculeam gloriam, audit, quemadmodum Cacum occiderit, id eſt malum. Deinde arma Vulcania, id eſt igniti ſenſus munimina, adverſus omne malitiæ tentamentum induitur. Vulcanus enim quaſi [c] bulencauſon, id eſt ardens conſilium dicitur. Ideo etiam ibi omnes Romanorum depictæ ſunt virtutes: [d] quod ſapientiæ conſulto munimine felicitates omnes aut conveniunt aut prævidentur. Bene enim agere futuræ bonitatis ſeminarium eſt. Sive etiam qui bene agit, bona ſibi fiducialiter repromittit. Ergo ſapientia & bona ſeminat, & bona ſperat. In IX. X & XI. ipſis armis adjutus contra Turnum pugnat. Turnus enim Græce dicitur quaſi [e] turonnus, id eſt furibundus ſenſus. Contra omnem enim furiam ſapientiæ atque ingenii arma reluctant. Unde & Homerus ait. [f] Maceſex. [g] Exhinc etiam Mezentium contemtorem deorum interficit. Deus enim omnia bona

a *Maricam ducit nympham*] Vide Servium ad Æn. VII. vers. 47. Schol. Horat. ad Lib. III. od. 17. Lactant. Firm. Lib. I. cap. 22. Idem Lactantius ejusdem libri cap. 21. *Solent mortuis conſecratis nomina immutari, credo ne quis putet eos homines fuiſſe. Nam & Romulus poſt mortem Quirinus dictus eſt, & Leda Nemeſis; & Circe Marica; & Ino, poſtquam ſe præcipitavit, Leucothea, materque Matuta; & Melicertes filius ejus Palæmon atque Portumnus.*

b *In octavo*] Leid. cod. & Genev. *Deinde in octavo.*

c *Bulencauſon*] Leid. cod. *Bulencalon.* Barbarum vocabulum finxit ex βουλὴ & καίω. Forte tamen ſcripſerat, βουλῆς καῦσος vel καύσων: quod eſſet *conſilii ardor.* Cæterum pro *dicitur* habet *dicimus* idem codex. Sed ita pro *Vulcanus* in præcedentibus ſcribendum eſſet *Vulcanum.*

d *Quod ſapientiæ conſulto* &c.] Leid. cod. *Quod in ſapientiæ conſultus munimine.* Etiam Genev. ed. τὸ *in* agnoſcit, tametſi in cæteris nihil variat. Si placere poteſt Leid. cod. lectio, τὸ *conſultus* explicandum *conſilii*, ut gloſſa habet. Sed mallem *ſapientis conſilii.*

e *Turonnus*] Ex duabus vocibus Græcis Θοῦρος & νοῦς fecit unam barbaram *turonnus*: quanquam melius per ſimplex n *turonus* Leid. cod.

f *Maceſex*] Placet Scriverii μαχη-τῆς.

g *Exhinc*] *Hinc* cod. Leid. Sed *exhinc*, quo & Sueton. in Tiber. cap. 9. utitur, non diſplicet. Ita *exinde* pro *inde* dixit Juſtinus Lib. XI. cap. 9.

h *Et*

bona fieri [h] & imperat & importat: ſed animus, qui eſt in corpore, deum contemnendo bona non implet, reluctatque in bonis [i] ſua inleſione. cujus auſus lædentes, quaſi Lauſum filium ejus, vir ſapiens interimit: dehinc ipſum animum vincit. Nam quis amicus Turni eſſe dicitur? nihilominus Mezapus, quaſi μισῶν ἔπος, quod nos Latine horrens ſermonem dicimus. Unde & Euripides in Tragœdia Ephigeniæ ait: [k] Hic eſt inſuperanſ. Ergo in XII. victor Meſſapi tunc demum [l] trutina æquilance, id eſt morum gravitate, ponderatur ac diſponitur. Deinde [m] Juturna bello diſcedere præcipitur; quæ [n] currum etiam regebat. Juturna enim in modum perniciei ponitur, quod diuturne permaneat. Ergo furibundæ mentis [o] pernicies ſoror ejus eſt: currum vero ejus [p] quaſi regit, & eum [q] de morte protelat. Certe pernicies, quod furorem diu pro-

h *Et imperat & importat*] Leid. cod. & Edit. Genev. *Et præſtat & imperat.* Longè melius.

i *Sua inleſione*] *Inluſione* Leid. cod. & alter Anonymi. Quæ procul dubio manus Fulgentii eſt. Inluſit enim diis Mezentius.

k *Hic eſt inſuperans*] Genev. ed. *Ueeſtin...* &c. Locus procul dubio mutilus eſt; ſed quem ſine ope melioris codicis fruſtra ſanare intendas.

l *Trutinâ æquilance*] Leid. cod. *trutinæ æquâ lance.* Ita & Genev. ed. niſi quod vitioſè *trutane* pro *trutinæ* repræſentat. Ambroſ. Hexaëm: Lib. 1. cap. 6. *Æquâ lance ſuſpenditur.* Apulej. Dialogo Hermetis: *Pari lance componderans.* Hilaſius in deſcript. XII. Signorum Cœleſt. *Libraque lance pari.* *Bilanx* enim libra, ut loquitur Capella Lib. 11. Verba Capellæ ſunt: *Sine bilance libra apparere dignata eſt.* Leid. membranæ *blance*, quod exponunt gloſſæ, *blandâ*. Illis ſuffragari Gloſſas Stephani annotat Grotius, *Blanx* εὐηθής. Sed falſus in eo eſt. Legendum, *Blax*, εὐήθης, hoc eſt, *ſtultus.* Heſychius: Εὐήθης, βλὰξ, χρηστοήθης, ἀφυής. Conf. Schol. Ariſt. Plut. 11. 2. Feſt. in *Blitum*, & Etym. in βλάξ. Æquilancem trutinam perquam eleganter ἰσοζυγὲς Palladius: *Libra jugo æquali* &c.

m *Juturna præcipitur*] Non vulgaris ea locutio. Sic Victor de Perſec. Vandal. Lib. 11. *Præcipimur reddere rationem.* Capella Lib. 1. pag. 15. ed. Grot. *Mox Jovis ſcriba præcipitur.* Ita habet MS. Leid. non *ſcribæ*, ut ediderunt. Sulpicius Severus Hiſtor. Sacr. Lib. 1. *Aquam producere præceptus eſt.* Ammianus Marcell. Lib. XXII. p. 377. ed. Boxh. *Tonſor venire præceptus.* Lib. XVI. pag. 109. *Agere præceptus in iiſdem locis.* Ad eundem modum *permiſſus* dicitur, cui aliquid permiſſum eſt, apud Cyprian. Tom. 11. pag. 232. ed. Gryph. Auguſtin. C.D. Lib. XVIII. 18. Fulgent. Ruſpenſ. epiſt. 2. Am. Marcellin. Lib. XXIII. pag. 458. Abdiæ Babyl. Interpret. Lib. III. Salvian. de Gub. Dei Lib. IV. Sext. Ruſ. Brev. cap. 12. & 16.

n *Currum etiam regebat*] Leid. cod. & Genev. ed. *currum etiam fratris regebat.*

o *Pernicies ſoror ejus eſt*] Leid. cod. *Pernicioſior ſoror eſt.*

p *Quaſi regit*] Leidenſis & Anonymi codices: *currum vero ejus quod regit.* Univerſum locum Leid. cod. ita conſtituit: *currum vero ejus quod regit, & eum de morte protelat, certe pernicies quod furorem* &c. Quam genuinam eſſe lectionem perſuaſiſſimum habeo.

q *De morte protelat*] Feſtus: *Protelare, longè propellere, ex Græco videlicet, quod eſt* τῆλε, *& ſignificat longè.*

producere novit ne finiatur. Nam primum aurigam Methyſcum habuit. ([r] methyſcus enim Græce eſt ebrioſus) ut primum furiam animi ebrietas ducat: dehinc pernicies ad protelandum accedat. Et ideo & ipſa immortalis dicitur: Turnus vero mortalis dicitur. furor enim animi cito finitur: pernicies vero diuturne perſeverat. ideo & currum ejus circumagit, id eſt in longum tempus protelat. Rotæ enim in modum temporis ponuntur. unde & Fortuna rotam ferre dicitur, id eſt temporis volubilitatem. [[s] Vale Domine, & mei tribulos pectoris cautius lege.]

[Virgilianæ continentiæ secundum Philosophos moralis expositio, a Fabio Planciade. v. c. edita, explicit.]

Ita *protelare cladem* Mileſ. Lib. VIII. *protelare exitium* Lib. IX. dixit Apulejus. Eſt & idem interdum, quod *differre* & *prolongare*. Auctor Ovid. Vetul. *Cauſam protelat in annos*. Symmach. Lib. 1, ep. 1. *Protelarem te paululum, ni vererer, ne dilatione exſpectatio nutriatur.* Vetus Interpres Deut. v. 33. *Ut protelentur dies veſtri.* Caſſian. in de Hab. Mon. pag. 18. *Antiphonarum protelatos melodiis.* Junil. Comm. in Geneſ. pag. 13. ed. Baſ. *Decebat namque omnibus modis, ut dies incipiens à luce in mane ſequentis diei eſſet protelatus.* Eodem ſenſu *prolatare* uſurpat Donatus in Terent. Andr. 1. 2. Chryſolog. Serm. v. *Callidi debitoris eſt & inverecundi, ſæpe pacta non ſolvere, & patientiſſimum creditorem longâ & artifici cavillatione protelare.* h. e. differre. Confer Donat. in Terent. Phorm. 1. 4. Voſſ. Etymol. in *protelum*, & Fr. Jun. not. ad Tertull. de Pœnit. cap. 4.

r *Methyſcus* ] *Methyſcos* Leid. cod. Mox lege *furiam animi* cum Genev. ed. Salutaris in Diſtich. Sel. *Ira vel invidia mentes & corpora lædit: Quas animi furias dira venena puto.* *Furia* pro furore non Latinè tantum, ſed & uſitate ſatis dicitur. Vide not. ad Hyg. Myth. cap. 107. Cæterum ex hoc Fulgentii loco apparet in Virgil. eſſe ſcribendum *Methyſcus*, quomodo & MS. Vat. repræſentat, non *Metiſcus*.

s *Vale domine*] Genev. ed. *Vale mi domine.* In Leid. cod. hæc clauſula non comparet. Habet vero ejus loco aliam, ſed multo corruptiſſimam & à recentiori manu, in quâ hoc monumentum Fulgentii eſſe epiſcopi affirmatur.

F A-

# [a]FABII PLANCIADIS FULGENTII V. C.

## Expoſitio ſermonum antiquorum ad Chalcidium Grammaticum cum teſtimoniis.

*NE de tuorum* [b]*præceptorum ſerie, domine, noſtra* [c]*quicquam curtaſſe inobedientia putaretur,*[d] *libellum quem de abſtruſis ſermonibus parari juſſiſti, in quantum memoriæ entheca ſubrogare potuit, abſolutum retribui,* [e]*non tam phaleratis ſermonum ſtudentes* [f]*ſpumis, quam rerum manifeſtationibus dantes operam* [g]*dilucidandis.*

[h]SANDAPILAM antiqui dici voluerunt feretrum mortuorum, id eſt loculum, non in quo nobilium corpora, ſed in quo plebeiorum atque damnatorum cada-

a *FABII PLANCIADIS*] Leid. codex: *Incipit expoſitio ſermonum antiquorum à Fulgentio Epiſcopo compoſita ad Grammaticum Calcidium.* Edd. Bapt. Pii & Micyll. *Fabii Fulgentii Planciadis vocum antiquarum interpretatio cum teſtimonio ad Calcidium.* Addit his Godofredus, *Timæi Platonis ecphraſin.* Sed de eo vide præfationem noſtram ad lectorem, ubi de Fulgentii agimus ætate.

b *Præceptorum ſerie*] Τὸ *ſerie* perperam omiſerat Mercerus. Agnoſcit illud Leid. cod. ut & B. ac M. edd. Nec conſtat ſine eo ſententia.

c *Quicquam curtaſſe*] B. M. G. *Noſtra quicquam evitaſſe.* Scribe cum Leid. cod. *Noſtra quicquam curtaſſe.* Etiam heic malè τὸ *noſtra* omiſſum à Mercero erat. Barthius ex ſuo MS. profert *declinaſſe.* Sed verbum *curtare* amat Fulgentius. Vide Indicem.

d *Libellum quem*] Lege cum B. M. G. & cod. Leid. *Libellum etiam, quem* &c. Et mox cum iiſdem *retribui.*

e *Non tam phaleratis*] Et heic lege cum B. M. G. & cod. Leid. *non phaleratis* &c. ejecto τοῦ *tam*; quod intelligendum relinquitur per ellipſin, de quâ diximus nonnulla ad Præfat. Lib. I.

f *Spumis*] Ita Leid. cod. non *ſomniis,* ut volebat Barthius Adverſ. Lib. XXIV. cap. 3. quanquam ita jam olim ediderunt Baptiſta Pius & Micyllus.

g *Dilucidandis*] Lege cum Leid. cod. B. M. & G. *lucidandis. Lucidare* pro *dilucidare* aliquoties uſurpaſſe Fulgentium docebit te Index libello huic adjectus.

h *Sandapilam*] Schol. Juvenal. ad Sat. VIII. 175. SANDAPILARUM] *Lectorum, in quibus gladiatores mortui de amphitheatro ejiciuntur.* Verum Sandapilæ lecti non erant, ſed arcæ ligneæ, σοροὶ Græcis dictæ, ut pridem docuit Salmaſius. Forte *loculo-*

davera portabantur, ſicut Steſimbrotus [i] Thaſius de morte Polycratis Samiorum Regis [k] ſcribſit, dicens: *Poſteaquam de cruce depoſitus, ſandapila etiam deportatus eſt.*

[l] VISPILLONES dicti ſunt bajuli; quamvis Antidamas Heracleopolites viſpillones dixerit [m] cadaverum nudatores; ſicut in hiſtoria Alexandri Macedonis [n] ſcribſit: *Pluſquam trecentos cadaverum viſpillones reperiens* [o] *crucibus affixit.* Mnaſeas tamen [p] iij. Europæ libro ſcribſit, Apollinem, poſtquam ab Jove ictus atque interfectus eſt, à viſpillonibus ad ſepulturam elatum eſſe.

POLLINCTORES dicti ſunt, qui [q] funera morientium accurant. Plautus [r] in Pœnulo: *Quia mihi pollinctor*

*lorum* ſcripſerat. Sueton. Domit. cap. 17. *Cadaver ejus populari ſandapilâ per veſpillones exportatum eſt.* Vide ibi Comment. & Savar. ad Sidon. Lib. II. epiſt. 8. Kirchman. Fun. Lib. II. cap. 9. Voſſ. Etymol. in SANDAPILA. Hinc *Sandapilo*, νεκροθάπτης in Gloſſ. Labbæi.

i *Thaſius*] Vett. edd. & cod. Leid. *Staſius*: quomodo & Barthius in Vet. MS. invenit. Sed *Thaſius* rectè habet. Vide Voſſ. Hiſtor. Græc. Lib. IV. cap. 7. cujus verba, ut locum eum inſpexi, ſtatim adverterunt me: *Interpretem Steſimbroti Thaſii (ut in Græcis ſcriptoribus ſolet) teſtem laudat Fulgentius Planciades libro de Priſco Sermone voce* SANDAPILA. Ergo Planciades noſter Græcos ſcriptores ipſos non legit, ſed tantum eorum interpretes. Ei tamen ſententiæ repugnare videtur, quod infra ait in PROBLEMA. *Sed ne quid Græcum te turbet exemplum, ego pro hoc tibi Latinum faciam.*

k *Scribſit*] Vett. edd. & cod. Leid. *deſcripſit.*

l *Viſpillones dicti ſunt bajuli*] Vett. edd. *bajulatores*. Leid. cod. *bajules*. Perperam. Sidon. Lib. III. epiſt. 12. *Ut locum auderent tanquam vacantem bajuli raſtris funebribus impiare. Sandapilarios* vocat idem Lib. II. epiſt. 8. Gloſſ. Iſidor. *Veſpillones, foſſarii, qui mortuos ſepeliunt, bajuli.* Cæterum *viſpillo*, ut *biſpillo* in Gloſſ. Steph. corrupta eſt pronunciatio pro *veſpillo*. Nam & *Veſpas*, a quâ voce *veſpillo* derivatur, bajulos eos dixerunt. Vide Feſtum in eâ voce, Colvium ad Apulej. p. 199. nec non Voſſium in Etymol. voce VESPA. Cum hæc ſcripſeram, in notis Junii ad Tertull. de Pallio pag. 15. legi *biſpellones* dictos, quod lugubres veſtes ſuis ſuperinduerent. Niſi fallor egometipſe, falſus eſt multum, unde hauſit illa vir ille doctiſſimus. Qui hoc commentus fuit, forte legerat in Gloſſis, Νεκροθάπται, *Biſpelliones*. Pro *Antidamus* repoſui *Antidamas* ex MS. Leid.

m *Cadaverum nudatores*] Hoc convenire dicas cum eo, quod Joannes Genuenſis in Catholico tradit, *veſpillonem* dici, quia *mortuos veſtibus ſpoliat.*

n *Scribſit*] Vett. edd. & Leid. cod. *Scripſit, dicens.*

o *Crucibus affixit*] *Crucibus fixit* Leid. cod.

p *III. Europæ libro*] Leid. cod. *In Europæ libro.* Vett. edd. *In Cecrope libro.* Vide Merceri notas. Fons erroris videtur, quod ſine diphthongo *Europe* exararant librarii, quemadmodum in ſuo MS. invenit Barthius.

q *Funera morientium accurant*] Ἐνταφιασταὶ nimirum ſunt. Lexicon Cyrill. Ἐνταφιαστὴς, *pollinctor*. Adde quæ Savaro habet ad Sidon. Lib. III. ep. 13. Kirchm. Fun. Lib. I. cap. 9. Leid. cod. & Vett. edd. heic exhibent, *funera morientia.*

r *In Pœnulo*] Leid. cod. *Menecmi comœdia.* quod eſt *Menechmis*, ut B. M. & G. habent, nec non Barthius in ſuo MS,

*ctor dixit, qui eum pollinxerat.* Dicti autem pollinctores, quaſi pollutorum unctores, id eſt cadaverum curatores; unde Apulejus in Hermagora ait: [s] *Pollinctores funere domuitionem paramus.*

MANALES LAPIDES. Labeo, qui diſciplinas Etruſcas [t] Tagetis & [u] Bacidis quindecim voluminibus explanavit, [x] ita ſcribit: *Fibræ iocinoris ſandaracei colo-*

MS. invenit. Error hic Fulgentii, non librarii eſt. Vide Merceri notas. Vel obliviofum fuiſſe valde, vel negligenter ſcripſiſſe oportet Planciaden, cum toties perverſé veterum ſcripta citaſſe deprehendatur. Sed eum non unum culpæ ejus reum eſſe oſtendimus alibi non uno loco. Nunc caſtigandus mihi Horatii Scholiaſtes. Scribit ille ad verba iſta Lib. III. od. 17. PINGUIA GALLICIS.] *Craſſa & fecunda. Mart. Te Tyrus, me pinguis Gallia nutrit.* Atqui apud Martialem Lib. VI. epigr. II. legitur, *Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia veſtit.*

s *Pollinctores funere* &c] Godofr. *Pollinctor ejus funeri dum unctionem parat.* Atque ita quoque hunc locum ſcribit Voſſius Etymol. in POLLINCTOR, & Colvius ad Apulej. pag. 199. Malim cum B. M. L. & cod. Leid. *Pollincto ejus funere, domuitionem paramus.* Lexic. Cyrill. Ταριχεύω νεκρόν, *pollingo.* Gloſſ. Labb. *Pollingo*, περιστέλλω νεκρόν, συνεσπλοκιῶ, ἐνταφιάζω, ταρχεύω. Forte, ταριχεύω. Sed *pollinctor* exponitur etiam νεκροφόρος. Non probo confuſionem. Ἐνταφιαστὴς eſt *pollinctor*, non νεκροφόρος. Οἱ ὁ Geneſ. cap. L. vers. 2. Καὶ προσέταξεν Ἰωσὴφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς ἐνταφιασταῖς, ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα. Vet. Interpr. *Præcepit ſervis ſuis medicis, ut aromatibus condirent patrem.* Atque hoc pertinet ad pollinctores. Malè ergo Grammaticus neſcio quis apud Barth. Adverſ. Lib. XXXVII. cap. 12. *Pollinctores, qui ſepeliunt mortuos.* Sepelire veſpillonum eſt, lavare, ungere, coronare pollinctorum. Barthius cum in Vet. libro inveniſſet, *Pollinctore ſub fine domitionem paramus*, inde exſculpſit, *Pollincto rite, ſub finem domitionem paramus.* Non premo pollicem. *Funus* heic eſt cadaver. Maro II. Æn. *Patrios fædaſti funere vultus.* Ibi Servius: FUNERE; *cadavere. ab eo, quod præcedit, id quod ſequitur. Funus enim jam ardens cadaver.*

t *Tagetis*] Vide Lactant. Argum. Lib. XV. Met. Ovid. & quæ de eo ad Minuc. Felicem p. 39. Cl. Ouzelius, & Lindenbrog. ad Cenſor. cap. 4. congeſſere. Meminit ejus rurſus noſter in *Præſegmina.* Scripſiſſe ipſum quædam, etſi dubitent nonnulli, planè perſuaſus ſum. Servius ad Æn. VIII. 398. *Sciendum ſecundum aruſpicinæ libros & ſacra Acherontia, quæ Tages compoſuiſſe dicitur, fata decem annis quadam ratione differri.* At Cicero II. de Div. *Tum illum* (Tagetem) *plura locutum multis audientibus, qui omnia ejus verba exceperint, literiſque mandaverint.* Tagetem inter ſcriptores numerat tamen etiam Scholiaſtes Statii ad IV. Theb. vers. 516. *Maximis in hoc auctoribus, Pythagorà, Platone, & ipſo Tagete, convenientibus.* Et Marcellinus Lib. XVII. p. 184. ed Boxh. *Ut in Tagetis Thuſci libris legitur, Vejovis fulmine mox tangendos adeo hebetari, ut nec tonitru, nec majores aliquos poſſint audire fragores.* Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. 9. *Aruſpicina autem primus Etruſcis tradidiſſe dicitur quidam Stages.* Scribe, *Aruſpicinæ artem*, & *Tages* pro *Stages.*

u *Bacidis*] Leid. cod. *Bacittidis.* Vett. edd. *Bacchetidis.* Sed *Bacidis* benè habere cenſet Godofredus, qui heic notat: *Fuit autem Bacis Fatidicus, qui oracula & luſtratus libros ſcripſit, quos legiſſe ſe teſtatur Pauſanias in Meſſeniacis.* In Continent. Virg. & III. Myth. *Battiades* eſt. Vide ibi notas noſtras.

x *Ita ſcribit*] *Ita ait* Leid. cod. cum edd. Vett.

*loris* [y] *dum fuerint*, *manales tunc* [z] *verrere opus eſt petras*, hoc eſt, quas antiqui ſolebant in modum cylindrorum per limites trahere pro pluviæ immutanda inopia.

[a] NEFRENDES SUES. Diophantus Lacedæmonius, qui de ſacris Deorum ſcribſit, ait apud Athenas Marti ſolere ſacrificari ſacrum, quod [b] ἑκατομφόνια appellatur: ſiquis enim centum hoſtes interfeciſſet, Marti de homine ſacrificabat apud inſulam [c] Lemnum: quod [d] ſacrificatum eſt à duobus Ariſtomene Gortynenſi, & Theoclo Elæo, ſicut [e] Soſicrates ſcribit. Sed poſtquam hoc Athenienſibus diſplicuit, cœperunt [f] efferre porcum caſtratum, quem nefrendum vocabant, [g] quaſi ſine renibus. Et

y *Dum fuerint*] *Dum fuant* Vett. edd. *Si fuant* Turneb. Adverſ. Lib. XIX. cap. 24. Sed *fuerim* diſertim præfert Leid. cod. ut & *commutanda* pro *immutanda*. Conſulendus præterea de hoc loco Scaliger ad Feſt. pag. 84. Ed. Pariſſ.

z *Verrere*] *Vereri* B. & M. Puto *vertere* eſſe legendum. Nonius in TRULLEUM. *Unde manalis lapis appellatur in Pontificalibus ſacris, qui tunc movetur, cum pluviæ exoptantur.* Feſtus: *Cum propter nimiam ſiccitatem in urbem protraherent, inſequebatur pluvia ſtatim.* Lapis ille, qui movetur & protrahitur, *verti* rectè, non *verri* dici videtur.

a *Nefrendes ſues*] B. & M. *Nefrendines vel nefrendes ſues.* Leid. cod. *Quid ſint nefrendi ſues.* Quod puto rectius eſſe. Sequitur enim mox, *nefrendum vocabant*. Alii tamen *nefrendes* ſcribunt. Iſid. Orig. Lib. XX. cap. 15. *Unde & nefrendes dicti adhuc lactentes porculi, quod nondum aliquid frendant, id eſt comminuant dentibus.* Specialius Varro R. R. Lib. II. *Amiſſo nomine lactantis, dicuntur nefrendes, ab eo quod nondum fabam frendere poſſint, id eſt, frangere.* Idem eſt *infrendes*, ſi rectè ſcriptura ſe habet apud Lactant. in Stat. Theb. Lib. V. vers. 663. Sic *inormis* pro *enormis*, *inervis* pro *enervis* dixere poſterioris ætatis ſcriptores; vitioſè procul dubio, cum *innormis* & *innervis* eſſet ſcribendum. Cæterum in Fulgentio *nefrundi ſues* legit Turnebus, cum ſcriberet Adverſ. Lib. XXVI. cap. 10. Porcus caſtratus *nefrundus*, non *nefrens*, dicendus eſt: nam & priſci illi caſtique Latini nefrundines vocabant renes.

b Ἑκατομφόνια] Cod. Leid. *Decatonpſonehuma.* Hoc eſſet, ἑκατὸν πεφονευμένα. Sed alterum rectum eſt. Pauſanias: Ἔθυσε δὲ ὁ Ἀριστομένης καὶ τῷ Διὶ τῷ Ἰθωμάτᾳ τὴν θυσίαν, ἣν ἑκατομφόνια ὀνομάζουσι.

c *Lemnum*] Cod. Leid. *Blemnon.* Hoc eſſet *Lemnon*, quemadmodum B. & M. præferunt.

d *Sacrificatum eſt à duobus* &c.] L. M. & B. *Sacrificatum eſt à duobus Cretenſibus, uno Locro, id eſt, Tumine Cortynienſi, Proculo Locro.* Leid. cod. *à duobus & uno Locro, id eſt, Timne Cortinienſi: Proculo Locro.* Tolle iſta, *& uno Locro*, malè huc ex ſequentibus tranſlata, & videbis ſcripſiſſe, *à duobus, id eſt, Ariſtomene Gortynenſi & Theoclo Eleo.*

e *Soſicrates*] Leid. cod. *Solicrates.* Ad eundem modum cum etiam Lib. II. Myth. cap. 13. ſcribatur idem vocabulum, putes ipſum Fulgentium heic aliquid humani paſſum.

f *Efferre*] Scribe *offerre* cum Leid. cod.

g *Quaſi ſine renibus*] Leid. cod. cum edd. Vett. *id eſt, quaſi ſine* &c. Godofredus edidit, *quaſi ſine νεφροῖς, id eſt, renibus.* Pertinent huc illa Feſti: *Sunt qui nefrendes teſticulos dici putant, quos Lanuvini appellant nebrundines; Græci νεφροὺς, Præneſtini nefrones.* Gloſſ. Labb.

Et apud Romanos Varro [h]ſcribit Sitium dentatum centies & vicies pugnaſſe ſingulari certamine, cicatrices [i]habuiſſe è contra quadraginta quinque, poſt tergum nullam; [k] coronas accepiſſe xxvj. armillas cxl. & iſtum [l]primum feciſſe Marti.

[m]Ambegnæ oves. Bæbius Macer, qui [n]feſtalia ſacrorum ſcribſit, ait Junoni eas, quæ geminos parerent, oves ſacrificare cum duobus agnis altrinſecus religatis, quas oves ambegnas vocari, quaſi ex utraque parte agnos habentes.

[o]Suggrundaria antiqui dicebant ſepulchra infantium, qui necdum xl. dies impleſſent, [p]quia nec buſta dici poterant; quia oſſa quæ comburerentur non erant: nec tanta cadaveris immanitas, [q]qua locus tumeſceret. [r]Unde Rutilius Geminus Aſtyanacte ait: *Melius ſuggrundarium* [s]*miſero quæreres quam ſepulchrum.*

Silicernios dici voluerunt ſenes jam incurvos, quaſi

Labb. *Nefrendes*, νίϐρει. Leg. νεφροί.

h *Scribit Sitium dentatum*] Leid. cod. *Scripſit*. Deinde *Saitium* B. & M. *Sicinium* God. Videndi de hoc vocabulo Salmaſ. ad Solin. Comment. ad Gell. Lib. II. cap. 10. Plin. Lib. VII. cap. 28.

i *Habuiſſe è contra*] H. e. *adverſos*, ut edidit Godofredus. Verum id etſi Latinius eſt, non tamen ideo magis Fulgentianum. Edd. Vet. *habuiſſe contra*. Sed *è contra* clarè repræſentat & Leid. cod. Confer not. ad Myth. Lib. I. cap. 14.

k *Coronas* CXL.] Rectè corrigunt CLX. Vide Gellium.

l *Primum ſacrum feciſſe Marti*] Ita & Leid. cod. & edd. quas quidem viderim, omnes. Malè ergo illud *ſacrum* omiſerat Mercerus.

m *Ambegnæ oves*] M. & L. *Ambignæ*. *Ambignæ* ſcribendum fuiſſet, ut Leid. cod. habet, & editum eſt à Baptiſtâ Pio. Scaliger ad Feſtum p. 48. *Ambegna quoque ovis confeta dici poteſt.* Feſtus: *Ambegni bos & vervex appellabantur, cum ad eorum utraque latera agni in ſacrificium ducebantur.* Varro VI. L. L. *Ambiegna bos apud augures, quam circum alia hoſtia conſtituuntur.* Turneb. Adverſ. Lib. XXVI. 10. *Quæ geminos pepererant, Junoni Lucinæ oves ambignas immolabant. agni enim duo geminos referebant, ovis matrem.* Perperam *ambiguas* legit.

n *Feſtalia ſacrorum*] Ita & Leid. cod. Sed B. & M. *faſtalia*. God. *faſtos dies*. Laudatur is Bæbius Macer etiam à Servio ad Æn. VI. verſ. 556.

o *Suggrundaria antiqui dicebant*] Leid. cod. cum B. M. L. *Priori tempore Suggrundaria antiqui dicebant*.

p *Quia nec* &c.] *Quæ nec* Barth. Adverſ. Lib. XL. cap. 21.

q *Qua locus tumeſceret*] Leid. cod. *qua locum tumeſceret*. Quod genuinum eſſe arbitror. Contin. Virgil. *Salſuram dulceſcas* &c. Vide ibi annotata à nobis. Cæterum poſt hæc verba Barthius ex ſuo MS. hæc interſerit, *unde tumulus*.

r *Unde Rutilius*] Leid. cod. *Unde & Rutilius Geminus in Aſtyanactis tragœdiâ ait.* Atque ita etiam B. M. & L. Sic bis habes in Contin. Virgil. *In Ephigeniæ Tragœdiâ*. Infr. Voc. LUTEUM. *In tragœdiâ Thyeſtis*.

s *Miſero quæreres*] Leid. cod. *miſer quæſieris*. B. M. & L. *miſer quæreres*.

t *Ciſ-*

quaſi jam ſepulchrorum ſuorum ſilices cernentes. Unde [t] Cincius Alimetus [u] Hiſtoria de Gorgia Leont. ſcribit, dicens: *Qui dum jam ſilicernius finem ſui temporis expectaret, & ſi morti non potuit, tamen infirmitatibus inſultavit.*

ARVALES FRATRES. Acca [x] Laurentia Romuli nutrix conſueverat pro agris ſemel in anno ſacrificare xij. [y] filiis ſuis ſacrificium præcedentibus: [z] unde quum ex iis unus eſſet mortuus, propter nutricis gratiam Romulus in vicem defuncti ſe ſuccedere pollicetur; unde ritus proceſſit cum xij. jam deinceps ſacrificare, eoſque arvales dici fratres, ſicut Rutilius Geminus in libris Pontificalibus memorat.

INJUGES BOVES. Manilius Chreſtus libro, quem de Deorum hymnis ſcribſit, ait Minervæ injuges boves ſacrificari, id eſt, jugum numquam ferentes; illa videlicet cauſſa, quod & virginitas jugum neſciat maritale, & virtus numquam ſit jugo prementi ſubjecta.

SEMONES dici voluerunt Deos, quos [a] nec cælo adſcriberent ob meriti paupertatem, ſicut ſunt Priapus, [b] Epona, Vertumnus; nec terrenos eos deputare vellent pro

t *Cincius Alimetus*] *Alimentium* alii vocant, vel *Alimentum*. Vide Voſſ. Hiſtor. Græc. Lib. IV. cap. 13. Sed in Leid. cod. *Alimetus* eſt, ut & Scaligero ad Feſt. p. 188. cujus hæc eſt obſervatio: *Quemadmodum ergaſtulus dictus eſt, qui in ergaſtulo maneret, ita Silicernius, qui dignus erat, ut pro eo Silicernium pararetur.* Cæterum, ſi Aldo fides in de Orthogr. p. 6. *Alimentus*, non *Alimetus* Cinciæ gentis fuit cognomen; atque ita quoque ſcribitur apud Liv. Lib. XXX.

u *Hiſtoria*] *In hiſtoria* cum Vett. edd. Leid. cod. & mox *exultavit*. Sed B. *Si morti non potuit, tamen infirmitatibus exultat.* M. *Si mori non* &c.

x *Laurentia*] *Laurentina* cod. Leid.

y *Filiis ſuis*] Micyll. in margine, *fratribus*.

z *Unde cum unus ex iis* &c.] Duas poſtremas voces nec Leid. cod. nec Vett. edd. agnoſcunt. Et certè melius abſunt. Mox lege cum Leid. cod. & Vett. edd. *Unde & ritus* &c.

a *Nec cælo adſcriberent*] Leid. cod. *Nec cælo dignos adſcriberent*. Edd. Vett. *Cælo nec dignos adſcriberent*. Sed illud *dignos* turbat ſententiam. Nec ſcripti illi, quos inſpexit Briſſon. de Rit. Nupt. p. 67. agnoſcunt. Abfuit quoque à Vet. cod. à Godofredo in lectionum varietatibus laudato.

b *Epona*] Ita & Leid. cod. Sed *Hippona* in ſuis MSS. invenit Briſſon. Malè *Hippo* repræſentant B. M. & L. *Eqnona* emendat Barthius Adverſ. XXXVII. cap. 1. Sed adverſâ Criticâ. *Epona* videtur natum ex *Hippona*, omiſſâ adſpiratione, & E in I converſo, quemadmodum *Ephigenia* dicitur in Virgil. Continentiâ pro *Iphigeniâ*. Accedit huc, quod e literam pro i uſurpaſſe veteres cum Quintilianus auctor eſt Inſtit. Lib. V. cap. 6. tum & marmora antiqua conteſtantur. I contra locum crebro

pro gratiæ veneratione, ſicut Varro [c] in Myſticorum lib. ait: *Semoneque inferius derelicto, Deum [d] depennato attollam orationis [e] eloquio.*

Blaterare, quaſi verba trepidantia metu balbutire dixerunt. Pacuvius [f] Pſeudone Comœdia inducit Sceparnum ſervum ancillæ dicentem: *Ni ego te blaterantem aſpicerem, [g] his mencium indicaſſem.*

Luscitiosos dici voluerunt [h] interdiu parum videntes, quos Græci *μύωπας* vocant. [i] Plautus Milite: *Mirum eſt lolio victitare te, tam vili tritico. Quid jam? quia luſcitioſus.* Dicunt enim, quod lolium comedentibus oculi obſcurentur.

[k] Tutuli. Varro in Pontificalibus ait tutulos ſacerdotes

bro τ̃ E occupaſſe, & Græcorum *κ* ut *ι* pronuntiatum fuiſſe, exemplis declaravimus permultis ad Hyg. cap. 31. & 223. Liquet idem ex verbis Hieronymi in epiſt. ad Paulinum: *In tres partes ſcinditur, to dogma, tin methodon, tin empeirian.* Et Interpret. Concil. Epheſin. pag. 5. ed. Contii: *De quibus ſacratiſſimus Tſaias meminit* &c. Certè *Epona* non eſſe rejiciendum; diſces ex iis, quæ ad Apulej. obſervavit Stewechius p. 35. Nob. Heinſ. ad Prudent. pag. 67. Elmenhorſt. ad Minuc. Fel. p. 72. Turneb. Adverſ. Lib. xxvi. cap. 10. Plutarchus in Parallelis: *Ἔτιμα κόρlω ἔμισον, ἐ ὠνόμασαν Ἔποναν. Ἔστι ἡ θεὸς προνοῦσα ποιουμένη ἵππων.*

c *In Myſticorum lib. ait*] Leid. cod. *In Myſtagogorum librorum ait.* B. M. & L. *In Myſtagorum libro ait.* God. *Myſtagog. ait.* Poſtrema ſyllaba in *librorum*, quod ſcriptus liber repræſentat, mutanda forte in numerum, quo innuatur quotus liber fuerit. Videtur intelligere Varronis libros *Rerum Divinarum.* Tò *libro* vel *libris* potuiſſe omitti, docent ſimilia exempla. Infr. in CHORAGIUM: *Sicut Apulejus in Metamorphoſeon ait.* Ἐν τοῖς τ̃ Μεταμορφώσεων. Pro *Myſtagogorum* niſi reponendum eſt *Myſtagogicorum*, rectum cenſeo *Myſticorum.* Infinita ſunt loca Vett. ſcriptorum, in quibus g locum τ̃ c occupavit. Iſidor. Orig. Lib. xix. cap. 31. *Rigula eſt mitra virginalis capitis.* Scribendum eſſe *ricula* ex Feſto, Varrone, & Nonio palam eſt. Verum dum hæc ſcribo, in mentem venit etiam Mythol. Lib. 11. cap. 4. ſcripſiſſe *Juba in Phyſiologis* pro *Phyſiologicis*, ut forſan nihil ſit mutandum.

d *Depennato*] Leid. cod. & Vett. edd. *depinnato.*

e *Eloquio*] *Alloquio* Briſſon. Sed alterum eſt in Leid. cod. & edd. Vett.

f *Pſeudone*] Leid. cod. *In Seudone com.* B. & M. *In Pſeudo comœdia.* Lege, *In Pſeudone comœdiâ.*

g *His mencium indicaſſem*] B. M. L. & God. *his nuncium indicaſſem.* Leid. cod. *His mintium judicaſſem.* Godofred. inter variantes lectiones, *Hiſmuntium.* Non liquet.

h *Interdiu*] *In die* Leid. cod. & pro *luſcitioſos* cum Vett. edd. *luſcitios.* Vide not. ad Myth. Lib. 11. cap. 12.

i *Plautus Milite*] Leid. cod. *Unde & Plautus in Mercatoris comœdiâ ait: mirum lolio victitare te tam vili tritico, quia luſcitioſus es.* Atque ita etiam Vett. edd. niſi quod pro *es* exhibent *eſt.* *Luſcioſi* appellantur à Varrone apud Nonium, qui ad lucernam non vident.

k *Tutuli*] De tutulo vide Soler. in de Pileo cap. 2. & 10. Ruben. Anal. Lib. 11. cap. 25. Scalig. adverſ. Titium Lib. iv. cap. 12. Salmaſ. ad Pall. Tertull. p. 308. Pignor. de Servis p. 201. Feſtum in TUTULUM.

l *Bre-*

dotes dici [l] brevium deorum. Numa vero Pompilius & ipſe de Pontificalibus ſcribens, tutulum dici ait pallium, quo ſacerdotes [m] caput tutabant, quum ad ſacrificium acceſſiſſent; ſicut & Virgilius ait: *Et capita ante aras Phrygio* [n] *velamur amictu.*

ORIAM dicunt [o] navicellam modicam piſcatoriam. [p] Plautus Caciſto: *Malo hunc alligari ad oriam, Ut ſemper piſcetur, etſi ſit tempeſtas maxima.*

[q] PROBLEMA eſt propoſitio in capite libri quæſtionaliter poſita. [r] Demoſthenes ad Philippum: [s] Sed quidem te Græcum turbet exemplum, ego pro eo Latinum tibi feram; ait enim: [t] *Problematis authenticum tradamus adſtanti, cui noſtra ſubſequens occurſet oratio.* Nam & Tertullianus libro, quem de fato ſcribſit, ita ait: [u] *Redde huic fati primum problematis mancipatum.*

Pu-

l *Brevium deorum*] Barthius ex ſuo MS. emendat *brevium pileorum. Brevis* eſt parvus. Ovid. IX. Met. 227. *Scopulus brevis.* Ammian. Marc. Lib. XXII. & XXIII. *Avicula brevis.* Hygin. Aſtron. II. 42. *Hæc* (ſtella) *eſt brevis & clara.* Serv. ad Æn. III. vers. 551. *Breve oppidum Calabriæ.* Nonius: *Celox eſt navigium breve, dictum à celeritudine.* Serv. ad Æn. II. vers. 180. *Calculus. Lapis brevis terræ admixtus.* Excerpta Feſt. MSS. *Caupulis navicula brevis.* Hinc *brevitas gurguſtioli* pro *parvitate* apud Apul. Met. Lib. I. & *breviare* pro *imminuere* apud Cyprian. Lib. III. ep. I. *Breviata non eſt in epiſcopo confeſſionis ſuæ dignitas.* Et βριβιον, ἐπιτομή in Gloſſ. Nomicis.

m *Caput tutabant*] *Tectabant* B. M. & God. Eadem formâ dicta ſunt *lecto* & *ſcripto* apud Horat. Lib. I. Sat. 6. *Ad quartam jaceo: poſt hanc vagor, aut ego lecto, Aut ſcripto.* *Vento* apud Feſtum. *Ventabant*, inquit, *dicebant antiqui: unde præpoſitione adjecta fit adventabant.* Item *dicto*, *facto* apud eundem in NARE. *Natare igitur eſt ſæpius nare, ut dictare, factare.* Ita habuit Leid. cod. à nobis inſpectus & cum editis collatus, non *dictitare*, *factitare*, ut ediderunt. Trimalchio in Fragm. Tragur. *Nihil ſine ratione facio.* Unde *facio* temere fecerunt. Verum heic *tutabant* rectius puto. Videtur enim velle tutulum à tutando eſſe dictum.

n *Velamur*] Ita editum quoque apud Virgil. Æn. III. 545. Leid. tamen cod. *velamus.* B. & M. *vallatus.* De ritu iſto conſule Soler. in de Pil. cap. XI.

o *Navicellam*] Ita & Vett. edd. & Leid. cod. Perperam *naviculam* Godofr. quanquam in Nonio eſt: *Horia dicitur navicula piſcatoria.*

p *Plautus Caciſto*] B. M. L. & Leid. cod. *Unde & Plautus in Caciſto ait.*

q *Problema* &c.] Leid. cod. *Problema dicta eſt in capite libri propoſitio quæſtionaliter poſita.*

r *Demoſthenes*] Leid. cod. cum Vett. edd. *Unde & Demoſthenes pro Philippo ait.*

s *Sed quidem* &c.] Lege cum Leid. cod. & Vett. edd. *Sed ne quid.* In ſeqq. eum iiſdem *pro hoc* & *faciam*, αὐτὶ τῶ *pro eo* & *feram.*

t *Problematis anthenticum*] B. M. L. & Leid. cod. *Problematis authenticum gradum.* Barth. Adv. Lib. XXIV. 3. ex ſuo chartaceo libro profert *problematis gravidum*, metaphoramque eſſe ait à prægnantibus. Id ei ut demus, viciſſim peto, ut poſt τὸ *problematis* interponere *authenticum* liceat.

u *Redde huic fati*] *Fratri* Leid. cod.

x *Apu-*

PUMILIOR, & GLABRIOR. [x] Apulejus Aſino aureo inducit ſorores Pſyches marito detrahentis dicere: *Patre meo ſeniorem maritum ſortita ſum, dein quovis puero pumiliorem, & cucurbita glabriorem.* [y] Pumilios dicunt molles atque enerves: glabrum vero, levem & imberbem.

SUTELA. Sutelam dici volunt aſtutiam, quaſi [z] ſubtilem telam: Unde & Plaut. Caſina: [a] *Poſſiſne, necne, clam me ſutelis tuis Præripere Caſinam uxorem, proinde ut poſtulas?*

FRIGUTTIRE dicitur ſubſiliter adgarrire. [b] Plautus Caſina: [c] *Nam quid friguttis?* [d] Ennius Cœleſtide comœdia: *Hæc anus admodum Friguttit; nimirum ſauciavit ſe flore Liberi.*

[e] TITIVILLITIUM dici voluerunt fila putrida, quæ de telis cadunt. Plautus Caſina: *Non ego iſtud verbum* [f] *emſitem titivillitio*: id eſt, re admodum viliſſima. Nam & M. Cornutus in Satyra ait: *Titivilles Flacce do tibi.*

SCUL-

x *Apulejus* &c.] Leid. cod. *Apulejus in aſino aureo inducit ſorores Pſice mariti detrahentis dicit.* Puto unam voculam à librario prætermitam, & ſcribendum: *Apulejus cum in aſino aureo inducit ſorores Pſyches maritis detrahentes dicit.*

y *Pumilios dicunt*] Leid. cod. *Pumilios enim dicunt.* Sed Vett. edd. melius, *Pumilos enim* &c. Mart. Apophoret. Lemmat. 197. *Mulæ pumilæ.* Mox pro *enerves* codex idem modo laudatus *innerves.* Ita *infrendes* dixit Statianus Scholiaſtes, qui *nefrendes* ſunt aliis, ut modo obſervatum à nobis.

z *Subtilem telam*] Leid. cod. *Subtilia tela.* Vett. edd. *Subtilis tela.* Notaverat in margine libr. Heinſiani vir eruditus: Potius à verbo *ſuo*, & per metaphoram dicta eſt ſutela. *Conſuis dolos*, inquit Plautus. Feſtus, *Sutelæ, doloſæ aſtutiæ à ſimilitudine ſuentium dictæ.* Terent. *Inſuere capiti meo.* At hoc non legitur apud Terentium, ſed *ne quid ſuo ſuat capiti* Phorm. Act. III. ſc. 2. vers. 6. Vide ibi Muretum.

a *Poſſiſne, nec ne*] Leid. cod. cum Vett. edd. *Poſſis clam me* &c.

b *Plautus Caſina*] Leid. cod. *Unde & Plautus in Caſina ait.* Ne idem identidem monere neceſſe habeam, ſciat lector perpetuo iſtam formulam adhiberi in illo codice, quando teſtimonium alicujus ſcriptoris adducitur. Certè τὸ *in* nunquam omittitur.

c *Nam quid*] Leid. cod. cum Vett. edd. *Quidnam.*

d *Ennius Celeſtide comœdia*] Godofr. *Ennius Alceſtide*, omiſſo τῷ *comœdia.* Vett. edd. *Et Ennius in Alceſtide comœdiâ ſic ait.* Atque ita & MS. cod. niſi quod *Celeſtide* exhibet.

e *Titivillitium*] *Textivillitium* videri legiſſe Planeiaden obſervat Turneb. Adverſ. XVI. cap. 3.

f *Emſitem*] Ita editum etiam apud Feſtum in *Titivillitium. Empſitem* Vett. edd. *Emſiſſem* Godofr. *Emitem* Leid. cod. unde forte *emttitem* faciendum. Adde quæ hac ſuper re in de Vit. Serm. Lib. I. cap. 23. commentatur Voſſius.

g *Si-*

SCULPONEAS dici volunt cæſtus plumbo ligatos. Unde Nævius Philemporo Comœdia ait: *Sculponeis batuenda ſunt huic latera probe.* Et Plautus Caſina [g] ſimili modo: *Qui quæſo potius, quam* [h] *ſculponeas, quibus batuatur tibi os, ſenex nequiſſime?*

[i] CATILLARE eſt per alienas domus infrontate gyrare; tractum à catulis; quod per omnes domus circumeant: unde Propertius: *Catillata geris vadimonia publicum proſtibulum.* [k] Et Plautus ſimiliter Caſina: -- *Operam uxoris polliceor foras, quaſi catillatum.*

CAPULAREM [l] nominari volunt ſenem jam morti con-

g *Simili modo*] Leid. cod. *Simili modo ait: Melius Iſculponeas, quibus batuat tibi os.* Atque ita quoque B. M. & L. niſi quod *ſcolponeis* & *batuetur* repræſentant.

h *Sculponeas*] *Iſculponeas* Leid. cod. & mox *Iſculponeis.* Corruptam puta eſſe pronunciationem. Sic infra in membranis Leid. cod. habes *Iſtega* pro *Stega.* Etiam *Iſcurra*, quod ex Iſidoro, tanquam aliquid novi adducit Lindenbrogius, eadem ex cauſſa depravatum, παρ' ἰμόιγι κεϕλῆ. Doceo ex ejuſdem Iſidori Orig. Lib. XVI. cap. 4. *Iſciſtos invenitur in Hiſpaniâ.* Lege *Sciſtos.* Σχιςὸς enim Græcis ille lapis eſt, quem Pſellus in libello de Lapidum virtutibus inter eos numerat, quorum ſola tenemus nomina. Traxit vitioſam iſtam pronunciationem auctor ex dialecto Africanâ. Merentur exſcribi, quæ Franc. Junius notavit ad Tertull. in Valent. cap. 8. Σχολὴ *Græcis, Latinis Schola, Syris dicitur Iſcola, ut legitur cap. 20. Exodi magnæ quam vocant.* Et alibi; *Afris Iſcla, quemadmodum & Gallis non abſimiliter hoc tempore vocatur eſcole. Sic enim gentes plurimæ cauſſa euphoniæ vocalem tenuis ſpiritus ſolent præponere vocibus, quarum principium aſperius videtur ex conſonantium concurſu: Attici α, ut in* ἄςαχυς *&* ἄςαφις, *& conſimilibus: Arabes & Afri e vel ι pro commoditate, ut pro* ςοὰ *dicunt eſtoa in Actis Apoſtolorum, pro ſtadio eſtadium, pro ſtola iſtilam, pro Schola Iſclam, & ſexcenta alia.* Hæc Junius. Referenda huc ex Hyg. Aſtron. II. 5. *Hypolipnus* pro *Polyhypnus*, *Igraa* pro *Graa.* Nec non illud ex incomptis illis verſiculis Joannis Scoti Gloſſario Labbæi præfixis, ΦΟΕΒΗ ΚΑΙ ΙΣΤΙΑΒΟΝ. Sculponeas ruſtici calceamenti eſſe genus rectè notavit Caſaubonus ad Perſ. Sat. v. p. 456. Et Gataker. Adverſar. Miſc. Lib. II. cap. 19. qui hoc amplius ſculponeas καπίζια eſſe Græcorum oſtendit, calceos nempe ligneos ruſticis & vernis familiares; eóſque dictos ita à ſculpendo, quod è ligno dolarentur. Errat ergo Fulgentius. Iſidor. Orig. Lib. XIX. cap. ult. *Perones & Culponeæ* (leg. Sculponeæ) *ruſtica calceamenta ſunt.* Cato R. R. cap. 59. *Sculponeas bonas alternis annis dare oportet.* Peronis mentio eſt in Prologo Sariſber. *Trita tegant frontem pilea, pero pedem.* Et apud Sidon. *Poplite nudo Peronem pauper nodus ſuſpendit equinum.* Immo & Virgil. Æn. VII. 690. *Crudus tegit altera pero.* Ubi Servius: *Pero autem ruſtici calceamenti fuerat genus.* A ſculponeis *ſculponeati* dicti ruſtici. Varro Sat. Serran. *Adſpicito Triptolemum ſculponeatum bigas ſequi cornutas.*

i *Catillare* &c.] Cod. Leid. *Catillare dicuntur per alienas domos infrontatè gyrare.* Pro *dicuntur* leg. *dicitur*, ut B. M. & L. habent. Sed malè in illis *inſtanter* pro *infrontatè* legitur. Godofredus neutrum habet.

k *Et Plautus* &c.] Leid. cod. cum Vett. edd. *Et Plautus ſimiliter ait: Quin meam uxorem mittam catillatum.*

l *Nominari volunt*] Leid. cum Vett. edd. *dici voluerunt.*

m *Quin*

contiguum; [m] quin & reos capulares dicebant, qui capulo digni forent; unde & Lucillius ait: --*Pergit capulare cadaver.* [n] Flaccus Tibulus Melæne Comœdia: *Tune amare audes; edentule & capularis ſenex?* Edentulum enim, [o] quaſi ſine dentibus, dici placuit.

Promos & Condos appellari voluerunt cellaritas, eo quod [q] deintus promant, & intus condant. [r] Plautus Pſeudolo: *Ego ſum promus condus, procurator peni.* Penum enim [s] cellariam dicimus.

Suppetias dicimus auxilium. [t] Memos in Tragœdia Herculis: *Ferte ſuppetias optimi comites.*

[u] Auctio dicitur venditio, quaſi quod & ementem augeat & vendentem. Plautus Curcul. -- *Auctionem facio paraſiticam.*

[x] Nasiterna eſt aquæ urna, id eſt urceus; unde Calpurnius Phroneſi Comœdia: -- *Ubi tu naſiternatus aquam*

m *Quin &* ] Leid. cod. cum Vett. edd. *Sed &.* Et mox *fuerunt* pro *forent.*

n *Flaccus Tibulus* &c.] Leid. cod. *Et Flaccus Tibullus in Melene comœdiâ ait.* Atque ita quoque Barthius in ſuo invenit MS. M. *Et Flaccus Tibullus in Helenæ comœdiâ ait.* Atque ita quoque B. niſi quod *Helene* pro *Helenæ* habet. Godofredus dedit, *Statius Cæcilius Meliene* &c.

o *Quaſi ſine*] Leid. cod. *Quaſi jam ſine.* Et mox *voluerunt* cum Vett. edd. pro *placuit.*

p *Cellaritas*] *Cellaria* Leid. cod. Unde *cellarios* faciendum videtur, ut habet Godofredus.

q *Deintus*] Vet. Interpr. Luc. cap. XI. vers. 7. *Et ille deintus reſpondens dicat.* Sic *deforis* apud Hieron. ad Ruffin. Epiſt. Sel. Lib. II. 13. *Deforis bonum eſt teſtimonium.* Uſus eadem voce non ſemel Hermæ interpres, Veget. de Art. Vet. Vulgat. Interpr. Gen. VII. 16. Leo Epiſt. Decretal. & Ælnothus in Vitâ Canuti cum aliis locis, tum cap. 21. ubi & *deintus* habes, ut *à foris* apud Gregor. Turon. Aggenum Urbicum de agrorum limitibus p. 59. & Vet. Interpret. Matth. cap. XXIII. 27, 28. Auctor vitæ Clementis: *Trahebant nunc quidem deintus foras, nunc vero deforas intus.* Plura notavi ad cap. 6. Lib. III. Myth. quo referendum & *abinde* in Salutaris Diſtichis: *Stercoribus motis, quod abinde reſultat habebis: Balſama ſi moveas, nectar odoris adeſt.*

r *Plautus Pſeudolo*] Leid. cod. *Unde & Plautus in Aſinariâ ait.* Atque ita quoque Vett. edd.

s *Cellariam* ] Scribe *cellarium* cum Leid. cod. & Vett. edd. Nec aliter in membranis ſuis invenit Barthius. Gloſſ. Labb. *Cellarium & cellaromarium*, ταμεῖον. Rectè corrigunt, *Cellarium, & cellar, omarium.*

t *Memos*] Leid. cod. *Unde & Memmos.* Vett. edd. & Godofred. *Unde & Memor.*

u *Auctio* &c.] Leid. cod. cum Vett. edd. *Auctionem dici voluerunt venditionem.* Et mox: *Unde & Plautus in Curculione comœdiâ ait.*

x *Naſiterna* ] Leid. cod. *Mnaſiternam dicunt aquæ urnam, id eſt, urceum. Unde & Calpurnius in frones comœdiâ ait.* *Naſſiterna* in Feſto perperam edunt. *Naſiterna* ſcribendum à naſis ternis, id eſt, anſis. Vide Voſſ. Vit. Serm. Lib. I. cap. 8. Gloſſ. Labb. Υδρία, *cadus, urna, aqualis, naſiterna, creterra, ſitella.* Leg. *cratera.*

*aquam petas.* [y] Plaut. Bacch. -- *Effer naſiternam cum aqua foras.*

ANTISTARE dicimus præcellere. Criſpinus Heraclea: *Divinis virtutibus* [z] *antiſtans Alcides.*

STEGA eſt navis proſcenium, ſive tabulatum, ſuper quod nautæ ambulant. [a] Plautus Chryſalo: -- *Forte, ut aſſedi in ſtega.*

LEMBUS, genus [b] navicellæ velociſſimæ, [c] quod & dromonis nomine appellamus. [d] Virgilius Georgic. *Non aliter, quam qui adverſo vix flumine lembum Remigiis ſubigit.*

[e] RAMENTUM dici voluere, quaſi projectitium quoddam purgamentum. Quintus Fabius Lucullus Epico carmine: *Viliſſimum ramentum, proluvioſa peſtis.*

DIOBOLARES dicuntur viliſſimæ meretrices, quæ [f] ſe parvo ſtipendio proſtrant. [g] Pammachius: -- *Diobolare proſtibulum, quam ego actutum ut Dircen partitam red-*

y *Plautus Bacch*] Leid. cod. *Et Plautus in Vaccide ait.* Hoc eſt *Bacchide*, ut B. M. & L. habent.

z *Antiſtans*] Vett. edd. & Godofr. *antiſtas.* Placidus in Gloſſis: *Antiſtant, meliores ſunt.* Catull. carm. 9. *Antiſtans mihi millibus trecentis.*

a *Plautus Chryſalo*] Leid. cod. *Sicut Plautus ait in Chryſalo. Forte ego ut in Iſtega conſe.* Quod videtur fuiſſe *conſedi* vel *conſederam*, ut eſt in Vett. edd: Sed ea verba Chryſali ſervi ſunt in Bacchidibus. Ut ſæpe alias, ita & heic memoriola vacillavit Fulgentii.

b *Navicellæ*] *Navicula* Vett. edd. & God. Sed alterum adſtruunt cum MS. tum quod ſupra in ORIA dixit. Nonius: *Lembus navicula brevis piſcatoria.* Ejuſdem generis eſt *lenunculus*, de quo idem: *Lenunculus navigium piſcatorium.* Reſtituenda eadem vox Valerio Maximo Lib. I. cap. 5. ext. I. ubi dicuntur Samii Prienenſibus auxilium implorantibus pro claſſe & exercitu miſiſſe *cymbulam*, ut quidem Pigius, quique eum ſecuti ſunt, ediderunt; verum ut antiquæ edd. & pleraque habent MSS. *Sibyllam*, vel *Sibyllam lenunculam*, quemadmodum aliquando ad me perſcripſit Doctiſſ. Perizonius. Quod ſi ita eſt, ut eſſe nullus dubito, procul dubio ſcripſerat Valerius, *Sibyllam in lenunculo.* Sibylla exercitui, lenunculus claſſi opponitur.

c *Quod & dromonis* &c.] Leid. cod. *Quos dromones dicimus.* Vett. edd. *Quas dromedas dicimus. Dromadas* eſſet ſcribendum. Sed *quos dromones* rectum videtur. Δρόμων propriè eſt parvus cancer, inſtar ſagittæ per aquarum dorſum decurrens, unde & nomen adeptus eſt.

d *Virgil. Georg.*] A correctoribus iſta ſunt, Cod. Leid. & Vett. edd. *Sicut Vergilius ait.*

e *Ramentum*] Leid. cod. cum Vett. edd. *Ramenta dici voluere.* Et mox, *in Epico carmine ait.*

f *Se parvo ſtipendio proſtrant*] Leid. cod. cum Vett. edd. *Sub parvo ſtipendio proſtant.* Sed *ſe proſtrant* habere veteres libros ſuos ait Mercerus. *Proſternunt* debuiſſet ſcribere auctor. Juſtin. Lib. XII. 7. *Propter proſtratam pudicitiam.* Sueton. Jul. 2. *Non ſine rumore proſtratæ regi pudicitiæ.*

g *Pammachius*] Leid. cod. *Sicut Pammatius ait.* Vett. edd. *Sicut Paminatus ait.*

h *Dia-*

*reddam.* Pacuvius: *Non ego ita fui, ut nunc ſunt meretrices* [h] *diobolæ, quæ ſuam nummi cauſſa parvi pendunt gratiam.*

VERVINA, jaculi genus longum, quod aliquanti [i] verutum nominant. [k] Gavius Baſſus in Satyris: *Vervina confodiende, non te nauci facio.* Nauci enim pro nihilo poſuerunt. [l] Plautus Bacchid. *Si tibi machæra eſt, & nobis vervina eſt domi, qua quidem te faciam, ſi me irritaveris, Confoſſiorem ſoricina nænia.*

DIVIDIAS dixerunt triſtitiam. Propertius: [m] *Dividias mentis conficit omnis amor.*

JUSTITIUM dicitur luctus publicus: Unde Fronto oratione pro Nucerinis ait: *Denique juſtitium plebi indicitur.*

[n] CHORAGIUM, virginale funus vocatur. [o] Apul. Metamorph. *Choragio itaque perfecto, omnis domuitionem parant.*

DE-

h *Diobolæ*] Ita & Godofred. Sed Vett. edd. *diobolares.* Putes ſcripſiſſe *diobolariæ.* Vide infr. in *Myropolæ.*

i *Verutum*] Feſtus: *Veruta pila dicuntur, quod velut veruа habent præfixa.* Gloſſ. Labb. *Vervina, ἀκόντιον.* Virgil. II. Georg. vers. 168. *Volſcoſque verutos* h. e. verutis pugnantes, ut interpretatur Philargyrius.

k *Gavius Baſſus*] Leid. cod. *Gavius Vaſſus.* Gell. Lib. III. cap. 9. *Gabius Baſſus.* Malè *Galbius* Vett. edd. Mox lege cum Leid. cod. *quaſi pro nihilo.*

l *Plautus Bacchid.*] Leid. cod. *Nam & Plautus in Vaccide ſic ait: Si macera eſt fori, at mihi Vervina eſt domi, quâ te ego & illos Confitiamus ſoricinâ nenia.* Pro *confitiamus* ſcribe *conficiam*, ut in MS. ſuo invenit Barthius, vel *confiteiam mox*; deinde *foris* pro *fori.* Etſi ita, ut Mercerus edidit, apud Plautum habetur, non ideo tamen ſic ſcripſit Fulgentius.

m *Dividias mentis*] Hic verſus in Propertianis hodie non comparet: unde non omnia ejus poëtæ opera exſtare ſuſpicabatur Scaliger. Sed alii Petronio eum tribuunt; etiam ipſe poſtea Scaliger. Gloſſ. Vett. *Dividia, diſcordia, bellona.*

n *Choragium*] Turnebus Adverſ. Lib. XXVI. 10. & Schottus Nod. Cicer. Lib. IV. cap. 10. *coragium* ſcripſiſſe Fulgentium ſuſpicantur, & ἀπὸ κόρης & ἄγω derivaſſe. Quod non admodum diſplicet. Et ſane ad eundem modum ſcripta ſunt in Mythol. & Virgil. Contin. *Caron, Corineus, Terpſicore, Corda,* & alia, nec non *Creſtus* pro *Chreſtus* in hoc libello. Immo *coragium* diſertim heic repræſentant membranæ Leidenſes. Verum dum intentius cogito, videtur inde Fulgentio mihi explicatio ſua orta, quod in deſcriptione apparatus funeris illius imaginarii voce iſtâ utatur Apulejus. Sic *Marillis* exponitur *Roma* in Gloſſis Papiæ, quia Vett. Grammatici Eclog. I. Maronis monuerunt per Amaryllida Romam deſignari. *Orcinus* dicitur *morte manumiſſus* in Gloſſ. Iſidori; nempe quod ſervi, qui à moriente domino manumiſſi eſſent, dicti olim fuerint *orcini liberti.* Gloſſ. Nom. Ὀρκῖνοι, ἀπελεύθεροι τεθνεῶτος, οὓς λέγουσι χαρωνίτας ἀπελευθέρους.

o *Apulejus Metam*] Leid. cod. cum Vett. edd. *Sicut Apulejus in Metamorphoſeon ait.* Quæ ſine dubio genuina eſt lectio. Vide quæ notavi ſupr. in Voc. SEMONES.

M 2 p *Dii-*

DESIDUO, pro [p] diuturno. [q] Varro Corollario: *Dividia mihi fuerunt tam deſiduo afuiſſe.*

FLOCCI, quaſi nihili. Plautus: —*Flocci pendo, quid rerum geras.*

JENTACULUM dicitur guſtatio. Callimachus [r] inteſia: *Jentaculum* [s] *proferre Jovi.*

[t] EDULIUM, ab edendo dicitur prægustativa comeſtio. Apulejus Aſino aureo: [u] *Edulibus opipare excepta. Opipare, id eſt lucide, & delicioſe.*

[x] TUCETA dicuntur eſcæ regiæ. Callimorphus Piſæis: —*Ambroſio redolent tuceta ſapore.*

FERCULUM, [y] miſſus carnium. Petronius Arbiter: *Poſtquam ferculum allatum eſt.*

[z] MYROPOLÆ ſunt qui unguenta vendunt, ut ſunt pigmentarii: Unde Nævius Diobolaria: *Myropola affatim mihi unguentum largitus eſt, quo me venuſtarem.* Affatim dicitur abundanter: venuſtare vero, exhilarare.

CELOCEM dicunt genus navicellæ modiciſſimum, [a] quod lembum dicimus. Apulejus libro de Republ. *Qui celocem regere nequit, onerariam petit.*

COELIBATUM dici voluerunt virginitatis abſtinentiam:

p *Diuturno*] *Diuturnè* Leid. cod. Perperam *diurnè* Vett. edd.

q *Varro Corollario*] Leid. cod. *Unde Varra in Corallariâ ait.* Vett. edd. *Correlaria.* Barth. MS. *Corvallaria.* Videtur rectum eſſe *Corollaria*; quo nomine fabulam etiam Nævius ſcripſit, non uno loco Soſipatro laudatam. Sed apud Diomed. Lib. I. p. 68. ed. Sot. legitur, *Nævius in Corollario.* At *Corollaria* rectius Putſchius dedit.

r *Inteſia*] Leid. cod. *in Zeſu ait.* Vett. edd. *in Caciâ.* Forte ſcripſit barbarè *in atiâ* pro *in atiis.* Godofr. in Αἰλίοις: quod puto corrupiſſe librarios ex Α'ιτίαις.

s *Proferre*] Ita & Vett. edd. Leid. cod. *perferri.* Godofr. *proferte.*

t *Edulium*] Leid. cod. *Edulium dicitur ab edendo dictum, id eſt quaſi prægustativa comeſtio.*

u *Edulibus*] *Edulis* Vett. edd. & Godofr. Quæ ſequuntur, *opiparè, id eſt* &c. non agnoſcit Leid. cod. Et omnino *lucidè* imperitè pro *ſplendidè* dixit. Schol. Horat. ad Lib. III. od. 9. *Perſarum autem reges delicioſè vivebant & ſplendidè.*

x *Tuceta*] *Tucceta* Leid. cod. Quam ſcripturam commendat Plotii cognomentum Tucca. Vide Schol. Perſ. ad Sat. II. vers. 42. & Caſaub. in eundem poëtam Comment. p. 207. Gloſſ. Labb. *Tucca, κοιλιόχυμα ζωμῦ. Tuccetum, σωμὸς παχύς.* Emend. *ζωμός.*

y *Miſſus carnium*] Leid. cod. *Dicitur miſſum carnium.*

z *Myropolæ ſunt*] Leid. cod. *dicuntur.* De Pigmentariis vide quæ congeſſimus ad Myth. Lib. III. cap. 8.

a *Quod lembum*] Ita & Delrius in notis ad Claudianum ſcribi juſſerat. Verum Vett. edd. habent, *quod blanนam.* Leid. cod. *quam bamplum.* Quæ lectio omnino probanda, ſi verum eſt, quod Barthius ait Adverſ. Lib. XIII. cap.

tiam: unde Felix Capella libro de nuptiis Mercurii & Philologiæ. [b] *Placuit Minervæ pellere cælibatum.*

Exercitus [c] pro contemto. Plautus Milite Glorioſo: [d] *Itaque nos, noſtramque familiam habes exercitam.* Et ubi ſupra ait; [e] *Plus videas ſabiis, denique omnes nictant eum.* Nictare enim dicimus [f] cinnum facere. Valgia vero ſunt labellorum obtortiones [g] in ſubatione peractæ. Sic Petronius Arbiter: [h] *Obtorto valgiter labello.*

Summates dicuntur viri potentes: Simpolones dicuntur convivæ; nam & amicus ſponſi, qui cum eo per convivia ambulat, [i] ſimpulator dicitur. [k] Sutrius in Comœdia Piſcatoria: *Summates viri ſimpolones facti ſunt ganei.* Eſt autem ganeum taberna.

Præ-

cap. 11. in vitis patrum eam vocem inveniri. Cl. Blancardus ad Arrian. pag. 56. ita profert hunc locum Fulgent. *Celocium genus naviculæ modiciſſimæ, quod lembum dicimus.* Verum ego nec in Vett. edd. nec in MS. Leid. ita locum hunc conceptum inveni. Confer Voſſ. Etym. in CELOX.

b *Placuit Minervæ*] Immo Mercurio placuit. Capella Lib. 1. *Rationabili igitur propoſito conſtituit pellere cælibatum.*

c *Pro contempto*] Leid. cod. *dicitur contemtus.* Atque ita etiam Vett. edd.

d *Itaque nos* &c.] Leid. cod. cum Barth. MS. *Itane nos.* Fallitur Fulgentius. *Exercitus* non *contemtus*, ſed *vexatus* eſt Plauto. Corrigit Barth. Adverſ. Lib. xiii. cap. 11. *Contentus. Hoc eſt*, inquit, *continenter fatigatus.* Sed ipſum adi.

e *Plus videas ſabiis* &c.] Leid. cod. *Plus videas valgis, quam ſabiis. Denique omnes nictant eum.* Barth. ex ſuo MS. *Plus videas valgis quam labiis.* Edd. heic mirificè variant. Obliviosus Grammaticus reſpexit locum Milit. Glor. Act. 11. ſc. 1. vers. 15. *Itaque hic meretrices labiis ductant eum, Majorem partem videas valgis ſaviis.* Hinc ergo in Gemmâ *valgire* & *valgiare* dicitur idem eſſe ac labia habere extrorſum prominentia. Adi Voſſ. in de Vit. Serm. Lib. iv. cap. 29.

f *Cinuum facere*] Barth. Adverſ. Lib. xxxvii. cap. 1. *Simium facere* emendat, idque idem eſſe ait, quod illudere. At Lib. xiii. cap. 11. *nictum facere* in Fulgentio reſcribendum cenſuerat.

g *In ſubatione*] Notum quid *ſubare* ſit, ὀργᾶν nempe & κισσᾶν(?) Sed Leid. cod. *In ſupinatione pacti.* Sanè *ſupinatione* etiam M. & L. habent: nec temerè damnaverim. *Reſupinare* certè obſcœnum verbum. Juvenal. Sat. iii. 112. *Aviam reſupinat amici.* Ita legit Vet. Schol. non *aulam.*

h *Obtorto*] *Abroſo* Vett. edd.

i *Simpulator*] Gloſſ. Iſid. *Simpulator, amicus ſponſi, aſſiduus cum eo in convivio. Simpulator, conviva.* Nomen habet à *Simpulum.* Vide Feſtum, & Scalig. ad eundem. Hottom. de Rit. Nupt. cap. 30. Voſſ. Etymol. in voce SIMPULUM. Sed Barthius Adverſ. Lib. xiii. cap. 11. *Symbolator* & *Symbolones* finxit nobis à Symbolis. Scio b. & p. confundi interdum; tanquam βύπαις qui Græcis eſt, *pubeda* à Capella & Iſidoro in Gloſſ. dicitur, cum *bupæda* eſſet dicendum. Feſtus in BULIMAM. *Hinc eſt quod grandes pueros bupædas appellant, & mariſcam ficum buſycon.* Errare tamen heic Barthium diſces ex Voſſio.

k *Sutrius*] *Suecius* Scaligero ad Feſtum, & Voſſio in Etymol. laudatur: atque ita etiam heic Vett. edd. habent. Sed *Sutrius* diſertim exhibet cod. Leid. quem alium à Succio eſſe rectè cenſere videtur Rutgerſ. Var. Lect. Lib. iv. cap. 19. *Sutrium* laudavit quoque Myth. Lib. iii. cap. 8. Planciades noſter.

**Præsegmina** ſunt partes corporis inciſæ, ut Tages in [l] haruſpicina ait: *Præſegminibus amputatis.*

[m] **Congerrones**, qui aliena ad ſe congregant: unde apud Romanos Gerones [n] Brutiani dicti ſunt.

**Cistella** dicitur capſella. Plautus: -- *Ciſtellam* [o] *effer cum crepundiis:* id eſt, cum puerilibus ornamentis.

**Fabre** perfecte dicitur. Antidamas in Moralibus libris: *Fabre compactum animal hominem quis ferat ſic ire pecuatum? & averruncaſſit igitur tam* [p] *Aricinas hominum mentes.* Porro averruncare dixit pro eradicare: Aricinas vero teſteas, vel argillaceas; & pecuatum, ſtultum.

[q] **Alucinari** dicitur vana ſomniare; tractum ab alucitis, quos nos κώνωπας dicimus; ſicut Petronius Arbiter: *Nam* [r] *centum vernalis me alucitæ moleſtabant.*

[s] **Culleus** dicitur ſaccus, [t] in quo rei concluſi in mare mittuntur. Plautus Vidularia: -- *Jube hunc inſui in culleo, Atque in altum deportari, ſi vis annonam bonam.*

ELO-

l *Haruſpicina*] Leid. cod. cum Vett. edd. *haruſpicinis.*

m *Congerrones*] *Congerones* Vett. edd.

n *Brutiani*] Conſulendus Scaliger ad Feſtum voc. BRUTIANI. Gellius Lib. x. cap. 3. & ibi Interpretes. Gloſſ. Steph. *Brutiani*, οἱ δυλικὰς πράξεις χειροῦντες. In Feſto hac voce pro *perſeveraverunt* Leid. cod. exhibet *perſeverarant.*

o *Effer*] Leid. cod. *mihi offers.*

p *Aricinas*] Ita & Leid. cod. *Eretinas* Vett. edd. Puto *Aretinas* ſcribendum, quia mox *teſteas* interpretatur. Atque ita video etiam Godofredum ediſiſſe. Virgil. Catal. *Aretine calix, manibus decorate paternis, Ante manus medici quam benè ſanus eras.* Turneb. Adverſ. Lib. XXVI. 10. *Eretinæ mentes in Fulgentio ſunt teſteæ, argillaceæ, ſaxeæ. Adfert ex antiquo ſcriptore, Averruncaſſit diva tam eretinas hominum mentes.* Unde illud *diva* pro *igitur*, quod Mercerus exhibet, hauſerit, neſcio. Vetuſtæ editiones neutrum habent.

q *Alucinari*] Videndus de hoc verbo Gellius Lib. XIII. cap. 12. & Voſſius in Etymol.

r *Centum vernalis*] An legendum *centumvirales?* Ut intelligat muſcas, quibus frequenter infeſtantur, qui in centumvirali judicio adſunt tempore æſtivo. Sambucus legit *centum venales.* Sed *vernales* ſic mallem, hoc eſt, vernæ. Locum hunc in Petronii fragmentis ita adduci video: *Nam comptum vernali allucitæ moleſtabant.* Barth. Membranæ: *Conceptam me vernali alucita moleſtabat.* Cod. Leid. *Centum vernali me alucite moleſtabat.* Verbo *moleſtare* uſus etiam eſt in Fragm. Trag. *Ergo aut tace, aut meliorem noli moleſtare.*

s *Culleus*] Leid. cod. *Culleum dicitur ſaccum.* Et in lemmate, QUID SIT CULLEUM. Lex. Cyrill. Ἀσκὸς τεύρειος, *culleum.* Etiam Varro R. R. Lib. 1. cap. 11. neutro genere utitur.

t *In quo rei concluſi*] Non omnes profecto, ſed parricidii rei. Unde *culleus* par-

ELOGIUM eſt hereditas in malo. [u] Cornelius Tacitus lib. facetiarum: *Caſi itaque morum elogio in filiis derelicto.*

LIXA, mercenarius. Lucanus: *Stat, dum [x] lixa juvat.*

SUDUM dicitur ſerenum. Tiberianus: *Aureos ſubducit ignes ſudus ora Lucifer.*

[y] LUTEUM dicitur ſplendidum. [z] Pacuvius Thyeſte: *Non illic luteis aurora bigis.*

ABSTEMIUS, [a] obſervans. Rabirius in Satyra: *Abſtemium merulenta fugit Methenia nomen.*

VADATUS, obſtrictus, vel ſub fidejuſſione ambulans; ſicut Feneſtella ait: *Apud quem vadatus amicitiæ nodulo tenebatur.*

MANUBIÆ ſunt ornamenta regum. Petronius Arbiter: *Tot regum manubiæ penes fugitivum repertæ.*

AUMARIUM dicitur locus ſecretus publicus, ſicut in theatris, aut circo. Petronius Arbiter: *In [b] aumatium memetipſum conjeci.*

DE-

*parricidii* dictus. Interpres ſuppoſititii illius Abdiæ Lib. III. *In culleum parricidii juſſit recludi.*

u *Cornelius Tacitus*] Barth. Adverſ. Lib. XIII, cap. II. ex Tacito facit nobis *Catium*. Vide ipſum.

x *Lixa juvat*] Leid. cod. *vivat*. Unde *bibat* faciendum, ut Vett. edd. repræſentant. Atque ita habetur apud Lucan. Lib. IX. vers. 593.

y *Luteum*] Rectius explicaret *croceum*. Nonius: *Luteus color propriè eſt croceus*. Virg. Æn. VII. *Aurora in roſeis fulgebat lutea bigis.* Schol. Horat. ad Epod. 10. LUTEUS. *Croceus: ſic dicimus auroram luteam.* Gloſſ. Cyrill. κροκοειδὴς, *lutea*. Palladius Catal. Pith. Lib. IV. *Lutea fulgebat roſeis aurora capillis.* Iſidor. Orig. Lib. XIX. cap. 28, *Luteus color rubicundus, quod eſt croceus. Nam crocus lutei coloris eſt*, ut: *Croceo mutataque vellera luto.* Corrige: *Jam croceo mutabit vellera luto.* Locus eſt Virgil. Ecl. IV. vers. 44. Quia lutea aurora eſt crocea, hinc Aſmenus: *Aurora oceanum croceo velamine fulgens Liquerat, & bijugis vecta rubebat equis.*

z *Pacuvius Thyeſte*] Cod. Leid. *Unde & Pacuvius in Tragediâ Thyeſtis ait.* Nec aliter, puto, ſcripſerat Planciades.

a *Obſervans*] Iſidorus in Gloſſis MSS. laudante Savarone ad Lib. VI. epiſt. 12. Sidon. *Abſtinet, obſervat. Abſtemius, ſobrius.*

b *Aumatium*] Ita cum Mercero habet etiam Leid. cod. Sed Vett. edd. *aumarium*. Atque ita legit etiam Vulcanius ad Philoxenum, corruptamque eam vocem autumat ex *armarium*. Grammaticus neſcio quis Barthio laudatus Adverſar. Col. 1693. *Armarium locus, ubi quarumque artium inſtrumenta ponuntur. Armentarium, ubi tantum tela armorum.* Scribe, *armamentarium*, ita enim ὁπλοθήκη Latinis appellatur. Laurenbergius in ſuo Antiquario *aumarium* dicit eſſe *latrinam publicam*. Mirum ni hoc inde ſuſpicatus eſt, quod *locus ſecretus* dicatur à Fulgentio. Gloſſ. Labb. Α'Ϛαξ, *abacas*

Delenificus, blandiloquus. Lucillius Comicus in Immolaria: *Neſcio quorſum mihi eveniant tua verba, tam delenifica.*

# F I N I S.

*gus, armarium.* Turneb. Adverſ. Lib. XXVI. cap. 10. *Suſpicor*, inquit, *automatium ſcribendum, ut locus ſignificetur theatri vel circi, ubi erant machinæ, quæ automata à Græcis vocantur, quæ ſponte moveri videntur, & miraculo ſunt.* Non perſuadet. Hieronymus epiſt. ad Paulin. *Cur dicitur Paulus vas electionis? Nempe quia legis & ſcripturarum ſanctarum erat armarium.* Scrinium intelligi vult. Σκεῦος ἐκλογῆς dicitur Paulus; ſed ea verba cur *vas electionis* potius, quam *electum inſtrumentum*, vertant, videre nunquam potui.

c *Lucilius Comicus* &c.] Leid. cod. *Unde & Lucretius Comicus in ymmolaria ait.* Ita & Vett. edd. Sed Lucretius transformandus in Lucilium videtur, cum *Lucilii comœdia* etiam ab Horatii Scholiaſte laudetur. Contrarium vitium oblatum eſſe Arnobio Lib. v. perſuaſit mihi nuper vir egregiè doctus: nam ubi nunc legatur *vim vomuiſſe Lucili*, ibi *vim vomuiſſe Lucreti* eſſe reſcribendum. Barth. Adverſ. Lib. XXXVII. cap. 1. *Licinius* heic emendat, verum nec MSS. nec Vett. edd. adſentientibus; quanquam non diſplicet, ſi probari non poteſt à celebri illo Auruncæ alumno alium fuiſſe Lucilium, qui comœdias ſcriptitaverit. Confer, quæ ad Lucilium pag. 99. commentatus eſt Franciſcus Douza.

F A-

# LACTANTII PLACIDI

## ARGUMENTA METAMORPHOSEON OVIDII.

Digitized by Google

Lucianus:

Ο'υδὲν ἐν ἀνθρώποισι διακριδὸν ἐςι νόημα·
Α'λλ' ὃ σὺ θαυμάζεις, τοῦθ' ἑτέροισι γέλως.

Ampliſſimis & Emendatiſſimis Viris,

# CORNELIO 'sGRAVESANDE,

Reip. Delphicæ Senatori, ac Judici incorruptiſſimo;

# HENRICO d'AQUET,

Ejuſdem Reip. Senatori, nuperrimeque item judiciario honore inſigni;

*Medicis multo uſu expertiſſimis*,

THOMAS MUNCKERUS

S. P. D.

*QUod religioſe, ſi unquam mecum in gratiam Salus rediiſſet, voveram tunc vobis, cum ſupremum denuntiare mihi diem omnia viderentur, id ſolutum cum fide nunc eo, uti fideliter & vos, Viri Ampliſſimi, id temporis mihi ſuccurriſtis, ne cui aut vanus forte, aut parum beneficii memor, videri poſſim. Joco quod non inficeto* τριπρόσωπος *eſſe medicus, hoc eſt, triplex habere os vulgo fertur; boni genii, ubi primum ad ægrum accedat; hominis, ubi pharmacorum ope tantum non ex Orci eum faucibus eripuerit, at planè* κακοῦ δαίμονος, *ubi* σῶστρα *ſint perſolvenda: eo perquam graphicè mores exprimuntur infimæ plebis, cujus cum malignitate nihil mihi eſſe commune volo, nec natus ita, nec eductus vel inſtitutus. Honorandum eſſe medicum propter neceſſitatem vixdum infantiæ me limina egreſſum Siracides docuerat, vir ſapientiæ haud vulgaris: at ego non propter neceſſitatem tantum eum, ſed vel in primis eo nomine, quod ſcientia ejus prorſus admirabilis ſit, ſuſpiciendum exiſtimo. Fatuatur, fateor, egregiè, multaſque ac magnas nugas blatit Petronianus Trimalchio; attamen non nihil vidit baro ille, cum ſecundum literarum diſciplinam diffi-*

*cil-*

*cillimum eſſe artificium medici ac nummularii conſeret: & nummularii quidem, quod per argentum is as videat; medici autem, quod adeo accuratè inteſtina noſtra noverit, ut tantum non ab aciâ & acu, quid intra præcordia habeamus homunciones, exponere nobis ſciat.* Et quam, oro, *putemus ob cauſſam deorum adſcriptum ordinibus olim à paganis vetuſtiſſimum illum medicinæ auctorem Æſculapium, niſi quod præclare admodum de genere humano artem eam mereri, & ineſſe illi divinitatis nonnihil exiſtimarent? Antiquitus certè ſalutaris iſta profeſſio ſapientiæ habita pars fuit, ita ut & morborum curatio & rerum naturæ contemplatio eoſdem numeret auctores; his ſcilicet maximè, ut apud Celſum eſt, huic ſtudentibus, qui corporum ſuorum vires aſſiduo mentis intentu multaque lucubratione maximè attriverant. Sed laudes medicinæ ſcribere non propoſitum heic mihi eſt: eo tantum hæc dico, ut, cum ab humanioribus hiſce & antiquitatis ſtudiis non valdè eſſe alienam artem veſtram appareat, tanto majore cum veniâ quicquid hoc lucubrationis, qualecunque eſt, inſcripſiſſe vobis videri queam. Vos pro ceterâ facilitate veſtrâ æqui id rogo bonique faciatis, quod ſanè, ſi pretium ejus æſtimare inſtituatis, levidenſe omnino, ſin autem devotum vobis animum offerentis, auro contra non carum ducatis. Legiſſe aliquando memini, dum venerandam antiquitatem ruſpor, moris fuiſſe olim apud Græcos, ut gallum gallinaceum, ubi qui ægri ad ſanitatem perducti eſſent, ſacrificarent Æſculapio ſuo: at ego, qui grato me animo à quoquam ſuperari dolenter fero, nullum quidem vobis meis Æſculapiis pullum cortis avium, ſed quod ex memet ipſo natum eſt, ingenioli videlicet mei qualemcunque oblatum eo fœtum.* Vivitur ingenio, *ait ille*, cætera mortis erunt. *At mortem non effugient, quæ à me ſcribuntur: non effugient fortaſſe; ego tamen his ita nomen veſtrum præſcripſi, ut ſi æterna futura eſſent. Hoc vobis ſi perſuaſeritis, non poterit non id, quod re vera per ſe perquam exiguum eſt, maximum videri. Valete multum, ut cum alii multi, tum & ego valeam. Scripſi Delphis Batav. a.d.* III. *Cal. Novembres A. C.* CIↃ IↃCLXXX.

L A-

# LACTANTII PLACIDI

## NARRATIONES FABULARUM,

Quæ in

P. Ovidii Naſonis Libris xv. Metamorphoſeôn occurrunt.

### *Fabula Lib.* I.

I. Chaos in ſpecies.
II. Terra in varias perſonas.
III. Mundus in ſæcula quatuor, aureum, argenteum, æreum, & ferreum.
IV. Item annus in tempora quatuor.
V. Gigantum ſanguis in homines.
VI. Lycaon Pelaſgi filius in lupum.
VII. A Deucalione jactati lapides in viros, & à Pyrrha in mulieres.
VIII. Python Serpens in figuras. *
IX. Daphne Penei filia in laurum.
X. Io Inachi filia in vaccam.
XI. Mercurius in paſtorem.
XII. Syringa Nympha in fiſtulam.
XIII. Argus Areſtoris filius in pavonem.
XIV. Io ſupradicta in Iſidem.

* *Ita cum MS. & Veneta in capitum lemmatis. Sed perperam utique. Non enim Python à Naſone, ſed terra narratur verſa in varias animalium figuras, in quibus & Python erat.*

### *Fab.* I.

Chaos, ut Heſiodus [a] indicat volumine, quod deorum originem continet, fuit initio quædam rerum confuſio, quæ

Ad Lib. I. Fab. I.

a *Indicat volumine*] *In volumine* edd. omnes. Sed antiquus ille codex à Nob. Heinſio cum editis collatus non heic tantum, ſed & crebro admodum aliis in locis præpoſitionem iſtam omittit. Cæterum in eodem codice annexa huic narrationi iſta viſebantur : *Ex terra cum omnia generata ſint, variarumque re-*

quæ poſtea in ſuas ſpecies diſtributa eſt, ita ut leviſſima corporum, æther igneus, & hunc infra aer frigidus, cæteraque ſidera ſublimem partem peterent univerſa; per quæ ſolis ſplendor ac Lunæ vagaretur; graviſſima autem, humus, liquorque, in ima parte ſubſiderent.

## *Fab.* II.

Separata erat terra [a] à cæteris clementis, ſed homo nondum natus, ipſius terræ futurus ultor ac dominus. Itaque Prometheus Iapeti filius terram imbre mollivit, & ex hac hominem ad Dei ſimilitudinem ac imaginem finxit, cui facies non prona, [b] ut cætera animalia, eſſet in terram, ſed cœlum ſpectaret erecta.

## *Fab.* III.

Ex quo Chaos injecta luce diſcuſſum eſt, & diſcretis ele-

*rerum mater reperiatur, tum humanum genus, quod cuncta vinceret, Prometheus Iapeti filius, ut idem Heſiodus oſtendit, ex humo finxit, cui Minervâ ſpiritum infudit. Secula etiam dicata Varronis auctoritate vertuntur: quoniam aureum in deterius argenteum, & poſt in æneum, ac poſtea, quod Orpheium antedictis eſt, in ferreum ceſſit.* Sed illa gloſſatoris alicujus proculdubio ſunt, non Lactantii. Certè in Veneta ſeparata à reliquis viſuntur. Non tam ſtultus eſt hic ſcriptor, ut videri poſſit bis idem narraſſe. Quæ iſtâ lacinia continet, invenies in ſequentibus multo politius relata.

### Ad FAB. II.

a *A cæteris*] MS. *à cunctis.* Verum alterum eſt in omnibus editis.

b *Ut cætera animalia*] Ita & MS. & Veneta. Rænerius & Micyllus, *ut cæterorum animalium.* Giſelinus, *ut cæteris animalibus.* Fruſtra, opinor. Non enim facies tantum cæterorum animalium, ſed & ipſa prona dicuntur. Notum eſt illud Salluſt. Catil. cap. 1. *Ne vitam ſilentio tranſeant, veluti pecora, quæ natura prona, atque ventri obedientia finxit,* Lactant. Libr. de Opific. Dei cap. 8. *Ut quia nulla his immortalitatis exſpectatio eſt, toto corpore in humum projecta, ventri pabuloque ſervirent.* Schol. Horat. in Lib. 1. Epiſt. 4. PORCUM. *In ventrem pronum, corpori inſervientem.* Anthropomorphitæ ſunt pagani. Diis ſuis, ut hominibus, rationem & figuram corporis erectam tribuunt. Lactant. modo laudatus de Vero Cultu Lib. VI. cap. 2. *Diis ſuis non cæleſtem ſenſum, ſed humanum potius attribuunt: ideoque illis neceſſaria & grata eſſe credunt, quæ nobis* &c. Artemidorus de Somniis Lib. II. cap. 48. Φαίνονται δὲ οἱ θεοὶ ἐν ἀνθρώπων εἴδει τε καὶ μορφῇ, ἐπειδὴ νενομίκαμεν αὐτῶν τὰ εἴδη ἡμῖν ἐοικέναι. Rectè Junilius Epiſc. Afric. Comment. in Geneſ. pag. 32. Ed. Baſ. *Non ergo ſecundum corpus, ſed ſecundum intellectum mentis, ad imaginem Dei creatus eſt homo: quanquam & in ipſo corpore quandam proprietatem habeat, quæ hoc indicet, quod erecta ſtatura factus eſt: ut hoc ipſo admoneretur, non eſſe ſibi terrena ſectanda, velut pecora, quorum voluptas omnis ex terrâ eſt: unde in alvum cuncta prona atque proſtrata ſunt.*

Ad

elementis, [a] faciem hanc tam claram mundus accepit; deinceps, quaſi in ætates quaſdam, in ſæcula quatuor diſtributus eſt, hoc eſt, aureum, argenteum, æreum, & ferreum. quibus pro qualitate ſui adſcripta ſunt nomina. Nam aureum ſæculum dictum eſt, quod Saturno regnante omnium rerum erat plena tranquillitas: non furor ſæviebat armorum, non avaritia fluctibus commiſerat vitam, & ceſſantibus raſtris, inarata gravidas fruges terra præbebat. Otioſa erat ac ſecura vita mortalibus; ac ſine viciſſitudine temporum continuâ veris gratiâ fruebantur. Deinde ſecundum ſæculum in argenteum ab aureo colore migravit. Tunc primum & æſtus ardentior cœli, & graviora frigora incubuere mortalibus. tunc meditata domorum tutiora ſecreta. Antea enim aut in antris habitabant, aut incolebant [b] frutecta ſylvarum. Semina etiam tum primum ſulcis cœpere committere: cum jam terra ſolita hominibus negaret alimenta. Tertium ſæculum ſucceſſit æreum, [c] argento jam durius. Cœpere homines inverecundius vivere. Nam cupiditate habendi avaritia cum perfidia exorta eſt. Inde mare pervium factum, dum divitiæ requiruntur. Terra quoque cunctis antea communis, limitibus, terminiſque diſcreta eſt: & [d] in venis ejus non ſolum frumenta quæſita ſunt, ſed metalla inventa crepuerunt. Quartum ſæculum [e] ferreum à rigore duratum eſt: quod in tantam rabiem furoris erupit, ut omnia [f] ſcelera cupiditatis excelleret. Nam ab odioſa vita, & inſanientis avaritiæ graſſationibus ad parricidia uſque perventum eſt.

*Fab.* IV.

Ad FAB. III.

a *Faciem hanc tam claram*] Tò *hanc* ignorat MS.

b *Frutecta ſylvarum*] Ita & MS. & Veneta. Perperam *tecta* Giſelinus. Perperam etiam *fruteta* Micyllus & Rænerius. Vide, ſi tanti eſt, quæ notavimus ad illa Fulgentii Prolog. Lib. 1. *Quicquid per virecta Tempe* &c.

c *Argento jam durius*] Sic cum MS. Veneta & Micylliana. Sed Rænerius & Giſelinus, *argenteo* &c.

d *In venis ejus*] *In venis quidem* MS.

e *Ferreum à rigore*] Sic cum Venet. & Micyll. diſertim MS. Giſelinus dedit, *ferri nimio rigore*. Rænerius, *ferreum à rigore dictum eſt*.

f *Scelera cupiditatis excelleret*] Hæc eſt MS. lectio, quam adſtruit Veneta. Giſelinus, *excederet*. Ræner. *exerceret* Micyllus, *ſcelere cupiditatis excelleret*.

Ad

## *Fab.* IV.

Cum, Saturno aurei ſæculi rectore cœli arce dejecto, teneret Jupiter mundum, [a] ſic ipſe mundus quatuor ac diverſa tempora coarctavit, ut ver, quod fuerat ante unum ſemper [b] ad ſerenam tranquillitatem continuum; [c] in partem anni quartam & anguſtiſſimum coierit tempus: ut huic ſuccederet ardor æſtatis, & tertio ſequeretur autumni infida temperies, & poſt hæc totus annus rigidâ hieme clauderetur: quæ quatuor tempora veris exordio qualitatem imitarentur & ordinem ſæculorum.

## *Fab.* V.

[a] Gigantas nomine immenſæ molis, & ſimiles matri filios parens Terra progenuit: quorum magnitudini par exarſit audacia. Nam exſtructis in excelſum aggerem montibus ſacrilegas manus injecere cœleſtibus. Sed fulminum igne dejecti, impium genus [b] pœnæ ſuæ cruore generarunt: nam ſanguis eorum permiſtus terræ, homines procreavit haud longe ab origine diſcrepantes.

## *Fab.* VI.

De Gigantum ſanguine nati quam ſacrilegâ mente verſati ſint, Lycaonis teſtatur exemplum: qui tyrannus Ar-

### Ad FAB. IV.

a *Sic ipſe mundus quatuor* &c.] Ita & cum MS. Veneta. Editi reliqui variant. Rænerius dedit, *Sic cum in quatuor* &c. Giſelin. *Sicut ipſe Saturnus; mundum in quatuor* &c. Videtur ſcribendum, *Sic ipſe mundum in* &c.

b *Ad ſerenam tranquillitatem continuum*] Ita quoque cum MS. exhibent Veneta & Ræneriana. Nec differt Giſelin. niſi quod *continuam* præfert. At Micyllus, *& ſerenâ tranquillitate continuum.*

c *In partem anni quartam ac anguſtiſſimum coierit tempus*] Ita cum MS. etiam Venet. Ræn. & Micyll. niſi quod pro *coierit* repræſentant *cogerit*. Giſelinus dedit, *in parte anni quartâ anguſtiſſimum cogeret tempus.*

### Ad FAB. V.

a *Gigantas nomine immenſæ molis, & ſimiles* &c.] Hæc eſt lectio MS. & Venetæ, pro quâ Giſel. & Ræner. *Gigantes immenſæ molis homines, & ſimiles* &c. Micyllus, *Gigantes immenſa molis, & ſimiles* &c.

b *Pœna ſua cruore*] Ita & cum MS. Veneta ac Micylliana. Giſelin. *Pœnâ ſua & cruore.* Ræner. omiſſis temerè duobus vocabulis, *impium genus ſuo cruore* &c.

Ad

Arcadiæ, cum advenas & hoſpites trucidaret, etiam Jovem [a] in ſe accendit iratum. Nam Jupiter humani ſceleris impatiens, in deos querimonia delata, ſimulata hominis ſpecie, ad Lycaonis regiam venit: cui Lycaon tanquam mortali præparans mortem, prius humana membra devoranda velut hoſpitali humanitate appoſuit: quæ poſtquam Jupiter ſenſit, non eum penitus interemit, ne ſupplicii amitteret ſenſum; ſed in lupi ſævi eum formam convertit; qui & mores [b] in rabie, & nomen Lycaonis in appellatione ſervaret. Non contentus fuit Jupiter cæteros homines unius Lycaonis terrere ſupplicio, niſi in genus omne ſæviret. Inde denique tantam juſſit aquarum copiam redundare, ut opertis diluvio montibus cuncti homines interirent.

## *Fab.* VII.

Jupiter propter audaciam Lycaonis cæterorumque mortalium, qui ſceleribus ſuis etiam deorum potentiam tentabant, [a] orbem terrarum profuſis imbribus inundavit. Et cum duo pietate cæteros mortales anteceſſiſſent, Deucalion Promethei filius, ac Pyrrha, eadem ſoror atque conjux; [b] & Parnaſſo monte proluviem imbrium effugiſſent; ſorte moniti Themidis, eo tempore quæ [c] antiſtes terræ fuiſſe traditur, à deis per preces generandæ prolis ve-

### Ad FAB. VI.

a *In ſe accendit iratum*] *In ſe accepit* Rænerius.

b *In rabie*] Sic Giſelinus quoque & Micyllus cum MS. Sed Rænerius *in rabiem*, & mox *in appellationem*.

### Ad FAB. VII.

a *Orbem terrarum*] Ita Giſelinus & Micyllus ediderunt. Sed Veneta & MS. unâ voculâ auctius, *itaque orbem terrarum*. Quod non auſim damnare, cum frequenter ita πλεοναστικῶς particulam iſtam *itaque* repræſentet idem ille codex; tanquam infr. fab. 10. *Jupiter vero, ne, ſi negaſſet, proderet puellam, itaque tribuit confeſtim.* Confer Lib. II. fab. 7. Lib. IV. fab. 4. & 19. VI. 7. VIII. 4. XIV. II. Non diſſimiliter Hyginus Myth.cap.43. *Theſeus in inſula Dia tempeſtate retentus, cogitans, ſi Ariadnen in patriam portaſſet, ſibi opprobrium futurum, itaque in inſulâ Diâ dormientem reliquit.* Rænerius pro lubitu totum principium hujus fabulæ refinxit.

b *Et Parnaſſo monte*] Ræner. *Et è Parnaſſo.* Giſelin. *& in Parnaſſo.* Micyll. *eque Parnaſſo.* Fruſtra omnes. Amat noſter præpoſitionis iſtius ellipſin.

c *Antiſtes terræ*] Ita habent editi omnes; quanquam Giſelinus notat τὸ *terra* abeſſe à codicibus nonnullis. Infr. Lib. IV. fab. 17. *antiſtes Deorum* dicitur. Forte *antiſtes oracli* ſcripſerat auctor.

veniam acceperunt: ita ut lapides poſt tergum jacerent, ex quibus homines naſcebantur: & à Deucalione miſſi in viros vertebantur; à Pyrrha autem, in fæminas.

## *Fab.* VIII.

Poſt cataclyſmum factum edidit terra Pythonem ſerpentem [a] ſpeciem ignotam mortalibus. Hunc Apollo ſagittis interemit. & ne ejus aboleret nomen, inſtituit ludos, [b] & certamina quædam in his ludis oſtendit. Unde etiam Apollo Pythius eſt appellatus, ludique Pythii.

## *Fab.* IX.

Daphne Penei fluminis filia, cum omnium virginum, quæ in Theſſaliâ eſſent, ſpecioſiſſima haberetur, adeo quidem, ut deos pulchritudine ſua caperet; [a] Apollo cum eam conſpexiſſet, formâ ejus expalluit. Quam cum neque pollicitis, neque precibus adire potuiſſet, [b] vim ut adferret inſtituit. [c] Et illa curſu conſpectum ejus effugere cupiens, patrem invocavit, ut virginitati ſuæ, [d] quam ſibi

ctor. Nam primo Terra, deinde Themis, tertio Python, quatto Phœbus oraculum tenuit. Vide quæ diximus ad Hyg. Myth. cap. 140.

### Ad FAB. VIII.

a *Speciem ignotam*] *Specie ignota* in margine Rænerius. Atque ita edidit Micyllus.

b *Et certamina quædam in his ludis oſtendit*] Rænerius, audaci mehercules exemplo, præter τὸ *certamina*, verba iſta omnia omiſit. At Giſelinus, *& certamina quædam in his oſtendit.* Venet. & Micyll. *Ludos & certamina: quæ jam in his ludis oſtendit.* Etiam MS. cod. pro alterâ lectione, *quæ jam* &c. Cæterum cauſſam aliam, cur Pythius Apollo dictus ſit, legas apud Ariſtoph. Schol. in Plutum pag. 6. ed. Cald. Δαιμόνιος ἐν ἔτω κηλεύσμενος Πύθων, ἀφ' ἧς ἡ Πυθία προσαγορεύεται. ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων Πύθιος ὀνομαζόμενος, διὰ τὸ τοῖς πυνθανομένοις χρησμοὺς διδόναι &c. Sed veram Etymol. diſces ex Heinſii Ariſtarch. Sacr. p. 18.

### Ad FAB. IX.

a *Apollo cum eam*] Ita edd. omnes. Sed MSS. 2. *Apollo enim cum illam.* Forte, *Apollo etiam cum* &c.

b *Vim ut afferret*] Sic legitur in MSS. 2. Vindicavimus eandem locutionem huic ſcriptori etiam Lib. II. 8. IX. 10. X. 3. Hygin. Aſtron. II. 20. *Vim ſibi pene allatam.* Cap. 18. *Eum vim ſibi afferre voluiſſe.* Nepos Dion. cap. 10. *Dioni vim allatam.*

c *Et illa*] *At illa* Micyll. Quod præfero.

d *Quam ſibi permiſerat*] Sic rectè cum MS. Venet. & Micylliana. Perperam *promiſerat* Rænerius & Giſelinus. *Permittere* eſt concedere, committere &c. Horat. Lib. IV. od. 4. *Cui rex Deorum regnum in aves vagas Permiſit.* Et Lib. 1. Sat. 3. *Si tibi regnum Permittant homines.* Terent. A, Act. I. ſc. 5. Be-

ſibi permiſerat, ferret auxilium: [e] cujus ille auditis precibus, filiam deorum auxilio, ut vim effugeret, in laurum convertit.

## *Fab.* X. & XIII.

Io Inachi amnis filia, cum æquales ſuas ſpecie præcederet, ab Jove adamata eſt, qui ammotis precibus, deſiderium explevit: & ne puella [a] Junonis iram incideret, à compreſſore in vaccam eſt transfigurata, cujus fallaciam Juno cum intellexiſſet, [b] petit eam à Jove velut munus ſibi dari, [c] quia ſpecioſior erat cæteris armentis, quæ [d] in Peloponneſo eſſent. Jupiter vero, ne, ſi negaſſet, proderet puellam, tribuit confeſtim. Juno autem, ne amplius ejus pellex cum Jove concumberet, Argum Areſtoris filium centum oculos habentem ei præpoſuit. quem Mercurius pa-

*Bona noſtra hæc tibi permitto, & tuæ mando fidei.* Juſtin. Lib. II. cap. 7. *Adminiſtratio reipublicæ annuis magiſtratibus permiſſa.* Nepos Hamilcar. cap. I. *Eam rem arbitrio permiſerunt Hamilcaris.* Salluſt. Jug. cap. 103. *Belli componendi licentiam ipſis permittit.* Senec. de Provid. cap. 6. *Permiſi vobis, metuenda contemnere, cupienda faſtidire.*

e *Cujus ille auditis precibus, filiam* &c.] Ita locum hunc conſtituit Giſelinus. Veneta & Micylliana habent, *Quam ille, auditis precibus filiæ, deorum ut vim effugeret, in laurum convertit.* Atque ita quoque Rænerius, niſi quod τὸ *filiæ* omittit. Quam vocem agnoſcit tamen MS. liber, qui cæteroqui cum Giſelino facit. Infr. Lib. VI. fab. 4. *Auditis itaque precibus ejus, Jupiter agricolas in ſpeciem ranarum transformavit.* Lib. XII. fab. 6. *At ille auditis precibus ejus* &c.

### Ad FAB. X. & XIII.

a *Junonis iram incideret*] Ita cum Giſelino & Venet. & MS. Rænerius & Micyllus, *in Junonis iram* &c. Exiſtimo nihil opus & iſtâ præpoſitione. Chryſol. Serm. LVIII. *Ne incurrant de tali præſumptione ſententiam.* P. Syrus: *Heu quam pœnitenda incurrunt homines vivendo diu!* Victor in de Perſec. Vand. Lib. III. *Quiſquis enim aliquid pravitatis invenerit, ſibi imputat quod incurrit.* Salluſt. Jug. cap. 101. *Redient ab latere Mauros incurrit.* Vet. Interpr. Job. cap. V. 14. *Per diem incurrent tenebras.* Interp. Abdiæ Babylon. Lib. I. *Cæcitatem continuo malè ſanæ mentis incurrit.* Familiaris præ cæteris Tacito illa conſtructio; qua uſum deprehendo etiam Ambroſ. de Tob. cap. 2. *Cadenti de paſſerum nido albugine cæcitatem incidit.* Noſter infr. fab. I. Lib. XIV. *Amorem incidit.* Ubi plura annotamus.

b *Petit eam à Jove velut munus ſibi dari*] Sic Rænerius & Giſelinus ediderunt. Veneta, *Petit eam à Jove velut munus ſibi daret vaccam.* MS. *Petit eam à Jove velut munus ſibi daret, vacca quia* &c. Putes ſcripſiſſe, *Petit ea à Jove, velut munus ſibi daret vaccam; quia* &c. Atque ita planè Micyllus, niſi quod auctius unâ voculâ, *ut velut munus* &c.

c *Quia ſpecioſior erat*] MS. & Veneta, *quia ſpecioſiſſima erat cæteris armentis.* Excidit forte particula *in* vel *præ*.

d *In Peloponneſo*] MS. *In Pelopenſi regno.* Lege, *Peloponnenſi regno.* Infr. Lib. IV. fab. 13. *Per Tænarum promontorium Peloponnenſe.*

patris juſſu interemit; & à caſu ejus Argiphontes eſt cognominatus. Juno Argum, [e] quem ob cuſtodiam ille occiderat, in volucrem pavonem transformavit, & receptum in ſuam tutelam pennis inſignibus, quibus amiſſa lumina indicaret, ornavit.

## *Fab.* XI.

Jupiter mittit Mercurium in habitu paſtoris ad Argum ſupradictum interficiendum.

## *Fab.* XII.

[a] Syringa Nympharum Naiadum, quæ [b] circa Nonacrinum montem Arcadiæ vagabantur, ſpecioſiſſima proditur fuiſſe. quam cum Pan Mercurii filius adamaſſet, [c] & eam perſequens ad amnem [d] Ladonem Arcadiæ compuliſſet, ne vi caſtitatem deponere cogeretur, ſororum auxilio [e] in arundines converſa eſt. ex quibus fiſtula compoſita eſt, quæ nomine ejus apud Græcos Syringa nuncu-

e *Quem ob cuſtodiam ille occiderat*] Hæc lectio eſt Venet. Ræner. & Micyll. quam & MS. adſtruit, niſi quod τὸ *ille* omittit. Giſelinus dedit, *Quia ob cuſtodiam ejus occiderat.*

### Ad FAB: XII.

a *Syringa*] Ita non dubitavi reſcribere ex MS. quanquam *Syrinx* repræſentant edd. omnes. Rationem ultra non quæret, ſi quis legerit, quæ ad Hyginum & Fulgentium non uno loco à nobis annotata ſunt. Confer etiam, quæ infra ad Lib. II. 7. IV. 18. VI. I. dicentur. Servius ad Ecl. II. 31. *Ergo Pan, ſecundum fabulas, amaſſe Syringam nympham dicitur.*

b *Circa Nonacrinum montem Arcadiæ*] MS. *Circa Nonacrum.* Unde putes faciendum *Nonacrim.* Sed infra invenies rurſus Lib. II. fab. 5. *Circa Nonacrinum montem.* Lib. IV. II. *Circa montem Nonacrinum moratus. Vertex Nonacrinus* eſt Hygino Myth. cap. 177. Ita *jugum Maleum* αὶ τὸ *jugum Malea* apud Flor. Lib. II. cap. 9. *Vertex Cyllenæus* apud Ovid. Lib. XI. Met. vers. 304. *Peliacus vertex* apud Catull. Carm. LXV. vers. I.

c *Et eam perſequens* &c.] Sic edidit Giſelinus. MS. *perſequeretur.* Venet. & Ræner. hoc amplius, *& eam perſequeretur, cum ad amnem* &c. Lege, *& eam perſequens, cum ad* &c. Repetitum eſt otioſè illud *cum*, ut Lib. II. fab. 4. *Cum Liguriam incoleret, & in ripâ Eridani amnis, quem quidam Padum vocant, cum vidiſſet.* Confer ejuſdem libri fab. 5. & Lib. XI. fab. I. Reperire eſt illius locutionis exempla complura apud Hyginum: tanquam Mythol. cap. 28. *Hi cum Dianam comprimere voluiſſent, quæ cum non poſſet viribus eorum reſiſtere* &c. Vide quæ ad eum locum annoto.

d *Ladonem*] *Ladona* Veneta & Ræneriana. *Ladonam* MS. Quod vereor ne fruſtra ſpreverint ſcioli.

e *In arundines converſa eſt; ex quibus* &c.] Venet. & Ræner. *In arundinem converſa eſt, ex quâ* &c. Sanè *arundinem* exhibet etiam MS.

Ad

cupatur: cujus cantu Argus in ſomnos compulſus eſt, quo facilius eum Mercurius interficere poſſet.

### *Fab.* XIV.

Io ſupradicta cum furiis exagitata orbem terrarum percucurriſſet, noviſſimè in Ægyptum delata, ac placata Junone à Jove, [a] in priſtinam figuram reverſa, Iſidis Deæ nomen accepit, [b] Linigeraque eſt appellata.

### *Fabulæ Lib.* II.

| | |
|---|---|
| I. | Phaethon Solis & Clymenæ filius fulmine ictus. |
| II. | Sorores Phaethontis in arbores populos. |
| III. | Lacrymæ earum in electrum. |
| IV. | Cycnus Stheneli filius in avem ſui nominis. |
| V. | Calliſto Lycaonis filia in urſam. |
| VI. | Eadem cum filio Arcade in ſidera. |
| VII. | Corvus candidus in nigrum. |
| VIII. | Coronis in cornicem. |
| IX. | Nyctimene in noctuam. |
| X. | Ocyroe in equam. |
| XI. | Battus in ſaxum. |
| XII. | Aglaurus in lapidem. |
| XIII. | Jupiter in taurum. |

### *Fab.* I.

Clymene Oceani & [a] Tethyos filia, cum Phaethontem ex

### Ad FAB. XIV.

a *In priſtinam figuram reverſa, Iſidis*] Ita ediderunt Micyll. & Rænerius. Giſelinus, *regreſſa, Iſidis* &c. Veneta, *reverſa eſt.* MS. *regreſſa eſt, Iſidis* &c. Videtur reponendum, *reverſa eſt, & Iſidis* &c. niſi tamen *regredi* pro *reverti* uſurpavit, ut interpres ſuppoſititii Abdiæ Lib. 1. *Qui à Simone regreſſus eſt.* Lib. III. *Execrantes adoleſcentem, domum regreſſi ſunt.* Et Auctor vitæ Apollinaris: *Poſt multum tempus regreſſus ab Æmilia.* Juſtin. Lib. 1. cap. 6. *Aſſumtoque comite, Perſepolim regreditur.* Sex. Rufus Breviar. cap. 19. *Regreſſus in Syriam obiit.*

b *Linigeraque eſt appellata*] Ita repoſui ex MS. Perperam Venet. & Rænerius *Vigilanſque eſt appellata.* Perperam etiam *Niligenaque* vel *Linigeraque dea eſt appellata* Giſelinus, aliique.

### Ad LIB. II. FAB. I.

a *Tethyos*] Rectè ita edd. omnes. MS. tamen *Thetidis.* Forſan Lactantii ipſius heic aliqua culpa. Thetin enim in-

ex Sole conceptum genuiſſet, & in adultam perduxiſſet ætatem, monuit ut patrem cognoſceret. Qui infeliciter progreſſus ad orientem Solem pervenit, agnituſque eſt ab eo per connubii indicia: accenſuſque agitandi currus amore, quem quatuor equi, Pyrois, Eous, Æthon, ac Phlegon per orbem aſſueverant trahere, [b] diu expetitum currum accepit; & [c] à præminiſtris Horis junctum conſcendit. Monitis itaque inſtructus patris, cum per iter ignotum equis obniti nequiſſet, equi ignoto agitatore conterriti mundi pronam partem petierunt. Quamobrem cum cuncta mortalium ardore ſubito [d] proflagrantium incenderentur, [e] à Joveque opem implorantes peterent, ne orbis terrarum conflagraret; Phaethon fulmine ictus eſt, & è curru præcipitatus: atque ita liberati equi vinculis, agnito itinere, ad ſuam ſtationem reverſi ſunt.

## *Fab.* II. & III.

Sorores Phaethontis Phaethuſa, Lampetie, Phœbe, caſum fratris dum deflent, deorum miſericordia in [a] arbores populos mutatæ ſunt. Lacrymæ earum, ut Heſiodus & Euripides indicant, in electrum [b] ſunt converſæ.

*Fab.* IV.

interdum cum Tethye confundi ab inferioris ævi ſcriptoribus alibi obſervavimus.

b *Diu expetitum currum*] Hæc lectio eſt MS. quam & Micyllus repræſentavit. Renærius, *currum diu petitum*. Sanè τὸ *currum* habet etiam Veneta. Fruſtra ergo Giſelinus, *diu expetitam veniam*.

c *A præminiſtris*] Sic & Veneta cum Giſelino. Infr. Lib. IX. fab. 5. *Galanthis præminiſtra conſpexit eam.* Servius ad Æn. XI. 543. *Camillos & Camillas appellabant Flaminicarum & Flaminum præminiſtros.*

d *Proflagrantium*] Ita & MS. cum Ræn. & Giſ. Sed Micyll. & Venet. *proflagrantia.*

e *A Joveque*] Haud vulgariter dictum, pro *& à Jove.* Sic hac ipſâ fabulâ *in terramque*. & Lib. XII. fab. 2. *in fineſque* exhibet Rænerii editio. Sed iſtorum neutrum in MS. invenit illuſtr. Heinſius. Naſo ipſe XI. Met. 227. *In ſuaque Æaciden ſuccedere vota nepotem Juſſit.* Nepos Datam. cap. 7. *Seiſmas maximus natu filius deſeiit, adque regem tranſiit.* Et in Hamilc. cap. 4. *Mare tranſiit, in Hiſpaniamque venit.* Hygin. Aſtron. IV. cap. 3. *In toque Aries ut affixus videatur.*

### Ad FAB. II. & III.

a *Arbores populos*] *Arbores populeas* Venet. Micyll. & Ræner. Sed alterum rectum puto. Vibius Sequeſter: *Eridanus Galliæ Ciſalpinæ, qui & Padus, ubi Heliades mutantur in populos arbores.* Adde quæ notavi ad Hygin. Mythol. cap. 140.

b *Sunt converſæ*] Addit Veneta, *ac fluiſſe dicunt.* Rænerius, *quod ex illis arboribus, in quas mutatæ feruntur, fluere dicitur.* Sed iſta ſapiunt ejus interpolationem. Micyllus, *ac fluiſſe dicuntur.*

Digitized by Google

## *Fab.* IV.

Cycnus [a] Sthenelei filius, materno genere Phaethonti proximus, cum Liguriam incoleret, & in ripâ Eridani amnis, quem quidam Padum vocant, [b] cum vidiſſet corpus Phaethontis à ſororibus ejus ablui, pari calamitate eſt concuſſus. Plus enim juſto deflendo propinqui interitum, deorum voluntate in volucrem cycnum abiit, qui peroſus cœleſtem ignem, paludes ac flumina, quibus inſeneſceret, eſt ſecutus. [c] Phanocles in Cupidinibus auctor.

## *Fab.* V. & VI.

Jupiter cum reliquias torrentis ignis perſequeretur, ut laborantibus opem ferret mortalibus, [a] cum circa Nonacrinum montem Arcadiæ, in quo genitus exiſtimatur, vagaretur, in Calliſtus Lycaonis filiæ incidit amorem: cui cum preces de explemento deſiderii ſui admoviſſet, fruſtrataſque voces ſuas intellexiſſet, aſtu eam ſubiit. [b] In Dianæ namque ſexum [c] ſe rejecit, ac fatigatæ ornatus pharetra ſagittiſque, velut Diana, occurrit; ac veſte pariter poſita; Jovem virgo experta eſt. [d] Neque ideo immerenti delictum remiſſum eſt. Nam confeſtim pellicatu ejus accen-

*tur*. MS. *ac fluxiſſe dicunt*. Sed verba iſta collocat poſt τὰ *mutatæ ſunt*. Et rectè quidem. Nam quæ ſequuntur; *Lacrymæ earum* &c. novum faciunt argumentum. Lego ergo, *mutatæ ſuccina fleviſſe dicuntur. Lacrymæ earum* &c. Quibus verbis novum, ut dicebam modo, inchoatur argumentum, quod in MS. collocatum erat ante verſum illum poëtæ, *Inde fluunt lacrymæ* &c. Emendationem meam adſtruunt non parum illa Servii ad Ecl. VI. 62. *Sorores Phaëthontis ſuccina fleviſſe dicuntur*. Adde not. ad Fulg. Lib. I. cap. 15.

### Ad FAB. IV.

a *Sthenelei*] Veneta, Micyll. & Ræner. *Stheneli*. Quod idem eſt. Vide ſummi viri I. F. Gronovii Obſervat. Lib. IV. cap. 15.

b *Cum vidiſſet*] Non rectè τὸ *cum* expulerunt Micyllus & Giſelinus. Vide, quæ dixi ad Lib. I. fab. 12.

c *Phanocles in Cupidinibus*] Phanocles ἐν Ἔρωσι laudatur etiam à Clemente in Protreptico.

### Ad FAB. V. & VI.

a *Cum circa Nonacrinum* &c.] Scripſerat, puto, *& cum circa* &c.

b *In Dianæ namque ſexum*] *Speciem* Valteriani codices, ut notat Giſelinus. Quod aptius videtur, & magis convenit cum verbis Naſonis: *Protinus induitur faciem vultumque Dianæ*. Infr. de Minervâ Lib. VI. fab. I. *Reverſa in ſpeciem ſuam* &c.

c *Se rejecit*] Ita cum MS. etiam Veneta &Ræneriana. Sed Giſelinus & Micyllus, *trajecit*.

d *Neque ideo*] Ita edd. omnes. MS. tamen, *neque adeo*. Sed alterum re-



ctum

cenſa, ne amplius pulcritudine conjugem caperet, in urſam eam transfiguravit. Quæ à Jove cum Arcade filio, quem erat enixa, inter ſidera collocatur. A Græcis autem Helice, à noſtris ſeptentrio nuncupatur; & à Tethy & Oceano ob Junonis iram inter cætera ſidera [e] liquore non tingitur, ut auctor Heſiodus indicat. [f] Hinc illud: Sed lucet in aſtris Calliſto, renovatque ſuos ſine fluctibus ignes. Ipſe autem Arcas in cœlum tranſlatus, Arctophylax dicitur.

## *Fab.* VII.

Corvus volucris initio naturæ candidis pennis plumatus fuit. Sed quia [a] Coronida [b] Coronei filiam indicaverat Apollini in adulterio morari, [c] illa propter acerbiſſimum indicium flagrantis dei ſagittis confixa, niger ex candido factus eſt. Ex hac & Apolline naſcitur Aſclepius; quem pater [d] exciſum utero matris, cum ea rogo eſſet impoſita, abſtulit. Is ad Chironem à patre in Pelium perlatus montem eſt, ut ab eo incrementum, ſimulque ſcientiam acciperet medendi.

## *Fab.* VIII.

Coronis Coronei filia refert corvo, ne indicium Apol-

ctum putem. Phædrus Lib. II. cap. 9. *Frondem bubulcus adſert, nec ideo videt.*

e *Liquore non tingitur*] *Æquore* emendaverat in MS. manus ſecunda.

f *Hinc illud*] Ita Giſelinus cum Rænerio. Sed MS. & Veneta, *vel alii.* Micyllus neutrum habet. Et forſan lacinia gloſſatoris eſt.

### Ad FAB. VII.

a *Coronida*] *Coronidam* Veneta. Nec ſpreverim. Vide ſupr. Lib. I. fab 12. Etiam infr. fab. I. Lib. VI. *Aſopida*, *Deoida*, aliaque id genus, nominandi caſu dicta invenies.

b *Coronei filiam*] Falſum hoc. Coronis illa, quæ ab Apolline adamata eſt, non Coronei, ſed Phlegyæ erat filia, ut præter alios referunt etiam Hyginus Myth. cap. 202. & Antoninus Liberalis cap. 20. Coroneo nata fuit altera illa, *quæ in cornicem ceſſit.*

c *Illa propter* &c.] Hæc lectio eſt à Giſelino: quam ſanam eſſe præſtare non auſim. MS. & Veneta, *Itaque propter acerbiſſimum indicium flagrantis Dei ſagittis confixa eſt. Ergo ille niger ex candido factus.* Quo prope accedit Micylliana, *Illaque propter acerbiſſimum indicium flagrantis Dei ſagittis confixa fuit, ex eo ille niger ex candido factus.* Senſum iſta ſanè commodum, nec orationem hiulcam efficiunt. Sed τὸ *itaque* non vulgariter heic denuo poſitum cur mutare non ſuſtineam, diſces ex illis, quæ dixi ad Lib. I. fab. 7. Rænerius intolerabili audacia omnem hanc fabulam ita interpolavit, ut non Lactantii, ſed ipſius videatur.

d *Exciſum utero*] Sic Giſelinus. Sed editiones reliquæ cum MS. *exciſo utero.*

Ad

pollini faceret. [a] Cum enim Minerva Erichthonium Vulcani filium, qui de complexu ſui in terram ceciderat, ſuſtuliſſet, & comitibus ſuis Pandroſo, & Herſæ, Aglauroque, Cecropis filiabus ciſtula incluſum cuſtodiendum tradidiſſet, monuiſſetque, [b] ne quis omnino id conſpiceret; Coronis ſupradicta, nobiliſſima virginum, [c] cuſtodiens laxatam ciſtulam & inſpectam, cum draconem reperiſſent, divulgavit; quamobrem dea eam à ſe alienavit. Quæ cum ſolitudine in littore oblectaretur, Neptunus [d] procul conſpecta, venere ejus incaluit. cui cum [e] vim afferret, ab eadem dea propter virginitatem tenaciter cuſtoditam in avem cornicem converſa eſt; [f] ita ut templo deæ ſubmoveretur.

## *Fab.* IX.

Nyctimene Nyctei filia, virgo Lesbia, nimia libidine effrenata, in patris cubile ſe implicuit, ideoque adverſantibus deis ob admiſſum, ceſſit in noctuam. quod ſcelus ipſa nocturno tempore occultat, & in luce viſa, ab omnibus volucribus petitur [a] obnoxia.

*Fab.* X.

### Ad FAB. VIII.

a *Cum enim*] Ita Giſelinus & Micyllus. Veneta autem & MS. *Cum igitur.* Rænerius, *eum, inquit, Minerva* &c. Peſſimè, & contra orationis nexum, niſi quis cum ipſo non Lactantium, ſed Coronida hæc inducat narrantem.

b *Ne quis omnino id conſpiceret*] Ita cum MS. Veneta & Ræneriana. Sed Giſel. *omnino id ne inſpicerent.* Micyll. *Ne quis omnino id, quod intus eſſet, inſpiceret.*

c *Cuſtodiens laxatam* &c.] Ita Giſelinus dedit. Micyllus, *cum à cuſtodibus laxatam ciſtulam, & inſpectum ibi draconem reperiſſet.* Veneta & MS. *Cuſtodibus laxatam ciſtulam & inſpectam, cum draconem reperiſſet.* Unicâ literâ mutatâ ſenſum inde exſculpes commodiſſimum, *cuſtodibus laxatam ciſtulam, & inſpectum cum draconem reperiſſet, divulgavit.*

d *Procul conſpecta, venere ejus incaluit*] Ita & Veneta cum Giſelino. Debebat ſcripſiſſe, *ejus procul conſpecta venere* &c. Vel, ut Micyllus edidit, *procul eâ conſpectâ, venere ejus* &c.

e *Vim afferret*] *Inferret* Giſelinus. Nulla cauſa erat, cum alterum illud & MS. & reliquæ omnes editiones agnoſcant. Vide ſupr. Lib. 1. fab. 9.

f *Ita ut templo Dea ſubmoveretur*] Sic habuit MS. Veneta *admoveretur.* Perperàm. Rectius *amoveretur* Micyllus. Rænerius & Giſelinus verba iſta omiſerunt.

### Ad FAB. IX.

a *Obnoxia*] Micyllus, *ut noxia.* Sed cum Giſelino alterum Veneta & Ræneriana tuentur. Salluſt. Cat. cap. 20. *His obnoxii, quibus, ſi reſpublica valeret, formidini eſſemus.* Feſtus: *Obnoxius pœna obligatus ob delictum.* Sed ut ſæpe alias, ita & heic injuriæ expoſitum ſignificat. Flor. IV. 4. *Obnoxium & opportunum injuriæ juvenem.* Confer quæ de hac voce ſcripſit Gellius Lib. VII. 17.

## *Fab.* X.

Ocyroe Chironis & [a] Chariclus filia, contemptis patris artibus, veſania futura præcinuit: infanti Aſclepio prædixit, quod medicina mortuos ad ſuperos [b] reducturus eſſet, [c] quodque eſſet ab avo fulminis ictum experturus. Patrem quoque Chirona [d] ſerpentibus cruciandum, cupidumque mortis ex deo in mortalium numerum venturum. Quæ cum eſſet elocuta, [e] in equæ ceſſit figuram, ne adverſantibus fatis plura ederet, quam prædicta Apollinis ſinerent.

## *Fab.* XI.

Apollo Jovis & Latonæ filius cum pecus Admeti Pheretis filii paſceret, fiſtulæ cantu ſolitudinem protegens, boves ejus in agros Pyliæ regionis progreſſæ ſunt: quas Mercurius avertit, & in ſylva occuluit. Quod cum Battus Nelei filius equas paſcens vidiſſet, Mercurius vero ut indicium premeret, ex armentis formoſiſſimam vaccam ei conceſſit. At ille diſcedenti affirmavit lapidem proximum quem vidiſſet, celerius, quam ſe, quicquam indicaturum. Deus vero ut mortalis fidem experiretur, paulo poſt mutata figura ad eundem reverſus eſt, ſimulavitque ſe amiſſas boves quærere, & [a] præmium promiſit, ſi de-

### Ad FAB. X.

a *Chariclus*] Ita repoſui pro *Charicla*, quod Veneta, Ræneriana, & MS. exhibebant. *Cariſta* Giſelini mirificiſſimum eſt. Propius accedit *Charicles* Micylli. Pariter peccatum apud Iſidor. Orig. Lib. IX. cap. 2. *Ab Arcade Jovis & Calyſtæ filio dicti*. pro *Calliſtus*. Plura hoc genus invenies in notis ad Hyg. Mythol. cap. 224.

b *Reducturus*] Hoc à Giſelino eſt. MS. & edd. reliquæ, *educturus*.

c *Quodque eſſet ab avo* &c.] Hæc Giſelini & Rænerii eſt lectio. MS. & Veneta, *educturus eſſet, ab avo fulminis ictum experturum*. Scripſerim, ut Micyllus edidit, *& ab avo fulminis ictum experturus*.

d *Serpentibus cruciandum*] *Sagittis* Veneta, Micyll. & Ræner. Sed perperam. Vaticinantis eſt vera obſcuris involvere. Serpentibus tortus fuit Chiron, quia Hydræ Lernææ ſanguine tinctæ erant ſagittæ, quarum una pedem ejus vulneravit.

e *In equa*] *Equi* MS. Hygin. Aſtron. II. 18. *Nonnulli eam vatem dixerunt eſſe: ſed quod deorum conſilia hominibus ſit enunciare ſolita, in equam eſſe converſam.*

### Ad FAB. XI.

a *Præmium promiſit*] Dediſſe ait Antoninus Liberalis cap. 23. *μισθὸν χλαῖναν*, quam paullo poſt *χλαμύδα* appellat. Sed *χλαῖναν* pro eo ſubſtituit

Vir

demonſtraſſet. At ille, cum ſub quo monte paſcerentur oſtendiſſet, Mercurius perfidia ejus offenſus, in lapidem eum mutavit; qui ab eventu index circa [b] Pylum vocatur.

## *Fab.* XII.

Athenis virgines per ſolemne ſacrificium caniſtris Minervæ ferunt [a] pigmenta: inter quas à Mercurio eminens ſpecie conſpecta eſt Herſe Cecropis filia. Itaque aggreſſus eſt ſororem ejus Aglauron, precatuſque, ut ſe Herſæ ſorori ſuæ jungeret. At illa cum pro miniſterio aurum eum popoſciſſet, Minerva graviter offenſa eſt avaritia ejus, [b] ob quam ciſtulam etiam traditam ſororibus ejus cuſtodiendam adverſus ſuum prædictum aperuiſſet: Invidiæ noviſſi-

Vir Clariſſimus. Atqui propius accedebat χλανίδα, quod ego volui. Nunc valde dubito, an quicquam ſit mutandum. Χλαίνας enim χλαμύδας interpretatur Hom. Schol. ad Odyſſ. ξ. 513. cui accedit Apollonianus, χλαμύδα appellans id indumentum ad Lib. 1. vers. 763. quod ad vers. 721. dixerat χλανίδα. Nec refragatur Heſychius: Χλαῖνα, inquit, χλαμὺς, ἢ ἱμάτιον χειμερινὸν &c. Χλαμὺς, χλαῖνα. Ita enim rectè emendant docti homines. Reſtituenda eadem vox in fragmento pereleganti Hipponactis apud Tzetzen in Lycophronem: Ἐμοὶ γὰρ, inquit, ὄπιχωλαίναν δασεῖαν ἐν χειμῶνι φάρμακον ῥίγεος, οὔτ᾽ ἀσκέρῃσι τοὺς πόδας δασείῃσιν ἔκρυψας, ὡς μίμοι χίμετλα γίγνηται. Multipliciter corruptum hoc λείψανον. Corrige, & diſtingue, ut Iambos eſſe Scazontes appareat: Ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἔδωκας οὐδέπω χλαῖναν Δασεῖαν ἐν χειμῶνι φάρμακον ῥίγεος, Οὔτ᾽ ἀσκέρῃσι τοὺς πόδας δασείῃσιν Ἔκρυψας, ὡς μή μοι χίμετλα γίγνηται. Cæterum in hac Batti fabula apud Antoninum dicitur Mercurius egiſſe furtivum armentum διά τε Πελασγῶν, καὶ δι᾽ Ἀχαΐας τῆς Φθιώτιδος, καὶ διὰ Λοκρίδος, καὶ Βοιωτίας, καὶ Μεγαρίδος. Vertit Xylander: *Per Pelaſgos, Achaiam, Phthiotidem* &c. Quærit heic vir doctiſſimus, quem ſenſum conficere iſta poſſint, καὶ δι᾽ Ἀχαΐας τῆς φθιώτιδος. *An Achaia fuerit urbs vel locus Phthiotidis? Malle ſe conjunctionem* καὶ *inſerere*, ut ſit καὶ δι᾽ Ἀχαΐας, καὶ τῆς Φθιώτιδος. At locus non emendatione indiget, ſed explanatione. Ut duplices fuere Achæi, Phthiotici & Peloponnenſes, ita duplex etiam Achaia, Phthiotidis alia, alia Peloponneſi. Achæos fuiſſe in Theſſalia, cujus Phthiotis pars; operoſè oſtendit Salmaſ. in de linguâ Helleniſticâ pag. 288. & ſeqq. Achaia Phthiotidis eſt illa, de quâ Apollon. Scholiaſtes ad Argon. Lib. 1. vers. 178. Ἀχαῒς δ᾽ ἐστὶ μέρος τῆς Θεσσαλίας, ἐν ᾗ Πελλήνη.

b *Pylum*] Sic repoſui, cum *Pylium* in MS. Venetâ, & Micyllianâ inveniſſem. Perperam etiam *Pylion* Giſelinus. Terminatione Latina uſus eſt, ut fab. 7. Lib. 1. ubi *Pelium montem* habes, qui Πήλιον Græcis eſt. Heſych. Πήλιον ὄρος, ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Πήλιον. Diſtinguo & reſcribo: Πήλιον, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ πόλις. Vide Stephanum.

### Ad FAB. XII.

a *Pigmenta*] Vide quæ de hac voce congeſſi ad Fulgent. Lib. III. cap. 8.

b *Ob quam ciſtulam etiam* &c.] Sic cum Giſelino & Veneta. Nec variat MS. Micyllus tamen, *& quod ciſtula* &c. Rænerius heic ſolitâ ſuâ uſus audaciâ eſt.

c *Eam*

viſſimè imperavit [c] eam ſororis Herſes exacerbare fortunio: diuque excruciatam ſaxo mutavit.

## *Fab.* XIII.

Cum Mercurius juſſu patris in Phœnicen transgreſſus eſſet, ut armenta illius regionis ad littus compelleret, Jupiter in taurum converſus, cum ſe juvencis Agenoris regis immiſcuiſſet, & in amorem ſui ſpatiantes in arenâ virgines conſiſtere coegiſſet, paulatim [a] ſingulas alludens, noviſſimè Europam Agenoris filiam, cujus amore compulſus averterat figuram, inſidentem ſuo tergo per mare in inſulam Cretam detulit, ibique concubitu ejus fruitus eſt.

## *Fabulæ Lib.* III.


I. Dentes draconis in homines.
II. Actæon in cervum.
III. Juno in anum.
IV. Tereſias in fœminam.
V. Echo *in liquorem.* *
VI. Narciſſus in florem ſui nominis.
VII. Liber pater Semelæ & Jovis filius in Acœtem.
VIII. Idem Liber pater in puerum.
IX. Tyrrheni nautæ *in naves* & Delphines. **
X. Pentheus Echionis filius dilaceratur.


* In vocem *Veneta. Fort.* in lapidem. *Pro lectione Ed. Ven. ſtat ipſum Echus vocabulum. Auſon. epigr.* XI. Auribus in veſtris habito penetrabilis Echo. Et ſi vis ſimilem pingere, pinge ſonum. *Lege*, At ſi *ex Aldina anni* 1517.

** In naves. *Ita cum MS. & Veneta. Sed legendum*, in aves. *Vide annotata à nobis ad fabulam iſtam.*

*Fab.* I.

c *Eam ſororis Herſes* &c.] Hæc Giſelini eſt lectio. Micyllus dedit, *& eam ſororis Herſæ ſucceſſibus exacerbavit.* Venet. *& eam ſorori Herſe exacerbavit.* MS. *eam ſorori Herſæ exacerbavit.* Putes ſcripſiſſe, *imperavit, eam ſorori Herſæ exacerbaret.* Sulpicius Severus Hiſt. Sacr. Lib. 1. *Imperavit uxorem quæreret.* Lactantius ipſe infra Lib. VII. fab. 4. *Impulit eas parentem interficerent.* Verum ſententia flagitat, *Imperavit eam ſororis Herſæ ſucceſſibus exacerbaret.*

### Ad FAB. XIII.

a *Singulas alludens*] Ita cum MS. Veneta quoque & Micylliana. Giſelinus prætulit *ſingulis.* Rænerius *ad ſingulas.* Sed *alludere aliquem* cum ſermonis

## Fab. I.

Agenor, rapta Europa, fratres ejus ad requirendam ſororem dimiſit, ita ut, niſi eam reperiſſent, ad ſe non reverterentur, [a] imperaret. Cilix diverſas petit terras, [b] noviſſimeque conſtituit Ciliciam; nec minus Phœnix à ſuo nomine Phœnicen. Cadmus vero, [c] deſperata ſpe viſendi parentis, Apollinis [d] oraculum ingreditur, ſciſcitans, in quibus partibus orbis conſiſteret. Accepta itaque ſorte, ut vaccam à grege ſecretam, quæ lunæ ſignum in latere haberet, ageret; & ubi feſſa procubuiſſet, ibi ſtatueret urbem; parens præcepto, in eam terram devenit, quæ poſtea à bove Bœotia eſt dicta. Hic cum ad fontem Martis ſocios aquatum miſiſſet, [e] atque ille illuc veniſſet, ut vidit à dracone ſocios conſumptos, ſerpentem interfecit,

nis caſtitas non reſpuat, cauſa non erat, cur vetus lectio ſperneretur. Fulgent. Myth. Lib. II. cap. 13. *Poëtæ alluſerunt argutiam.* Regitur accuſativus vi præpoſitionis, quæ eſt in verbo, ut fab. I. Lib. XIV. *Amorem incidit* pro *in amorem.* Tralatè Seneca Oedipode: *Per te pater Neptune, qui fluctu brevi Utrinque noſtro geminum alludis ſolo.* Huic ſimile eſſe volunt illud Minucii in Octavio: *Cum in ipſo æquoris limine plantas tingueremus, quod viciſſim nunc adpulſum noſtris pedibus adluderet fluctus, nunc relabens ac veſtigia retrahens in ſeſe reſorbet.* Proba lectio ajunt interpretes, Wouwerius, Elmenhorſtius, Heraldus. At à fluctu æquor non alluditur, ſed alliditur pedibus noſtris. Omnino reponendum ex MS. *allideret* vel ex Vett. edd. *illideret.*

### Ad LIB. III. FAB. I.

a *Imperaret*] Ita Giſelinus. Sed Veneta, Ræneriana, & MS. *imperat.* Quod ſi cui magis arriſerit, neceſſe eſt ut pro *ita ut* in præcedentibus ſcribat, *ac ut.* Micyllus verbum illud omiſit.

b *Noviſſimeque conſtituit Ciliciam*] Tò *que* à Venet. Ræn. Micyll. & MS. abeſt. Cæterum *conſtituere Phœnicen & Ciliciam* dixit, ut *condere Phœnicen*, *condere Achaiam* Hieronymus in Chronico Euſebiano; *condere Gades* Paterculus Lib. I. Vide Salmaſ. ad Tertull. Pall. p. 170. Ad eundem modum *ædificare ſolitudines* dixit Vetus Interpres Job. cap. III. vers. 14. Immo & κλίζειν uſurpant Græci. Lycophr. pag. 186. ed. Steph. Κλίσιν ἢ χώραν ἐν τόποις Βορειγόνων. Quod tamen Tzetzæ placere non potuit. Κλίσιν ἤ, inquit, εἰς τὴν χώραν· οὐ γὰρ ἡ χώρα κλίζεται, ἀλλ' ἡ πόλις. Sed ego pluris facio unum Lycophronem, quam trecentos Tzetzas. Joſephi Antiq. Jud. Lib. I. cap. 7. Ἔκτισε δὲ Φούτης τὴν Λιβύην. Euſtath. in Dionyſ. p. 109. Ὃν δὲ Εὐεσπερίδης κλίστορα ἱστορεῖ Ἀσπάνδος χθονός. Hinc κλίσεις dicta ſcripta illa, in quibus de originibus & primis civitatum conditoribus agebatur. Vide Mauſſac. ad Plutarch. de Fluminibus pag. 249.

c *Deſperatá ſpe*] Hygin. Aſtron. II. 4. *Deſperatá ſpe, ſolitudine ac paupertie oppreſſa* &c. Contra apud Plaut. Merc. III. 4. 13. *Spem ſperatam cum obtuliſti hanc mihi.*

d *Oraculum*] H. e. templum. Hyg. II. Aſtron. 23. *Jovis Dodonæi oraculum* Vide ibi annotata à nobis.

e *Atque ille illuc veniſſet*] Sic edidit Giſelinus. Veneta, *Et cum etiam ipſe illuc viſiſſet.* Micyll. *& poſtea etiam ipſe illuc iviſſet.* Ræner. *Cum ipſe quoque*

cit, denteſque ejus, Minervæ monitu, humo ſparſit. Ex quibus armatorum multitudo progignitur, quæ inter ſe domeſtico bello confligit: ita ut ex eâ quinque relinquerentur, qui Minervæ voluntate creandi populi, qui Thebis conſiderent, [f] principes eſſent; quorum nomina hæc produntur fuiſſe, Echion, [g] Udæus, Chthonius, Pelorus, Hyperenor. Hi Cadmo ſocii condendæ urbis additi ſunt.

## *Fab.* II.

Diana cum in valle Gargaphiæ æſtivo tempore, [a] fatigata ex aſſidua venatione, ſe ad fontem perlueret, Actæon Ariſtæi & Autonoes filius eundem locum petens ad refrigerandum ſe & canes, quos exercuerat, [b] cervos perſequens, in conſpectum Deæ incidit. [c] qui ne eloqui poſſet,

*que illuc iviſſet.* MS. *& ille ibi iviſſet.* Quam lectionem videntur mutaſſe, qui nimium tribuunt regulis grammaticorum. Infr. Lib. XIV. fab. 5. *Ac noviſſime Ulyſſes remedio Mercurii ibi venit.* Auctor vitæ Apollinaris: *Ibi currebant ad eum omnes Chriſtiani.* Gaius Digeſt. Lib. I. Tit. II. *Cum ibi venerimus.* Cyprian. de Revel. capit. Joannis Baptiſt. *Pergens illico, ubi juſſus fuerat.* Gregor. Dialog. Lib. I. *Ubi vis ire?* Vulcatius Avid. Caſſ. cap. 9. *Liberam evagandi, ubi vellent, poteſtatem dedit.* Haimo Homil. pag. 37. *Cum ibi Jacob veniſſet.* Victor Epiſcop. Lib. II. de Perſec. Vand. *Si animali ſedere non poteſt, jungantur boves indomiti, qui eum colligatis funibus trahendo perducant ubi ego præcepi.* Pro *animali* legere poſſis *animal.* Vide annot. ad Hyg. Mythol. cap. 61. Sed alterum benè habet. Naſo Met. Lib. XI. 237. *Frenato delphine ſedens.* Haimo Hiſtor. Ecleſ. cap. 20. *Aſino ſedens ad tribunal ducitur.*

f *Principes eſſent*] Ita Giſelinus & Veneta. Etiam Ræn. & Micyllus, niſi quod pro *conſiderent* exhibent *conſideret.* MS. *principeſque eſſent*; quaſi τὸ *populi* nominativus eſſet pluralis. Sed rectius dicas genitivum eſſe ſingularem, tametſi *conſiderent* ſequitur. Nota eſt ſyneſis. Vetus interpres Siracidæ cap. LI. 19. *Omnis populus properaverunt.* Luc. cap. XXIII. vers. I. *Et ſurgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum.* Marc. IX. 15. *Populus ſtupefactus eſt, & expaverunt.* Pſalm. LXXXV. vers. 13. *Synagoga potentium quæſierunt animam meam.*

g *Udæus*] Ita rectè Rænerius. Perperam *Udeus* Micylliana. Perperam etiam *Idæus* Giſelinus & Veneta; in quâ, ut & in MS. malè pro *Chthonius* legitur *Chromius.* Vide notas ad Hyg. Mythol. cap. 178.

### Ad FAB. II.

a *Fatigata ex aſſiduâ venatione*] Uſitatius abeſſet illud *ex.* Pariter πλεοναστικῶς Florus Lib. I. 9. *Ex ſummo ſtudio annixus eſt.* Sed non carere veterum exemplo eam phraſin diſces ex Animadv. Herald. in Lib. I. Arnob. Confer quæ infra annoto ad illa fab. 6. *Ex aſſiduâ venatione fatigatus.*

b *Cervos perſequens*] *Feras* Veneta, Micyll. & Ræneriana. Atque ita quoque Hyginus Myth. cap. 181. quem velim conferas. Commendat τὸ *feras* etiam Naſo ipſe: *Lina madent, comites, ferrumque cruore ferarum* &c.

c *Qui ne eloqui poſſet*] Pro *qui* mallet *quod* Giſelinus. Veneta legit & diſtinguit,

ſet, habitus ejus in cervum converſus eſt, ita ut pro [d] ferà à ſuis canibus laceratus ſit.

## *Fab.* III.

Juno ſuſpectam Semelen Cadmi & [a] Harmoniæ filiam cum haberet, quod cum Jove concubuiſſet, in anum converſa, ut ſe fallacia ſine invidia cujuſquam ulciſceretur, ad eam venit, perſuadetque ei, ne alio Jovem apparatu recipiat ad cubile, [b] quam quo ſolitus ſit apparere Junoni; quo ut illius auctoritas gravis, proinde ipſius concubitus inſignis eſſet. Quod cum impetraſſet à cupiente, deus inſtructus tonitribus ac fulminibus, domum Semeles ingreſſus eſt: tecta ejus deceptæ optatis flammis adurit, Liberumque conceptum utero gravidæ incendio eripit, ac [c] femore inſuit ſuo. Poſtea completis menſibus, Nymphis, quæ Nyſam montem Indiæ [d] perfrequentarent, clam tradidit nutriendum.

## *Fab.* IV.

Jupiter cum Junone [a] jocoſius, omiſſis omnibus jurgiis, referens in conjunctione majorem capere fæminas, quam viros, voluptatem, Tireſiam judicem adeundum cenſuit, qui utramque naturam maris ac fæminæ fuerat expertus. Nam quodam tempore cum ſerpentes concubitu

guit, *Qui ne eloqui poſſet habitus ejus, in cervum ab eâ converſus eſt.* Micyll. *Qui ne eam rem eloqui poſſet, habitus ejus in cervum ab eâ converſus eſt.* Sed iſta ſapiunt manum interpolatricem. Ræner. *Qui ne eloqui poſſet, in cervum converſus eſt.* Quo prope accedit Hyginus: *Qui ne loqui poſſet, in cervam converſus eſt.* Fort. *Quæ ne eloqui* &c.

d *Pro ferâ*] *Pro cervo* Hyginus.

### Ad FAB. III.

a *Harmoniæ*] Ita reſcripſi, cum *Armoniæ* haberet MS. Vide Hyg. Mythol. cap. 5. Perperam *Hermionæ* vel *Hermiones* editi.

b *Quam quo ſolitus ſit*] Tò *quo* abeſt à Venetâ, Micyll. & MS.

c *Femore inſuit ſuo*] Ita & Veneta ac Micyll. Rænerius *femori*. Naſo ipſe: *Inſuitur femori, maternaque tempora complet.* Fulgent. Myth. II. 15. *In femore ſuo inſuit.* Vide ibi notas noſtras.

d *Perfrequentarent*] Ita cum MS. etiam Veneta ac Micylliana. *Frequentabant* Rænerius, *perfrequentabant* Giſelinus. Ita *permittere* pro *mittere* Senec. de Conſtant. cap. 3. *Eo loco ponere, quo nulla permittitur injuria.* Ad quem locum videndus Lipſius.

### Ad FAB. IV.

a *Jocoſius*] *Jocando* Micyllus.

b *Ver-*

bitu hærentes baculo percuſſiſſet, in mulierem [b] verſus fuerat, ac rurſus [c] proximo vere eadem uſus ratione [d] ac tactu, in virum ceſſerat. Qui cum Jovis ſententiam tutatus eſſet, damnata Juno luſum in iracundiam vertit, ac Tireſiam luminibus orbavit. Pro qua injuria, quod majus eſſet, Jupiter futurorum ei ſcientiam tribuit.

## *Fab.* V.

Liriope Nympha ex amne Cephiſo procreavit Narciſſum, cui Tireſias Eueri filius omnia proſpera, reſponſo pollicitus eſt, ſi pulcritudinis ſuæ nullam habuiſſet notitiam. Hunc igitur Echo cum diligeret, neque ullam viam potiendi inveniret, curâ & ſollicitudine juvenis, quem extremis vocibus perſequebatur fugientem, extabuit, ejuſque reliquiæ corporis in lapidem converſæ ſunt: quod ei incidit Junonis irâ, quia garrulitate ſuâ eam ſæpe eſſet morata, ne Jupiter in montibus perſequens Nymphas manifeſto deprehendi poſſet. Fertur Echo filia Junonis ob deformitatem montibus recondita, ne quid ejus præter vocem inſpici poſſet; quæ tamen poſt obitum auditur.

## *Fab.* VI.

Narciſſum autem ſupradictum ob nimiam crudelitatem, quam in Echo [a] exhibuerat, Nemeſis ultrix faſtidientium in

b *Verſus*] *Cum verſus* MS. Lege, *converſus*.

c *Proximo vere*] Ita cum MS. Veneta quoque ac Micylliana. Sed Giſelinus *poſt ſeptem annos*. Quod convenit cum narratione poetæ.

d *Ac tactu*] *Attactu* Valteriani codices, ut notat Giſelinus.

### Ad FAB. V.

a *Reſponſo pollicitus eſt*] Ita cum MS. Venet. Micyll. & Ræner. Malè τὸ *reſponſo* omiſerat Giſelinus. Infr. VI. 3. *Manto Tireſiæ filia reſponſo monuiſſet Thebanos*. Naſo ipſe in hac fabulâ: *Irreprehenſa dabat populo reſponſa petenti*. *Reſpondere*, *reſponſum* propria in hac re vocabula ſunt. Lactant. de Opif. Dei cap. 18. *Reſponſa vatum noſtrorum ex parte ſomniis conſtiterunt*. Juſtin. Lib. I. cap. 4. *Hoc reſponſo exterritus*. Et cap. 5. *In memoriam ſomnii reſponſique revocatur*. Schol. Horat. III. od. 19. *Oraculo reſponſum fuit*. Nepos Pauſan. cap. 5. *Inde poſterius dei Delphici reſponſo erutus*. Victor Illuſtr. cap. 22. *Romani ob peſtilentiam reſponſo monente, ad Æſculapium Epidauro arceſſendum* &c.

### Ad FAB. VI.

a *Exhibuerat*] *Exercuerat* in margine

Gi-

in amorem ſui impulit, ut b non minore flamma, atque illa, ureretur. Qui cum c ex aſſidua venatione fatigatus d ſecundum fontem in opaco procubuiſſet, & hauriens aquam imaginem ſui conſpexiſſet, & diutius ibi remoraretur, noviſſimè extabuit, ita ut vitâ privaretur. Ex cujus reliquiis flos exſtitit, quem Naiades Nymphæ, flentes caſum fratris Narciſſi, nomine ejus adnotarunt.

## *Fab.* VII.

Pentheus Echionis & Agaves filius in contemptum trahens a prædicata Tireſiæ auguris, ut in adventu Liberi Thebani hederâ redimiti procederent, ac ſacra ſuſciperent, b prohibet ſuos parere monitis; quod negaret ex Semele deum proditum. Confeſtim itaque famulis imperat, ut in conſpectum ſuum Liberum vinctum attraherent. At ille ut veſanientem eluderet, verſus in Acœten, ducitur vinctus, & cuſtodiâ clauditur.

## *Fab.* VIII. IX. X.

Acœtes ſupradictus Liberi comes, cujus ſub imagine deus

Giſelinus. Nihil muto. Infr. Lib. iv. fab. 5. *Admiſſi miſericordiam exhibens.* *Exhibere* eſt oſtendere & præſtare. Tertull. de Patient. cap. 1. *Uti pudor non exhibendi; quod aliis ſuggeſtum imus, exhibendi fiat magiſterium.* Senec. de Provid. cap. 3. *Magnus es vir: ſed unde ſcio, ſi tibi fortuna non dat facultatem exhibendæ virtutis?* Plin. Lib. v. epiſt. 19. *Cui tanto major humanitas exhibenda eſt.* Sed Interpres Abdiæ Babyl. Lib. 11. *Qui nos ſuſcipiens triduo benignè exhibuit*, pro *tractavit*.

b *Non minore flamma, atque illa, ureretur*] Giſelino iſta lectio debetur. MS. cum Venet. Ræn. & Micyll. *Non minore flamma ille exureretur.*

c *Ex aſſiduâ venatione fatigatus*] Sic & MS. & editi, quos quidem viderim, omnes, non heic tantum, ſed & ſupr. fab. 2. *Fatigata ex aſſiduâ venatione.* Et lib. iv. fab. 18. *Fatigato ex aſſiduo curſu.* Quamobrem miror, quem codicem conſuluerit Cl. Schefferus, cum in Diſſertatione de ſtylo & ævo Hygini inde adduceret, *in aſſiduo venationis labore defatigata.* quanquam non ignoro potuiſſe ita ſcribere non vitioſe Lactantium. Petronius: *Donec in curſu fatigatus, & ſudore jam madens, accedo aniculam* &c. Adde quæ Scioppius congeſſit Veris. Lib. 1. cap. 4. Sed in Petronii illo loco rectius putem legi *&* *curſu fatigatus*, ex Fragm. Traguri.

d *Secundum fontem*] Vibius Sequeſter cap. de Fontibus: *Lyeope, ubi Narciſſus ſe conſpexit.* *Liriope* corrigit Simlerus.

### Ad FAB. VII.

a *Prædicata Tireſiæ*] Venet. Micyll. & Ræner. *Prædicta Tireſiæ auguris, ut cum in* &c.

b *Prohibet ſuos*] Auctius cum MS. Veneta & Micyll. *Prohibet ſuos Pentheus* &c.



BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

deus latuerat, eludens Penthea, indicat regi, quia ita exigeret, nomen genuſque artis ſuæ; & quanta vis apparuerit in Libero, quo tempore petens Naxum in Tyrrhenos [a] inciderat. Ab his enim propter eximiam pulchritudinem captus pro præda [b] impoſitus navigio. qui ut vidit in aliam ſe duci regionem, armamenta navis in feras ac ſerpentes convertit. Quo prodigio exterriti Tyrrheni in pelagus ſe præcipitavere, ac in delphinos [c] & aves ſe mutavere. Poſt hæc iterum cuſtodia clauditur: quæ cum [d] ſponte dei patuiſſet, ac vincla manibus defluxiſſent, in montem Cithærona digreditur, ibique Agaven matrem ejus alienatam furore, adjuvantibus ſororibus Ino & Autonoe, impellit, ut ſacra proterentem ſua interimat manu.

## *Fabulæ Lib.* IV.


I. Dercetis Nini regis filia in piſcem.
II. Semiramis Dercetis filia in columbam.
III. Nais in piſcem.
IV. Pyrami & Thisbes cruor in arborem morum.
V. Leucothoe in virgam thuream.
VI. Clytie Nympha conjux in herbam heliotropium.
VII. *Da-*


### Ad FAB. VIII. IX. X.

a *Inciderat*]. Ita cum Giſelino etiam Micyllus. Sed MS. & Veneta, *incideret.*

b *Impoſitus navigio. qui ut* &c.] Hæc eſt lectio MS. Veneta & Ræneriana: *Impoſitus navigio eſt. qui ut* &c. Micyll. *Impoſituſque navigio, ut vidit* &c. Quod præ cæteris arridet.

c *Et aves* ] Quis veterum, præter hunc ſcriptorem, hoc dixit? Nemo, opinor. Mirum ni huic commento anſam præbuere illa Naſonis verba: *In ſpatium reſilire manus breve vidit; & illas Jam non eſſe manus; jam pinnas poſſe vocari.* Immemor pinnas etiam eſſe piſcibus, alas eſſe iſtic pinnas putavit. Gloſſ. Cyrill. Πτερὸν, *pinna, pluma, ala.* Philox. *Pinna*, πτέρυξ, πτερόν. *Pinnæ*, ἐπάλξεις, πτερά. Sanè *pinna* ſemper non *penna* eſt apud Donatum. Vide Serv. ad Æn, XII. 898. Gloſſ. Iſid. *Pinnæ pinnæ dictæ ſunt à pendendo: ſed uſus obtinuit, ut pinnæ dicantur.* Nugæ grammaticorum, ut & iſta, quæ leguntur in fragmento veteri, quod Barthius publicavit Adverſ. Lib. XXXVII. 3. *Pinæ murorum, pinnæ avium.* Immo *pinnæ* ſunt πτερύγια Græcorum, quæ tam muris, quam avibus etiam in ipſorum linguâ tribuuntur. Plin. Lib. X. cap. 61. *Volucrum animal parit veſpertilio tantum, cui & membranaceæ pinnæ uni.*

d *Sponte dei*] Ita cum MS. Veneta & Micyll. Al. *deo.* Lucan. IX. 574. *Nil facimus non ſponte dei.* Hoc eſt, voluntate. Sex. Rufus. Brev. cap. 20. *Sponte propriâ deductis exercitibus.*

Ad

VII. *Daphnis Idæi filius* in ſaxum. *
VIII. Scython ex viro in fœminam.
IX. Ex imbribus procreati Celmus & Adamas.
X. Crocus & Milax famuli in florem.
XI. Salmacis & Hermaphroditus in unum corpus.
XII. Minyeides Thebanæ in veſpertiliones.
XIII. Ino & Melicertes dii maris, Leucothea ac Palæmon.
XIV. Spuma maris in Venerem.
XV. Sidoniæ comites Inus in ſaxa & aves.
XVI. Cadmus & Harmonia in dracones.
XVII. Guttæ Meduſæ in ſerpentes.
XVIII. Atlas Iapeti filius in montem ſui nominis.
XIX. Virgæ ſubjectæ Gorgonis capiti in curalium.
XX. Meduſæ crines in ſerpentes.

* Daphnis Idæi filius. *Immo Mercurii erat filius. Vide Serv. ad Ecl. V.* 20. *Philargyrius amatum dicit à Nymphâ* Lyca. *Scribo*, Sicula. *Nam Diodorus Lib. V. Daphnin facit Siculum. Confer Theocrit. Eid.* I. *vers.* 66. *& ibi Scholia. Nec non Parthen. Erotic. cap.* 29.

## *Fab.* I. II. III.

Thebis cum Tireſias Eueri filius diem feſtum ſacrorum Liberi [a] edixiſſet, Alcithoe [b] Minei filia ejuſdem civitatis in eodem permanſit judicio, quo Pentheus, cum ſororibus: quæ [c] lanæ potius operandæ ſtudio, quam ſacro-

### Ad LIB. IV. FAB. I. II. III.

a *Edixiſſet*] Ita cum MS. etiam Veneta. *Edidiſſet* Ræn. & Micyllus. Sed perperam, quanquam explicare nititur Barthius Adverſ. Lib. XXIII. cap. II.

b *Minei filia*] MS. *Minale*. Veneta *Mine*. Unde *Minyæ* procul dubio faciendum. Vide Heinſ. ad Ovid. Metam. p. 77. Eſt hæc fabula apud Antoninum quoque cap. 10. & Ælian. ποικ. ἱστορ. Lib. III. pag. 42. ubi miror acutiſſimum Fabrum non vidiſſe perperam legi, ὅτι τὰς ἐξ ἀρχῆς ἔξαν Μινυάδας. Scribendum enim μαινάδας h. e. *Bacchas*.

c *Lanæ operandæ*] Ita *operari linum* dixit Vet. Interpr. Eſai. cap. XIX. vers. 9. *operari terram* Geneſ. cap. III. 23. & IV. 12. Siracid. cap. XX. 28. Uſitatius eſt *lanam facere*. In tumulo antiquo Catal. Pith. Lib. III. *Domum ſervavit. lanam fecit. dixi, abei.* Et Naſo VI. Met. vers. 30. *Tibi fama petatur Inter mortales faciendæ maxima lanæ*. Cæterum ut *operari terram* Latini, ita γῆν ἐργάζεσθαι οἱ ό apud Moſen. Schol. Heſiod. p. 309. ed. Heinſ. Macar. Homil. 28. & Anton. Liberal. cap. 15. Nec diſſimiliter ἐργάζεσθαι θάλασσαν Artemidor. Lib. II. 42. Sed an etiam Δήμητρα ἐργάζεσθαι Græci dixere? Hoc mihi negatum affirmare non dubitavit

crorum, adeſſe volunt. Itaque rogata, ut inter opus lanificii referret fabulas, quibus oblectarent aſſuetum laborem, dubitat an [d] de Babylonia Derceti dicat, quæ in piſcem converſa ſit; an de ejus filia, quæ ceſſit in columbam; an de Naide Nympha, quæ ſimiliter ceſſit in piſcem: an etiam de eâ arbore, cujus poma albi coloris in ſanguineum ceſſerunt: de qua, quoniam trita non erat, his incipit.

## *Fab.* IV.

Pyramus & Thisbe urbis Babyloniæ, quam Semiramis regina muro cinxerat, & ætate & formâ pares, cum in propinquo habitarent, rimâ parietis & colloquii & amoris initia [a] inter ſe pignerati ſunt. Conſtituerunt itaque [b] ut matutino ad monumentum Nini regis ſub arborem morum convenirent ad amorem. Et cum celerius ſub lucem Thisbe, nacta occaſionem, ad deſtinatum locum veniſſet, conſpectu leænæ exterrita, abjecto amictu, in ſylvam refugit. At fera à recenti præda, cum ad fontem vicinum tumulo ſitiens decurreret, relictam veſtem cruento ore laceravit. Poſt cujus diſceſſum Pyramus cum ad eundem locum veniſſet, & amictum ſanguine aſperſum inveniſſet, exiſtimans à ferâ conſumptam, ferro ſe ſub arbore interfecit. Deinde Thisbe depoſito metu, cum ad eundem fuiſſet reverſa locum, & comperiſſet ſe cauſam mortis adoleſcentis extitiſſe, [c] ne diutius dolori ſu-

Vir Cl. ad Antoninum. Sed attende quomodo hoc probet. Strabo, inquit, Lib. VII. in Excerptis, ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ μάντεις ἐν μυστικῷ εἰργάζοντο. Egregia, ſi diis placet, conſequentia.

d *De Babyloniâ Derceti*] Τὸ *Derceti* addidi ex Micyllianâ, quanquam à MS. ut & Venetâ ignoratur. Sed tam ſtultus ſcriptor hic non erat, ut Babyloniam κύριον eſſe nomen fæminæ putaret.

### Ad FAB. IV.

a *Inter ſe pignerati ſunt*] Sic & Veneta cum MS. Micyll. *pignerati, pacti ſunt*. Sed poſterius à gloſſâ eſt. Rænerius, ut ſolet, ſua pro Lactantianis obtrudit lectori, cum ſcribit, *fundamenta jecerunt*. Naſo VIII. Met. *Quod das mihi pigneror omen*. Vide ibi Heinſium.

b *Ut matutino*] *A matutino* MS. & Veneta. *Matutino tempore* Micyll. Quod gloſſam reſipit. Sanè *matutino* pro *mane* inter adverbia numeratur à Diomede Lib. I. ut *quotidiano, heſterno, ſempiterno* Lib. II. Legas & *à mane* apud eundem, ut ἀπὸ πρωῒ apud Græcos.

c *Ne diutius*] *Itaque ne diutius* MS. Vide Lib. I. fab. 7.

d Fæ-

ſupereſſet, eodem ferro ſe trajecit: quorum cruore morus arbor, quæ [d]fœdiſſima ſpectaculi fuerat inſpectrix, poma quæ gerebat alba [e]in conſcium vertit colorem.

## *Fab.* V.

Sol prælatam Leucothoen ex Eurynome & Orchamo [a]Achæmeniæ principe, origine Beli genitam, [b]Clymenæ ac Rhodo, Circes matri & Clytiæ, quarum pulchritudine [c]ante ſollicitum animum egerat, dilexit. Et cupiens, ut in antedictis, [d]cupiditatem ſedare, in ſpeciem matris puellæ Eurynomes converſus, virginem deceptam dolo vitiavit. Cujus adulterio Clytie incenſa, qua nondum ſatiatus erat Sol, parenti puellæ indicavit. Quam ille [e]cum terræ defodiſſet, vitiator admiſſi miſericordiam exhibens, diducto ſolo, cui ſubjecta fuerat, pro ea virgam tinctam nectare, quæ gratiſſima diis hominibuſque eſſet, extulit: quæ thurea appellatur. Hoc Heſiodus indicat.

## *Fab.* VI.

Clytie Nympha ſupradicta, ob injuriam ab amatore deſerta, ita tenuata viſceribus eſt, ut in herbam converteretur, quæ primum conſervans amorem dei, heliotropium diceretur, curſumque ſervaret ejuſdem dei.

## *Fab.* VII.

d *Fœdiſſima ſpectaculi*] Ita MS. Sed legendum utique *fœdiſſimi.*

e *In conſcium vertit colorem*] Sic cum MS. & Veneta. Ræn. *in ſanguineum* &c. Micyll. *in conſcium ſanguineum* &c. Sed poſterius procul dubio gloſſatoris eſt. Exiſtimo ſcripſiſſe Lactantium, *in puniceum vertit colorem.* Naſo vers. 127. in hac fabula: *Puniceo tingit pendentia mora cruore.* Vide ibi Nob. Heinſii notas. Supr. fab. 3. *in ſanguineum ceſſerunt* repoſui, pro *in ſanguinem.*

### Ad FAB. V.

a *Achemenia principe*] MS. *Achæmenido.* Unde levi mutatione fieri poſſet *Achæmenida*, vel *Achæmenide*, ut Veneta exhibet. Sed præferam vulgatum.

b *Clymenæ ac Rhodo*] Ita non dubitavi reſcribere, cum *Archodo* exhiberet MS. Certè rectius eſt, quam *Arcadi*, quod Rænerius; vel *Archadi*, quod Veneta repræſentat. Micyllus dedit, *Clymenæ Rhodoque, item Circes matri ac Clytiæ.*

c *Ante ſollicitum animum*] Sic cum MS. Veneta quoque & Micylliana. Non potuit hoc concoquere Rænerius. Itaque refinxit, *ejus ſollicitus antea animus fuerat.* At homini pudenti ſuffeciſſet. To *egerat* mutare in *geſſerat.*

d *Cupiditatem ſedare*] H. e. amorem. Infr. lib. v. fab. 4. *Ne cupiditatem ejus experirentur.*

e *Cum terræ defodiſſet*] Vide not. ad Hyg. Myth. cap. 15. Ruffin. Præfat. ad Chromat. *Protulit panes Apoſtolica reconditos peræ.*

## *Fab.* VII. VIII. IX. X. XI.

Poſtquam Leuconoe narrare deſiit, poſcitur Alcithoe; quæ narrationem incipiens, [a] ait ſe non dicturam de Daphnide Idæo paſtore, qui, quod fidem conjugii non præſtiterit, in ſaxum abiit. Nec de Scythone, qui ex viro in fœminam ceſſerat. Neque etiam caſus relaturam [b] Celmi aut Adamantis, Curetumque, qui ex imbribus ſint procreati; [c] vel aut de Croco aut [d] Milace, qui in florem verſi ſunt. [e] Refert quoque Salmacidem Cariæ fontem, cujus liquore contacti in mollitiem verſi defigurentur. Mercurius cum ex Venere, qui duplici figura Hermaphroditus vocatur, genuiſſet, eumque Naiades Nymphæ in Idâ monte educaviſſent, relictis ſedibus, in Cariam venit. Hic conſpicato fonte [f] opaciſſimi ſoli ac perlucentis aquæ, curſum continuit. Quo diûtius eo loco morante, [g] Salmacis Naiadum dum flores legit, [h] conſpicatis veſtigiis, diligere eum cœpit. Qui paullatim [i] circa montem No-

### Ad FAB. VII. VIII. &c.

a *Ait ſe non dicturam*] Quæ ante hæc verba habentur, cum à MS. abeſſent, ex Micyllianâ addidi. Sed pro *Leucothoe* ſcribendum *Leuconoe*. Vide Heinſ. ad vers. 168. *Leucippen* appellat Ant. Liberalis cap. 10.

b *Celmi*] Sic & Venet. & Micyll. cum MS. Ergo rectus ei caſus *Celmus* fuit. Vide quæ dicta ſunt nobis ad Hyg. Mythol. cap. 139.

c *Vel aut de Croco*] Ita reſcripſi ex Venet. cum *ſed aut de* &c. præſerret MS.

d *Milace*] Sic in duobus codicibus antiquis, Florentino nempe & Neapolitano, invenit Nob. Heinſ. Sanè μίλαξ pro σμίλαξ uſitatum etiam Græcis. Anton. Liber. cap. 10. Ἐνέμοντο κρόκον καὶ μίλακα. Ad eundem planè modum μῖλον vocat arborem tibiam Theophraſtus, quæ σμῖλος eſt Nicandro. Et μαρὶς dicitur Athenæo piſcis ille marinus, qui aliis σμαρὶς vocatur, præmiſſo Σ, quomodo dicitur μικρὸς & σμικρὸς, μαράσσω & σμαράσσω, μάραγδος & σμάραγδος.

e *Refert quoque*] Hæc eſt lectio MS. & Venetæ. Sed pro *quoque* putes ſcribendum *denique*. Micyllus dedit, *ſed de Salmacide Cariæ fonte velle referre* &c.

f *Opaciſſimi ſoli*] Sic cum MS. & Veneta. Micyll. *ſolis*.

g *Salmacis Naiadum*] Ita cum MS. etiam Venet. & Micyll. Sic infr. Lib. XIV. fab. 16. *Pomona Hamadryadum*. Græciſmus eſt elegans, de quo diximus nonnihil ad Hyg. Myth. cap. 255. Non ceperunt elegantiam locutionis, qui ſuppleverunt, *Salmacis una Naiadum*. Horat. Lib. III. od. 3. *Fies nobilium tu quoque fontium*. Intellige *unus*. Ælian. Var. Hiſt. Lib. VI. 7. Ὁ ἱκέτης εἷς ὢν τῶν εἱλώτων. Ariſtoph. Plut. Act. II. ſc. 3. vers. 11. Εἷς γὰρ τῶν φίλων. ſc. εἷς.

h *Conſpicatis veſtigiis diligere eum cœpit*] Ita Giſel. Sed à MS. Ræn. & Venet. abeſt τὸ *eum*. Micyllus edidit, *conſpectum illico diligere cœpit*. Barth. Adverſ. Lib. XXII. cap. 11. emendat, *conſpicata in veſtigiis*, hoc eſt, inquit, illo ipſo momento. Non accedo.

i *Circa montem Novacrinum moratus*] Hoc vero falſum eſt. Micyll. *Qui circa*

Nonacrinum moratus, dum blanditiâ liquoris precibuſque tenetur Nymphæ, in fonte ſe merſit, ac confeſtim [k] complexu Naiadis inhæſit; nec ante ab ea dimiſſus eſt, quam à diis impetraſſet, in unam ut [l] cederet ſpeciem. [m] Data itaque venia, Hermaphroditus poſtquam ſe animadvertit nec virum nec fœminam factum, à parentibus impetravit, ne infamis ſolus eſſet, ut, quicunque ejus fontis aqua contactus eſſet, perinde, [n] ut ipſe, molleſceret.

## *Fab.* XII.

[a] Minyeides Thebanæ ſorores fuiſſe produntur, quarum ſolertiſſimæ Alcithoe & Leuconoe, [b] quod Liberi ſacra in contemptum devocaverint, Minervæ lanificio addictæ, ex improviſo die numinis vocibus tibiarum & tympanorum ſono exterritæ ſunt, quæ tamen in conſpectu non viderent. Et ut animadvertere telas inſtrumentaque ſua [c] in hederam ac vites repente mutata, [d] & locum aſſuetum feris completum, noctemque offuſam timentibus, in volucres converſæ ſunt, [e] quæ veſpertiliones vocantur.

*Fab.* XIII.

*ca fontem paululum moratus. Γαως, circa fontem eum Caricum* &c.

k *Complexu Naiadis inhæſit*] Sic quidem cum Rænerio etiam Veneta. Præfero tamen Micyllianum, *complexibus Nais inhæſit.*

l *Cederet*] *Cederent* Micyll. Quod magis arridet.

m *Data itaque veniâ*] Cum impetraſſet, quod petierat. Nepos Themiſt. cap. 10. *Cupienſque talem virum ſibi conciliari, veniam dedit.* Pauſan. cap. ult. *Si hanc veniam ſibi dediſſet.* Eumen. cap. 6. *Quam veniam ſi ſibi daret.* Plaut. Rud. II. 2. *Veniam jam dare geſtio.* Hyg. Myth. cap. 49. *Pandion ei veniam dedit.* Ad quem locum plura invenies huc pertinentia, in quibus venia χάρις eſt, non συγγνώμη. Adde, quæ Pricæus ſcripſit ad Apul. Apolog. p. 212.

n *Ut ipſe molleſceret*] Vibius Sequeſter: *Salmacis Cariæ, ex quo qui bibit molleſcit, idem & obſcœnus fit.*

### Ad FAB. XII.

a *Minyeides*] Ita ſcribendum eſſe pridem docuit Nob. Heinſius. Venet. *Minides.* MS. *Miniides.* Micyll. & Ræn. *Mineides.* Perperam omnes. *Minyadas* appellant Anton. Liberal. cap. 10. & Ælian. Var. Hiſtor. Lib. III. cap. 42.

b *Quod Liberi ſacra*] Ita repoſui ex Venet. & Micyll. cum propius accedat ad lectionem MS. *qua*, quam *quoniam*, quod Giſelinus dedit.

c *In hederam ac vites repente mutata*] Anton. Liberalis: Καὶ ἐκ τῶν καλαθίσκων ἐρρύη νέκταρ αὐτοῖς καὶ γάλα. Quo de loco conſulendus Mauſſacus in Harpocrat. p. 288. Is enim primus, quomodo explicandus eſſet, oſtendit.

d *Et locum aſſuetum feris repletum*] Barth. Adv. Lib. XXIII. cap. 11. *locum aſſuetum netui feris* &c. Ipſum adi, ſi tanti putes.

e *Quæ veſpertiliones vocantur*] Antoninus: Ἀντὶ μὲν ἡ μὲν ἐγένετο νυ-

 κτε-

## *Fab.* XIII.

Juno graviter ferens, quod Ino Liberi altrix, ſororibus punitis, cum duobus maneret liberis in vitâ contemptrix numinis ſui, per Tænarum [a] promontorium Peloponnenſe inferorum ſequens iter, ad Erinnyas ultrices impiorum deſcendit, petiitque ab eis, ut Athamanta cum conjuge Ino, adverſarios numinis ſui, ulciſcerentur. Quarum una imperio parens deæ, relicta regia Ditis, ad ſuperos [b] egreſſa eſt. Ut Athamantis regiam contigit, in ſinum ejus ac conjugis angues & virus, quibus ſenſus eorum alienarentur, injecit. Quam ob inſaniam ille Learchum filium in venatione pro fera interfecit. Ino autem Melicerten ex ſcopulo ſecum in profundum præcipitavit. Qui Veneris precibus [c] pro nepote habitis, à Neptuno pelagi rectore in deorum ceſſere numerum, ita ut Melicertes [d] Palæmon, ipſa Ino Leucothee, inter marinos Deos nuncupentur.

## *Fab.* XIV.

[a] Refert quoque Venerem petiiſſe à Neptuno de Ino & Melicerte, ut in numerum deorum referat. Significat enim Venus ſe in undis eſſe creatam, quo facilius moveret Neptunum.

## *Fab.* XV.

κίσσα, ἡ δὲ γλαῦξ, ἡ δὲ βύζα. Ignotum poſtremum mihi vocabulum, ut & *βύασα* cap. 15. *Βύας* inde faciendum eſſe, quod Vir Cl. vult, non dixerim, cum vox *βύας ἀρσενικοῦ γένους* ſit. At fœminæ apud illum ſcriptorem mutantur in aves, quarum vocabula itidem ſint fœminini generis.

### Ad FAB. XIII.

a *Promontorium Peloponnenſe*] Sic reſcripſi, quod MS. haberet *Pelopenenſe*. Vide & quæ ſupr. ad Lib. 1. fab. 10. annotata ſunt.

b *Egreſſa eſt. Ut &c.*] Sic quidem cum Rænerio etiam Veneta. Sed concinnius Micylliana, *egreſſa, ut* &c.

c *Pro nepote*] Ita cum MS. omnes, quos quidem viderim, editi ante Rænerium. Malim tamen *pro nepotibus*. Ait enim Venus, *Sed tu miſerere meorum* &c.

d *Palæmon*] Qui & *Portunus* vel *Portumnus* Latinis. Ædes ejus eſt apud Victorem in regione XI. *Matutæ*, quo modo Latinis *Leucothee* dicitur, in VIII. Sed vide, quæ de his numinibus dicta ſunt ad Hyg. Mythol. cap. 2.

### Ad FAB. XIV.

a *Refert*] Ita & MS. & Veneta. Micyll. *refert tum*. Rænerius non tam omiſit hoc argumentum, quam præcedenti inſeruit. Ita enim ille: *Qui Veneris precibus, ſignificantis ſe in undis eſſe creatam, quo facilius moveret Neptunum pelagi rectorem, in deorum maris ceſſe-*

re

## *Fab.* XV.

Comites Inus, quod deſiderio reginæ affectæ caſum ejus mœrentes defleverant, ob eandem iram Junonis cum præcipitare ſe deſtinaſſent, ne pari honore à Neptuno excipi poſſent, in ſaxa & aves effecit ut transfigurarentur.

## *Fab.* XVI.

Cadmus Agenoris filius, poſtquam inſpector fuerat ſuarum calamitatum [a] in exitu neptium, peroſus Thebarum ſedes, cum [b] Harmonia Martis & Veneris filia, conjuge ſuâ, [c] in Illyricos profugit. Ibi petita venia à deis, in ſpeciem draconis convertitur, qui initio cauſa malorum ſuorum fuiſſet. [d] Vota ejus expleta ſunt: in dracones verſi ſunt.

## *Fab.* XVII.

Perſeus Jovis & Danaes filius, miſſus à Polydecte ad Meduſæ caput perferendum, quæ aſpectu ſuo [a] obvios in ſilicem convertere ſolebat, Minervâ adjutrice, [b] evicit propoſitum laborem. Intercepto Phorcydum [c] Græarum lumine, quæ invicem cuſtodias Gorgonum agebant, [d] aſpectum caput Meduſæ retulit. E ſanguine autem, qui Per-

*re* &c. Verum hoc non eſt emendare Lactantium, ſed interpolare.

### Ad FAB. XVI.

a *In exitu neptium*] Ita cum MS. Veneta quoque & Micyll. Fort. *nepotum*; quanquam hiſtoria poſtulat, *filiarum ac nepotum*.

b *Harmonia*] Ita repoſui ex Venet. & Micyllianâ cum heic, tum in lemmatis fabularum. Perperam *Armione* MS. & *Hermione* Rænerius. Vide Hyg. Mythol. cap. 5.

c *In Illyricos*] Ita habuit MS. cum Veneta. Sed rectius Micyllus *Illyrios*. Vide Steph. in Ἰλλυρία.

d *Vota ejus expleta* &c.] Aut inducenda hæc, aut refingenda præcedentia: *Ibi petitâ veniâ à deis, ut in draconis ſpeciem converteretur* &c. *vota ejus expleta ſunt, & in dracones verſi*. Vidit & Rænerius δῖς τὸ αὐτὸ dici; quocirca nec heic dubitavit illâ ſolitâ ſibi graſſari licentiâ. Mihi ſatis fuit repræſentare lectionem MS. quam exhibent Veneta quoque & Micylliana.

### Ad FAB. XVII.

a *Obvios*] Ita repoſui ex Micyll. Infr. fab. 20. *Deformitate obvios in fugam verteret*. Perperam MS. & Venet. *oculos*.

b *Evicit propoſitum laborem*] Pro *vicit*. Horat. II. od. 15. *Platanuſque cælebs evincet ulmos*. Non diſſimiliter *victor propoſiti* dicitur eidem Lib. 1. epiſt. 13. qui compos voti factus eſt.

c *Græarum*] Nec MS. nec Venet. vel Micyll. illam vocem agnoſcunt. Verum interim Græas fuiſſe illas Phorcydas. Heſiodum vide Θεογ. vers. 270.

d *Aſpectum caput*] Sic MS. habuit, ut

Perſeo per Africam iter faciente ſtillaverat, genus eſt ſerpentum procreatum. [c] Utero autem Meduſæ hujus equus Pegaſus cum pennis exiit.

## *Fab.* XVIII.

Atlas Iapeti & [a] Pleionæ filius à Themide, quæ initio antiſtes deorum erat, reſponſum accepit, ne quem hoſpitio ex progenie Jovis reciperet, ſi vellet hortum, [b] quo poma aurea erant, cuſtoditum habere. Quam ob cauſam cum Perſeo fatigato ex aſſiduo curſu requieſcendi hoſpitium negaviſſet, eumque viribus propelleret, ille elatum caput [c] Gorgonæ ei objecit. Quo viſo, in montem pari nomine eſt verſus: cui ultimis Africæ locis mundus injectus eſt.

## *Fab.* XIX.

Perſeus per Æthiopiam iter faciens, poſtquam [a] Andromedam propter ſuperbiam matris, quæ ſe [b] Nympharum pulchritudini prætulerat, ſaxo alligatam, ac marinæ

ut & Veneta. Ræner. *abſciſſum.* Micyll. *abſectum.* Sed perperam, ut opinor.

c *Utero*] Hæc eſt lectio MS. & Venetæ. Micyllus *ab utero.* Sed Nonn. Dionyſ. Lib. xxxi. pag. 515. Γαστέρα ἐλόχευσε γονῇ διδυμητόκος αὐχήν. Quæ adſtruunt conjecturam Barthii *trunco.* Alii aliter de illo equo fabulantur. Vide Feſt. in HIPPIUS. Hygin. Myth. cap. 151. Apollodorus Lib. II. Ἀποτμηθείσης δὲ τῆς κεφαλῆς, ἐκ τοῦ Γοργόνος ἐξέθορε Πήγασος πτηνὸς ἵππος, καὶ Χρυσάωρ ὁ Γηρυόνου πατήρ. Τούτους δὲ ἐγεγέννησεν ἐκ Ποσειδῶνος. Quod ſi menſes ei exacti fuere, cum capite truncaretur, forte ergo ex utero tunc exilierunt.

### Ad FAB. XVIII.

a *Pleione*] Ita habebat MS. Veneta & Micyll. *Pleiones.* Quod idem eſt. Sed hoc legere alibi cum non meminiſſet Rænerius, pro eo ſubſtituit. *Clymenes, aut, ut quidam volunt, Aſiæ Nymphæ filius.*

b *Quo poma aurea erant*] Micyllus & Rænerius, *in quo* &c. Sed MS. & Veneta præpoſitionem ignorant cum heic, tum & infr. *cui ultimis* &c. Amare iſtam ellipſin Lactantium hunc diximus ad Lib. I. fab. I.

c *Gorgona*] Edd. *Gorgonis.* Sed alterum non dubitavi reponere, cum MS. exhiberet *Gorgone.* E ponere pro Æ ſolenne erratum eſt librariorum. Gloſſ. Labb. *Voce,* βῶκας, ἰχθύες. Scripſerim *voca.* *Box* piſcis is dicitur à Plinio Lib. XXXII. cap. II. Sed veterem codicem habere *Boca* notavit Dalechamp. Ergo *Voca* ſcriptum pro *Boca.* Feſtus Pauli. *Bocas genus piſcis, à boando, id eſt, vocem emittendo appellatur.* Mallem, *Boca.* Aliud eſt φώκη, ζῷον θαλάσσιον, *pecus Protei*, ut venuſtè dicitur Horatio Lib. I. od. 2.

### Ad FAB. XIX.

a *Andromedam*] *Andromedan* MS. cum heic, tum & fab. I. Lib. V.

b *Nympharum*] Sic & Venet. & Micyll.

næ belluæ objectam vidit, captus ſpecie ejus exarſit. Pactuſque à Cepheo & Caſſiopia parentibus virginis, ut ſibi matrimonio eam cederent, ſi belluam interemiſſet, [c] voti compos factus eſt. Interfecto igitur monſtro, cupiens requieſcere, ne caput Gorgonis læderet, virgulas lectas in littore ſubjecit. [d] Et hæ ſubter induruerunt, ita ut adeptis radicibus, ſanguinei coloris in mari ut arbuſculæ naſcerentur, quæ nomen haberent curalium.

## *Fab.* XX.

Meduſa [a] Gorgo cum propter pulchritudinem à pluribus peteretur, [b] conjugium Neptuni effugere non potuit. Quæ quod in templo Minervæ cum eo concubuit, propter religionem loci, quam obtriverat, crines ejus in ſerpentes ab eadem dea ſunt mutati, ut quæ petita initio à plurimis procis eſſet, objecta deformitate obvios in fugam verteret. Quos ſerpentes in ægide portat Pallas, ut hoſtes terreat.

## *Fabulæ Lib.* V.

I. Phineus & ſocii ejus in ſaxum.
II. Prœtus in lapidem.
III. Polydectes in lapidem.
IV. Muſæ in aves.
V. Pierides in picas.
VI. Cyane in fontem.

VII. Stel-

cyll. Addit Ræn. *Nereidum* Hyg. Aſtron. II. 10. *Ut gloriata ſit ſe formâ Nereidas præſtare.*

c *Voti compos*] Hæc à Rænerio eſt lectio. Micylli. & Venet. *Votique compos.* MS. *voti itaque.* Vide quæ dicta ſunt ad fab. 7. Lib. I.

d *Et hæ ſubter induruerunt*] Sic rectè Micyllus. Perperam MS. & Venet. *& hæ ſuperinduruerunt.* Mallem præterea. *at hæ* &c.

### Ad FAB. XX.

a *Gorgo*] Ita MS. & Venet. non *Gorgon.* Et rectè quidem. Tam enim Γοργὼ Græcis, quam Γοργὼν dicitur.

b *Conjugium Neptuni*] H. e. concubitum. Vide quæ annotavi ad Hyg. cap. 14. ubi & *connubium* eodem ſenſu uſurpari obſervavi. *Concubium* vocat Juvenal. Schol. ad Sat. III. vers. 17. Et Ennius apud Nonium cap. IV. *Quæ tibi in concubio verecundè & modicè morem gerit.* *Conjunctionem* Schol. Horat. ad Lib. I. od. 23. Tempeſtiva virgo.] *jam matura & viripotens conjunctionique apta.* Fulg. Lib. III. cap. 6. *Et ei velut in conjunctione miſcetur.*

Ad

VII. Stelles puer in lacertam.
VIII. Aſcalaphus in bubonem.
IX. Sirenes in aves ex parte.
X. Arethuſa in fontem.
XI. Lynceus rex in lyncem.

## *Fab.* I.

Andromedam Cephei & Caſſiopes filiam, in Æthiopia propoſitam belluæ marinæ, Perſeus Jovis & Danaes filius Meduſæ Gorgonis caput ferens, paciſcitur conjugem, ſi eam periculo liberaſſet. Cauſa autem proſtituendæ exſtiterat ob Nereidum iram, quarum pulchritudini mater ſe prætulerat. Perfecto igitur à Perſeo pollicito, cum fides à Cepheo promiſſa eſſet præſtita, & nuptiarum conjugalium epulis regalibus principes intereſſent, [a] Phineus frater, cui Andromeda ante deſponſata fuerat, contumeliam ſibi exiſtimans graviſſimam [b] injunctam, quod advenæ conſanguineus poſtpoſitus eſſet, veſcentium animos pugna confudit. Et cum res miſerabilis [c] dimicantium ageretur in regia, ac multi ex utraque parte armis, quæ caſus obtuliſſet, cecidiſſent, noviſſimè Perſeus, adverſariorum multitudinem [d] pertimens, imperavit ut è conſpectu ſui diſcederent, caputque Gorgonis extulit: quo viſo, Phineus cum auxiliantibus diriguit in ſaxum. Nomina autem eorum ſunt Rhœtus, Atys, Lycabas, Phorbas, Amphimedon, [e] Erithus, Polydæmon, Abaris, Lycetus, Elyces, Phlegyas, Clytus, Idas, Clyme-

### Ad LIB. V. FAB. I.

a *Phineus frater* ] Sic MS. Addunt Micyll. & Venet. *Cephei.* Stultè & contra hiſtoriam Rænerius, *Andromedæ frater.* Cephei frater fuit, quem *Agenorem* vocat Hyg. Myth. cap. 64. Sed vide quæ ibi annotavi.

b *Injunctam* ] Hæc eſt MS. lectio, quam & Veneta, & Micylliana repræſentant. Non placuit iſta Rænerio; nec ſanè mihi placet. Tu vide, lector, utrum *fieri*, quod pro eo ſubſtituit Rænerius, an *inuſtam*, quod mihi venit in mentem, tibi magis placeat.

c *Dimicantium*] *Vi dimicantium* legit Barth. Adverſ. Lib. x. cap. 8.

d *Pertimens* ] Hoc dedit Micyllus. *Prætimens* MS. & Venet. *Timens* Rænerius.

e *Erithus*] Sic rectè Micyllus. Stultè *Actorides*, *Exitus* Rænerius, quaſi diverſorum eſſent vocabula. Atqui Erithum vocat Actoriden poëta à patre Actore. Vide vers. 79.

menus, Protenor, Hypſeus, Lyncides, Emathion, Chromis, Broteas, Ammon, Ampycus, Iapetides, Pettalus, Lycormas, Pelates, Corythus, Abas, Menaleus, Dorylas, Halcyoneus, Clytius, Clanis, Celadon, Aſtreus, Æthion, Thoactes, Agyrtes, Molpeus, Ethemon. In lapides autem verſi ſunt Theſcelus, Ampyx, Nileus, Eryx, & Aſtyages. Aconteus autem Perſei miles, dum per imprudentiam dimicans proſpicit Gorgonis ſpeciem, proinde in lapidem ceſſit. Noviſſimè Phineus cum ducentis aliis ſociis diriguit in ſaxum.

## *Fab.* II.

[a]Perſeus Atlantis pronepos, votorum compos, cum conjuge Andromeda Argos patriam ſuam adiit, Prœtumque, pulſo Acriſio fratre, ipſius Perſei avo, regnantem, oſtenſo Meduſæ capite, in lapidem vertit, avoque licet immerito (ipſum cum Danae matre arcæ impoſitum in mare projecerat) regnum reſtituit.

## *Fab.* III.

Polydectes rex inſulæ Seriphi, ad quam Perſeus cum Danae matre incluſus arca pervenerat, cupiens ablegare [a]arbitrum, ut matre illius liberè potiretur, ad Gorgonis Meduſæ reſecandum caput eum miſit; quod ille, Minerva volente, ad Polydecten pertulit, [b]inficiantique labo-

### Ad FAB. II.

a *Perſeus* &c.] Hoc argumentum nec MS. nec Veneta vel Micylliana agnoſcunt. Necè miror. Eſt enim ad verbum deſcriptum ex Regianis commentariis, & pro Lactantiano à Rænerio nobis obtruſum. Sed illud miror à nemine animadverſum id hactenus. Barthii vero etiam miſereri ſubit, ut qui verba Regii, tanquam ſi indubitatè Lactantiana eſſent, ex Hygino illuſtrare inſtituat Adverſ. Lib. x. cap. v.

### Ad FAB. III.

a *Arbitrum*] Non vidit elegantiam locutionis Rænerius, cum pro arbitro nobis *Perſeum* iret ſuppoſitum. Arbiter eſt teſtis & inſpector. Horat. Epod. 5. *O rebus meis Non infideles arbitræ.* Schol. *Teſtes, conſciæ, aut præſentes, ut Salluſt. arbitris procul amotis.* Locus Salluſt. habetur Cat. cap. 20. Vulgatior ſignificatio eſt, quâ arbiter ponitur pro judice. Unde *arbitrium* pro judicio & ſententiâ. Sext. Rufus Breviar. cap. 13. *Lyciam ſupremi regis Apionis arbitrio ſumus aſſequuti.* Lego, *ſupremo*, Teſtamentum intelligit, quod ſupremum arbitrium.

b *Inficiantique* &c.] Revocavi & heic genuinam lectionem ex MS. & Venetâ, rejectis commentis Rænerii.

Ad

borem operis oſtendit: ac prius ille eo diriguit, quam ſe ulciſceretur.

## *Fab.* IV.

Muſæ cum Parnaſſum montem petiſſent adverſis tempeſtatibus, invitatæ à Pyreneo, qui Daulida Phocidis urbem incolebat, tecta ſubierunt: qui pulchritudine captus virginum, cum regiam claudi imperaſſet ad vim inferendam, ne cupiditatem ejus experirentur, in volucres converſæ ſunt: a quas ille dum per ardua montium perſequitur, prolapſus altitudine ſcopulorum præcipitatus eſt, ita ut toto corpore elideretur, vitamque finiret.

## *Fab.* V.

Pieri, qui Macedoniam poſſedit, & Euippes novem filiæ inſolentius dum gloriantur, Muſas in certamina provocarunt cantuſque: quarum una carmen exorſa eſt, quod gigantes adverſus deos contenderint. Ex quibus Typhœus terrigena deformitate terruiſſet deos compulſos in Ægyptum: ubi Jupiter ob metum in arietem verſus eſt, Apollo in corvum, a Liber in caprum, Diana in felem, Juno in vaccam, Venus in piſcem. Invicem autem Muſæ, cum Cereris laudem cecini ſſent, & qualiter Typhœus Ætnæ

### Ad FAB. IV.

a *Quas ille dum* &c.] Hæc eſt lectio MS. quam & Veneta & Micyllus adſtruunt, ne quid te moveat audacia Rænerii.

### Ad FAB. V.

a *In caprum*] Sic Venet. [& MS. non *capram*, ut dederat Rænerius. Antoninus Liberalis in hac fabula cap. 28. Τράγῳ δ' εἰκάζεται Διόνυσος: pro quo Ovidius v. Met. vers. 329. *Proles Semeleia capro.* Certè τράγος Græcorum à Latinis *caper* modo, modo *hircus* vertitur. Notum eſt fœtorem alarum τράγον dici à Græcis. At illum ut *hircum* Horat. epod. 12. aliique appellant, ita *caprum* Catull. carm. 70. & Ovid. III. Art. immo *capram* etiam Horat. Lib. I. epiſt. 5. vers. 29. *Sed nimis arcta premunt olida convivia capra.* Τράγος erat, qui vitem rodendo putationem hominibus monſtravit, ac *hircus* dicitur à Martial. Lib. III. 24. & ab Hygin. Aſtron. II. 4. Verum Mythol. cap. 274. *Caper*, ut & apud Ovid. Lib. XV. Metam. fab. 2. Lactant. ad v. Theb. Stat. vers. 159. Certè caper eſt hircus Virgil. Eclog. VII. cum virum eum gregis facit, & Ovidio, cum ait X. Metam. 327. *Quaſque creavit init pecudes caper.* Hæc expendant, qui cauſam nullam vident, cur τράγον tranſtulerit *caprum* Xylander. apud Antoninum: certè hinc diſcent non ſolum ἔριφον dici caprum. Quid autem propriè ἔριφος ſit, expreſſit his verbis in libro de cibor. Facult. pag. 17. Simeon Se-

Ætnæ monti Siciliæ ſubjectus eſſet; Pirides victæ, [b] in picas ſunt transfiguratæ.

## *Fab.* VI.

Venus indignata, quod & Diana & Proſerpina Cereris filia numen ſuum conjugiaque aſpernarentur, Ditem, qui territus viribus Typhonis, moventis Ætnam, cui ſubjectus à diis erat, cum ab inferis emerſiſſet, impulit in amorem, ut Proſerpinam, [a] circa Percum lacum Hennæ flores legentem cum Minerva atque Dianâ, raperet. Qua capta, cum properanter curru fugeret, à Cyane Nympha, quem dilexerat Anapis amnis, intercedente retardatus eſt. At ille incenſus ira propter moram intercedentis, relicto ſceptro inter ſtagna, diſcuſſit undam, præcepſque mari merſus, [b] Cyanen currui obſiſtentem in liquorem ſui nominis vertit, cujus lacus contiguus Arethuſæ videtur.

## *Fab.* VII.

Ceres cum orbem terrarum peragraſſet, requirens filiam Proſerpinam, æſtu torrida ad caſam cujuſdam anus [a] nomine Miſmes devenit; petitque ab ea, ut ſibi aquam [b] ad

Sethi. Οἱ γὰρ τοὺς ἓξ μῆνας ὑπερβαίνοντες, οὐδὲ κυρίως ἔριφοι ἂν κληθεῖεν, ἀλλ' αἶγες. Putavit forte Vir Cl. ignoraſſe Xylandrum verſiculum illum Martial. Lib. III. ep. 24. *Dum jugulas hircum, factus es ipſe caper.*

b *In picas ſunt transfiguratæ*]. Apud Antoninum dicuntur factæ κολυμβὰς, ἴυγξ, κεγχρὶς, κίσσα, χλωρὶς, ἀκαλανθὶς, νῆσσα, πιπὼ, δρακοντίς. De Iynge digniſſimus lectu eſt locus apud Tzetzen in Lycophr. pag. 59. ed. Steph. apud quem & pag. 83. legas, Πιπὼ ὄρνεόν ἐστι θαλάσσιον διαπρεπὴς, καὶ ἀειδής. At talis non eſt ardea ſtellaris. Verum ergo, quod ad cap. 14. ejuſdem libelli dixi, piponem aliam eſſe ab atteriâ. Confer Breulium in Iſidor. p. 842. Cap. 7. omnino legendum, ἐχθ' ὁ ἄνθος τῷ ἵππῳ. Vide locum Plinii à me laudatum, & Ariſtotel. Hiſtor. Animal. Lib. IX. cap. I. Ἄνθος δ' ἵππῳ πολέμιος. ἐξελαύνει γὰρ τὸν ἵππον ἐκ τῆς νομῆς. πόαν γὰρ ἐπινέμεται ὁ ἄνθος.

### Ad FAB. VI.

a *Circa Percum lacum Hennæ*] Vide not. Heinſ. ad vers. Naſon. 385. Lib. V.

b *Cyanen currui obſiſtentem*] Ita repoſui, cum MS. exhiberet, *Cyanenque currui obſiſtentem.* Niſi mavis cum Venetâ *Cyanen, quæ currui obſtiterat.* Mícyll. *Cyanenque, quæ currui obſtiterat.*

### Ad FAB. VII.

a *Nomine Miſmes*] *Miſme* Rænerius, qui & iſtud gloſſema heic infercit, *aut, ut alii volunt, Meganira.* Sed *Metanira* ſcribendum eſſet. Vide Heinſ. ad IV. Faſt.

b ad colluendum jejunium porrigeret. Quæ cum c polentatam ei potionem dediſſet, & illa d avidius biberet, puer quidam ejuſdem caſæ Stelles eam procacius eſt proſequutus, prædicans aviditatem ejus in bibendo: cujus dea audacia pueri offenſa, in malis partem potionis in eum effudit, fecitque ut in ſtellionem converteretur, qui potionem ſparſam polentâ tergo oſtenderet.

## Fab. VIII.

Cum Arethuſa Nympha Siciliæ fontis, qui humo preſſus ab Elide fluit, indicaviſſet Cereri à Dite raptam Proſerpinam, & illa ab Jove impetraſſet, ſi fratris nuptiis contenta non eſſet, eâ lege ab inferis a reduceret eam, ſi nihil ibi guſtaſſet. Quam ob cauſam cum judicium fieret, b Aſcalaphus Orphnes & Acherontis filius c ad indicium primus deſcendit, docuitque eam mali punici granum guſtaſſe:

Faſt. vers. 537. *Baubo* eſt Clementi Parænef. pag. 13.

b *Ad colluendum jejunium*] Ita & Veneta cum MS. Forte, *ad ſolvendum jejunium*. Ovid. v. Met. vers. 534. *Quoniam jejunia virgo Solverat*. Rænerius dedit nobis *ad os colluendum*. Hoc habet ex Regianis commentariis. Invenitur & infr. Lib. XIII. fab. 9. *Jejunium polluit*. Sed etiam ibi *ſolvit* reſcripſerim.

c *Polentatam potionem*] Cyceona. Arnob. Lib. v. *Perducit totum cyceonis læta liquorem*. Ἀλφίτων κυκεῶνα appellat Euripidis Scholiaſtes ad Oreſt. pag. 209. ed. Steph. ut & Nicandri ad Alexipharm. p. 73. ed. Soter. Hom. Interpres ad Iliad. Λ. 623. Ἔςι δὲ δίψους ἴαμα ὁ κυκεὼν, ἐκ διαφόρων εἰδῶν συνθλαζόμενος. Eadem verba legas apud Etymol. magni auctorem in κυκεών. Adde Heſych. in κυκειῶ.

d *Avidius biberet*] Nam ἐξίησι τοῦ δίψους τὸ πολὺ ἀθρῶν, ut eſt apud Antoninum. Quod eſſet *totum Cyceonis liquorem*. Mallem tamen ἀθρόως, hoc eſt, οὐ διαιροῦσα εἰς μικρότατα τῶν ἐκπωμάτων, ut ait Theocriti Scholiaſtes ad Eid. Ζ. vers. 69. Schol. Homer. ad Iliad. Χ. vers. 29. Οἱ δὲ ἀθρόως ἐμφορησάμενοι &c. Sed ἀθρῶν adverbialiter accipi poteſt. Gregor. Nazianz. ςίχ. Χεῖλος προσῆλθε, καὶ μ' ἐκέλευσεν ἀθρόως. Sed in excerpt. Vet. cod. quæ penes me ſunt, ἀθρόον. Eſt autem ἀθρόως πιεῖν, idem quod ἀμυστὶ πιεῖν. Vide Fabrum ad Anacreontem p. 154. Etymol. magni auctorem in ΑΜΥΣΤΙ. Ἀμυστὶ, ἀπνευστὶ πίνειν. οἱ δὲ, ἀθρόως.

### Ad FAB. VIII.

a *Reduceret eam*] MS. cum Venetâ & Micyll. *Duceret eam, ſi nihil guſtaſſet*.

b *Aſcalaphus Orphnes & Acherontis &c.*] Ita repoſui ex conjecturâ Nob. Heinſii, quam margini ille libri ſui illeverat. Habent alioqui MS. Venet. & Micyll. *Aſcalaphus hoſpes Acherontis &c.* Sed τὸ *hoſpes* cum vitioſum eſſe facile vidiſſet Rænerius, ſatis putavit, ſi deleto eo ſcriberet, *Aſcalaphus Acherontis filius*. Sed conjecturam illuſtris viri cum Naſo firmat vers. 539. tum & Apollodorus Lib. I. pag. 13. aliique.

c *Ad indicium*] Sic rectè MS. Perperam *judicium* edd.

d *Abo-*

ſtaſſe: quamobrem in avem bubonem [d] abominandi ominis converſus eſt. Jupiter autem ex æquo fratri Cererique tribuit, ut partem anni Proſerpina apud virum, partem apud matrem ageret.

## *Fab.* IX.

Sirenes Acheloi & Melpomenes Muſæ filiæ, cum Proſerpinam raptam requirerent, neque eam ullo modo poſſent invenire, à diis noviſſimè [a] impetraverunt, ut verſæ in volucres non tantum in terrâ, ſed etiam in mari requiſitam conſequi poſſent. Noviſſimè devenerunt [b] ad petram Martis, quæ imminebat proxima pelago. Harum ita fuit fatum, quamdiu earum vox audita non eſſet mortalibus, manerent incolumes. Forte Ulyſſes monitu Circes [c] obturatis auribus prætervectus eſt. tum ſe præcipitaverunt.

## *Fab.* X.

Jupiter ut Cererem placaret, ita diviſit annum, ut Proſerpina partim ad virum, partim ad matrem moraretur. Ergo Ceres ab Arethuſa exigit, ut ſibi originem ſuam exponat. Arethuſa Achaidum Nympharum formoſiſſima, cum ab Alpheo amne [a] diligeretur, cuperetque perſequentis impetum effugere, invocavit Dianam, cujus comes & ſtudii æmula fuerat, laboranti ut ferret auxilium.

b Obje-

d *Abominandi ominis*] Vide Iſidor. Lib. XII. cap. 7. Serv. ad Æn. IV. 462. Senec. Hercul. Fur. verſ. 687. Ovid. Lib. V. Met. verſ. 550. Plin. Lib. X. cap. 12. *Bubo funebris & maximè abominatus, publicis præcipuè auſpiciis, deſerta incolit, nec tantum deſolata, ſed dira etiam & inacceſſa, noctis monſtrum, nec cantu aliquo vocalis, ſed gemitu.*

### Ad FAB. IX.

a *Impetraverunt*] Veneta *impetraviſſent.* Sed ita ſcribendum eſſet cum Micyll. *& à diis noviſſimè impetraviſſent* &c.

b *Ad petram Martis*] Sic MS. non *maris*, ut editi hactenus. Barth. Adverſ. Lib. X. cap. 8. emendatum it, *noviſſimè Siculi devenerunt ad petram maris.* Adi ipſum.

c *Obturatis auribus*] Ita & Hyg. Myth. cap. 125. & 141. Sed nec MS. nec editi ante Rænerium verba iſta agnoſcunt.

### Ad FAB. X.

a *Diligeretur*] *Perſequeretur* Micyll. & Veneta. Sed alterum eſt in MS. Rænerii nulla heic ratio habenda, ut qui ex ingenio ſuo longè aliam huic fabulæ faciem dederit.

[b] Objecta itaque ea nube, ne [c] in cupientis conſpectum poſſet venire, tellure rupta, [d] in inſulam Ætnæ miſit per obſcurum iter, & [e] in fontem cognominis ſui Ortygium verſam ad ſuperos evocavit. [f] cujus liquori Alpheus amnis infunditur.

## *Fab.* XI.

Triptolemus à Cerere fruges dividendas accepit per terras, currumque draconibus junctum cum feciſſet, noviſſimè delatus eſt in Scythiam, & à Lynco rege exceptus hoſpitio. Cui cum expoſuiſſet qualiter à deâ eſſet honoratus, invidia honoris [a] inſtinctus, dormientem ut interficeret aggreſſus eſt. Dea nuncii ſui memor, ut, quem divini honoris dignum habuerat, conſervaret, antequam occideretur, hoſpitem [b] in lyncem feram convertit.

## *Fabulæ Lib.* VI.

I. Minerva in anum.
II. Arachne in araneam.
III. Niobe in lapidem.
IV. Agreſtes Lyciæ in ranas.
V. Marſyas in flumen.
VI. Pelopis humerus in eburneum.
VII. Procne & Philomela in aves.
VIII. Tereus in volucrem epopem.
IX. Zetes & Calais ex parte in aves.

*Fab.* I.

b *Objecta itaque ea nube*] Veneta, *objectaque ea numini.* Micyll. *objectaque ea nube.* MS. *objecta itaque ea numini.*

c *In conſpectum*] Ita & Micyllus. Sed Venet. & MS. *in conſpectu.* Id quod facile auctoritate meliorum tueri ſe poteſt. Phædrus Lib. v. cap. 2. *Quidnam cinædus ille in conſpectu meo Audet venire?* Ad quem locum Rittershuſium vide & alios.

d *In inſulam Ætna miſit*] Ita MS. Veneta, *in inſulam Ætnam admiſit.* Sed Micyllus, *in inſulam Ortygiam.* Scripſerim, *in inſulam Ortygiæ.* Naſo: *Advehor Ortygiam: quæ me cognomine divæ Grata mea ſuperas eduxit prima ſub auras.*

e *In fontem cognominis ſui Ortygium*] Sic MS. & Veneta. Sed perperam proculdubio. Lege cum Micyll. *in fontem cognominem ſibi Arethuſam.*

f *Cujus liquori Alpheus &c.*] Marcellinus Lib. xv. *Alpheus oriens in Arcadiâ, cupidine fontis Arethuſæ captus, ſcindens Ionium mare, ut fabulæ ferunt, aduſque amatæ confinia progreditur.*

### Ad FAB. XI.

a *Inſtinctus*] *Inſtinctus ille* Micyllus, haud paullo concinnius.

b *In lyncem feram*] Θῶϛ Græcis ea fera eſt. Schol. Hom. ad Iliad. N. 103.

O

## *Fab.* I.

Arachne Lydia, Idmonis filia, cujus mater genita Hypæpis ſtudio lanificii famam quæſierat, cum materna induſtria cunctas præceſſiſſet in opere faciendo, [a] feſtis diebus inſolentius gloriabunda, quam mortalem decuit, [b] elocuta eſt. Nam Minervam, à qua docta fuerat, in certamen provocavit. Quæ in anum verſa, in hoc ad eam venerat, ut ejus audaciæ impetum [c] odio futurum compeſceret. Quam cum [d] in certaminis propoſito vidiſſet permanentem, reverſa in ſuam ſpeciem, opere propoſito, in certamen deſcendit; & ſingula, quæ ſequuntur, inſeruerunt telæ: prior Minerva, dehinc Arachne.

### *Quæ in Minerva telâ picta.*

Minerva incipit. Itaque telæ ſuæ intexuit [e] contentionem Athenarum inter ſe Neptunumque habitam; qui lacu ſalſo in arce edito ſuam poſſeſſionem vindicabat: ipſa oliva arbore à ſe inventa. Item Rhodopen Threiciam & Æmum, qui pari inſania [f] amore conjugii Jovis ac Junonis abuſi erant nominibus, in montes transfiguratos. [g] Item Pygantem caſu ab Junone in gruem verſam. Item Antigo-

Ὁ δ' ὡς ζῶον ἄλκιμον ἐστι δίκλυτον. ψυχὴ δὲ παραπλήσιον τῇ ὄψει.

### Ad Lib. VI. Fab. I.

a *Feſtis diebus*] Sic & Veneta & MS. Perperam Micyll. *iſtis diebus*. Rænerius utramque vocem omiſit.

b *Elocuta eſt*] Horat. Lib. III. od. 3. *Gratum elocuta conſiliantibus Junone divis.* Minucius Felix Octavio: *Non eloquimur magna, ſed vivimus.* Ad eundem modum *edicere* pro *dicere* frequenter uſurparunt deterioris ætatis ſcriptores. Vide annotata à nobis ad iſta Fulgentii, *unde idolum tractum ſit, edicamus*: quibus addas licet & illa. Epiſcop. Galat. Epiſtol. ad Leonem: *Epiſcopi, qui ſuâ dignitate depoſiti videbantur, ſic edocuerunt.* Junilius in Præfat. ad Primaſ. *Quantum noſtra puſillanimitas edicere potuit.* Sex. Rufus Præfat. *Res geſtas ſignabo, non eloquar.* Schol. Horat. Lib. III. od. 19. *Quod Romanis Græcas hiſtorias, nec ad propoſitum pertinentes, potius eloquatur* &c.

c *Odio futurum*] Hæc eſt lectio Micyllianæ editionis. Venet. & MS. *otio futurum*. Legerim, *exitio futurum*. Rænerius duas iſtas voces omittit. Sed omittere ille frequenter ſolet, vel pro lubitu refingere, quicquid non capit, vel ad ſtomachum ejus non facit.

d *In certaminis propoſito*] Veneta & Micylliana, *in certamine*, inductâ voce poſteriori. MS. *in certamine propoſitum*.

e *Contentionem Athenarum*] Micyllus, *contentionem de urbe Athenarum*.

f *Amore conjugii*] *Et amore* Veneta & Rænerius. Sed nec Veneta, nec MSS. 2. copulam iſtam agnoſcunt.

g *Item Pygantem caſu* &c.] Sic MSS. 2. Veneta: *Pygantes caſu ab Junone in gruem verſa eſt.* Micyll. *Pygmæa quoque* ca-

gonen Laomedontis filiam, [h] quæ cum Jove coiſſet, [i] ob admiſſum Juno eam transfiguravit in ciconiam. Item Cinyræ regis Aſſyriorum præterea filias ob inſolentiam ab eadem dea in graduum templi ſui lapidem mutatas; per quæ exempla [k] frangi poſſet de Minervæ numine; [l] finemque operis ſui explicuit. Is modus eſt, & facit arbore finem ſua.

*Quæ in Arachnes telâ picta.*

Arachne autem, ut videretur per opera reſpondiſſe [m] contentioni, telæ ſuæ intexuit Jovem in taurum verſum ob Europæ amorem. Eundem fecit in aquilam converſum, ut comprimeret Aſterien. Eundem in olorem, ut Ledam Theſtii filiam comprimeret. Eundem in Satyrum, ut [n] Nycteida Nyctei filiam comprimeret. Eundem in Amphitryo-

*caſum addit, quæ ab Junone in gruem verſa eſt.* Ræneriu cum MSS. facit, niſi quod τὸ *caſu* omittit. Scilicet minus id ei quadrare heic eſſe viſum. Forte *pari caſu* ſcripſerat auctor. Etiam pro *Pygantem* reſcripſerim *Pygmæam* vel *Pygmæam matrem*. Certè non *Pygas* Pygmæa illa mater, ſed *Oenoë* fuit dicta, auctore Anton. Liberal. cap. 16. vel *Gerana*, ut vult Ælianus in de Animal. Lib. xv. cap. 29. Legas eandem fabulam apud Athenæum Lib. ix. cap. 11.

h *Quæ cum Jove coiſſet* &c.] Hæc lectio eſt è codice Florentino, ſed ἀνακόλουθον facit orationem, niſi ſcribas, *quæ quum cum Jove*. Neapolitanus codex habuit, *quia cum* &c. Forte, *quam quia cum Jove* &c. Sed τὸ *cum* proximè ſequens induxerim cum Micyllo.

i *Ob admiſſum*] Latiniſſimè dictum eſt. Sext. Rufus Brev. cap. 19. *Ad ſatisfactionem tam audacis admiſſi.* Ovid. 11. μεταμορφώσεων vers. 381. *Conjugis admiſſum violataque jura mariti.* Heroid. Epiſt. xi. 381. *Admiſſi memores ſed tamen eſſe mei.* Et vers. 110. *Ah miſer admiſſo plectitur ille meo.* Epiſt. xvi. 45. *Matris in admiſſo falſâ ſub imagine luſæ.* Metam. xi. vers. 380. *Sed memor admiſſi Nereida colligit orbam* &c. Reſcript. Dioclet. in Collar. Leg. Moſ. *Quod ex admiſſi diſcrimine ſuſtinet.* Reſcript. Divi Pii: *Sciet me admiſſum ſeverius exſecuturum.* Paullus Recept. Sent. Lib. 1. Tit. 5. *Pro qualitate admiſſi plectuntur.* Rænerio tamen probare ſe iſta Latinitas non potuit, qui inde fecit *admiſſum ſcelus.* Oblitus ergo erat etiam Lib. viii. fab. 6. legi. *Ob admiſſum præcipitavit in pelagus.* Et Lib. xi. fab. 9. *Ne ultra perſequeretur admiſſum.* Intelligi *crimen* debet, quod addit Ovid. Am. 11. 7. *Me non admiſſi criminis eſſe reum.* Vel *facinus.* Salvian. de Provid. Lib. 1. *Poſt facinus admiſſum Dei ſermone conventus.*

k *Frangi poſſet de Minervæ numine*] Ita & Veneta ac Rænerius. Nec aliter MSS. 2. Micyllus dedit, *frangi poſſet, deque Minerva numine certior fieri.* Quæ ſapiunt interpolationem.

l *Finemque operis ſui* &c.] Hæc eſt lectio MSS. 2. & Venetæ. nec placet tamen admodum. Concinnius Micylliana. *finemque operi ſuo arborem ſuam olivam impoſuit.* Forte ſcripſerat, *finemque operis ſui explicuit arbore ſuâ.* Reliqua certè à gloſſatore aliquo videntur addita eſſe ex illo Naſoniano verſu: *Is modus eſt: operiſque ſuâ facit arbore finem.*

m *Contentioni*] Ita repoſui ex Micyllianâ. MS. & Veneta præferunt *contentionem.* Rænerius pro iſtâ voce dedit nobis *ſequentia.*

n *Nycteida Nyctei filiam*] Ita quidem cum MS. etiam Veneta & Micylliana.

Sed

tryona, ut Alcmenam Electryonis filiam comprimeret. Eundem in aurum, ut Danaen Acriſii filiam comprimeret: in ignem, ut Aſopidam. Duo ſenſus iſti [o] in uno verſu continentur. Eundem in paſtorem, ut Mnemoſynen comprimeret: in ſerpentem, ut Deoidam. Et hi duo ſenſus in unum verſum veniunt. Neptuni etiam cupiditatem [p] inſerit, ita ut doceret eum in juvencum eſſe mutatum, ut Æoli filiam ſtupraret: in amnem Enipeum, ut [q] Æoli uxorem; in arietem, ut Biſaltidam comprimeret. Hi tres ſenſus in tribus verſibus aliter cadere non poſſunt. Eundem in equum, ut Cererem; [r] in volucrem, ut Gorgonam Meduſam, ex qua equus Pegaſus [s] proditur fuiſſe; in Delphinum, ut Melantho. Hi ſenſus continentur in tribus verſibus. Apollinis præterea [t] in eadem contentione amoris furta [u] intexuit, indicans eum in accipitrem, interdum in leonem fuiſſe converſum; alias in paſtorem, ut Iſſen Macarei filiam comprimeret. Liberum patrem quoque in uvam verſum, ut Erigonen comprimeret. Saturnum præterea in equum verſum, ut Philyram Oceani filiam, ex quâ Chironem Centaurum dicitur procreaſſe.

## *Fab.* II.

Poſtquam Arachne, ordinata tela, contumelioſè à dea

Sed perperam. Antiope fuit dicta Nyctei filia: quam *Nycteida* appellat Naſo, ut ab Antiope Aſopi filia diſtinguat. Vide notas noſtras ad Hyg. Mythol. cap. 7. Propert. Lib. I. Eleg. IV. *Tu licet Antiopæ formam Nycteidos* &c.

o *In uno verſu continentur*] *In unum verſum* MS. & Veneta. Verum quæ de ſenſibus inculcantur identidem, cui quot verſibus contineantur, ea exiſtimo omnia à gloſſatore aliquo orta. Certè in Micyllianâ non comparent. Confer quæ dicemus ad fab. 26. Lib. VII.

p *Inſerit*] Ita Veneta & Micylliana. MS. *infert*.

q *Æoli uxorem*] Ita Micyllus. Sed MS. & Venet. *Æoliam*. Rænerius, *Iphimediam, ex quâ nati Aloidæ*. Non amo tam liberales correctores. Suffeciſſet *Iphimediam*. Vide Hygin. Myth. cap. 28.

r *In volucrem*] *In equum volucrem* Rænerius. Perperam. Vid. Heinſ. notas ad Metam. Ovid. pag. 132. Addo ejus obſervatis Tzetzæ locum in Lycophr. p. 30. ubi inter alias cauſas, cur Erinnys dicatur Ceres, hanc affert, ὅτι Ἐριννύϊ ὁμοιωθεῖσα μίγνυται Ποσειδῶνι, καὶ γεννᾷ τὸν Ἀρείονα ἵππον.

s *Proditur fuiſſe*] *Proditur natus* Rænerius. Sed alterum cum MS. Venet. ac Micyll. adſtruunt.

t *In eadem contentione*] Etiam heic cum MS. faciunt Veneta & Micylliana. Sed Rænerius, *in eadem tela*.

u *Intexuit*] *Intexuit reddita* codex Neapolitanus & Veneta. Etiam mox cum Venetâ *indicat* pro *indicans* cod. Florentinus.

dea ᵃpercuſſa eſſet, ſuſpendio ſe affecit. Sed in ultimo caſu, propter ſtudium, quod à deâ acceperat, in araneam verſa eſt, ut opere inutili nullum ᵇ ſui effectum capere poſſet. Plura vero opera Arachnes poëta retulit fuiſſe, quam Minervæ; ut hanc ſcientia artis, quæ ᶜ potior eſt, illam labore contendiſſe demonſtraret.

## *Fab.* III.

ᵃ Niobe Tantali Sipylo Lydiæ orta, ᵇ ob inſolentiam Apollinis ac Dianæ numen experta eſt. Nam ex Amphione ſeptem filiis totidemque virginibus editis dum comitata gauderet, & quodam tempore Manto Tireſiæ filia ᶜ reſponſo monuiſſet Thebanos, ut Latonæ ᵈ & liberis ejus per preces thura redderent, ſola exſtitit, quæ ſacrificio intereſſe noluerit, prædicans potiorem ſe numine deæ ac liberis ejus eſſe. ᵉ Itaque oratione inſtincta Latona, queſta cum filiis, quod ſuarum injuriarum ultores non exi-

### Ad FAB. II.

a *Percuſſa eſſet*] Codex. Neap. *compulſa eſſet*, & *poſtque*, pro *poſtquam*. Videtur velle, *poſtque Arachne, ordinatâ telâ, contumelioſè à deâ cum pulſa eſſet*. Veneta, *cum contumelioſè à deâ pulſa eſſet*.

b *Sui effectum*] Hoc eſt, *utilitatem*. Marcellin. Lib. XIV. *Abſque ullo egreſſus effectu, deinde tabeſcebat immobilis*.

c *Potior eſt*] *Potentior eſt* Flor. codex. *Potentiorem* Neapolitanus.

### Ad FAB. III.

a *Niobe Tantali*] Non dubitavi hoc reponere ex MS. & Venetâ. Elegans Græciſmus eſt, quem fœdis gloſſematis deformarat Rænerius. Etiam infr. Lib. VII. fab. 27. *Cephalus Deionis* & Lib. X. 5. *Hyacinthus Amyclæ* reſtituimus huic ſcriptori. Servius ad Æn. X. vers. 167. *Cluſius Tyrrheni, ſive Telemachus Ulyxis*. Confer quæ ſcripſi ad Hyg. Mythol. cap. 14. & 81. Non diſſimilis & ille Helleniſmus Anacreontis od. 20. Ἡ' ταντάλυ ποτ' ἵςη. & Antonini Liberal. cap. 22. Ἡ' δεῖνα τ Σπερχέιυ. *Quædam ex Sperchii filiabus*. Ita enim explicari omnino locus ille debet.

b *Ob inſolentiam Apollinis* &c.] Cod. Neap. *Ob inſolentiam par Apollinis* &c. Γοωτ, *Ob inſolentiam parem*. Supr. fab. I. *Qui pari inſaniâ* &c.

c *Reſponſo monuiſſet*] Propriè de vatibus dicitur *reſpondere*. Vide ſupr. fab. 5. Lib. III. Julius Obſequens cap. 87. *Vates protenderunt Græciæ fore exitium*. Legerim, *reſponderunt*. In eodem capite corrupta & iſta, *Romæ in agro Cortaſi lacte pluit*. Reſcribo, *in Græcoſtaſi*. Græcoſtaſis locus Romæ fuit, cujus idem ſcriptor facit cap. 83. & 31. mentionem. Quamobrem mendam tam obviam miror non vidiſſe Cl. Schefferum. Depravata & iſta: *Terracinæ ſereno navis velum fulmine exanimatum, in aquas dejectum*. Lege, *navalem fulmen exanimavit in aquas dejectum*. Sic habes cap. 89. *Navales pleroſque exanimavit*.

d *Et liberis*] *Filiis* MS. Denominatio facta ergo à potiori.

e *Itaque oratione*]. Vel *quâ oratione* ſcribendum, vel legendum cum Micyllo, *itaque oratione hac*.

f *Iſme-*

exiſterent. Confeſtim itaque Apollo & Diana, tecti nubibus, ut præceperat genitrix, Thebas venerunt, ac Niobes filios, cum in campo equis exercerentur, ſagittis necaverunt. Quorum nomina hæc ſunt, [f] Iſmenus, Sipylus, Phædimus, Tantalus, [g] Alphenor, Damaſichton, Ilioneus. Pater Amphion poſt necem filiorum ferro ſe interfecit. Nec minor violentia deſiit eſſe Niobes: quod Diana indignè tulit. Nam virgines pari calamitate affecit. Vita noviſſimè Niobe flens [h] deceſſit, turbineque ventorum in patriam Sipylum delata eſt, ceſſitque in ſilicem voluntate Apollinis & Dianæ.

## *Fab.* IV.

Latona Coei filia, cum Junonis ira ob adulterium ex Jove conceptos Apollinem & Dianam parere non poſſet, & nulla eam errantem regio reciperet, noviſſimè venit [a] in Lyciam, & cum ex ardore æſtus ac longitudine viæ ſitim ſedare vellet, ab iis, qui ulvam & juncum ſecundum lacum legerent, prohibita eſt propius accedere. Quamobrem ira incenſa, digrediens petiit à deis, ut nunquam accolæ [b] ſtagno carerent. Auditis itaque precibus ejus, Ju-

f *Iſmenus*] *Iſmenes* MSS. 2. & mox *Tantalos* alter.

g *Alphenor*] *Archenor* Flor. codex. & Veneta, Vide annotata à nobis ad Hygin. Myth. cap. xi.

h *Deceſſit*] *Diriguit* MS. cum Venetâ ac Micyllianâ. Sed quid τῷ *vita*, quod poſt *affecit* exhibet cum MS. Venet. tum faciendum? Omittit illud Micyllus. Forte, *Victa noviſſimè Niobe flens diriguit*.

### Ad FAB. IV.

a *In Lyciam venit*] Antoninus Liberalis, qui paullo aliter hanc fabulam narrat cap. 35. Λητὼ ἐπεὶ ἔτικεν Ἀπόλλωνα ϗ Ἄρτεμιν ἐν Ἀστερίᾳ τῇ νήσῳ, ἀφίκετο εἰς Λυκίαν &c. Lyciam tum appellatam vult eam regionem à lupis, qui deæ ſe viæ duces præbuiſſent. Λύκοι ϑ, inquit, συναντιάσαντες ϗ σαίνοντες ὑφηγήσαντο τ̃ ὁδȣ̃. Iterum monendum mihi τὸ σαίνειν latius patere, quam quidam rentur. Leonibus etiam illud tribuit Tzetzes ad Lycophr. pag. 131. ed. Steph. Εἶδον ἔξωθεν τ̃ αὐλῆς τ̃ εἱρκτῆς λύκους ϗ λέοντας ἡμέρους, σαίνοντας αὐτὰς τ̃ κόραις. Hieronymus in vitâ Paulli Eremitæ: *Et illi* (leones) *directo curſu ad cadaver beati ſenis ſubſtiterunt, adulantibuſque caudis circa ejus pedes accubuere*. Nimirum σαίνειν proprie eſt cauda adulari: quæcunque ergo animalia facere hoc conſuevere, σαίνειν dicuntur. Apollon. 1. Argon. vers. 1144. Θῆρες δ' εἰλυοὺς τε ϗ ξυλόχους τε λιπόντες, Οὐρῇσιν σαίνοντες ἐπήλυθον. Cæterum quod Lyciam Τερμιλίδα dictam ibidem affirmat Liberalis, id contactum vitio eſt. Legendum omnino Τρεμιλίδα. Incolas Τρεμιλεῖς & Τρεμίλας appellatos dicit Stephanus. Perperam ergo Τερμιλεῖς vocatos ait Euſtathius ad Dionyſ. pag. 113. ed. Steph. Corrige ex Stephano.

b *Stagno carerent*] Vide Barth. Adv. Lib. x. cap. 8.

Jupiter agricolas in ſpeciem ranarum transformavit.

## *Fab.* V.

Satyrus nomine Marſyas, dum cum Apolline tibiis contendit (quas Minerva inveniſſe proditur) [a] pro audacia, quod deo cedendum non putaret, ſuſpenſus [b] ac cute nudatus eſt. Quem Nymphæ ac Satyri, cæterique ruris incolæ fletu proſecuti ſunt, quod ejus cantu carituri eſſent, ita ut ex lacrymis eorum flumen increverit, quod ejus nomine [c] in Phrygia Marſyas à [d] prioribus noſtris nuncupari videtur.

## *Fab.* VI.

Tantalus epulis Jovis cum intereſſet, & cum vellet experiri an futura proſpiceret, invitato ad epulas, Pelopem [a] nothum ex filiis interemit, viſceraque ejus reliquis dapibus immiſcuit. Quo pro merito punito, miſericordia deorum, qui convivii participes fuerant, partes viſcerum Pelopis compoſuerunt, & humerus, qui defuerat, [b] de ebore effectus eſt.

## *Fab.* VII.

### Ad FAB. V.

a *Pro audaciâ*] Sic MS. Editi, quos videre mihi contigit, *per audaciam*. Sed *pro audacia* idem eſt, quod *propter audaciam*. Epiphanius Hiſtor. Tripart. Lib. IX. pag. 522. ed. Rhen. *Alios, qui pro pane veniebant, alios, qui illuc pro libidinis turpitudine veniebant.* Schol. Horat. ad Lib. IV. od. 12. *Pro ſtupro ſororis ad vindictam.* Vet. Interpr. I. Reg. cap. XV. 23. *Pro eo ergo, quod abjeciſti ſermonem domini* &c. Eccleſ. XII. 14. *Pro omni errato adducet Deus in judicium.* Licinius Ruffinus Collat. Leg. Tit. VI. *Pro ignorantiâ juris videntur admiſſa.* Salvian. de Provid. Lib. I. *Nec pro præſentibus ſupplicamus.* Sex. Rufus Brev. cap. 4. *In Africam pro defenſione Siculorum Romana transmiſſa* &c. Cap. 24. *Pro quâ admiratione Perſæ ſuperiores eſſe Romanos confeſſi ſunt.* Immo nec claſſici ſcriptores loqui ita dubitarunt. Conſule illos, qui Particulis linguæ Latinæ ſcripſerunt.

b *Ac cute nudatus eſt*] MS. Venet. ac Micyll. *A cute nudatus eſt tergore*] Lege, *à Scythe*, vel, *ac à Scythe nudatus eſt tergore.* Vide quæ annotata ſunt nobis ad Hyg. Myth. cap. 165.

c *In Phrygia Marſyas*] Vibius Sequeſter: *Marſias Phrygiæ urbis Celene.* Leg. *Celænarum*, & confer quæ ſcripſi ad Hyg. Myth. cap. 165.

d *Prioribus noſtris*] H. e. majoribus. Conſule Barth. Adverſ. Lib. X. cap. 8.

### Ad FAB. VI.

a *Nothum*] Ita reſcripſi ex Venetâ & Micyllianâ, cum *notum* præferret MS. Conſule Hyg. Mythol. cap. 83. & quæ ibi annotamus. Rænerius flagitioſè hæc pervertit.

b *De ebore effectus eſt*] *Suffectus eſt* Barth. Adverſ. Lib. X. cap. 8.

Ad

## *Fab.* VII.

Tereus Martis filius, cum auxilia multis regibus ferret, Pandioni quoque Athenis regnanti, cum à proximis civitatibus oppugnaretur, non defuit. Quamobrem filiam ſuam Procnen illi [a] in matrimonium dedit. Quæ deportata in mariti regnum, cum ex intercapedine ſororem Philomelam deſideraret, petiit à Tereo, ut proficiſceretur Athenas, ſororem ſibi ad ſolenne ſacrificium ut adduceret. Qui ut Athenas pervenit, ſoceri uſus hoſpitio in Philomelæ incidit amorem. quam ſecum digreſſus mandato conjugis duxit in Thraciam, [b] & ſtabulis clauſit, ut ſine cujuſquam ſuſpicione ad eam ſæpius commearet. Ac ne eloqui commiſſa poſſet, [c] linguam truncavit, & conjugi ementitus eſt: dixit enim ſororem ejus interiiſſe. At Philomela ea, quæ lingua prodere non poterat, [d] veſti intexuit notis literarum, quam uni dedit perferendam ſorori. Qua inſpecta illa, cum conjugis libidinem, caſumque germanæ comperiſſet, [e] conſtituit ſacra celebrare Libero patri, & more bacchantis ad ſtabula venit, ſororemque raptam in regiam duxit. Filium Ityn interemit, ac dapibus immiſcuit. Quibus expletus Tereus, filium cum deſideraret Ityn, caput noviſſime in ejus ſinum abjecerunt Itys, dicentes, Intus habes, quem deſideras. Tereus cum intellexiſſet ſcelus ſcelere ultum eſſe, conjugem & ſororem conjugis dum perſequitur, deorum volun-

### Ad FAB. VII.

a *In matrimonium dedit*] *In matrimonio* cod. Neap. ut & mox *regno*, pro *regnum*.

b *Et ſtabulis clauſit*] Ita MS. cum Venetâ. Micyilus una voce auctius, *& corruptam ſtabulis clauſit*. Ræneriuſ multo liberalius, ut ſolet, *ſtabulis autem ſuis violatam clauſit*.

c *Linguam truncavit*] Ita cum MS. Veneta quoque ac Micyll. Rænerius, *Linguam, ne commiſſa eloqui poſſet, ei truncavit*. Si quid mutandum ſit, legerim, *linguâ eam truncavit*.

d *Veſti intexuit*] *Veſte* MS. ut & fab. 10. Lib. v. *Cujus liquore Alpheus amnis infunditur.* E & I perquam facile inter ſe à librariis permutantur. Factum id etiam Catull. carm. 30. *Ut iſta noſtra diſſututa mentula Ducenties comiſſet aut trecenties?* Lege *comeſſet* h. e. comederet. Ita flagitant cum antiquitus editi, tum & ratio ipſa Latinitatis. Neque enim *comiſſare*, ſed *comedere* trecenties rectè dixeris. Martial. Lib. v. 70. *O quanta eſt gula centies comeſſe!*

e *Conſtituit ſacra celebrare*] MS. *Conſtituit itaque ſacra* &c. Vide ſupr. ad Lib. 1, fab. 7.

luntate verſi ſunt in aves; Procne in hirundinem, Philomela in luſciniam, Tereus in epopem, Itys in Phaſianum. Pandion dolore natarum [f] tactus, [g] caruit vita, regnumque ejus filius Erechtheus poſſedit.

## *Fab.* VIII.

Aquilo cum Orithyiam Erechthei filiam diligeret, neque ullis precibus à parentibus puellæ impetrare potuiſſet, ut ſe in affinitatem reciperent, viribus uſus ſuis, Athenas advenit, & puellam raptam in Thraciam pertulit, ibique gravidam fecit: ex qua geminos Zeten & Calain procreavit: quorum humeris alæ volucrum increverunt, per quas parentis imaginem referrent.

*Fa-*

f *Tactus*] Sic habuit codex Flor. Sed Ren. *actus*. Micyll. *fractus*. id quod magis arridet. Cæterum fabulam hanc aliter narrant Anton. Liberal. cap. XI. Hom. Schol. ad Odyſſ. T. 518. & Euſtath. p. 710. ed. Baſ. Pandarei filiam faciunt Aëdona. Erat autem is Pandareus Meropis filius, Μιλήσιος τὸ γένος, ut ad vers. 66. Od. Y. notat interpres. In Antonino corrupta hactenus partim, partim malè intellecta illa: Καὶ Πολύτεχνος μὲν ὀλίγον ἦν ἐπὶ δίφρον ἁρμάτιον ἐκποιήσας, Ἀηδὼν δὲ τὸν ἱστὸν ἐξυφῆναι, καὶ συνθέντες εἰς ἀλλήλους, ὅπως ἂν τάχιον ἀνύσῃ τὸ ἔργον, τούτῳ θεράπαιναν παρὰ τῆς ἑτέρας δοθῆναι. Δίφρον ἁρμάτιον *ſellam curulem* transferunt interpretes. Perperam omnino. Δίφρος ἁρμάτιος eſt idem, qui δίφρος abſolutè dicitur ſæpenumero. Is autem ſimpliciter pro curru ſive ἅρματι ponitur interdum, interdum ἅρματι opponitur, denotatque *bigam*, ut ita loquar cum Statio. Doceo ex Scholiaſte Ariſtophanis ad Νεφ. Act. 1. ſc. 1. pag. 123. Ξυνωρὶς δὲ τὸ μὴ πλῆρες ἅρμα, ἀλλ' ἐκ δυοῖν ἵππων συνεστὸς, ὃ νῦν δίφρον καλοῦσι. Schol. Pind. Hippoth. Nem. Ἦν δὲ, inquit, γυμνικὸς καὶ ἵππιος. οὐχὶ δίφρος, οὐδὲ κέλης. Hinc ergo, ut diverſa, ξεστὸν δίφρον καὶ ἅρματα πεπαγμένα memorantur à Pindaro Pyth. od. 2. Chariſius apud Schott. Obſerv. Lib. 1. cap. 14. *Biga*, δίφρος. Hæc addenda erant illis, quæ pridem ad illum locum obſervavi. Deinde pro ὅπως legendum eſſe ὅτῳ cum τὸ τούτῳ, quod ſequitur, evincit, tum ſententia ipſa poſtulat: pacti ſunt, ut ei, qui prius ſuum opus abſolviſſet, alter famulam daret. Sed iſtam conjecturam ut probabiliorem redderem, τὸ ἂν ſuſtuli. Falſum hoc. Nec in mentem fuit, nec verbum eâ de re feci. Et cur tollerem, cum planè venuſtè heic ponatur? Schol. Hom. ad Iliad. B. 106. Ηὔξατό ποτε, ὅ, τι ἂν κάλλιστον ἐν τοῖς ποιμνίοις αὐτοῦ γένηται. Ὅτῳ pro ᾧτινι dixit Antoninus. Baſil. Seleuc. pag. 10. ed. Dauſq. Οὐκ εἶχεν, ὅτῳ τὴν διφερομένην ἀναθῇ. Plato Phædon. cap. 5. Πᾶς ὅτῳ ἄξιος τούτου τοῦ πράγματος μέτεστι. Ariſtophan. Plut. Act. 11. ſc. 1. vers. 8. Ὅτῳ χαίρειν pro ὅτινος. Sic εἴτῳ pro εἴτινι habes cap. 21. Καὶ εἴτῳ ξένων ἐντύχοιεν. Ita enim ſcribendum eſſe monui antehac. Quod cum vidiſſet vir doctus: *Quis adeo*, inquit, *imperitus*, *qui neſciat articulos præpoſitivos pro interrogativis & infinitis ſumi?* Quærere ergo de illo libet, cur ipſe tam peritus correctum iverit εἴ τῳ ξένων. Gloſſæ Maximi in Dionyſium Areopagitam, εἴτῳ, εἴτινι. Maximus Tyrius Diſſert. 1. pag. 2. ed. Heinſ. Καὶ εἴτῳ ἐπειδὴ τὸ φῶς ἀμαυρὸν δοκεῖ.

g *Caruit vita*] H. e. mortuus eſt. In tumulo apud Pithœum Catal. Lib. III. *Dulcem nam carui lucem, cum amiſi te*

ego

## *Fabulæ Lib.* VII.

| | |
|---|---|
| I. | Dentes draconis in homines. |
| II. | Æſon ex ſene in juvenem. |
| III. | Liberi nutrices in juventam. |
| IV. | Aries in ſpeciem agni. |
| V. | Cerambus in avem. |
| VI. | Draco in ſaxum. |
| VII. | Juvencus in cervi figuram. |
| VIII. | Corythus in ſpeciem monumenti. |
| IX. | Mæra in canis figuram. |
| X. | Coæ matronæ in boves. |
| XI. | Telchines in ſcopulos. |
| XII. | Alcidamantis filia in columbam. |
| XIII. | Cycnus in olorem. |
| XIV. | Hyrie in ſtagnum. |
| XV. | Combe in avem. |
| XVI. | Calaureæ rex cum conjuge in volucres. |
| XVII. | Menephron in feram. |
| XVIII. | Cephiſi nepos in phocam. |
| XIX. | Eumeli filia in volucrem. |
| XX. | Ephyre in ſerpentem. |
| XXI. | Phineus & Periphas in aves. |
| XXII. | Polypemonis neptis in volucrem. |
| XXIII. | Spuma Cerberi in venenum. |
| XXIV. | Sciron in petram. |
| XXV. | Arne in avem monedulam. |
| XXVI. | Formicæ in homines. |
| XXVII. | Cephalus ab aurora immutatur. |
| XXVIII. | Canis & vulpes in ſaxum. |
| XXIX. | Procris pro fera occiſa. |

### *Fab.* I.

Iaſon Æſonis filius, miſſus à Pelia Neptuni filio cum proceribus Grajorum Colchos ad pellem aureAm apportan-

*ego conjux.* In alio apud Gruterum pag. 770. *Quæ fuerat felix fat, ſi non plena doloris: Quæ filios duos caruit* &c.

Ad

tandam, adjutricibus Junone ac Minerva, ut Æetæ Solis filii contigit regiam, [a] pulchritudine ſuâ perculit Medeam adverſus parentem, ut ſibi potius, quam patri conſuleret. Ergo obligatum Iaſonem coegit, ut fidem præſtaret conjugii erga ſe. Nam tauros ſpirantes ignem, & draconem cuſtodientem templum, & tergus auratum, venenis atque carminibus coegit parere Iaſoni; ut proſciſſo ſolo dentes obſereret ſerpentis, ex quibus ſeges armatorum procreſceret. Inter quos, ut ei præceptum erat à Medea, jactato ſilice, coegit eos inter ſe dimicare. Qui mutuo bello conciderunt. His geſtis, Iaſon cum Medea [b] Iolcon abiit.

## *Fab.* II.

Iaſon poſtquam Medeam abductam à parentibus in Græciam duxit, & promiſſo ſibi conjugio copulavit; multis rebus expertus ingenium ejus, petiit ut parentem ſuum Æſonem [a] ſenectute eliſum in adoleſcentiam [b] reduceret. At illa nondum amore depoſito, quem ex ejus juventute ceperat, nihil denegando ei, ahenum conſtituit, herbarumque genera, quarum ſcientiam habebat, variis regio-

### Ad Lib. VII. Fab. I.

a *Pulcritudine ſua perculit Medeam*] Eâ de re fabula eſt non protrita apud Tzetzen in Lycophron. p. 59. Ταύτην φασὶ τὴν ἴυγγα πρώτη Ἀφροδίτη Ἰάσονι δοῦσα ἐδίδαξε ταῦτα, ὅπως Μήδειαν θέλξῃ, λέγουσα ὅτι αὕτη ἡ ἴυγξ γυνὴ ἦν πρότερον, θυγάτηρ Πειθοῦς, ἢ Ἠχοῦς καὶ Πανός, φαρμακεύσασα τὸν Δία εἰς τὸν Ἰοῦς πόθον, ὑφ' Ἥρας ἀπορνεώθη. Dixerat in præcedentibus, Ἴυγξ δὲ κυρίως ὄρνεόν ἐστιν ἀεὶ σεῖον τὴν κέρκον, ἀγωγὸν ἐρώτων. Ἀγωγὸν ἐρώτων eſſe conſtanter tradunt veteres omnes. Sed qui eam avem movere ſemper caudam ajunt, contradicunt Ariſtoteli, Plinio, & Scholiaſtæ Pindari, ut oſtendi ad Antoninum Liberalem. Retro tantum cervicem torquet, reliquo corpore quieſcente: unde & *torticollo* ab Italis vulgo appellari ait Victorius Var. Lect. Lib. xxiv. cap. 3. Ab eadem perſuaſione ortum, quod Chil. xi. 380. ſcribit Tzetzes: Ἴυγξ ἡ ὄρνις, ἡ κικλὶς, ἡ σείει τὸ οὐραῖον, ἥνπερ καὶ σεισπύγιον καλοῦσι φερωνύμως. Scrib. σεισοπύγιον & κιγκλὶς pro κικλὶς. Verum avis iſta, quam innuit, ab aliis κίγκλος, κιγκλὸς, vel κίγκαλος vocatur, non κιγκλίς. quod longè aliud eſt. Falſum tamen & hoc, κίγκλον eſſe σεισοπυγίδα.

b *Iolcon abiit*] Perperam MS. cum Venetâ & Micyll. *Corinthum abiit.* Ait enim Naſo: *Victor Iolciacos tetigit cum conjuge portus.* Non ignoro tamen quomodo & alterum poſſit defendi. Conſule Micyllii commentarium in hanc fabulam.

### Ad Fab. II.

a *Senectute eliſum*] H. e. confectum, fractum. Tertull. ad Scap. cap. 4. *Si autem contenditis ad elidendos nos, jam ergo innocentiam expugnatis.*

b *Reduceret*] *Perduceret* MS. Micyll. & Ve-

gionibus quæſita, incoquens, poſtquam animadvertit ſtipitem, quo verſabat herbas, in arborem oleam [c] oneratam baccis eſſe converſum, quæ deſpumata aheno in terram deciderant, in herbam lætiſſimam eſſe converſa, [d] maturatum tempus exiſtimans, Æſonem interemptum madentibus herbis immiſcuit: & ut promiſerat conjugi, ex ſenectute in priſtinum vigorem videtur perduxiſſe.

## *Fab.* III.

Liber pater ut animadvertit Æſonem ſenectutem remediis Medeæ expuliſſe, petit [a] ut proinde ſuis nutricibus ferret auxilium, eaſque in adoleſcentiæ vigorem reduceret. Cujus auctoritate illa compulſa, eiſdem, remediis, quibus Æſonem, [b] in primitias reduxit, Liberoque æternum beneficium dedit.

## *Fab.* IV.

Peliades Peliæ filiæ, [a] herbis impulſæ, poſtquam viderunt arietem gravatum ætate in agni ſpeciem transfiguratum, ambitioſius à Medeâ petere cœperunt, ut Peliæ paren-

& Veneta, quemadmodum in fine, *perduxiſſe videtur*. Fab. tamen 111. habet, *Eaſque in adoleſcentiæ vigorem reduceret.*

c *Oneratam baccis*] Ita malo cum Venet. & Micyll. quam *ornatam*, quod Rænerius dedit.

d *Maturatum tempus*] Sic & Veneta cum MS. Sed Mic. & Veneta *maturum*. Forte, *maturum jam* &c.

### Ad FAB. III.

a *Ut proinde ſuis* &c.] Hæc lectio eſt MS. & Venetæ. Non placuit tamen Rænerio, ut qui pro eâ reſcripſerit, *ut ſuis quoque*. Offendit, puto, eum τὸ *proinde*, quod idem heic eſt, quod *perinde*, quomodo Micyll. habet. Fruſtra. Salluſt. Jug. cap. 4. *Proinde quaſi prætura & conſulatus, atque alia omnia hujuſcemodi per ſe ipſa clara & magnifica ſint*. Columell. Lib. 11. cap. 5. *Nunc autem proinde ac ſi temperata regioni præcepta dabimus*. Adde quæ Stewechius habet in de Partic. Ling. Lat. Lib. 1. p. 255. Cæterum deceptum heic eſſe Lactantium depravatâ Lectione Ovidiani loci, *capit hoc à Colchide munus*, luculenter demonſtrat Heinſius p. 171. Not. in Met. Ovid.

b *In primitias*] H. e. in principium juventutis. Gloſſ. Philox. *Primitium*, τὸ πρῶτον. Contra *initia* pro *primitiis* poni interdum deprehendi. Vetus Interp. 1. Reg. cap. xv. 13. *Et Saul offerebat holocauſtum Domino de initiis prædarum*. Οἱ ὁ. Τὰ πρῶτα τῶν σκύλων &c.

### Ad FAB. IV.

a *Herbis impulſa*] Sic MS. & Veneta quoque cum Micyllo. Vitii nonnihil hæc contraxiſſe videtur & Rænerius vidiſſe, cum omiſerit. Sic enim ſolet, cum vel non intelligit aliquid, vel quomodo emendandum ſit, non videt. Exiſtimo ſcripſiſſe auctorem, *verbis*, vel *his rebus impulſa*.

b *Im-*

renti earum reſtitueret, quam temporis proceſſione amiſiſſet, juventutem, cupiens inimicum Iaſonis data occaſione punire, [b] impulit eas parentem interficerent, & laceratum in ahenum fervens dimitterent. Quod ut factum eſt, currum draconibus junctum conſcendit, & per aera elata, [c] conſpectum inimicorum profugit.

## *Fab.* V. VI. VII. VIII, *&* IX.

Medeam fugientem docet Othryn montem Theſſaliæ petiiſſe, in quem diluvio Deucalionis [a] Cerambus Nympharum auxilio pennis delatus ſit, & in montem Parnaſſum, qui eſt altiſſimus. Hinc Pitanen Æoliæ urbem relinquentem, vidiſſe draconem in ſaxum eſſe transfiguratum. Deinde Idæum nemus adiſſe, [b] in quo Liber pater juvencum transfiguratum in cervi figuram ſubtraxit. Nec

b *Impulit eas parentem interficerent*] Ita MS. Sed Veneta & Micyll, unâ voculâ auctius, *impulit eas ut parentem* &c. Vide ſupr. ad Lib. II. fab. 12.

c *Conſpectum inimicorum profugit*] Sic Lib. IX. fab. 9. *Patriam profugit.* Lib. VIII. 3. *Minoem profugere vellet.* Et, *profugerent regis imperium.* Confer quæ annotavi ad Hyg. Myth. cap. 277.

### Ad FAB. V. VI. &c.

a *Cerambus*] Exiſtimo hunc eſſe Cerambum illum, de quo Anton. Liberal. cap. 22. Nam conjecturæ ejus, qui *Terambum* transformat in *Cerambum*, favere mirificè hunc Ovidii locum alias dixi. Ἐγένετο inquit Antoninus ὑλοφάγος κεράμβυξ. φαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν ξύλων, καὶ ἔστιν ἀγκύλος ἐκ τῶν ὀδόντων, καὶ συνεχῶς τὰ γένεια κινεῖ &c. Quæ verba ita verterim: *Factus eſt cerambyx, quod eſt inſectum frondivorum, conſpiciturque in arboribus, curvis dentibus, maxillas ſemper movens* &c. Ξύλα ſunt arbores. Οἱ ὁ Geneſ. cap. III. Ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν &c. Pſalm. I. vers. 3. Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων. Eccleſiaſt. cap. II. vers. 5. Ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλον παντὸς καρποῦ. Et ſic ſæpe alibi illi interpretes. Etiam Græcorum more Ambroſius Hexaëm. Lib. I. cap. 4. *ligna fructifera* appellat arbores fructum edentes. *Lignum pomiferum* eſt apud Vet. Interpr. Geneſ. cap. I. vers. 11. Ubi Junilius Epiſcop. Afric. *Patet ex his verbis Dei, quia verno tempore mundi perfectus eſt ornatus. In hoc enim ſolent herbæ virentes apparere in terrâ, & ligna pomis onuſtari.* Ὑλοφάγοι verto *frondivorum*, ut apud Diodorum Sicul. Lib. III. pag. 159. Οἱ δὲ ὑλοφάγοι μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰς νομὰς ἐξιόντες, ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα, καὶ τοὺς ἁπαλοὺς τῶν ἀκρεμόνων προσφέρονται. Pro κινεῖν legendum κινεῖ. Sed hoc jam antehac monui, ut & γένεια ibi eſſe γένυας: adeo ut fruſtra apud Apollod. pag. 19. Καθειμένας βαθεῖαν κόμην ἐκ κεφαλῆς καὶ γένυαν, pro γενείων reſcribat Clariſſ. Tanaq. Faber. Heſiod. Aſp. vers. 167. Μελάνθησαν δὲ γένεια, *denigrataque illis erant maxillæ.* Diaconus: Τὰ δὲ γένεια τῶν δρακόντων, ἤγουν ὁ περὶ τὸ στόμα καὶ τὰς σιαγόνας τόπος μέλας ἦν.

b *In quo Liber pater juvencum*] Ita repoſui ex Venetâ, quâ cum & MS. facit, niſi quod perperam *Liberi patris* exhibet. Rænerium hæc ex Regianis Commentariis interpolaſſe deprehendet, ſi quis conferre voluerit.

Ad

Nec minus, qua Corythi pater parvo conditus eſt ſepulchro: & qua Mæra in canis figuram eſt converſa.

## *Fab.* X. XI. & XII.

Ab his regionibus digreſſam Eurypyli urbem contigiſſe, in qua Coæ matronæ [a] in cornutas boves transfiguratæ ſunt [b] propter effectum, quod Veneri formam ſuam antepoſuerunt. Dehinc [c] Telchinas Ialyſios transgreſſam, quos Jupiter propter odium conjugis ſuæ Junonis ſubjecit mari. quorum regione relicta, ad Cæam urbem perveniſſe: in qua Alcidamantem ſcribit ex filia vidiſſe columbam procreatam eſſe.

## *Fab.* XIII. & XIV.

Poſt hæc lacum Hyries & Cycni Tempe: in quibus locis cum Phyllius quidam gravi amore pueri teneretur, & imperio ejus volucres indomitas, ac leonem manum pati coegiſſet, taurumque viciſſet, neque ideo labor [a] ejus potiendi merces extitiſſet, indignatus, cum ſe ex præcipiti loco odio laboris jaceret, in volucrem olorem converſus eſt. Hyrie autem mater ejus flendo aſſidue caſum filii ſui in ſtagnum deorum miſericordiâ delicuit, quod ſui nominis eſſet.

*Fab.* X V.

### Ad FAB. X. XI. &c.

a *In cornutas boves*] Ita & Veneta & Micyll. MS. non agnoſcit *τὸ boves*. Nec ſanè boum diſertim meminit poeta. Rurſus dicendum etiam huic fabulæ aſſutas eſſe lacinias ex Regianis à Ræneriо: immo talia, quæ pugnent planè cum Lactantianis. Illuſtrare tamen iſta inſtituit Barthius Adverſ. Lib. VIII. cap. 17. ut ſi à Lactantio eſſent profecta.

b *Propter effectum*] Sic & MS. cum Venet. Micyllus, *propter affectum*. Forte, *propterea id factum*.

c *Telchinas*] Qui faſcinatores inſignes erant. Unde Baſilius in Exercit. Grammat. Τελχὶν, ὁ βάσκανος. Et Heſych. Τελχῖνες, βάσκανοι, γόητες, φθονεροὶ, ἢ παρὰ τὴν τῆξιν, ἢ παρὰ τὸ θέλγειν.

### Ad FAB. XIII. &c.

a *Ejus potiendi merces extitiſſet*] Juſtin. Lib. I. cap. 7. *Brevi poſt tempore cædes Candauli nuptiarum pretium fuit.* Ita omnino legendum cum ſummo viro I. Fred. Gronovio. Non merebatur elegans iſta loquendi ratio, ut à Rænerio obliteraretur. Fabulam hanc luculenter narrat Anton. Liberal. cap. 12.

Ad

## *Fab.* XV. XVI. XVII. XVIII. & XIX.

Ab his locis digreſſam Pleurona perveniſſe, in quâ urbe Combe, cum [a] Phaſnei filii occiderentur, deorum miſericordiâ effectum eſt, ut in avem transformaretur. [b] Ab his Calauream Latoniam, ubi regem cum conjuge in volucrem verſum. Deinde Cyllenen adiiſſe, ubi [c] Menephron, ne cum matre concumberet, à Jove in feræ ſpeciem transfiguratus eſt. Poſt eorum caſum profectam vidiſſe Cephiſum nepotis ſui exitium deflentem, qui ab Apolline in phocam transfiguratus fuerat. Item domum [d] Eumeli adiſſe, lugentis filiam in volucrem ceſſiſſe.

## *Fab.* XX. XXI. & XXII.

[a] Aliquando etiam Ephyren contigiſſe verſam pennis viperinis, in quâ urbe primum ex fungis edita exiſtimantur

### Ad FAB. XV. &c.

a *Cum Phaſnei filii occiderentur*] Sic Veneta & Micylliana. MS. *faſnei*. Corruptè omnino. Sed cum fabula iſta mihi alibi lecta non ſit, quid exſculpi inde debeat non video. Niſi cui placeat, *in quâ urbe Combe Ophias, cum à filiis occideretur* &c. Rænerius ex Regianis commentariis, *Ne à filiis (centum enim peperiſſe fertur) occideretur*. Heſych. Κόμβη, κυρήτων μήτηρ. Vide ibi Palmerium.

b *Ab his Calauream Latoniam* &c.] Hæc deſumſi ex Micylli editione. Veneta, *Ab his Galauream Lathoum regem cum conjuge in volucrem*. Nihilo melius MS. *Ab his Calauream Letoi regem cum conjuge in volucres*. Rænerius, quemadmodum ſolet, ad Regianos commentarios etiam heic confugit.

c *Menephron*] Vide Hyg. Mythol. cap. 253. Non valde diſſimilem huic fabulam habes apud Anton. Liberal. cap. 5. ubi *Neophron* vocatur, cujus ſceleſtis artibus accidit, ut Ægypius cum matre concumberet.

d *Eumeli*] Admeti regis filii. Apud Antoninum Liberal. cap. 15. Eumelus eſt Meropis filius, cujus duæ filiæ Byſſa & Meropis, & filius Agron, in aves transformantur. Habitabat autem Eumelus ille κῶν τὴν Μεροπίδα νῆσον, ut ait Antoninus. Verum id non probatur τοῦ δεῖνα, qui emendatum it, τὴν Μεροπίδων νήσων. Fruſtra, ut oſtendi in notis meis ad eundem ſcriptorem; quibus addas licet illud Callimach. Hymn. in Delum vers. 160. Ὠγυγίην δ᾽ ὕπειτα Κόων Μεροπηΐδα νῆσον Ἵκετο. Schol. Homer. ad Iliad. ξ. vers. 255. Καλασυρθεὶς τε εἰς κῶν τὴν Μεροπίδα, ἐκωλύθη ἐπιβῆναι τῆς νήσου. Euſtath. in Homer. Iliad. pag. 73. ed. Baſ. Εὕρηνται δὲ καὶ ὁ Κῶοι, τυτίσιν οἱ τῆς Κῶς τῆς νήσου ἔποικοι, Μέροπες ἰδίως καλούμενοι, ὀνόματι ἐθνικῷ, καὶ ἡ νῆσος αὐτῶν Κῶς Μεροπίς. Apud anonymum modo laudatum invenio etiam ad Iliad. A. vers. 590. Περσίχε τῇ Κῷ τῆς Μεροπίδος. Poſſet ergo refingi, κῶν τὴν Μεροπίδος νῆσον. Sed non placet.

### Ad FAB. XX. &c.

a *Aliquando etiam Ephyren contigiſſe verſam* &c.] Ita cum MS. habuie, tum & Veneta habet. Adſtruit præterea etiam lemma ipſum *Ephyre in ſerpentem* eam lectionem. Inſulſiſſima tamen eſt, & arguit ſupinitatem inſignem auctoris:

tur corpora. Ibi cum parente Creuſam conſumptam venenis, nec minus natos ab ipſâ interemtos, Iaſone relicto. Inſpectis itaque caſibus miſerorum, veniſſe etiam Athenas, ubi Phineum & [b] Peripham in aves converſos. Item neptem Polypemonis volucrum expleſſe numerum.

## Fab. XXIII.

ris: immo apertè oſtendit non intellexiſſe eum verſum illum Naſonis, *Tandem vipereis Ephyren Pirenida pennis Contigit.* Geminum huic prorſus & germanum, quod Lib. III. fab. 10. narrat, ex Tyrrhenis nonnullos in aves eſſe mutatos, quod Naſo dicat, *In ſpatium reſilire manus breve vidit, & illas Jam non eſſe manus; jam pinnas poſſe vocari.*

b *Peripham*] *Periphantem* fuiſſet ſcribendum. Fabulam hanc, id quod interpretes fugit, narrat Antoninus Liberalis cap. 6. Ζεὺς δὲ ἐλθὼν εἰς τὰ οἰκία τοῦ Περίφαντος, καὶ καταλαβὼν ὁμιλοῦντα τῇ γυναικὶ, πιέσας ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν, ἐποίησεν ὄρνιθα αἰετόν. Τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ δεηθεῖσαν καὶ αὐτὴν ὄρνιθα ποιῆσαι σύννομον τῷ Περίφαντι, ἐποίησε φήνην. hoc eſt, *oſſifragam*; quam & *barbatam* dictam Plinius refert Lib. X. cap. 3. *Oſſifrangus* eſt Iſidoro Lib. XII. 7. Orig. Inter accipitres numerat Ælian. Animal. Hiſt. Lib. XII. cap. 4. Ariſtoteles περὶ Θαυμασ. Ἀκουσμ. p. 97. ed. Sylb. Ἐκ τοῦ ζεύγους δὲ τῶν αἰετῶν διατελεῖ τῶν ἐγγόνων (ἐκγόνων Geſn.) ἁλιαίετος γίνεται παραλλάξ, ἕως ἂν σύζυγα γένηται, ἐκ δὲ τῶν ἁλιαιέτων φήνη γίνεται &c. Φῖνις dicitur à Dioſcoride Lib. II. cap. 58. Φῖνις τὸ ὄρνεον, inquit, ὃ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν ὀσσίφραγον. Sed hanc non meam eſſe, ſed Boſcharti obſervationem ait Vir Clariſſimus, ſiquidem in ſuo Hierozoico ex Dioſcoride hunc locum adducit alicubi Boſchartus. Fateor bilem movere mihi tam jejunam malignitatem. Nemo, opinor, ferat me ita ſcribentem: Φῖνιν eſſe Romanorum oſſifragam docet ex Dioſcoride in Lexico ſuo Criſpinus; ergo non Boſcharti hæc, ſed Criſpini obſervatio eſt, & hic ab illo compilatus. Quaſi vero τῶν ἀδυνάτων ἦν eſſet, ut duo idem legerint. Atqui ille tam rigidus aliorum cenſor ipſe duorum locorum emendationes in annotationibus prioribus ad Anton. cap. XXXI. ſibi confidenter vindicat, quas in ſecundis curis, neſcio quâ motus cauſſâ, ſimpliciter vero auctori, hoc eſt, Cluverio acceptas refert. Aut fateatur heic neceſſe eſt, idem ſibi, quod Cluverio, veniſſe in mentem, aut eas à ſe Cluverio ſublectas. In Antonini loco modo adducto ſuſpectum mihi eſſe ſcripſeram nuper τὸ οἰκία, & rectius videri οἰκεῖα, quo utitur eodem ſenſu idem ſcriptor cap. 5. 10. 12. & 30. Sed omnia illa loca corrupta eſſe affirmare non dubitat Vir Cl. & in illis οἰκία reſcribendum: non pati enim naturam vocis & genium linguæ Græcæ, ut οἰκεῖα dicamus ædes noſtras. At quid linguæ Græcæ genius patiatur; non aliunde nobis, quam ex veterum monumentis diſcendum, in quibus ſi οἰκεῖα ſæpiculè pro domo & ſede domeſticâ poni invenerimus; nemo genio id linguæ illius repugnare dixerit. Præter Theophraſt. cujus eſt illud in de Cauſ. Plant. Lib. IV. cap. 15. ὅταν σῖτος εἰς τὰ οἰκεῖα τεθῇ, addo nunc ita loqui etiam Parthenium Erot. cap. 27. Καὶ ἐργασάμενον ἑαυτὸν ὕστερον ἐκ τῶν οἰκείων ἐλάσαι, *ædibus expuliſſe.* Ælian. Var. Hiſt. Lib. III. cap. 17. Ἀγαγεῖν τὴν ὀπίσω εἰς τὰ οἰκεῖα, *domum reducere.* Lucian. in Aſino: Περὶ τὴν ἑσπέραν ἤλθομεν εἰς τὰ οἰκεῖα, *domum venimus.* Tzetz. in Lycophron. p. 150. ed. Baſ. Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ περὶ τὰς Γυραίας πέτρας ναυαγήσαντος, οἱ Λοκροὶ μόλις σωθέντες ἦλθον εἰς τὰ οἰκεῖα, *domum venerunt.* Adhæc quemadmodum apud Latinos *domus* pro patriâ; ita & apud Græcos τὰ οἰκεῖα ponuntur interdum. Parthenius Erot. cap. 4. Πόλεμον ἐπάξεται τοῖς οἰκείοις, *bellum patriæ inferet.* Et quid mirum οἰκεῖα pro domo accipi, cum συνώνυμον ejus ἴδια eo ſenſu accipi nonnunquam deprehendatur? I. Eſdr. cap. VI. vers. 32. Ληφθήσεται ξύλον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ, *ut ſumatur lignum de domo*

## *Fab.* XXIII.

Ab his noviſſimè excipitur ab Ægeo, a nec minus jungit fœdus. Inter hæc Theſeus Ægei filius, errore & laboribus plenus, excipitur à patre; cui protinus Medea parat venenum, quod aconiton appellatur. Hercules enim cum ad inferos deſcendiſſet, miſſus ab Euryſtheo, ut canem tricipitem ad ſuperos perduceret, poſtquam eum in regionem Ponticam perduxit, territum animadvertit ex novitate aeris vomitum profudiſſe. Notato itaque loco, ſpumam ejus in venenum eſſe converſam b repertum eſt: quod Græci aconiton nominant, c quia naſcitur in cautibus.

## *Fab.* XXIV.

Poſt hæc referunt feſtos dies agentes laudes Theſei, quemadmodum taurum Marathonium interemiſſet; ut etiam

*ma ejus.* Sanè in Eſdr. Canon. cap. vi. vers. 11. pro ἐκ τῶν ἰδίων habetur ἐκ τῆς οἰκίας. Vulgata tranſtulit, *ut ſumatur lignum de ſuis propriis.* Nimirum *ſua* vel *propria* vocant etiam Latini ſedes ſuas domeſticas. Amm. Marcell. Lib. xvi. p. 136. ed. Boxh. *Raptâ ſarcinarum & jumentorum cum calonibus parte maximâ, redit ad ſua.* Lib. xvii. p. 158. *Ut ponte compacto transgreſſus in ſuis requireret barbaros, cum nullum reliquiſſet in noſtris.* Et pag. 163. *Repedavit ad ſua.* Interpres Abdiæ Babyl. Lib. iii. p. 20. *Abiit unuſquiſque ad propria.* Pag. 34. *Cum revertiſſem ad propria.* Euagrius in vitâ Antonii, *Abibat ad ſua.* Petron. Fragm. Trag. p. 50. ed. Blav. *Oſculatique menſam, rogamus nocturnas, ut ſuis ſe teneant, dum redimus à cœnâ.* h. e. ἐν τοῖς οἰκείοις. Etiam Plin. Lib. 1. epiſt. 4. *Si quando in noſtra diverteris.* Οἰκία non eſſe uſitatum πεζογράφοις, vel inde liquet, quod tanquam rarum quid in Arriano id annotet Euſtathius. At frequenter apud Herodotum occurrit. Non nego; ſed inde fieri id ajo, quod ſcriptor ille Ionicus ſit. Nam Ionum eſt ex maſculinis vel fœmininis facere neutra. Colligo ex Schol. Apollon. ad Lib. iii. vers. 137. & Schol. Homer. ad Iliad. E. vers. 722. Illius verba ſunt: Κύκλα λέγει τοὺς ῥόμβους, κυκλώματα. Ἰωνικῶς δὲ τὰ κύκλα ἀντὶ τοὺς κύκλους, ὡς λύχνα καὶ δίφρα. Confer Etymol. magni auctorem p. 585. Ed. Sylburg.

### Ad FAB. XXIII.

a *Nec minus* &c.] Ita & Veneta & Micylliana. Ræneri nulla heic habenda ratio, cum nova ille cudat, non vetera revocet. MS. *nec mora jungit fœdus.*

b *Repertum eſt*] Veneta non agnoſcit iſta verba. Agnoſcit tamen Micyllus.

c *Quia naſcitur in cautibus*] *Cotibus.* Micyll. MS. *Quia à caute nomen accepit.* Naſo: *Quæ quia naſcuntur durâ vivacia caute, Agreſtes aconita vocant.* Nimirum ἀκόναι cautes ſive cotes Græcis ſunt. Scholiaſtes Nicandri in Alexipharmacis: Ἱστορεῖται γὰρ τὸν κέρβερον ἐξ ᾅδου ἀνενεχθέντα, μὴ δυνάμενον ὑπομεῖναι τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου, καὶ ἐμέσαι, καὶ ἐκ τοῦ ἐμέτου ταύτην φῦναι τὴν βοτάνην. ἀκονῖτον δὲ ἔοικεν. Ἀχέρων δὲ ποταμὸς ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ποντικῇ, ἔνθα τὸν ᾅδου κύνα ὁ Ἡρακλῆς ἐξήγαγε, καὶ ὁ λόφος ἀκόνιτος λέγεται.

tiam Procruſten, [a] Cercioniſque necem peregerit, [b] qui trabes opponebat hoſtibus, ita ut victi exanimarentur ab eis: Scironem quoque Neptuni, ſolitum iter facientibus tendere inſidias: qui poſtquam à Theſeo eſt interfectus, [c] ejus oſſa fluctibus agitata ſcopulis inhæſerunt: unde Scironides petræ ſunt appellatæ ab ejus nomine.

## *Fab.* XXV.

Arne cum [a] inſulam Sithona, in quâ genita eſſet, hoſti Athenas oppugnanti, capta pulchritudine auri, vendidiſſet, ne pro meritis ſupplicia penderet, in volucrem monedulam eſt transfigurata, quæ adhuc amore ſplendoris ejus tenetur.

## *Fab.* XXVI.

Æacus Jovis & Æginæ filius cum [a] Aſopidem inſulam conjugis nomine incoleret, & gravi peſtilentiâ Junonis irâ populum amiſiſſet, precibus & miſericordiâ à Jove impetravit, ut, vaſtatâ inſulâ, quot formicæ in eâ apparuiſſent, tot verſæ in hominum facies deſideratam multitudinem explerent. Neque immerito, [b] ſiquidem ex hujuſmodi animalibus creverant, Myrmidones ſunt appellati. Formicæ enim Græcè myrmices appellantur. Porrò autem ſenſus hos Cephalo ſciſcitanti [c] narrat Æacus.

## *Fab.* XXVII.

### Ad FAB. XXIV.

a *Cercionis necem peregerit*] *Tò peregerit* non habet Veneta. At habet Micylliana. Sed *τὸ procruſten* tum mutare malim in *procruſta*.

b *Qui trabes opponebat hoſtibus*] Atqui hoc non Cercioni, ſed Sinidi tribuitur cum ab aliis, tum à Naſone ipſo. Confer Hyg. Myth. cap. 38.

c *Ejus oſſa*] Ita Micyllus. Veneta, *ejus fluctibus agitatum ſcopulis inhæſit.* Videtur voluiſſe *corpus fluctibus* &c.

### Ad FAB. XXV.

a *Inſulam Sithona*] Ita Rænerius edidit. Micyll. *Sithon.* Venet. *Scython.* Legendum eſſe *Siphnon* vult Nob. Heinſius. Vide quæ dixi in Præfatione ad Lectorem.

### Ad FAB. XXVI.

a *Aſopidem inſulam conjugis nomine*] Falſum hoc, tametſi & MS. & antiquitus excuſi omnes ita præferant. Vidit & Rænerius hoc. Itaque ſubſtituit: *Oenopiam, quam poſtea de matris nomine Æginam appellavit.* Illa Ægina erat *Aſopis*, hoc eſt, Aſopi filia. Hinc Æacus vers. 616. Lib. VII. Met. *Jupiter ô, dixi, ſi te non falſa loquuntur Iſſe ſub amplexus Aſopidos Æginæ.*

b *Siquidem ex* &c.] Ita & Veneta cum Micyll. Sed MS. *qui ex* &c. Quod præfero.

c *Narrat Æacus*] Sic Rænerius. Sed

## *Fab.* XXVII.

a Cephalus de donis refert invicem Æaco de Procride conjuge, & cur, aut unde telum gereret. Cum in monte Hymetto Atticæ regionis venaretur, ab Aurorâ ob ſpeciem raptus eſt: quem ut comperit Procridis prioris conjugis amore implicatum à ſe velle diverti, fecit ut mutata ſpecie remiſſus Cephalus Athenas contenderet, & eam pollicitis muneribuſque tentaret, an pudicitiam puram poſſet ſervare. Pluribus itaque rebus ad uſum fœminarum comparatis, quibus capi poſſet, fallacia mentem elicuit. Quod ut illa comperit, à marito ſe eſſe deceptam, pudore exterrita, ut conſpectum ejus evitare poſſet, altis ſe recondidit ſaltibus. b *Cephalus autem amoris impatientiâ, cum ejus abſentiam ferre non poſſet, precibus impetravit, ut ad ſe rediret: reverſaque canem ei dedit velociſſimum, & jaculum inevitabile, quod nunquam fruſtra jaceretur.*

## *Fab.* XXVIII.

a *Thebani, Naiadibus, Nymphiſque futura prædicentibus, Themidis deæ obſcura dantis reſponſa templum everterunt. Indignata dea feram immiſit, quæ pecora & agreſtes vexabat. Ad quam opprimendam cum reliqua Græcia juventute convenit Cephalus cum jaculo & Lælape cane à Procride accepto. Qui cum miſſus vulpem perſequeretur, eſſet-*

Venet. Mic. & MS. *edocet Æacus.* Quod ſolœcam reddit orationem. Notat Barthius Adverſ. Lib. VIII. 17. *Senſus* eſſe hiſtorias & narrationes. Mihi hæc poſtrema periodus de gloſſa ſuſpecta eſt. Confer quæ dixi ad Fab. 1. Lib. VI.

### Ad FAB. XXVII.

a *Cephalus de donis*] Hæc eſt lectio MS. ut & Venetæ ac Micyllianæ. Sed eam cum non intelligeret Rænerius, ſatius duxit ita reſcribere: *Cephalus refert invicem Æaco de donis à Procride conjuge acceptis.* Lege tu, *Cephalus Deionis.* Scil. filius. Eſt elegans hellenismus, quem per imperitiam auctori huic ereptam aliquoties reſtituere neceſſe habuimus. Vide quæ annotavi ad fab. 3. Lib. VI.

b *Cephalus autem*] Hæc de ſuo addidit Rænerius. Certè nec in MS. nec in antiquitus excuſis comparent.

### Ad FAB. XXVIII.

a *Thebani Naiadibus*] Nec hoc argumentum in MS. vel Vett. Edd. invenitur. Immo κατὰ πόδα à Rænerio deſcriptum eſt è Regianis commentariis.

Ad

*eſſetque Cephalus telum conjecturus, utrumque aſpexit in ſaxum commutatum.*

## *Fab.* XXIX.

[a]Hic cum aſſiduè Dianæ ſtudio feras perſequeretur, & ambigua vox [b]refrigerantis Cephali ad eam eſſet perlata, qui ex nimio æſtu auram ſæpius invocaret, non immemor priſtini amoris, dum virgultis ſe recondit, ut ſpecularetur, an eſſet aliqua aura nomine, cujus ille cupiditate impulſus à ſe alienaretur, Cephalus procul ſpeculatus vehementius moveri virgulta, dum latere feram exiſtimat eo loco reconditam, jaculo emiſſo, conjugem imprudens interfecit. [c]Fertur autem id telum cum cane ab eadem conjuge Procride Cephalo tributum, cujus vim ob iram Auroræ, ſimiliter ut feræ ab eo percuſſæ, maximo cum luctu viri experta eſt.

*Fabu-*

### Ad FAB. XXIX.

a *Hic cum aſſiduè*] Ita MSS. & Vett. Edd. quæ hoc argumentum annectunt fab. XXVI.

b *Refrigerantis Cephali*] Ἴσως, *refrigerari cupientis Cephali.*

c *Fertur autem id telum cum cane* &c.] Sic malui cum Micyll. quam *& telum* cum Venetâ. Cæterum telum illud ut & canem lælapem acceperat à Minoe Procris, quod ſanaſſet eum morbo laborantem ſanequam monſtroſo. Nam, ut cap. 41. narrat Antoninus Liberalis, ὁ Μίνως ὄφεις καὶ σκορπίους καὶ σκολοπένδρας οὔρεσκεν, καὶ ἀπέθνησκον αἱ γυναῖκες, ὅσαις ἐμίγνυτο. Sic rectè eum locum ordinabat Salmaſius. Sed τὸ οὔρεσκεν cum non valde placere mihi, quod nimis Ionicum videretur, nuper ſcripſiſſem, regeſſit Vir Cl. neminem debere offendi eâ voce, cum ipſe complura Ioniſmi veſtigia in hoc deprehenderit ſcriptore. In hunc ei cenſum venit cap. 32. Πολυδώρης pro Πολυδώρας. Sed quis dixit ei Πολυδώρη eſſe Ionicum? Ioniſſat ergo etiam Apollodorus Lib. III. cap. 12. Καὶ γίνεται θυγάτηρ αὐτῷ Πολυδώρη. Ego Atticum potius dixerim. Etym. magni auctor Col. 32. ed. Sylburg. Αἴθρα τὸ κοινόν. καὶ Ἀττικόν, αἴθρη. Remanſerint iſta & id genus alia ex Ioniſmo in Atticâ linguâ. Una enim Attica olim & Ionica dialectus, ut inter alios notavit & Euſtathius ad Dionyſ. p. 109. ed. Steph. Pro ἔρασε, quod etiam cap. 32. legitur, & Doricum facit Vir Cl. omnino legendum ἔρασκε. Parthen. Erot. cap. 4. Ἡ δὲ συνιέναι οἱ ἤρασκεν εἰς τὸ παρόν. Ælian. Multifar. Hiſtor. Lib. VI. cap. 4. Οὐ δὲ ἔρασκεν ἀξιοῦν. Laertius in Ariſtotel. pag. 311. ed. Caſaub. Τὰς Ἀθηναίας ἔρασκεν διαρρηχάναι τοὺς καὶ νόμους. Schol. Hom. in Odyſſ. M. vers. 70. Ὁ δὲ ἔρασκεν χρῆναι αὐτόν. Adde his, quæ adduxi ad Anton. pag. 256. Tamen δωρίζει interdum Antoninus. Quomodo hoc probas, vir doctiſſime? quia ἔρασαν dicit. Nempe hanc ab ἔρασα vis eſſe tertiam perſonam pluralem. Ergo ego, quem tum contemptim prætextatorum magiſtrum appellas, conjugare te magnum doctorem docebo? S. Ἔρων, ἔρας, ἔρα. D. Ἔρατον, ἐράτην. P. Ἔρωμεν, ἔρατε, ἔρασαν. Sed in Ioniſmo Liberali aſſerendo felicius rem geris. Cap. 39. γονέων legitur pro γονῶν. Falſum hoc. Γονέων ſcribere voluiſti. Habetur enim ibi, γονέων ἐκ ἀφανῶν, *parentibus obſcuris natum.* Jam declinare neſcis,

ſcis, ut qui ignores, quod vel prætextati mei norunt, tertiam contractorum in genitivo plurali non pati contractionem. At cap. 41. γονέας pro γονεῖς. Falſum; nec vola, nec veſtigium comparet. Κυρὰν, quod Ionice pro κορὰν eſſe dictum vis, utique ibi reperitur, ἐξαλλάξασα τὴν ἐσθῆτα, καὶ τὴν κυρὰν τῆς κεφαλῆς εἰς ἄνδρα. *Mutato habitu, & tonſo capillo, ut vir videretur.* Sed κυρὰν qui Ionicum vult eſſe, pro κορὰν, ille profecto cor non habet, & explodi æquè dignus, ac ille, quem Var. Lect. Lib. XII. cap. 17. exagitat Muretus, quod Ariſtophanis iſtum verſiculum, Πώγωνα τίλλει κυρίων ὑπ' ὠλέναις, verterit *Barbam velle à puerorum ulnis.* Reſtant ex Ioniſmo tuo cap. 17. παῖς κῦρ۞. & cap. 32. Τετῆνας. Quod ad poſterius attinet, quin pro eo Τιτᾶνας ſit reponendum nemo ambiget. Dein κόρος pro κῦρος flagitare ipſum Liberalem ſibi reſtitui oſtendi in notis ad eum ſcriptorem p. 146. Ab Ionicâ & Doricâ dialecto venis tandem ad Æolicam, & eam etiam vindicas Antonino, quia dixit cap. 41. εἴγε ἐθελήσειεν &c. Ergo cenſendum Æolicè quoque loqui Platonem, Lucianum, Ælianum, Parthenium, alioſque complures, apud quos paſſim reperire eſt optativi aoriſtos primos iſtâ formâ. Audi non me, ſed Etymol. magni auctorem: Τίσειας, ἀόριστος πρῶτος, εὐκτικὸν Αἰολικὸν τρίτου προσώπου τῶν πληθυντικῶν. Ἐκεῖνοι γὰρ τὸ τύψαιμι τύψεια λέγουσι. Τὸ δεύτερον, τύψειας. Τὸ τρίτον, τύψειε. Καὶ τῷ μὲν πρώτῳ χρῶνται οἱ Αἰολεῖς. τοῖς δὲ λοιποῖς προσώποις ἡ κοινὴ συνήθεια καὶ διάλεκτος. Ejuſdem farinæ eſt, quod ad cap. 1. notas Æoles dicere θῆρες, pro φῆρες, cum contrarium verum eſſe liqueat ex Euſtath. ad Hom. Iliad. p. 76. & Odyſſ. 627. ed. Baſ. Quod ſi ego tantum flagitiorum in meis Antoninianis animadverſionibus admiſiſſem, nemo, opinor, ferre te potuiſſet, ut qui quacunque occaſione, & ſæpenumero injuſtiſſimâ de cauſa adeo inſolenter mihi inſultes, ut ſi præ te non infimi ſubſellii magiſtellus, ſed omnino puer eſſem. Certè in omnibus oſtendis, quam vehementer tibi placeas tuâ Græci ſermonis notitiâ, immemor prorſus οἴησιν eſſe τῆς προκοπῆς ἐγκοπήν. Ignoſce vera dicenti, Vir Clariſſime. Solitus ſum non literas tantum, ſed & mores docere pueros. Eſſe adhuc, quæ diſcas, cum hæc oſtendunt, quæ propemodum omnia in unâ pagellâ peccaſti, tum & complura alia, quæ vel alibi jam dicta ſunt, vel porro, ubi occaſio ſe obtulerit, dicentur. Unum heic aut alterum adhuc ſubjungam. Legitur cap. 4. Ἠπείγετο ὑπ' αὐτοῦ κρατηθῆναι, ὅτι τὰς Γηρυόνου βοῦς συνελθόντες ἀφελέσθαι. Pro συνελθόντες in priori editione reſtitui jubebas συνῆλθον τὸ ἀφελέσθαι. Id quod ridiculum eſt, & digniſſimum, quod exagitaretur. Sed id alieniſſimum à moribus meis eſt, nec unquam à me factum. Diſſimulato errore illo tuo puerili, dixi legendum videri, συνῆλθον τοῦ ἀφελέσθαι. Οἱ ό. Zachar. cap. VII. verſ. 11. Καὶ τὰ ὦτα ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν. Jobi cap. 1. verſ. 16. & aliquot ſeqq. Σωθεὶς ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. Subauditur ἕνεκα. quod addit Palæphatus in Præfat. Τοῦ θαυμάζειν ἕνεκα τοὺς ἀθρώπους. Quod etſi tu vidiſſes, mutato tantum τῷ συνελθὸν in συνῆλθον, legi nihilominus voluiſti, συνῆλθον τὸ ἀφελέσθαι. Sed quæſo te, quis Græcorum ad eum modum loqueretur? συνέρχεται ὁ λαὸς τὸ ἀκούειν. Scuticam, mehercules, meretur, ut & illud, quod eod. cap. in iſta oratione (ἔλεγεν) αὐτὰς ἐν τῇ πόλει παῦσαι πλειστάκις ἐμφύλιον πόλεμον, pro αὐτὰς affirmas ſenſum flagitare αὐτήν. Vin' tertium proferam? Immo flagitat id feſtivitas ejus. Cum legiſſes cap. 13. Ἢ τὸ σῶμα καθαιρήσει τὸ τῆς ἀδελφῆς. Quaſi καθαίρω purgo & καθαιρῶ depono idem eſſent, annotandum duxiſti ad iſta verba, *Solebant veteres defunctorum cadavera lavare & à ſordibus purgare.* Annotaſſes potius καθαιρεῖσθαι propriè dici de illis, qui ſuſpenſi ſunt. Joſuæ cap. x. verſ. 27. Καθεῖλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων. Et cap. VIII. 29. Καθείλοσαν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου. Luc. cap. XXII. 53. Καθελὼν αὐτὸ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι. Actor. cap. XIII. 29. Καθελόντες ἀπὸ ξύλου. Ubique verbo Latino *depono* Gr. καθαιρῶ expreſſit Vetus Interpres. Ut & Abdiæ Babylon. metaphraſtes Lib. 1. *Propriis manibus de cruce depoſuit.* Sed tædet iſtis quiſquiliis diutius immorari. Unum hoc addam tantum, locum priorem ex cap. 4. re accuratius penſitata, non tam emendatio-

## *Fabulæ Lib.* VIII.


| | |
|---|---|
| I. | Scylla Niſi filia in avem cirin, & Niſus pater ejus in avem haliæetum. |
| II. | Ariadne in coronam. |
| III. | Perdix in avem ſui nominis. |
| IV. | Meleagrides in aves. |
| V. | Nymphæ Naiades in inſulas. |
| VI. | Perimele in inſulam. |
| VII. | Jupiter & Mercurius in hominum ſpecies. |
| VIII. | Caſa Baucidis & Philemonis in templum. |
| IX. | Baucis & Philemon in arborum ſpecies. |
| X. | Proteus in varias figuras. |
| XI. | Meſtra in varias ſpecies. |


### *Fab.* I.

Minos Jovis & Europæ filius, cum propter filium Androgeum interemptum ab Athenienſibus pœnas repeteret, [a] Megara, in qua urbe regnabat Minos, [b] continuo cum Athenienſibus acceſſit. Quâ expugnatâ, animo conceperat, occiſis hoſtium præſidiis, [c] victoriam faciliter conſecuturum. Inter quæ Scylla Niſi filia murum [d] aſcen-

tionem, quam explicationem flagitare mihi viſum. Dicere enim poſſumus συνελθόντες poſitum eſſe pro συνελθόντες ἦσαν. vel συνῆλθον. Vide Tzetz. ad Heſiod. pag. 20. ed. Heinſ. & Schol. Hom. ad Iliad. Θ. vers. 307. quorum hic Æolicum, ille Atticum id ſchema facit. Sic οἱ ὁ. Neem. cap. VI. vers. 2. Καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοι ποιῆσαί μοι πονηρίαν. hoc eſt λογιζόμενοι ἦσαν. Eſdr. cap. IX. vers. 4. Κἀγὼ καθήμενος ἠρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς. h. e. καθήμενος ἦν. 1. Petr. cap. 3. vers. 1. Ὁμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. hoc eſt, ὑποτασσόμεναι ἔστωσαν. Poſſis etiam dicere ὅτι ἀφελέσθαι dictum eſſe pro ὅτι ἀφείλοντο, quemadmodum ὅτι ἀλᾶσθαι αὐτὸν, *cum ipſe erraret*, in Pericle dixit Plutarchus. Quod Atticum eſſe dixi ſupra τὸ Πολυδώρης, in eo me confirmant etiam iſta verba Schol. Ariſtoph. in Plut. Act. III. ſc. 2. Ἀθάρα, μόνη ἡ σεμίδαλις. Ἀττικοὶ δὲ διὰ τοῦ η ἀθάρην, Αἰολεῖς ἀθύραν. ἡ δὲ κοινὴ διάλεκτος διὰ τοῦ α. ἀθάραν.

### Ad Lib. VIII. Fab. I.

a *Megara*] Ita MS. & Veneta. Sed Mic. & Ræn. *Megaram*. Et ſanè ita declinavit etiam Livius hoc vocabulum Lib. XXXI. cap. 22. & 25. ubi tamen *Megara* reponendum cenſet ſummus vir I. Fred. Gronovius. Vide ejus notas.

b *Continuo cum Athenienſibus*] Venet. & cod. Neap. *continua*. Micyll. *continuè*. Sed *continuo* benè habet: verum pro *Athenienſibus* hiſtoria poſcit *Cretenſibus*.

c *Victoriam faciliter conſecuturum*] Ita MS. Sed edd. τὸ *faciliter* ignorant. vel *ſe*, pro eo exhibent, ut forſan ſcripſerit auctor, *facile ſe conſecuturum*; niſi mavis, *faciliter conſecuturam*.

[d] aſcendit [e] delectandi gratia, propter lapidem vocalem, [f] qui Apollinis citharæ poſitus ſonitum adjecerat. Ut animadvertit Minoem urbi aſſidentem cultu regali, bellicisque rebus intereſſe, pulchritudine ejus exarſit. Et cum potiendi nullam viam inveniret, ut victorem hoſtem faceret glorioſiorem, crinem purpureum patri dormienti abſcidit, quo fata patriæ continebantur. Quem cum, reſeratis portis accepto hoſte, ad Minoem pertuliſſet, ille impium facinus averſatus, noviſſimè eam navigio recipere noluit. Patre jam [g] in avem piſcatoriam transfigurato, quam Græci haliæeton dicunt, ac perſequente filiam, illa quoque in volucrem cirin transfigurata eſt.

## *Fab.* II.

Minos victor, cum ſtipendium Athenienſibus impoſuiſſet, & nobilium liberi [a] quotannis ad labyrinthum à Dædalo factum mitterentur, qui Minotauro objicerentur, quem Paſiphae Solis filia, Minois uxor, ejuſdem Dædali fabri ope juncta tauro, enixa fuerat; tertio ſtipendio Theſeus Ægei & Æthræ filius, in inſulam Cretam devectus, Ariadnæ Minois & Paſiphaes filiæ, quæ pulchritudine ejus exarſerat, amore periculum capitis effugit. Digrediens itaque Athenas cum virgine abducta, ut Diam inſulam contigit, [b] Liberum patrem habuit in malis: deſertam enim à The-

d *Aſcendit*] *Aſcendens* Micylliana.

e *Delectandi gratia*] Παθητικῶς accipe. Juſtin. Lib. XVII. *Athenas quoque erudiendi gratiâ miſſus, quanto doctior majoribus, tanto & gratior populo fuit.* Nepos Attic. cap. 9. *Hoſtis Antonius judicatus Italiâ ceſſerat, ſpes reſtituendi nulla erat.* Infr. Lib. XII. fab. 1. *Inter ſacrificandum obductis nubibus, à Dianâ rapta eſt.*

f *Qui Apollinis*] Lege, *cui.* Interpres Abdiæ Babyl. Lib. 1. *Qui cum promiſiſſem, exegit à me ſacramentum perſeverantiæ.* Etiam iſtic *cui* reponendum. Sed vide tamen. quæ annotavi ad Hyg. Mythol. cap. 220.

g *In avem piſcatoriam*] Ita repoſui ex MS. Aquilam *piſcaricn* appellat Serv. ad Eclog. VI. Fort. *piſcatoriam*, ut heic. Sed & hæc & plura huc facientia dicta jam à nobis ſunt ad Hygini Mythol. cap. 198. ubi hanc fabulam habes.

### Ad FAB. II.

a *Quotannis*] Ita quidem & Hyginus Myth. cap. 41. & alii nonnulli voluere. At Naſo vers. 171. VII. Met. nono quoque anno ſolutum vult id tributum ab Athenienſibus. Quam ſententiam & Plutarchus amplectitur in Theſeo, & à plurimis veterum aſſeri ait.

b *Liberum patrem* &c.] Sic quidem & MS. cum Venetâ. Plenius Micylliana: *Ut Diam inſulam contigit, eam de-*

*ſe-*

à Theſeo ſibi copulavit deus. Utque ſui in eam amoris memoria exiſteret, coronam nomine ejus in cœlum tranſtulit.

## *Fab.* III.

Dædalus Eupalami filius ſupradictus, cum propter commiſſa Minoem, à quo clauſus tenebatur, profugere vellet, pennas ſibi & filio Icaro aptavit, quibus, ut volucres, profugerent regis imperium. Quorum Icarus, quia præceptis parentis obtemperare nequiverat, in inſulam maris decidit, quæ ab ejus nomine [a] Icaria dicta eſt. Dædalus autem in Siciliam ad Cocalum regem, ſepulto filio, profugit. Cujus caſum [b] Perdix Calai filius Athenienſis pro gaudio tulit. Nam cum is à matre propter cognationem fratri datus eſſet in diſciplinam, quia primus ſerræ inventor fuerat, ob invidiam ingenii à Dædalo præcipitatus eſt. Cui in malis Minerva decidenti opem tulit. Ante enim, quam terram contingeret, ab eâ in volucrem eſt verſus, quæ à nomine ejus perdix vocatur.

## *Fab.* IV.

Oeneus Parthaonis filius quia in ſacrificio cogendorum fructuum conſulto præterierat Dianam, [a] aper ab eâ miſſus eſt, qui Calydoniæ agros vaſtaret. Perſeverante Oeneo in deſpectu deæ, Meleager juſſu parentis convocatis prin-

*ſeruit. Quæ poſt multas lacrymas Liberum patrem habuit in malis adjutorem.*

### Ad FAB. III.

a *Icaria dicta eſt*] *Icaros* eſt aliis. Vide not. ad Hyg. Myth. cap. 40.

b *Perdix Calai filius*] Ita & MS. & Veneta. *Cali* Micyllus. Rectius omnino. Sed diſcedit heic ab aliis Lactantius, qui puerum, non patrem, appellatum volunt *Talum* vel *Calum*. Vide not. ad Hyg. Myth. cap. 39.

### Ad FAB. IV.

a *Aper ab eâ miſſus eſt*] *Itaque aper* &c. MS. Vide not. ad fab. 7. Lib. 1. & de apro illo Anton. Liberal. cap. 1. Ubi inter alia, Ἄρτεμις δὲ, inquit, ἐπεὶ τὸν ἱερὸν σῦν ἔκτειναν, ἔτι μᾶλλον ἐχολώθη. *Sacrum aprum* appellat. Nam *famulus & vindex* erat Dianæ, ut Naſo in hac fabula canit, & Stat. 11. Theb. vers. 469. Famuli deorum ſacri ſunt. Hinc ergo dentes ejus & tergus in templo Apollinis dedicata à Tegeatis. Vide Lucian. in Dialog. adverſus Indoctum. Sed in apro omnia vaſtante quæ ſanctitas ſit quærit Vir Cl. Reſpondeat aper ille, quem Teuthras interfecit; θρέμμα θεᾶς ſe eſſe dicit apud Plutarchum in libello de Fluviis. Cur ſacer fuit ſerpens ille, qui in Theſſalia non morſu tantum, ſed tactu omnia leto dabat? Ariſtotelis verba de

principibus Græciæ,[b] aprum venari ingreſſus eſt. Cum quibus [c] Atalante Schoenei filia ex Arcadiâ digreſſa, quæ prima aprum vulneravit. Cujus virtutem & ſpeciem miratus Meleager, interempto apro, exuvias ei conceſſit, quas Plexippus, Toxeus, Agenor, Theſtii filii, virgini ereptas cum interitu rependerunt. At Althæa mater Meleagri, ut fratrum cædem accepit, ſtipitem fatalem conditum à Parcis, in quo vita Meleagri continebatur, flamma peruſſit. Quo conſumpto, Meleager extinctus eſt: cujus interitu ſorores, inter fletum converſæ in volucres, è fratris nomine [d] Meleagrides cognominantur.

## *Fab.* V.

Theſeus, apro Calydonio interfecto, cum ſe reciperet Athenas, & torrentibus aquis impediretur ab Acheloo amne, qui imbribus intumuerat, invitatus eſt ut ſuis tectis ſuccederet, dum fluminis unda ſubſideret. Cujus ille hoſpitio cum reſediſſet, inter epulationem procul inſulas viſas ab hoſpite accepit Nymphas fuiſſe [a] Naiades: quæ cum deis ſacra redderent, [b] ille ab his præteritus eſſet, motus offenſâ, in inſulas Echinadas eas convertit.

## *Fab.* VI.

Perimele Hippodamantis filia cum ab Acheloo amne per vim eſſet [a] compreſſa, pater eam [b] ob admiſſum præcipi-

eo ſunt in libro de Mirab. Auſcult. p. 119. Ed. Sylb. Ἐν Θετταλίᾳ φασὶ τὸν ἱερὸν καλούμενον ὄφιν πάντας ἀπολλύειν, οὐ μόνον ἐπὶ δίκῃ, ἀλλὰ ἐπὶ θήγῃ. Ex rapto vivit accipiter, at *ſacer ales* nihilominus à Virgilio dicitur Lib. XI. vers. 721.

b *Aprum venari ingreſſus eſt*] Ita & Veneta. *Aggreſſus* Micyllus. Sed *ingredi* pro *aggredi* etiam alibi uſurpavit hic ſcriptor. Contra *aggredibiam* pro *ingredi* inveni apud Juſt. Lib. V. cap. 10. & Arnob. p. 197. ed. Leid.

c *Atalante Schoenei filia*] Sic repoſui ex MS. & edd. vetuſtis. Quod etſi pugnat cum Naſonis verbis, ſuos tamen habet auctores. Vide quæ noto ad Hyg. Myth. cap. 173. Canem fuiſſe Atalantæ huic *Auram*, quam aper iſte Calydonius dilaceraverit, narrat Pollux Lib. V. cap. 5.

d *Meleagrides*] Plin. Lib. X. cap. 26. Antonin. Liberal. cap. 2. Ælian. Anim. Lib. IV. cap. 42.

### Ad FAB. V.

a *Naiades*] MS. *Naides*. Quod præferam. *Naias* poeticum eſt. Probus in Catholicis: *Virgilius poëticè Naias Naiadis poſuit, e Ægle Naiadum pulcherrima.*

b *Ille ab his præteritus eſſet*] Ita MS.

### Ad FAB. VI.

a *Compreſſa*] Ita repoſui ex. MS. Editi perperam *oppreſſa*.

b *Ob admiſſum*] Latiniſſima locutio, quam

çipitavit in pelagus. Stuprator [c] expetiit ita ut beneficio Neptuni mare eam ſemotam ab Echinadibus efficeret inſulam.

## *Fab.* VII. VIII. *&* IX.

Jupiter & Mercurius, in hominum figuras verſi, in regione Phrygiæ cum animos incolarum experti à nullo exciperentur hoſpitio, à Philemone & Baucide hoſpitaliſſimè ſunt excepti, & cum [a] maximâ voluptate rebus humilibuſque ad victum & neceſſariis ſimpliciſſimos animos pauperum experti ſunt. Ergo, ut numen ac vim oſtenderent ſuam, ſevocatis ſenibus in excelſiorem collem, caſam eorum in templum converterunt, eoſque ipſos optatos antiſtites ſacrati loci præſtiterunt, ita ut, cum ſenectute ſoluti eſſent, in arbores converterentur; ut cederet [b] in fruticem Philemon, Baucis in tiliam. Oppidum autem eorum, quod cæteros cives inhoſpitales habuerat, aquarum magnitudine obrutum ſtagnum factum eſt.

## *Fab.* X.

Achelous inter epulas Theſeo, quem receperat hoſpitio, enarrans hos, qui ſe in alienam figuram vertiſſent, [a] emiranti caſus mortalium, etiam qui [b] in plures figuras abierunt refert, [c] ut Protea Neptuni filium, ſolitum mo-

quam jam alibi huic ſcriptori vindicavimus. Plenè loquitur Ammianus Lib. XXII. pag. 406. Ed. Boxh. *Scelus admiſſum deteſtabatur.*

c *Expetiit ita ut* &c.] Sic quidem cum MS. tum & Vett. Edd. Non placet tamen. Rænerius dedit, *impetravit beneficio Neptuni, ut mare* &c.

### Ad FAB. VII. &c.

a *Maximâ voluptate*] *Voluntate* MS. ut & Venet. ac Micylliana.

b *In fruticem*] Ita & MS. & Veneta. Sed perperam. Rænerius dedit, *in quercum.* Forte quia apud Ovidium in hac fabulâ legerat: *Tiliæ contermina quercus Collibus eſt Phrygiis.* Propius ad MS. lectionem accedit Micyll. *in ilicem.* Atque id rectum putem.

### Ad FAB. X.

a *Emiranti*] Ita MS. & Veneta; non *miranti*, ut Ræn. & alii ediderunt. Horat. Lib. 1. od. 5. *Nigris æquora ventis Emirabitur inſolens.* Ita *emori* pro *mori.* Phædr. Lib. 1. cap. 7. *Cogitque miſeras aridâ ſede emori.* Salluſt. Cat. 20. *Nonne emori per virtutem præſtat?* Catull. carm. 53. *Quid eſt, Catulle, quid moraris emori?* Ergo nihil neceſſe, ut *mori* in Phrædro pro *emori* reſcribatur.

b *In plures figuras*] Poſtremam vocem nec MS. nec Veneta agnoſcunt. Et ſanè ſalvo ſenſu abeſſe poteſt, nec ineleganter.

c *Ut Protea*] *Et Protea* MS. cum Venet. & Micyll.

Ad

modo in juvenem, modo in leonem, interdum in aprum, alias in anguem, & cætera animalia, converti, quibus inſidias poſſet eludere.

## *Fab.* XI.

[a]Meſtra Eriſichthonis filia, Autolyci uxor, cum parentem animadvertiſſet, quod in Theſſalia lucum Cereris devaſtaſſet, [b]graviſſimam expertum famis pœnam, omnibus rebus ab eo conſumptis, noviſſimè ſe quoque pro ancilla vendidiſſet, à Neptuno, qui ejus virginitatem ademerat, petiit ut eis ferret opem. At ille, memor ejus concubitus, cum ſpecioſiſſima domino tradita eſſet, ut effugeret ejus ſervitutem, in piſcatorem eam [c]proceſſioris ætatis convertit. Quo eventu in reliquas quoque figuras ſolita eſt mutari, ut pretio ſui parentem pœnas pendentem alere poſſet. Cujus exitus fuit talis, [d]ut varios in fame cibos noviſſimè viſceribus ſuis epulari cogeretur.

## *Fabulæ Lib.* IX.


I. Achelous in varias figuras.
II. Neſſi cruor in venenum.
III. Lichas in ſcopulum.
IV. Hercules in deum.
V. Galanthis in muſtelam.
VI. Dryo-


### Ad FAB. XI.

[a] *Meſtra*] Ita malui, quam *Meſtre*, quod Veneta & MS. præferebant. *Μήςραν* enim appellat Tzetzes in Lycophronem, & Palæphatus cap. 24. in codicibus nonnullis MSS. *Hypermeſtram* Anton. Liberalis cap. 17. qui & patrem ejus Æthonem facit.

[b] *Graviſſimam expertum famis pœnam*] Ita MS. Sed Veneta, *graviſſimam experiri fame pœnam*.

[c] *Proceſſioris ætatis*] Hanc lectionem cum MS. & Veneta repræſentat. Sed mallem *provectioris*, vel *progreſſioris*. Vulg. Interpr. Joſuæ cap. XXII. vers. 2. *Ego ſenui, & progreſſioris ætatis ſum*. Etiam Græcis *πρέσβυς ὁ γεγηρακώς*. Τὸ δὲ ἐκ τῶν προβεβηκέναι τῶν ἄλλων τοῖς χρόνοις, ut eſt apud Baſilium in de Exercitatione Grammat. Lucas cap. II. vers. 36. Αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς

[d] *Ut varios in fame cibos* &c.] Hanc cum MS. & Vener. lectionem exhibet, ſed corruptam procul dubio. Vidit id quoque Rænerius: verum quomodo emendanda eſſet cum non item videret, iſtam ex Regianis commentariis aſſuit huic argumento clauſulam: *Sed cum ſæpius pretio emptores* &c. Adi ipſum, & Regium ad illa Naſonis, *Eriſichthoneïnata*. Cæterum *epulari* cum ablativo conſtruit etiam Firmicus in de F. P. G. p. 13. ed. Leid. *Quis diviſit? quis membris ejus epulatus eſt?*

Ad

V I. Dryope in arborem loton.
V I I. Iolaus in adoleſcentem.
V I I I. Callirhoes filii in juvenes.
I X. Byblidis lacrymæ in fontem.
X. Iphis ex virgine in puerum.

## *Fab.* I.

Deianira Oenei filia, Ætolarum virgo ſpecioſiſſima, cum à multis peteretur, pater conſtituit ei conjugio daturum, qui luctandi cauſâ veniret, [a] vinceretque. Manentibus itaque è numero petentum duobus, Acheloo flumine & Hercule, quia reliqui ob metum ceſſerant, in certamen proceſſum eſt. Cum ergo Achelous naturalibus modis Herculem eluderet, modo in liquorem, modo in ſpeciem draconis, noviſſimè in tauri figuram converſus, aſtitit. Quem Hercules ut amplexus eſt reluctantem; alterum cornu, quod implicuerat brachiis, [b] rapuit extortum. Quo dolore ille ac deformitate adverſarii viribus ceſſit. At Nymphæ Naiades, fluminis filiæ, effecerunt ut id, quod ereptum capiti erat, omnibus copiis autumnalibus [c] replerent, ut apud poſteros maximum haberet fructum, & mirationem. Itaque [d] Cornucopia effectum eſt ut diceretur omnibus temporibus.

## *Fab.* II.

Poſt hæc victor Hercules cum Deianiram Neſſo Centauro commiſiſſet, ut eam Euenum amnem, qui initio Lycormas erat nominatus, transveheret; & ille ſpecie captus puellæ, flexibus errans quæreret locum comprimendi;

Ad LIB. IX. FAB. I.

a *Vinceretque*] A Rænerio hæ duæ voces ſunt. Certè nec à MS. nec à Vett. Edd. agnoſcuntur.

b *Rapuit extortum*] Malim, *rupit extortum.*

c *Replerent, ut*] Pro his duabus vocibus mallem unam iſtam *repletum.*

d *Cornucopia*] Ita & Veneta cum MS. Micyll. *Cornucopiæ.* Gloſſ. Steph. *Cornucupia*, κέρας Ἀμαλθίας. Lege, *Cornucopia*, κέρας Ἀμαλθείας. Volui etiam antehac *Cornucopiæ.* Sed alterum defendit non hic tantum ſcriptor, ſed & Ammianus Lib. XXII. p. 396. ed. Boxh. *Velut mundanam cornucopiam fortunæ geſtans propitia, cuncta glorioſa deferebat & proſpera.*

Ad

di, illâ fidem mariti implorante, [a]ſagittis eum confixit. Qui cum expiraret, veſtem Deianiræ cruentavit; indicavitque remedium fore erga conjugem deſerti amoris. qui tamen cruor in veneni ceſſit partem.

## *Fab.* III.

Eodem tempore Hercules cum [a] in inſulam Theſſaliæ regnum Euryti trajeciſſet, & Iolen filiam ejus dilectam traheret in patriam, prior conjux Deianira, ut audit, animum viri eſſe à ſe mutatum, tunicam ſacrificaturo Jovi Lichæ famulo dedit ei perferendam; quâ ille honoratus vota religionemque piaret. Eam indutus Hercules, cum ad aram acceſſiſſet, proſecans exta; flamma veſtis incaluit, & Lernæo veneno contacta hæſit viſceribus. In maximo itaque cruciatu cum à corpore ejus avelli nequiret; Lichan acerbiſſimi muneris reum, projectum à ſe, Euboico mari merſit: quem innoxium culpæ Tethys vertit in ſcopulum conchis muricibuſque veſtitum.

## *Fab.* IV.

Hercules in Oeta Theſſaliæ monte, præſtructo rogo, ac ſagittis traditis Philoctetæ Pæantis filio, qui ejus pyram ſtruxerat, flammis exuſtus eſt: ita ut [a] immortalium deorum jus à Jove in cœlo reciperet, & aliquando placatâ Ju-

### Ad FAB. II.

a *Sagittis eum*] MS. *tum ſagittis*. Venet. *cum ſagittis*. Scribe, *eum ſagittis*.

### Ad FAB. III.

a *In inſulam Theſſaliæ regnum* &c.] Ita MS. Venet. *Cum in inſulam Eubœam Theſſaliæ regnum* &c. Micyll. *Cum in inſulam Eubœam per Oechaliæ regnum* &c. Nulla ex illis ſana lectio eſt. Oechalia non inſula fuit, ſed urbs in inſulâ Eubœa. Vide Servium ad Æn. VIII. 291. Steph. in Οἰχαλία. Forte ſcripſerat, *Cum in inſula Eubœa Oechaliam regnum Euryti* &c. *Oechalia Eubœæ* eleganter per Helleniſmum dicitur ſcriptori huic non inſolitum, ut oſtendi ad fab. 3. Lib. VI. Talia ſunt *Damaſcus Syriæ* apud Curt. Lib. III. cap. 8. *Ecbatana Mediæ* apud eundem Lib. X. cap. 4. *Ægypti Alexandria* apud Victor. Cæſar. cap. 39. *Gergovia Arvernorum* apud Flor. Lib. III. cap. 10. Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος apud Luc. Euang. cap. IV. vers. 26.

### Ad FAB. IV.

a *Immortalium deorum jus*] Sic edidit Rænerius. Sed MS. cum Venet. & Micyll. *immortale jus*. Forte, *immortalitatis jus*.

Ad

Junone, filiæ ejuſdem nomine Hebæ jungeretur. Deianira autem, re audita, ipſa ſe interfecit.

## *Fab.* V.

Alcmene cum ex Jove conceptum Herculem propter Junonem parere non poſſet, implorata ab eâ partubus præſidens Lucina, quam quidam [a] Ilithyiam interpretantur, ad fores reginæ venit. Et cum in terrâ reſidens nexis manibus partum retardaret, Galanthis [b] præminiſtra conſpexit eam, ſuſpicataque eſt eo geſtu impedimento eſſe dominæ ſuæ, quo minus pareret, & providentia dolum ridens, ementita eſt Alcmenam partu ſolutam. At illa imprudens reſolutis manibus, Alcmenam cruciatu liberavit. Cujus aſtutiam graviſſima pœna eſt proſecuta: namque eam in muſtelæ figuram convertit, ita ut ore, quo mentita eſt, pareret.

## *Fab.* VI. & VII.

Dryope Euryti filia, ſoror Ioles, Andræmonis conjux, quam antea dilexerat Apollo, cum ad lacum ſacratum Nymphis dona ferens veniſſet, & ex arbore loto ramum decerpſiſſet, quo parvum filium nomine [a] Amphiſon, quem ſecum tulerat, oblectaret, in quam Lotos fugiens Priapum, erat transfigurata; quia ſacræ arboris extiterat violatrix, trunco ejus hæſit infixa. Inter quæ dum caſum ſororis Iole refert Alcmenæ, Iolaus [b] Herculis & He-

### Ad FAB. V.

a *Ilithyiam interpretantur*] *Elithyiam* MS. Horat. Carm. Sæc. *Lenis Ilithyia.* Schol. *Diana à nobis quidem Lucina Dea. à Græcis autem Ilithyia dicitur: ſic & Homerus eam nominavit, quia parientibus favere putabatur.* Anton. Liberal. in hac fabulâ cap. 29. Μοῖραι ϗ Ε᾽λείθυια πρὸς χάριν τῆς Ἥρας κατεῖχον ἐν ταῖς ὠδῖσι τὴν Α᾽λκμήνην.

b *Præminiſtra*] Ancilla. Reſtituimus idem vocabulum huic ſcriptori Lib. 11. cap. 1. ubi vide quæ annotavimus, ſi tanti putes.

### Ad FAB. VI. & VII.

a *Amphiſon*] Repone *Amphiſſon* ex Anton. Liberal. cap. 32. Monuit id jam pridem Nob. Heinſius. Aliter fabulam narrat Tzetz. ad Lycophron. pag. 83. ed. Steph.

b *Herculis & Hebes filius*] Sic cum Venet. & Micyll. etiam MS. Falſum tamen Jolaum fuiſſe Herculis filium. Α᾽δελφιδοῦς Herculis fuit, fratris nempe ejus Iphicli filius. Vide Palæphatum, Solinum, alios.

Ad

Hebes filius in antiquam pueritiam transfuſus videtur. Sic enim Junonis filia roganti conjugi promiſerat.

## *Fab.* VIII.

Callirhoe Acheloi amnis filia Alcmæonis, qui materno ſanguine aſperſus in Acarnaniam ſe contulerat, ut expiaretur, conjugium iniit. [a] Ex duabus Alcmæon filios edidit: qui cum per fallaciam [b] à Phegeo, cujus ante filiam habuerat, eſſet occiſus; [c] petit Callirhoe à Jove liberis ſuis, ut ultores patris eſſent, annos adjiceret. Ergo ut id conſequi poſſent, dei voluntate ex pueritiâ in adoleſcentes factum eſt ut cederent.

## *Fab.* IX.

[a] Miletus ex inſula Cretâ in Aſiam profectus, ibi urbem ſui nominis conſtituit. Huic ex Mæandri filia Byblis & Caunus nati ſunt. Byblis cum fratrem corporali amore potius, quam pio patrioque more diligeret, nec [b] veſaniam cupiditatis compeſceret, atque per literas deteſtandum amorem indicaviſſet, furiali veſaniâ ipſe inſtinctus, patriam profugit. Quem illa dum veſtigiis perſequitur, multas permenſa gentes, noviſſimè in Cariam venit, ibique aſſiduo mœrore, & fletu fatigata cum concidiſſet, Nym-

### Ad FAB. VIII.

a *Ex duabus Alcmæon filios*] Hæc lectio eſt à Rænerio. MS. & Venet. non agnoſcunt τὸ *Alcmæon*. Nec Micyll. quæ præfert, *ex eoque duos filios edidit*. Id quod ſatis commodè dictum eſt.

b *A Phegeo*] A filiis Phegei Temeno & Axione, quorum ſororem Alpheſibœam repudiarat, occiſum narrat Pauſanias in Arcadicis. Aliter hæc ab Apollodoro referuntur Lib. III. Confer Hygin. Myth. cap. 245. & Paſſerat. ad illa Propert. Lib. I. el. 15. *Alpheſibœa ſuos ulta eſt pro conjuge fratres.* Errat tamen vir doctiſſimus, eum ab Hygino ſcribi annotat Alcmæonem à genero Phegeo eſſe interfectum.

c *Petit Callirhoe*] Poſterior vox nec in Venet. nec in MS. comparet. Micyll. dedit, *petit illa* &c.

### Ad FAB. IX.

a *Miletus*] Apollinis ex Acacallide filius. Vide Anton. Liberal. cap. 30. & quos Meurſius laudat Cretæ cap. VIII. *Ariam* matrem ejus vocat Etymol. auctor in Μίλητος. Μίλητος, inquit, πόλις. ὅθεν καὶ Μιλήσιοι, ἀπὸ Μιλήτου υἱοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρείας. Aut hoc falſum, aut errat Schol. Theocriti in Eidyll. VII. verſ. 115. Μιλήτου γάρ φασι καὶ Ἀρείας ἐγένοντο παῖδες Δαῦνος (leg. Καῦνος) καὶ Βυβλίς &c. Confer Parthen. Erotieôn cap. XI.

b *Veſaniam cupiditatis*] MS. *Veſania cupiditatem.*

c In

Nympharum Lelegeidum miſericordiâ expirantis lacrymæ [c]in fontem converſæ ſunt, qui dominæ nomine eſt inſignis.

## *Fab.* X.

Phæſtos eſt oppidum in inſula Cretâ. Hic Ligdus generoſæ ſtirpis, ac præſtantis fidei, cum petiiſſet à Telethuſa conjuge, ut, ſi puellam pareret, necaret; ſi puerum autem, ſobolem patriæ ſervaret; & uterque pro caſu futuro lacrymas dediſſent, mater nequiens [a]afferre manus filiæ, Iſidem in malis habuit auxilio: cujus pollicitis illa infantem pro puero, decepto patre filii opinione, nutrivit. Namque cum ætas matura nuptiis increviſſet, nihil ſuſpicans pater, obſtrictus fide conjugis, Ianthen ex Theleſte genitam deſpondit. Qui inter ſe cum gravi amore premerentur, maximè Iphis (hoc enim pater nomine avi eum vocari voluerat) [b]trepidante ergo matre, ne Iphis [c]puella cum infamiâ reperiretur, eadem dea fuit auxilio. Nam ut totis nuptiis jugari poſſent, Iphin in puerum transfiguravit.

Fabu-

c *In fontem converſæ ſunt, qui dominæ nomine eſt inſignis* ] Byblis nempe dictus fons ille, & à multis veterum laudatus. Sed urbis Byblidos in Cariâ qui mentionem faciat, non facile invenias præter unum Antoninum Liberalem, qui id facere videtur cap. 30. Καὶ ἐγένοντο δίδυμοι παῖδες αὐτῷ Καῦνος καὶ Βιβλὶς, ἀφ' οὗ πόλις ἐστὶν ἔτι νῦν ἐν Καρίᾳ, Καῦνος καὶ Βιβλίς. Vertit Xylander: *Natique ei ſunt gemini liberi, Caunus & Biblis, unde etiamnum ſunt Caunus & Biblis Cariæ urbes.* Verum hoc ſi voluiſſet Liberalis, ita potius ſcripſiſſet, ἀφ' ὧν πόλεις εἰσὶν ἔτι νῦν ἐν Καρίᾳ &c. Crede mihi male tranſpoſita eſſe verba Antonini. Ordinem illis ſuum reſtitues, ſi ita ſcripſeris: Καὶ ἐγένοντο δίδυμοι παῖδες αὐτῷ, Καῦνος, ἀφ' οὗ πόλις ἐστὶν ἔτι νῦν ἐν Καρίᾳ, καὶ Βιβλίς. Sic nullam tibi amplius moleſtiam exhibebit urbs Biblis, quæ nulla eſt. Byblos notiſſima & antiquiſſima Phœniciæ urbs. Stephanus: Βύβλος πόλις Φοινίκης ἀρχαιοτάτη πασῶν, Κρόνου κτίσμα, ἀπὸ Βύβλιος τῆς Μιλήτου θυγατρός. Nota Byblen dici, quæ Byblis eſt aliis. Etymol. auctor. Βύβλος πόλις Φοινίκων ἀρχαιοτάτη &c. Ἡσίοδος. Βύβλον τ' ἀγχίαλον καὶ Σιδῶν' ἀνθεμόεσσαν. Atqui ille verſus 912. eſt in Dionyſio, niſi quod ibi exhibetur Σιδόνα, quomodo & pag. 21. in commentario ſuo adducit Euſtathius. Puto ergo pro Ἡσίοδος in Etymol. reponendum eſſe Διονύσιος.

### Ad FAB. X.

a *Afferre manus*] Ita MS. Edd. *inferre.* Petron. *Attuliſſem mihi damnatus manus.* Nepos Timol. cap. 1. *Ipſe non modo manus non attulit, ſed ne aſpicere quidem fraternum ſanguinem voluit.* Etiam *afferre vim* pro *inferre* reſtituimus huic ſcriptori Lib. 1. 9. & 11. 8.

b *Trepidante ergo* &c.] Sic repoſui ex MS. Edd. exhibent, *& trepidante etiam matre.*

c *Puella cum infamia*] Hæc à Rænerio ſunt. Vener. & Micyll. *Ne Iphis diu adverſus virum cum infamia reperiretur.* Et ſic etiam MS. niſi quod *dum* pro *diu* præfert.

## *Fabulæ Lib.* X.


I. Anonymus quidam, item Olenus & Lethæa, in lapides.
II. Attis in pinum.
III. Cypariſſus in cupreſſum.
IV. Jupiter in aquilam.
V. Hyacinthus in florem.
VI. Cypri incolæ in boves.
VII. Propœtides in lapides.
VIII. Pygmalionis ſtatua eburnea in virginem.
IX. Myrrha in arborem ſui nominis.
X. Ex connubio Myrrhæ & Cynaræ inceſto Adonis.
XI. Hippomenes & Atalanta in leones.
XII. Adonis cruor in florem purpureum.
XIII. Menthe Nympha in herbam mentham.


### *Fab.* I.

Orpheus, Eurydice interempta, ad inferos deſcendit, & à Dite impetravit, ut eam reduceret ad ſuperos, lege propoſitâ, ſi ſequentem non reſpexiſſet. quod ille præſtare non potuit. Revocatâ ergo ad inferos, [a] Orpheus ut lucem contigit, ſic dementiâ ſtupuiſſe dicitur, ut qui canem Cerberum videns præ timore in ſaxum verſus eſt. Item ut Olenus & Lethæa, qui in Ida monte in lapidem transfigurati ſunt. Poſtea dolore & fletu finito, ne rurſus conjugale deſiderium experiretur, puerilem venerem inſtituit.

### *Fab.* II.

Ad cantus Orphei deſiderantis conſuetudinem conjugis, cum plurima animalia capta vocis dulcedine conveniſſent, & in his etiam arbores elicitæ: inter eas ſtupens can-

Ad LIB. X. FAB. I.

[a] *Orpheus ut lucem &c.*] MS. *Orphea* & mox, *ſtupuiſſe dicunt.* Nec mirum ſi ſtupuit ille, qui videbat Cerberum. *Φοβερὸς* enim fuit. Plutarch. in libello de Fluv. p. 53. Ed. Mauſſac. Κέρβερ☉, ὃν ἔνιοι καλοῦσι φοβερὸν, ὑλάκλην.

Ad

tantibus fuit pinus Cybeles, montis, qui in Phrygia eſt, in quam Attis matris deûm antiſtes [a] mutatus eſt.

## *Fab.* III.

[a] Cypariſſus Amyclei filius ex inſula Cea. Hunc Apollo dilexit, & propter cervum patientem manus, quem per imprudentiam ſagitta transfixum interemerat, manus ſuas afferentem ſibi periculo eripuit; & protinus in [b] arborem ſui nominis vertit.

## *Fab.* IV.

Ganymedes Trois filius [a] primâ formâ, cum cæteris Ilienſibus Phrygiæ præferretur, & aſſiduis venationibus intereſſet, ne infamiam virentis ætatis ſubiret, Jupiter verſus in aquilam ex Idâ monte eum rapuit in cœlum, miniſtrumque fecit.

## *Fab.* V.

[a] Hyacinthus Amyclæ, dilectus ab Apolline, cum per jocum in certamen diſci veniſſet, altius jactum pondus non prius [b] deſpicere potuit, quam capiti ſenſit injectum.

### Ad FAB. II.

a *Mutatus eſt*] Addunt Venet. & Micyll. *Alii ferunt fuiſſe eum filium. alii paſtorem.* Aliam longè de pinu hiſtoriam narrat Conſtantin. Geopon. Lib. XI. cap. II.

### Ad FAB. III.

a *Cypariſſus Amyclei filius*] Vitioſum hoc putem. Telephi filium facit Servius ad Æn. III. 680. Etiam de cupreſſu quæ narrat Conſtant. Geopon. Lib. XI. cap: 5. multo remotiora ſunt.

b *Arborem ſui nominis*] Frequens ea phraſis Lactantio, quâ & Servius uſus ad Æn: III. 694. *In fontem ſui nominis verſa.* Habet tamen MS. cum Venet. & Micylliana, *genitivi nominis*. Naſo alicubi: *Genitivaque nomina Cotta.*

### Ad FAB. IV.

a *Primâ forma*] H. e. principe pulcritudine, ut rectè Barthius. Sed quod ex Euripide laudat, πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος, & πρῶτον εἶδος interpretatur *palmarem ſpeciem*; in eo memoria illi impoſuit. Stobæus in Sermone de Pulcritudine, Athenæus Deipnoſ. Lib. XIII. ut & Porphyrius, verſiculum illum Euripidis ita proferunt: Πρῶτον μὲν, εἶδος ἄξιος τυραννίδος, hoc eſt, *Primo quidem, ſpecie dignus eſt imperio.*

### Ad FAB. V.

a *Hyacinthus Amyclæ*] Ita ex MS. repoſui pro *Amyclides*, quod editi repræſentant. Eſt Græciſmus elegans, quem & ſuperius non uno loco huic ſcriptori reſtitui. Vide not. ad fab. 3. Lib. VI.

b *Deſpicere potuit*] Malim, *diſpicere*.

jectum. Quo eliſo, poſt obitum ejus cruor in florem ejus nomine inſcriptum ceſſit.

## *Fab.* VI.

Amathus oppidum in inſulâ Cypro, cujus incolæ, obtritâ conſuetudine humani generis, ſoliti in arâ Jovis, quæ proxima erat deæ, advenas immolare. Quorum crudelitate Venus offenſa, ne relinquere ſedes ſuas cogeretur, in boves eos vertit, qui à magnitudine cornuum Ceraſtæ apud Salaminios ſunt nominati.

## *Fab.* VII.

Propœtides [a] filiæ Amathunteæ, aſpernatæ Venerem, primæ in trivio vulgavere corpora. Ob ejuſdem deæ iram, quia [b] pudore induruerant, in lapidem noviſſimè ſunt transfiguratæ.

## *Fab.* VIII.

Pygmalion offenſus impudentiâ vulgari Propœtidum, ſtatuit cœlebs permanere: qui cum ſignum virginale ex ebore feciſſet; captus ſpecie ejus, in vecordem incidit amorem, [a] & totâ mente quæſivit à deâ, ut ei ſigno, cujus amore exarſiſſet, anima infunderetur. Qui ut egreſſus templo domum pervenit, comperit [b] voto ſe eſſe donatum conjugii. Itaque [c] lætatus arte ſuâ, [d] Paphum filium

### Ad FAB. VII.

a *Filiæ Amathunteæ*] MS. & Venet. *Amathuntæ*. Cæteri editi, *Amathunte* vel *Amathuntes*. *Amathuntis* eſſet ſcribendum. Sed poëta non dicit Amathuntis fuiſſe filias. Legerim *fœminæ Amathunteæ*.

b *Pudore induruerant*] Ita Venet. & Micyll. Rænerius, *quia vero ad pudorem* &c. MS. *quia pudorem duruerant*. Fort. *quia pudorem exuerant*.

### Ad FAB. VIII.

a *Et tota mente*] *Et cum tota mente* Vett. edd. cum MS.

b *Voto ſe eſſe donatum*] Elegantius foret, *damnatum*. Hygin. Aſtron. Lib. II. cap. 24. *Quo voto damnatam crinem in Veneris* &c. Nepos Timol. 5. *Dixit nunc demum ſe voti damnatum eſſe*. Liv. v. 15. *Haud mirum eſſe furere civitatem, quæ damnata voti, omnium rerum priorem curam, quam religione ſe exſolvendi, habeat*. Virg. Eclog. v. 80. *Damnabis tu quoque votis*. Confer quæ habet Briſſon. in de Formul. Lib. I.

c *Lætatus arte ſua*] *Artis ſuæ* MS. Eſt notus helleniſmus. Ita *lætari malorum* dixit Maro Æn. XI. vers. 280. nec non *læta malorum* vers. 73.

d *Paphum filium genuit*] Quid ergo ſibi

lium genuit, qui in inſulâ Cypro oppidum ſui nominis conſtituit.

## *Fab.* IX.

Myrrha Cinyræ & Cenchreidis filia, iracundiâ Veneris, [a] quod ſibi mater ejus præferretur, patrem impio amore dilexit: nec viam potiendi inveniens, cogitur ſuſpendium experiri. Cujus nutrix intra cubile gementis excepit vocem; & ſignis cognitis nefariæ mortis, dum diligentius ſcrutatur, cauſſam poſcit. [b] Conſolata ergo puellam, ei pollicetur, ſe effecturam, ut parenti ſine ullâ infamiâ jungatur. [c] Cujus illa orationem in promiſſum tempus differt. At anus die ſolenni Cereris, quo mater ejus operata à viro ſecubabat, alumnam noctu deducit ad Cinyram, prædicans formâ ejus impulſam ſibi [d] ſe credidiſſe: qui [e] datâ cupiditate lumen inferri juſſit, ut ſpeciem ejus notam haberet. Cognituſque filiæ pater ſtuprator, coactus eſt pudore ferro ſtricto eam inſequi. Quæ duplici metu territa in ſylvam profugit: ibique miſericordiâ ejuſdem deæ in arborem, quæ ejus nomen indicaret, mutata eſt.

*Fab.* X.

ſibi vult Schol. Pind. ad Pyth. od. 11? Οὗτος δὲ (Κινύρας) ἦν Ἀπόλλωνος υἱὸς καὶ Πάφου. Κατ' ἄλλους δὲ Εὐρυμέδοντος, καὶ Παφίας νύμφης. Aut fœmina fuit Paphus, aut ſcribendum, ἢ Πάφου.

### Ad FAB. IX.

a *Quod ſibi mater* &c.] Ita Rænerius. MS. τὸ *ſibi* non habet. Venet. & Micyll. *Quod mater ejus præferretur dea.*

b *Conſolata ergo puellam*] Hæc à Rænerio lectio eſt. Venet. Micyll. & MS. *Conſulta ergo puella.* Forte, *conſolata puella.* Notum eſt præterita participia deponentium ſæpiſſimè paſſivè ſumi. Ne dicam jam etiam *conſolo* dixiſſe veteres. Unde Vetus Interpr. Matth. cap. 11. *Rachel plorans filios ſuos noluit conſolari.* Leo Papa Libr. de Confl. Virt. & Vit. cap. xx. ex Matth. cap. 5. *Beati qui lugent, quoniam ipſi conſolabuntur.*

c *Cujus illa orationem*] Ita cum MS. etiam Venet. & Micyll. Puto tamen ſcribendum, *cujus illa orationem.*

d *Se credidiſſe*] *Se concredidiſſe* MS.

e *Datâ cupiditate*] Notat Barthius *dare cupiditatem* eſſe huic ſcriptori ſatiare, & phraſin eam eſſe percuſſam non triviali monetâ. Immo, me judice, nec Latinâ. Scripſerim *ſedata cupiditate.* Supr. Lib. IV. cap. 5. *Cupiens, ut in antedictis, cupiditatem ſedare.* Feſtus Avienus Deſcript. Orbis Terr. *Myrrha furor quondam Memyreus.* Reſcribe *Cinyreius.* Ad eundem modum *Heros Cinyreius*, & *Juvenis Cinyreius* dicitur Adonis à Naſone Lib. x. Met. vers 712. & 730. Auſon. Epitaph. Her. 33. *Verum aut Perſephone Cinyreius ibit Adonis* &c.

## Fab. X.

Ex Myrrhæ & Cinyræ inceſto concubitu ob iram Veneris conceptus eſt infans. [a] Verſâ enim Myrrhâ [b] in arborem ſui nominis naſcitur, quem Adonem cognominant: quem Venus non minus dilexit, quam puella patrem Cinyram dilexerat, beneficio Cupidinis.

## Fab. XI.

Atalante Schoenei filia, cum de conjugio ſciſcitata eſſet, & monita, ut nulli jungeretur, quia omnium virgi-

### Ad FAB. X.

a *Verſa enim Myrrha*] Ita vult ſanè Naſo. Aliter Anton. Liberal. cap. 34. Προσυνεχθέντος ἐξαπίνης τοῦ πυρός. Καὶ τὸ βρέφος μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς γαστρός. Quæ verba ita verterim, *ſubito lumine illato, agnita eſt, & partum alvo ejecit.* Feſtus: *Exteraneus quoque dicitur, qui ante tempus natus, vel potius ejectus eſt. Dictus autem exteraneus, quod eum mater exterrita alvo ejecit.* Idem in *Egeria*. *Egeriæ Nymphæ ſacrificabant prægnantes, quod eam putabant facile conceptam alvum egerere.* MS. Leid. *alvo*. Lege, *conceptum alvo*, niſi *conceptam alvum* vocavit, quæ concepit, ut *ova concepta*, quæ pullum conceperunt, ſive in pullum coierunt, apud Petronium; quemadmodum contra *abortivum ovum* dixit Martialis Lib. VI. 93. quod gallinæ ſuppoſitum non concepit. Certè activè τὸ *concepta* accipit Scaliger in illis apud Virgil. in Culice: *Fœmineum concepta decus.* Cæterum ut ἐκβάλλειν apud Antoninum, & in Scholiis Callim. in Hymn. Dian. vers. 232. ita & ἀποβάλλειν de partu dicitur apud Schol. Homer. ad Iliad. T. 109. Ἐκβάλλειν *ejicere* Latinorum eſt, ut *abjicere* ἀποβάλλειν, Valer. Max. Lib. IV. cap. 6. ex. 4. *Partu, quem utero conceptum habebat, ejicere coacta eſt.* Scheckius Præmeſſ. cap. 4. *abigere* legit, quod in MS. invenerit *abjicere*. Sed *abjicere* idem eſſe quod *abigere* interdum dixerim. Marcell. Lib. XVI. p. 131. ed. Boxh. *Ut quotieſcunque concepiſſet, immaturum abjiceret partum.* At tu *abigeret* reponendum ibi forte cenſebis. Scio uſitatius eſſe. Servius ad Georg. III. 139. *Tunc enim diligentius tractandæ ſunt, ne abigant.* Verum *abjicere* pro *abigere* invenias apud Marcellin. etiam Lib. XV. p. 86. *Hunc per ſubſcriptionem abjicere ſede epiſcopali.* Et apud Hyginum Myth. cap. 120. *Abjectis miniſteriis, ipſa cœpit* &c. Etiam *projicere* de pariente dixit Lib. III. Interpres Abdiæ Babyl. *Crede nunc Jeſum Chriſtum filium Dei, & projice puerperium: Veruntamen mortuus* (leg. mortuum) *egredietur, quod indignè concepiſti. Hæc ut mulier credidit, mox egredientibus cunctis de cubiculo, projecit partum mortuum* &c. Nota & *puerperium* dici *fœtum*, ut in Vet. epigram. Catal. Pith. Lib. II. *Cauta quidem genitrix, noceant ne vulnera nato, Confirmat Stygio fonte puerperium.* Laertius in Ariſtippo p. 155. ed. Steph. Ἡ γὰρ τῶν Ἀθηναίων πόλις οὐ δυναμένη με φέρειν, ὥσπερ ἡ Σεμέλη τὸν Διόνυσον, ἐξέβαλε. Interpr. *Non ſecus ac Semele Dionyſium, expulit.* Rectius foret, *ejecit.* Dein malè *Dionyſium* vocat Bacchum pro *Dionyſo*: in quo errore & Fulgentius deprehenditur Lib. II. Myth. cap. 15. Ubi videndæ annotationes noſtræ.

b *In arborem ſui nominis*] Tzetzes in Lycophronem: Ὅθεν εἰς δένδρον αὐτὴν μετέβαλον, τὸ ἀπ' αὐτῆς λεγόμενον μύῤῥαν, ἤτοι σμύρναν Αἰολικῶς. Ita legendus ille locus, quem malè cum interpolat, tum deſcribit homo meus.

Ad

ginum perniciſſima erat, petentibus procis legem propoſuit, ejus conjugem futuram, qui ſe curſu pedum anteceſſiſſet, victo autem necem ſtatuit. Quam cum Hippomenes Megarei filius ex progenie Neptuni intenſo amore diligeret, nec [a] morem certaminis expaveſceret, Venerem in malis habuit auxilio. Nam [b] ex Amaſeno agro, qui eſt in inſulâ Cypro, ei tria mala aurea donavit, ut in curſu projiceret virgini: futurum enim ut cupiditate ejus [c] tardaretur impetus, ea dum peteret. Cujus monitis Hippomenes conſecutus victoriam, poſtea ingratus adverſus deam cognitus eſt. Itaque impulſu ejuſdem deæ, matris deûm lucum dum transgrediuntur, quem Echion terræ filius ſacraverat, non tenuerunt cupiditatem, quin adverſus religionem in ſacrato concubuere ſolo. Quam ob cauſſam à deâ in leones ſunt converſi: unde [d] deûm matri ex illo leones ſunt ſubjecti.

## *Fab.* XII.

Adonis ſupradictus, monitus à Venere quam vim feræ haberent, [a] non obtemperavit. Igitur is in venatione ab apro interimitur: cujus cruor ejuſdem deæ numine in florem purpurei coloris converſus eſt.

## *Fab.* XIII.

[a] Minthe Nympha in herbam mutata mentham, odio Pro-

### Ad FAB. XI.

a *Morem certaminis*] H. e. conditionem. Terentianus: *Mos certaminis & modus*. Barthius.

b *Ex Amaſeno agro*] Scribe, *Tamaſeo* cum Heinſ. ad Metam. Ovid. p. 278.

c *Tardaretur impetus, ea dum*] MS. & Vett. edd. *Ut cupiditate ejus tardaretur, dum peteret.* Scribendum eſſet, *cupiditate eorum.* Catal. Pith. Lib. IV. *Hæc poterant celeres pretio tardare puellas.* Sed alteram lectionem adſtruit Hygin. Myth. cap. 185. *Puella impetum alligavit.*

d *Deum matri*] MS. *Dea matri.* Forte, *Idea matri.* Vid. not. ad Myth. Hyg. cap. 291. & idem tibi, quod mihi, videbitur.

### Ad FAB. XII.

a *Non obtemperavit*] MS. & Venet. non agnoſcunt verba illa. Immo nec Micyllus, cujus editio exhibet, *Quam vim feræ haberent, igitur is (dum negligit hæc) ab* &c. Sed verba incluſa parentheſi procul dubio ab emendatore aliquo ſunt.

### Ad FAB. XIII.

a *Minthe Nympha*] Cocyti filia. Plinius Lib. XIX. cap. 8. *Menthæ nomen ſuavi-*

Proſerpinæ Cereris filiæ, quod cum patre conjuge ſuo concubuiſſet.

## *Fabulæ Lib.* XI.


I. Serpens in lapidem.
II. Thraciæ mulieres in arbores.
III. Contacta à Midâ & arena Pactoli in aurum.
IV. Midæ aures in aſini aures.
V. Cannæ vocales.
VI. Neptunus & Apollo in homines.
VII. Thetis Nympha in varias formas.
VIII. Dædalion in volucrem.
IX. Lupus in ſaxum.
X. Ceyx & Alcyone in aves ſui nominis.
XI. Æſacus in volucrem mergum.


## *Fab.* I.

Orpheus, [a] Oeagri fluminis & Calliopes Muſæ filius, cum habuiſſet conjugem nomine Eurydicen, & eam amiſiſſet, & cum ſine eâ ab inferis rediſſet, lege accepta à Plutone, ne talem dolorem [b] in alterâ experiretur, [c] puerilem amorem primus inſtituit. Quam ob cauſſam Threſſæ mulieres [d] inſtinctæ, in abditis locis ſolitudinem agentem, propter deſiderium conjugis, interfecerunt; [e] ſeparatumque caput ejus à reliquo corpore cum lyrâ in amnem

*vitas odoris apud Græcos mutavit, cum alioqui Mintha vocaretur, unde noſtri nomen declaraverunt.* Lege, *declinaverunt*, ut habent edd. Vett. Nam à *μίνθη* vel *μίνθα* Græcorum declinatum Latinum *mentha*. Dicitur & *μίνθος*. Schol. Ariſtoph. ad Act. II. ſc. I. *Μίνθον οἱ μὲν τὸ ἡδύοσμον. οἱ δὲ τὴν ἴυγγα* &c. Confer Strabon. Lib. VIII.

### Ad LIB. XI. FAB. I.

a *Oeagri fluminis*] Rex Thraciæ fuit. Vide Philargyr. ad Virg. Georg. IV. 523.

b *In alterâ*] *In aliâ* MS.

c *Puerilem amorem*] Vide Hyg. Aſtron. Lib. II. cap. 7. Sed Conon: *Ὀρφεὺς οὐ μετεδίδου αὐταῖς τῶν ὀργίων, τάχα μὲν καὶ κατ' ἄλλας προφάσεις.* In ſacris ſanè Bacchicis dilaceratus & carptus eſt, ut inter alios etiam Lactantius Firm. Lib. I. cap. 22. nobis narrat. Accedit huc, quod ſacrorum initia docuiſſe Græcos Orpheus referatur. Tatianus Aſſyrius Orat. contra Græc. *Ποίησιν μὲν γὰρ ἀσκεῖν καὶ ᾄδειν Ὀρφεὺς ὑμᾶς ἐδίδαξεν, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ μυεῖσθαι.*

d *Inſtinctæ*] H. e. furore percitæ. *Inſtinctus* eſt afflatus.

e *Separatumque ejus caput*] Servium vide ad laudatum modo Maronis locum. Conon. Narrat. 41. & Hygin. Aſtron. II. 7. Plutarch. libr. de Fluv. in Hebro longè aliter hæc narrat.

f *Vul-*

mnem Hebrum præcipitaverunt: per quem in mare delatum, & hinc in inſulam Lesbum, cum hic hæſiſſet in littore, ſerpenſque morſu ſanguinem lamberet, priusquam [f] vultus ejus appeteret, ab Apolline Jovis & Latonæ filio duratus in lapidem eſt.

## *Fab.* II.

[a] Thraciæ matronæ, quæ cædi interfuerant Orphei, à Libero ulciſcente æmulum ſcientiæ ſuæ, [b] in arbores varias abierunt.

## *Fab.* III.

Liber Thracia digreſſus cum Tmolum [a] montem Lydiæ comitatus Bacchis peteret, Silenus ei aufugit: quem Phryges captum ad Midam regem adduxerunt. Agnitus ab eo, exceptus eſt, & Libero advenienti redditus. [b] Quod ob beneficium [c] optandi deus veniam ei dedit; ſi quid vellet, à ſe peteret. [d] Ille ut quæque contigiſſet, aurum fierent: quod ei inutile fuit. Cui deus petenti ut reſtitueretur ſibi fecit. Juſſit enim ad flumen Pactolum per-

f *Vultus*] Ita MS. non *vultum*, ut edd. Emendatio, inquies, unius literæ. Ita eſt, ſed ideo non contemnenda. Litera una omiſſa corrupit etiam verſum Ariſtoph. Plut. act. I. ſc. I. vers. II. Ἰατρὸς ὢν καὶ μάντις, ὥς φασι σοφός. Leg. φασιν. Notum eſt ν addi interdum etiam ſequente conſonâ. Ariſtoph. ipſe act. II. ſc. 5. Παρὰ τῆς Ἐχέτης ἔξεστιν τοῦτο πυθέσθαι.

### Ad FAB. II.

a *Thraciæ matronæ*] *Ceæ* MS. & Venet.

b *In arbores varias*] *In varias ſpecies* MS. cum edd. Vett. Hyg. Myth. cap. 138. *Ut ſe in aliam ſpeciem commutaret.*

### Ad FAB. III.

a *Montem Lydiæ*] Ita repoſui ex MS. pro *Ciliciæ*, quod perperam edd. repræſentant. Vibius ſequeſter: *Tmolus Lydiæ, vino inſignis.* Idem cap. de Flum. *Hermus Lyciæ.* Leg. *Lydiæ.*

b *Quod ob beneficium*] MS. cum Vett. edd. *Et ob beneficium.* Forte, *id ob* &c.

c *Optandi deus veniam illi dedit*] Poteſtatem vel χάριν. Prudentius Hymn. ad Cereum: *Fit ligni veniâ mel velut Atticum.* Infr. Lib. XIV. fab. 4. *Optandi veniam tribuit.* Hyginus in hac Fabula Mythol. cap. 191. *De optandi dedit poteſtatem.* Salluſt. Jug. cap. 79. *Optionem Carthaginenſium fecerunt.* Victor Illuſtr. cap. 2. *Ei T. Tatius optionem muneris dedit.*

d *Ille ut quæque* &c.] Sic & Veneta cum MS. Micyllus dedit. *Ille ut quæque contigiſſet aurum fierent, petiit.* Forte, *Ille petiit, quæcunque contigiſſet, aurum fierent.* Non ignoro tamen *quæque* poſſe accipi pro *quæcunque.* Auſon. Ludo: *Pareto legi, quiſque legem ſanxeris.*

perveniret, ibique [e] ſe lavaret, & ſic rediret in priſtinum ſtatum: unde aqua aurei coloris [f] eſſe cœpit.

## *Fab.* IV.

Pan cum Tmolum montem Lydiæ frequentans fiſtulâ ſe oblectaret, elatus gloriâ agreſtium Nympharum, Apollinem in certamen devocavit. Judice ergo Tmolo, cujus mons erat, cum victoria Apollini eſſet adjudicata, Midæ regi [a] ſupradicto adſidenti ſoli diſplicuit. Quam ob cauſſam Apollo ob eandem ſtultitiam, quam & ſupra geſſerat in Liberi patris voluntate, [b] iratus, aures ejus aſininæ ut eſſent [c] ſempiterno effecit, cujus judicium [d] nulli rei facerent. Qui tamen fertur Midas eſſe matris magnæ filius. Sic enim cum Heſiodo conſentit Ovidius.

## *Fab.* V.

[a] Refert quoque deformitatem illius: quam cum veſte celaret, ut famulus vidit, neque eloqui poſſet, [b] quod ejuſdem dei mentem in aures haberet. [c] Qui rurſus obruta

e *Se lavaret*] Hæc lectio eſt à Rænerio. Venet. & Micyll. cum MS. *ſe ſupponeret*. Sed depravatum iſtud indubiè. Senſus flagitat, *ejuſque fonti ſe ſupponeret*, vel ſimile quid. Ita enim eſt apud Naſonem: *Spumigeroque tuum fonti, quà plurimus exit, Subde caput.*

f *Eſſe cœpit*] *Eſſet* MS. cum Venet. Forte, *extitit*.

### Ad FAB. IV.

a *Supradicto*] Cujus ſupra mentio facta. Lactant. Firm. Inſtit. Lib. VI. cap. 5. *In tertio ſupradicti operis libro oſtendit*. Salvian. de Provid. Lib. I. *Errorem ſupradictorum ſtatim in ipſo opere punivit*. Euagrius in vitâ Antonii: *Cum in unâ memoriâ ſupradictus frater eum clauſiſſet*. Anton. Auguſt. Itiner. *Provincia ſuprascripta ſtadia D.* Diviſim Plin. Hiſtor. Natur. Lib. VII. cap. 25. *Præter ſupra dicta*.

b *Iratus*] *Deus iratus* MS. & Veneta.

c *Sempiterno*] Solinus cap. 48. *Tenacibus foliis ſempiterno umbrantur*. Petron. Fragm. Trag. *Sempiterno nominabitur*. Cato apud Chariſ. Lib. II. *Ego mihi monumenta ſempiterno poſui, quæ cœpi.*

d *Nulli rei facerent*] Hæc eſt lectio Venet. ac Micyll. quibus & MS. conſentit, niſi quod *faceret* præfert. Rænerius, ut ſolet, etiam heic ſua ſcripſit.

### Ad FAB. V.

a *Refert quoque* &c.] Repræſentavi hoc argumentum, ut in MS. invenit Nob. Heinſius, una cum nævis ſuis. Rænerius maluit novum cudere.

b *Quod ejuſdem dei*] Ita cum Veneta etiam Micylliana. MS. liber pro *dei* exhibet *di*, ſuperpoſitâ virgulâ, ut non *dei*, ſed *domini* ſcripſiſſe videatur Lactantius.

c *Qui rurſus*] *Cui rurſus* Micyll. Latet aliquid, quod dies aliquando deteget.

Ad

ta arena arundines enatæ, agitatæque vento deformitatem Midæ indicarent.

## *Fab.* VI.

a Inter Sigeum Rhoeteumque promontoria, quo loco ara Jovis Panomphæi Phrygibus eſt conſecrata, Laomedon Capys filius cum Ilium poneret, Apollo ac Neptunus in homines verſi, operas ſuas b æſtimati ad exſtruendum murum addixerunt. Quibus perfectis, pactum aurum Laomedon negavit; ita tamen ut Neptunus perfidiâ regis offenſus in agros ejus mare mitteret, omneſque fructus obrueret. Supra quam pœnam coegit eum Heſionen filiam marinæ proſtituere belluæ. Quâ liberatâ ab Hercule, rurſus in fraude cognitus: equos enim, quos ob ſalutem virginis pactus erat, ei abnegavit: ideoque ille expugnato Ilio, Heſionen abreptam Telamoni, qui ſocius militiæ fuerat, copulavit.

## *Fab.* VII.

a Proteus cum Thetidi prædixiſſet, ſi vellet jugalis fieri, quod filium parente ſuo fortiorem procrearet, Jupiter incenſus pulchritudine eſt Nymphæ. Qui id ſibi ne accideret, concubitum ejus refugit, & in ſucceſſorem conjugii Peleum nepotem dedit: quem illa refugiens, modo in volucrem, modo in arborem, interdum

### Ad FAB. VI.

a *Inter Sigeum Rhœteumque*] Serv. ad Æn. II. 312. *Duo ſunt Trojæ promontoria, Rhœteum & Sigeum: quod dictum eſt propter Herculis taciturnitatem, qui prohibitus hoſpitio Laomedontis ſimulavit abſceſſum, & inde contra Trojam per ſilentium venit, quod eſt* σιγή. Inter quatuor Idæ promontoria numerat Nicandri Scholiaſtes pag. 67. Ed. Soter. Κορυφαὶ, inquit, ὑψηλαὶ ἐξοχαὶ τῆς Ἴδης τέσσαρες, Φαλάκρα, Λεκτὸν, Γάργαρον, Σίγειον. Tria tantum facit Scholiaſt. Hom. ad Iliad. Θ. vers. 48. Τρία δὲ εἰσιν ἀκρωτήρια τῆς Ἴδης, Λεκτὸν, Γάργαρον, Φαλάκρη. Lucem hæc afferunt verbis Heſychii: Λεκτὸν, εἰς σημεῖον, ἢ ἀκρωτήριον.

b *Æſtimati*] Ita & Venet. Sed Micyll. *æſtimato*. Latet & heic aliquid. Forte *æſtuanti*. quod ſuſcepta creviſſe labore difficili dicat Naſo.

### Ad FAB. VII.

a *Proteus cum* &c.] Ita & Venet. cum Micyll. Sed MS. principium hoc paullo aliter exhibet. *Proteus cum Thetidi præcepiſſet, ſi voluiſſet jugalis fore, ut filium parente fortiorem procrearet.* Putes ſcripſiſſe, *prædixiſſet, ſi voluiſſet jugalis fieri, fore, ut filium parente* &c.

b *Pe-*

dum in tigrim converſa, cum eluderet, b Peleus Neptunum oravit, ut opem ſibi ferret: qui cum Proteo preces ejus commendaret, ille emergens è mari Peleo mandavit, ut quieſcenti Thetidi meridiano calore inſidiaretur, eamque vinculis illigatam aggravaret; & quamvis in mille figuras converteretur, ne dimitteret, donec in priſtinam rediiſſet formam. Sicque c illa potitus, Achilleſque Græcorum fortiſſimus procreatus eſt.

## *Fab.* VIII.

Peleus, fratre Phoco interempto, profugus Trachina a ad Ceyca Luciferi filium in hoſpitium venit. Hic accepit Dædalionis filiam Chionen ſpecioſiſſimam fuiſſe: hanc à Mercurio per quietem b oppreſſam: item ab Apolline in anum converſo. Horum altero Autolycum furaciſſimum, qui ex albis nigra, & ex nigris alba faciebat, procreatum: c ex Apolline item Philammona ſtudioſiſſimum citharæ. Hanc etiam gloriantem, quod cum talibus concubuiſſet deis, Dianæ pulchritudini ſe prætuliſſe. Confeſtim itaque illam, ut debuit, procacem ejus linguam ſagittâ incidiſſe, atque ex eo vulnere confeſtim in-

b *Peleus Neptunum*] Sic & Venet. cum Micyll. Sed MS. *Peleus adorato Neptuno, ut opem in amorem ſibi ferret, Proteo mandavit preces ejus, qui ſe mari emerſerat, ac Peleo mandavit* &c. Quam lectionem minus improbabis, ſi ante inſpexeris, quæ ad Hyg. Myth. cap. 8. annotavi.

c *Illâ potitus* &c.] Tzetzes in Lycophron. p. 37. Καλὰ δὲ Εὐριπίδην ὅτι διακορευθεῖσα ἡ Θέτις ὑπὸ Πηλέως μετήλλαττεν ἑαυτὴν, ὡς ὁ Πρωτεὺς, εἰς διαφόρους εἰδέας. Ἐπεὶ δὲ κατέσχον αὐτὴν ἐν σηπίας μορφῇ, καὶ ἐμίγη αὐτῇ, ὅθεν καὶ σηπίας χωρίον Μαγνησίας Θετταλικῆς. Cæterum quæri heic non injuriâ poſſit, ſi dea Thetis, cur inſidias ſibi ſtrui divinare nequiverit. Quid reſpondere debeas, docebit te Homeri Scholiaſtes ad Iliad. N. vers. 521. Ἐζήτηται δὲ, πῶς θεὸς ὢν Ἄρης οὐκ εἶδε περὶ τοῦ υἱοῦ; Ῥητέον οὖν, ὅτι παρὰ τῷ ποιητῇ οἱ θεοὶ, σωματικῶς λαμβανόμενοι, ἀνθρωποειδῶς εἰσάγονται, καὶ ἀθανασίᾳ μόνον διαφέροντες ἀνθρώπων, τοῖς αὐτοῖς ἐνέχονται πάθεσι.

### Ad FAB. VIII.

a *Ad Ceyca*] Antoninus cap. 38. ad Eurytionem Iri filium perveniſſe narrat. Facere cum Antonino Lycophronis Scholiaſten quod annotat Vir Cl. fruſtra quæſivi. Pag. 37. ed. Steph. legas: Ὁ δὲ Πηλεὺς κατὰ Φερεκύδην καθαίρεται ὑπὸ Εὐρύτου τοῦ Ἄκτορος, καὶ θυγατέρα Ἀντιγόνην λαμβάνει. Ridiculum eſt, quod ex eodem deſcripſit idem, Pſamathen fuiſſe *μίαν* Ἐριννύων. Legendum enim utique ἐκ Ψαμάθης μιᾶς τῶν Νηρείδων. Locus exſtat paginâ modo adductâ. Apollonius Lib. 1. vers. 71. Antonino conſentit; ubi conſulendus ſcholiaſtes, ut & ad vers. 224. Schol. Pind. ad Nem. od. 4.

b *Oppreſſam*] Lego *compreſſam*.

c *Ex Apolline item*] Malim, *autem*.

Ad

interemptam. Quâ calamitate Dædalion cum ſe eodem rogo vellet conſumi, neque eum proximi paterentur, ut furiis inſtinctus montem Parnaſſum petiiſſet, & ſe præcipitaſſet, antequam radicem montis contingeret, ab Apolline in accipitrem eſſe converſum.

## *Fab.* IX.

Anetor paſtor armentorum, [a] quæ Peleus ad Ceyca perduxerat, indicatà lupo, cui obſiſti nequiret, cuſtodes interimi. Qui ut intellexit Nereidis irâ id ſibi accidere, quod Phocus eâ ætate Æaco genitus à ſe interiiſſet, & id [b] precibus potius, quam ultione, eſſe ſedandum, ſuppliciter ab eâ petit, ne ultra [c] perſequeretur admiſſum. Quæ aliquando [d] Thetidis ſororis mota precibus, ne amplius fera armenta petens ſæviret, in ſaxi eam figuram convertit.

## *Fab.* X.

Ceyx Luciferi filius, prodigiis agitatus, Miletum ad oraculum Apollinis, quoniam Delphos Phorbas cum Phlegyis infeſtabat, contendit, conjugique Halcyonæ Æoli filiæ tardanti profectionem ob deſiderium affirmat, intra alterum menſem ſe reverſurum: quod ut non poſſet præſtare, naufragio vitam amiſit. Cujus adventum cum illa deſideraret, non reſpondentem tempori deſtinato, & in dies graviſſimo luctu afficeretur, miſericordiâ Junonis, quam [a] aſſiduis precibus fatigabat, per quietem ſomnus ad indicium faciendum filium ipſius Morphea imitatorem figurarum mittere juſſus, cujus frater à diis

### Ad FAB. IX.

a *Qua Peleus*] Ita rectè Rænerius. Perperam *quem Peleus* Venet. & Micyll. Vide Anton. Liberal. cap. 38.

b *Precibus potius*] *Precibus magis* Micyll. Sed MS. cum Venet. *Id precibus quam ultione.* Nota eſt ellipſis Græciſſans. Homerus: Βέλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι. Sed hæc talia cum obvia cuivis ſunt, tum congeſta à plurimis, etiam à nobis non uno loco ad Fulgentium.

c *Perſequeretur admiſſum*] Ita repoſui ex MS. Perperam editi *proſequeretur.* Vide not. ad Mythol. cap. 58.

d *Thetidis*] MS. & Veneta *Thetis.* Quod quomodo defendi poſſit, diſces ex iis, quæ dixi ad Hyg. Myth. cap. 10.

### Ad FAB. X.

a *Aſſiduis precibus*] Ita repoſui ex MS. Perperam *ſuis* vel *ipſius* Edd.

b *Ex-*

diis Icelus, ab hominibus Phobetor appellatur, & alter, qui in varias figuras abire ſolitus eſt, Phantaſus. Ille igitur Trachinem ad Halcyonen miſſus eſt, quæ ex eo conjugem comperit interiiſſe. [b] Excuſſo ergo ſopore, lumen inferri juſſit. Noviſſimè ad littus decurrit, [c] ubi illum dimiſerat. Et ut naufragi examine corpus [d] fluctuare proximo littore perſpexit, in figuram volucris Æolis ceſſit, quæ ab ejus nomine vocatur. In eandem ſpeciem corpus Ceycis eſt verſum. Hæ volucres hyberno tempore per ſeptem dies [e] in mare nidum ponunt, pulloſque, qui caſus [f] ſuorum majorum deplorent, in littore exponunt.

## *Fab.* XI.

Æſacus natus Priami, ex [a] Alyxothoe [b] Cebreni amnis filia

b *Excuſſo ergo ſopore*] Leg. *excuſſa* cum Nob. Heinſ. Ovid. Faſt. *Excutitur ſomno ſtultè pia mater.* O locum ✠ a occupavit etiam apud Iſidor. Orig. Lib. xx. cap. 16. *Character eſt ferrum coloratum, quo nota pecudibus inuruntur.* Leg. *caloratum* h. e. calefactum, ignitum. *Calorare* dictum eſt ut *vaporare*, *ſaporare*, *ſoporare* & ſexcenta alia. Fulgent. Lib. III. cap. 4. *Calorata juventutis igniculus.*

c *Ubi illum*] *Unde illum* MS.

d *Fluctuare*] *Fluctuari* MS. cum Edd. Vett.

e *In mare*] Ita & Venet. ac Micyll. cum MS. *ἀρχαϊκῶς*. Catull. carm. 4. *Quum veniret à mare.* Ovid. Ib. *Et ſummam Libyco de mare carpat aquam.* Horat. Lib. I. epiſt. 16. vers. 30. *Quum pateris ſapiens emendatuſque vocari. Reſpondeſne tuo, dic ſodes, nomine?* Malè interpretantur verſum poſteriorem. Sententia eſt: *Dic ſodes, eſne revera is, qui diceris? eſne par nomini illi, quo pateris te vocari?* Tò *nomine* dandi caſu accipiendum. Propert. Lib. I. el. 8. *Nam me non ullæ poterunt corrumpere, de te Quin ego, vita, tuo lumine acerba querar.* Vide ibi Scaligerum. Admonuit me locus Horat. alterius, qui legitur in Collat. Leg. Ruffin. Tit. II. de Atroci Injuriâ: *Ut neceſſe habeat aut unam nomine ſuo rem deſtinare* &c. Volebat Pithœus, *nomine ſuo rem deſignare.* Fruſtra. Non venit ei in mentem etiam *deſtinare* eodem ſignificatu interdum uſurpari. Curt. Lib. IV. cap. 8. *Quum rex urbis futuræ muros polenta, ut Macedonum mos eſt, deſtinaſſet.* Vide ibi Freinshemium.

f *Suorum majorum*] *Suorum malorum* MS.

### Ad FAB. XI.

a *Alyxothoe*] MS. *Alyxiroe*. Unde *Alexirhoë* facit Nob. Heinſius. Adi ejus animadverſiones in Ovid. Met. pag. 306. Aliter Apollodorus Lib. III. cap. XI. *Podarces cognomento Priamus regnum tenuit, ac primum conjugem Meropis filiam nomine Ariſbam ſibi conjungavit, ex quâ Æſacum filium creat: cui Aſterope Cebrenis filia nupſit, quam cum mortuam nimio luctu defleret, in mergum avem mutatus eſt.* Corrigendus ergo Servius ad Æn. IX. vers. 262. *Dicta eſt Ariſba à Meropis vel Macarei filia, quam primum Paris in conjugio habuit.* An ſcribendum *Priamus*? Certè corruptè ad Æn. IV. vers. 254. *Iſacus* editum pro *Æſacus*. Verum priorem locum Servii ſanum eſſe diſcas ex Stephano in Ἀρίσβη. Ἔστιν, inquit, ἑτέρα ἐν Λέσβῳ ἀπὸ Ἀρίσβης τῆς Μάκαρος θυγατρός. Ἔφορος δὲ Μέροπος αὐτὴν γενεαλογεῖ, ἣ πρότην Ἀλέξανδρον τοῦ Πριάμου γαμηθῆναι. Ἡρόδοτος δὲ καὶ Ἰάζων Ἀρίσβην καλεῖ. Vertit interpres, *Herodotus & Iazon Ariſben vocat.* Perperam. Ἰάζων eſt *Ionicè loquens.*

b *Cebreni amnis*] Ita & Veneta, *Cebre-*

filia ſub monte Idâ furtim editus, urbanum apparatum [c]cultumque cum ſylvis & labori poſtpoſuiſſet, incidit in conſpectum Heſperies Nymphæ: cujus captus pulchritudine, dum fugientem perſequitur, cauſſa interemptus extitit. Confuſa enim timore per ignorantiam ſerpentem calce preſſit, cujus morſu ſtricta concidit. Ejus deſiderio Æſacus, ne diutius dolorem ſentiret, è monte in ſubjectum pelagus ſe præcipitavit: qui priuſquam mergeretur, in avem ceſſit. [d] *Hæc æquora amat, nomenque mergi tenet, quia amne mergitur illo.*

## *Fabulæ Lib.* XII.


I. Serpens in lapidem.
II. Iphigenia in cervam.
III. Cycnus in avem.
IV. Cænis in virum invulnerabilem.
V. Periclymenus in varias figuras.
VI. Apollo in Alexandrum.


## *Fab.* I. & II.

Agamemnon Atrei & [a] Æropes filius, dux Achivorum, cum in Aulide [b] Jovi ſacra miniſtraret, conſpexit draconem in arbore, quæ impendebat aræ, lapſum ad nidum volucris: cujus octo pullis conſumptis ab eodem ſerpente, noviſſimè etiam circumvolante matre aquilâ, ipſe

*brenidis* Micyll. Scribe, *Cebrenis* ex Apollodoro, in quo Κεβρῆνος. Contrario vitio infectus eſt Sext. Rufus Brev. cap. 28. *Ut hoſtis ſollicitudinem demeret.* Leg. *hoſti.* Etiam Nepos, ut videtur in Hannib. cap. 6. *In propinquis urbis montibus moratus eſt.* An non *propinquis urbi?* Sed retrahit nos Salluſt. Jug. cap. 48. *Præter fluminis propinqua loca.*

c *Cultumque*] Ita rectè MS. cum Micyll. Malè Veneta & Ræner. *conſultumque.*

d *Hæc æquora* &c.] Ita cum Ræner. etiam Micyll. ac Veneta. Sed non agnoſcit iſta MS. Facile alioqui corrigendum quiſque videat, *Hæc æquor amat, nomenque mergi tenet, quia mergitur illo.* Verſus ultimus hujus libri undecimi Metam. eſt: *Æquor amat, nomenque manet, quia mergitur illo.* Vel, ut Nob. Heinſ. editio exhibet, *quia mergitur, illi.*

### Ad LIB. XII. FAB. I. II.

a *Æropes*] Ita rectè Micyll. Malè *Europes* Venet. & Ræner. *Æropes* MS. Vide not. ad Hyg. Myth. cap. 86.

b *Jovi ſacra*] Jovis MS. Vide not. ad Myth. Hyg. cap. 86. ubi habes, *Sacra deæ Veneris per aliquot annos non fecerat.*

c *In*

ipſe converſus in ſaxum eſt. Quorum prodigio Calchas Theſtoris filius reſpondit, per novem annos [c] in Troadem dimicaturos; decimo autem Ilio potituros. Fertur autem portus Bœotiæ hic eſſe, ubi mille naves adverſis tempeſtatibus ſtetiſſent. Morantibus enim Achivis, reſpondetur à Calchante, non ante claſſes poſſe moveri, quam Iphigeniam pater immolaſſet. Quæ cum pro re communi ad aram eſſet applicata, inter ſacrificandum obductis nubibus à Dianâ rapta eſt, & pro eâ ſuppoſita cerva.

## *Fab.* III.

Fama cum per orbem Grajorum adventus ad expugnandum Ilium veniſſet, & in Troade claſſes apparuiſſent, primus in congreſſu bellantium Proteſilaus Iphicli filius ab Hectore eſt interemptus. Dein noviſſimè Cycnum Neptuni filium, qui nullo telo interimi poterat, Achilles, cum diu in certamine victoriæ contentio eſſet, & fruſtra in eum tela eminus jaceret, Menete Lycio prius interempto, ſtricto enſe perſequens, præcipitatum ſupra ſaxum eliſo gutture preſſit. Qui priuſquam ſpoliaretur armis ab eo, Neptunus eum parens in volucrem ejuſdem nominis contulit, ne nominis aboleretur perpetuitas.

## *Fab.* IV.

Superato Cycno, inter epulas Achilles cæterique Achivûm admirantur corporis duritiam, quod toties haſta à corpore ejus eſſet repulſa: quæ admiratio à Neſtore ſene doctiſſimo ſpecioſiore exemplo infirmatur. Retulit enim ſuâ ætate Cænim Elati filiam fuiſſe, quæ propter pulchritudinem à Neptuno compreſſa ſit, datâ veniâ ob injuriam, ut in virum mutata nullo telo interfici poſſet.

[a] Hic

c *In Troadem*] Ita rectè cum MS, Venet. & Micyll. Perperam *in Troade* Rænerius. Juſtin. Lib. XLIII. 5. *In Hiſpaniam tunc temporis bellum gerentem.* Et Lib. III. cap. I. *Bello in Græciam infeliciter geſto.*

Ad

[a] Hic cum Pirithoi Ixionis filii nuptiis intereſſet, ductâ Hippodamiâ, & Eurytus inter Centauros, vino incitatus, in nuptam novam impetum feciſſet, cæteri proſiluere Lapithæ atque Centauri, nuptias frequentantes; ideoque cum cædes maxima eſſet exorta, plurimique ex utraque parte ob raptum matronarum conlidiſſent, eo quod inviolabilis iſte reſtaret, ab univerſis, qui ex cæde reliqui fuerunt, noviſſimè impetu facto, congeſtiſque in eum arborum truncis, ſpiritum reddere [b] coactus eſt. Tamen non immemor Deus Neptunus, à quo ſpecioſum munus acceperat, [c] ſupradictum in volucrem ſui nominis transfiguravit.

## *Fab.* V.

Periclymenus à Neptuno acceptâ poteſtate, ut ſe in varias figuras transverteret, cum adverſus Herculem dimicaſſet, & eum varietate formarum vellet eludere, in aquilam transfiguratus eſt: quam ille advolantem ſibi, & in altitudinem ſe aeris efferentem, noviſſimè ſagittâ trajectam interemit.

## *Fab.* VI.

Neptunus graviter ferens Cycnum filium ſuum ab Achille occidiſſe, & Hectorem defenſorem operum, quæ ipſe poſuiſſet; ab Apolline ſocio laboris petit, quoniam ſibi non daretur, ut cominus cum eo congredi poſſet, ut ultor exiſteret. At ille auditis precibus ejus, [a] immiſtus

### Ad FAB. IV.

a *Hic cum Pirithoi Ixionis*] MS. *Huic enim Pirithoum Ixionis filium nuptui* &c.

b *Coactus eſt*] *Coactum* MS.

c *Supradictum*] Forte *Cycnum ſupradictum*. Nam de Cycno, non de Cæneo hæc dicuntur. Perperam ergo in lemmatis fabularum Micyllus, *Cæneus in avem*; vel *Cænis in avem*, ut eſt in Veneta. *Supradictum* ſic ſatis Latine dici, de quo jam facta ſit mentio, oſtendi ad fab. 4. Lib. XI. At non tam bonæ notæ *prædictus*, quo cum barbaris etiam utitur Primaſius in Prolog. Comment. in Apocalypſ. *Ejus conſilium ſequens utilitatem mox prædictam invenit.* Quod apud Vellejum cum aliis locis compluribus, tum & Lib. I. cap. 4. legitur, *ut prædiximus*, id ei obtruſum procul dubio à malâ manu.

### Ad FAB. VI.

a *Immiſtus acie*] Pro *aciei* ἀποκοπῇ. Salluſt. apud Probum in Catholicis; *Dubitavit acie pars*: Idem Jugurth. cap. 16. *Uti famæ, fide, poſtremo omnibus* re-

ſtus acie, nullique conſpicuus, arcum Alexandri in Achillem convertit, ut ſagittas in eum dirigere poſſet; talumque ([b] quod fuit in corpore ejus mortale) percuſſit, & interemit.

## *Fabulæ Lib.* XIII.

I. Ajacis cruor in florem purpureum.
II. Hecuba in canem.
III. Memnonis cineres in aves.
IV. Anii filiæ in columbas.
V. Orionis filiæ in coronas.
VI. Ambracius in ſaxum.
VII. Moloſſi filii in aves.
VIII. Acis in flumen.
IX. Glaucus in deum marinum.

## *Fab.* I.

Achille ab Alexandro occiſo, arma cum peterentur ab Ajace, quia frater patruelis eſſet, & Ulyſſe, qui ſe conſilio potiorem ac virtute [a] judicaret: placuit principibus, ut utriuſque geſta erga rempublicam in bello perpenderentur, & digniori propoſitum præmium cum cauſſâ ab univerſo exercitu tribueretur. Cum itaque in conſpectu omnium Ajax virtutes ſuas, quibus Græcos juviſſet, retuliſſet, & Ulyſſes conſilia ſua, quibus [b] commu-

*rebus ſuis commodum regis anteferret.* Ita legere malim, quam *fama, fide*, vel *famæ, fidei*, ut edd. hactenus prætulerunt. Horat. Lib. I. Sat. 3. 95. *Prodiderit commiſſa fide.* Plaut. Aulul. IV. 6. *Fide cenſebam maximam multo fidem eſſe.* Ovid. III. Metam. fab 5. *Prima fide vociſque ratæ tentamina ſumſit.* Et VI. Faſt. *Utque fide pignus dextras utriuſque popoſcit.*

b *Quod fuit in corpore ejus mortale*] Ita rectè Venet. & Micyll. Confirmatque eam lectionem MS. Confer quæ ſcripſi ad Fulg. Mythol. cap. 8. Lib. II.

### Ad LIB. XIII. FAB. I.

a *Judicaret*] *Indicaret* MS. & Veneta.

b *Communem rempublicam*] Inanis tautologia hæc eſt. Libenter deletum vellem τὸ *publicam*. Supr. Lib. XII. fab. I. *Quæ cum pro re communi ad aram eſſet applicata. Commune* appellat Horat. Lib. II. od. 15. *Privatus illis cenſus erat brevis, Commune magnum.* Cicero Verr. III. *Commune Miliadum.* Ubi Aſconius, *Mirè, commune, rempublicam.* Etiam Græci τὸ κοινὸν vocant, vel τὰ κοινὰ. Ariſtoph. Plut. Act. II. ſc. 5. Πλουτήσαντες ἀπὸ τῶν κοινῶν &c.

c *Ad-*

munem rempublicam juviſſet, duces quoque [c]adduxiſſet; noviſſimè ſignum Minervæ fatale, quod ille ſuſtuliſſet, oſtendit. Quo Graji moti, cum ante [d]orationem ejuſdem perculſi ſtuperent, ab Ajace arma abjudicata ſunt & Ulyſſi data. Quâ ille contumeliâ accenſus, incubuit enſi; ex cujus cruore flos purpureus ſimilis hyacinthi natus eſt.

## *Fab.* II.

Ulyſſes poſtquam Philoctetæ ſagittas, ipſo comitante, in caſtra Grajorum pertulit, quibus Ilium captum eſt, præda dives Hecuba Priami conjux Ulyſſi [a]ſorte ceſſit; quæ noviſſimè acerbitatibus interitum Aſtyanactis & Polyxenæ, quæ in buſtis Achillis fuerat interempta, mœrens, [b]claſſe in Thraciam cum eſſet appulſa, ex reliquis liberis, [c]qui reſtabant orbæ, Polydorum, apud Polymeſtora qui quondam fuerat educatus, putabat incolumem manere: quæ dum ſpatiatur in littore, animadvertit eum exanguem è fluctibus [d]in aridam ejectum. Polymeſtor autem

c *Adduxiſſet*] *Adauxiſſet* MS.

d *Orationem ejuſdem*] Edd. *oratione.* Sed alterum non dubitavi reponere ex MS. Virgil. Æn. II. vers. 31. *Pars ſtupet innuptæ donum exitiale Minervæ.*

### Ad FAB. II.

a *Sorte ceſſit*] Ita rectè cum MS. Micylliana. Malè *forte* Ræn. & Veneta. Virgil. Æn. I. vers. 142. *Non illi imperium pelagi, ſævumque tridentem, Sed mihi ſorte datum.* Vellej. Lib. II. 18. *Sorte obvenit Sullæ Aſiæ provincia.* Albricus cap. 2. *Cui cœlum & cœli regnum in ſortem ceſſit.* Cedere autem eleganter dicitur quod nobis obtingit. Horat. III. od. 20. *Grande certamen, tibi præda cedat Major, an illi.* Juſtin. XIII. 4. *Summus caſtrorum tribunatus Seleuco Antiochi filio ceſſit.* Lib. XXXVIII. 3. *Homines & quæcunque auferri poſſent, Tigrani cederent.*

b *Claſſe in Thraciam*] *Claſſe Thraciæ* MS. cum Venet. & Micyllianâ. Et vereor ne fruſtra illam lectionem mutaverit. Primaſius in cap. I. Apocal. Joan. *A Domitiano Cæſare exilio miſſus, & metallo damnatus.* Adde annotata à nobis ad Hygini Mythol. cap. 15. & 108.

c *Qui reſtabant*] *Reſtabant orbæ.* Micyll. & Veneta. Optimè proculdubio.

d *In aridam ejectum*] Ita repoſui ex MS. pro *dejectum.* Ter. Andr. I. 3. *Ibi tum hanc ejectam Chryſidis Patrem recepiſſe orbam* &c. Curt. IX. 10. *Belluarum, quas fluctus ejicit, carne veſcuntur.* Quod autem *arida* pro littore vel terrâ ponitur, id ſapit phraſin ſacræ ſcripturæ. Geneſ. cap. I. vers. 9. *Congregentur aquæ, quæ ſunt ſub cœlo, in locum unum, & appareat arida.* Et vers. 10. *Et vocavit Deus aridam terram.* Exod. cap. IV. vers. 9. *Sume aquam fluminis, & effunde eam ſuper aridam.* Abſolutè τὴν ξηρὰν vocant etiam οἱ ό. Cæterum periodus ſequens in MS. ita concepta erat: *Is autem propter aurum, quod cum infante Polydoro traditum fuerat, itaque avaritiâ ductus eum interfecit Polymeſtor.*

tem propter aurum, quod cum infante Polydoro ei traditum fuerat, avaritiâ ductus, cum interfecit. Et ut indicia quoque facinoris celari poſſent, eum [e] in profundum præcipitavit. Quod cum Hecuba ſupradicta Ciſſei filia comperit, per pollicitationem curavit ut perveniret ad Polymeſtorem, dicens ſe velle adjicere ſuper quod ante dederat, aurum, quo facilius nati celarentur indicia. Et tyrannus verum eſſe exiſtimans, petenti ſecretum colloquium dedit. Hecuba nacta locum, lumina ei abſtulit: quam Thraces dum perſequuntur ſaxis, [f] verſa eſt in canis figuram.

## *Fab.* III.

Memnon, Tithoni & Auroræ filius, Priamo ferens auxilium, ab Achille occiditur. Mater ergo precibus pro aſſiduo officio inducendæ lucis ab Jove impetrat, ut, [a] in cineres ejus adusto rogo, ſorores in volucres convertantur, Memnonides nomine. Quæ memores belli, [b] quotannis ad ſepulcrum ejus conveniunt, & inter ſe dimicantes ſanguine ſuo manibus ejus frequentes parentant. Et ipſa mater ejus matutinis temporibus lacrymas deſiderio filii ſui Memnonis [c] transmutat in rorem: [d] quod

e *In profundum*] *In profundo* MS. Conſule not. ad Fulgent. Lib. I. cap. 2. Hyg. Myth. cap. 92. Aſtron. II. 40.

f *Verſa eſt in canis figuram*] Vide Hyg. Mythol. cap. III. & quæ ibi annoto. De Cynoſſemate porro Polluc. Lib. v. cap. 5. Paullo ſuperius *id tyrannus* aptius fore videtur, quam *& tyrannus*.

### Ad FAB. III.

a *In cineres* &c.] Ita MS. Sed falſum hoc. Memnonis ſocios in has aves verſos tradit quidem Q. Smyrnæus Lib. II. Sed qui de ſororibus ejus hoc tradat, fruſtra quæras. Veneta & Micyll. heic exhibent, *ut favillæ ejus adusto rogo pariterque ſorores in volucres* &c. Quæ nata ſunt ex malè intellectis verbis poëtæ: *Mox vera volucris Inſonuit pennis, pariter ſonuere ſorores.*

b *Quotannis*] Ita & Plinius Lib. x. cap. 26. Ælian. v. I. Iſidorus autem Lib. XII. 7. *quinto quoque anno.* Sed ille confundit hiſtorias, & ex Æthiopiâ præterea Ægyptum facit. Vide tu Plinium.

c *Transmutat in rorem*] Servius ad Æn. I. 493. *Quia Tithonus frater Laomedontis raptus ab Aurora filium ſuum Memnonem ex ipſâ progenitum, inlectus dono votis aureæ, Priamo ad Trojæ miſit auxilium, qui congreſſus cum Achille, ab eo eſt interemptus, cujus mortem mater Aurora hodieque matutino rore flere dicitur.* Pro *votis aureæ* lege *vitis aureæ*. Meminit ejus vitis etiàm Scholiaſtes Juvenalis ad Sat. VI. vers. 652. Hem tibi hominis verba: *Eriphyle uxor Euryphili, filii Telephi: qui Telephus cum veniſſet ad auxilium Priamo, plagatus eſt ab Achille, & cum non poſſet curari ſortitus eſt ab Achille ſe ſolo poſſe curari. Venit ſupplex: petit ſe curari, promiſſo hoc, ut nunquam jam auxilium ferat Trojanis, nec ipſe, nec de ſuis aliquis. Curatus eſt, receſſit. Poſt mor-*

tem

[d] quod tamen monumentum in Phrygiâ conſtituit patruus ejus, ut Heſiodus vult.

## *Fab.* IV.

Æneas cum patre Anchiſe & filio Aſcanio profugus, Delphos venit. Hic ab Anio ſacerdote Apollinis recipitur hoſpitio, quibus indicat [a] quinque ſe filiorum parentem orbum relictum. Andrum enim filium, à quo Andros inſula, reliquiſſe patriam narrat. Huic ut Apollo dederit augurium, ſic Liberum dediſſe virginibus, ut contacta manibus earum in ſegetem, vinum, oleumque verterentur. Eas Agamemnon, ut cœleſti munere [b] exercitum aleret, cum vellet abducere, in inſulam eandem Andron profugiſſe. Hinc rurſus ne vinculis illigatæ raperentur potentiâ regis Agamemnonis, Liberi numen effecit ob miſericordiam & muneris ſui cauſſam, ut in columbarum ſpeciem transferrentur.



*tem hujus filius Euryphilus vir fortis fuit. Hunc ſæpe ad auxilium petit Priamus, ille negavit, monitus ſcilicet à patre ſuo. Ergo cum non poſſet aliter Priamus eum ſollicitare, fecit vitem ex auro, & miſit ad uxorem ejus Eriphylen. Hæc accepto munere tanto, marito perſuaſit. Venit in Trojam auxilium ferens. Hunc occidit Pyrrhus filius Achillis.* Furypylum (ita enim ſcribendum) Telephi filium fuiſſe etiam alii tradidere: ſed Eriphylen illam, cujus tam frequens apud poetas & mythographos mentio fit, ejus fuiſſe conjugem, id vero falſum eſt. *Plagari* ab hoc homine pro *vulnerari* vides uſurpari. Mira barbarorum licentia eſt in verbis iſtiuſmodi fingendis. Ejuſdem farinæ eſt *humanari*, quod apud interpretem Concilii Epheſini inveni nuper & miratus ſum, *Et humanatus, inquit, eſt & paſſus* &c. Unde *inhumanatio* dicitur ἐνανθρώπησις Epiſcopis Galatiæ in Epiſt. ad Leonem Auguſtum. Non minus audax eſt *auguriare* pro οἰωνοσκοπεῖν. Auctor Vit. Apollin. *Numquid iſte eſt, in quo auguriatis?* Cæterum quod ſequitur *ſortitus eſt*, pro *ſortem accepit*, ſuam habet venerem. *Sortem tollere* eo ſenſu dixit Hyginus Mythol. cap. 88. de eo, qui oraculum conſulit, aut ſortem petit. Uſus eadem phraſi Licinius Ruffin. Collat. Leg. Tit. xv. *Non inveniatur in te, qui luſtret filium tuum aut filiam tuam, nec divinitus apud quem ſortes tollat.* Vulg. Interp. *qui ariolos ſciſcitetur* Deut. xviii.

d *Quod tamen*] Ita quidem edd. omnes. Legendum tamen putem *cui tamen* &c.

### Ad FAB. IV.

a *Quinque ſe filiorum*] Ita reſcribere non ſum veritus, quanquam *filiarum* habuit MS. ut & Micyll. cum Venerá. Denominatio fit à potiori. Illuſtravimus abunde eam loquendi rationem ad Hyg. Myth. cap. 159. & Fulg. Lib. 1. cap. 2. Ranerius cum eam non caperet, ridiculè interpolavit. Firmat noſtram emendationem Naſo ipſe vers. 645. *Natorum vidiſſe quinque parentem.*

b *Exercitum aleret*] *Alerent* MS. Rectè. Vide Naſon. vers. 659. in hac fabulâ. Corruptus in eâdem Servius ad Æn. iii. vers. 80. *Anius autem rex Deli, Apollinis filius, cum trium filiarum eſſet parens, ne unius tantum Dei eſſet totas * auxilio filia numini Liberi pa-*

## *Fab.* V.

Diſcedentes ab Anio Anchiſes & Æneas, invicem munera dant & accipiunt. In quibus crater fuit Æneæ datus ab [a] Alcone Lydio cœlatus. Anius autem à Therſe Bœotio acceperat: in quo [b] ſculptæ erant Thebæ & Orionis filiæ, quæ pro populo Thebano paſſæ erant immolari. [c] Et harum proci cum cineribus adusti eſſent, duo adoleſcentes inde increverunt; qui & [d] virginum nomine coronæ ſunt nominati.

## *Fab.* VI.

*tris devovit, qui parem ei gratiam reddens, effecit, ut quidquid una attigiſſet verteretur in fruges, altera in vinum, tertia in oleum* &c. Tolle aſteriſcum & reſcribe, *eſſet tutus auxilio, filias numini* &c. Non parum lucis hiſtoriæ huic adſerunt, quæ Tzetzes ſcribit ad Lycophron. pag. 96. Ed. Steph. Σταφύλου τοῦ ἐκ Διονύσου θυγάτηρ γίνεται Ῥοιώ, ᾗ ἐμίγη Ἀπόλλων. γνοὺς δὲ τοῦτο ὁ Στάφυλος, βαλὼν εἰς λάρνακα, κατὰ τὴν θάλασσαν ἀφῆκεν. ἡ δὲ προσοκείλασα τῇ Εὐβοίᾳ, καὶ ἐξελθοῦσα τῆς λάρνακος παρά τι ἄντρον γεννᾷ παῖδα, καὶ Ἄνιον καλεῖ, διὰ τὸ ἀνιαθῆναι δι' αὐτόν. Τοῦτον Ἀπόλλων ἤνεγκεν εἰς Δῆλον. ὃς Δωρίππην γήμας, γεννᾷ τὰς Οἰνοτρόπους, Οἰνώ, Σπερμώ, Ἐλαΐδα, αἷς ὁ Διόνυσος ἐχαρίσατο ὁπότε βούλοιντο, οἶνον, σπέρματα, καὶ ἔλαιον λαμβάνειν &c. Οἰνοτρόποι dicuntur illæ filiæ Heſychio. Meminit & Stephanus earum: Ἄνδρος, inquit, νῆσος μία τῶν Κυκλάδων, ἐκλήθη ἀπὸ Ἄνδρου τοῦ Εὐρυμάχου, ἢ τοῦ Ἀνίου ἀδελφοῦ, τοῦ πατρὸς τῶν Οἰνοτρόπων. Vertit interpres: *Sic vero vocata fuit ab Andro Eurymachi vel Annii fratre Oenotroporum patre.* Sed Οἰνοτρόπους cum nuſquam inveniret; mutat τὸ Οἰνοτρόπων in Οἰνοτρῶν. Perperam omnino. Lego, ἢ τοῦ Ἀνίου ἀδελφοῦ &c. Verti autem iſta ita debent: *Sic vero vocata fuit ab Andro fratre Eurymachi vel Anii, patris Oenotroporum.* Andron fratrem Anii facit, cum ab Ovidio & Servio filius fuiſſe dicatur: quibuſcum & Conon facit Narrat. XLI. Ἀπόλλωνος καὶ Κρεούσης Ἄνιος γίνεται, παρὰ τοῦδε Ἄνδρος, ὃς μέρος οἰκήσας τῆς νήσου, τὸ ὄνομα λείπει τῇ νήσῳ. Confer Etymol. in Ἄνιος.

### Ad FAB. V.

a *Alcone Lydio*] *Lindio* MS.

b *Sculptæ*] *Exculta* MS. Leg. *exſculptæ.*

c *Et harum proci*] Ita MS. etiam Venet. cum Micyll. niſi quod hæ pro *cineribus* exhibent *muneribus*. Verum hæc nata ſunt ex malé intellectis verbis poëtæ: *Tum de virgineá geminos exire favillá, Ne genus intereat, juvenes* &c.

d *Virginum nomine Coronæ*] MS. *Coronidæ*. Niſi Naſo haberet; *quos fama Coronas Nominat*, probarem protinus, & dicerem Latinâ uſum terminatione hunc ſcriptorem. Antonin. Liberal. cap. 25. Προσαγορεύουσι δ' αὐτὰς ἄχρι νῦν Αἰολεῖς Κορωνίδας παρθένους. Atqui in Aoniâ natas virgines iſtas, & ab Aonibus templo honoratas dixit in præcedentibus. An ergo Ἄονες pro Αἰολεῖς reponendum? Ita Viro Cl. viſum, qui nuperrimè in Antoninum notas ſuas recoxit. Non accedo. Quæ conſecratæ primitus fuerint ab Aonibus ſive Bœotiis, illas etiamnum ab Æolenſibus Coronidas appellari, nihil habet abſurdi. Æolenſium enim nonnulli ſedem ceperunt poſtmodo in Bœotiâ. Homer. Schol. ad Iliad. Π. vers. 233. Ἐπεὶ Πελασγοὶ κατῴκησαν τὴν Δωδώνην, ἐκβληθέντες ἀπὸ Βοιωτίας παρὰ Αἰολέων ἐξ Ἄρνης τῆς Φθιώτιδος. Ne dicam jam plurimos Æolenſium fuiſſe Bœotios. Etymol. in Αἰολεῖς Ὀρέστης κατὰ χρησμὸν συναθροι-

οἱ

## *Fab.* VI. & VII.

Petentes inſulam Cretam, & hinc Italiam ſupradicti, ut aliquando errorem poſitis ædibus finire poſſent, multis regionibus tranſitis, Ambraciam adeunt, à diis per certamen petitam: in quam [a] Ambracii imaginem in ſaxum conſpiciunt figuratam. Hinc in Chaoniam, in quâ oraculum Jovis, delati aſpiciunt Moloſſi regis filios: qui ne flammâ conſumerentur, immortalium numine factum eſt, ut in avium figuras transmutarentur.

*Fab.* VIII.

τε πολλὰς τῶν ὀνομαζομένων Αἰολέων, ὡς μὲν τινὲς, ὅτι πλεῖστοι ἦσαν Βοιωτοὶ ἦσαν. ὡς δὲ Μενεκλῆς, διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ἐθνῶν συντεθεῖσθαι. Sanè ex variis gentibus conflatos eſſe Æolenſes, & inde nomen ſortitos affirmat etiam Tzetzes in Lycophron. pag. 200. Cæterum poſt τὸ πλεῖστοι interſerit Δωριεῖς Sylburgius; quam ejus conjecturam cum alia adſtruunt, tum & illud, quod ait Euſtath. ad Dionyſ. p. 109. ed. Steph. Ἡ Δωρὶς ἡ αὐτὴ τῇ Αἰολίδι ἐστί. Ubi autem Doris, & quæ ejus urbes fuerint, inter alios breviter refert Ariſtoph. Schol. ad Plut. Act. II. ſc. 3. Cognationem Æolenſium & Bœotiorum hoc quoque vel in primis arguit, quod à Varrone Lib. III. de L. L. *Æoles Bœotii* appellantur, & Strabo Lib. VIII. docet non aliam eſſe Doricam dialectum quam Æolicam antiquam, & non extra Iſthmum ſolum, ſed in Iſthmo etiam poſitas gentes Æolicas fuiſſe; quemadmodum pridem in de Numm. Præſt. pag. 62. obſervavit illuſtr. Spanhemius.

### Ad FAB. VI. & VII.

a *Ambracii*] Addidit Rænerius *judicis*. Judex ille Cragaleus fuit, de quo Anton. Liberal. cap. 4. ubi hanc fabulam habes. Dictam Ambraciam ſcriptor ille tradit ab Ambracia Melanei filia. Sed Stephanus, ἀπὸ Ἀμβρακίου τοῦ παιδὸς Θεσπρωτοῦ τοῦ Λυκάονος. ἢ ἀπὸ Ἀμβρακίας τῆς Αὐγέου θυγατρός. Antonini verba ſunt: Γεννήσας δὲ παῖδας Εὐρύλοχον καὶ Ἀμβρακίαν, ἐφ' ἧς ἡ πόλις Ἀμβρακία καλεῖται: *A quâ urbi Ambraciæ nomen ſit factum.* Sed ἀφ' ἧς malle me ibi cum ſcripſiſſem nuper, tegeſtum mihi fuit a Viro Cl. qui veteres Græcos evolvere ſolitus ſit, eum non mutaturum illud ἐφ' ἧς in ἀφ' ἧς. Ergo τὸ ἐπὶ pro ἀπὸ poſitum docete me intendit hiſce exemplis. Dionyſ. Halicarnaſſ. Lib. I. Ἰταλία δὲ ἀνὰ χρόνον ὠνομάσθη ὑπ' ἀνδρὸς δυνάστου, ὄνομα Ἰταλοῦ. Et verſibus paucis interjectis: ἐπὶ δὴ τοῦτον κληθῆναι Ἰταλίαν ἐπὶ τοῦ Ἰταλοῦ. Sed ego reſpondere illi poſſim, ἐπὶ in illis locis notare tempus, ut cum apud alios omnes frequenter, tum & Stephanum in Πελοπόννησος. Ἐπὶ μὲν γὰρ Ἄπιδος τοῦ Φορωνέως ἐκαλεῖτο Ἀπία. Ἐπὶ δὲ τοῦ Πελασγοῦ Πελασγία. Ἐπὶ δὲ Ἄργου ὁμωνύμως Ἄργος ἐκαλεῖτο. Ἐπὶ δὲ τῶν Πελοπιδῶν Πελοπόννησος. Quod ad ſententiam attinet, rectè interpres nuperus: *Imperante enim Apeo Phoronei filio, vocabatur Apia. Sub Pelasgo vero Pelasgia. Sub Argo autem* &c. Sed pro *Apeo* ſcribendum *Apide*. Apollod. Lib. II. cap. I. Ἄπις δὲ εἰς τυραννίδα τὴν ἑαυτοῦ μεταστήσας δύναμιν, καὶ βίαιος ὢν τύραννος, ὀνομάσας ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν Πελοπόννησον Ἀπίαν &c. In errorem induxiſſe virum videtur genitivus Ἄπιος non ita valde uſitatus. Euſtath. ad Dionyſ. p. 59. Τοὺς δὲ Ἀρκάδας ὁ Διονύσιος μὲν Ἀπιδανῆας καλεῖ, οἱ δὲ νεώτεροι Ἀπιδόνας κατὰ τὸ μακρότερον, ἀπό τινος Ἄπιδος, οὗ ἡ γενικὴ καὶ Ἄπιος, ὡς οἶδας ὁ ἐρῶν, Ἄνοστις Ἀμάστεως, Ζάμολξις Ζαμόλξιος. Et pag. 124. Οὕτω δὲ καὶ τὸ Ἄπις τὸ κύριον ἐν τοῖς περὶ Ἀρκάδων λέγεις οἱ μὲν διὰ

## *Fab.* VIII.

Acis Fauni & Symæthidis Nymphæ filius Galateam Nerei & Doridis filiam cum diligeret, nec minus ipſe ab eâ peteretur; Cyclops, quod copia ejuſdem Nereidis nulla fieret, quia feritas ejus ei inviſa eſſet, incenſus furore, ſpeluncâ [a] relictâ, palam proſiluit, vagatuſque per ſylvas conſpexit Galateam gremio Acidis reſidentem, [b] avulſumque ſcopulum Ætnæ in eos [c] ejecit: cujus vi exterrita Galatea, ſubjecto mari merſa eſt. Acis autem, qui effugere impetum ejus non potuit, obrutus ſaxo eſt. Cujus cruor numine ejuſdem Galateæ [d] in flumen ejuſdem no-

τ͂ δὲ ἔκλισαν, Α᾽πιδ@ ὡς Πάριδ@. οἱ δὲ κτ̓ τίω τ͂ ὕβρεως κινησιν ἀυτὶ μεθηχηρίσαντο, κλίνοντες Α᾽πιος. Etiam Latini in genitivo non *Apidis* tantum, ſed & *Apis* dicunt. Juſtin. Lib. 1. cap. 9. *Apis cæterorumque deorum ædes dirui jubet.* Operæ pretium feciſſet, ſi adduxiſſet illud ejuſdem ſcriptoris ex Lib. IX. pag. 573. *Καὶ ὠνομάσθη τὸ φρούριον ὄπι τ͂ ποταμοῦ κρεμάσεως.* Heic certè ὄπι de tempore explicare nequeo. Et annotat ibi Sylburgius: Ε᾽πὶ *pro* ἀπὸ *plus tricies habuimus in ſimilibus loquendi generibus.* Hunc locum debeo, ne quid diſſimulem, indicio doctiſſimi Perizonii noſtri, ut & alterum iſtum ex Appiani Syriacis, non adeo longe à fine; ex quo inſuper apparet præpoſitionem ὄπι in hac ſignificatione etiam cum dativo conjungi. Loquitur de Seleuco Nicatore Antiochi filio: Πόλεις ᾗ ᾤκισεν ἐκαθ᾽ ἄπασαν μῆκ Α᾽ντιοχείας ὄπι τῷ πατρὶ, ϗ πέντ᾽ ὄπι τῇ μητρὶ Λαοδικείας, ἐννέας ᾗ ἐπωνύμους ἑαυτοῦ, τέσσαρας δ᾽ ὄπι τ͂ γυναιξὶ, τρεῖς Α᾽παμείας ϗ Στρατονικείαν μίαν. Mox iterum: Τὰς δὲ ἄλλας (πόλεις) ἐκ τ͂ Ελλάδ@ ἢ Μακεδονίας ὠνόμαζεν ἢ ὄπι ἔργοις ἑαυτοῦ τισίν. Ergo nihil mutare debueram. Feci id tamen, quia eam phraſin alibi ab Antonino nuſquam memineram frequentari. Certè tantâ confidentiâ eam conjecturam non obtruſi lectori, quantâ ipſe ſuam cap. VIII. Ε᾽κ δὲ ταύτης ϗ Λοκροὶ πόλιν ὠκισαν Φύσκαν ΕΚΑΛΗΣΑΝ pro ἔκλισαν. *Tota*, inquit, *antiquorum turba non habet exemplum, quo probes, τὸ κλίζειν hoc in loco ſatis ſanum & integrum eſſe.* Ne quis dicat nimis hoc φορτικὸν eſſe, credere omnes debent illum legiſſe Græcos veteres omnes. Sed falſum hoc eſſe convincam illico. Heſychius in Βουκέφαλ@. Α᾽φ᾽ οὗ πόλιν ἐν Ι᾽νδοῖς κλίσαι λέγεται Βουκεφάλειαν. In ea phraſi ſubaudiendum eſſe ὀνομαζομένην, vel ſimile quid, palam eſt ex Appiani verbis. Ad eundem planè modum Latinè Feſtus in ROMA. *A qua, ut Italia ſit potitus, urbem condiderit* &c. Plura vide in notis ad Hyg. Myth. cap. 8.

### Ad FAB. VIII.

a *Relicta, palam*] *Relicto patre* MS.

b *Avulſumque*] Τὸ *que* nec MS. nec Edd. Vett. agnoſcunt.

c *Ejecit*] Mallet quis *conjecit*. Sed probum alterum. Front. Lib. II. Strat. cap. IX. ex. 2. *Caput Haſdrubalis in caſtra Hannibalis ejecit.* Nepos Hannib. cap. 10. *Quod in præſentiâ veſtimentorum fuit, arripuit: his in ignem ejectis, flammæ vim tranſiit.*

d *In flumen ejuſdem nominis*] Hoc vero fabuloſum eſt, ut debuit. Euſtath. in Dionyſ. pag. 124. Μῦθος γὰρ Τίγριν κεκλῆσθαι τὸ τόξευμα. Ο῞υτω δὲ ϗ Α᾽κις ποταμὸς Σικελικὸς παρὰ Θεοκρίτῳ, ὅτι, φασὶν, αἷμά τι τοιοῦτ@ ῥεῦμα@ ἐκείνῳ ἔοικε. De illo Vibius Sequeſter: *Acis ex monte Ætna*

nominis ſui, quod eſt in Sicilia, verſus eſt; [e] cujus liquori ſe junxit voluntate.

## *Fab.* IX.

Glaucus Anthedonis filius piſcator, cum ſpecioſos piſces cepiſſet, & eos vellet recentiſſimos in urbem ferre, in opaco loco proximo mari eos, dum requieſceret, ac retia ſiccarentur, ſub recentiſſimam herbam expoſuit. At illi vigore ejus ſuccoque contacti, recuperato ſpiritu, quem amiſerant, merſerunt ſe in profundum. At Glaucus experrectus, exiſtimans vim quandam divinitatis eſſe in herbâ, ipſe quoque [a] jejunium polluit, alienatuſque mente, ex alto ſe præcipitavit [b] in pelagus, ſed inter deos marinos receptus: qui ut Scyllam Cratæidis filiam eodem mari verſantem conſpexit, pulchritudine ejus accenſus eſt: quam ne alloqui poſſet, mari recondita eſt.

## *Fabulæ Lib.* XIV.


I. Scylla in feram.

II. Eadem in ſaxum.

III. Cercopes in ſimias.

IV. Sibylla in vocem.

V. Socii Ulyſſis in feras.

VI. Iidem in homines.

VII. Picus in avem.

VIII. Socii ejus in feras.

IX. Canens Pici uxor in auras.

X. Dio-


*in mare decurrit: ex cujus ripis Polyphemus ſaxa in Uliſſem egiſſe dicitur.* Leg. *jeciſſe.*

e *Cujus liquori*] Ita Veneta cum MS. niſi quod in hoc, *cujus liquor*. Rænerius hæc omiſit, quod, ut ſuſpicor, non videret, quid ſibi vellent. Proverbium eſt apud Apoſtol. Cent. 11. 25. Ἄκις ποταμός. Ἐπὶ τῶ ἄγαν ψυχρῶν.

### Ad FAB. IX.

a *Jejunium polluit*] Supr. Lib. v. fab. 7. *Ad colluendum jejunium*. Sed ibi *ſolvendum* reſcribi debere oſtendi. Atque etiam heic *jejunium ſolvit* repoſuerim. Naſonis phraſis eſt Lib. v. verſ. 534. *Quoniam jejunia virgo Solverat.* Hoc eſt, comederat aliquid. Etiam heic Glaucus mandere cœperat herbas, in quibus piſces illi ἀνατετραμμένοι jacuerant.

b *In pelagus*] *In pelago* MS. Et mox *mari merſus eſt*, pro *recondita eſt*. Leg. *merſa eſt.*

| | |
|---|---|
| X. | Diomedis ſocii in aves. |
| XI. | Appulus paſtor in oleaſtrum. |
| XII. | Naves Æneæ in Nymphas. |
| XIII. | Alcinoi navis in ſaxum. |
| XIV. | Ardea Turni in avem. |
| XV. | Æneas in deum. |
| XVI. | Vertumnus in anum. |
| XVII. | Anaxarete in lapidem. |
| XVIII. | Romulus in Quirinum. |
| XIX. | Herſilia in Horam. |

### *Fab.* I.

Glaucus Anthedonius ſupradictus Scyllam circa Siciliam conſpicatus dum adamaſſet, [a] & quia nollet ſequi appetentem, venit ad Circen, obſecrans remedia, ut amanti ſuccurreret: quem illa, ipſius non levi cupiditate capta, nequiens à propoſito retardare, [b] amorem incidit, dicens quæ eſſet, quæ ſibi præferretur. Inſtructa enim Hecates carminibus venit in locum, in quo Scylla ablui conſueverat, veneniſque imbuit, quibus tenus pube canibus eſt efferata, ut amantibus odio ac timori eſſet. Quod ob factum illa poſtea in Ulyſſem amatum ab eâ exercuit ſævitiam. Quod Glaucus factum hoc à Circe dolenter tulit.

### *Fab.* II.

Docet eandem Scyllam transformatam eſſe in ſaxum, ne Æneæ naviganti in Italiam nocere poſſet.

### *Fab.* III.

Ad LIB. XIV. FAB. I.

a *Et quia nollet*] Deleam τὸ *&*, tanquam ex ultimâ proximè præcedentis vocis ſyllabâ ortum.

b *Amorem incidit*] Ita MS. Venet. *Amorem indicit*. Micyll. *Amore indicit*. Rectius foret, *amorem indicat*. Sed MS. lectionem damnare non audeo. Supr. Lib. 1. fab. 19. *Ne puella Junonis iram incideret*. Vide ibi notas noſtras. Hyg. Aſtron. II. 16. *Pulchritudine Veneris inductum in amorem incidiſſe*. Cap. 20. *Phryxi Athamantis filii corpore inductam in amorem incidiſſe*. Peccatum idem admiſſum à librariis Collat. Leg. Ruffin. Tit. IV. de Adult. *Si maritus uxorem ſuam in adulterio deprehenſam occidit, an in legem de Sicariis indicit, quære*. Leg. *incidit*.

Ad

## *Fab.* III.

Cercopes propter fraudem ſceluſque, quia boni ſemper inſidiatores fuerunt, peroſi ab Jove, ut, qualem animum habuiſſent, talem & ſpeciem poſt obitum indicarent, in ſimias converſi ſunt. Itaque Inarimen Prochytenque inſulas proximas, quas hi incoluerant, [a] nomine ſuo Pithecuſas vocavit.

## *Fab.* IV.

Apollo Jovis & Latonæ filius Sibyllam Glauci filiam cum diligeret, pro concubitu optandi veniam tribuit. At illa in longum victura tempus, ſpatians in littore, hauſto [a] pugno arenæ, petit tot annorum ſpatium, quot partes ejus dinumerare poſſet. Igitur præſtatâ fide [b] ad tempus, ſenectute dilapſo corpore, relicta eſt vox, quæ Sibyllam indicaret. Deus vero voluiſſet morari eam in eo munere; ſed illa neglexit dei voluntatem.

## *Fab.* V.

### Ad FAB. III.

a *Nomine ſuo Pithecuſas vocavit*] Vel *ſuo* pro *eorum* poſuit, vel *vocarunt* legendum. Veneta exhibet, *Pithecuſa nomine ſuo Pithecuſas vocavit.* Pithecuſam eandem eſſe atque Inarimen ſive Enariam, volunt Servius ad Æn. IX. 715, & Salmaſ. ad Solin. pag. 97. Diverſas faciunt cum heic Ovidius, quem non rectè cepit Lactantius, tum & Mela Lib. II. cap. 7. nec non Plin. Lib. III. cap. 6. Perperam Πιθηκίνους τύπους vocat Apoſtolius Cent. XI. 24. ubi explicat quid ſit κερκωπίζειν. Simile adagium, ἀγορὰ κερκώπων, de quo Zenob. Cent. I. 5. & Diog. I. 5.

### Ad FAB. IV.

a *Pugno arenæ*] Seneca de Irâ Lib. III. cap. 33. *Quid ſi ne propter fiſcum quidem, ſed pugnum æris, aut imputatum à ſervo denarium* &c. Inde *Pugillus.* Vet. Interpr. Eccleſiaſt. cap. IV. 6. *Melior eſt pugillus cum requie, quam plena utraque manus cum labore* &c.

b *Ad tempus*] Forte, *Quod ad tempus.* Hoc eſt, quod ad tempus attinet. Addidi ex MS. & vett. edd. duas iſtas voces perperam à Rænerio omiſſas. De Sibyllâ jucunda ſunt quæ narrat Trimalchio in Petron. Fragmento Traguriano: *Sibyllam quidem Cumis ego ipſe oculis meis vidi in ampolla pendere: & cum illi pueri dicerent, Sibylla τί θέλεις; Reſpondebat illa, ἀποθανεῖν θέλω.* Fugit interpretes ſimile quid de Sibylla narrari ab Ampelio cap. VIII. *Argyro eſt fanum Veneris ſuper mare: ibi eſt lucerna ſuper candelabrum poſita, lucens ad mare ſub divo cælo, quam neque ventus aſpergit* (leg. diſpergit) *nec pluvia extinguit. Sed & Herculis ædes antiqua; ibi columna pendet cavea ferrea rotunda, in quâ concluſa Sibylla dicitur.* De lucerna illâ in fano Veneris quod ait, ejus & Iſidorus meminit Orig. Lib. XVI. cap. 4. *Denique in templo quodam fuiſſe Veneris fanum dicunt, ibique candelabrum, & in eo lucernam ſub divo ſic ardentem* &c. Quod *ſub divo* dicat, inde ſuſpicor τὸ *cælo* in Ampelio, ut gloſſema, eſſe cancel-

lan-

## *Fab.* V. & VI.

Æneas [a] iter in Italiam tendens ad Læſtrigonas venit, ubi Macareus Neritius comes Ulyſſis apparuit, [b] congreſſuſque eos eſt comitatus. Itaque cum expoſuiſſet Achæmenides apud Cyclopem quæ eſſent paſſi ſocii, ſimiliter & ille, quæ à Circe cum comite Eurylocho, qui potione acceptâ in varias figuras commutati ſunt; [c] ac noviſſime Ulyſſes remedio Mercurii ibi venit, & ſocios recuperavit. Ex eo Circe junxit ſe ei in matrimonium; monuitque Æneam, ne littoribus Circes accederet.

## *Fab.* VII.

[a] Picus ex progenie Saturni, rex Tyrrheniæ, quæ poſtea Italia dicta eſt, cùm in agro Laurenti venaretur, viſus à Circe, propter eximiam pulchritudinem eſt adamatus. Sed cum amore conjugis ſuæ devinctus appetitum deæ rejiceret, ab eadem ob contemptum in avem picum mutatus eſt.

## *Fab.* VIII.

Socii quoque Pici, requirentes ducem, ne viribus in noxiam ſævirent, contacti venenis; in varias ſpecies abiere.

*Fab.* IX.

landum. Certè Latinitas non patitur, ut *divum cælum* dicatur. Pro *ibi columna* repoſuerim, *ibi in columna*, niſi quis ſatius putet confugere ad ellipſin.

### Ad FAB. V. & VI.

a *Iter in Italiam tendens*] Virgil. Æn. VI. 240. *Tendere iter pennis.*

b *Congreſſuſque eos eſt comitatus*] MS. *Congreſſuſque eſt comitatum.*

c *Ac noviſſime*] Ita codex MS. Venet. τὸ *ac* non habet. Micyll. *Quodque noviſſimè* &c. Sed nobis ſatios viſum eſt repræſentare lectionem ſcripti libri, in quo & mox *ibi venit* offendi, non *eo venit*; ut Rænerius dedit. Vide not. ad Lib. 111. fab. 1.

d *Remedio Mercurii*] Illud remedium μῶλυ vocabatur, de quo vide quæ annotavi ad Hyg. Mythol. cap. 125. Homer. Odyſſ. K. vers. 304. Ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος. Μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί. Schol. Βοτάνης εἶδος παρὰ τὸ μωλύειν, ὅ ἐστιν ἀφανίζειν τὰ φάρμακα. Φασὶ δὲ τὸ ἑλκόμενον τῆς ῥίζης τοῦ τέλους θάνατον ἐπιφέρειν τῷ ἀποσπῶντι.

### Ad FAB. VII.

a *Picus* &c.] Tranſcripſi ex Micyllianâ editione. Veneta & MS. non habent hoc argumentum. Quod Rænerius dedit, deſumptum eſt ex Regianis commentariis, immo κατὰ πόδα deſcriptum. Nonius capite de Doctorum Indagine: *Picumnus & avis eſt Marti dicata, quam picum vel picam vocant, & deus, qui ſacris Romanis adhibetur.*

Æmi-

## *Fab.* IX.

Uxor quoque Pici [a] canens ſecundum Tiberim deflens deſiderio viri amiſſi extabuit; ita tamen, ut locus memoriam nominis poſteris præberet. Canens enim nominatus eſt.

## *Fab.* X.

Nec minus Macareus refert inſolentiam ſociorum erga Venerem, cum Æneas adverſus Rutulos pro Latino dimicantes ab Euandro auxilium petiſſet; & quemadmodum Turnus Venulo legato à Diomede item auxilium poſtulaſſet, qui ſub Dauno Iapygiæ rege domicilium poſuiſſet, negante eo, eo quod pro Æneâ adverſus Venerem ſtetiſſet, vulneratamque à ſe inimicam haberet. Et ut comites ejus contemptu deæ cupientes proficiſci in bellum, in mari [a] volucrum figurâ decepti, ſubſtiterint. Eorum nomina hæc ſunt, [b] Agmon, Lycus, Idas, Rhetenor, Nycteus; quæ volucres albi coloris ut cycni ſunt.

## *Fab.* XI.

*Æmilius Macer in Theogonia libro primo: Et nunc agreſtis inter Picumnus habetur*. Scribe *Ornithogoniæ*. Diomedes Lib. I. *Macer Æmilius Ornithogonias ſecundo*. Adde Plinii Elenchon auctorum Lib. X. Non ignoro, ita in Nonio legendum eſſe pridem monuiſſe Godofredum; verum cum emendationis ſuæ nullam ille reddat rationem, mihi, cui eadem in mentem venerat, faciendum id putavi.

### Ad FAB. IX.

a *Canens ſecundum* &c.] Ita Rænerius edidit. Sed Veneta, *Canens deſiderio viri ſecundum Tiberim deflens caſus amiſſi extabuit*. Etiam Micyll. *Caſum amiſſi deflens* &c.

### Ad FAB. X.

a *Volucrum figura decepti*] Malè hæc narrat Lactantius. Hiſtoriam vide apud Plin. Lib. X. 44. Ælian. Lib. I. cap. I. Tzetz. in Lycophron. p. 100. Servium ad Æn. XI. vers. 271. Auguſt. C. D. Lib. XVIII. cap. 16. Schol. Hom. ad Iliad. E. 412. Anton. Liberal. cap. 37. Ariſtotel. Admirand. Auſcult. pag. 878. Ed. Caſaub. Iſidor. Orig. XII. 7. Quæ autem aves iſtæ ſint, dubitatur. Ἐρωδιοὶ Æliano ſunt, Ἐρωδιοὶ ἢ λάρος Tzetzæ. Iſidoro formâ fulicæ ſimiles, magnitudine cycnorum. Unde & ὄρνεα ὅμοια κύκνοις appellat Tzetzes p. 101. Ὄρνιθας μεγάλας τοῖς μεγέθεσι dicit Ariſtoteles, καὶ ῥύγχη ἔχοντας μεγάλα καὶ σκληρά. Videtur ſentire Iſidorus cum Chariſio, cui λάρος eſt *fulica* Lib. I.

b *Agmon*] *Acmon* & mox *Rhexenor* MS. codex. Quæ, ut magis Græca, probanda omnino exiſtimo; nec dubito, quin ea nomina in Naſone ipſo ita etiam ſcribenda ſint. Notum eſt C & G quam inter ſe & facile & crebro permutentur. Ῥηξήνωρ eſt ἀνδρεῖος, παρὰ τὸ ῥήσσειν, ut docet Schol. Homer. ad Iliad. N. vers. 324. Cæterum ut G lo-

## *Fab.* XI.

[a] Dauniæ regionis, [b] locum arboribus obumbratum [c] Pan Mercurii filius tenuit: quem poſtea Nymphæ [d] coluerunt. Has paſtor Appulus cum procacibus maledictis terruiſſet, [e] ne amplius linguam in propatulo haberet, numine earum in arborem oleaſtrum extabuit, [f] cujus fructus ſuo amarore linguæ paſtoris aſperitatem refert.

## *Fab.* XII.

Turnus adverſus Æneam pro Laviniâ ſponſâ dimicans, cum immittere ignem claſſibus conaretur, mater deûm, quia ex Idâ monte Phrygiæ ſacrato eſſent factæ, [a] impetratis precibus ab Jove, in Nympharum ſpeciem illas convertit, [b] utque dearum marinarum numerum augere poſſent, effecit.

## *Fab.* XIII.

locum τ̃ C, ita B ſæpe locum τ̃ V, & viciſſim, occupavit. Hinc corruptus Aſconius in Argumento Procemii Actionis in Verrem: *Quia pedeſtre iter ex Sicilia & propter fugitivos, & propter Verris inſidias dubitabat.* Lego, *devitabat.* Certè non Ἄγμων, ſed Ἄκμων nomen Græcum eſt. Acmonem patrem Cœli quidam fecere; unde Ἀκμονίδης ὁ ὠρανὸς in Alis Simmiæ. Ubi Scholia videnda.

### Ad FAB. XI.

a *Dauniæ*] Ita non ſum veritus reſcribere, cum *Daunæ* exhiberet MS. Perperam *Laviniæ* Edd. quas videre licuit.

b *Locum*] Forte *lucum.* Curt. Lib. IX. I. *Nemus opacum arboribus.* Et, *ſylva arboribus umbroſæ.*

c *Pan Mercurii filius*] Ex Penelope puta. Herodotus Euterpe: *Pani vero Penelopes: ex hac enim & Mercurio natus Pan eſſe dicitur à Græcis.* Quia Mercurii filius Pan, κλοπεπάτωρ à Theocrito audit in Syringe: ſed alii ex Penelope & mneſteribus natum dixere. unde & ἀπάτωρ ἤγων πολυπάτωρ ibidem vocatur. Pediaſimus in illud poëmatium: Πηνελόπης ϗ τ̃ μνηστήρων ὁ Πάν, ἐξ ὕβριν εἶπεν αἰσχύνιαν γάμων καὶ μυθῶδη περὶ γένεσιν ἀπέρεις. Sed copioſè de genere Panos Natalis Lib. V. cap. 6. ut nihil neceſſe ſit multa à me heic corradi. Corrigam potius Natalem. Ait ille inter alia: *Alii Penelopes & Ulyſſis filium putarunt: alii ex Æthere ſive Nereide natum inquiunt.* *Æther* non eſt Nereis. Scribendum ex *Æthre* vel *Æthrâ.* *Æthra* autem Oceanitidum in numero cenſetur. Vide quæ annotavi ad Hygin. noſtri Aſtron. Lib. II. cap. 21.

d *Coluerunt*] MS. & Vett. edd. *occuluerunt.* Sed perperam.

e *Ne amplius*] *Itaque ne amplius* MS. & Veneta. Nec putandum aliter ſcriptum fuiſſe à Lactantio. Vide quæ dixi ad fab. 7. Lib. I.

f *Cujus fructus* &c.] Pro his MS. & Vett. edd. *Et ita factus eſt.*

### Ad FAB. XII.

a *Impetratis precibus*] Hæc eſt Lectio MS. & Vett. Edd. niſi quod τὸ *illas* nec MS. nec Venet. agnoſcunt. Ræneriu dedit, *impetravit precibus ab Jove, ut in Nympharum ſpeciem converſæ, dearum marinarum* &c.

b *Utque*] Ita Micyll. Sed Veneta & MS. non habent τὸ *que.*

Ad

### *Fab.* XIII.

Naves Æneæ docet, in ſpeciem Nympharum verſas deorum voluntate, [a] ex recordatione ſuorum Neritiam navem vidiſſe lætas pereuntem naufragio. Item Alcinoi navem Pelaſgos portantem ſaxo dureſcere.

### *Fab.* XIV.

Turno ab Ænea interempto, Ardea urbs regnum Turni incendio in cinerem redacta: ex quo volucris emerſa eſt, quæ patriæ nomine vocaretur à poſteris Ardea.

### *Fab.* XV.

Venus ut animadvertit filium Æneam [a] laboribus exhauſtis ad finem veniſſe ævi, petiit ab Jove patre, ut promiſſis fidem faceret. Cujus ille precibus auditis, efficit ut in agro Laurenti flumine Numicio ablueret mortalitatem, [b] interque indigetes deos referretur: ita ut à poſteris, ſicut cæteris deis, ſacra ei adminiſtrarentur.

### *Fab.* XVI.

Tiberinus Albanorum rex Tuſco amni Albula merſus interiit, ac nomen fluvio reliquit. Item Aventinus, [a] à quo mons, urbis Albæ accepit imperium. [b] Sub hoc Pomona Hamadryadum Nympharum, hortorum cultrix feliciumque arborum, [c] cujus nomen pomaria obtinent. Hanc

Ad FAB. XIII.

a *Ex recordatione ſuorum*] Micyll. *eorum.* Rænerius mirificè hoc argumentum interpolavit. Videtur legendum *laborum ſuorum.* MS. codex certè pro *deorum* in præcedentibus habuit *laborum ſuorum.*

Ad FAB. XV.

a *Laboribus exhauſtis*] Mallem, *exhauſtum.* Virgil. Æn. I. *Omnibus exhauſtos jam caſibus, omnium egenos.*

b *Interque indigetes deos*] De illis diis vide quæ annotavi ad Fulgent. Lib. III. cap. 5. Virgil. Æn. XII. vers. 794. *Indigetem Æneam ſcis ipſa, & ſcire fateris Deberi cælo.* Vide ibi Servium.

Ad FAB. XVI.

a *A quo mons*] Ita cum MS. Veneta. Addunt *dictus* Rænerius & Micyllus.

b *Sub hoc Pomona Hamadryadum* &c.] Intellige *una.* Græca eſt ſyntaxis, ut ſupr. fab. II. Lib. IV. *Salmacis Naiadum.* Vide quæ ibi annoto.

c *Cujus nomen* &c.] Sic MS. & Vett. Edd. Rænerius, *unde nomen è pomis ibi-*

ti-

Hanc cum Vertumnus diligeret, ſolitus in varias figuras mutari, & eâ refugiente concubitum, ſollicitudine aſſiduâ ureretur, noviſſimè in anum verſus eſt, eique multa retulit, quibus fœminæ flecti ſolent, ut ſibi jungeretur. Ipſa autem perſeverante in propoſito, noviſſimè refert quoque fuiſſe in Cypro Anaxareten virginem, quæ propter ſuperbiam punita fuiſſet à Venere. Verſuſque in ſuam formam, concubuit cum eâ Vertumnus.

## *Fab.* XVII.

In inſulâ Cypro Anaxarete fuit ex progenie Teucri Salaminii, quæ formâ cæteras gentes ejuſdem civitatis ſupergreſſa eſt. Sed ut pulchritudo eminens fuit, ita propter aſpernationem virorum abominanda omnibus. Quam cum Iphis ejuſdem civitatis amore diligeret, neque aditum ad eam haberet, dolens, quod in tam gravem ſortem incidiſſet; ad extremum ne diutius doleret, noctu clam ante fores puellæ [a] ſuſpendio ſe liberavit. Cui cum funus pro dignitate fortunæ per publicum maximâ frequentiâ duceretur, & illa patientiſſimè ex ſuperiori parte domus proſpiceret, ob nimiam crudelitatem animique duritiam in veſtigio ſui à Venere ſaxo durata eſt, ita ut apud Salaminios ſpecies ejus Proſpicientis Veneris nomen acceperit. Deinde Vertumnus rediens in ſuam ſpeciem Pomona potitus eſt.

## *Fab.* XVIII.

Poſt Amulii ac Numitoris Albanorum regum interitum Romulus urbis à ſe conditæ cepit imperium. Qui cum adverſus Titum Tatium pro raptu virginum dimicaret, hoſtis appropinquavit patriæ. Quod ut Venus præſen-

*tinet.* Id etſi negari non poteſt, non tamen ideo verum eſt ita ſcripſiſſe Lactantium. Varro L. L. Lib. VI. *Pomona pomorum patrona.*

### Ad FAB. XVII.

a *Suſpendio ſe liberavit*] Ita cum MS. vett. edd. Rænerius, *Suſpendio ejus amore ſe liberavit.* Antoninus cap. 39. inediâ vitam finiiſſe juvenem narrat. Ἀρκεοφῶν μὲν ἐν καθ' ὑπερβολὴν πάθους & ὑποψίαν τὴν πρὸς τὸν γάμον ἑκὼν ἀποθνήσκει κατὰ τροφῆς ἔνδειαν. Pro ὑποψίαν lege ὑπεροψίαν. In præcedentibus pro *cæteras gentes*, multo mallem *cæteras virgines.*

ſenſit, portis obſeratis, una patefacta eſt, Tarpeiâ Virgine prodente patriam. Venus pro filii incolumitate à Nymphis, [a] quæ proximæ Iano erant, geminum petiit auxilium. Datâ ergo veniâ, ſecundum portam, quâ Sabini irrupturi erant, recluſo fonte, ſcaturientes aquæ, quæ antea latuerant, erumpebant: quæ cum frigidæ hoſtium introitum non prohiberent, ex frigidis in calidas verſæ hoſtem averterunt. Victoriaque potitus Romulus, rebus urbis compoſitis, jura reddens populo, ſicut petierat mater, raptus in cœlum eſt; ita ut [b] Quirinus novo nomine vocaretur.

## *Fab.* XIX.

Herſilia conjux Romuli, cum fleret amiſſum conjugem, [a] poſt datam ei à Junone immortalitatem, Ora Quirini nuncupata eſt: quorum templa à populo Romano in Colle Quirinali conſtituta ſunt.

*Fa-*

### Ad FAB. XVIII.

a *Quæ proximæ* &c.] Venet. *Quæ proximè Iano* &c. Lege, *Quæ proximè Ianum erant geminum.* Flor. 1. cap. 2. *Ianumque geminum fidem pacis ac belli.* *Proximè* dativum caſum regere non poteſt. Julius obſequens cap. 119. *Cui proximè Pompeio in caſtris ſedenti accipiter ſuper caput acceſſerat.* Lege, *proximè Pompeium.* Fruſtra eſt Schefferus ſubaudiri jubens præpoſitionem à. Verum ut illic aliena ellipſis illa, ita eadem non obſervata corrupit locum elegantiſſimum Plinii Hiſtor. Natur. Lib. 11. cap. 7. *Quiſquis eſt deus (ſi modo eſt alius) & quacunque in parte, totus eſt ſenſus, totus viſus* &c. Notat Dalechampius MSS. habere *ſi mundo eſt alius aliquis.* Unde ipſe conjectat, *ſi à mundo* &c. At nihil opus erat iſtâ præpoſitione. Vera & Latiniſſima lectio eſt, *ſi mundo eſt alius aliquis* &c. Horat. Lib. 1. epiſt. 16. *Neve putes alium ſapiente bonoque beatum.* Quod ſi quis ſtatuere velit *proximè* etiam cum dativo rectè jungi, adducere poſſit illud Veteris Interpr. Concil. Epheſin. pag. 124. ed. Cont. *Proximè nobis participatum eſt carne & ſanguine Deus exiſtens verbum.* Scio ſatis barbarum eſſe illum interpretem. At Latinus egregiè Nepos Hannib. cap. 8. *Propius Tiberi, quam Thermopylis.* Verum ibi ex vett. edd. repoſuerim *Tiberim* & *Thermopylas.* Præpoſit. addit Frontin. Strat. Lib. IV. 7. ex. 40. *Cum propè à virgultis ſylvaque poſita eſſent.*

b *Quirinus novo nomine vocaretur*] Lactant. Firm. Lib. 1. cap. 21. *Solent enim mortuis conſecratis nomina immutari; credo ne quis putet eos homines fuiſſe. Nam & Romulus poſt mortem Quirinus dictus eſt; & Leda Nemeſis; & Circe Marica; & Ino, poſtquam ſe præcipitavit, Leucothea, materque Matuta, & Melicertes filius ejus Palæmon atque Portumnus.* Signat eandem rem, non eloquitur Florus Lib. 1. cap. 1. *Quirinum in cœlo vocari placitum diis.*

### Ad FAB. XIX.

a *Poſt datam ei* &c.] MS. *Poſt data ei à Junone immortalitate.* Et mox *Colle Quirini* pro *Quirinali.* Quod non ſpernendum, cum Naſo ipſe habeat, *Dure me lucum pete, colle Quirini Qui viret.* Hiſtorici tamen malunt *Collem Quirinalem* dicere. Nepos Attic. cap. 13.

*Domum habuit in Colle Quirinali.* Schol. Horat. in Carm. Sæc. Diis quibus ſeptem colles] *Id eſt. Roma. Sic Virgil. Scilicet & rerum facta eſt pulcherrima Roma, Septemque una ſibi muro circumdedit arces. Hi autem colles ſunt Aventinus, Palatinus, Eſquilinus, Capitolinus, Viminalis, Cælius.* Locus Virgilii eſt Lib. VI. Æn. vers. 781. Sed ibi ita legitur: *En hujus, nate, auſpiciis illa inclyta Roma Imperium terris, animos æquabit Olympo. Septemque una ſibi muro circumdedit arces.* Ubi Servius: *Benè urbem Romam dicit ſeptem incluſiſſe montes, & medium tenuit. Nam grandis eſt inde dubitatio: & alii dicunt breves ſeptem colliculos à Romulo incluſos, qui tamen aliis nominibus appellabantur. Alii volunt hos ipſos, qui nunc ſunt, à Romulo incluſos, id eſt Palatinum, Quirinalem, Aventinum, Cælium, Viminalem, Æſquilinum, & Janicularem.* Collis Quirinalis unde dictus ſit his verbis in de L. L. Lib. IV. Varro docet: *Collis Quirinalis*, inquit, *ubi Quirini fanum., eſt à Curetibus, qui cum Tatio Curibus venerunt Romam, quod ibi caſtra habuerunt.* De fano Quirini etiam Victor Illuſtr. cap. 2. *Ædes in Colle Quirinali Romulo conſtituta.* Urbi additum à Servio Tullio collem iſtum idem narrat cap. 7.

## *Fabulæ Lib.* XV.

| | |
|---|---|
| I. | Calculi nigri in candidum colorem. |
| II. | Animæ in varias ſpecies. |
| III. | Euphorbus in Pythagoram. |
| IV. | Elementa in varias ſpecies. |
| V. | Amnis Lycus in regionem mutatus. |
| VI. | Eraſinus amnis in regionem ſimiliter aliam. |
| VII. | Caycus fluvius in regionem aliam ſimiliter. |
| VIII. | Amaſenus fluvius in terræ ſpeciem. |
| IX. | Anigrus flumen dulce in aquæ amaritudinem. |
| X. | Hypanis amnis in aquæ amaritudinem ſimiliter. |
| XI. | Antiſſa, Pharos, & Tyros inſulæ in ſcopulos mutatæ. |
| XII. | Leucades inſulæ tres in montium ſpecies; & Zancle inſula in ſcopulum. |
| XIII. | Helice & Buris oppida in ſcopulos ſimiliter. |
| XIV. | Arca in tumulum mutata. |
| XV. | Fons in Africâ Hammonis in glaciem convertitur. |
| XVI. | Fons Athamanis lignum accendit. |
| XVII. | Flumen Ciconum bibentes in lapidem mutantur. |
| XVIII. | Crathis & Sybaris amnes capillis aureum colorem dant. |

XIX. Sal-

| | |
|---|---|
| XIX. | Salmacis fontem qui contingit, in mollitiem vertitur. |
| XX. | Lacum Æthiopiæ qui bibit, in inſaniam, aut in ſoporem vertitur. |
| XXI. | Clitorium fontem qui bibit, odium vini capit. |
| XXII. | Lynceſtium amnem qui bibit, in ebrietatem convertitur. |
| XXIII. | Aqua lacus Phenei nocte fit noxia. |
| XXIV. | Symplegades cautes in petras redactæ. |
| XXV. | Ætna mons Siciliæ in ignem. |
| XXVI. | In Pallene urbe Tritoniacæ paludis attactu vertuntur homines in volucres. |
| XXVII. | Scythides fœminæ attactu veneni in aves mutantur. |
| XXVIII. | Ex vitulis apes naſcuntur. |
| XXIX. | Ex equo crabrones. |
| XXX. | Ex Cancro Scorpius. |
| XXXI. | Bombyces in papiliones. |
| XXXII. | Ranæ ex limo. |
| XXXIII. | Urſa lambendo fingitur ex fruſto carnis. |
| XXXIV. | Apes initio vermes, poſtea ſpeciem ſuam accipiunt. |
| XXXV. | Aves ex ovi medio. |
| XXXVI. | Ex medullâ humanâ angues naſcuntur. |
| XXXVII. | Phœnix avis ex ſanie ſuâ renaſcitur. |
| XXXVIII. | Hyæna modo mas, modo fœmina. |
| XXXIX. | Chamæleon in varios colores vertitur. |
| XL. | Lynces Liberi urinam vertunt in lapidem. |
| XLI. | Coralium ex molli durum. |
| XLII. | Gentes variantur in ſpecies. |
| XLIII. | Omnia quæ naſcuntur, transmutantur in diſſimiles ſpecies. |
| XLIV. | Egeria in vallem Aricinam ſe contulit. |
| XLV. | Hippolytus in deum Virbium. |
| XLVI. | Egeria in fontem. |
| XLVII. | Gleba in pueri figuram mutata. |

XLVIII. Jaculum Romuli in arborem.
XLIX. Cippus factus cornutus.
L. Æſculapius in draconem.
LI. Julius Cæſar in cometen.

## *Fab.* I.

Mycilus Alemonis filius procreatus Argis, cum quieti ſe dediſſet, Hercules viſus eſt, qui cum moneret, ut patriam relinqueret, & ſecundum Æſarem amnem conſideret. Qui cum facere extimeſceret, quia lex vetaret deſerere patriam, & in aliam civitatem tranſire, rurſus admonitus eſt. Metuens itaque, penates ſuos deſtituit, *ideo*que in judicium publicum eſt devocatus. Et cum omnem populum adverſus ſe haberet, judicaturis calculi albi, ac nigri dati ſunt; ut atri damnarent, candidi abſolverent. Mycilus itaque pertimeſcens periculum capitis, Herculem invocavit, ut laboranti ſibi, quia ejus juſſis obtemperaſſet, ferret auxilium: cujus preces non incaſſum abierunt. Nam cum calculi more patriæ in urna effuſi deducti eſſent, omnes apparuerunt in colorem album converſi. Quamobrem ille metu liberatus, per Ionium pelagus navigans, cum in Italiam veniſſet, & Æſarem amnem attigiſſet, ſicut præceptum erat, urbem conſtituit, eamque à proximo tumulo, cui Tares Neptuni filius ſubjectus erat, Tarentum nominavit.

## *Fab.* II.

Pythagoras Samius tyrannidem fugiens, cum patriam reliquiſſet, in Italiam venit, & quæ didicerat de rerum natura mundique, aperit, ad modumque ſeculi aurei docet, ad uſus quoque neceſſarios cuncta præbente terra, nefas eſſe animalibus veſci: quod eſſent in eis forte conſanguineorum animæ mortalium: & quod è corporibus in corpora animæ transfunderentur. Poſtea docet unde occidendorum animalium uſus primum inoleverit. Nam paulatim conceſſum eſt, ut maleficæ feræ dolis interceptæ occiderentur; & manſuetarum fœtus ſues, quod fru-

fruges ſatas eruerent; item capri, quod vitem maturam præcerpere aſſueviſſent, nec deinde fructus creſceret.

*Fab.* III.

Pythagoram eundem inducit referentem cuncta rerum temporibus mutari: ſiquidem ipſe annus vertitur in quatuor ſpecies, veris, æſtatis, autumni, & hiemis: & quæ naſcuntur, quoniam in initio prodita teneras imminutaſque ſpecies habeant; deinde creſcendo robuſtæ ætatis, noviſſimè ſeneſcentis fieri. Se quoque memoria tenere bello Trojano Euphorbum Panthoidem fuiſſe: & poſtea quam à Menelao ſit occiſus in bello, animam ejus in ſe eſſe transfuſam; clypeumque ejus, dum in ætates ductus ſit, quo uſus eſſet in bello, in templo Junonis Argivæ cognoviſſe.

*Fab.* IV.

Ipſa quoque initia quatuor, ex quibus generantur omnia, transfigurari motibus ſuis: reſolutam enim tellurem in aquas abire, attenuatam aquam efficere; & aëra rurſus per eundem ordinem retexi: ſpiſſatum ignem enim in aëra verti, hunc in aquam, hanc in terram abire: cæteraque rerum perinde variari; quæ tempus, aut natura acceptas ab initio facies cogit amittere. eadem fluminibus etiam, fontibus ac terrenis locis accidere.

*Fab.* V.

Amnem Lyciæ conſumptum oſtendit alias apparuiſſe, alias non.

*Fab.* VI.

Eraſinus in Arcadia fluere viſus, modo latens, terræ voragine abſumptus, poſtea Argis eſt redditus voluntate Junonis.

*Fab.* VII.

Caycum flumen Myſiæ aliis nunc ripis, aliis in initio fluxiſſe fertur.

## *Fab.* VIII.

Amaſenum flumen Siciliæ intumeſcere, refluere, interdum ſiccari.

## *Fab.* IX.

Anigrum flumen jucundiſſimam aquam ſitientibus præſtitiſſe: poſteaquam Centauri ab Herculeis ſagittis confecti cruorem in eo abluerint, aſpero advenientes fugaſſe odore.

## *Fab.* X.

Hippanim Scythiæ amnem marini factum liquoris ait, cum fuerit in initio dulciſſimi, ob fontem regionis ejuſdem in eum influentem.

## *Fab.* XI.

Antiſſa & Pharos, item Tyros in Phœnicia, inſulæ fuerunt, nunc vero continenti conjunctæ.

## *Fab.* XII.

Item Leucades inſulæ tres in ſalo ſunt nunc, à fluctibus olim relictæ: item Zancle olim conjuncta Italiæ, nunc freto diſcriminatur; propterea id contigit, quod Latonæ ſedes eſt ibi negata.

## *Fab.* XIII.

Helice, & Bura Achaiæ urbes ponto voratæ ſunt.

## *Fab.* XIV.

Tumulum ſecundum Trœzenam urbem ex area factum ait eruptione ſpiritus, qui terræ increverat.

## *Fab.* XV.

Fons in Africa Hammonis ſolis ortu obituque calẽſcit, poſtmodum in glaciem vertitur.

*Fab.* XVI.

### *Fab.* XVI.

Athamanis Theſſaliæ regionis fonti lignum tenuata luna admotum accenditur.

### *Fab.* XVII.

Flumen quoque apud Ciconas eſt, ex quo qui bibit, in lapidem convertitur.

### *Fab.* XVIII.

Crathis amnis, & ei confinis Sybaris, capillos aurei coloris efficiunt.

### *Fab.* XIX.

Salmacis fons in Caria contactu ſui liquoris cogit in mollitiem corporis obſcœni verti: quod beneficio Mercurii & Veneris dicitur eſſe factum.

### *Fab.* XX.

Lacus eſt in Æthiopia, qui hauſto liquore ad ſitim ſedandam, aut in inſaniam aut in ſoporem vertit.

### *Fab.* XXI.

Clitorius fons in Arcadia vinum in odium adducit, quod Melampus Amithaonis filius Prœtidas cum ab inſania liberaſſet, noviſſimè remedia in eum projeciſſe fertur.

### *Fab.* XXII.

Lynceſtius amnis Thraciæ hanc vim obtinet, poteſtate mutata, ut aquam ejus bibentes ebrii fiant.

### *Fab.* XXIII.

In Arcadia ſecundum Phenon urbem aquæ feruntur, quæ potæ nocte nocent, luce autem innocuæ cognoſcuntur.

*Fab.* XXIV.

Ortygia inſula olim mobilis erat. Symplegades quoque cautes in Ponto concurrentes, flatibus ſolitæ moveri, nunc fixæ fundamentis tenentur loco.

*Fab.* XXV.

Ætna mons Siciliæ in ignem verti cœpit, cum initio riguerit.

*Fab.* XXVI.

In Pallene, quæ ſub Aquilone jacet, homines dicuntur in volucres verti, novies cum in Tritoniacam paludem merſi ſint.

*Fab.* XXVII.

Scythides, in Scythia fæminæ, venenis ſparſæ, corpora immutant ſe in aves transfigurantes.

*Fab.* XXVIII.

Ex vitulis apes naſcuntur: quas Ariſtæus fertur inveniſſe.

*Fab.* XXIX.

Ex equo putrefacto crabrones naſci potuiſſe primum proditur.

*Fab.* XXX.

Cancrum demptis brachiis ſi terræ ſubjicias, ſcorpius naſcitur.

*Fab.* XXXI.

Bombyces, quæ folia filis intexunt, in papiliones vertuntur.

*Fab.* XXXII.

### *Fab.* XXXII.

Ranæ naſcuntur ex limo ſine pedibus: mox natando pedes increſcunt.

### *Fab.* XXXIII.

Urſæ carnem pariunt, eamque lambendo in figuram ſui convertunt.

### *Fab.* XXXIV.

Apes initio truncæ, ut vermes, naſcuntur: poſtea corporis partes, ac pennas accipere produntur.

### *Fab.* XXXV.

Pavones, qui in tutela Junonis habentur: item aquilæ Jovis, columbæque Veneris, & cæteræ volucres, ex media parte ovi, qui vitellus vocatur, videntur naſci.

### *Fab.* XXXVI.

Ex medulla humana in ſepulcris angues proſeminantur.

### *Fab.* XXXVII.

Phœnix in Aſſyriæ finibus nido ex odoribus facto, cum eſt ſenectute preſſa, ſupra recumbit, ex cujus ſanie alia renaſcitur: & viribus roborata, nidum in urbem effert Solis: ibique in templo ejus monumentum patris reponit. Fertur enim quinque ætatis ſæcula replere.

### *Fab.* XXXVIII.

Hyæna fera ex fæmina in marem vertitur.

### *Fab.* XXXIX.

Chamæleon ventis & aura nutritus, quodcunque contigerit, coloris ejuſdem efficitur.

## *Fab.* XL.

Lynces, qui ſunt in Liberi tutela, urinam vertunt in lapidem.

## *Fab.* XLI.

Coralium lapis ſub aqua mollis eſt, extra dureſcit.

## *Fab.* XLII.

Significat gentes variari in ſpecies deorum voluntate.

## *Fab.* XLIII.

Numa Pompilius propter ſcientiam rerum à populo Romano in regnum eſt receptus: cujus præcepta cum ante dictis hæc ſunt. Quæcunque naſcuntur, hæc creſcendo & ſeneſcendo transmutari in diſſimiles ſpecies: & poſt obitum ſic conſumi, ut aut in terram abeant, quæ corpora ſunt; aut in aëra, quæ ſpiritu contineri videntur. Porro Helenus Priami filius refert ab Ænea urbis conditæ poſitionem.

## *Fab.* XLIV.

Egeria poſt mortem mariti Numæ in vallem Aricinam ſe contulit lugens.

## *Fab.* XLV.

Hippolytus cum propter novercale odium propulſus eſſet patria, & Trœzena proficiſceretur, ex improviſo mari elatus taurus, ſicut parens optaverat, graviſſimum ei objecit timorem: exaſperatis equis tractus interiit. Quem Æſculapius Dianæ voluntate, cujus initio comes fuerat, reduxit ad ſuperos. Hinc ab eadem dea evocatus in nemus Aricinum, mortalitatem exuit. A converſo itaque nomine deus Virbius eſt appellatus.

*Fab.* XLVI.

## *Fab.* XLVI.

Egeria Nympha Numæ Pompilii conjux, poſt viri interitum cum ſe in nemus Aricinum contuliſſet, ibi queſtu aſſiduo deflevit caſum viri, fatigans Dianam ejus regionis incolam aſſiduo fletu. Noviſſimè lacrimæ ejus ab eadem dea transmutatæ ſunt in fontem: qui ex ejus nomine nuncupatur Egeria.

## *Fab.* XLVII.

Cum in Tyrrhenia, quæ etiam Thuſcia eſt, quidam arator juſtum opus in dies redderet, preſſo vomere glebam opinione ſua ponderoſiorem excitavit; cujus dum miratione premeretur, animadvertit eam in figuram pueri eſſe transmutatam, qui Etruſcorum lingua Tages poſtea nomine, futurorum ſcientiam invenit.

## *Fab.* XLVIII.

Romulus Martis & Iliæ filius, cum venaretur, ex monte Aventino perſequens aprum fugientem, jaculum jecit; quod cum protinus in colle Palatino hæſerit, loco ejus montis ſcala facta; cujus ima pars adeo depreſſa terræ eſt, ut ſit comprenſa radicibus; effectum eſt noviſſimè, ut in arborem cornum converſum ſit.

## *Fab.* XLIX.

Cippus Genutius ab hoſte victor revertens, priuſquam triumphans portam intraret, animadvertit cornua ſibi temporibus enata. quo prodigio exterritus, haruſpices cum conſuluiſſet; reſponſum eſt, eum, ſi in urbem intraret, regnaturum: quod ille averſatus, patribus convocatis indicavit, ac cum perſtitiſſet nunquam ſe tyrannum futurum, decretum eſt ei univerſorum conſilio tantum agri, quantum uno die aratro poſſet circumdare: portaque, qua intraturus fuiſſet, in ſigni gratiam factum, ut

æneis

æneis cardinibus aptaretur, in qua ad memoriam poſterorum cornutum caput ejus exſculperetur.

## *Fab.* L.

Gravis peſtilentia Romanis cum incidiſſet, & maxima trepidatio urbem teneret, per legatos oraculum Apollinis conſultum eſt. ex quo reſponſum, ut Æſculapium Epidauro accerſerent: nobiliſſimique legati cum ſimulacrum dei petitum ad Epidaurios iviſſent, ſtupentibus admiratione deus in draconem verſus, per medium Epidaurum lapſus, navem legatorum conſcendit: cum quibus vectus, Romam ut delatus eſt, inſulam Tiberis ingreſſus eſt, ibique ſe virgultis occuluit, qui locus Draconis vocatur.

## *Fab.* LI.

Ovidius opere peracto, docet ſe à Chao principium cepiſſe, & ad Cæſarem deduxiſſe: quem, gentibus orbis devictis, Venus poſt ſuorum inſidias in cometen vertit.

F I N I S.

A L.

# ALBRICI PHILOSOPHI DE DEORUM IMAGINIBUS LIBELLUS.

## I. *Saturno.*

SAturnus primus deorum ſupponebatur: & pingebatur, ut [a] homo ſenex, canus, prolixa barba, curvus, triſtis, [b] & pallidus, tecto capite, colore glauco; qui una manu, [c] ſed dextra, falcem tenebat, & in eadem [d] ſerpentis portabat imaginem, qui caudam propriam dentibus commordebat. Altera vero, ſcilicet ſiniſtra, filium parvulum ad os applicabat, & eum devorare videbatur. Qui juxta ſe [e] habebat filios, Jovem ſcilicet, Neptunum, Plutonem, & Junonem. quorum virilia abſciſſa projiciebat, de quibus Venus puella pulcherrima naſcebatur. Juxta autem ipſum Saturnum erat imago Opis uxoris ſuæ, in cujuſdam ſimilitudinem matronæ depicta: quæ aperta manu dextra opem omnibus velle dare prætendebat: panem vero manu ſiniſtra pauperibus porrigebat.

II. *De*

### Ad CAP. I.

a *Homo ſenex*] Unde Artemidorus Onirocrit. Lib. II. cap. 49. Μεγάλων σημαίνει τοῦ Ερμοῦ. νεανίσκος ἢ ὁ Ἡρακλῆς ἀνὴρ ἢ ὁ Δία. πρεσβύτης ἢ τὸ Κρόνον.

b *Et pallidus*] Barthius in Commentariis ſuis Statianis *expallidus* emendatum it. Mirabar à primo vocis inſolentiam. Sed comperi poſtea etiam Tertullianum in de Reſurrectione Carnis cap. 57. *expallidum* dicere eum, qui valdè ſit pallidus. *Quod corpus*, inquit, *inlæſum quum intemptum, quum frigidum, quum expallidum, quum edurum, quum cadaver? Vepallidus* dicitur talis Horatio Lib. I. Sat. 2. vers. 129. *Vepallida lecto Deſiliat mulier.* Ubi Schol. *Vepallida, una pars eſt orationis, ſicut veſana, & ſignificat valde pallida, ſicut apud Perſium, Ultramale vetus vegrandi ſubere collum.* Sanè *vegrandi* etiam vett. edd. repræſentant: quamobrem abeat licet in malam rem τὸ *prægrandi*, quod pro eo ſuppoſitum ivere nobis ſcioli.

c *Sed dextrâ*] Repone, *Scil. dextrâ.* Cap. 2. *Ex alterâ vero, ſcil. dextrâ* &c. Cap. 19. *Ipſe vero unâ manu tenebat poculum, ſcil. ſiniſtrâ: alterâ vero ſcil. dextrâ* &c.

d *Serpentis portabat imaginem* &c.] Videatur Horus Apollo cap. 2. & Pierii Hieroglyph. Lib. XIV.

e *Habebat filios*] Vide quæ annotavi ad Fulgent. Myth. Lib. II. cap. 5. Lactant. Lib. XIII. fab. 4. Hyg. Myth. cap. 159. Quod virilia abſciſſa illis addit, miror unde hauſerit. Quod ſi abſciſſa illis virilia fuere, unde Neptuno ergo numeroſa illa ſoboles? Cur Proſerpinam

## II. *De Jove.*

Jupiter Saturni filius, cui cœlum & cœli regnum in ſortem ceſſit, pingebatur in throno eburneo, in ſua majeſtatis ſede ſedens: [a] ſceptrum regium in manu tenens, ſcilicet ſiniſtra: ex altera vero, ſcilicet dextra, fulmina ad inferos mittens, & Gigantes repreſſos fulmine tenens ſub pedibus, & conculcans. Juxta eum vero quædam aquila, quæ volans inter pedes ſuos quendam pulcherrimum juvenem, ſcilicet Ganymedem, raptum portabat, habentem in manu craterem, ut Jovi poculum propinaret.

## III. *De Marte.*

Mars tertius deorum dictus eſt: qui & tertius in ordine planetarum, atque ſtella ejus; taliterque in ſua imagine pingebatur. Erat enim ejus figura tanquam [a] unius hominis furibundi, in curru ſedens, [b] armatus lorica, & cx-

nam Pluto rapuit? Jupiter non mulierarius tantum, ſed & puerarius fuit? Commentum planè hoc novum, ut & illud Fulgentii Lib. II. cap. 4. ex ſemine Saturni ortam Venerem.

### Ad CAP. II.

a *Sceptrum*] Illud ſceptrum è cypariſſo factum fuiſſe obſervat Junius Animadv. Lib. I. cap. 2. Notandum heic interdum etiam aliud à fulmine ſceptrum Jovi adſcribi, cum alias pro ſceptro fulmen ei tribuatur, tanquam apud Phædrum Lib. IV. cap. 17. *Conſedit genitor tum deorum maximus Quaſſatque fulmen.* Immo fulmen videtur ſceptrum appellari ab Anton. Liberal. cap. 6. Καὶ δίδοῖ φυλάσσειν τὸ ἱερὸν σκῆπτρον. Sed rectè correctum puto à Xylandro τὸ ἱερὸν σκηπτὸν, cum nuſquam ſceptri cuſtos, ſed fulminis, nec ſceptrigera, ſed armigera introducatur aquila, quemadmodum ſcripſi antehac in Animadverſionibus meis in eum ſcriptorem. Ad ea cum reſpondere aliquid deberet Vir Cl. rem vertere in jocum belliſſimum maluit, quo humilitati ſortis noſtræ illuderet: *Per ſceptrum*, inquit, *heic non intelligendam eſſe ferulam ad imperium in pueros pertinentem, ſed fulmen, etiam illi norunt, qui nondum ære lavantur.* Sed benè habet, quod magnus ille doctor bonâ quadam fortunâ tandem aliquando nactus & ipſe eſt iſtiuſmodi ſceptrum, diu profecto illud multumque deſideratum. Cæterum ad imaginem Jovis depingendam non parum & illud facit, quod apud Arnobium eſt Lib. VI. pag. 209. Ed. Leid. *Riciniatus Jupiter atque barbatus, dextra fomitem ſuſtinens perdolatum in fulminis morem.*

### Ad CAP. III.

a *Unius hominis*] Αὐτὶ τοῦ *cujuſdam.* Sic cap. 8. *Pingebatur à poëtis in ſimilitudinem unius dominæ.* Petron. Fragm. Tragur. *Unus ſervus Agamemnonis interpellavit trepidantes.* Vide ibi Clar. Scheffer. Not. & Sciopp. Animad. II. in Voſſium.

b *Armatus loricâ, & cæteris* &c.] Supplet ex MS. Lipſienſi ad Stat. Tom. III. 641. Barth. *Loricâ, igni, facibus, & cæteris* &c.

c Et

cæteris armis offenſivis [c] & defenſivis: qui & galeam habebat in capite, & flagellum in manu portans, accinctuſque mucrone. Currus vero ejus [d] ab equis rabidis trahi videbatur. Ante illum vero [e] lupus ovem portans pingebatur, quia illud ſcilicet animal ab antiquis gentilibus ipſi Marti ſpecialiter conſecratum erat. Iſte enim Mavors eſt, [f] id eſt mares vorans, eo quod bellorum deus à gentibus dictus eſt: & quia Romani fratres geminos, primos urbis fundatores, ſcilicet Romulum & Remum, Martis filios eſſe finxerunt, quorum Romulus Remum interfecit: ideo ſub ejus curru idem Romulus depictus eſt, qui fratrem Remum occidebat.

## IV. *De Apolline, ſive Sole.*

Apollo quartus deorum eſt, quia Sol, qui dicitur Apollo, inter planetas quartum orbem tenet in cœlo. Iſte pingebatur in ſpecie impuberis juvenis, nunc facie puerili, nunc juvenili, [a] ſemper imberbis, nunc autem in cana

c *Et defenſivis*] Barth. ex eodem libro, *defenſivis, hoc eſt, tam in corpore, quam in manibus. Habebat & galeam in capite, & flagellum in manu, & accinctum mucronem.*

d *Ab equis rabidis*] Quorum nomina Dimus & Phobus. Homer. Iliad. Δ. vers. 440. Δεῖμός τ' ἠδὲ Φόβος. Schol. Ἄρεος ἢ Ἀφροδίτης παῖδας. Κατὰ δὲ τινας, οὐχ υἱοὶ, ἀλλ' ἵπποι. Sed Homer. Iliad. N. vers. 299. Τῷ δὲ Φόβος φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβὴς Ἕσπετο &c. *Terror* & *Metus* ſunt Apulejo Lib. x. Met. *Præliaris deæ*, inquit, *comites armigeri Terror & Metus.* Adde quæ notavi ad illa Hygini in Geneal. *Ex Venere & Marte, Harmonia & Formido.*

e *Lupus ovem portans*] Rapax & ſævum animal lupus: inde & in Martis tutelâ, & bellatores cum lupis comparantur. Homer. Iliad. Δ. vers. 274. Λύκοι ὣς ἀλλήλους ἐπόρουσαν. Virgil. Æn. II. 355. *Lupi ceu Raptores atra in nebulâ.* Horat. Lib. II. ep. 2. vers. 28. *Poſt hoc vehemens lupus, & ſibi & hoſti Iratus pariter.* Etiam menſis Martius pingebatur pelle cinctus lupinâ. Catal. Pith. Lib. IV. *Cinctum pelle lupæ promptum eſt cognoſcere menſem; Mart olli nomen, Mars dedit exuvias.*

f *Id eſt mares vorans*] Ergo Βροτολοιγὸς Græcorum. Vocem *maris* etiam alii alluſere. Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. II. *Martem deum belli eſſe dicunt, & Martem appellatum, quia per viros pugnatur, ut ſit Mars quaſi mas.* Varro L. L. IV. *Mars ab eo, quod maribus in bello præeſt: aut quod à Sabinis acceptus, ibi Mamers.* Mallem, *ubi Mamert.* Sed pro eo etiam *Mavers* dixere; unde e in o converſo, *Mavors.* At Firmicus in de E. P. R. pag. 22. ed. Leid. *Ex bellorum caſibus Mavors nomen accepit, quaſi magna vertat.*

### Ad CAP. IV.

a *Semper imberbis*] Unde ridiculè Iſidorus Lib. VIII. II. *Apollinem dictum puta Phœbum, quaſi ephebum, hoc eſt, adoleſcentem: inde & Sol puer pingitur, eo quod quotidie oriatur, & novâ luce naſcatur.* Horat. IV. od. 6. *Levis Agyeu.* Schol. *imberbis.* Confer Fulgent. Lib. I. cap. 17. Hieropolitani tamen Apol-

cana diverſitate apparentis; licet raro tali facie eſſet formatus. Iſte ſuper caput portabat tripodem aureum. In dextra vero manu habebat ſagittas, arcum & pharetram. In ſiniſtra autem citharam tenebat. Sub pedibus ejus depictum erat monſtrum terrificum, cujus corpus erat ſerpentinum, [b]triaque habebat capita, ſcilicet caninum, lupinum, & leoninum. Quanquam inter ſe forent diverſa, in unum tamen corpus coibant, unam ſolam caudam ſerpentinam habentia. [c]Coronam vero capite geſtabat Apollo duodecim lapidum precioſorum. Juxta autem illum erat viridis laurus picta, & corvus niger deſuper volitans pingebatur, avis ſcilicet ipſi deo conſecrata. Sub lauro vero novem Muſæ choream faciunt: & circa Apollinem cantus melodiam promunt. [d]A longe vero Python ſerpens maximus erat, quem ſagitta una Apollinis per medium [e]tranſigebat; & erat Apollo inter duo juga montis Parnaſſi ſedens, de quo & fons Caſtalius ſcaturiebat.

## V. *De Venere.*

Venus quintum tenet inter planetas locum: propter quod quinto loco figurabatur. Pingebatur Venus pulcherrima puella, nuda, & [a]in mari natans: & in manu ſua

Apollinem barbatum colebant, ut narrat Macrob. Saturn. Lib. I. cap. 17.

b *Triaque habebat capita* &c.] Quod prudentia non præſentia tantum examinet, verum & lapſa ac futura meditetur, & tanquam è ſpeculà proſpectet, ut cenſet Pier. Valer. Hierogl. Lib. XVI. Confer Macrob. Saturn. Lib. I. cap. 20. & Ampliſſ. Cuper. Harpocrat. pag. 22. & ſeqq.

c *Coronam capite geſtabat duodecim lapidum* &c.] Nugatur Albricus ex coronâ radiatâ, ſive radiis diſtinctâ, ut loquitur Flor. Lib. IV. cap. 2. faciens duodecim lapides pretioſos. Frequentius ſerto laureo caput ejus redimiebant. Tibullus de Apolline Lib. III. el. 4. *Hic juvenis caſtà redimitus tempora lauro.* Et de eodem Ovid. Lib. XI. Met. vers. 165. *Ille caput flavum lauro Parnaſſide vinctus.*

d *A longè vero* &c.] Metaphraſtes Abdiæ Babyl. ſi diis placet, Lib. I. *Aſtitit Petrus à longè.* Lib. III. *Occurrit eis multitudo hominum à longè.* Vet. Interpr. I. Samuel. cap. XXV. vers. 13. *Cum ſtetiſſet in vertice montis de longe.* Pſalm. XXXVII. 12. *Et qui juxta me erant, ſteterunt de longè.* Exod. cap. XX. 21. *Stetitque populus de longe.* Hygin. Mythol. cap. 257. *Conſequitur carnificem, exclamatque à longè.* Ad quem locum plura hujus locutionis exempla congeſſimus.

e *Tranſigebat*] A'v7ì τ͂ *tranſibat.* Hygin. Lib. IV. cap. 17. *Duodecim ſigna annis totidem tranſigere exiſtimatur.* Conſule ibi not. noſtras.

### Ad CAP. V.

a *In mari natans*] Nempe quia è mari orta eſt: unde *marina* dicitur Hora-

tio

ſua dextra [b] concham marinam tenens atque geſtans; roſiſque candidis & rubris ſertum gerebat in capite ornatum, & columbis circa ſe volando, comitabatur. Vulcano deo ignis, [c] ruſtico turpiſſimo, in conjugium erat conſignata, qui ſtabat ad ejus dextram. Et coram ipſa tres aſtabant juvenculæ nudæ, quæ tres Gratiæ dicebantur, ex quibus duarum facies verſus nos adverſæ erant; [d] tertia vero dorſum in contrarium vertebat. [e] Hinc & Cupido filius ſuus alatus & cæcus aſſiſtebat, qui ſagitta & arcu, quos tenebat, [f] Apollinem ſagittabat: propter quod

tio Lib. IV. od. II. & III. od. 16. ubi Scholiaſtes: MARINÆ. *mari ortæ. ut*, Fas omne eſt Cytherea meis te fidere regnis, Unde genus ducis. (*Verba Neptuni ad Venerem.*) *Atque ideo Aphrodite dicta eſt* ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ, *id eſt, ſpuma.* Tolle iſta, quæ parentheſi incluſi, cum ab antiquis edd. abſint. Viderit Cruquius, unde ea irrepſerint. Locus, quem addducit commentator, ėſt Virgilii Æn. V. vers. 800. ubi Servius conſulendus.

b *Concham marinam tenens*] Simulacrum Veneris concham portantis ex veteri marmore in de Imaginibus Deorum repræſentat Cartharius. Alii conchâ vectam dicunt, & eâ ad inſulam Cyprum appuliſſe primitus. De illâ Cypriâ Venere Jul. Firmicus in de E. P. R. p. 15. Ed. Leid. *Audio Cinyram Cyprium templum amicæ meretrici donaſſe, ei erat Venus nomen. Initiaſſe etiam Cypriæ Veneri plurimos* &c. Pro *ei erat* leg. *cui erat*, vel verba illa; *cui erat Venus nomen*, includenda parentheſi. Præterea τὸ *meretrici* gloſſam ejus eſſe ſuſpicor, qui docere nos voluerit amicam denotare meretricem. Paginam certe 35. gloſſa manifeſta inſedit, ubi dicitur, *De Ægypto recedentem populum dei plebem lignea virga protexit.* Tolle τὸ *populum*. Plebs populum deſignat Eccleſiaſticis ſcriptoribus. Firmicus ipſe pag. 36. *Liberaturus deus ſummus ex Ægyptiorum tyrannide plebem ſuam, arietem nocte juſſit occidi* &c. Et pag. 38. *Hieremias etiam cum præcepta deo jubente plebi daret.* Cyprian. Lib. I. epiſt. 4. *Audiri in precibus poſſint, quas faciunt pro plebis dominicæ incolumitate.* Concha autem cur Veneri adſcribatur, dictum ad Fulgent. Mythol. Lib. II. cap. 4. Ibidem & de roſis annotata nonnulla, quibus addi hoc poteſt, quod Multifariæ Hiſtoriæ Lib. XII. cap. 1. Ælianus innuit, morem olim fuiſſe, ut ſimulacra Veneris ſertis roſeis coronarentur: Σὺ δὲ, inquit, τῷ τῆς Ἀφροδίτης στεφάνῳ τῶν ῥοδίνων, ὅσοι ἂν ὦσιν ἤδη αὖοι, περίβαλε ἐπίπαττε τοῖς φύλλοις. Virgil. Æn. II. 593. *Roſeoque hac inſuper addidit ore.* Ubi Servius: *Roſeo, pulchro. Quidam reprehendunt non conveniſſe in ruinâ & exitio civitatis Venerem roſeo ore loqui cum filio, ignorantes hoc epitheton Veneris eſſe perpetuum.* Verè ergo Maximinianus de roſis: *Hunc Venus ante alios ſibi vindicat ipſa colorem, Diligit & florem Cypris ubique ſuum.*

c *Ruſtico turpiſſimo*] Ruſtici dicuntur, qui imperiti vivendi, inconditiſque & impolitis moribus ſunt. Ovid. I. Rem. Amor. vers. 350. *Et poterit dici petulans, quæ ruſtica non eſt, Et poterit dici ruſtica, ſi qua proba.*

d *Tertia vero* &c.] Illa tertia Thalia erat. Vet. Epigr. Catal. Pith. Lib. IV. *Grata Thalia tamen geminæ converſa ſorori, Implicat alternæ brachia blanda ſoror.*

e *Hinc & Cupido*] Corrige, *huic & Cupido* &c.

f *Apollinem ſagittabat*] Quinam ſcriptores verbo *ſagittare* uſi fuerint, docebunt te Voſſius & Borrichius; ille in de Vitt. Serm. Lib. IV. cap. 23. hic in defenſione Voſſii adverſus Sciopp. pag. 283. Addo illorum obſervatis reperiri id etiam apud Curt. Lib. VII. cap. 5. *Etſi*, inquit, *forſitan ſagittandi tam celebri uſu minus admirabilis videri hæc*

quod deos [g] contra ſe turbatos timens, ad Martis gremium fugiebat. cui & illa adulterii crimine familiaris reperta eſt.

## VI. *De Mercurio.*

Mercurius ſextus in ordine planetarum, ſicut & alias ab antiquis gentilibus ſextus deus eſſe dicebatur, cujus imaginem in hunc modum pingere voluerunt. Erat ipſius ſignum [a] homo unus, qui in capite & in talis alas habebat: in manu autem ſua læva [b] virgam tenebat, quæ virtutem habebat ſoporiferam, & quæ erat ſerpentibus circumſepta. Et gladium curvum, [c] quem Harpen homo

mo

*ars poſſit.* Et Dict. Cretenſ. de Bell. Troj. Lib. I. *Atque ita ſagittatis jam prælio hoſtibus, evadunt.* Quod ſi *ſagittari aliquis* rectè dici poteſt, non mirum ſi *ſagittare aliquem* non refugit Vetus interpres Bibliorum Pſalm. x. vers. 2. *Ut ſagittent in obſcuro rectos corde.* Ita à *lancea* finxerunt verbum *lanceare* lutei ævi ſcriptores; unde *lanceatus*: de quo Voſſius in de Vitt. Serm. Lib. IV. cap. 12.

g *Contra ſe turbatos*] Hoc eſt, concitatos & iratos. Virgil. Æn. VIII. vers. 435. *Ægidaque horrificam, turbatæ Palladis arma.* Vide ibi Servium, & Turneb. Adverſ. Lib. XXVI. 29.

### Ad CAP. VI.

a *Homo unus*] *Homo juvenis* correctum erat à Voſſio in libro Heinſiano; nec ſanè improbabiliter, cum facie ſemper juvenili pingatur & fingatur Mercurius. Verum alterum aſſerit illud cap. 3. *Erat enim ejus figura tanquam unius hominis furibundi.* Ubi annotata à nobis conſulenda. Catull. c. 22. *Unus caprimulgus aut foſſor.* Loquuntur & Græci ita Οἱ ὁ Geneſ. cap. XXI. vers. 15. Καὶ ἔῤῥιψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης.

b *Virgam tenebat*] Caduceum puta. Sed caduceum à virgâ diſtinguere videtur Apulejus Metam. Lib. x. *Adeſt luculentus puer nudus, niſi quod ephebicâ chlamyda ſiniſtrum tegebat humerum: flavis crinibus uſquequaque conſpicuus: & inter comas ejus aurea pinnula cognatione ſimili ſociata prominebant, quem Caduceum & Virgula Mercurium indicabant.* Heic pauſant interpretes, ubi maximè erat exultandum. Virga Mercurii caduceum eſt aliis, non virga alia à caduceo. Iſidor. Orig. Lib. VIII. 11. *Virgam tenet, quâ ſerpentes dividit, id eſt venena. Nam bellantes interpretum oratione ſedantur: unde & ſecundum Livium legati pacis caduceatores dicuntur.* Nonius Marcellus cap. XII. *Caduceus, pacis ſignum Varro pronunciat De vitâ Pop. Rom. libro ſecundo. Verbenarius ferebat verbenam, id erat Caduceus pacis ſignum. Nam Mercurii virgam poſſumus exiſtimare.* Unde virgam illam acceperit narrat Schol. Hom. ad Iliad. O. vers. 256. Ἑρμῆς ὁ Διὸς καὶ Μαίας τῆς Ἄτλαντος εὗρε λύραν. Καὶ τὰς Ἀπόλλωνος βοῦς κλέψας, εὑρέθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ διὰ τῆς μαντικῆς. Ἀπειλουμένου δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔκλεψεν αὐτοῦ καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ὤμων τόξα. Μειδιάσας δὲ ὁ θεὸς ἔδωκεν αὐτῷ τὴν μαντικὴν ῥάβδον. ἀφ' ἧς καὶ χρυσόῤῥαπις ὁ Ἑρμῆς προσηγορεύθη.

c *Quem harpen homo vocabat*] Corrigit *Homerus vocabat* Rutgerſius Var. Lect. Lib. III. 3. Probo protenus: dein pro *vocabat* repoſuerim inſuper *vocavit.* B. & V. notum eſt, quam crebro inter ſe commutentur. Sed ubi gladius iſte incurvus harpe ab Homero dicitur? Ἅρπης ſemel tantum mentio apud eum fit, Iliad. videlicet T. vers. 350. verum ibi non gladii, ſed avis eſt vocabulum. Schol. ΑΡΠΗ] εἶδος ὀρνέου. Τινὲς ἴκτινον καλοῦσιν, ἕτεροι δὲ φήνην. λέγεται δὲ καὶ τὸ δρέπανον.

d Di

mo vocabat: fiſtulamque [d] de calamo factam Syringe ad os ſuum ponebat, dextra ſonans. [e] galerum quoque ſeu umbellam capite portabat. Coram ipſo autem erat [f] gallus, ſibi peculiariter conſecratus. Ab altera vero parte erat Argus, cujus caput & facies plena erat oculis, qui coram eo jacebat decollatus. Iſte ergo dictus eſt deus mercatorum, & deus furtorum: & ideo ab alio ejus latere depicti erant mercatores cum aliquibus mercibus: & latro qui ipſi mercatori [g] peram abſcindebat. [h] Eloquentia autem

d *De calamo factam Syringe*] Syrinx arundo fiſtularia eſt Gazæ in de Plant. Lib. IV. cap. 12. Sed aliis Syrinx eſt fiſtula ipſa. Pollux Lib. IV. cap. 10. Ἡ δὲ ἐκ καλάμων σύριγξ καὶ τοῖς ποιμέσι. Videtur ſcripſiſſe, *de calamo factam ſcil. Syringem*, vel *de calamo factam Syringæ*. *Calamus Syringa* dictum puta, ut *arbor fici*, *flumen Rheni*, & infinita alia id genus. *Syringâ* autem rectè dici pro *Syrinx* oſtendi cum alibi ſæpe, tum & ad Lactant. Argum. Lib. I. fab. 12.

e *Galerum quoque ſeu umbellam*] *Petaſum* nempe, qui latos habebat margines ad umbram faciendam, eoque peregrinantibus in uſu erat. Nec alia cauſa eſt, cur tribuerint Mercurio deorum nuncio, qui inde *petaſatus* dicitur in veteri inſcriptione apud Pith. Catalect. Lib. III. *Abite hinc peſſimi fures. Quid veſtris voltis cum oculis emiſſitiis? Abite hinc veſtro cum Mercurio Petaſato caduceatoque. Donum hoc Maximus Olibrius Plutoni ſacrum facit.* Arnobius Lib. VI. pag. 197. *Itaque Hammon cum cornibus jam formatur & fingitur arietinis: Saturnus cum obuncâ falce, cuſtos ruris ut aliquis, ramorum luxuriantium tonſor: cum petaſo gnatus Maiæ, tanquam vias aggredi praparet, & ſolem pulveremque declinet* &c.

f *Gallus*] Cur Mercurio ea avis, cur item Apollini ſit dicata, invenies apud Lucian. Tom. II. pag. 264. ed. Bened. Pierium Valerian. Hieroglyph. Lib. XXIV. & Cuperi. Harpocrat. pag. 21. Sacratam etiam Cybelæ eandem avem fuiſſe refert inter alios, & procul dubio ex aliis quoque Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. 11.

g *Peram abſcindebat*] H. e. ſacculum, follem. Gloſſ. Labb. Πήρα, *mantica*, *follis*. Etiam ipſe Mercurius cum ſacculo pingebatur. Schol. Perſ. ad Sat. V. vers. 112. *Mercurialem*] *Ideo dixit, quia ipſum deum lucri dicunt. Unde & cum ſatello* (leg. *ſacello* vel *ſacculo*) *pingitur, & à negotiatoribus plurimum colitur.* Vulg. Interpr. Proverb. cap. VII. vers. 29. *Sacculum pecuniæ ſecum tulit.* Catull. carm. XIII. *Nam tui Catulli Plenus ſacculus eſt aranearum.* Chryſol. Homil. XXV. *Quam cupit pecuniam perdurare, perpetuare ſacculos divitiarum.* Salvianus ad Eccleſ. Cathol. Lib. I. *Graves metallo aureo ſaccos.* Horat. Lib. II. Sat. 3. *Menſam poni jubet, atque Effundi ſaccos nummorum.* Suidas: Σακκίππιον, βαλάντιον, μαρσύπιον, ἐξ οὗ ὁ σακκελλάριος. *Crumina* eſt in Gloſſ. Labb. Θύλακος, *follis*, *crumina*. Συλλάκιον, *culliculum*, *follis*, *follex*. *Culliculum* eſt ὑποκοριστικὸν à *culleum*, quod neutro genere uſurparunt antiqui. Culleum ergo dicit eſſe Συλλάκιον, quia δερμάτινος σάκκιον eſt, ut ait Ariſtophanis Schol. in Plut. Act. III. ſc. 2. Plautus Aſinar. Act. III. ſc. 3. *Quid nunc? quid eſt? quin tradis huc cruminam preſſatum herum?* h. e. ad preſſatum, ſive ut preſſet. Perſ. Act. II. ſc. 5. *Vomica eſt, preſſare parce.* Fruſtra in priore loco hærent Plautini interpretes, cum oſtenſum pridem à doctis ſit, H facere interdum poſitionem. Schol. Horat. Lib. I. epiſt. 4. Crumena] Sacculo numario.

h *Eloquentia in fiſtula deſignatur*] Fiſtulâ puta eâ, quâ ille canens in ſoporem collocavit Argum. Eloquentiæ nempe habitus deus Mercurius; unde & *facundum* appellitat. Horatius Lib. I. od. 10. *Mercuri facunde, ne-*

tem in fiſtula deſignatur, [i] qui de viro in fœminam, & de fœmina in maſculum ſe mutabat, cum volebat: & ideo pingebatur cum utroque ſexu. [k] De albis vero nigra, & de nigris alba faciebat, quod oſtenditur per ejus pileum ſemialbum & ſeminigrum. Aliqui vero eum [l] capite canino pingebant: [m] ideoque & lanceam pro virili, & colum pro muliebri ſexu tribuerunt.

## VII. *De Diana.*

Diana, [a] quæ & Luna, Proſerpina, Hecate nuncupatur, ultima inter planetas eſt, propter quod ultima ponitur in numero fictorum deorum. Ipſa ergo pingebatur in ſpecie unius dominæ, coma diſſoluta, quæ arcum tenebat & ſagittam. Cervos quoque cornutos in venatione inſequi videbatur, circa quam, ſive ad ejus latera, erant chori Dryadum, Hamadryadum, Naiadum, & Ne-

*pos Atlantis. Qui feros cultus hominum recentum Voce formaſti catus, & decora More palaeſtræ.* Ubi Scholiaſtes: *Notum eſt Mercurium haberi inventorem ſermonis, palæſtræ, lyræ & furtorum.* Eloquentia autem quia linguâ exercetur, hinc & linguas ſacrificatas ei olim nos docuit Ariſtoph. Scholiaſtes ad Plut. Act. v. ſc. 1. Πρὸς δὲ inquit, τὸ λογιώτατον ἔπαιζεν, ἢ γλῶττα τῷ κήρυκι. Ὅτι τὰς γλώττας τῷ Ἑρμῇ ἔθυον ὡς τοῦ λέγειν ἐφόρῳ.

i *Qui de viro* &c.] Heic eſt hiatus; vel cancellandum *το qui.*

k *De albis vero nigra* &c.] De Autolyco Mercurii filio Ovid. xi. Met. vers. 314. *Qui facere aſſuerat, patriæ non degener artis, Candida de nigris, & de candentibus atra.* Confer Natal. Lib. v. cap. 5.

l *Capite canino*] Conſtat quidem ſimulacris Mercurii adjici ſolitam canis imaginem: ſed de capite canino quod ait, id non ita pervulgatum eſt. Iſidor. Orig. Lib. viii. cap. 11. *Cur autem eum capite canino fingunt, hæc ratio dicitur, quod inter omnia animalia canis ſagaciſſimum genus & perſpicax habeatur.* Tria aliquando ei data capita innuit Lycophron, cum ait pag. 111. ed. Steph. de Mercurio, Νωνακριάτης τρικέφαλος φαιδρὸς θεός. Etymol. Auctor: Τρικέφαλος ὁ Ἑρμῆς λέγεται, ὥσπερ διδάσκων τὰς ὁδούς, ὃ ἔχων ὑπερχειρίαν, ποῖ ἐστι αὕτη ὁδός, ποῖ δὲ αὕτη. Ἴσως δὲ πρὸς ἑκάστην ὁδὸν κεφαλὴν εἶχεν. Ἦν δὲ ὁ εὑρεθεὶς τὸν τρικέφαλον Ἑρμῆν Πατροκλείδης.

m *Ideoque & lanceam* &c.] Hoc membrum videtur collocandum poſt iſta verba, *Et ideo pingebatur cum utroque ſexu.*

### Ad CAP. VII.

a *Quæ & Luna* &c.] Vide Fulgent. Mythol. Lib. 1. cap. 9. & Lib. 11. cap. 19. Quia tam multiplex Dianæ numen, hinc τρικέφαλος Orpheo dicitur, & ſimulacrum ejus tribus inſigne capitibus celebratur, quorum unum equinum, caninum alterum, tertium ſuis agreſtis, vel, ut alii, humanum, ſed facie fuerit admodum ruſticanâ. Certè Maro inde *Tergeminamque Hecaten, tria virginis ora Dianæ* dixit Æn. iv. vers. 511. Ubi Servius: *Nonnulli eandem Lucinam, Dianam, Hecaten appellant, ideo quia uni deæ tres adſignant poteſtates, naſcendi, valendi, moriendi; & quidem naſcendi Lucinam deam eſſe dicunt, valendi Dianam, moriendi He-*

*Hecaten; ob quam triplicem poteſtatem triformem eam triplicemque finxerunt, cujus in triviis templa ideo ſtruxerunt.* Idem Grammaticus ad illa Eclog. IV. vers. 10. *Caſta fave Lucina. Modo Lucinam Dianam accipimus. Sic Horatius:* Sive te Lucinam probas vocari, Seu te penitus Junonem. Dele τὸ *Junonem.* Cætera ſic lege: *Sive tu Lucina probas vocari, Seu Genitalis.* Ita enim habetur apud Horatium in Carmine Sæculari. Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. II. *Dianam quoque ſororem ejus ſimiliter Lunam & viarum præſidem ajunt. Unde & virginem volunt, quod via nihil pariat: & ideo ambo ſagittas habere finguntur, quod ipſa duo ſidera de cælo radios uſque ad terras emittunt: Dianam autem vocatam quaſi Duanam, quod Luna die ac nocte appareat. Ipſam & Lucinam aſſeverant, eo quod luceat. Eandem & Triviam, quod tribus fingatur figuris: de quâ Virgilius:* Tria virginis ora Dianæ: *quia eadem Luna, eadem Diana, & eadem Proſerpina vocatur. Sed cum luna fingitur;* Sublustri ſplendet amictu, Cum ſuccincta jacit calamos, Latonia Virgo eſt: Cum ſubnixa ſedet ſolio, Plutonia conjux. *Latonia autem Diana, eo quod Latonia* (leg. Latonæ) *fuerit filia: Cererem, id eſt terram, à creandis frugibus aſſerunt dictam, appellantes eam nominibus pluribus. Dicunt etiam eam & Opem, quod opere melior fiat terra: Proſerpinam, quod ex eâ proſerpant fruges. Veſtam, quod herbis vel variis veſtita ſit rebus, vel à vi ſuâ ſtando.* Verſus illos, *ſublustri ſplendet* &c. ex Prudentii Lib. I. contra Symmach. eſſe depromptos, oſtendi in diſſertatione de Hygino. Quod ait Cererem à creandis frugibus eſſe dictam, id puto à librariis eſſe inquinatum. Emendo, *à gerendis frugibus.* Julius Firmicus: *Terram ipſam Cererem nominant, nomen hoc a ſerendis frugibus mutuatum.* Correxerat in libro Gœſiano *gerendis* Scriverius: quod rectum videtur, cum *Ceres* dicatur quaſi *Geres*, ut eſt apud Ciceronem. Sed pro *mutuatum* reponendum etiam *mutuatam* puto. Verum hæc dum ſcribo, video ad illa Virgil. I. Georg. vers. 7. *Liber & alma Ceres* &c. annotatum eſſe a Probo: *Hoc loco vult intelligi Lunam Cererem à creando dictam, quia maturet fruges;* ut forſan ex Iſidoro Firmicus ſit emendandus, & ei reſtituendum, *nomen hoc à creandis frugibus mutuatam.* Videtur ſua partim hauſiſſe Iſidorus ex Scholiaſte Germani. apud quem iſta invenio pag. 186. Edit. Micyll. *Lunam gentiles Dianam, germanam Solis, quem Apollinem nuncupabant, fuiſſe dixerunt, & ſicut à ſole ſpiritum, ita ſe à lunâ corpus accipere arbitrabantur. Dicebant enim* (leg. etiam) *eam viarum præſidem & virginem, eo quod in viâ nihil pariat. Idcirco igitur ambo ſagittas habere dicuntur, quod ipſa duo ſidera de cælo radios uſque ad terram emittant: ideo faces, quia luna illuminat, ſol & illuminat & exurit. Ideo bigam luna dicitur habere, ſive propter velocitatem, ſive pro eo, quod nocte & die appareat. Ideo unum equum album & alium nigrum dicitur habere, eo quod hieme & æſtate plus luceat, quam vere & autumno. Diana autem Luna dicta eſt, quaſi Diane* (leg. Duana) *eo quod die ac nocte apparet. Ipſa & Luna eo quod luceat, & Trivia eo quod tribus fungatur figuris* (leg. fingatur figuris) *de quâ Virgilius ait:* Tria Virginis ora Dianæ. *Nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proſerpina vocatur, id eſt, cæleſtis, terreſtris, & infernalis. De qua quidam:* Denique cum luna eſt ſublustri ſplendet amictu: Cum ſuccincta jacet calamis &c. Leg. *ſuccincta jacit calamos.* In præcedentibus repone, *quod via nihil parit*, ex Iſidoro, immo Auguſtino C. D. Lib. VII. cap. 16. *Apollinem*, inquit, *quamvis divinatorem & medicum velint, tamen ut in aliquâ parte mundi ſtatuerent, ipſum etiam ſolem eſſe dixerunt: Dianamque germanam ejus ſimiliter lunam & viarum præſidem. Unde virginem volunt, quod via nihil pariat* &c. Schol. Theocrit. ad Eidyll. II. vers. 12. Τῇ Δήμητρι μιχθεὶς ὁ Ζεὺς, τίκτει Ἑκάτην διαφέρουσαν ἰσχύι καὶ μεγέθει. ἣν ὑπὸ γῆν πεμφθῆναι ὑπὸ τοῦ πατρὸς, φασὶ Περσεφόνην ἀναζητῆσαι. Καὶ νῦν Ἄρτεμις καλεῖται, καὶ φύλαξ, καὶ δᾳδοῦχος, καὶ φωσφόρος, καὶ χθονία. In triviis cultam eam ait Schol. Ariſtoph. ad Plut. Act. II. ſc. 5. διὰ τὸ τὴν αὐτὴν Σελήνην καὶ Ἄρτεμιν καὶ Ἑκάτην καλεῖσθαι. Schol. Horat. Lib. III. od. 28. LATONAM. *Dianam; eſt enim trinominis, Luna, Diana, Proſerpina.* Sed falſum Latonam eſſe Dianam.

Nereidum: b & chori nympharum, ſylvarum, montium, fontium & marium, cum choris & Satyrorum cornutorum, qui dii dicebantur agrorum. Et navicula poſt cervos cum homine navigante & velificante in mari erat figurata.

VIII. *De*

b *Et chori Nympharum*] Niſi ſcripſit, *id eſt chori* &c. Deleri iſta debent, ut gloſſemata, quibus explicare ſciolus aliquis voluerit, quæ eſſent *Dryades*, *Hamadryades* &c. Sed pro *Dryades* reponendum forſan *Oreades*, quia Nympharum montium meminit gloſſator ille; quæ Oreades ſunt: niſi dicendum eſt ex imperitiâ ſcriptoris ortum, ut Dryades dicantur Nymphæ montium. Iſidorus certè errat, cum ſcribit Orig. Lib. VIII. cap. II. *Nympharum apud Gentiles varia ſunt vocabula. Nymphas quippe montium Oreades dicunt: ſylvarum, Dryades: fontium, Hamadryades: camporum, Naiades: maris, Nereides.* Rectius Servius ad Eclog. Virg x. vers. 62. *Jam neque Hamadryades*] *Nymphæ, quæ cum arboribus & naſcuntur & pereunt*, ἀπὸ τῆς ἅμα καὶ τῆς δρυὸς, *qualis fuit illa, quam Eriſichthon occidit: qui cum arborem incideret, & vox inde erupit & ſanguis, ſicut docet Ovidius. Dryades vero ſunt, quæ inter arbores habitant. Oreades, quæ in montibus. Sanè ab ovibus Nymphæ Peribelides* (leg. perimelides;) *à fluminibus Naiades; à pratis Limoniades; ab alimoniâ infantium Curotrofæ nominantur.* Cæterum, ut a δρῦς Nymphæ dictæ ſunt Dryades & Hamadryades, ita à μηλὶς *pomus*, *Epimelidas* & *Hamamelidas* dictas voluere nonnulli. Verum Scholiaſtes Homeri à μῆλον *ovis* cum Servio dictas eas cenſet, cum ait ad Iliad. Υ. vers. 8. Αἱ τὰ ἄλση κατέχουσαι Νύμφαι ἀλσηΐδες καλοῦνται. αἱ δὲ ἐπὶ τῶν δένδρων ἁμαδρυάδες. αἱ δὲ περὶ νάματα τῶν ὑδάτων, ναΐδες καὶ ὑδριάδες. Καὶ τούτων αἱ μὲν κρηνίδες, αἱ δὲ ἐπιποταμίδες. αἱ δὲ ἐπὶ τῶν βοσκημάτων, ἐπιμηλίδες. αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὀρῶν, ὀρεστιάδες, καὶ ὅσαι ταύταις ὅμοιαι. ὁμοίως δὲ ἐπὶ τῶν ἑλῶν, ἑλεονόμοι. Leg. ἑλειονόμοι. Advertit me, quod fluentorum Nymphas *Hydriades* vocat; atque adeo ſuſpicor in loco Iſidori modo laudato pro *fontium, Hamadryades*, reponendum eſſe, *fontium, Hydriades*. Certè aptius, immo verius foret. De Epimelidibus locus eſt conſpectus apud Antonin. Liberal. cap. 31. Ὦ κοῦροι τὸ νεῖκος ἐρίσαντες πρὸς Ἐπιμηλίδας Νύμφας, εἴκουν, ὦ ἄφρονες, νικώμενοι δώσετε δίκην. Καὶ οἱ παῖδες ἵναπερ ἑστήκεσαν παρὰ τὸ ἱερὸν τῶν νυμφῶν, ἐγένοντο δένδρα. Καὶ ἔτι νῦν ἀκούεται φωνὴ νύκτωρ ἐκ τῆς ὕλης, οἷα θρηνούντων. ὁ δὲ τόπος ὀνομάζεται νυμφῶντε καὶ παίδων. Defecta eſſe poſtrema verba, & excidiſſe particulam ἀπὸ vel ἐπὶ cenſet Vir Cl. legitque, ὀνομάζεται ἀπὸ νυμφῶντε &c. At nihil opus eſſe iſtâ præpoſitione ut ſcripſi antehac, ita adhuc pertendo. Senſus eſt, ὁ δὲ τόπος ὀνομάζεται νυμφῶντε καὶ παίδων τόπος. planè ut paullo ante, τὸ σύμπαν ἔθνος ὠνόμασαν Ἰαπύγων ſc. ἔθνος. Geminus in Phænom. pag. 45. Οἱ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τοῦ Περσέως κείμενοι ἀστέρες γοργόνιον καλοῦνται. Scil. ἀστέρες. Schol. Theocrit. Eidyll. A. vers. 123. Λυκαίω) ἀπὸ τοῦ Λυκαίου φησὶ χωρίου, καλουμένου καλλιστοῦς, εἰς ὃ ἐλθοῦσαν τὴν Λυκάονος θυγατέρα Καλλιστὼ ἄρκτον οὖσαν, ὑπὸ Ἑρμοῦ τεχθῆναι &c. Loquuntur ita & Latini interdum. Nepos Ageſil, cap. 8. *Cum veniſſet in portum, qui Menelai vocatur.* Auctor vitæ Apollinaris pag. 134. Ed. Laz. *Ad urbem quæ vocatur Ravennatum.* Curt. Lib. III. 3. *Equus eximiæ magnitudinis, quem Solis appellabant.* Lactant. ad Stat. pag. 121. Ed. Tiliobr. *Fontem efficit, qui Hippocrenes dicitur.* Sed ibi *Hippocrene* repoſuerim. Lactant. Argum. Ovid. Met. fab. 50. *Inſulam Tiberis ingreſſus eſt, ibique ſe occuluit: qui locus draconis vocatur.* Vet. Interpr. Cant. Salom. *Oculi tui columbarum.* Sc. oculi. Victor. Illuſtr. cap. 7. *Unde illæ foſſæ Quiritium ſunt dictæ.*

Ad

## VIII. *De Minerva.*

Minerva dea ſapientiæ ex cerebro Jovis nata: quæ alio nomine Pallas dicta eſt. Hæc enim pingebatur à poetis in ſimilitudinem unius dominæ armatæ lorica, & gladio accinctæ; [a] cujus caput viri decinctum circum erat, ipſamque caſſis cum criſta deſuper detegebat. ipſa autem lanceam tenebat in dextra: in ſiniſtra vero [b] ſcutum cryſtallinum habebat, quod caput Gorgonis à cervice ſerpentibus monſtroſe continebat. Hæc igitur oculos habebat [c] ſplendidos: triplici colore pallium induebat, diſtinctum aureo, purpureo & cœleſti. Juxta ſe habebat olivam viridem pictam: deſuper avem, quæ dicitur noctua, volitantem.

IX. *De*

### Ad CAP. VIII.

a *Cujus caput vi decinctum erat*] Barthio, poſtquam varias tentavit emendationes, maximè tandem hæc veriſimilis videtur ad Star. Tom. II. pag. 403. *Cujus caput Gryphis & Sphinge cinctum erat.* Quam firmari conjecturam à Pauſaniâ in Atticis cenſet, cum ait: *In galea cono eminet Sphinx; utramque galea partem gryphes tenent.* Ego ἐπέχω. Sed *tegebat* omnino legendum pro *detegebat.*

b *Scutum cryſtallinum*] Atqui ægis erat, hoc eſt, ſcutum confectum è pelle capræ Amaltheæ ut eſt apud Schol. Homer. ad Iliad. O. vers. 318. Id geſtatum prius à Jove in bello adverſus Titanes; deinde ab eo Minervæ donatum, ſi fabulis credimus. Verum ægis lorica potius, quam ſcutum fuit. Servius ad illa Virgil. Æn. VIII. 435. *Ægidaque horrificam*] *Ægis propriè munimentum pectoris æreum, habens in medio Gorgonis caput: quod munimentum ſi in pectore numinis fuerit, ægis vocatur: Si in pectore hominis, ſicut in antiquis imperatorum ſtatuis videmus, lorica dicitur.* Iſidor. Orig. Lib. VIII. 11. *Eam* (Minervam) *artem & rationem interpretantur, quia ſine ratione nihil poteſt contineri. Quæ ratio quia ex ſolo animo naſcitur, animumque putant eſſe in capite & cerebro; ideo eam dicunt de capite Jovis eſſe natam, quia ſenſus ſapientis, qui invenit omnia, in capite eſt. In cujus pectore ideo caput Gorgonis fingitur, quod illic eſt omnis prudentia, quæ confundit alios & imperitos ac ſaxeos comprobat: quod & in antiquis imperatorum ſtatuis cernimus in medio pectore loricæ,* (fort. loricam) *propter inſinuandam ſapientiam & virtutem.* Cryſtallinum ſcutum infra cap. 20. etiam Perſeo tribuit: ſed id Minerva Perſeo commodaverat. Videtur Albricus in Minervæ imagine formandâ ſecutus Capellam Præfat. Lib. VI. *Hinc nam tergemina rutilant de vertice criſtæ, Quod dux ſanguineo præſulque coruſca duello: Vel tibi quod fulget rapiturque triangulus ignis. Hinc tibi dant clypeum, ſapientia quod regat orbem: Vel rationis opem, quod ſpumea prælia poſcant. Haſta etiam vibrans penetrabile monſtrat acumen: Lymphaſcum magis eſt, & ſcutum circulus ambit. Hinc jam vernicomæ frondent tibi munera olivæ: Artes cura vigil per te quod diſcat olivo. Glaucam dant volucrem, quod lumine concolor igni es. Tuque ignis flos es, cluis & γλαυκῶπις Ἀθήνη. An mage noctivida tibi traditur alitis uſus: Quod vigil inſomnes ducat ſollertia curas? Pectore ſaxificam dicunt horrere Meduſam, Quod pavidum ſtupidet ſapiens ſollertia vulgus.* Vides etiam in hac deſcriptione ſcutum ab ægide diſtingui.

c *Splendidos triplici colore*] Mutanda

## IX. *De Pane.*

[a]Pan ab antiquis diebus fuit deus naturæ, & in ſimilitudinem naturæ univerſalis fuit ab eis taliter figuratus. Pingebatur homo cornutus cum facie rubicunda: in cujus pectore ſtellarum plurium erat forma. Pellis ejus in parte pingebatur ſtellata: femora autem habebat [b] denudata cum herbis & arboribus prodeuntibus ex ea: & in ore ejus fiſtulam ſeptem calamorum tenebat, quam digitis pulſare videbatur. Pedes quoque & crura caprina habebat. Cum Amore vero pingebatur luctam habuiſſe, qui ab ipſo Pane victus erat: ideoque idem Amor juxta eum, quaſi ad terram proſtratus, jacebat.

X. *De*

eſt diſtinctio: *oculos habebat ſplendidos. Triplici colore* &c. Vidit & Barthius id Comment. in Stat. pag. 654. Tom. II. Cæterum cum quinque apud Veteres celebrentur Minervæ, quænam ex illis bellatrix iſta fuerit, non convenit inter eos. Saturno editam fuiſſe ait Firmicus in de E. P. R. pag. 20. Ed. Leid. At Jovis filiam facit Ampelius cap. 9. ubi non unâ mendâ inquinatus eſt. *Tertia* (Minerva) inquit, *Jovis filia, quæ fecillis rebus ſe exercuit.* Leg. *bellicis rebus. Quarta, Solis filia, quadrigas junxit.* Repone, *qu. quadrigas. Quinta Pallantis & Titanidos filia.* Firmicus habet: *Quinta Pallante patre & Tritonide matre orta eſt.* Ita edidit Wouwerius: ſed antiquitus cuſi *Titanide*; quod haut ſcio an rectè ille mutaverit. Schol. Stat. p. 22. ed. Tiliobr. *Sic à Titan Titanis dicitur, quemadmodum Phœbus & Phœbe.*

### Ad CAP. IX.

a *Pan ab antiquis diebus* &c.] Fort. *Pan ab antiquis gentibus fuit* &c. Sequitur enim *ab eis* &c.

b *Denudata cum herbis* &c.] Emaculari jubet Barthius ad Stat. Tom. I. p. 220. *Denudatâ cute, herbis & arboribus pro eâ enatis. Extra & in ore fiſtulam ſeptem calamorum* &c. Exiſtimem hæc de Pane ex Servio hauſiſſe Albricum: certe gemina his prorſus ſunt, quæ ille ſcribit in Eclog. II. Virgil. vers. 31. *Pan deus eſt ruſticus, in naturæ ſimilitudinem formatus. Unde & Pan dictus eſt, id eſt omne: habet enim cornua in radiorum ſolis & cornuum Lunæ ſimilitudinem: rubet ejus facies, ad ætheris imitationem: in pectore nebridem habet ſtellatam, ad ſtellarum imaginem. Pars ejus inferior hiſpida eſt propter arbores, virgulta, feras. Caprinos pedes habet, ut oſtendat terræ ſoliditatem. Fiſtulam ſeptem calamorum habet, propter harmoniam cœli, in quâ ſeptem ſoni ſunt, ut diximus in Æneide, ſeptem diſcrimina vocum.* Καλαύροπα *habet, id eſt pedum, hoc eſt baculum recurvum, propter annum, qui in ſe recurrit, quia hic totius naturæ deus eſt. Poetis fingitur cum Amore luctatus, & ab eo victus; quia, ut legimus,* Omnia vincit amor. Idem ad Æn. VI. vers. 775. *Caſtrum Inui, id eſt Panos, qui illic colitur. Inus (leg. Inuus) autem Latinè appellatur, Græcè Pan. Item* ἐφιάλτης *Græcè, Latinè incubo. Idem Faunus, idem Fatuus, Fatuellus. Dicitur Inus ab ineundo paſſim cum omnibus animalibus: unde & incubo dicitur.* Servium exſcripſit Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. II. *Pan dicunt Græci, Latini Sylvanum, deum ruſticorum, quem in naturæ ſimilitudinem formaverunt; unde Pan dictus eſt, id eſt omne* &c. quæ apud ipſum videſis. Corruptus eſt idem Iſidorus cum ſub finem capitis ejuſdem ait: *Piloſi, qui Græcè panitæ, Latinè incubi appellantur, ſive inivi ab ineun-*

do

## X. *De Plutone.*

Pluto Saturni filius, dictus eſt ab antiquis [a] deus inferorum & regnorum, terrarum, & animarum juſte decedentium. Credebant enim antiqui, [b] omnes animas ad inferos deſcendere, ibique cum Plutone [c] in caligine perpetua remanere. Quapropter ipſi Plutoni, id eſt, inferno, vel ipſi virtuti divinæ inferna gubernanti talem imaginem depinxerunt, quem & tenebrarum principem eſſe voluerunt. Erat enim imago ejus homo terribilis in ſolio ſulphureo ſedens, [d] ſceptrum regni in manu tenens dextra; ſiniſtra animam conſtringens. cui tricipitem Cerberum ſub pedibus collocabant, & juxta ſe tres Harpyias habebat. De throno autem ejus ſulphureo quatuor flumina manabant, quæ ſcilicet Lethen, Cocytum, Phlegetontem, & Acherontem appellabant, & Stygem paludem juxta flumina aſſignabant. Juxta Plutonem inferorum regina Proſerpina ſedebat cum facie fuſca & terribili, quæ Plutoni conjugi à ſiniſtris aſſidebat.

[e] Erant

*do paſſim cum animalibus: unde & incubi appellantur ab incumbendo, hoc eſt ſtuprando.* Pro *inivi* repone *Inui*, pro *Panitæ* autem *Paniſci*. Πανίσκος diminutivum eſt à Πάν. Gloſſ. Labb. Πὰν, ὁ δαίμων, *Incubus*, *Silvanus*, *Silbanus*. Πὰν, θεὸς ὑλαῖος, *Silvanus*, *Faunus*, *Incibus*. Leg. *Incubus*.

### Ad CAP. X.

a *Deus inferorum & regnorum*] Cur regnorum? an quia ſuperior terræ pars, in quâ regna, ſubjecta Plutoni? *Sceptrum quoque in manu geſtat, quod regna ſolis competant terris*, ait Fulgent. Myth. Lib. 1. cap. 4. Vide quæ ibi annoto. Verum ſatius eſt forſan, ut τε & deleamus.

b *Omnes animas ad inferos deſcendere*] Hinc ἔρχεσθαι εἰς ἀΐδην dicuntur, qui moriuntur. Pallad. Anthol. Lib. 1. Sect. XLVII. 30. Γεννηθεὶς δ᾽ ὀπίλας ἐρχόμεθ᾽ εἰς ἀΐδην. Βαστάζεσθαι εἰς ᾅδου δόμους apud Eurip. Alceſt. vers. 25. Δῦναι δόμον ἄϊδος εἴσω apud Homer. Iliad. Γ. vers. 323. Κατέρχεσθαι εἰς ᾅδου in Symbolo Apoſtolico, ut anima Chriſti delata innuatur in ſinum Abrahæ. Nam beatorum alius, alius damnatorum ᾅδης. Tartarus hic, ille Paradiſus. Sed hac de re cum alii complures multa, tum inter illos nonnulla etiam digniſſima lectu congeſſit Colomeſius κειμηλ. Literar. cap. 28. quæ tranſſcribere nihil attinet.

c *In caligine perpetuâ*] Joſephus in libro adverſus Græcos: Ὁ ᾅδης τόπος ἐν τῇ κτίσει ἀκατασκεύαστος, χωρίον ὑπόγειον, ἐν ᾧ φῶς κόσμου οὐκ ἐπιλάμπει.

d *Sceptrum regni*] Sceptrum Erebi Barth. ad Stat. Tom. 1. pag. 309. *Sceptrum trabale* ei tribuit Claudian. R. P. Lib. II. vers. 172. *Non tulit ille moras, indignatuſque trabali Saxa ferit ſceptro. Sceptra immania* Lib. 1. vers. 79. *Ipſe rudi fultus ſolio, nigraque verendus Majeſtate ſedet: ſqualent immania fœdo Sceptra ſitu.* Vulgatam ſcripturam defendit quod ſequitur cap. 9. *Sceptrum regium tenens in dextrâ ejus.* Cap. 16. *Tridentem pro ſceptro regio manu tenens.*

[e]Erant autem Furiæ tres horribiles, venenatis ſerpentibus crinitæ. quæ homines furere faciebant, quæ Alecto, Tiſiphone, & Megæra dicebantur. [f]Parcæ ſeu fata, ſic dictæ [g]per antiphraſin, eo quod nemini parcant, tres erant [h]domicilæ ſorores: quarum una tenebat colum, & nebat, altera filum volvebat, tertia illud rumpebat: & iſtæ, Clotho, Lacheſis, & Atropos vocabantur. Harpyiæ verò aves erant rapaciſſimæ, cum facie virginea: quæ Aello, Ocypete, & Celæno vocabantur.

## XI. *De Junone.*

Juno poſita eſt in ſimilitudinem aëris. Antiqui enim ipſam Jovis, id eſt, ignis uxorem & ſororem dixerunt. Iridem & Nymphas eidem attribuerunt. cujus imago taliter pingebatur. Erat enim fœmina in throno ſedens, ſceptrum regium tenens [a]in dextra ejus, caput nubes tene-

e *Erant autem*] Barth. ad Stat. Tom. III. p. 1302. emendat, *erant ante eum* h. e. ſerviebant, apparebant illi. Fulgent. Lib. 1. cap. 6. *Plutoni etiam Furias deſervire dicunt.* Sed præter hoc firmat & illud conjecturam ejus, quod ſupr. cap. 5. dixit Albricus: *Et coram ipſâ aſtabant juvenculæ nudæ* &c. Iſidorus Orig. Lib. VIII. cap. II. *Ajunt & tres furias fœminas crinitas ſerpentibus, propter tres effectus* (leg. affectus) *qui in animis hominum multas perturbationes gignunt, & interdum ita cogunt delinquere, ut nec famæ nec periculi ſui reſpectum habere permittant: Ira, quæ vindictam cupit: cupiditas quæ deſiderat opes: libido, quæ appetit voluptates.*

f *Parcæ ſeu fata*] Eaſdem eſſe Parcas & fata oſtendimus ad Fulgent. Lib. 1. cap. 7. Locis ibi adductis addi & ille Apulei debet Lib. XI. Metam. *Quin depulſis vitæ procellis ſalutarem porrigas dextram, quâ Fatorum etiam inextricabiliter retractas licia.*

g *Per antiphraſin*] Ita multi veterum docuere. Iſidorus: *Parcas dicunt κατ' ἀντίφρασιν appellatas, quod minimè parcant: quas tres eſſe voluerunt; unam, quæ vitam hominis ordiatur; alteram, quæ contexat; tertiam, quæ rumpat.*

h *Domicilæ ſorores*] *Domnicellæ* emendat alicubi Barthius. Scio à *domna* non malè poſſe formari *domnicella*. Sed heic tamen malim *domicella*, de quo Voſſius in de Vitt. Serm. Lib. III. cap. 10. quanquam corruptum τὸ *domicella* exiſtimo ex *domnicella*. Nempe à *domna*, *domnula*, & inde *domnicula* ac *domnicella*, ſed corruptè *domicella*. Salvian. in Epiſt. pag. 294. Edit. Pith. *Advolvor veſtris, ô parentes cariſſimi, pedibus ego veſtra Palladia, veſtra gracula, veſtra domnula.* Quinam ſcriptores voce *domnus*, unde *domna*, uſi ſint, docebit te Barthius Adverſar. Lib. XXIX. cap. 19. Addere nos locis ab eo obſervatis non pauca alia poſſemus, ſi operæ eſſet pretium. Nunc tantum moneo pro voce illâ *domnus*. quam vett. edd. & excerpta Vet. cod. quæ penes me ſunt, agnoſcunt, in epiſtolis Athalarici, quæ apud Caſſiodor. Lib. VIII. Var. nona & decima ſunt, ſuppoſitum perperam *dominus* à Broſſeo. Etiam *domnus* dignitatis vocabulum, & *domna* interdum ὄνομα κύριον; de quibus Spanhem. in de Numm. Præſtant. pag. 627.

### Ad CAP. XI.

a *In dextra ejus, caput* &c.] Scio

ejus.

nebant opertum ſupra diadema, quod capite geſtabat, cui & Iris ſociata erat, quæ ipſam per circuitum cingebat: nunciamque Junonis Iridem [b] populi appellabant, Ideo juxta ipſam Iridem ancillam paratam ad obſequium dominæ figurabant. Pavones autem ante pedes ejus [c] lambebant: [d] qui à dextris & à ſiniſtris dominæ ſtabant, aveſque Junonis ſpecialiter vocabantur. Mulier erat filiam pariens, quia ipſa Juno partubus præeſſe dicebatur. quæ & [e] Mercurium dicitur lactaſſe.

## XII. *De Cybele.*

Cybele mater deorum, fuit dicta terra: quam & deos genuiſſe dixerunt veteres, & gigantes. cui antiqui philoſophi talem imaginem depinxerunt. Erat enim virgo fœmina in curru ſedens: lapidibus pretioſis, & metallorum diverſorum varietate veſtita. [a] Itaque mater deorum extitit, & gigantum. Irata enim Terra contra deos, Titanas dicitur parturiſſe. [b] Erantque gigantes pedibus ſer-

*ejus* pro *ſuâ* ſatis dici Latinè, quanquam Latinitas ab hoc ſcriptore exigi non debet: puto tamen heic inciſum ante τὸ *ejus* collocandum. Etiam in verſu illo Horat. Lib. I. od. 10. *Mercuri facunde, nepos Atlantis*, rectius videtur comma collocari ante τὸ *facunde*, ut ad τὸ *nepos* referatur. Conſulat quiſque aures ſuas, Verum inſr. quoque cap. XIV. *In manu ejus dextrâ habebat clavem.* pro *in ſuâ*.

b *Populi appellabant* ] Ita reſcripſi pro *populis*; niſi tu *populus* mavis. Vetus interpres Siracidæ cap. LI. vers. 19. *Omnis populus properaverunt.* Luc. cap. XXVIII. vers. I. *Et ſurgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum.*

c *Lambebant*] Pavones lambere non poſſunt. Credo ſcripſiſſe Albricum *ambulabant.*

d *Qui à dextris*] Ita repoſui pro *quia à dextris*; quod turbat ſententiam. Perperam literam A geminaverat librarius. Contra apud Juſtin. Lib. II. cap. 6. quod A ſequeretur, malè eandem literam à fine vocis eſſe rejectam ſuſpicor: *Frumenti ſatio apud Eleuſin à Triptolemo reperta eſt.* Puto ſcriptum fuiſſe *Eleuſina*, Ἐλευσῖνα. Sanè Lib. V. cap. 10. habes, *Emigrare Eleuſina.* Et, *Eleuſina migrare.*

e *Mercurium dicitur lactaſſe* ] Vide Hygin. Aſtron. Lib. II. cap. 43. & quæ ibi annotavi: nec non Ampliſſ. Cuper. in Harpocrate ſuo pag. 8.

### Ad CAP. XII.

a *Itaque mater deorum* ] Forte eaque *mater deorum.* Si mater deorum, cur virgo dicitur? Cauſam dicat Iſidorus: *Eandem Veſtam & ignem eſſe perhibent, quia terram ignem habere non dubium eſt, ut ex Ætna Vulcanoque (leg. Veſuvioque) datur intelligi. Et ideo virginem putant, quia ignis inviolabile ſit elementum, nihilque naſci poſſit ex eo; quippe qui omnia, quæ arripuerit, abſumat. Ovidius in Faſtis: Nec tu aliud Veſtam, quam vivam intellige flammam; Nataque de flammâ corpora nuda (leg. nulla) vides.*

b *Erantque gigantes*] Non diſtinguit à Gigantibus Titanas: quod tamen alii faciunt. Servius ad Æn. VI. vers. 580. *Titanas contra Saturnum* (Terra) *genuit; Gigantes poſtea contra Jovem.* Et fe-

ſerpentinis: de quibus fuit unus Titan, qui etiam Sol dicitur. Sed quia iſte contra deos nihil fecit, ſicut alii fratres, ideo aliis detruſis, hic ſolus in ſua deitate permanſit. Currus autem Cybeles [c] à leonibus trahitur, coronamque turritam in capite geſtare dicitur. Pingitur juxta eam in curru [d] Atys puer nudus, quem illa amaſſe dicitur, & [e] nimio zelo caſtraſſe: & ſic illi virilia pingitur amputare.

## XIII. *De Æolo.*

Æolus autem in deorum numero computatus, & qui ventorum deus dictus eſt. cujus talis erat imago depicta. Stabat enim in antro, linea veſte indutus & præcin-

*ferunt fabulæ Titanes ab irata contra deos Terrâ ad ejus ultionem creatos; unde & Titanes dicti ſunt ἀπὸ τῆ τίσεως, id eſt, ab ultione. De his autem ſolus Sol abſtinuiſſe narratur ab injuriâ numinum; unde & cœlum meruit.* Adde his, quæ dixi ad Hyg. Mythol. pag. 3.

c *A leonibus trahitur*] In quos Atalanta & Hippomanes transformati dicuntur. Vide Hygin. Myth. cap. 185. Servius ad Æn. III. vers. 113. *Ideo autem mater deûm curru vehi dicitur, quia ipſa eſt terra, quæ pendet in aere. Ideo ſuſtinetur rotis, quia mundus rotatur & volubilis eſt. Ideo ei ſubjugantur leones, ut oſtendatur maternam pietatem totum poſſe ſuperare. Ideo Corybantes ejus miniſtri cum ſtrictis gladiis eſſe finguntur, ut ſignificetur omnes pro terrâ ſuâ debere pugnare. Quod autem turritam geſtat coronam, oſtendit ſuperpoſitas terræ eſſe civitates, quas inſignitas turribus conſtat. Hanc eandem Eram appellari, hoc eſt dominam, tradunt.* Scrib. *Heram.* Catull. carm. 64. *Dea, magna dea, Cybele, Dindymi dea, domina, Procul à meâ tuus ſit furor omnis, hera, domo.* Iſidorus, exſcriptor aliorum perpetuus, etiam heic Servium compilavit Lib. VIII. Orig. cap. 11. *Eandem Tellurem & magnam matrem fingunt, turritam cum tympano & gallo & ſtrepitu cymbalorum. Matrem vocant, quod plurima pariat; magnam, quod cibum gignat: almam, quia univerſa animalia fructibus ſuis alit. Eſt enim alimentorum nutrix terra. Quod ſimulacrum ejus cum clavi fingitur, quia tellus hieme clauditur, vere aperitur, ut fruges naſcantur. Quod tympanum habet, ſignificari volunt orbem terræ. Quod curru vehitur, dicitur quia ipſa eſt terra, quæ pendet in aere. Quod ſuſtinetur rotis, quia mundus rotatur & volubilis eſt. Quod leones illi ſubjiciunt manſuetos, ut oſtendant nullum genus eſſe terræ tam ferum, quod non ſubigi poſſit aut ſuperari ab eâ. Quod in capite turritam geſtat coronam, oſtendit ſuperpoſitas terræ civitates, quaſi inſignitas turribus conſtare* &c. quæ ibi legere potes. Hauſta iſta fabulæ illius explicatio ex Lucretii Lib. II. quem conferre erit operæ pretium.

d *Atys puer nudus*] Braccatus exhibetur apud Laurentium Pignorium in magnæ matris Initiis, nec non cum pileo Phrygio, ut & in nummo apud Illuſtr. Spanhem. in de Numm. Præſt. pag. 625.

e *Nimio zelo caſtraſſe*] Auguſtin. C. D. Lib. VI. cap. 7. *Atys pulcher adoleſcens ab eâ dilectus & muliebri zelo abſciſſus.* Fulgent. Lib. III. cap. 5. *Tantum enim zeli ſuccenſa anus invidioſa flagravit, quæ nec ſuis utilitatibus furioſa pepercit, ut unde fructum ſperabat libidinis, illud veterana ſuccideret meretrix.* Ad quem locum plura huc pertinentia à me dicta invenies.

Ad

cinctus, tenens ſub pedibus [a] flabra, inſtrumenta fabrilia. In manu autem utrraque tenebat cornua: quæ ori admovens, ea [b] ſufflare, & ab unoquoque cornuum ſex ventos emittere videbatur. Et quia [c] Juno ei regnum dediſſe fingebatur, à dextris ei Juno ſtans ſepta nube, ejus capiti coronam imponebat. A ſiniſtra vero ejus [d] Nympha ſeminuda in aqua, quam ei conjugem eadem Juno dicitur dediſſe.

## XIV. *De Iano.*

Ianus vero in deorum numerum acceptus eſt: [a] cui omnis rei initium & finem tribuebant. Hic autem taliter figurabatur. Erat [b] rex homo, ſedens in throno fulgenti radiis circumquaque, [c] qui duas facies habebat: qua-

### Ad CAP. XIII.

a *Flabra, inſtrumenta fabrilia*] Duæ poſtremæ voces videntur à gloſſâ eſſe ejus, qui per flabra heic flabella eſſe intelligenda innuere voluerit. Gloſſ. Labb. *Flabrum*, φύσημα, θρῖναξ. *Flabellum*, ῥιπιστήριον, θριναξίδιον, ῥιπιστήρ. Sed qui caſtigatius loquuntur *flabra* pro ventis ponunt. Virgil. Georg. II. 293. *Ergo non hiemes illam, non flabra, neque imbres* &c.

b *Sufflabat*] Rectius foret, *inflabat*. Virgil. Ecl. v. vers. 2. *Tu calamos inflare leves* &c. Vel *afflabat*. Auſon. Parent. XI. *Spiritus afflatis quod fugit è calamis*; niſi & ibi *inflatis* legendum eſt.

c *Juno ei regnum dediſſe fingebatur*] Unde ipſe ad Junonem Æneid. I. vers. 82. *Tu mihi, quodcunque hoc regni, tu ſceptra Jovemque Concilias.* Ubi Servius: *Redit ad Phyſicam rationem. Nam motus aeris, ideſt Junonis, ventos creat, quibus Æolus præeſt.*

d *Nympha*] Deiopeia forte, de quâ Virgil. Æn. I. vers. 76. ad quem Servius: *Non ſine ratione dicitur Juno Nymphas ſua poteſtate retinere. Ipſa eſt enim aer, de quo nubes creantur; ut eſt.* Atque in nubem cogitur aer. *Ex quibus aquæ, quas Nymphas eſſe non eſt dubium. Ideo autem Nympham Æolo pollicetur, quia ventorum rex eſt, qui aquæ motu creantur.*

### Ad CAP. XIV.

a *Cui omnis rei initium & finem tribuebant*] Atqui initia rerum ad Ianum, fines vero ad Terminum pertinere dixerunt. Vide Auguſtin. C. D. Lib. III. cap. 7.

b *Erat rex homo*] Vel τὸ *rex* delendum, vel poſt *homo* collocandum, ut ſit dictum, quemadmodum αὐθέντης βασιλεὺς apud Græcos.

c *Qui duas facies habebat*] Auguſtin. C. D. Lib. VII. cap. 4. de Iano loquens: *Sed iſti in cultu deorum omnis dedecoris appetitores, cujus vitam minus turpem invenerunt, eum ſimulacri monſtruoſâ deformitate turpaverunt, nunc eum bifrontem, nunc etiam quadrifrontem tanquam geminum facientes.* Cur autem bifrons & quadrifrons fingatur idem docet ejuſdem libri cap. 8. Ubi inter alia habes: *Cum vero eum faciunt quadrifrontem, & Ianum geminum appellant, ad quatuor mundi partes hoc interpretantur.* Sed Florus Lib. I. cap. 2. & Victor Illuſtr. cap. 3. *Ianum geminum* ſimpliciter pro bifronte poſuiſſe videntur; neque enim quatuor frontes Numæ Ianus habuit, ſed duas tantum. Doceo ex Servio ad Æn. illa VII. vers. 607. Sunt geminæ belli portæ. *Sacrarium hoc*, inquit, *Numa Pompilius fecerat circa imum Argiletum juxta theatrum Marcelli; quod fuit in duo-*

illi

quarum una ante ſe, altera poſt ſe reſpiciebat. Juxta illum quoque erat templum, & in manu ejus dextra [d] habebat clavem, qua templum ipſum aperire ſe monſtrabat. In ſiniſtra vero habebat baculum, quo ſaxum percutere, & ex illo aquam producere videbatur.

## XV. *De Vulcano.*

Vulcanus deus ignium, [a] pingebatur ſimilitudine fabri deformis, & claudi, [b] malleum in manu tenentis, & [c] deorum impulſu de cœlo in terram decidentis. Juxta eum plures dii eum irridentes pinguntur, qui eum de cœlo expellere figurantur. Ipſe quoque ſic expulſus, fulmina in terris Jovi parare dicebatur, quæ ad cœlum Jovis ipſius aquila deferebat. Ideoque juxta ipſum Vulcanum depicta erat officina, & aquila parata ad fulmina deferenda.

XVI. *De*

*bus breviſſimis templis: duobus autem propter Ianum bifrontem. Poſtea autem captis Phaleris, civitate Tuſcia, inventum eſt ſimulacrum Iani cum frontibus quatuor: propter quod in foro tranſitorio conſtitutum eſt illis* (leg. illi) *ſacrarium aliud, quod novimus hodieque quatuor portas habere. Ianum ſane apud aliquos quadrifrontem eſſe non mirum eſt: Nam alii eum dici dominum volunt, in quo ortus eſt & occaſus. Horatius,* Maturine pater, ſeu Iane libentius audis. *Alii anni totius, quem in quatuor tempora conſtat eſſe diviſum.* Idem ad Æn. XII. 198. *Poſtquam Romulus & Titus Tatius in fœdera convenerunt, Iano ſimulacrum duplicis frontis effectum eſt, quaſi ad imaginem duorum populorum. Legimus etiam Ianum quadrifrontem fuiſſe. Unde Martialis ait,* Et linguâ pariter locutus omni. Auguſtinum exſcripſit Iſidorus Orig. Lib. VIII. cap. 11. *Ianum dicunt quaſi mundi vel cœli menſium januam: duas Iani facies faciunt propter orientem & occidentem. Cum vero faciunt eum quadrifrontem, & Ianum geminum appellant, ad quatuor mundi partes hoc referunt.*

d *Habebat clavem*] Arnob. Lib. VI. pag. 209. Ed. Leid. *Fronte Ianus ancipiti, aut dentata ille, qua inſignitus eſt, clavi.*

### Ad CAP. XV.

a *Pingebatur ſimilitudine*] Mallem, *in ſimilitudine*, vel *in ſimilitudinem*. Cap. 7. *Pingebatur in ſpecie unius dominæ*. Cap. 8. *Pingebatur à poetis in ſimilitudinem unius dominæ armatæ loricâ*, Cap. 17. *Depicta erat ipſa Veſta in formam virginis.*

b *Malleum in manu tenentis*] Arnob. Lib. VI. pag. 197. *Cum Pileo Vulcanus & malleo, manu liber ſed dexterâ, & fabrili expeditione ſuccinctus.* Nimirum ut medicina Æſculapio, ita fabrica ſua Vulcano divinitatem peperit.

c *Deorum impulſu*] A Jove de cœlo præcipitatus fingitur. Unde ipſe apud Homerum Iliad. A. Ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι. Ἤδη γάρ με καὶ ἄλλοτ' ἀλεξέμεναι μεμαῶτα Ῥῖψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο. Ex illo caſu claudus evaſit. Firmicus: *Ardet apud Oetam Hercules, & Æſculapius alibi fulminatur; Vulcanus à patre præcipitatus pedem frangit.* Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. 11. *Unde etiam Homerus dicit eum præcipitatum de aere in terras, quod omne fulmen de aere cadit. Idcirco autem Vulcanus de femore Junonis fingitur natus, quod fulmina de imo aere naſcuntur. Claudus autem di-*

*cit-*

## XVI. *De Neptuno.*

Neptunus deus aquarum, & præcipue maris, depingebatur ad modum cujuſdam numinis mare gubernantis. Erat enim ejus imago, homo nudus in mari natans, ab umbilico [a] ſupra aquas eminens, & [b] tridentem pro ſceptro regio manu tenens: quo ſaxum quoddam percutiens, æquor quoddam acerrimum producebat. De mari vero plurima flumina manare videbantur. Greges item illi Tritonum circa ſe è mari natantes prodibant, & regem æquoris honorabant. Sunt autem Tritones piſces, qui tubas ore portant, quibus intonare ſe oſtendunt: ideo aliqui gentilium ipſos marina quædam monſtra dicebant.

## XVII. *De Veſta.*

Veſta [a] dea ignis, ſcilicet divini, in collegio deorum annumerabatur. Hanc [b] Jovis fuiſſe nutricem, & eum ſuo gremio ſuſtentaſſe, antiqui dicebant: quam etiam taliter figurat pictura. Erat enim templum latum & ſpatioſum, cum ara in medio. circa quam ex utroque latere erat ignis accenſus, qui perpetuo ſervabatur, quem extingui nullatenus fas erat. Et ideo ad hujuſcemodi myſterium erant multæ Veſtales virgines deputatæ, quæ & ipſæ ibidem depictæ ab utraque parte ignem fovere videban-

*citur Vulcanus, quia per naturam nunquam eſt rectus ignis, ſed quaſi claudus ejuſmodi ſpeciem motumque habet. Ideo autem in fabrorum fornace eundem Vulcanum auctorem dicunt, quod ſine igne nullum metalli genus fundi extendique poteſt.*

### Ad CAP. XVI.

a *Supra aquas imminens*] Cortexi *eminens*, ſenſu id flagitante.

b *Tridentem*] Priap. carm. xix. *Fulmina ſub Jove ſunt: Neptuni fuſcina telum: Enſe potens. Mars eſt: haſta Minerva tua eſt.* Cur autem tridens Vulcano tribuatur, dictum ad Fulgent. Lib. 1. cap. 3.

### Ad CAP. XVII.

a *Dea ignis, ſcil. divini*] Servius ad illa Virgil. Æn. 11. vers. 295. Veſtamque potentem, Æternumque adytis effert penetralibus ignem. *Deam*, inquit, *ignis, quæ, ut ſupra dictum eſt, Terra eſt: quæ in medio mundi librata, niſi aſtet & ignem intra ſe habeat. Alii de igne divino hoc volunt dictum* &c. Pro *niſi aſtet* legerim *firma ſtet.* Firmicus vero in de E. P. R. pag. 19. *Veſta autem quid ſit diſcite, ne putetis antiquum aliquid, aut cum ſummo terrore inventum. Ignis eſt domeſticus, qui in focis quotidianis uſibus ſervit.*

b *Jovis fuiſſe nutricem*] Ennius apud Lactant. Lib. 1. cap. 14. *Jovem alam educ*ſcen-

bantur. [c] Supra pinnaculum autem templi depicta erat ipſa Veſta, [d] in formam virginis, infantem ipſum Jovem ſuo ſinu fovens.

## XVIII. *De Orpheo.*

[a] Orpheus vir fuit magnus ingenio, & eloquio perfulgens, eruditiſſimus philoſophiæ, & artium diſciplinæ: qui homines irrationabiliter viventes, ex feris & immanibus fecit mites & manſuetos, & moribus compoſuit. Unde & beſtias quaſque, volucres, fluvios, ſaxa & arbores, citharæ ſono dicitur moviſſe, qui & Eurydicen nympham eodem mulcens ſono, in conjugem habuit: quam à ſerpente percuſſam & occiſam, deſcendens ad inferos, citharæ ſono dulciſſimo Plutone placato, dicitur redemiſſe: ea lege, ne eam averſus reſpiceret, donec ultimum limen inferni excederet. Quam legem ut præteriit, uxorem retentam amiſit. Iſte igitur [b] in numerum deorum conſecratus, taliter pingebatur. Erat homo [c] habitu philoſophico, citharam manu pulſans. Ante eum erant

*ſcendant, dantque eum Veſtæ educandum.* Infr. pro *ad hujuſcemodi myſterium* leg. *miniſterium.*

c *Supra pinnaculum*] Πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ Matth. cap. IV. vers. 5. *Pinnaculum templi* tranſtulit etiam vetus interpres. Ambroſ. in Luc. cap. IV. *Supra pinnam templi.*

d *In formam virginis*] Anus formam ei tribuit Artemidorus Lib. II. cap. 49. Παρθένος σημαίνει ἐλπίδα, ἢ Ἄρτεμιν, ἢ Ἀθηνᾶν. ἐλπίδα μὲν γελῶσα, Ἄρτεμιν δὲ σκυθρωπάζουσα. Ἀθηνᾶν δὲ γοργὸν ἐμβλέπουσα. Γυνὴ δὲ νέαν τύχην. πρεσβύτης ἑστῶσα Ita Aldus edidit. Sed legendum, γυνὴ δὲ νέα τύχην. πρεσβῦτις δὲ &c. Nec dubito quin ita correxerit jam Rigaltius. Sed ejus editionem non poſſideo. Et rectè vetula fingitur Veſta. Servius ad illa Virgilii Æn. IX. vers. 259. Canæ Veſtæ. *Venerabilis, antiquiſſima. Ipſa enim antiquiſſima dea eſt, è terra.* Lego, *& terra.* Virgo autem dici potuit, quia ex igne nihil generatur. Auguſtin. C. D. Lib. IV. cap. 10. *Ideo illi virgines ſolere ſerviri, quod ſicut ex virgine, ita nihil ex igne naſcatur.* Lactant. Lib. I. cap. 12. *Idcirco virginem putant Veſtam, quia ignis inviolabile ſit elementum, nihilque naſci potuit ex eo.* Confer Ovid. Faſt. Lib. VI. vers. 293. & quæ ſupra ex Iſidoro ad cap. XII. adduxi.

### Ad CAP. XVIII.

a *Orpheus*] Palladius in Allegoriâ Orphei Catal. Pith. Lib. IV. *Scilicet haud potuit, quæ ſunt ſine permovere ſenſu: (Finxere docti fabulam poëtæ) Sed placidis hominum dictis fera corda mitigavit, Doctaque vitam voce temperavit. Juſtitiam docuit, cœtu quoque congregavit uno, Moreſque agreſtes expolivit Orpheus.*

b *In numerum deorum conſecratus*] Auguſtin. C. D. Lib. XVIII. cap. 14. *Ex quorum numero fuiſſe perhibentur Orpheus, Muſæus, Linus. Verum iſti theologi deos coluerunt, non pro diis culti ſunt: quanquam Orpheum neſcio quomodo infernis ſacris vel potius ſacrilegiis præficere ſoleat civitas impiorum.*

c *Habitu philoſophico*] Habitum ejus deſcribit Virgil. Æn. VI. Nec non Threicius

erant diverſa animalia ferocia, quæ pedes ejus lingebant, ſcilicet lupi, leones, urſi, ſerpentes, aves diverſæ circa eum volitantes, montes & arbores deflectentes vertices ſuos: qui & uxorem ſe ſequentem converſus aſpicere videbatur, ſed eam inferi retinebant.

## XIX. *De Baccho.*

Bacchus filius Jovis inter deos connumeratus eſt, quem vinum, & vini deum eſſe dixerunt. Attendenteſque vini virtutem & proprietatem, illum uti deum in natura coluerunt, & eidem hujuſmodi imaginem eſſe depinxerunt. Erat enim imago ſua [a] facie muliebri, [b] pectore nudo, [c] capite cornuto, [d] vitibuſque coronato, qui ſuper tigride equitabat. Juxta ipſum autem erant imagines trium animalium, ſcilicet ſimiæ, porci, & leonis, quæ pedem unius vitis circumire videbantur. Ob cujus umbram Bacchus equitabat, vitiſque racemis erat plena. Ipſe vero una manu tenebat poculum, ſcilicet ſiniſtra: altera ve-

cius longâ cum veſte ſacerdos. Ubi Servius: *Longam autem veſtem aut citharœdi habitum dicit, aut longam barbam. Nam à contrario* (leg. è contr.) *imberbes inveſtes vocamus. Sacerdos autem quia & theologus fuit, & orgia primus inſtituit. Ipſe etiam homines de feris & duris compoſuit. Unde dicitur arbores & ſaxa moviſſe; ut deus.*

### Ad CAP. XIX.

a *Facie muliebri*] Priap. carm. XXXVI. *Phœbus comoſus: Hercules lacertoſus: Trahitque Bacchus virginis tener formam.* Ovid. de Baccho Lib. III. vers. 607. *Virgineâ puerum ducit per littora formâ.*

b *Pectore nudo*] Quia ſecretà pectoris nudant ebrii. Baſilius in Catal. Pithœi Lib. I. *Arcanum demens detegit ebrietas.* Horat. ad Amphoram Lib. III. od. 21. *Arcanum jocoſo conſilium retegis Lyæo.* Et Lib. I. epiſt. 5. *Quid non ebrietas deſignat? operta recludit.* Zenob. Cent. IV. 5. Ἐν οἴνῳ ἀλήθεια. Unde Tzetzes non invenuſtè ad Lycophr. p. 44. Οἶνος αἰθερόπους ἐσοπτρον. Facit huc vel in primis, quod Fulgentius dicit Lib. II. *Ideo nudus* (Bacchus) *ſeu quod omnia ebrioſus intervertendo nudus remaneat, aut mentis ſuæ ſecreta ebrioſus nudet.*

c *Capite cornuto*] Horat. Lib. II. od. 19. *Te vidit inſons Cerberus aureo Cornu decorum.* Vide ibi Torrent. & Spanhem. in de Num. Præſt. pag. 357. nec non Pier. Valer. Hieroglyph. Lib. LVI. pag. 410. ed. Baſ. Iſidor. Orig. Lib. VIII. cap. 11. *Quod idem Liber muliebri & delicato corpore pingitur: dicunt enim mulieres ei attributas & vinum, propter excitandam libidinem: unde & frons ejus pampino cingitur. Sed ideo coronam viteam & cornu habet, quia cum gratè & moderatè vinum bibitur, lætitiam præſtat: cum ultra modum, excitat lites, id eſt quaſi cornua dat.*

d *Vitibus coronato*] Gloſſ. Labb. *Hæc vitis*, κλῆμα ἀμπέλου, κλῆμα. Item, κλῆμα, *palmes, pampinus, colis.* Alii hederâ eum coronant. Tertull. de Coron. Milit. cap. 7. *Liberum Harpocration induſtria hederatum argumentatur: quod hedera natura ſit cerebrum ab heluſeo defenſare.*

vero, ſcilicet dextra, in eo uvæ [c] racemum extricabat.

## XX. *De Æſculapio.*

Æſculapius dictus eſt filius Apollinis, qui deus medicinæ & medicorum putabatur. Ejus imago erat homo quidam [a] cum barba valde prolixa; indutus habitu medici, ſedens; in cujus ſinu erant pyxides unguentorum, & alia inſtrumenta ad medicum pertinentia. cujus manus dextra barbam tenebat, ſiniſtra vero [b] baculum cum ſerpente geſtabat intorto.

## XXI. *De Perſeo.*

Perſeus etiam filius Jovis inter deos annumeratus eſt: qui rex Aſiæ dives & præpotens, qui & navibus multas regiones tranſivit, & Aphricam debellavit. qui & tres ſorores illud regnum tenentes ſua ſapientia occidit. quæ Gorgones dictæ ſunt: quæ unum ſolum oculum habentes, homines ſe aſpicientes vertebant in ſaxa. [a] Hic enim tali imagine figurabatur. Erat homo juvenis alatus & volans, quaſi navis diſcurrens, & alarum utens volatu. cui aſſiſtebat Minerva, ſapientiæ dea. Hic vero armatus, [b] cryſtallinum ſcutum ante oculos deferens, [c] te-

c *Racemum extricabat*] Suſpecta mihi poſterior vox. Mallem, *exprimebat*.

### Ad CAP. XX.

a *Cum barbâ valde prolixâ*] Priap. carm. 36. *Intonſa ſemper Æſculapio barba eſt*. Apud Sicyonios tamen ſimulacrum ejus imberbe ex auro & ebore confectum fuiſſe Pauſanias tradit. Exhibet quoque caput ejus imberbe nummus Nicomedenſium apud Spanhem. p. 181.

b *Baculum cum ſerpente intorto*] Schol. Ariſtoph. in Plut. Act. III. ſc. 2. pag. 76. ed. Caldor. Κοινῶς μὲν πᾶσι τοῖς ἥρωσι δράκοντες παρετίθεντο. ἐξαιρέτως δὲ τῷ Ἀσκληπιῷ. δράκοντες δὲ λέγονται ἀπὸ τοῦ δέρκω, ὅ ἐστι βλέπω. ὀξυδερκὲς γὰρ τὸ ζῶον. ἀνιέρωνται δὲ τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐπειδὴ τὸ γῆρας ἀποβάλλει. Καὶ ἡ ἰατρικὴ δὲ φυλάττει φύσει τὸ νέον, ἐξωθοῦσα τὰ νοσήματα. Ibidem tradit & hoc idem interpres, fuiſſe τὸν Ἀσκληπιὸν ἀεὶ στεφανοφοροῦντα, ὡς ὑγιείας αἴτιον. Confer Spanhem. in de Numm. Præſt. p. 175.

### Ad CAP. XXI.

a *Hic enim tali* &c.] Malim, *hic autem* &c. Sed & infr. cap. 22. *Centauri enim* pro *autem* invenies.

b *Cryſtallinum ſcutum*] Æneum ſcutum fuiſſe vult cum Apollod. Lib. II. tum & Zenob. Cent. I. 41. Περὶ ταύτην, inquit, ὁ Περσεὺς ἀπεστραμμένος, καὶ βλέπων εἰς ἀσπίδα χαλκῆν, δι᾽ ἧς τὴν εἰκόνα τῆς Γοργόνος ἔβλεπε, τὴν χεῖρα ἔτεινε. Et Ovid. IV. Met. vers. 782. *Sed tamen horrendæ clypei, quod læva gerebat, Ære repercuſſo* for-

c telo falcato [d] tres fæminas virgines, ſcilicet ipſas Gorgones, decollabat, Sthenonem, Euryalem & Meduſam: & hæ poſt habebant homines ſemiconverſos in lapides. Hic caput Meduſæ ablatum in haſta deferre videbatur. [e] De ſanguine vero Gorgonum equus alatus, nomine Pegaſus, naſci videbatur: qui ungula terram fodiens, fontem erumpere faciebat, qui Caſtalius dictus, Muſis ad potum productus eſt.

## XXII. *De Hercule.*

Hercules Jovis filius dictus eſt, quem in deorum collegio antiqui acceperunt, propter ejus quaſi [a] innumeras probitates, quæ inferius per ſingulas depictæ ſunt. Hercules enim [b] herocleos, quod eſt virorum gloria fortium. Prima igitur ejus victoria notabilis fuit, quando in nuptiis

*formam aſpexiſſe Meduſæ.* Cum Albrico loquitur Schol. German. *Quidam Perſeum à Minervâ miſſum dicunt, & ab eâ clypeum vitreum accepiſſe, per quem videre, nec videri ab Gorgonibus poſſet.*

c *Telo falcato*] *Harpe*, & quidem adamantinâ, ut eſt apud Apollodorum. *Falx* eſt Hygino Aſtron. Lib. III. cap. II. Nimirum ἅρπην δρέπανον interpretatur Heſychius. Schol. Hom. ad Iliad. T. vers. 350. Ἅρπη] Εἶδος ὀρνέου. Τινὲς ἰκτῖνον καλοῦσιν, ἕτεροι δὲ φήνην. λέγεται δὲ καὶ δρέπανον. Heſychius: Ἅρπη, ἀξίναν, δρέπανον, ἢ ὄρνεον γένος κατὰ λαλῖνας. Lego, κατά τινας ἴκτινος. Lucianus in Dialogo Tritonis & Nereidum. Ἡ Ἀθηνᾶ δὴ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος ὑποστιλβούσης, ὥσπερ ἐπὶ κατόπτρου παρέσχεν αὐτῷ ἰδεῖν τὴν εἰκόνα τῆς Μεδούσης. Εἶτα λαβόμενος τῇ λαιᾷ τῆς κόμης, ἐνορῶν δὲ τὴν εἰκόνα, τῇ δεξιᾷ τὴν ἅρπην ἔχων, ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς.

d *Tres fæminas virgines decollabat*] Pugnat hoc cum omnium veterum mythologiâ. Ut ſola mortalis erat Meduſa, ita ſola etiam capite truncata. Apollodorus: Μόνη δὲ ἦν θνητὴ Μέδουσα. διὰ τοῦτο ἐπὶ ταύτης κεφαλὴν Περσεὺς ἐπέμφθη.

e *De ſanguine Gorgonum*] Immo ſolius Meduſæ. Vide quæ annotavi ad Lactant. Argum. Lib. IV. fab. 16.

### Ad CAP. XXII.

a *Innumeras probitates*] Τὰς ἀρετὰς puta. *Virtutes* melius dixiſſet, cum fortitudo intelligi debeat, ſive fortia facinora. Juſtin. Lib. VI. cap. 3. *Porrò Piſandrus pro conjunctione Ageſilai etiam virtutum ejus æmulator erat.* Et cap. 8. *Nec poſtea virtutibus, ſed cladibus inſignes fuere.* Ἄθλους Græci vocant, vel etiam ἆθλα, unde & *athla* Hyginus dixit cap. 30. vel antiquarius aliquis, cum lemmata capitum ab alio quam Hygino concepta videantur *Ærumnæ* ſunt Auſonio Eidyll. XIX. *labores* Senec. in Apolocynthoſi. Quia autem laborioſa Herculis vita fuit, & ipſe fortitudinis exemplar, inde *labor Herculeus* apud Horat. Lib. I. od. 3. *Virtus Herculea* apud Fulgent. Lib. II. cap. 5. pro Hercule ipſo, idque more Græcorum. Homer. Iliad. N. vers. 248. Τὸν δὲ προσέειπε σθένος Ἰδομενῆος. Non cepit elegantiam interpres, cum vertit: *Hunc autem allocuta eſt potentia Idomenei.*

b *Herocleos*] Lego, ἡρώων κλέος. Fulgent. Mythol. Lib. II. cap. 5. *Hercules enim ἡρακλῆς Græcè dicitur, id eſt ἡρώων κλέος, quod nos Latinè virorum fortium famam dicimus.*

ptiis Centauros ibidem exiſtentes & inebriatos, qui [c] dominas invitatas volebant violenter opprimere, clava pro majori parte mactavit; unde reliqui timore perculſi fugerunt. [d] Centauri enim, qui dicuntur eſſe ſemihomines & ſemiequi, denotantur homines carnali concupiſcentia facti, ut beſtiæ, qui virtute animi ſuperantur. Secunda victoria Herculis notabilis fuit, [e] quia ipſe pugnaſſe cum leone, ipſumque clava mactaſſe, & interempto pellem abſtuliſſe dicitur. quo deinde ſpolio inceſſit ſemper indutus, in ſignum victoriæ perceptæ. In quo etiam oſtentatur animi fortitudo, contra quam nulla vis corporea prævalet, quæ ſemper ſpolium leonis, id eſt, vim virtutis defert. Tertia Herculis fortitudo eſt, de qua ſic ſcribitur: Admetus Pheræorum rex Alceſtim habuit conjugem: & dum [f] infirmaretur ad mortem, Apollinis miſerationem invocavit; [g] cui ſic reſpondit, nil in hoc ei poſſe præſtare; niſi aliquis de propinquis ejus ſe pro illo morti voluntarie offerret. quod uxor ejus libenti animo fecit, & ſeipſam interemit. Quod Hercules proſpiciens, & mulieris [h] tantæ fidei compaſſus, ad inferos deſcendit, & Cerberum tricipitem ſibi ad oſtium inferni reſiſtentem, triplici vinctum catena, videlicet ſingula faucibus intorta, ab oſtio abſtraxit, & Alceſtim ex inferno reduxit. In quo denotatur, quia ratio & virtus animi omnes cupiditates & vitia terrena devincit, & maxime vitium gulæ, quod habet tria capita: eo quod guloſitas tria exigit, ſcilicet abundantia quantitate, aſſidua tem-

c *Dominas invitatas*] Uxores Lapitharum ad nuptias invitatas Pirithoi. Vide Hyg. Myth. cap. 33.

d *Centauri enim*] Emenda, *Centauris*.

e *Quia ipſe pugnaſſe*] Lego, *quâ ipſe pugnaſſe*. Sic mox habes: *Quarta fortitudo Herculis ſcribitur, quâ dicitur Heſperides ſpoliaſſe.*

f *Infirmaretur*] H. e. ægrotaret. Sæpe ita cum alii eccleſiaſtici ſcriptores, tum & vetus Bibliorum interpres. Joh. cap. VI. vers. 2. *Videbant ſigna, quæ faciebat ſuper his, qui infirmabantur.* Cap. XI. 2. *Cujus frater Lazarus infirmabatur.* Ergo *infirmari* eſt ἀσθενεῖν.

g *Cui ſic reſpondit*] Illis verbis nempe, quæ ſequuntur. Illuſtravimus eam lectionem ad Hyg. Mythol. cap. 2. Cæterum pro *cui* repoſuerim *qui* vel *qui ei*. Fulgentius in hac fabulâ Lib. 1. cap. 27. *Apollinem deprecatus eſt. Ille vero dixit ſe ei aliquid non poſſe præſtare, niſi quis de ejus propinquis ad mortem pro eo voluntarie ſe obtuliſſet.*

h *Tantæ fidei compaſſus*] Συμπαθεῖν. *Compatior, condoleo, congaudeo* verba ſunt aliquoties à Cypriano uſurpata. Vetus Interpres Heb. cap. X, vers. 34. *Vinctis compaſſi eſtis.*

i La-

tempore, grata faucibus voluptate: quæ omnia virtus ſuperat. Et ſi quid ex infirmitate animi devictum fuerit, etiam ab inferis abſtrahit. Quarta fortitudo Herculis ſcribitur, qua dicitur Heſperides ſpoliaſſe, quæ fuerant Atlantis regis Aphricæ filiæ. Hæ hortum habebant, in quo erant mala aurea Veneri conſecrata, ad quorum cuſtodiam draco nunquam dormiens poſitus erat. Quæ poma Hercules abſtulit, occiſo dracone. Nam virtus animi non poteſt fructum capere virtutum, niſi malitia prius interimatur, quæ jugiter vigilat in cuſtodiam vitiorum. Quinta Herculis fortitudo eſt, qua hydram ſerpentem occidiſſe legitur. Fuit autem hydra, juxta fabulam, in Lerna palude: cui uno cæſo capite, duo excreſcebant. quam dum Hercules gladio vincere non poſſe ſe cerneret, occaſione jam dicta capitum excreſcentium, igne circa eam appoſito illam exuſſit. In quo intelligitur, quod [i] lacus fuit Æmoniæ, cujus aquæ vicinas civitates vaſtabant: Hercules vero multa vicina loca in circuitu exuſſit, & ſic aquæ clauſit meatus. Nam & Hydra ab hydor, quod eſt aqua, dicta eſt. Sexta victoria ejus eſt, quam obtinuit de Acheloo: de quo fabuloſe dicitur, quod hic Achelous filius fuit Thetidis deæ aquarum: cui mater conceſſerat, ut cum adverſario pugnans, quamcunque formam vellet, ſumeret. qui contra Herculem ſecum pugnaturum formam [k] tauri ſylveſtris induit: cum quo diu Her-

i *Lacus Æmoniæ*] Forte *Laconicæ* ſcripſerat Albricus. Strabo Lib. VIII. Argivorum & Mycenæorum lacum facit.

k *Tauri ſylveſtris*] I. e. feri. Firmicus in de E. P. R. pag. 14. ed. Leid. *In porci ſylveſtris ſpeciem formamque mutatus. Ovis ſylvatica & ſylveſtris* eſt apud Apitium Lib. VIII. cap. 4. *De condimentis ovis ſylvaticæ. Jus in oviferum, hoc eſt, carnem ovis ſylveſtris* &c. Gloſſ. Labb. Ὑλικός, *ſylveſter, ſylvaticus.* Ita & *porcus ſylvaticus* dicitur à Petronio Fragm. Trag. pag. 36. ed. Blav. *Etiam vide quam porcus ille ſylvaticus totam comederit glandem.* Lego, *lotam comederit glandem* h. e. lautam, delicatam. Præceſſit enim, *ſecutum eſt hos repoſitorium, in quo poſitus erat primæ magnitudinis aper, & quidem pilcatus, è cujus dentibus ſportellæ dependebant duæ, palmulis textæ, altera caryotis, altera thebaicis plena* &c. Atque hæc lota illa glans erat, quam comederat aper. *Lotus* pro *lautus* archaicè dicitur, ut *coda* pro *cauda* p. 39. *Quotidie pejus colonia hæc retroverſus creſcit tanquam coda vituli. Copo* pro *caupo* p. 49. *Tanquam copo compilatus. Codex* pro *caudex* p. 57. *Codex, non mulier.* Etiam O & Au promiſcuè in nummis invenit illuſtr. Spanhemius, ut *Foſtulus* pro *Fauſtulus*, & alia; de quibus ipſum conſule in de Numm. Præſt. p. 80.

 l *Co-*

Hercules pugnando, ei tandem cornu dextrum evulſit, quod & [l] Copiæ deæ divitiarum dedicavit. Sed cum Achelous ad fluvium bibiturus acceſſiſſet, videns in aquis ſibi ablatum cornu, ſeipſum in flumine præ dolore ſuffocavit. In quo intelligitur, quod Hercules fluminis, qui dicitur Achelous, & cujus eruptiones non modice agros obruebant, dum [m] alterum ejus alveum exiccaſſet, ſua induſtria fertilem reddidit regionem, & ſic fructuum copiam præſtitit: Septima Herculis fortitudo eſt, de qua ſic ſcribitur. Erat in Italia quidam latro, nomine Cacus, qui dum Hercules ad Italiam deveniſſet, & ab Euandro rege officioſe receptus eſſet, [n] bobus advectis ex Hiſpania, Geryone perempto, dum Hercules boves in paſcuis cuſtodiret, & ſomno oppreſſus dormiret, Cacus eo dormiente ſecurus exiens de ſpelunca, in qua latebat, plures ex bobus rapuit: quos per caudam averſos capite traxit, ne ex rectis eorum veſtigiis humo preſſis, quo ducti eſſent, deprehendi poſſet: quin potius illos abiiſſe videretur. Verum excitatus Hercules, & furto comperto, veſtigia verſa decernens, eaque inſecutus, ad antrum pervenit, & Cacum ſuis cum bobus latitanten reperit: quem fumum & nebulam eructantem clava peremit, boveſque redemit. Moraliter autem [o] Cacus malus interpretatur: qui latet in ſpelunca, quia nunquam malitia liberæ frontis eſt. Hercules autem, id eſt virtus, malos inter-

l *Copie deæ divitiarum*] Vide quæ notavi ad Hyg. Myth. cap. 31.

m *Alterum ejus alveum*] Τὸ *ejus* delendum, ut ſana ſit oratio.

n *Bobus advectis*] Forte *avectis*. Ut *adducere* pro *abducere*, ita *advehi* pro *avehi* ſæpe dederunt nobis librarii. Hyg. Myth. cap. 8. *Is mulierem advectam domo matrimonio ſuo copulavit*. Puto rectius fore *avectam*; quanquam alterum explicare utcunque conatus ſum in notis meis ad eum ſcriptorem. Juſtin. Lib. XVIII. cap. 7. *Itaque adverſis tanto ſcelere numinibus*. Malim & ibi *averſis*. Virg. Æn. 11. *Fractæ vires, averſa deæ mens*. Cic. ad Brut. epiſt. 16. *Deos averſos eſſe à ſalute Pop. Rom.* Flor. Lib. II. cap. 6. *Averſi à Carthagine dii*. Tib. Lib. III. el. 3. *Audiat averſâ non meus aure deus*. Si quis tamen vulgatam lectionem aſſerere velit, adducere poſſit illud Propert. Lib. I. el. I. *Cum tamen adverſos cogor habere deos*.

o *Cacus malus interpretatur*] Ἑρμηνεύει. Loquitur cum antiquo Bibliorum Interprete. Judic. cap. XII. vers. 6. *Dic Schibboleth, quod interpretatur ſpica*. Joh. cap. IX. 7. *Vade, lava in natatoriâ Siloe, quod interpretatur miſſus*. Cæterum dubium non eſt, quin reſpexerit Fulgentium Albricus, cujus illud eſt cap. 6. Lib. II. Κακὸν *enim Græcè malum dicimus*.

p *Alium*

terficit, & ſua vendicat. ſed Cacus fumum & nebulam emittit, quia viſui nocent: quia malitia ſemper occultas deceptiones molitur. Octava Herculis victoria ſcribitur, qua [p] alium malum nomine Diomedem mactavit: qui hoſpites advenas benigne recipiebat: & illis hilariter miniſtrabat, vinoque condito inebriebat: dumque gravi ſomno eſſent oppreſſi, illos occidebat: & equabus ſuis in paſtum præbebat. Quo comperto, illuc Hercules acceſſit, [q] & illum clava peremit, ipſumque in paſtum eiſdem ſuis equabus appoſuit. In quo notatur, qualiter virtus [r] omnium maculam ſuperat, & eadem pœna punit vitium, in quo delinquit. Nona Herculis hujuſmodi ſcribitur victoria: Antæus erat gigas, filius Terræ: cui mater conceſſerat, ut, quotiens terræ proſtratus [s] occumberet, viribus duplicatis exurgeret. Cum hoc Hercules pugnat in lucta, eumque bis proſternens, comperit illum exurgere fortiorem. unde illum brachiis apprehendens, elevatum à terra conſtrinxit ad pectus: & tam diu tenuit ſuſpenſum, donec deficiens expiraret. Ponitur autem [t] Antæus ſub forma libidinis. nam ἀντίος Græce, Latine contrarium ſonat. Et naſcitur libido de terra, quia de carne concepta. Et tactu terræ fortior redditur: quia libido tactu validior excitatur. Sed à glorioſa ſuperatur virtute; quia denegato tactu ad altiora virtutum mens elevata, libidinis concupiſcentiam extinguit. Decima victoria eidem Herculi aſcribitur de apro. Erat enim aper terribilis in [u] regione Calydoniæ, qui non ſolum ſegetes devaſtabat, ſed occurrentes homines dentibus lacerabat. Contra hunc procedens Hercules, & diu cum eo pugnans, illum tandem clava mactavit: & quem plauſtrum jugatis

p *Alium malum*] Tollius ad Palæph. p. 165. ex MS. Voſſ. *alium centaurum*; & mox *lautè*, pro *hilariter*.

q *Et illum clavâ*] *Et centaurum clavâ* idem ex eodem MS.

r *Omnium maculam*] Etiam hunc locum ex MS. Voſſiano emendatum it Tollius: *Omnem malitiam ſuperat, & eadem pœnâ punit iniquum, in quo delinquit*. Mihi præterea pro in *quo* legendum videtur *in qua*.

s *Occumberet*] Malim *ſuccumberet*.

t *Antæus ſub formâ libidinis*] Etiam iſta habet ex Fulgent. Myth. Lib. II. cap. 7. quem vide, ſi tanti putes.

u *Regione Calydoniæ*] Immo *Arcadiæ*. Vide quæ annotavi ad Hygin. Myth. cap. 30. Alius fuit aper Calydonius, de quo idem Hyginus cap. 35. Anton. Liberal. cap. 2. & Ovid. Met. Lib. VIII.

tis bobus trahere nequivit præ magnitudine, ſubjectis humeris, ipſum in civitatem omnibus mirantibus detulit. In quo ſimiliter notatur animi virtus, quæ omnia ſuperat & vincit. Undecima victoria eſt, [x] de qua de Geryone rege Hiſpaniæ triumphavit. De quo ſcribitur, quod ipſe Geryon habebat canem bicipitem, quo omnes ſuperabat. Hunc Hercules (ut fingitur) [y] olla ærea pugnans devicit. [z] cui adhibito cane cum etiam diu pugnaſſet, canem occidit, & regnum Geryonis obtinuit. In quo notatur allegorice, quod dictus Geryon duorum capitum canem habuit, quia terreſtri & navali prælio plurimum potuit. At eum Hercules olla ærea vectus acceſſit, quia navem habuit fortem, qua navigavit, armis æreis munitam. cujus canem occidit, quia potentiam ejus comminuit terra & mari, ejuſque obtinuit regnum. Duodecima & ultima Herculis fortitudo legitur talis: Fuit quidam [a] gigas Atlas nomine, in Mauritania, in monte altiſſimo cœlum ipſum contingente: qui cœlum, ne caderet, humeris ſuſtinebat: & ſidera, ſi quæ cadebant, malleo fixa, cœlo reponebat. Quem cum acceſſiſſet Hercules, ille, qui audie-

x *De qua de Geryone*] Prius *de* tollendum.

y *Ollâ æreâ pugnans*] Servius de Geryone ad Æn. VII. vers. 662. *Fingitur bicipitem canem habuiſſe, quia & terreſtri & navali certamine plurimum potuit. Hunc Hercules vicit; qui ideo ad eum fingitur ollâ æreâ transvectus, quod habuit navem fortem & ære munitam.* Χρύσεον δέπας appellat Apollodorus Lib. II. p. 100. Ed. Comm.

z *Cui adhibito cane*] Lego *qui*. Q & C confudiſſe haut raro librarios, diſces ex iis, quæ ſcripſi ad Hyg. Myth. cap. 220. Cæterum canis hic *Orthrus* dictus fuit. Apollodorus: Εἶχε δὲ φοινικᾶς βόας, ὧν ἦν βουκόλος Εὐρυτίων, φύλαξ Ὄρθρος ὁ κύων δικέφαλος, ἐξ Ἐχίδνης καὶ Τυφῶνος γεγεννημένος. *Gargittium* vocatum ait Pollux Onomaſt. Lib. V. cap. 5. Ὁ δὲ Γηρυόνου κύων, ὁ τὰς βοῦς φυλάττων, ἀδελφὸς ἦν τοῦ Κερβέρου, ἀνῃρέθη δὲ ὑφ' Ἡρακλέους. Τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ Γαργίττιος· Καὶ ἦν μνῆμα ἐν Ἰβηρίᾳ. Cæterum, ut Q & C, ita & Qu & K Græcorum inter ſe commutantur, cum eadem illorum apud antiquos Latinos, ut hodie quoque apud Gallos, fuerit pronunciatio. Hilarius ſanè *Anquiram* dicit in Fragmentis pro *Ancyram*. Et in concilio Galliæ Feliciensi *Niquinta* legi pro *Niceta*. Nec aliâ de cauſſâ *Quiricus* pro *Cyricus*, & *Quirinus* dicitur pro *Cyrinus*. Hinc ergo *Quillenius* pro *Cyllenius* etiam apud Ampelium cap. IX. invenitur ſcriptum, nec tentari forſan à me debuit.

a *Gigas Atlas nomine*] De hoc Atlante Servius ad Æn. I, vers. 745. *Hic Atlas Iapeti filius in Africâ natus dicitur.* At idem de eodem ad Æn. IV. vers. 247. *Ætheris & diei filius, cui pœna gratiâ cœlum impoſitum dicitur, quod, ut quidam volunt, cum Titanibus ſteterit.* Confundit Atlantes. Etiam in Hygini Genealogiâ duo Atlantes ſunt, quorum alter Iapeti & Clymenes filius dicitur, alter Ætheris & Terræ.

b *Aſtro*

dierat de fortiſſimis illius viribus, rogavit eum, ut, quia feſſus erat cœlum ſuſtinendo, ipſum aliqnanto juvaret, donec quieſceret. quod Hercules libenter annuit, & humero ſuppoſito, cœlum ſuſtinuit. In quo intelligitur, quia ipſe Atlas [b] aſtrologus peritus fuit: & ideo cœlum dicitur ſuſtentaſſe, & ſidera cadentia cœlo repoſuiſſe. Hercules etiam fuit aſtrorum artis multum edoctus, qui ſcientiæ comprehendendæ [c] plenus gratia ad ultimos terræ fines acceſſit: & cum eodem Atlante de ſcientia conferens, illum in aliquibus juvit, opemque impendiſſe fertur ad cœlum ſuſtentandum.

## XXIII. *De Cerere.*

Ceres dea inter omnes deos deaſque veterum [a] ultimo in ordine poſita eſt: eo quod ejus ſuffragium omni humanæ vitæ [b] potiſſime veterum eſſe videbatur. Dicitur enim dea frumenti & ſegetum, ac generaliter omnium ſeminum ac frugum, quæ terra producit, ſine qua ſpecialiter natura deficeret: ideoque taliter pingebatur. Erat enim in figura matronæ præcinctæ, & pannis & calceis admodum ruſticanæ: ſedens ſuper bovem, qui eſt animal culturæ deputatum: quæ manu dextra habebat ligonem, ad terram vertendam; & brachio habebat appenſum calathum cum ſeminibus. Ab ipſo quoque latere dextro habebat duos agricultores, quorum unus ligone terram vertebat, & alius ſemina ſpargebat. In manu vero ſiniſtra Ceres tenebat falcem meſſoriam, & baculum ad terendum frumentum: à quo etiam latere erant duo

b *Aſtrologus peritus fuit*] Servius ad illa Virgil. Æn. IV. 745. Docuit quæ maximus Atlas. *Hic* (Atlas) *quod annum in tempora diviſerit, & primus ſtellarum curſus vel circulorum, vel ſiderum tranſitum naturaſque deſcripſerit, cœlum dictus eſt ſuſtinere, quia nepotem ſuum Mercurium & Herculem docuiſſe dicitur; unde & Hercules cœlum ab Atlante ſuſceptum ſuſtinuiſſe narratur, propter cœli ſcientiam traditam.*

c *Plenus gratia*] Lego, *plenioris gratia.*

### Ad CAP. XXIII.

a *Ultimo in ordine*] Leg. *Ultima in ordine.*

b *Potiſſimè veterum*] Hæc corrupta procul dubio. Fort. *Potiſſimum veteribus.*

duo alii agricolæ, quorum unus metebat, & alius frumenta baculo triturabat. Erat ergo Ceres inter duas arbores pomis onuſtas. Latere vero dextro deſuper erat Juno dea nubium, imbrem ſpargens per ſata. A ſiniſtro vero erat Apollo, id eſt ſol, ſuis radiis ſegetes exſiccans metendas.

FINIS.

IN-

# INDEX AUCTORUM,

## *qui à Fulgentio laudantur.*


ANacreon antiquiſſimus auctor. 57.
Anaximander. 45.
Anaximenes qui de picturis diſſeruit. 107.
Antidamas in moralibus. 182.
Antidamas Heracleopolites in Hiſtoriâ Alexandri Macedonis. 168.
Antiphon. 45.
Aphricanus Iatroſophiſtes. 122.
Apollophanes in Epico carmine. 35.
Apulejus in libris Metamorphoſeon. 113. 179.
——— In Aſino aureo. 175. 180.
——— In libro de Republicâ. 180.
Ariſtophontes Athenæus in libris, qui Dyſareſtia nuncupantur. 116.
Ariſtoxenus in Lindoſecemiarum libro. 81.
Artemon. 46.

B.

Battiades. 132.
——— In Paredris. 142. *Bacis dicitur* p. 169. Et videtur ita etiam locis duobus prioribus ſcribendum. Præter Suidam & Ariſtoph. Schol. pag. 588. Ed. Caldor. de tribus Bacidibus mentionem & Ælianus facit Var. Hiſt. Lib. XII. cap. 35.
Beatinius aurgur. 96.
Bebius Macer. 171.

C.

Callimachus in Cæciâ. 180.
Callimorphus in Piſæis. 180.
Calphurnius in Phroneſi comœdiâ. 177.
Campeſter in Catabolicis. 142.
Carneades in Teleſiaco libro. 145.
Chryſippus de Fato. 28. *Forte is liber eſt, quem* περὶ θεότητος *ab eo ſcriptum laudat Antimachus in præfatione in Sibyllas.*
Cincius Alimetus in Hiſtoriâ de Gorgiâ Leontino. 172.
Cornelius Tacitus in libro Facetiarum. 183.
Criſpinus in Heracleâ. 178.

D.

Dardanus in Dinameris. 142.
David Propheta. 66. 146.
Democritus in Phyſiologumenon. 120.
Demoſthenes pro Philippo. 174.
Dionyſius in Græcis articulationibus. 154.
Diophantus Lacedæmonum auctor. 28.
Diophantus Lacedæmonius de Sacris deorum. 170.
Dromocrides in Theogoniâ. 96.

E.

Ennius in Alceſtide comœdiâ. 175.
Epicharmus Comicus. 104. 111.
——— In Diphilo comœdiâ. 48.
Euxemenes in libro θεολογουμένων. 47.
Euripides in Tragœdiâ Electræ. 112.
——— In Tragœdiâ Ephigeniæ. 149. Ita corruptè pronunciabant, pro Iphigeniâ, ut in notis meis oſtendi: quibus & hoc addi poteſt, eadem ratione *abſentium* poſteriori ævo dici cœptum pro *abſynthium*. Primaſius in Apocalypſ. Joann. Lib. III. p. 71. Ed. Euchar. *Et nomen ſtellæ dicitur abſentius, vel ſicut alibi dicitur, abſentium. Et facta eſt tertia pars aquarum ſicut abſentium.*

F.

Felix Capella in Nuptiis Mercurii & Philologiæ. 181.
Feneſtella. 183.
——— In Archaicis. 106.
Flaccus Tibullus in Helenæ comœdiâ. 177.
Fontejus in oratione pro Nucerinis. 169.
Fulgentii liber Phyſiologicus de medicinalibus cauſis, & de ſeptenario ac novenario numero. 149.

G.

Galbius Baſſus. 179.

H.

Hellanicus in Dios Polytychiâ. 36.
Heraclius. 36.
Hermes Triſmegiſtus. 127.
——— In Pimandre libro. 48.
Heſiodus in Bucolico carmine. 102.
Homerus. 41. 103. 107. 111. 120. 146. 148. 164.

I.

Juba in Phyſiologis. 72.
Juvenalis. 81.


La-

L.

Labeo, interpres Tagetis & Bacidis. 169.
Livius poëta. 59.
Lucanus. 59. 183.
Lucilius. 177.
Lucretius comicus. 184.

M.

Manilius de deorum Hymnis. 172.
Marcus Cornutus in Satyrâ. 175.
Memor in Tragœdiâ Herculis. 177.
Menander in diſexapaton comœdiâ. 102.
Mintanor Muſicus κρουματοποιῶν libro. 32. Quid κρουματοποιοὺς eſſe dicant in notis meis invenies. Verum cum minus quadret heic illa ſignificatio, videtur per κρουματοποιοὺς intelligi voluiſſe μελοποιούς. Certè κρούματον & μέλος tanquam συνώνυμα uſurpat Ariſtoph. Scholiaſtes in Plut. Act. II. ſc. I. Τὸ δ', inquit, θρεττανελὸ μέλος ἢ κρουμάτιόν ἐστι. Ergo κρουματοποιὸς dictum, ut διθυραμβοποιὸς apud eundem Scholiaſten, cum Philoxenum vocat διθυραμβοποιόν.
Mnaſeas. 168.

N.

Nævius in Philemporo comœdia. 176.
——— In Diobolariâ. 180.
Nicagoras in Diſthemiſtheâ libro. 80.
Numa de Pontificalibus. 174.

O.

Orpheus in Theogoniâ. 126.
Ovidius in Metamorphoſeon. 83.

P.

Pacuvius. 179. In Pſeudone comœdia. 173.
——— In Tragœdiâ Thyeſtis. 183.
Pammachius. 178.
Petronius Arbiter. 32. 80. 124. 126. 180. 181. 182. 183.
——— In Euſtion. 156.
Philocrus. 45.
Plato. 147.
——— In Moralibus. 76.
Plautus. 178. 180. 182.
——— In Trinummo. 68.
——— In Ciſtellariâ. 162.
——— In Bacchide. 178. 179.
——— In Aſinariâ. 177.
——— In Curculione. *ibid.*
——— In Mercatoris comœdiâ. 173.
——— In Caſiſto. 174.
——— In Caſinâ. 175. 182.
——— In Milite Glorioſo. 181.
——— In Vidulariâ. 182.
Porphyrius in Epigrammatis. 72. 158.
Propertius. 176. 179.

Q.

Quintus Fabius Lucullus in Epico carmine. 178.

R.

Rabirius in Satyrâ. 183.
Rutilius Geminus in Aſtyanactis Tragœdiâ. 171.
——— In libris Pontificalibus. 172.

S.

Salomon. 69.
Salluſtius. 147.
Serapion Aſcalonites. 46.
Soſicles Atticus in libro Theologumenon. 111.
Soſicrates Cigizenus in libris Hiſtoriæ 87.
Steſimbrotus Thaſius de morte Polycratis. 168.
Sutrius comœdiarum ſcriptor. 124.
Succius in comœdiâ Piſcatoriâ. 181.

T.

Tages in Aruſpicinis. 182.
Terentius. 18. 70. 86.
Tertullianus de Fato. 174.
Thales Mileſius. 89.
Theocritus Antiquitatum ſcriptor. 59.
Theophilus Philoſophus. 96.
Theophraſtus in Moralibus. 69.
Theopompus in Cypriaco carmine. 36.
Tiberianus. 62. 183.
——— In Prometheo. 120.
——— In Libro de Socrate. 154.

V.

Varro. 170.
——— In Myſticorum libro. 172.
——— In Pontificalibus. 173.
——— In Corollariâ. 180.
Virgilius. 8. 90. 105. 173. 178.
——— In Georgicis & Bucolicis 104.
——— In Sexto Æneid. 128.

Z.

Zenophanes Heracleopolites. 47.

# I N D E X
## RERUM & VERBORUM
### Quæ in commentariis utriuſque voluminis maximè viſa ſunt memorabilia.

*Numerus barbarus paginas, ſed Romanus II. ſicubi additus viſatur, Tomum ſecundum, litera a & b columnas deſignant.*


A Pro *ex* 87. a.
*Abdicare* pro *repudiare* II. 17. a.
*Abjectis miniſteriis* pro *abactis miniſtris* 181. a.
*Abjicere* partum, idem quod *abigere* II. 262. b.
*Abjurgare* quid 169. b.
*Abſcidere* poſterioris ætatis ſcriptoribus familiariſſimum II. 111. a.
*Abſconſus* an rectè dicatur II. 54. b. *Abſconsè* adverbium an probum 257. a.
Abſyrtus oppidum; item fluvius Colchorum 61. b.
Acacallis Mileti mater 41. b.
*Accerſo* pro *arceſſo* inveteratus error 142. b.
*Acer* quidnam proprie 40. a.
Aceſtes & Acestus, Iobates & Iobatus, Zetes & Zetus veteres dixere 217. a.
Achæi duplices II. 203. b.
Achilles invulnerabilis, à matre in Styge palude tinctus 169. a.
Activa olim quæ nunc deponentia 278. b.
*Actus* pro *exactus* 374. a.
Acumen, Acuminare 433. b.
Acupedius quid 42. a.
*Ad* pro *apud* 187. b.
*Ad* pro *contra* Virgilio aliiſque 94. a.
*Ad* pro *ob* uſurpatum 144. b.
*Ad eum* pro *contra eum* 147. a.
*Ad* & in loco & ad locum ſignificat 135. a.
Adamantina *pro* Chalybea 59. a.
Adamas *quid?* 59. a. textus Adamas. *ibid.*
*Ad cervicem verſus* 435. a.
*Ad conſtitutum* 219. b.
*Adicere, conicere, ſubicere* cum ſimplici *i* II. 117. b.
Adjectiva in *bilis* deſinentia ſæpe activè ſumuntur II. 79. a.
Ad Italiam venire 313. b.
*Adminiſtrare ſementem* 363. a.
*Admiſſum* pro *peccatum* II. 228. a. & 413. a.
*Ad propria, ad ſua* quid II. 242. a.
Adonis quomodo matrem ultus 107. a.
Adraſti equus longe velociſſimus 122. a.
Adverbia locorum pro Relativis Pronominibus ponuntur etiam ab optimis ſcriptoribus 17. a. & 377. b. Adverbium pro Relativo Pronomine poſitum 285. a.
*Adſerere manu* quid II. 33. b.
Aëna *abſolutè* . ſicut Græcè χάλκεια 63. b.
*Ægipan*, ſemicaper 226. b.
Ægyptii quomodo hominem imperitum denotarint II. 130. a.
Ægyptus in inferiori parte Nili inſula vocari poteſt 333.
Ægypius cum matre concumbit II. 240. a.
Æſculapius imberbis II. 322. a.
Æs Corinthium 166. a.
Ærica utrum nomen Heſperidos 2. a.
Æta Solis filius pro Æeta 58. b.
Æther & dies ex nocte 2. a.
Æteſiæ per diphthongum Æ 366. a.
Ætos pro Aëtos 77. a. Æthon & Xanthus Solis equi 256. b.
*Affectare* quid II. 2. b.
Agamemnonis filiæ quatuor 158. a.
Ælurus, felis ſive catus 404. a.
Ænaria an eadem cum Inarime 186. b.
*Ænigma*, obſcuriloquium 117. a.
Agamemnon ſuperbè in Dianam loquitur 157. b.
Althæa & Themis Jovis nutrices 254. a.
Albunea 15. b.


Ale-

Alexandrini molles 11. 15. b. unde *Pellæi* dicti *ibid.*
*Alio* A'ρχαίως pro alii 11. 139. b.
*Alligare* impetum alicujus. pro *tardare* 260. a.
*Alludere* argutiam 11. 205. a.
A longe, de longe 311. a.
*Alter* pro non bono aliquando ponitur 286. b.
Alterna mors 133. a.
Amalthea & Meliſſa Jovis nutrices 207. a.
*Amatorium* abſolutè 81. b.
*Ammiſcere* pro admiſcere 74. a.
*Ammiſſus* pro admiſſus 74. a.
Amor nimius apud antiquos *fœmineus* dictus 128. b.
Amphiaraus unus ex Argonautis 43. b.
Αμφιαρεΐα, ludi 125. a.
Amphimachus inter Græciæ principes 134. b.
Amphipolis urbs 107. b.
Amphis Poeta Comicus 356. b.
Amphitrite 9. a.
Ampycus 46. b.
Amycus Neptuni & Nymphæ Melies filius 53. a.
Andromeda Ceto objecta 375.
*Angina* morbus pecorum 11. 7. a.
*Angnicia* quid 66. a.
Anii regis Deli filiæ 11. 277. a.
Anima cœli pars, corpus terræ, umbra inferorum 11. 81. b.
Antecanis 410. b. an Canicula *ibid.*
Antiope 11. b.
Antiopa Nyctei regis filia ſtuprata 24. a.
Antiopa Amazonum Regina 75.
Æolenſium plurimi Bæotii fuere 11. 20.
*Anquira*, *Quirinus*. *Quillenius* pro *Ancyra*. *Cyrinus*, *Cyllenius* 11. 328. b.
A'πία Peloponneſus unde dicta 213. a.
Apollo quare dictus Phœbus 11. 303. b. peſtilentiæ auctor 182. a. fatis præeſt 11. 40. b. Apollo Lycius quare ſic dictus 11. 43. a. Apollinis ſervitus & ejus cauſa 97. a. cur Laurus ei conſecrata 11. 46. a.
*Applodere* terræ 192. b.
Appoſitiones Hygino familiares 209. a.
Aquila cur ſignum militare factum 11. 58. a.
A'ρλαςα quid 56. a.
Aquila auſpicata, pro, quæ in auſpicio apparuit 387. a.
*Aquimanarium* Juriſconſultis, pro, urna 448. b.
Aratra cur in fumo ſuſpenſa 11. 9. b.
Arati & Hygini de motu ſolis ſententia 476. b.
Aræ ſigni cœleſtis varia nomina 412. a.
*Arbiter* pro Judice 11. 21. b.
*Arbor ficuum immatura* 413. a.
*Arcadicum ac Medinum ſapere* quid 11. 148. a.
Archaïſmus 22. a. Archaiſmum affectare cacoëthes inferioris ævi ſcriptorum 11. 14. a.
Archenor Niobes filius 30. a.
Areſtor 37. a.
Arctos, Arcticos, nominandi caſu 425. b.
Aretias *Inſula* Martis 56. b.
Argenti & auri inventores 327. a.
Arges Cyclops 2. b.
*Argi* an patria Nirei 156. a.
Argo navis ab oppido, ubi fabricata eſt, ita appellata 411. b.
Argonautæ cum Stymphali avibus congreſſi 56. b. eorum Dux. 47. b.
Argus canis 191. a.
Argus pelle taurina coopertus 37. a.
Arionem quo vexerit Delphinus 374. a.
*Ariolari* ſoporis nugas, quid 11. 4. a.
A'ρμα quid 125. a.
*Armentum* etiam quilibet bos 178. a.
Artes ſecundæ 11. 131. a.
Argyope 22. b.
*Aſcendere immortalitatem* 13. a.
Aſpirationes poſterioris ævi 119. a.
Aſtræus unus è Titanibus 8. b.
Atalanta Schoenei & Atalanta Iaſii filia 245. a. *Aura* nomen canis 11. 250. a. aureum monile ex gemmis 237. *Auro repenſus* 169. a. Auri & Argenti inventores 327. a. Atalantæ duæ 258. quorum filiæ 159. a. Atalanta Iaſii filia expeditioni in aprum Calydonium interfuit 259. a. eam cum Hippodamiâ confundit Statius 259. a.
*Athenæus* pro *Athenienſis* 11. 15. a.
Athenienſis arx mons Pandionius à Pandione Rege dicta 96. b. Athenienſes tributum humanum in Cretam mittunt 90. a.
Athla *quid* 70. b.
Atlas inter Titanes 8. a.
Atlas ex quibus natus 2. b.
Atlas cujus filius 11. 328. b. cur cœlum portet 11. 329. a.
*Attaminare* utrum Latinum 277. a.
*Attici ſales* 11. 3. b.
Avaritia hominum, non Deorum vitium 383. b.
*Audibat*, *inſignibat*. pro *audiebat*, *inſigniebat*. Archaïſmus Poetis quam Hi-

Hiſtoricis & Oratoribus uſitatior 11. 16. a.
*Audire* pro *obtemperare* 141. a.
Augeas 40. b. 73. a.
Autolycus *fur* 172. a.
*Axenus* quid & unde 5. a.

## B.

*B* & *v* crebro inter ſe commutantur 11. 306. b.
Bacchatio 21. a.
Bacchus unde dictus 254. b. unde Lyæus dictus 11. 92. b. ſemori Jovis inſutus 251. b. quare nudus 11. 321. b. quare coronam & vitem habeat 11. 321. b.
Βάρβιτον 11. 32. b.
Βαῖτες Græcis interdum pedes 419. b.
Bellerophon 13. a.
Bellum gerere *in Hiſpaniam* 11. 272. b.
*Bibere* in auro pro *ex auro* 325. b.
Biblia, æ, Paſcua æ 11. 138. b.
Bimaritus 11. 5. a. Bivira *ibid.*
Biſaltæ Scythiæ populus 264. a. aliis Thraciæ, vel Macedoniæ 264. a.
Blanditiarum & honoris vocabula 11. 2. b.
*Bocas* genus piſcis, unde dicatur 11. 218. b.
*Belis* quid 272. a.
Bonitas formæ 24. b.
*Borus* quid 253. b.
*Bovis* pro *bos* apud antiquos 205. b.
*Brachium* latè ſumptum, ut & humerum comprehendat 136. b.
*Bracteamentum* quid 11. 140. b.
Breviloquium, minutiloquium 11. 27. b.
Bromius eſt Bacchus 254. b.
Bubo, mali ominis avis 11. 225. a.
Buchananus mediam in *ſaluber* perperam corripit 162. a.
Bullatus 11. 24. a.

## C.

*C* cum *g* quare confuderint librarii, in cauſa fuit Pronuntiatio 301. a.
Caduceus Mercurii 11. 306. b.
Cæneus duplex 44. a.
Calantica 189. a.
*Calciatus*, *Calciamentum* deterioris ævi 31. a.
*Calorare* quomodo dictum 11. 270. a.
*Callere carminibus* ſatis Latine dicitur 191. b.
Calliope à facundia dicta 191. b.
Canis ſtella, Canicula dicta 410. a.
*Calydna* Inſulæ 102. a.
Camicus Siciliæ urbs 93. a.
Canopus, *ſtella* 406. a.
Cameli pellis geſtamen Prophetarum 37. a.
Capricornus quot ſtellarum 447. a.
*Carbaſeus*, *Carbaſinus* & *Carbaſineus* à Carbaſus 119. b.
Cariæ duæ 41. a.
*Caruit vita* i. e. mortuus eſt 11. 254. b.
Carmentis unde ita dicta 336. a.
*Carmena* Deæ quænam 336. a.
Caron *pro* Charon ex uſu veterum ſcriptorum 48. a.
*Carpere* pro *diſcerpere* 225. b.
*Caſſare* verbum barbarum 11. 17. a.
Caſtor & Pollux Oebalidæ 39. a.
*Cauſa* ſæpe qualibet πρόφασις dicitur 222. b.
Ctimene 35. a.
*Cedria* quid 205. a. & unde dicta, *ib.* b.
Centaurus ſidus quot ſtellarum 457. a. an Chiron 456. a. Centauri 80. a.
Cerambyx 11. 238. a.
Ceres quaſi Geres dicitur 11. 41. a.
Certamen Marſyæ & Apollinis tibiis, Panis & Apollinis fiſtula 269. a.
Chalcida *pro* Chalcis, Elida *pro* Elis 257. b.
*Chalcidica* quid 258. a.
Chelæ etiam *Cornua* appellantur, & *Forficula*, & *Furca* 442. b. quot ſtellarum ſint 443. b.
*Chirurgia* unde dicta 328.
Choragium 11. 114. a.
Chimæra libidinis ſymbolum 11. 105. a.
Chimæra & ejus deſcriptio 104. a.
Χρυσόπτερος 110. b.
Chryſomallus Aries 18. a. ex quo genitus, *ibid.*
Cicero quare Academicus Rhetor dictus 11. 5. b.
Citharam *verſare* quid 236. a.
*Cinctus*, *incinctus* quid ſignificent 11. 120. a.
Cinctus viri cultu 27. a.
*Cinyras* Aſſyriorum Rex 105. b.
Circus vox Græcanica 279. b.
Citheron mons 25. a.
Circe poſt mortem Marica 11. 289. b.
Circe cur *Aea* dicta 194. a.
Cius inſula & fluvius 45. b.
Cleio, Beroë, Oceanitides 7. a.
Cleodoxa 30. a.
Clonius inter Priamidas 176. a.
*Cypeus* & *Clypeum* dixere olim 319. b.
*Circus vitalis* pro Zodiaco 11. 5. b.
*Coda*, *cloſtra*, *copo*, *plodo* pro *cauda*, *clau-*

*clauſtra*, *caupo*, *plaudo* 193. a.
Cœleſtium nodus 449. a. 450. a.
*Collataneus* & *collactius* ut differant 292. b.
Collis Quirinalis unde dictus 11. 290. a.
Combuſtio etiam eſt ſepultura 123. b.
*Cometes* i. e. ſtella comans. ſidus crinitum 271. b. mala portendit 272. b.
Commeatus 309. b. & 310. a.
*Commendare* quid 151. b.
*Committere ſacra* quid 11. 34. b.
Compoſitum verbum pro ſimplici 11. 156. b.
Compoſita cum *Com*, *Con* & *Co* 262. b.
Concha cur Veneri adſcribatur 11. 205. b.
Configere *pro* vulnerare 56. b.
*Conflagrare* olim etiam activæ ſignificationis 251. a.
*Conjector* quid 11. 4. a.
*Conjugium* pro Concubitu 11. 219. b.
*Conjunctio* pro Conjugium 11. 117. b.
Conjunctivus pro Indicativo 11. 6. a.
Connubium 34. b.
*Conſequi* pro aſſequi 259.
*Conſumptus* pro *devoratus* 302. a.
Contentio obſcœna inter Liberum & Priapum 398. b. & 399. a.
*Continentia* de eo quod continetur dictum 11. 137. a.
*Continens* pro *continuus* 136. a.
Contingere portus 49. b.
*Corineus*, *Caron*, *Cronos*, pro *Corineus Caron*, *Chronos* 15.
Corintho exul *loquendi formula* 65. b.
Cornea organula 11. 11. a.
Corona Glaucæ à Medea data, non Palla 65. a.
Corona, ſidus 475. b.
*Cornucopia* 77. b. 11. 253. b.
Corſica *inſula* etiam Corſis dicta 334. b.
Cortina 79. b.
*Cortinipotens* Apollo quare dictus 210. a.
Corybantes 207. b.
Coryna urbs Joniæ 44. b.
Cotus pro Cotys 283. a.
Crementum 11. 99. a.
*Crena* quid 11. 123. a.
*Crepuſculum* pro diluculo 11. 8. a. 114. b.
Creteus Minois filius 30. b.
*Creticus* & *Cretaeus* à *Creta* 249. a.
*Crimen pro* Criminatione 54. b.
Crimiſus, *fluvius* 323. a.
*Crines Berenices* quid 400. b.
Crioneſus, arietis Inſula, ſicut Macroneſus &c. 264. a.
Crucifigere apud meliores ſcriptores non invenitur 374. a.
Culpas veſtire 11. 101. a.
*Culliculum* quid 11. 307. b.
*Cupiditas* pro amore 11. 213. b.
Cybeles deſcriptio & ejus apparatus.
Cyclades inſulæ & earum numerus 316. a.
Cyclopes ſagitta Apollinis occiſi 97. b.
Cyclopes faciunt Jovis fulmen 97. b.
Cycnus Neptuni filius 171. b.
Cynoſura Jovis nutrix 21. a.
Cyrene Nympha, aliis Aſteria 38. b.
Cytiſorus idem qui Cytorus 20. a.
Cyzicus Urbs & *Inſula olim Dolionis* dicta 52. a.

## D.

Danaë imbre aureo corrupta 110. b.
*Dare veniam* h. e. concedere quod petitur 93. b.
Dativus pro Ablativo 171. a. pro accuſativo 51. a.
Daſcylus Rex 47. a.
*De* Præpoſitio eleganter abundans 11. 57. a.
*De ſub* 11. 118. a.
*Deam eſſe fecit*, genus loquendi 218. b.
*Decutere* pro *luxare* 105.
*Defœdus* utrum Latinum 277. a.
*Deformatio* pro *forma* 344. a.
*Defluere* quid 107. b.
*Defraudare* pro diminuere 144. a.
*De hoc abſolvam* genus loquendi 366. a.
*Deintus*, *deforis* 11. 177. a.
Delos inſula tripliciter appellata 101. a. & 109. a.
Delphin quare *Muſicum ſignum* dicitur 436. a.
*Deluſus* pro deſcriptus 11. 3. b.
*Deiphobe Glauci* i. e. filia, figura in quibus uſurpetur 133. b.
*Demandare*, *mandare* quomodo interdum ſumantur 123. b.
Demogorgon quis 11. a.
Demoſthenes cum cæteris erant pulſi, *formula loquendi* 194. a.
*Denique* h. e. ut verbo abſolvam 11. 17. a.
Denominatio fit à potiore ſexu 230. a. quod nec Græcis ignotum 230. b.
Deoptare 269. b.
*Depalare*, pro *propalare* 11. 82. b.
Deponentia verba active uſurpata 11. 10. b.
Deponentia paſſivè uſurpantur etiam ab optimis ſcriptoribus 278. b.

*De-*

*Deputare* pro adſcribere, adſignare 11. 46.
Deſultores cur ita dicti 133. a.
Δίφρος quid ſignificet 37. b.
*Detexere* pro *texendo* abſolvere 191. a.
*Deſiſtere* pro *dimittere* 11. 114. a.
Deſtinare pretio 11. 87. b.
Deucalioni quæ tribuuntur maximam partem conveniunt Noacho 223.
*Devirginare* 6. b.
*Dextera cauſſa eſt* 17. a.
Dinoſcere 11. 3. a.
Διαβολή 54. b.
Dia Inſula primitus *Strongyle* vocata 92. b.
Diana matri ſimul ut nata eſt obſtetricis officium præſtat 209. b.
Diana ſanguine gaviſa 180. *Aricina* dicta 11. 21. a. 11. 27. b. ejus numen tribus inſigne capitibus 11. 308. b. cur virgo 11. 309. a. pluribus nominibus appellata fuit 11. 309. a. Diana Orthia, Taurica 315. b. ejus Ara apud Scythopolitas 314. b.
Dicere ad alterutrum, *genus* loquendi 11. 9. a.
*Dignitas* etiam formæ muliebri tribuitur 167. b.
*Dignitas* virorum, *Venuſtas* mulierum 140. a.
*Diligentius* navigare i. e. accuratius 361. a.
Dieſpiter, idem qui Ditis pater 91. b. 106. a.
Dioſcorias urbs & ejus conditores 332. b.
Diſcrepantia veterum in numeris ſtellarum 460. a.
Diſcere fidibus, Lyrâ 370. b.
*Diſpuere* pro *deſpuere* & *diſtruere* pro *deſtruere* 108.
*Diræ* in cœlo, *Furiæ* in terris, *Eumenides* apud inferos 11. 39. b.
*Domicilii* vox non adeo recens 350. b.
*Domnus*, *domna* etiam dignitatis vocabula 11. 314. b.
Domuitio 185. a.
Domum repetitio 179. a.
Domus pro patria apud Latinos 11. 241. b.
Domo, dandi caſu 25. a.
*Donificare*, *votificare* 174. b.
Doto nomen Nereidis 6. a.
Draco cuſtos aurei velleris unde natus 12. a. unde dictus 12. a.
Δρήμων quid 11. 178. b.
Δρύοπος 38. b.



*Dumecta*, *virecta*, pro *Dumeta*, *vireta* 11. 12. a.
*Duo*, pro *duos* ἀρχαϊκῶς 372. b.

## E.

E & i litterarum apud antiquos cognatio 42. b.
Ebrietas ſecreta recludit 11. 321. a.
*E contra*, pro è *regione* 11. 47. a.
Effluere *active* 28. a.
*Ejicere* pro *luxare* 104. b.
*Electrum* unde dictum 223. a.
Eleuſis Atticæ regionis urbs 219. a.
*Elidere* pro *dejicere* 11. 158. b.
*Elidere* pro frangere 104. b.
*Elogium* quid 11. 30. a.
Ellipſis 11. 1. a. & 2. a. Ellipſis Accuſativi reciproci etiam politiſſimis uſitata 60. b. Ellipſis Conjunctionis cauſalis 11. 204. a. Ellipſis elegans 124. b.
*Eloqui*, *edicere*, pro *loqui*, *dicere* 227. a.
Eloquentiæ Deus Mercurius 11. 307. b.
*Emirari* 11. 251. b.
*Emolumentum negotii*, i. e. profectus, lucrum 11. 1. b.
Empuſa 173. b.
Enaria unde dicta 186. b.
Ἔνδυμα 38. a.
Endymion à Luna adamatus 318. a.
*Enthecare* verbum fictum ab *entheca* 11. 18. a.
*Enthecatus* pro polito & phalerato 11. 18. a.
Ephyre urbis, Ephyræa regionis nomen eſt 333. b.
*Epitritus* quid 11. 128. b.
Epogdous quid 11. 128. b.
*Epomphalia* quid 11. 74. b.
*Epulari* etiam cum ablativo conſtruitur 11. 252. b.
Erebus & Nox ex Chao 1. a.
Equorum Solis nomina 256. b.
Equi Cleoſthenis à celeritate Coraces dicti 253. a.
Equi ob velocitatem ventorum nomine inſigniti 138. a.
Eriphia Bacchi nutrix 254. b.
Ero, Argo, Calliſto deſinunt in *us* in gignendi caſu 11. 108. a.
*Erymanthus* 72. a.
Ἔργα cur pro natura muliebri ponatur 114. b.
*Ei* terminata in Græcis nominibus bre-

via, & quare 289. a. ut & in Latinis apud quoſdam 289. b.
*Eſſe, comeſſe*, pro *edere, comedere* 206. a.
*Eſt quærens*, Helleniſmus 69. b.
*Εὐδαίμονες* qui 11. 144. b.
*Evincere laborem*, pro *vincere* 11. 217. b.
Euneus quare ita dictus 57. b.
Eunomia Charitum mater 10. a.
Eunice Nereis 7. a.
Eurybatæ duo in Græcorum exercitu 156. a.
Eurydice Dryadum una 234. a.
Euryſtheus Junonis inſtinctu Herculi imperat athla illa decantatiſſima 361. b.
Ex accidentia 11. 150. a.
*Ex Ephyrâ Periander, ex Lacedæmone Chilon* formula loquendi 152. b.
*Exequi* pro *exigere* 107. a. 125. a. pro *ulciſci* 106. b.
*Ex gemmis facere* quid 124. b.
*Exhibere* 11. 209. a.
*Exiliare* 66. a.
*Exire*, pro evadere 137. b. *Exire de virgine* 61. b.
Expeditio in aprum Calydonium 259. a.
Expiare ſterilitatem *quid* 67. a.
*Explicare* pro *alicunde eruere* 261. b.
*Expoſtulare* 112. a.
Extraneus 11. 262. a.
*Exterquere, decutere, excutere*, pro *luxare* 105. a.
Exulari, *pro* in exilium mitti 66. a.

F.

*Fabra ars* 328. a.
Fabula de Hercule ſuppoſito 418. a.
Fabula de Ino 14. b.
*Facelitis* quid 316. a.
*Facies* pro Figura aut Forma 192. a.
*Facunditas* vox rara. Sic apud veteres *diſcorditas, dulcitas* &c. 346. a.
Famoſus 64. b.
*Farſum* vetuſtiſſimi dixerunt 192. a.
*Faſſa* quid 95. a.
*Faſtigare* 11. 26. a.
*Fata* pro Vaticinio 11. 78. b.
*Fatalis* pro cauſa exitii 84. a.
*Favilleſcere* 11. 152. b.
*Femur* etiam pudenda notat 251. b.
*Feriata aurium ſedes* pro *vaciva* 11. 3. a.
*Ferire frontem* quid 11. 22. b.
*Fertur ut ſit*, genus loquendi 362. a.
*Ferula* quid 212. b.
Filiæ ſolis 1. b.
Filiorum appellatione quando nepotes continenantur, quando non 20. a.
Fines medii 135. b.
Fiſtulæ aquæ 241. a. etiam *Tulliolæ ibid.*
*Flores* unde & cur ita dicti 108.
*Flumina nectere & alligare undas* 181.
*Fratres* pro fratre & ſorore 230. a.
*Frendis* apud antiquos Nominativus 205. b.
*Fructificare* quomodo accipiatur 11. 60. a.
*Fruſtro, as*, active 161. a.
Fructecta 11. 9. b.
Formæ paſſivæ quæ ſunt apud Græcos, active ſumuntur Attice 54. a.
Formido ex Marte & Venere genita 220. b.
*Fortuitu* pro *fortuito* 393. a.
Fortunam ſui cuique mores fingunt 11. 145. a.
*Forela* à *foveo*, ſicut *cautela* à *caveo* 11. 56. b.
Fugæ præſidium 393. a.
*Fulcralia* quid 325. b.
*Fulgetra* quid 255. b.
*Furia* pro furore 11. 31. b.
*Furiâ acceptâ* quid 170. a.
Furiæ tres 11. 314. a.
Furiarum numerus 1. b.
Furiæ, Gigantes, & Meliæ unde nati 3. b.
*Furo* active ſumptum 160. b.

G.

Galerus, Petaſus, Umbella 11. 54. a. & 11. 307. a.
Gallus cur Mercurio dicatus 11. 307. a. cur Apollini, *ibid.*
Gargaphie fons 252. b.
Γάσρα quid 171. a.
*Gemere* etiam pro luctuoſe canere
Geminare noctes 70. a.
*Genii* iidem qui *Indigetes* 208. a.
Genitivum nomen 11. 259. a.
Γῆρας 10. a.
Gerere bellum *in aliquam regionem* 11. 272. b.
*Gerere* procum, civem, bonum 11. 67. a.
*Germinare, pullulare* cum accuſandi caſu 11. 45. a.
Geryon trimembris 12. b. Græcis eſt Τριγένης *ibid.* Ejus biceps canis 11. 328.

Se-

Getæ ſunt Gothi 11. 6. a.
Gigantes alii à Titanibus 3. b. eorum varia nomina 4. a. 11. 192. b.
Gigantes, Furiæ & Meliæ, unde nati 3. b.
Gladiorum inventores qui 330. b.
*Glaucoma* quid 11. 86. a.
Glaucus Deus maris quomodo factus 11. 85. 6.
*Glis* & *Gliris* in Nominandi caſu 95. b.
Gorgon Meduſæ pater 7. b.
*Gorgona* pro *Gorgon* nominandi caſu, ut *Lacedæmona*, *Sirena*, *Crotona*, *Amazona*, *Eleuſina* 377. a.
Græcam diphongum *ei* in E vel I vertunt Latini 184. b.
Gratiæ cur nudæ pingantur 11. 72. a. earum nomina 10. a.
Gryphes Apollini ſacri 11. 57. b.
Gyrton urbs 34. a.

## H.

H Græcorum per *i* Latinum expreſſum 40. a.
*Habentia* pro divitiis 11. 66. b.
Habitantes circa Troadem colunt mures, eo quod arroſerint arcus hoſtium 168. a.
Halcyonides 114. a. quæ & Halcyonidæ *ibid.*
Halcyonibus obſtetricatur mare 113. b.
Halieuticon Ovidii, Ponticon Solini &c. ad quem modum dicantur 343. a.
Harmonia ex Marte & Venere genita 220. b.
Harmonia Venere edita 23. a.
*Hauſtus* pro aqua quæ hauritur 11. 71. a.
Hellas, proprie Græcia, olim Acte dicta 331. b.
Helleſponti appellatio unde 17. a. *Helleſpontum* ſubſtantive ſumptum & neutraliter prolatum 18. a.
*Hemiolius* quid 11. 228. a.
*Herciſcundus*, i. e. medium ſecutus 45. b.
Hercules quaſi Herocleos 11. 73. b. Hercules Alceſtin ſanat 99. a. ſibi Pyram conſtruit 83. a. unde *Τεἰαυγε*-*ρ* dictus 70. a. & Τεσσίλαος *ibid.*
Herculis laborum ſocii 73. a.
Hermes quare Triſmegiſtus vocatus 11. 127. a.
*Heroida*, *Symplegada*, terminatio Latina, pro *Heroides*, Symplegades 11. 4. a.
Heſperidæ 2. a. 11. 155. a.
Heſperus & Lucifer idem 113. a.
*Hiacynthus* unde dicatur 11. 111. a.
*Hiemem conficere* pro tranſigere 468. a.
Hippalcimus 43. a.
*Hippodamia* pro *Hippodame* &c. 6. a.
Hirundo & luſcinia veris tituli 94. b.
Hirundines quare ſtagna verberent alis 94. b.
Hiſtoe ex Græco Ἱστοὶ 358. b.
Hoc *pro* propter hoc 81. a.
Hoelas *pro* Hylas ex ſententia Victorini Afri 45. a.
Homo quare erecta ſtatura factus 11. 190. b. *Homo* mulieri aliquando opponitur 210. b. Homines λαοὶ dicti à λᾶας *lapis* 124. a.
Honoris & Blanditiarum vocabula 11. 2. a.
Horarum nomina 256. b.
Humanitas 84. a.
Hyades unde dicantur non convenit apud veteres 270. b.
Hyadum deſcriptio 255. a.
Hydra, Sidus, quot ſtellarum 459. a. Hydra, Latinis *Excetra* 71. b.
Hygini error 19. b. Hyginus amator Græcæ Syntaxeos 273. b. Hyginus delectatur Appoſitionibus 55 a. 188. a. ſolenne ipſi eſt uti vocabulis Græcanicis 134. b.

## I.

I & Y literarum permutatio 46. b.
Ialmenus & Aſcalaphus Martis filii 154. b.
*Iaculum inevitabile* 266. b.
Ianus bifrons & quadrifrons 11. 317. b.
*Iannal* quid 199. b.
Iaſon longa nave primum navigavit 49. a. filius Alcimedes 45. a. ejus Mater Electra, de patre controvertitur 366. b.
Ibi *pro* illuc 51. b.
Icarium pelagus unde dictum 89. a.
Icaros *inſula* antea *Ichthyuſa* dicta 89. b.
*Iccliſia*, *ithica*, *mathiſis* pro *Eccleſia*, *Ethica*, *Matheſis* 288. a.
*Id* pro *ob id* 81. a. 171. b.
Idæa Deorum mater 268. a. alias Cybele. *ibid.*
In *ens* quæ exeunt hodie apud majores in *es* exiere 300. a.
Iecur libidinis ſedes 102.
*Ignarus* pro *ignotus* 160. a. 322. b.

Imbraſus & Parthenius fluvii in Samo 41. a.
*Immiſſus* acie, pro aciei ἀρχαϊκῶς II. 273. b.
*Impoſſibilitas*, pro Impotentia II. 75. b.
*Imputatus*, pro nondum *purgatus* 326. b.
*In aridam ejicere* pro in *littus* 11.275. b.
*In Atticam* pro in Attica 183.
*Incaſtratura* quid 149. b.
In conjugium habere 93. a.
*In curſu fatigatus*, *in ira commotus*, pro, curſu, ira 174. b.
*Incinere* elegans verbum II. 126. b.
*Incurrere tenebras* II. 195. b.
Indicium cognitionis 84.
Indigetes II. 110. b.
*Inefficaciter* pro inutiliter II. I. b.
*Inefficax ſtudium* pro inutili II. I. a.
Inferioris reverentia eſt majorem appellare meritis, non nomine, & contra II. 144. a.
Infeſtare quid 54. a.
*Infirmari* pro ægrotare II. 324. a.
*Informare* pro formare 112. b.
*In Galliam verſus* 435. a.
*Ingredi* pro *aggredi* & contra II. 250. a.
*In honorem* pro *honoris gratia* 53. b.
*Inhumanatio* II. 177. a.
In Ilio, in Epheſo 29. a.
*In imo* pro, *in fundo* 424. b.
*In labris* quid 460. a.
Inous Patronymicum 16. a.
*In monte* pro *in montem* 148. a.
*In navem* pro *in navi* 90. b.
Ino poſtquam ſe præcipitavit, Leucothea II. 289. b.
Innoteſcere, inſueſcere pro *notum*, *aſſuetum reddere* II. 141. a.
Inops in divitiis II. 97. b.
In præſidio dare 98. a.
*Inſcientia* pro inſcitia II. 101. a.
*Inſequi pœnas* quomodo dicatur 106. b.
*Inſequi* pro exequi 107. a.
*Inſertus*, *conſertus*, & *tranſertus* veteribus pro *inſitus*, *tranſitus*, *conſitus* 336. b.
*Inſignia ingenuitatis* quid 263. a.
*Inſiſtere ſpei* II. 2. a.
*Inſtanti tempore* h. e. præſenti 414. a.
*Inſtigavit petere*, Helleniſmus 66. b.
*Inſtinctus*, pro *furore percitus* II. 264. b.
*In tantum*, *in aliquantum* II. 109. a.
*Intercapedinare* II. 9. b.
*Inter finitionem* 440. a.
*Interire ab aliquo* 80. b.
Interſcapilium 418. b. 439. a.
Inventor invento ſuo perit 53. b.
*In veſtigiis* II. 244. b.
*Invenire monſtrum*, *ænigma* 203. a.
*Invenire* pro intelligere 258. b.
Ino, Theano, Manto, Sappho, Dido in Genitivo Latine in *onis*, Græcè, in *us* definunt 15. a.
*In unum* quam habeat ſignificationem 439. b.
Jonis ſtemma 214. a. & b.
Jovis canes 55. a. Jovis fulmen à Cyclopibus factum 97. b. Jovis fulmen, an ſceptrum II. 302. a. Jovis ſtella Phaëton 486. a.
Iphicles Herculis frater 164. b.
Iphigenia ex quo nata 157. b.
Ἰπποςασία 73. b.
*Irrigare*, pro *inundare* 234. a.
Iſis *pro* Iſidis, Iſi *pro* Iſidi apud veteres 29. a.
Iſchus, Iſchys 283. a.
Iſmarus mons & urbs 5. a.
Iſmenus fluvius 5. a.
Iſthmia à quo inſtituta 321. a.
*Iſtrus*, *Periandrus*, *Mæandrus*, *Evandrus* terminatio Græca, pro *Iſter*, *Periander* &c.
Italia unde dicta 195. a.
Judicare ſecundum aliquem 128. a.
Junoni qui primi ſacrificaverint. b.
*Jugarius* pro jugalis 255. b.
*Jugula* quid 398. a.
Jupiter Herceus 147. b. Jupiter ab Ægyptiis φαίθων vocatur 486. a. Jupiter ignis, Juno aër, quare II. 36. a.
*Jurgatio* quid 170. a.
*Jurgium* quid 169. b.
*Juſſo* pro *juſſu* 89. a.
Juſtinus non ſatis idoneus auctor Latinitatis 276. b.
Juſtitia Jovis & Themidis filia 401. a.
Juventas Dea 10. a.
Ixion cum nube coit 109. b. unde Centauri geniti 110. a.

## K.

Κίδαρος pro clypeo, haſta, & galea quare ſumatur 327. a.
Κίλβωμα pro Κιλλίβωμα etiam Græcis 48. b.
Κίβισις quid II. 65. b.

L.

*Lactans* nutrix, *aſſa* nutrix oppoſita 217.
*Lacrymæ*, humor arboris 106. a.
Lacinia Hygino aſſuta 36. a.
*Latamen* quid 11. 98. b.
*Lanii* contemptim *Chirurgi* dicti 11. 16. b.
*Lanam facere* 11. 211. b.
Lapidem quem &c. eſt; *formula loquendi* 326. a.
*Lares* iidem qui *genii*, & *genii* qui *indigetes* 208. b.
Λάρναξ 110. b.
Latinis terminationibus crebro utitur Hyginus in Græcis vocabulis 167. a.
Latona pariens oleam palmamque tenet & quare 209. a.
Latonia Calaurea 11. 240. a.
Laurus cur Apollini conſecrata 11. 46. a.
Leda, quæ & Nemeſis, à Jove in forma oloris compreſſa 129. b.
Leda poſt mortem Nemeſis 11. 289. b.
Lesbos inſula unde appellata 273. a.
Leucona à mariti canibus lacerata 266. b.
Leucothea 15. b. unde dicta 16. a.
*Libare* quid & unde dictum 199. b.
Liber *pro* filio apud veteres 27. a.
*Liberato* flumine, i. e. ſuperato 310. b.
*Libere* pro liberaliter 186. a.
*Libra* cur *chelæ* dicta 402. a.
*Limmata* quid 11. 127. a. & b.
Litterarum *c* & *g* commutatio 93. b.
Litterarum inventores 335. b.
Λογγωδὸς quid 272. a.
*Lotus* pro *lautus* 11. 325. b.
Lucina unde à parturientibus invocetur 11. 98. a.
Ludere Trojam 324. b.
Ludi faciunt abſtinere à cibis 330. a.
Luna quænam augeat 11. 99. a. & b.
Luſcinia & hirundo veris tituli 94. b.
Lutum non aqua, ſed lachrymis maceratum 211. a.
Lyæus unde dictus Bacchus 11. 92. b.
Lydia à Lydo dicta, quæ antea Mæonia 232. b.
Lycaon filium Nyctimum Jovi apponit 248. a.
Lynceus acerrimo viſu 48. a.
Lyra quot ſtellas habeat 425. b.
Lyricorum vatum controverſus numerus 288. a.

M.

*Mæotis* pro *Mæotidis* 215. b.
*Magiſtrianus* quid 11. 160. a.
Magneſia duplex 245. b.
Mala ex Heſperidum horto 260. a.
*Maleficium lucrari* pro, impune ferre 414. b.
Maliloquium, ſpurciloquium &c. 106. b.
*Mandare*, *demandare*, ut ſumantur 123. b.
*Mandare* pro *amandare* 20. b.
*Manu* pro *manui*, *metu* pro *metu* 447. a.
Mare halcyonibus obſtetricatur 113. b.
*Marmorare* 11. 87. a.
Marmor Parium olim appellatum Lychnites 282. b.
Marſpiter 91. b.
Marſyæ corium Celænis ſuſpenſum 236. b.
Marſyas amnis 237. a.
Matralia, quid 13. b.
*Matutino* adverbialiter 11. 212.
Medea cur *Anguicia* dicta 66. a.
Medea à crimine interfectorum filiorum liberata 65. b.
*Mederi* etiam cum accuſandi caſu conſtruxere 365. b.
Media urbs 67. b.
*Medicina ars*, pro *ars Medica* 162. a.
Medicorum multitudo Alexandriæ 11. 16. b.
*Medito* activè & *Meditor* deponentaliter ut differant 161. a. 235. b. *Meditari* dictum quaſi *Melitari* 235. b.
Meduſæ crines 11. 60. b.
Melanippe probum *pro* Menalippe 261. a.
Meliæ quænam 4. b.
Melicerte & ejus fabula 13. b.
Membratim *ſeparare* pro *diſcerpere* 236. a.
Memphede Phorcis 7. a.
Melote 37. b.
*Mentiri juvenem* 159. b.
*Mercatus* literarius pro Conventus 11. 17. a.
Mercurii quot 11. 56. a. Mercurius Eloquentiæ Deus 11. 307. b. quarum rerum inventor 11. 308. a. cur cum capite canino aliquando fingatur, *ibid.* tria ipſi aliquando capita data & quare, *ibid.* dictus Græce *Hermes* 212. a. Mercurius adhuc in cunis fabricat Lyram 210. a. quarum rerum in-

inventor 212. a. furum Deus 11. 53. a. 282. a. quare Græcis χθόνιος & ψυχοπομπὸς audiat 305. b.
Mercurialis quid 11. 152. a.
Merulentus à *merum*, ſicut à *vinum* vinolentus 11. 13. b.
Μεσόβρυον quid 419. a.
Meton celeber Aſtrologus 346. a.
Midas unde dictus 11. 88. a. ejus judicium, & pœna 269. Midas in quo certamine aſininis auribus depravatus 11. 125. b.
*Migrare*, pro transferre 313. a.
Miletus Cariæ urbs an Ioniæ 41. a.
Miletus Apollinis filius urbi nomen dedit 41. a.
Minerva cum patre concumbit 334. b. tibiarum inventrix 295. a. unde dicta 11. 61. b. memoriam ſignificat 3. a. ex capite Jovis nata 9. b. quare ita fingatur, *ibid.*
*Miniſteria* pro *Miniſtris* 181. a.
*Miſerari* aliquem & alicujus 158. a. Miſereri alicui 106. a.
*Mittere* pro *immittere* 215. a.
*Mitylenen*, *Roxanem*, pro Mitylenen & Roxanen 204. b.
Mitylenæ urbs, numero multitudinis 287. b.
Mnemoſyne Muſarum mater 13. a.
*Moderari* cantus, pro *modulari* 343. b.
Mœſia à Myſia diſtinguitur 45. a.
Mola ſalſa 336. b.
Moloſſia pars Epiri 183. b.
Moneta Græcis Mnemoſyne 3. a.
Monile aureum ex gemmis 237. a.
Monocrepis quid 30. b.
*Monſtruoſus*, *montuoſus* &c. quibus perperam literam *n* inſerciunt poſterioris ætatis ſcriptores 11. 142. a.
*Morari* pro *habitare* 99. b.
*Mordicus* quid 321. b.
Μορμόνας 7. b.
*Mortalis*, pro *vulnerabilis* 169. b. *Mortalem* pro è mortalibus 211. b.
*Mortem exequi* pro vindicare 179. b. Mortem adipiſci 381. a.
*Morus* à Latinis *rubus* dicta 203. a.
*Mos certaminis* pro conditione 11. 263. a.
Multitudinis vox verbum poſt ſe Pluralis numeri habet 373. a.
*Mundus* ex quibus conſtet & cujus figuræ 347. b.
*Munere dare* & *Muneri* 409. b.
*Muricatus* quid 8. b.
Muſarum ordo 11. 49. b. earum c[...] troverſus numerus 288. a. & du[...] geneſis 10. b.
Mutilus bos dicitur qui cornua n[...] bet 282. a.
Myrmidones 100. a.
Myrrha 106. a.
Myrtilus Mercurii filius 108. b.
Myſiæ & Mœſiæ vocabula poſterioris [...]tatis ſcriptores confuderunt 160. b.

## N.

Næniæ tepentes 11. 80. a.
*Nenia*, pro nugis, ineptiis, *luſu* 11. 2. b.
Nardi parvus onyx, apud *Horat.* quid 91. b.
Naſiterna 11. 177. b.
Natura idem aliquando quod *Naturalia* 398. b.
Navigatio veteribus directa ad Cynoſuram 362. a.
*Navigio* i. e. Navigatione 401. b.
Navium numerus quæ ad Trojam iverunt 157. b.
*Ne*, ſimpliciter pro *ne quidem* 286. a.
Neæra 29. b.
*Neceſſarii* 346. & 347. a.
Negativa duo fortius negant apud Græcos 482. b.
Nemea Sylva 71. a.
Nemeſis eadem eſt quæ Leda 374. a.
Νεότης 10. a.
Nereidum varia nomina & numerus 56.
*Neſcius* dicitur & qui neſcit & qui neſcitur 323. a.
*Nihil agere*, elegans loquendi formula 409. a.
Niobes filiæ à Diana, filii ab Apolline interempti 29. b.
*Ningues* & *Nives* promiſcue veteres dicebant 11. 26. b.
Noctua cur Minervæ ſacra 11. 68. b.
Nocturna præſule lucerna 11. 3. b.
*Nota* pro ſigno 282. a. *Nota*, pro *vitio*, *crimine* 11. 149. a.
Notæ furvæ ſepiæ, *litera* 11. 19. b.
*Nothus* pro *degener* & *adulterinus* 139.
Nox Erebi filia 1. a.
Nox Furiarum mater 34.
*Nucis* pro *nux*, *ſuis* pro *ſus* apud antiquos 205. b.
Nympharum varia vocabula 11. 310. a.
Nyſa urbi & monti commune nomen 254. b.

## O.

O pro *u* apud antiquos ſæpe poſitum 293. a.
*Obruere* pro *ſcpelire* 243. a.
*Obſervantia* pro obſervatione 416. b.
Obſervatio inſidioſa 266. a.
*Obſorbere* pro *exhaurire* 188. b.
Oceaninæ 42. b.
Oceanitidum Nympharum varia nomina 4. b.
Oeagrius Citharista 32. b.
Oebalus Arenes pater 39. b.
Oechalia Eubœæ, elegans Helleniſmus, ut *Damaſcus Syriæ &c.* 11. 254. b.
Odor hircinus fœminis à Venere immiſſus 50. b.
Οἶνος *vinum* ab Oeneo dictum 196. b.
Omen auſpicii 324. a.
*Omnino* pro in totum 398. a.
Opes, viſcera noſtra 252. a.
Ophion 3. b.
Opiniones de Ilia Romuli matre variæ 306. a.
Opis Dea ab ope 11. 42. a.
Oppoſitus ad aliquid 350. a.
Ordo Muſarum 11. 49. b.
Orion quare antea Urion appellatus 275. b.
Orion à Latinis *Jugula* dictus 407. a. quare antea *Urion* dictus 408. a. per Dianam immiſſo ſcorpione interficitur 408. b. & 409. a.
Orpheus 11. 320. b.
Ortygia 100. b. & ſeq.
*Oſcillum*, *Oſcilla* quid 198. b.
Otrera Martis conjux 74. b.

## P.

Padus, fluvius Eridanus unde dictus 225. a.
Palæmon 11. 216. b.
Pagani unde dicti 11. 81. b. Pagani varii generis fructus diis ſuis offerebant 166. a.
Pallas, Emphytus, Hyppolytus, Gigantum nomina 4. a. *item*. Clytius, Agrius. *ibid.*
*Palmæ diverſæ* quid 370. a.
Pammon Priamides 145. b.
Pan Deus ruſticus 11. 312. b. ejus deſcriptio *ibid.* Sylvanum Latini appellant, *ibid.* b.
Pan Mercurii filius 11. 286. a.
Pandiones duo inter Athenienſium Reges 96. b.
*Par* pro conjuge 204. a. item *Compar* 204. a.
Parcarum numerus 1. b. Parcæ Superum librariæ 11. 40. a.
*Parere* pro *apparere* 284. a.
Parion, oppidum 367. a.
Parthenii fabulatio de Niobe 27. a.
Participia præterita Deponentium ſæpe paſſive ſumuntur 11. 261.
Paſſivam formam habentia ſæpe activè ponuntur 322. b. 11. 106. b.
*Patrimonium* pro præmiis in militia quæſitis 273. b.
*Paucus* pro *parvus* 11. 159. a.
*Pauſare* verbum antiquum, *Pauſa*, *quies* 11. 39. b.
*Pauſillulum* an Latinum 11. 159. a.
Pellene urbs 33. a.
*Pellex* unde dicta 11. 22. b.
Pellis geſtamen heroum, paſtorum & venatorum 38. a.
Peloponneſi varia nomina 139. a.
*Perdica*, *Atlanta*, *Heroida*, *Tripoda* recto caſu 227. a.
*Perdix* ſerræ inventor 87. b.
*Permittere* pro *concedere* 11. 194. b.
Perſeis Macedoniæ à quo ita dicta 332. b.
Perſeus quare χρυσόπατρος dictus 110. b. Perſei ſcutum vitreum 11. 323. a.
*Per vinum*, pro *per ebrietatem* 150. a.
Peſtilentia cur à ſterilitate oriatur 297. b.
Phænon Saturni ſtella 486. b.
Phaëthon Jovis ſtella 486. a. Phaetontides 11. b. quotnam eæ ſint & earum nomina, *ibid.* *Phaton* pro Phaëton 121. b.
Φαρμακεία 63. a.
Phaſidis aves 95. a.
Pharmacus 63. a.
Philiſtus hiſtoricus 398. b.
Philtrum 81. b.
*Phlebotomare* quid 11. 121. b.
Phlegyas Martis filius 131. b.
Phlius urbs 38. a.
Pholus ſive Ptolus 3. a.
Phorcides unde natæ 7. a.
Phorcus Ponti & Terræ filius 4. a.
Phryxus & Iaſon Αἰολίδαι 19. b. nec tamen Æoli filii, *ibid.*
Philyra in florem an in arborem converſa 205. a.
Pierus, Apollinis filius 294. a.
Pigmenta quid 11. 124. b.
*Pila*, monumentum 132. b.
*Pilei* virorum, *Mitræ* fœminarum 189. b.

*Pinnæ* quid II. 210. b.
Piſces, ſidus, ut lineola quibuſdam ſtellis ab arietis pede primo conjunguntur 449. a. quare inter ſigna cœleſtia 277. b.
Plejades 270. b. Latinè Vergiliæ, *ibid.* earum nomina 271. a.
*Piſtrix & Priſtis* quid 323. b.
*Plaſma* quid II. 25. a.
*Plodo* Archaicum pro Plaudo 192. b.
*Plorare aliquem* 198. a.
Plutus & Pluto idem numen II. 38. a.
Podalirius & Machaon Æſculapii filii 153 b.
*Pœna* pro quovis malo 106. b.
*Pœnitere*, pro pœnitudine duci, vix Latinum 138. b.
Pœnorum naves duplici inſtructæ gubernaculo 50. a.
*Polliceo* antiqui pro *polliceor* dixere 161. b.
*Polimina* quid II. 26. a.
Polus 7. b.
Polus boreus 462. a.
*Pollucibiliter* quid II. 34. b.
Polydectes Dictyos frater III. a. mortuus non in lapidem converſus III. b.
Polyhypnus 367. b.
Polymnia inventrix φυτουργίας 217. b. Πολύμνεια dicta quaſi multæ memoriæ II. 48. a.
Polyxo anus 51. b.
Pomona Hamadryadum, Græca Syntaxis II. 287. b. II. 214. b.
*Ponere in templo*, pro *dedicare* 264. b.
Pontoporia Nereis 6. a.
*Porcellus farſilis* 192. b.
*Populoſitas* pro multitudine II. 55. b.
Portunus 16. a.
*Potentiæ petax* II. 69. b.
*Poteſtas*, Hygino quid 8. b.
*Potionare* pro philtrum dare 238. b.
*Potiri* aliquando accuſativum regit 193. b.
*Prædam petere ex flamma* Proverbialis locutio 393. b.
Prænavigare, Prælabi &c. in quibus *præ* idem valet quod *præter* 281. a.
Præpoſitionis *in* omiſſio 446.
*Prærogatio*, pro diſtributione II. 33. b.
Præſens tempus, pro futuro poſitum 90. a.
*Præſumptores*, audaces & confidentes II. 63. b.
*Præſumptio* pro *fiducia* II. 73. b.
Præterita Deponentium paſſive ſæpe uſurpantur 161. a.
Priami filii & filiæ 145. a.
Priapus Bacchi & Veneris filius 230. b.
Priamus unde dictus 144. b.
*Primà forma* pro pulchritudine II. 259. a.
*Primitiæ* pro principio Juventutis II. 237. b. Primitiæ apud veteres Diis oblatæ 18. b.
Prima mortalis à Jove compreſſa 213. b.
*Priores* pro Majoribus II. 232. b.
*Priorem partem* pro *ſecundum* priorem partem 221. b.
*Pro audacia* idem quod propter audaciam 232. a.
Proconiſſos, aliis *Proconeſos* 264. b.
Procreare etiam de fœmina dicitur 19. a. ſicut & generare, *ibid.*
*Prodere* ſæpe idem quod *perdere* 303. a.
*Profugere* patriam II. 238. a.
*Projectus*, pro *porrectus* 422. a.
*Pro libidine*, i. e. propter libidinem II. 122. b.
*Pro me* i. e. indutus mea perſona 267. b.
Prometheus cujus filius 8. a. unde dictus II. 81. a.
*Promiſi dare* loquendi formula 90. a.
*Propter* præpoſitio poſtpoſita II. 14. a.
Proreta alius ab Celeuſte 48. b.
*Protelare*, extendere, differre II. 15. b.
*Proximie* an cum dandi caſu jungi poſſit II. 289.
Proſerpina unde dicatur II. 42. a.
Pſalterium cur Decachordum II. 46. b.
*Pudicitia proſtrata* II. 178. b.
*Pullus* Color 22. a.
Pyramides menſuram umbrarum egreſſæ nullam habent umbram 292. a.
Pyrrhus unde dicatur 156. b.
Python terræ filius 208. a.

Q.

Quos *pro* eos 56. a.
*Quod*, pro *ob quod* 165. b.
*Quieſcere* pro quietum reddere II. 141. a.
*Quia*, *quoniam* Græco more pro *quod* II. 152. b.
*Querelari* II. 26. a.
Quæ *pro* Faque 21. b.
*Quatenus* pro *quoniam* II. 82. b.
*Quadriga* an barbarum 304. b.
Quæ *pro* eæ 56. a. 58. a.
*Qui* dandi caſu utrum per *q* an per *c* ſcribendum multum agitatum inter veteres 286. a.

Ran-

R.

Rancor, quid II. 157. b.
Ῥαψῳδία quid II. 153. a.
*Re* in principio vocum ſæpe producitur II. 12. a.
*Recutere* quo ſenſu II. 12. b.
Reges antiquitus multi etiam ſacerdotes 167. b. eorum antiquiſſimi paſtores 115. b.
*Regredi*, pro reverti II. 197. a.
Rei parricidii culleo incluſi II. 182. b.
*Reſidere* pro *ſedere* II. 129. b.
*Reſpondere* proprie de vatibus dicitur II. 230. b.
*Reſponſum* κατ' ἐξοχὴν pro reſponſo Oraculi 208. b.
*Reſupinare*, obſcœnum verbum II. 181. b.
*Reventus*, pro *Reditus* 310. a.
Reverentia minoris eſt majorem appellare meritis, non nomine II. 144. a. & contra, *ibid.*
Rhenones quid 37. b.
Rhodus prius *Ophiuſa* dicta 381. b.
*Remedior, aris* Deponens, *Remedio, as*, Activum 162. b.
*Repenſus auro* 169. a.
*Riſcus* quid 110. b.
Romanæ mulieres in luctu ſolutis crinibus ibant 271. b.
Romulus poſt mortem *Quirinus* II. 289. b.
Roſa Veneris flos II. 71. b.
Rotare 83. a.
*Ruſſus* & *ruſſeus* veteribus 119. b.
Ruſticus II. 305. b.

S.

*Sacer* quomodo aliquando accipiatur II. 249. b.
*Sacrarium* quid 412. b.
Sacrum ἀπαύθεγοτον 103. a.
Σαίνειν quid II. 231. b.
Sagaris vel Sangarius *flumen* 381. a.
Salinacida, Salacia 9. a. unde dicatur a. b.
Samii Prienenſibus pro exercitu & claſſe cymbulam mittunt II. 178. a.
Sagitta Apollinis 97. b.
Saporare II. 3. b.
*Saturantius* quid II. 116. a. *Saturantius* pro *abundantius* II. 147. a.
*Satis* pro valde II. 59.
Saturnus ab Ægyptiis φαίνων vocatur 486. a. cur falcem ferat 35. a.
Saturnus quod filios devoret, quid ſibi velit II. 34. a. ejus perverſum judicium 286. b.
Sceptrum trabale II. 313. b.
Sciatica II. 121. a.
Scironis Petræ 86. b.
*Sciſcitari* 216. a.
*Sciſſura* vox non aliena à Latio II. 123. b.
*Scitus* pro *ſcius* 149. b.
Scius artificii 149. a.
Scriptores poſterioris ætatis ſibi nimium indulſerunt ſcribendo E pro Æ 231. b.
Scutum à σκύτος 38. a.
Scutum Vitreum Perſei II. 333. a.
Seculorum mutatio II. 190. a.
*Sedere equum, cathedram* formula loquendi 109. a.
Semele etiam dicta Libera 292. a.
*Se* pro *eum* 182. b.
Senectute eliſus II. 236. b.
*Senſus* pro intellectu II. 35. b.
Sepioticon quid II. 19. b.
Septentrio major idem quod Helice ſidus 248. b.
Sidus trigonum 391. a.
*Siliquaſtrum* quid 375. b.
Simulare & diſſimulare quid ſignificent 159. b. & 160. a.
*Simultas* 59. a. unde dicta 137. b. *Simultatem conſtituere* quid 137. b. Simultatem conſtituere alicui 259. b.
*Simpulator* quid II. 181. b.
Σίπυλος mons 136. a.
Sirenitis regionis, Sirenides Inſularum nomen 210. b.
Sirenuſæ, Sirenum Inſulæ 264. a.
Sirenum nomina 10. b. earum controverſa origo 10. b.
Σισύφου μηχαναί 108. b. Siſyphi ſaxum 109. b.
*Smyrna*, Myrrha Latinis dicitur 105. a.
Sol quare ſine barba pingatur II. 52. a. Sol & Saturnus confuſi aliquando 486. a. Sol unde ita appellatus II. 43. b. honeſtis exhilaratur, turpibus commaculatur 312. a.
*Sola*. *ullæ*, pro *ſolius*, *ullius* II. 139. b.
Somnus Lethi frater I. a. Somniorum vocabula I. a. & b.
Sorores Phaëthontis 12. a.
Sorte cedere II. 275. a.
*Sortem accipere*, *ſortem tollere* II. 277. a.
Spartæ pueri ad ſanguinem, imo ad ne-

necem interdum, verberibus excipiuntur 310. b.
*Sparti* quid 250. b.
Spartium Promontorium 32. b.
*Spargere*, pro *conſpergere* II. 13. b.
Spatii ſeu diſtantiæ voces in accuſandi caſu efferuntur 483. b.
*Spectare* aliquando pro *expectare* ſumitur 350. b.
Sphingæ carmen 116. b.
Sphinx, ſimiæ genus 116. b. unde nata 13. b.
*Spiritum emittere* 107. b.
Sortes tollere 142. a.
Stare *pro* commorari 25. a.
Stella Jovis Phaëton 486. a. Stellæ in Gorgonis capite 430. a. Stellæ quæ *hædi* vocantur 432. b. Stellæ δοκίδες Græcis, à Seneca *trabes* vocantur 272. a. Stellæ in manibus Perſei 429. b.
Stellatum peplum II. 24. a.
Σθωίζοτα 103. b.
Sterope eadem quæ Aſterope 137. a. 271. a.
*Stillare*, rorare, manare cum quarto nunc, nunc cum ſexto caſu conſtruuntur II. II. b.
Strophades prius *Plotæ* dictæ 55. a.
Stygâ in Ablativo caſu pro Styge 8. b.
Stymphali aves 56. a. 73. a.
*Styx* etiam inter aves 69. b.
Sublimus *pro* modice tortus & obliquus 17. b.
Subſtantivorum duorum alterum aliquando Adjectivi naturam induit 18. a.
*Subſtantia*, pro re familiari II. 29. b.
Succinum Græcis *Electrum* vocatur 225. a.
*Succuba* quid, & *ſuccumbere* 249. b.
*Sudare* pro ſtillare II. 50. b. Sudare aliquid II. 123. a.
*Suis* pro *ſus* apud antiquos 205. b.
Sulpiciæ petulantia II. 4. b.
*Supradictum* an ſatis Latine dicatur II. 273.
*Surreptio*, doloſa circumventio II. 89. b.
*Suſpectio* pro *ſuſpicio* II. 101. a.
*Suſtine*, pro *expecta* 311. a.
*Suus* pro ejus 182. b.
Syllabæ *au* cum *o* commercium 193. a.
Συμβόλαια quid 84. b.
Symplegades unde dictæ 57. b.
*Syrinx* quid II. 307.
*Smyrna* quid II. 10. a.

## T.

*Tacti* quinam olim dicebantur I 50. b.
Tænarus promontorium Laconiæ 131. a.
Talaria Mercurii 112. a. Talaria II. 53. b.
*Tam valde, tam magnum* 91. a.
Tantalus Deorum divinitatem tentat appoſito pro epulis filio 136. a.
Θεῖα unde derivetur 8. a.
Tellus primo, dein Themis, tandem Apollo Delphis reſponſa dederunt 208. b.
Tempora perfecta diverſorum modorum non ſatis bene copulantur 220. a.
Tenedus Inſula unde nomen acceperit 171. b. olim Leucophrys dicta 334. a.
Terræ deſcriptio 316. b. 353. a. Terræ filios quos Poetæ faciant 102. a.
Θερμώδων 170. a.
Teuthrone, urbs 245. b.
Thebæ à nutrice Jovis ita appellatæ 331. a.
Thebais provincia Ægypti & Bœotiæ 331. a.
Themis eadem quæ Tellus 28. a. Themis & Althæa Jovis nutrices 254. a.
*Themiſtocli, Oicli, Chryſi*, pro Themiſtoclis &c. 121. a.
Thetis Pelei uxor, Thetys Oceani 325. b.
*Tinguere*, pro tingere II. 120. a.
Tireſias calcat dracones 126. b.
Titanes unde dicti II. 316. a.
Titanes terræ filii II. 58. a.
Titarenſis 35. a.
*Titulus* pro ipſo cippo 132. b.
Titulus lapideus 132. b.
Tityrus amorem denotat II. 80. b.
Tityus ab Apolline victus 202. b.
Tmolus, Timolus, Tymolus 268. b.
Τέτραρχος quid 48. a.
Toxicum nunquam niſi ſubſtantive poſitum II. 63. a.
*Tractatores* pro *Expoſitores*, *Interpretes* II. 120. b.
*Transjectus* pro *perforatus* 115. b.
*Tranſire* in mortem, quid 308. a.
Trapezus unde deriverur 248. b.
*Tribas* quid 190. a.
*Trice*, urbs 154. a.
Trichina veſtis 37. b.
Tripodes 79. a. quare Apollini conſecrati, *ibid.* b.

Trin

Tripus II. 57. b.
Tritonida, in recto caſu 376. b.
Trois filii 318. a.
Trojani per contumeliam Troades II. 8. b.
Trojæ duo Promontoria II. 267. a.
*Tubicinare* II. 127. a.
Turbia Romula, *genus loquendi* 308. b.
*Turbatus* pro *concitatus*, *iratus* II. 306. a.
*Tuſqui* pro *Tuſci* 201. a.
*Tutaſſet*, pro *tutatus eſſet* 160. b.
Typhonis de ortu mira 222. a.
Tyrrhenus piſcis i. e. Delphin 201. a.

## V.

*Vacare alicui* perquam eleganter dicitur II. 16. a. Vacat commoditas i. e. inutilis eſt II. 147. b.
*Vacuum* eſt, pro *vacat* II. 2. a.
*Vaneſcere* pro *evaneſcere* II. 113. b.
*Varia oves* à colore 290. a.
*Varius* qui varium habet colorem 290. a.
Vaticinium Apollinis Peliæ factum de Monocrepide 32. a.
Vectigal fieri 90. a.
*Vector* qui vehitur, *geſtans* qui geſtatur 218. b.
Veneficus 63. a.
*Venerans* pro coïens à *Venere* deducto verbo 127. a.
*Venerarius* quid 127. a.
*Venire* pro *evenire*, *vaneſcere* pro *evaneſcere* &c. II. 113. b.
Venus, Dea Syria 277. b. unde nata, *ibid.* ejus nulla ſedes in Lemno 50. b. ejus fanum II. 283. a. cur Aphrodite dicta II. 305. a. Venus marina dicitur Horatio II. 304. a.
*Venuſtas forma* mulierum, *dignitas* virorum 140. a.
*Ventilare* pro *ludere* II. 2. b.
Vepallidus II. 301. a.
Verbalia in IO conſtruuntur ut verba unde derivantur 185. b.
Vergiliæ quot 440. b. cur ita dicantur 397. a.
Vernare II. 10. b.
*Vernilis* quid II. 3. a.
*Vervex* pro *convitio* II. 28. a.
*Veſpertinus* pro Veſperi II. 114. b.
Veſta, *ignis* quare ſemper virgo II. 320. a. dicta a veſtiendo II. 42. a.
Veſtis trichina 37. b.
Veſtis varia à vario colore 290. a.
*Veternus* pro *antiquus* II. 12. b.
*Viam gradi* 85. b.
*Viantes* pro Viatores 85. a.
*Vicaria* vita 122. b.
*Victima vicaria* 158. a.
*Vellus*, pro lanitio & velleribus recte ponitur 18. b.
*Vim afferre* 392. b.
Vini inventio 197. b. *Vinus* etiam pro *Vinum* dixerunt Latini 197. a. Vinum Meroitanum II. 92. a. Vinum ſanguis uvarum II. 103. a. Vini inventores 326. a.
*Vir* ut apud Latinos pro *virilitate* ponitur, ita & apud Græcos *ἀνὴρ* 190. a.
Virga Mercurii II. 306. b.
Virgo, Sidus, quot ſtellarum 445. a.
*Virginal* quid 258. a.
Virgines ſolæ cum Diana venantur 357. a.
Virtus, pro robore corporis II. 143. b.
Vitis ex auro II. 277. a.
*Ulciſci* ſe ab aliquo, de aliquo 258. b.
Ultronietas II. 117. a.
Ululatus 198. a.
Ulyſſis filii ex Circe 187. b. Ulyſſes ut videretur inſanus, equum cum bove ad aratrum junxit 157. a.
Umbilicus diei, pro meridie II. 44. b.
*Unde* pro *à quo* 174. b.
Vocabula multa apud Veteres in quibus *g* loco *c* ponitur 3. b. *Vocabulum* pro nomine quo quis appellatur II. 115. a.
Vocalis *i* pro *e* quam crebro ponatur 76. b.
Vocalium *i* & *e* confuſio in nominibus propriis non admittenda 95. b.
Voto damnatus II. 260. b.
*Urbicarius* quid II. 96. b.
*Urinam facere*, pro *excernere* 275. b.
*Ut* pro *cum* 246. b.
*Uter* cum accuſandi caſu non minus quam cum auferendi conſtruitur 363.
Vulcanus unde dictus II. 88. b. quomodo pedem fregerit II. 318. b. ejus ſacerdotes à ſerpentibus percuſſos præter cæteros ſanant 164. a.
Vultur an ſerpens jecori Tityi appoſitus 102.
Uxoriæ voluptates 368. a.

Xan-

X.

Xanthus & Æthon Solis equi 256. b.

Y.

Y & i innumeris in locis confunduntur 30. b.

Z.

Z pro S ſæpe ponitur 168.
*Zabolus*, pro Diabolus II. 150. a.
*Zelare*, *emulari* aliquem II. 85. b. 280. b.

FINIS.

GLOS-

Digitized by Google

# GLOSSARIUM
# FULGENTIANUM,

## In quo ejus Scriptoris voces & phraſes inſigniores exhibentur.

*Numerus barbarus paginas Continentiæ Virgilianæ, & Præfationum, quæ tribus Mythologiarum libellis præfixæ ſunt, deſignat; verum Romanus ſi barbaro præmittatur, per illum Mythologiarum tibi librum, per hunc ſignificari caput ſcito.*

A

Abecedaria III. 10.
Abſciſus, *abſceſſus* I. 2.
Abſconſus I. 21. abſconsè II. 3.
Abſolvi, *interpretari* 158.
Academicus rhetor 5.
Academicum quippiam ſtertere 161.
Accidentia extrema, *nominandi caſus*, *πάθος*, *calamitas* 150.
Accipere ad epulas, *excipere epulis* 150.
Accola Pieridum 23.
Acror rancidulus 140.
Aculeati vertices 14.
Addictus tenebris I. 4.
Adipatum ructuare quippiam 142.
Adipata craſſedo ingenii 143.
Adulantes 153.
Adjudicare, *judicare* III. 9.
Æthra, *æther* I. 26.
Affectatores II. 4.
Affectores III. 4.
Affectus ſororii, *forores* III. 6.
Agere ſilentio vitam 6.
Agricultores I. 26.
Album Jovis 15.
Alio, *alii* 139.
Aliquanti philoſophi, *aliquot* II. 9.
Aliquatenus 14. II. 9.
Alludere argutiam II. 13.
Alterutrum, *invicem* 8.
Anacreontica facta 15.
Anaſtrophe. Talo tenus 14. comeſtiones propter I. 15.
Angina mœrorum 7.
Angiporta Alexandriæ 16.
Antelogium 148.
Anterius II. 3.
Aporrœa ſiderum II. 19.
Apoteleſmatice III. 10. 138.
Appetitor avaritiæ II. 13.
Apponere cuſtodem I. 2.
Arcadicæ aures 148.
Arena ſtudii 65.
Argenteæ margaritæ 25.
Aricina virago 20.
Aricini & archaici ſenſus 25.
Ariolari nugas ſoporis, *conjicere ſomnia* 4.
Arſis III. 9.
Articulatio III. 10. Dionyſius in articulationibus 154.
Aſcræus paſtor 12. Aſcræus fons 140.
Aſpergo; *aſperſio* 13.
Aſſcribere in tutelam III. 2.
Aſſectari agriculturam III. 2.
Aſſiſtere famæ, *affectare famam* 2.
Aſtrigerum diadema 24.
At vero I. 13.
Athenæa civis 15. Athenæus Ariſtophontes III. 6.
Authenta Latiaris vatum 161.

B

Barathrum credulitatis I. 1.
Bicornis Luna 24.
Bifida ambiguitas 65.
Bis tincta veſtis 14.
Bonus jaculo II. 1.
Bractamentum fontis Aſcræi 140.

Bre-

Breviloquium ſyllogiſmaticum 27.
Bucolica, ἰντικῶς & Θηλυκῶς 138.
Bullatus æther 24.

## C.

Cachinnantes næniæ 2. Cachinnare aliquid *activè* 13. 27.
Cachinnum fragile 22.
Cæca felicitas 146.
Cajatio, *puerilis cædes* 162.
Caliginare funalia 162.
Calli jugales 9.
Calorata juventus III. 4.
Caniſtra verborum II.
Caperati obtutus 140.
Carnificina chirurgica 16.
Caſſare inquiſitionem, *tollere* 17.
Caſtorum ſigna II. 16.
Caſualiter I. 5.
Caſuale odium I. 5.
Cautela, *cautio* III. 6. Cautela falcæra I. 24.
Celere regnum II. 17.
Centratus circulus I. II.
Cerebrum, *intellectus* II. 16. Cerebrum Myſticum 21. III. 9. Cerebrum interius fabulæ.
Ceres, ἰκρίον I. 9.
Certus ſagittâ II. I.
Choragium III. 6.
Chromata III. 9.
Cinctus, Ζώνη III. 7.
Cinereſcentia poma II. 8.
Circumcirca, ἀμφὶ I. 3.
Circumfluus nexus 10. Circumfluus hederâ 13. & 25.
Citius, *ocyus* 17. I. 8. II. 17.
Claſſica jurgiorum 6.
Clauſura II. 8.
Coaleſcens aſtutia, *creſcens* 153.
Cœlo, *ad cœlum* II. 9.
Cœrulans peplum 26.
Collegio donare aliquem, *adjutorio* 17.
Collidere femur plauſu palmæ 22.
Commentum fabuloſum 21.
Commerciales tranſennæ II. 8.
Commigrare in favillam oblivionis 153.
Competentia III. 7.
Compulſationes 28. Compulſamentum III. 6.
Compunctio I. I.
Comprimere aliquem, *devincere* II. 5.
Concavare II. 3.
Conceptionalis II. 8.
Concitamentum libidinis III. 8.
Condicta, *capitationes* 7.
Condignus I. II.
Configere alicui maculam III. 6.
Confinia amoris 152.
Congruus II. 9. Congruentia perſonæ 144.
Conſcribere alicui, *ſimul adſcribere* I. 16. Sic *contribuere* pro *ſimul attribuere* 149.
Conſiliator ſapientiæ III. I.
Conſipere rancidum quippiam 27. ſaporem Cerebri Myſtici II. 16.
Conſocia I. 2.
Conſtrictio II. 10.
Contemplatus refugus 26.
Contheroleta III. 2.
Continentia libri, *argumentum* III. 6. 138. 148.
Contractum rugis ſupercilium 142.
Conventio tributaria 7.
Coruſcamen 25.
Craſſedo ingenii.
Creare pœnitentiam III. 2.
Credo, *ut*, vel *quantum credo* 14.
Credulitas I. 16.
Crementa lunæ II. 19. boni, corporum 163.
Crementari III. 8.
Crepare, *dirumpi* II. 15. Crepitatio oſtii 25.
Creperum aliquid deſipere 142.
Crepundiorum mos 149.
Crepuſculum ſolis 7.
Criſpantes ſibili II. Criſpare margaritis 25.
Criſpatum ſupercilium ruga 27.
Culpabiles, qui culpam admiſerunt I. I. 144.
Curia Galeni 16. Virginalis Helicomadum 15.
Curtatus in ſucceſſione I. I. in affectibus 145.
Curvamen caudæ II. 3.
Cymbala I. 14.

## D.

Dari ad regiam Lycomedis, *ablegari* III. 7.
Decachorda cithara I. 14. pſalterium, *ibid.*
Decidere in infirmitatem I. 27.
Defoſſum terræ, *foſſa* III. 9.
Dehiſcentes tenebræ 8.
Delicati contractus coli II. 5. conſuetudo III. 2.
Deligere ſibi judicem III. 9.
Delirare verſibus 25
Denique, *ut uno verbo dicam* 17. II. II.

III. 3. & ſic ſæpe etiam aliis in locis.
Depalare adulterum II. 10. abſconſam famam III. 6. *manifeſtare palam*, *facere*.
Depaſtum femur 20.
Depravare auribus aſininis III. 9.
Deputare terris I. 3. 4. Inferis I. 2. in conjugium I. 3. Apollini I. 14. inter deos II. 15.
Deluſus, *deſcriptus* 3.
Deſervire I. 6.
Deſiccare fluenta Pactoli 7.
Deſignare fabulam, *narrare* III. 6.
Deſipere aliquid minus 65. quiddam brutum II. I. creperum aliquid 142. Epicureum aliquid 162.
Deſpuere aliquid, *rejicere* II. 14.
Deſputamentum olei III. 6.
Deſtinare omnia pretio II. 13.
Deſub III. 6.
Deſudare ſuccum III. 8.
Dextralia 155.
Diapente III. 9.
Diaſtemata III. 9. 10.
Diateſſaron III. 9.
Digeſta conſilia, *liquida* 156.
Diluere vulnera 22.
Dimitti, *deſtitui* III. 6.
Dinoſco, *dignoſco* 3.
Diplaſion III. 9.
Diſafexis III. 9.
Disjungere equos 24.
Diſputare ſententias II. 16.
Diſſertio linguarum 22.
Diſtoniæ III. 9.
Diſtrahere puerilibus auſcultatibus 142.
Divertere culminibus alicujus, *ſuccedere tecto* 17.
Divinationis Deus I. II.
Divinitas II. 8.
Docibile 147.
Domo reperire, *domi* 22.
Dubietatis caligo I. 16.
Dulceſcere falſuram, *dulcorare* 141.
Dulcoratus 157.
Dum, *cum* II. 9. 14. III. I. 2. 3. 8.
Durari, *durum reddi* I. 15.
Durum munire, *durare* III. 7.
Dynamice III. 10.

E.

Ebullitio lucernæ III. 6. ebullientes æſtus 156.
Econtra I. 14.
Edere frutices 15.
Edicere, *explica*[illegible] 144. 2. 18. I. 26. III. 8.
Eliſiones, *dejectiones* II. 17. Elidi in duplum, *dejici*.
Elleborum Carneadis 27. Chryſippi 140. 158.
Ellipſis. In Metamorphoſeon II. 10. intellige *libris*.
Eloquium crudele I. I.
Eloquium auratum 27. fucatum 155.
Enarrare, *explicare* 65.
Enervare totum mortale 27. Contractus coli II. 5.
Enerves ſenſus 16.
Enterocelici III. 7.
Entheca memoriæ 167.
Enthecatum, *repoſitum* 18.
Ephemericus 138.
Epitritos III. 9.
Epogdous III. 9.
Epomphalia II. 5.
Ergaſtulum vivendi 2. miſeriarum 7.
Erigere digitos in jotam 143.
Eructuare indicium 25. fumum II. 6.
Erudibile 147.
Et *diverſos modos copulat* 12. 9.
Exarari rugis anilibus 21.
Exiſtimari, *æſtimari* III. 6.
Exotici carbunculi 26.
Expromtare quod didiciſti, *proferre* 137. expromtare fabulam, *enarrare* 148.
Extendere ſoporem III. 6.
Extergere pavores 8. formidinem *ibid.*
Extorſis negotiis urbanis 5. domo III.
6.
Exulare opera officiis, *active* III. 6.
exulatus, *actus in exilium* 15.
Exuri in cineres 152.

F.

Facere quid in aliquem, *alicui* vel *cum aliquo* I. 27.
Facietenus II. 18.
Fæculentiæ 156.
Falſidica ſigna 25.
Faſtigare 26.
Fata, *Parcæ* I. 7.
Favilla oblivionis 6. 153. favilleſcere 152.
Feraliter III. I.
Feriatus timore 151. à judicio paterno 152. *liber*. feriata vita 160. feriatæ ſedes aurium 3. 19.
Fiducialiter 164.
Figulina II. 9.
Figura magnifica, *egregia forma* III. 6.

Fi-

Figuralitas 147.
Frmare, *confirmare*, *adſerere* I. 14.
Fiſtula aurum 27. gutturis III. 9.
Fiſtuleſcere II. 19.
Fixa proprietas 153.
Flabrans aura III. 6.
Flammati vapores II. 9.
Fletus ſuaves III. 8.
Florere circumſpectione I. 24.
Floralis petulantia 25.
Florulentum vellus 10. purpura II. hortuli 139.
Follis aerius I. 14.
Fragilis dulcedo II. fragile cachinnum 22.
Fragmen capitis, *fractura* 139.
Fructificare I. 26. II. 8.
Frutecta ſentoſa 9.
Fungi necis interitu I. 18.
Furia animi 166. Domini I. I. Furiam concipere I. 6.
Furare pro *furari* II. 6.
Fuſcare manifeſta 21. ingenium clariſſimum 161.

## G.

Garrulare ineptias, *garrire* 22.
Garrulitas poetica I. 24.
Gentilis merces 7.
Georgica, ἑνικῶς & ϑηλυκῶς 138.
Gerere bonum II. I.
Germana periculorum III. 3.
Germanum vocabulum, *germanæ*, ſive *ſororis* III. 6.
Gnoſtice, *pars medicinæ* III. 10.
Gorgona, *nominativus ſingularis* III. I.
Gorgoneus fons 13. 22.
Græca falſitas II. 17. Græcia mendax 21. de falſitate ornata I. 26. ornatrix *ibid.* honeſtè mendax I. 24.
Gravedo ponderationis 27.
Gravidare II. 8.
Gravidum os ſarcinis contumeliarum 25. Gravido erat pectore 13.

## H.

Habere cœleſtem auctorem I. 18.
Hemiolius III. 9.
Herbidæ ſentes 9.
Herculeà virtus II. 5.
Hinniens, *equus* 12.
Honeſtè mendax I. 24.
Horoſcopici libri I. 12.
Hyalina ſphæra, *vitrea* 26.

## I.

Iacere turpiter II. 10.
Iaculator magnificus III. 5.
Ianua vitæ, initium 150.
Iatroſophiſtes III. 7.
Idiomata III. 9.
Imber mendax 20. auratus I. 24.
Imbutamenta dogmatum 15.
Immoritur captus, *deficit* III. 10.
Impauſabilis I. 6.
Impoſſibilis latro II. 6.
Importare oblivionem III. II.
Improbus vultus 25.
IN πλεοναστικῶς poſitum. *In ſterilitate damnata, & in ſucceſſione curtata* I. I. Vide ibi Notas.
In conjugio accipere I. 27.
In figuram conſtitutus I. 26.
In modum mentis poni I. 27. *Vide infra in MODUS.*
In his ſentire, *his rebus ſignificare* III. 5.
In domini adulatione, pro *adulationem* I. I.
In libidine proclivis, pro *libidinem* III. I.
In tutelam adſcribere I. 13.
Inanimatum, ἄψυχον II. 9.
Incendium fervoris I. 15. Incendioſus *ibid.*
Inceſſabiliter 5.
Inculcare ora virginibus 20.
Incumbere occaſibus I. II.
Incurſiones, *delicta* 101.
Incurſus bellici 7. 15.
Index libelli, *titulus* 20.
Indictiones 7.
Indigeſtionis morbus, *cruditatis* 156.
Ingluvies rapinæ III. II.
Inefficax ſtudium, *inutile* I. Inefficaciter vivere, *inutiliter* 21.
Injuſtè ſufflare, *rudtter*, *impertè* III. 9.
Inſatiatus habendi II. I.
Inſcientia 101.
Inſcriptiones temulentæ 25.
Inſenſibilis, *ſenſu carens*, ἀναίσθητον II. 9.
Inſtare ad aliquid, *affectare* I. 14.
Intercapedinans prolixitas 9.
Interceptus aſtutiæ III. 10.
Interſtringere 20. 138.
Intervertere, *dilapidare* II. 15.
Inverſare 141.
Invincibilis ardor III. 6.
Ironicum lumen 25.
Iſchiadici III. 7.
Jugalitas elementorum III. 7. fervoris humoriſque I. 15.

Jungere curru, & ad currum I. 27.
Juvenior I. 17.
Juvenales ludi 152.

L.

Labovifera colla 9.
Lacrymaliter 157.
Lætamina, *ſtercora* II. 19.
Laniola 16.
Largiras munifica 22.
Largimentum, *donum* 65.
Latinæ terminationes, Gorgona II. 1. Trirona III. 9. Lampada I. 10.
Latrans tractus 140.
Lemmata ſubrigere III. 9.
Lenocinans conſuetudo II. II.
Lepor Satyricus 2.
Liberales cauſæ 152.
Limaces viſus II. I.
Linquere heredem terrorem 8. famam 15.
Lippirudo II. 17.
Liſmata III. 9.
Longum eſt omnia perſequi III. 6.
Loquacitas, *locutio*, *loquela*. Effrenara libero curſu loquacitas III. 10. Loquacitas generoſa 20. communis 144. Ingredi provinciam loquacitatis 27.
Loquax nimbus II.
Lucidare, *exponere*, explicare 162. 167.
Lurida aratra 9.
Luſcitius II. 12.
Lychnides puellæ 20.

M.

Mæandricum gramen 10. limbi 14.
Mæonius, *Homerus* 12. Mæonius ſenex 19.
Magis, *per ellipſin omiſſum* Lib. III. cap. 3. Vide ibi Not.
Magiſtrianus rimor 160. 162.
Maleloquium III. 2.
Mandare alicui ob ſtupri cauſam, *de ſtupro appellare* III. I.
Manifeſtare vanitates II. in lucem I. II.
Manſionarium conjugium III. 0.
Marcentia lumina 25.
Marculenta calvities II. 8.
Maritatus igne I. 2.
Marmorare II. 13.
Maturitas germinum adoleſcit III. 8.
Mederi concurſum morborum III. 10.
Melopœiæ III. 9.
Melos carminis II. cantandi 23.
Menſualia ſtipendia 142.
Mercium curus I. 18.
Mereri veniam, *adipiſci* I. I. mereri virtutem I I. 5.
Meritum morborum III. 10.
Metabolæ III. 9.
Metire paſſu ſpatianti, *ſpatiari* 10.
Mimologus II. 17.
Mittere repudium arti III. 2.
Modo, *ſtatim* II. 17.
Modulari commoda verborum I. 14.
Modulamina *ibid.*
Modus. Poni in modum meretricis II. 12. In modum mundi II. 9. In modum temporis II. 8. & 166. In modum perniciei 165. Modum imponere furentibus 23.
Momentaliter II. 3. & 4.
Momentanea indictionum genera 7. momentanea felicitas II. 17.
Mulcere cæſariem alicui 19.
Multifructa III. 2.
Muricati greſſus 8.
Muſicum dogma 17. hauſtus II.
Mutuari ſuffragia materna, *à matre juvari* II. 7.
Myrrhinum poculum III. 8.
Myſticæ rationes 27. myſticè perſequi 161. myſticum cerebrum II. 16.

N.

Næniæ cachinnantes 2.
Naufragia calamitatum 5. naufragium lubricæ æratis 153.
Naviſragum judicium 65.
Navigium Iſidis I. 25.
Neglectus crinis 13.
Nexilitas III. 10.
Nihilominus, pro *videlicet* 155. I. 2. II. 14. II. 16. III. I. III. 7. III. 9. & alibi paſſim.
Niliacæ papyri 19.
Ninguida cæſaries 26.
Nota livoris 65. periſſologiæ 149. criminis III. 9.
Noverca honeſtatis II. 16. ſalutis III. 6. felicitatis 7. hoc eſt, *hoſtis*.
Naviter III. I.
Nugæ ſoporis, *ſomnia* 4.
Nullatenus 65.
Numquidnam 162.
Nunc uſque, *huc uſque* III. 5. & 157.

O.

Objicere ſemet ipſum ad mortem I. 27.
Oblucere voluptatibus 22.
Obnupti, *obtecti* I. 2.

Obruere, *ſepelire* 153.
Obtutus Phœbi, *radii* 10. caperati 14c.
Obumbrare maritale imperium III. 6.
Oculatus arbiter II. 9. teſtis 156.
Odoramenta, *odores* I. I.
Olivifer vertex 9.
Onirocrites 4.
Opitulatus, *auxilium* III. 8.
Opus erat judicem I. 18.
Organula cornea, *roſtra avium* II.
Ovipari fœtus I. 12.

## P.

Pædagogans ſuſpectio 163.
Pagani II. 9. I. 23. III. 7. 162.
Palæſtra ingenii I. 2. Palæſtrans ingenium 23.
Palatum I. 14.
Paliuræa prata 10.
Parallelos concordare III. 9.
Paralyſis, *pars aruſpicinæ* III. 10.
Parrhaſia lyra 13. Sed legendum procul dubio *Parnaſia* Sic *Parnaſias chordas* dixit pag. 140.
Partiliter III. 2.
Pati rerum naufragia II. 4.
Paupertas ſonorum III. 9.
Pavus II. 3.
Pectuſculum 13. II. 9.
Peplum cærulans 26. ſtellatum 24.
Peragere circulum I. II.
Perdica, terminatione Latina, pro Perdix III. 2.
Peregrinari mentes facit III. 7.
Peregrinabunda *ibid.*
Perit amore Polyxenæ III. 7.
Perpetuale ſuffragium I. I. refugium I. 27.
Perſuadere aliquem II. 5. III. 6.
Peſtilentiæ cathedra II. I.
Petax ornatus II. I. potentiæ II. 3.
Petere aliquem aliquid I. 27. II. 12. III. 6. *Eſt helleniſmus.*
Phaleratum diadema 26. Phaleratæ ſpumæ 167.
Phaſma comœdicum 16.
Philargica vita, *voluptaria* II. I.
Phlebotomare III. 7.
Phœbiacæ rotæ II. I.
Phthongi III. 2. & 10.
Pigmenta, *odores & unguenta* III. 8.
Pinnati raptus II. 17.
Plaſti modi, *ficti* 25.
Plectere coronas I. I.
Plena utero III. 8
Pluriora, *plura* 16.
Pluſquam perfectum pro imperfecto I. I. 27. II. 7. II. 9. II. 14. & alibi paſſim.
Pleonaſmus. A libertate ſuperior, à carne nobilior II I. 6. de crimine invadere II. 5. de naturâ mereri III. de tibiis canere III. 9. &c.
Poëtica garrulitas II. 10. vanitas II. 4. prurigo 13. teſtimonium 14. inepriæ 20.
Polimina frontis 25.
Pollucibilitas I. 2.
Pompa vanæ laudis 153.
Ponere in tutelam I. 21.
Populoſitas luminum. *multitudo* I. 24.
Porcina cauda depravari III. 9.
Prægnaces II. 3.
Prælia Veneris III. 6.
Prælibare urnulam 143.
Præpes ungula 13.
Prærogare periculum 138. Prærogatio annonæ I. 2.
Præſens pro futuro, ſperans conjungi, pro conjunctum iri I. 27. *Vide ibi Not.*
Præſtruere corda 15.
Præſul furti I. 23. terrarum I. 4. Præſul lucernis 4.
Præſumere. *occupare* 10. Præſumptio ἀλκῆ I. 27. II. 5. præſumptior, *nimis audax* III. I.
Prævidentia Dei II. 9.
Pretioſus ſine pretio III. 6.
Pro libidine III. 7. pro virtute 147. *ob libidinem* &c.
Promereri, *obtinere* II. 13.
Promittens ut efficeret II I. 9. Sic II. 9. Spopondit ei ut inquireret.
Propitiare ſibi Apollinem I. 27.
Proponere edictum I. 27.
Proſerpere radicibus I. 9.
Protelare obitum 15. jurgium I. 6. dignitatem I. 14. aliquem de morte 165.
Provectibile 147.
Puerigena fœmina 20.
Puerilis amatu anus III. 5. puerilis laſcivia, *laſcivus puer* 20. puerilis garrulitas 15 I. ſenſus II. 5.
Pugillatio 152.
Pulligera ova 20.

## Q.

Quadrifidus limes I. II.
Quadriga I. II.
Qualiſlibet 157.
Qualitas II. 8. 137. &c.
Qualiter III. 6.
Quanto, tanto, pro *quanto magis, tanto*

*te magis* I. 27. II. 7. & 8. 158.
Quantum conjunctior, pro *in quantum* I. 27.
Quantum, tantum, pro *quam*, *tam* II. 8.
Quantum etiam, pro *verum etiam* II. 14. III. 5. 137.
Quaſſare cachinnum 22.
Quatenus, *quoniam* 19. 142.

## R.

Rancidari erroribus II. 1.
Rancidulus acror 140.
Rancor 157.
Raptare in carnificinam 6.
Ratio renum, *renes* III. 7.
Rauciſonus 6.
Receprare penatibus 17.
Recognoſcere, *cognoſcere* 144.
Recurſus vulneris I. 24.
Relucto 143. 164.
Repentaliter III. 2.
Repertio II. 1.
Reponere, *gratiam referre* III. 5.
Repugnare fetis, *pugnare cum feris* II. 7.
Reſidet, *judex ſedet* III. 9.
Reſipiſcere, *recipere ſaporem* 157.
Reſopire, *conſopire* 156.
Revocari ad memoriam 157.
Rhagades III. 8.
Rigens auri materia 7. II. 13.
Rigores Catonum 15.
Riſorii honores II. 17.
Romulea arx 15.
Rorare guttas II.
Rorigeræ alæ 24.
Rotare vertiginem fuſi II. 5.
Ructuare adipatum quippiam 142.
Rugoſa fabula 3.

## S.

Sacrificale carmen 13.
Sæculare periculum 149. Gratia 154.
Sagaciſſimus ingenio II. 1.
Salſedo malorum morum III. II.
Salſura Attica 3. rancida 141.
Sapere quippiam glandium 28.
Saporare 3.
Sarcire latera 25.
Saturanter, *copioſè* 149.
Saturantius, *abundantius* III. 6. 147.
Saturitas II. 4.
Saturior 140.
Scholaria rudimenta 14.
Scientia ignorantiæ 21.
Scindere caliginem I. 16.
Scribere aliquid alteri pro adſcribere I. II.
Sedere equum III. I.
Seges immenſa oculorum I. 24.
Semimaſculus III. 5.
Semotio villatica 6.
Senior Deus, *Saturnus* 21.
Senſibilitas 150.
Sentire, *intelligere* I. 7. III. 6. 150. Quid ſibi ſentiat II. 15. III. 8. Sentire de his, *his ſignificare* 148.
Sepioticon 19.
Sibili criſpantes II.
Sigillare greſſus 8.
Sinuatio corniculata Lunæ 17.
Solitè I. II.
Sopire, *necare* 17.
Soporata nubilo ingenia 28.
Spargere mentem terrore I. 26.
Species temperata, *forma* III. 6.
Spiritalis I. 14. III. II.
Splendificè 25.
Spumæ phaleratæ 167.
Spumans gurges II.
Spumat quos oratio 27.
Stellatum peplum 24. curvamen caudæ II. 3.
Stertere Academicum quippiam 161.
Stiſides III. 7.
Stupida frons 140.
Subnixus triplici veſte II. 2. majeſtate verenda 25.
Subrepere alicui II. 14.
Subrogare poſſe, *ſubminiſtrare potentiam* 145. Subrogatæ ſententiæ, *ſubminiſtrata* 146.
Subſtantia, *res familiaris* I. I. II. 6. III. 3.
Succeſſus paſtorales II. 19.
Succina inaurata I. 15.
Sudare humorem II. Succinum I. 15.
Sudor certaminis 146.
Sulcare genas ungulâ 22.
Supercilium contractum rugis 142. criſpatum rugâ 37.
Supereminentior 146. ſuperexcellens 153.
Suſpectio, *reverentia* 101. 163.
Syrma nexile 10. nebuloſum 13.
Syſtemata II. 9. & 10.

## T.

Tactus ludibundus 13. locuples 7. laudatorius 19.
Tam, *omiſſum per ellipſin* 28. Vide ibi Not.

Tanta poma , *tot* I. 23.
Tantum celerior , *in tantum* I. 23.
Tempeſtas urbana 5. tempeſtatum flamentum 8.
Terebramina furfuracea II. 19.
Theſis 119. 9.
Tibicino III. 9.
Titillamenta guloſa II. 18.
Tollutigradarius 142.
Tonus dorius &c. II I. 9.
Torrens ingennium 143.
Toxica felle malitiæ II. I.
Toxicum livoris II. I.
Tragica pietas 16.
Tralucentes guttæ I. 15.
Tranſmigratus inferis III. 10.
Tribuli pectoris 166.
Tricerberus I. 5. 27. 156.
Trifarius 147.
Triptolemicus dens . *aratrum* 10.
Trutina æquilanx 165.

V.

Vacare , *inutile eſſe* 147. pro *concedi* , *licitum eſſe* 2.
Vaccina mollities 9.
Vacuæ ſedes aurium 143. vacua umbra 157.
Vadatus amoris illecebra 19. amore 22.
Vagabunda curſilitas III. 3.
Vaginæ puerilis , *vagitus* 151.
Vaneſcere , pro *evaneſcere* 12. II. 6.
Vapor libidinis II. I. vaporare 13.
Varroniana ingenia 15.
Vectura anhelans III. 6. cordis 142.
Velle alicui nomen II. 10.
Vel , pro *&* II. 19.
Venalis lingua 157.
Vindicare integritatem . deſen[illegible]
14.
Venire , pro *evenire* III. 6. ve[illegible]
lege I. 7.
Ventilare epigrammate 2.
Ventoſa deluſio 156. jactatio 158.
153. dominium III. 6.
Ventoſitas II. 17.
Verbalia horrea 18. undæ 23.
Verborum ros 19. caniſtra II.
Verboſa virago 14. verboſæ fabulæ *ibid.*
Verecundia famæ 158.
Vernacula corporis 156.
Vernulitas comœdica 3. avium II. rimabunda 25.
Vertigo fuſi II. I.
Veſpertinus advenerat, *veſperi* III. 6.
Veſtire culpas 101.
Veternoſa anus III. 5.
Veternoſitas III. 4.
Videre ſomnia I. 13.
Viduus fulcis ager 0.
Vitalis circus , *Zodiacus* 5.
Virecta collium II. Tempe 12.
Virginalis Heliconiadum curia 15.
Virginale figmentum 20.
Viſibilitas 150.
Vivaciter intueri 147. pertractare 22.
Vivaciſſimi tractatus *ibid.*
Ultronietas , *arbitrii libertas* III. 6.
Umbraculum arboreum 10.
Univerſaliter 148.
Voluntariè I. 27.
Urbicarius II. 17.

Z.

Zelus amoris I. 5. Zelo ſuccenſa III. 5.
Zelari Scyllam II. 12.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

F I N I S.